

T.C.

AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

HALK BİLİMİ (FOLKLOR) BİLİM DALI

CÜNEYT ÇELİK

ÂŞIK BİNALİ KILIÇ

HAYATI-SANATI-ESERLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI

PROF. DR. AKİF ARSLAN

AĞRI-2020

T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL VE ONAY TUTANAĞI
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

.....danışmanlığında, ...tarafından
hazırlanan bu çalışma/...../.....tarihinde aşağıdaki jüri tarafından
.....Anabilim Dalı'nda tezi olarak
kabul edilmiştir.

	Unvanı, Adı ve Soyadı	İmzası
Jüri Başkanı :		
Danışman :		
Jüri Üyesi :		
Jüri Üyesi :		
Jüri Üyesi :		

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine ait olup;

Enstitü Yönetim Kurulunun .../.../2020 tarih ve /.....nolu kararı
ile onaylanmıştır.

..... /...../.....

Doç. Dr. Alperen KAYSERİLİ

Enstitü Müdürü

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “Âşık Binali Kılıç Hayatı-Sanatı-Eserleri” adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

☒ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

19.07.2020

Cüneyt ÇELİK

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Cüneyt ÇELİK

ÂŞIK BİNALİ KILIÇ HAYATI-SANATI-ESERLERİ

Danışman: Prof. Dr. Akif ARSLAN

2020, 856 sayfa

Halk edebiyatının bir kolu olan âşık edebiyatı, İslâmiyet'ten önce ozan-baksı geleneğine dayanmaktadır. İslâmiyet'in Türk dünyasında kabul edilmesiyle Türkler, eski inançlarını İslâmî bir forma dönüştürerek devam ettirmişlerdir. İslâmiyet'ten sonra ozan-baksı geleneği dinî-tasavvufî düşünce ve yaşama biçimiyle birleşerek yeni bir şair tipini ortaya çıkarmıştır. 15. yüzyıl ortalarında 'ozan-baksı'lar 'âşık' adı ile anılmaya başlamıştır. Sözlü edebiyatın bir ürünü olan âşık edebiyatı 16. yüzyılda ilk örneklerini vermiştir. Âşık edebiyatı, 17. ve 19. yüzyılda hem verdiği ürünlerle hem de yetiştirmiş olduğu birçok âşıkla en verimli dönemlerini yaşamıştır.

Geçmişten günümüze kadar âşıklık geleneği geniş coğrafyalara yayılmış ve birçok insanın hayatına nüfuz etmiştir. Bu geleneği yaşatan şehirlerden biri de Ağrı'dır. Köklü bir tarihi olan Ağrı önemli âşıklar yetiştirmiş ve geleneği yaşatarak günümüze kadar ulaştırmıştır.

Ağrı âşıklık geleneği içinde yetişen âşıklardan biri de Âşık Binali Kılıç'tır. İki binin üzerinde şiiri bulunan Âşık Binali Kılıç Ağrı âşıklık geleneğinin önemli temsilcilerinden biridir. Bu çalışmanın amacı, Ağrı âşıklık geleneğinin yaşayan temsilcilerinden biri olan Âşık Binali Kılıç'ın hayatı, sanatı ve eserleri incelenerek Âşık Binali'nin âşıklık geleneği içindeki yerini ve önemini ortaya koymaktır.

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden faydalanılmıştır. Âşık edebiyatı, ozan-baksı, âşık, âşıklık geleneği ile ilgili ayrıntılı literatür taraması yapılarak incelenmiştir. Kaynak kişiler ile yapılan ikili görüşmeler ile yerinde yapılan tespitler sonucunda elde edilen veriler nitel araştırma yöntemlerine uygun olarak analiz edilmiştir. Çalışmanın sonunda Âşık Binali Kılıç'ın hayatı (ailesi, eğitimi, âşıklığa başlama süreci, usta-çırak ilişkisi, mahlâsı, saz çalması, rüya motifi, bestelenen

şiiirleri, aldığı ödülleri...) ve 11'li hece ölçüsüyle yazmış olduğu, iki yüz doksan üçü dört haneli, on beşi beş haneli, ikisi altı haneli, yirmi yedisi nazire, yedisi atışma olmak üzere üç yüz kırk dört şiirinden hareketle âşığının sanatı (şiirlerinde ele alınan konular, dil ve üslûp, yerel söyleyişler, şiirlerde geçen edebi sanatlar, kafiye türleri vb.) ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca çalışmada Ağrı ilinde geçmişten günümüze âşıklık geleneği, âşık fasılları, fasıllara katılan âşıklar, âşık fasıllarının kuralları, âşıklık geleneğini icra eden yerler, icra yerlerinin son durumu hakkında bilgiler verilmiştir. Sonuç ve öneriler kısmında ise elde edilen verilerin genel bir sunumu yapılmış ve âşıklık geleneğinin gelecek nesillere aktarılmasına yönelik çeşitli önerilerde (kurumların âşıklık geleneğini belirli gün ve zamanlarda icra eden kültür ortamlarını desteklemesi vb.) bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, Âşıklık Geleneği, Âşık Binali Kılıç

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

BİNALİ KILIÇ'S LIFE-ART AND WORKS

Cüneyt ÇELİK

Supervisor: Prof. Dr. Akif ARSLAN

2020, 856 pages

Minstrel literature, that is the sub-branch of folk-literature, traces to ozan-baksı traditional before Islam period. With İslam being accepted in Turkish world, Turkish people changet their old believes appropriated to Islam. After Islam, ozan-baksı traditional occured a new type of poet, with religious mysticism thought and the life style. In middle of 15. century period, ozan-baksı started to be called 'ashug' in 16. century minstrel literature, that was the product of oral literature, gave the first examples. Minstrel literature lived the best periods, with both the giving products and alot of raising minstrels in 17. and 19. centuries.

From past to today, minstrel traditional expanded to many places affected a lot of people's life. Ağrı is a city, where sustains this traditional. Ağrı, that has a rooted history, raised important minstrels, helps us have this traditional today.

Âşık Binali Kılıç was one of minstrels who was raised in Ağrı minstrel traditional. Âşık Binali Kılıç has about two thousand poems. He is the important delegate of minstrel traditional. The aim of this work, is to analize the life of Âşık Binali Kılıç, the ard of Âşık Binali Kılıç and his works, and to know his place and imfortence in minstrel traditional of the literature.

In work, the qualitative searching method is made use of. Minstrel literature was researched by making literature searching about minstrel, ozan-baksı, minstrel traditional. As to the qualitative searching method, the datas in consequence of the bilateral discussion with source people and the determination in source place were analyzed. The result of work, the life of Âşık Binali Kılıç, (his family, his education, his period in minstrel literature, the master-apprentice relationship, his psedonym, his playing withe, his dream motif, his composed poems and his taking prized, was

analyzed.) and in this work, his poems were analyzed, these poems were written in syllabic meter with 11; two hundred and ninety three of them were with four, fifteen of them were with five, two of them were with six, twenty seven of them were parallel poems, seven of them were argument poems according to these three hundred forty four poems, his minstrel art was tried to occur (his arts were about, the themes of poems, language, style of poem, dialect of poems, accents of poems, the literature arts in poems, the types of rhymes in poems) besides, there are some information in this work. These are, the minstrel traditional in Ağrı from past to today, the minstrel articles, the minstrels who joined into articles, the rules of minstrel articles, the places, where the minstrel traditional was lived, the last situation of these places. In the part of the result and proposals, the data were presented and some proposals were given about transferring of minstrel traditional to next generations. This proposal is to support the places, that minstrel traditional performs in a specific day and week.

Key Words: Ağrı, Minstrel Traditional, Âşık Binali Kılıç

ÖN SÖZ

Kaynağını sözlü edebiyattan alan âşık edebiyatı yüzyıllar boyunca farklı coğrafyalardan ve kültürlerden beslenerek günümüze kadar varlığını canlı bir şekilde sürdürmüştür. Âşık edebiyatının temsilcileri, sözlü kültürün taşıyıcıları olan halk şairlerinin kökü İslâmiyet'ten önce 'ozan-baksı'lara dayanmaktadır. Daha sonraları 'ozan' olarak adlandırılan halk şairleri İslâmiyet'in Türkler arasında kabul edilmesiyle 15. yüzyılın sonlarında 'âşık' adını alarak günümüze kadar bu ad ile geleneği canlı bir şekilde temsil etmişlerdir.

Sözlü kültürden beslenen âşıklık geleneği Türk dünyasının farklı bölgelerinde yayılarak insanların hayatına nüfuz etmiştir. Geleneğin, kültürün taşıyıcıları olan âşıklar hayatın her döneminde halkın gören gözü, duyan kulağı olmuşlardır. Âşıklar toplumun, bireylerin aksayan yönlerini her mecliste dile getirmişlerdir. Toplum ile arasındaki bağı hiçbir zaman koparmayan âşıklar toplumun sevinçlerini, üzüntülerini, inançlarını, değerlerini, gelenek ve göreneklerini vb. gibi konuları dile getirerek âdeta bir öğretmen vasfıyla toplumu eğitmeyi, bilgilendirmeyi ön plânda tutmuşlardır. Geleneğe bağlı bir şekilde usta-çırak ilişkisi içinde yetişen âşıklar bu geleneği nesilden nesle aktararak günümüze kadar ulaştırmışlardır.

Âşıklık geleneği, Türkiye'nin farklı bölgelerinde tüm canlılığıyla icra edilmeye devam etmektedir. Doğu Anadolu bölgesinde yer alan, âşıklık geleneğini yaşatan, yetiştirmiş olduğu önemli âşıklar ile geleneği gelecek kuşaklara aktaracak olan şehirlerden biri de Ağrı'dır. Köklü bir tarihe, zengin kültürel değerlere sahip olan Ağrı, âşıklık geleneğinin yaşatılmasında ve aktarılmasında diğer bölgelerden geri kalmayarak birçok âşık ve şair yetiştirmiştir. Ağrı âşıklık geleneği içinde yetişen, geleneği tüm canlılığıyla yaşatan, icra eden önemli gelenek temsilcilerinden biri de Âşık Binali Kılıç'tır.

Bu çalışmada Ağrı âşıklık geleneğinin yaşayan temsilcilerinden bir olan Âşık Binali Kılıç'ın hayatı, sanatı ve eseleri ele alınmıştır. Âşık Binali Kılıç'ın 11 heceli üç yüz kırk dört şiiri içerik şekil, yapı, dil ve üslûp bakımından incelenmiştir. Âşık Binali Kılıç'ın hayatı, sanatı ve eserlerinden hareketle Âşık Binali'nin âşıklık geleneği içindeki yeri ve önemi tespit edilmeye çalışılmıştır.

Âşık Binali Kılıç'ın hayatı, sanatı ve eserlerinin incelendiği bu çalışma sekiz bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde giriş, problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, araştırmanın sınırlılıkları bildirilmiştir. İkinci bölümde araştırmanın modeli ve yönetimi, çalışma grubu, çalışma verilerinin toplanması, çalışma metodu, verilerin analizi ele alınmıştır. Üçüncü bölümde âşık edebiyatı, âşık edebiyatı temsilcileri ve ozan-baskı, âşık terimleri açıklanmıştır. Dördüncü bölümde Ağrı âşıklık geleneğinin son durumu yedi alt başlık hâlinde bildirilmiştir. Beşinci bölümde Âşık Binali Kılıç'ın hayatı ve sanatı hakkında Âşık Kılıç ile yapılan ikili görüşmeler sonucunda elde edilen bilgiler verilmiştir. Altıncı bölümde Âşık Binali Kılıç'ın şiirleri on yedi alt başlık altında incelenmiştir. Yedinci bölümde Âşık Binali Kılıç'ın şiirleri dil, üslûp, yapı ve şekil özellikleri bakımından incelenmiş ve beş alt başlık altında verilmiştir. Sekizinci bölüm sonuç ve öneriler kısmına ayrılmıştır. Ekler bölümünde ise Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerine, kaynak kişiler ile yapılan ikili görüşmeler sonucunda çekilen fotoğraflara yer verilmiştir.

Yüksek lisans eğitimim boyunca desteklerini esirgemeyen, çalışmanın her aşamasında bıkmadan, usanmadan yardım eden, yol gösteren danışman hocam Prof. Dr. Akif ARSLAN'a, sanatı ve eserleriyle bu çalışmaya yardımcı olan Âşık Binali KILIÇ'a, her zaman yanımda olan, maddî ve manevî desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen erkek kardeşim Ferdi ÇELİK'e, kız kardeşim Cansu ALPASLAN'a, ağabeyim Ali ALPASLAN'a, annem Emine ÇELİK'e ve babam Suat ÇELİK'e teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Cüneyt ÇELİK

AĞRI-2020

İÇİNDEKİLER

ÖZET-----	i
ABSTRACT-----	v
ÖN SÖZ-----	vii
KISALTMALAR DİZİNİ -----	xv

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ -----	1
1.1. Problem Durumu -----	3
1.2. Araştırmanın Amacı -----	4
1.3. Araştırmanın Önemi -----	4
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları -----	4

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM -----	6
2.1. Araştırmanın Modeli ve Yöntemi -----	6
2.2. Çalışma Grubu-----	6
2.3. Çalışma Verilerinin Toplanması-----	7
2.4. Çalışma Metodu -----	7
2.5. Verilerin Analizi-----	7

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÂŞIK EDEBİYATI-----	10
3.1. Ozan-Baksı -----	19
3.2. Âşık -----	20
3.3. Âşıklık Geleneği -----	24
3.3.1. Çırak Yetiştirme -----	25
3.3.2. Mahlâs Alma-----	25
3.3.3. Âşık Musiki Saz -----	26
3.3.4. Bade İçme ve Rüya Motifi -----	26

3.4. Âşık Fasılları -----	27
3.4.1. Âşık Fasıllarında Düzen -----	27
3.4.1.1. Hoşlama: -----	27
3.4.1.2. Hatırlatma/canlandırma: -----	27
3.4.1.3. Tekellüm: -----	28

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

AĞRI İLİNDE GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE ÂŞIKLIK GELENEĞİ ----- 31

4.1. Ağrı'da Âşıklık Geleneği ve Son Durumu -----	31
4.1.1. Hayatta Olmayan Gelenek Temsilcisi Âşıklar -----	34
4.1.1.2. Yaşayan Gelenek Temsilcisi Âşıklar -----	34
4.1.2. Geçmişte Ağrı'da Âşıklık Geleneği Fasılları ve Fasıllara Katılan Âşıklar -----	34
4.1.2.1. Hoşlama Bölümü -----	35
4.1.2.2. Hatırlatma/Canlandırma Bölümü -----	36
4.1.2.3. Tekellüm Bölümü -----	37
4.1.3. Ağrı'da Âşıklık Geleneği İcra Yerleri–Kahvehaneler -----	39
4.1.3.1. Ağrı Âşıklık Geleneği ve Geçmişte Yaşayan İcra Yerleri–Kahvehaneler -----	40
4.1.3.2. Ağrı Âşık Kahvehanelerinin Yapısı ve Özellikleri -----	42
4.1.3.2.1. Âşık Kahvehanelerinde İlk İcra Ortamı -----	42
4.1.3.2.2. İlk İcra Ortamının Sınırlılıkları -----	44
4.1.4. Ağrı'da Âşıklık Geleneği ve Geçmişte Yaşayan İcra Yerleri–Köy Odaları -----	45
4.1.4.1. Köy Odalarında İcra Ortamı -----	46
4.1.4.2. Kahvehanelerde ve Köy Odalarında İlk Dinleyici Kitlesi -----	48
4.1.5. Geçmişte Kahvehanelerde ve Köy Odalarında Anlatılan Hikâyeler -----	49
4.1.6. Günümüzde Ağrı'da Âşıklık Geleneği -----	49
4.1.6.1. İkinci İcra Ortamı Olan Konferans Salonlarının Yapısı ve Özellikleri -----	51
4.1.6.2. İkinci İcra Ortamı Olan Kahvehaneler -----	54
4.1.6.2.1. İkinci İcra Ortamında Dinleyici Kitlesi -----	55

4.1.7. Ağrı’da Âşıklık Geleneği’nin Önemini Kaybetmesinin Sebepleri -----	56

BEŞİNCİ BÖLÜM

ÂŞIK BİNALİ KILIÇ’IN HAYATI, SANATI VE ESERLERİ -----	60
5.1. Âşık Binali Kılıç’ın Hayatı-----	60
5.2. Âşık Binali Kılıç’ın Ailesi -----	60
5.3. Âşık Binali Kılıç’ın Eğitimi-----	61
5.4. Âşık Binali Kılıç’ın Âşıklığa Başlama Süreci ve Usta–Çırak İlişkisi ----	62
5.4.1. Mahlâsı-----	63
5.4.2. Saz Çalması-----	65
5.4.3. Rüya Motifi (Bade) -----	66
5.4.4. Âşıklığı-----	66
5.5. Bestelenen Şiirleri-----	69
5.6. Aldığı Ödüller -----	70
5.7. Âşık Binali Kılıç’ın Katılmış Olduğu Şölen, Sempozyum, Festival, Anma, Gece ve Gezi Programları -----	70
5.8. Âşık Binali Kılıç’ın Âşıklık Hakkında Düşünceleri-----	72
5.9. Âşık ve Âşığın Sorumluluğu-----	73
5.10. Âşık Binali Kılıç, Teknoloji ve Sosyal Medya -----	75
5.11. Âşık Binali Kılıç’ın Âşıklık Geleneğinin Yaşatılması İle İlgili Önerileri -----	76

ALTINCI BÖLÜM

ÂŞIK BİNALİ KILIÇ’IN ŞİİRLERİNDE İÇERİK -----	78
6.1. Âşık Binali Kılıç’ın Şiirlerinde Ele Aldığı Konular -----	78
6.1.1. Aşk Konulu Şiirleri -----	79
6.1.2. Gurbet ve Özlem Konulu Şiirleri -----	101
6.1.3. Kader, Şans, Talihten Yakınma Konulu Şiirleri -----	106
6.1.4. Dinî–Tasavvufi Konulu Şiirleri-----	109
6.1.5. Ailesi ve Çevresi İçin Yazdığı Şiirleri -----	132
6.1.6. Milli Duygularla Yazdığı Şiirleri-----	140

6.1.7. Toplumsal Konular Hakkında Yazdığı Şiirleri -----	144
6.1.8. Tarihî-Milli-Önemli Şahsiyetler Hakkında Yazdığı Şiirleri -----	159
6.1.9. Eleştirel-Hiciv Şiirleri -----	162
6.1.10. Âşık Binali Kılıç'ın Hayatını Konu Alan Şiirleri -----	167
6.1.11. Ağrı ve İlçesi Olan Tutak Konulu Şiirleri -----	171
6.1.12. Hayatında İz Bırakan İl ve İlçeleri Konu Alan Şiirleri -----	172
6.1.13. Âşık Binali Kılıç'ın Şiirlerinde Bilmece Örneği -----	174
6.1.14. Âşık Binali Kılıç'ın Şiirinde Lebdeğmez Örneği -----	175
6.1.15. Âşık Binali Kılıç'ın Şiirinde Yalanlama Örneği -----	175
6.1.16. Nazire Şiirleri -----	175
6.1.17. Atışmalar -----	183

YEDİNCİ BÖLÜM

ÂŞIK BİNALİ KILIÇ'IN ŞİİRLERİNİN DİL, ÜSLÛP, YAPI VE ŞEKİL ÖZELLİKLERİ -----	189
7.1. Âşık Binali Kılıç'ın Şiirlerinde Hece Ölçüsü -----	189
7.2. Âşık Binali Kılıç'ın Şiirlerinde Dize ve Hane Sayısı -----	189
7.2.1. Âşık Binali Kılıç'ın Dörtlüklerle Yazılan Şiirleri -----	189
7.2.2. Âşık Binali Kılıç'ın Beş Haneli Şiirleri -----	191
7.2.3. Âşık Binali Kılıç'ın Altı Haneli Şiirleri -----	192
7.3. Âşık Binali Kılıç'ın Şiirlerinde Şekil, Kafiye ve Redif -----	194
7.3.1. Âşık Binali Kılıç'ın Şiirlerinde Kafiye ve Redif -----	194
7.3.1.1. Yarım Kafiye -----	195
7.3.1.2. Tam Kafiye -----	221
7.3.1.3. Zengin Kafiye -----	241
7.3.1.4. Tunç Kafiye -----	255
7.3.1.5. Cinaslı Kafiye -----	261
7.3.2. Âşık Binali Kılıç'ın Şiirlerinde Kafiye Şekilleri -----	261
7.3.2.1. Abab-Cccb-Dddb Şekilli Kafiye Örgüsü -----	262
7.3.2.2. Abxb-Cccb-Dddb Şekilli Kafiye Örgüsü -----	262
7.3.2.3. Aaaa-Bbba-Ccca Şekilli Kafiye Örgüsü -----	262

7.3.2.4. Aaab–Cccb–Dddb Şekilli Kafiye Örgüsü -----	263
7.3.2.5. AaaB–CccB–DddB Şekilli Kafiye Örgüsü-----	263
7.3.2.6. AAaA–BbbA–CccA Şekilli Kafiye Örgüsü-----	263
7.3.2.7. AaaA–BbbA–CccA Şekilli Kafiye Örgüsü -----	263
7.3.2.9. AaaAA–BbbAA–CccAA Şekilli Kafiye Örgüsü -----	264
7.3.2.10. AaaaA–BbbaA–CccaA Şekilli Kafiye Örgüsü -----	264
7.3.2.12. AaaBB–CccBB–DddBB Şekilli Kafiye Örgüsü -----	264
7.3.2.13. AaabB–CccbB–DddbB Şekilli Kafiye Örgüsü-----	264
7.3.2.14. ABaBB–CccBB–DddBB Şekilli Kafiye Örgüsü-----	265
7.3.2.15. AbabB–CccbB–DddbB Şekilli Kafiye Örgüsü-----	265
7.3.3. Âşık Binali Kılıç’ın Kafiye Şekilleri Bozuk Olan Şiirleri: -----	265
7.4. Âşık Binali Kılıç’ın Şiirlerinde Dil ve Üslûp Özellikleri -----	265
7.4.1. Âşık Binali Kılıç’ın Şiirlerinde Yerel Söyleyiş Özellikleri-----	267
7.5. Âşık Binali Kılıç’ın Şiirlerinde Kullanılan Edebi Sanatlar -----	274
7.5.1. Teşbih-----	274
7.5.2. İstiare -----	315
7.5.3. Teşhis -----	346
7.5.4. Telmih (Hatırlatma)-----	364
7.5.5. Tenasüp-----	381
7.5.6. Leff ü Neşr -----	391
7.5.7. İstifham (Soru Sorma) -----	393
7.5.8. Mübalâğa (Abartma) Sanatı-----	410
7.5.9. Nida -----	423
7.5.10. Tezat-----	430
7.5.11. Tevriye -----	444
7.5.12. Cinas -----	445
7.5.13. İktibas -----	447
7.5.14. Atasözleri -----	449
7.5.15. Deyimler -----	453

SEKİZİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER	472
8.1. Sonuç	472
8.2. Öneriler	475
KAYNAKÇA	476
KAYNAK KİŞİLER	482
EKLER	484
EK-1: ÂŞIK BİNALİ KILIÇ'IN ŞİİRLERİ	484
EK-2: ÂŞIK BİNALİ KILIÇ'IN BEŞ HANELİ ŞİİRLERİ	790
EK-3: ÂŞIK BİNALİ KILIÇ'IN ALTI HANELİ ŞİİRLERİ	806
EK-4: ÂŞIK BİNALİ KILIÇ'IN NAZİRE ŞİİRLERİ	810
EK-5: ÂŞIK BİNALİ KILIÇ'IN ATIŞMA ŞİİRLERİ	838
EK-6: FOTOĞRAFLAR	852
ÖZ GEÇMİŞ	856

KISALTMALAR DİZİNİ

C.	: Cilt
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
TDK.	: Türk Dil Kurumu
vb.	: Ve benzeri
vs.	: Vesaire
Haz.	: Hazırlayan
cm.	: Santimetre
B.	: Beş haneli şiirler
Alt.	: Altı haneli şiirler
N.	: Nazireler
A.	: Atışmalar
Aktr.	: Aktaran
Erş.	: Erişim
Tar.	: Tarihi
Age.	: Araştırmada geçen eser
Agm.	: Araştırmada geçen makale

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Halk edebiyatı, halkın yaşayışının, inanç ve değer hükümlerinin bir hazinesidir. Malzemesi dile dayanan bu edebiyat, insan hayatının bütün safhalarını içine alır. Halk edebiyatı, yaratıcısı belli olsun ya da olmasın sözlü ve yazılı gelenek içerisinde yaşayan bütün yaratmaları ele alan, inceleyen, araştıran bir disiplindir.¹

Türk halk edebiyatı türleri içerisinde âşık edebiyatının özel bir yeri ve önemi vardır. Şaman–kam, ozan, baskı geleneğinin devamı olan âşık edebiyatı ve âşıklar Türk halk edebiyatı temelinde duran senkretik sanat türüdür.²

Âşık edebiyatının kökü ozan–baksı geleneğine kadar uzanmaktadır.³ Eski Türk devletlerinde kopuz çalarak, çeşitli kahramanlık olaylarını, toplumun duygu ve düşüncelerini dile getiren ozan–baksılar, tarihi gelişim içerisinde aynı zamanda ait oldukları toplumda büyücülük, oyunculuk, şairlik, çalgıcılık, hekimlik gibi görevleri yaparak, halkın sorunlarına çare olmuşlardır.⁴ Türklerin farklı coğrafyalarda, farklı kültür ve dinlerle karşılaşmaları sonucunda bu şairlerin toplumdaki yeri ve görevleri değişmeye başlamış ve bir süre sonra sanatkârlık özellikleri ile anılmaya başlamışlardır. Göçebelikten yerleşik düzene geçilmesi, kasaba ve şehirlerde yeni toplumsal düzenlemelerin olması nedeniyle 16. yüzyıldan sonra destan anlatıcısı ozanın yerini, toplumun günlük yaşamı üzerine şiirler söyleyen “âşık”lar almışlardır.⁵

Âşık edebiyatı, Türk kültürünün en önemli yapı taşlarından birini oluşturmuş ve çağlar boyu toplumun ortak kültürünü ortaya koyarak önemli bir kurum olmuştur. Bu kurum, ozan–baksı geleneğinin İslâmiyet’ten sonra oluşan tasavvufî düşünce ve

¹ Abdulhan Taşbaşı, *Âşık Mevlüt Mertoğlu Hayatı–Sanatı–Eserleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı, 2018, s. 2.

² Fatma Kaçar, *Türk Âşık Edebiyatı Açıklamalı Sözlüğü* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2015, s.1.

³ Feriha Çabuk, “17. YY Âşıklarından Gevheri, Kayıkçı Kul Mustafa, Âşık Ömer, Karacaoğlu ve Ercişli Emrah’ın Şiirlerinde Mistik Unsurlar” (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2007, s.1.

⁴ Ensar Aslan, *Çıldırli Âşık Şenlik Hayatı–Şiirleri–Karşılaşmalar–Hikâyeler*, Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, Diyarbakır, 1992, s. 13.

⁵ Feriha Çabuk, “17. YY Âşıklarından Gevheri, Kayıkçı Kul Mustafa, Âşık Ömer, Karacaoğlu ve Ercişli Emrah’ın Şiirlerinde Mistik Unsurlar”, s. 1.

Osmanlı'daki yaşam biçiminin kabulleriyle doğmuştur.⁶ Türklerin İslâmiyet'i kabulünden sonra âşık edebiyatı önceleri dini motifler çerçevesinde gelişmeye başlamıştır. Dinî-tasavvufî mahiyetteki bu edebiyat 15. yüzyılın ikinci yarısından sonra sosyal ve siyasal nedenlerden dolayı yeni bir oluşum içerisine girerek âşık edebiyatı olarak şekillenmeye başlamıştır. Şekillenen bu edebiyatla ozanın yerini 'âşık' kopuzun yerini de 'saz' almıştır. 16. yüzyılda ise farklı konularda şiirler vücuda getiren ve hece ölçüsüyle şiirler söyleyen âşıklar ortaya çıkmıştır.⁷ Bu âşıklar sayesinde âşık edebiyatı ve âşıklık varlığını günümüze kadar devam ettirmiştir.

Türk kültüründe önemli bir yer tutan âşıklık geleneği, yüzlerce yıllık geçmişi olan ve nesilden nesile aktarılacak günümüze kadar ulaşmış kültürel belleğin bir parçasıdır. Âşıklık geleneği, içinde yaşanan toplumun değer yargılarını, örf ve âdetlerini, ahlâk anlayışını, hayata bakışını yansıtan bir değerler bütünüdür.⁸

*Âşıklık geleneği, Türk toplumunun tarih sahnesine çıktığı ilk günden bugüne kadar çeşitli adlandırmalar almış, Türk ulusunun milli hafızasını içselleştirerek ve bireyselleştirerek süre gelen kültür elçisi olmuştur. Geçmişten geleceğe, ortak kültürü oluşturan değerleri bir arada tutan bu köklü gelenek, zaman zaman etkisini yitirse de kimliğini hiçbir zaman kaybetmemiş, varlığını sürdürmeyi başarabilmiştir. Âşıklık geleneği topluma ait değerleri dil aracılığı ile kuşaktan kuşağa aktaran bir köprü vazifesi görmektedir. Âşık edebiyatı ve âşıklık geleneğinin içerisinde, topluma ait kültürel değerler ve öğretiler yer almış, bunlar temsilcileri âşıklar ile kuşaktan kuşağa aktarılmıştır.*⁹

Türk kültüründe önemli bir yere sahip olan âşık tarzı şiir geleneğinin temsilcilerine halk tarafından "Hak Âşığı" ve "Badeli Âşık" deyimleri yakıştırılmıştır. Halk arasında bu kimliği ile tanınan âşık, bağlı bulunduğu topluluğun kültürüne, edebi zevkine göre yetişen bir halk sanatçısı ve eğitimsidir. Âşıklar, kendilerini çevrelerindeki insanların isteklerine, zevk ve ihtiyaçlarına göre yetiştirmesini bilen kimselerdir. Bunun için yüzyıllar boyunca hafızalara, zevklere

⁶ Zekeriya Kaptan ve Yasemin Yurduşen, Âşık Edebiyatı Halk Şiirinin Tarihsel Gelişim Süreci, *Alevîlik Araştırmaları Dergisi*, 2014 / Yıl: 4 Sayı: 8, s. 198-199.

⁷ Doğan Kaya, *Âşık edebiyatına Giriş*, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yayınları: 44 Ders Kitapları Dizisi: 16, Bışkek, 2003, s. 3-4.

⁸ Ömer Saraç, Cafer Özdemir, Âşık Tarzı Türk Şiir Geleneğinde Sevgili Tipi, *Dede Korkut Türk Dili ve Araştırmaları Dergisi*, 2015, s. 112.

⁹ Abdulhan Taşbaşı, *Âşık Mevlüt Mertoğlu Hayatı-Sanatı-Eserleri*, s. 2-3.

seslenebilmişlerdir.¹⁰ Böylelikle âşıklar, âşıklık geleneğini en iyi şekilde temsil ederek yayılmasını, gelişmesini ve farklı zeminlerde icra edilmesini sağlamışlardır.

Âşıklar vücuda getirmiş olduğu eserlerinde toplumsal, bireysel olgu ve durumlar karşısında bir söyleyiş meydana getirmişlerdir. Âşıklar dışa dönük olduğu için yaşadığı ve duyduğu her türlü olumlu ve olumsuz olayı, duyguyu dile getirirler. Halkın ortak duygu ve düşüncelerini dile getirmeleri bakımından Türk kültürünün korunmasında kültür taşıyıcıları olarak görev yapmaktadırlar.¹¹

1.1. Problem Durumu

Bu çalışmada, Ağrı âşıklık geleneği içinde yetişen ve yaşayan Âşık Binali Kılıç'ın hayatı, sanatı ve eserleri incelenmektedir.

Çalışmada Âşık Binali Kılıç'ın hece ölçüsü ile yazılmış üç yüz kırk dört şiiri incelenmiş, şiirlerin içerik ve şekil unsurları belirlenmiştir.

Âşık Binali Kılıç'ın hayatı, sanatı ve eserleriyle ilgili herhangi bir tez çalışması şu ana kadar yapılmamıştır.

Araştırmanın ana problem cümlesi aşağıdaki gibidir:

“Âşık Binali Kılıç'ın âşıklık geleneği içindeki yeri nasıldır?”

Araştırmanın alt problem cümleleri ise aşağıdaki gibidir:

- Ağrı Âşıklık geleneğinin günümüzdeki durumu nedir?
- Âşık Binali Kılıç'ın şiir dünyası ve sanat görüşü nasıldır?
- Âşık Binali Kılıç'ın şiir dünyasını oluşturan içerik unsurları nasıldır?
- Âşık Binali Kılıç'ın şiir dünyasını oluşturan şekil özellikleri nasıldır?
- Âşık Binali Kılıç'ın gelenek içindeki yeri nasıldır?

¹⁰ Sedat Bahadır (Haz/Ed.), *Doğu İllerimizde Âşık karşılaşmaları*, Yusufeli Belediyesi Yayınları, Mustafa Âdil Özder Dizisi: 3, Birinci Baskı, 2017, s. 15.

¹¹ Alper Kandemir, *Âşık Nejdî Kuyumcu ve Eserler* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 2006. s. 1.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerini, hayatını ve sanatını incelemektir. Araştırmada, Binali Kılıç'ın Ağrılı olmasından dolayı, Ağrı âşıklık geleneğinin geçmişten günümüze kadarki durumu da incelenmiştir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Âşık Binali Kılıç'ın hayatı, sanatı ve eserleriyle ilgili herhangi bir tez çalışması şu ana kadar yapılmamıştır. “Âşık Binali Kılıç'ın Hayatı, Sanatı, Eserleri” adlı bu çalışma ile Ağrı âşıklık geleneğine hizmet eden Âşık Binali Kılıç'ın hayatı, sanatı ve eserlerinin incelenerek Âşığın gelenek içerisindeki önemi ortaya konmaya çalışılmaktadır. Âşık Binali Kılıç'ın hayatı, sanatı ve eserleri incelenirken son dönemde Ağrı âşıklık geleneği üzerine bazı dikkatlere de değinilmesi önem teşkil etmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu alışma, Âşık Binali Kılıç'ın hayatı, sanatı ve âşığın 11'li hece ölçüsü ile yazdığı üç yüz kırk dört şiiri ve Ağrı âşıklık geleneği ile sınırlandırılmıştır. Âşık Binali Kılıç ve Ağrı âşıklık geleneği ile ilgili benzer bir çalışmanın olmaması olumsuzluklar yaratmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli ve Yöntemi

Bu çalışma nitel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırmalar, araştırmacıya bütüncül bir bakış açısı sağlar. Gözlem görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanılarak konuların ve durumların gerçekçi bir yaklaşımla esas alındığı süreçten oluşmuştur.¹²

Tarama modelinde tasarlanan bu çalışmada öncelikle literatür taraması yapılarak âşık edebiyatı, âşık vb. terimler üzerinde durulmuş, ardından Ağrı âşıklık geleneğinin geçmişteki ve günümüzdeki durumu literatür taraması, görüşme ve gözlem yöntemi kullanılarak ortaya konulmuştur. Araştırmada Âşık Binali Kılıç'ın hayatı görüşme yöntemi ile eserlerinden hareketle şairin sanatı doküman incelemesi yolu ile ele alınmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Bu çalışmada Âşık Binali Kılıç'ın hayatı, sanatı, eserleri ele alınmıştır. Âşık Binali Kılıç'ın genel olarak iki binin üzerinde şiiri bulunmaktadır. Çalışma grubunu bu şiirlerden âşığın 11 heceli üç yüz kırk dört şiiri oluşturmaktadır. Âşığın hayatı kendi ağzından paylaştığı bilgilerle sınırlıdır. Araştırmada Âşığın hayatı, şiirlerinin içerikleri, şiirlerinin şekil bilgisi, şiirlerinde geçen edebi sanatlar gibi çeşitli başlıklarda inceleme ve sınıflandırma yapılmıştır. Çalışma grubunun kuramsal çerçevesinde ise âşık edebiyatı, âşıklık geleneği ozan-baksı ve âşık hakkında literatür taraması yapılarak bilgiler verilmiştir. Ayrıca Ağrı âşıklık geleneği ile ilgili bilgiler kaynak şahıslardan elde edilmiş ve literatür taraması/gözlem yöntemi ile desteklenmiştir.

¹² Ali Yıldırım ve Hasan Şimşek, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yay., Ankara, 2016, s. 41.

2.3. Çalışma Verilerinin Toplanması

Bir nitel araştırma olan bu çalışmada veriler, derleme gibi yöntemlerle toplanmış ve elde edilen bulgular analiz edilmiştir.

Çalışmada Âşık Binali Kılıç'ın izni ve sınırlılıklar dışındaki şiirlere yer verilmemiştir. Çalışmada alıntı yapılan kaynak eserler ayrıntılı olarak sunulmuştur. Âşığın hayatı, sanatı, eserleri ile Ağrı âşıklık geleneği incelenirken yapılan ikili görüşmelere ve derlemelere ait ses ve görüntüler arşivlenmiştir.

2.4. Çalışma Metodu

Bu çalışmada derleme, yazılı kaynakları tarama metodu gibi değişik metotlar kullanılmıştır. Yaşayan âşıklardan biri olması ve âşıklık geleneğini devam ettirmesi sebebi ile şairle yapılan görüşmeler çalışmaya önemli katkılarda bulunmuştur. Âşık ile yapılan görüşmeler sonucunda Âşığın hayatı, sanatı ve eserleri incelenmiştir. Âşığın ve araştırma kapsamındaki diğer kaynak şahısların, âşıklık ve âşıklık geleneği hakkındaki düşünceleri bizzat kendileri ile görüşülerek tespit edilmiş ve araştırmaya eklenmiştir. Edebiyat alanında sıklıkla kullanılan derleme metodu çalışmaya kaynaklık eden bilgileri toplamak ve bir araya getirmek adına yararlı olmuştur. Derleme metodu ile âşığın hayatı, sanatı ve eserleri gibi konularda bilgi toplanmış, bilgiler bir araya getirilmiş ve incelenmiştir. Âşıklık geleneğinin tarihsel sürecini inceleme safhasında yazılı kaynakları tarama metodundan yararlanılmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Nitel araştırma yöntemine göre düzenlenen bu çalışmada, ağırlıklı olarak kaynak araştırması ve incelemesi kullanılmış, elde edilen veriler gözlem yöntemi ile desteklenmiştir. Âşığın şiirlerinin incelenmesi alanında, şiirlerin bazı özellikleri (adet vb.) sayısal verilerle desteklenmiştir. Betimsel analiz yaklaşımına göre şiirler, önceden belirlenen başlıklara göre sınıflandırılmıştır. Bu doğrultuda öncelikle kuramsal bir çerçeve oluşturulmuş, bu çerçeveye uygun olarak konular sınıflandırılmış, ardından sınıflandırılan konular içerik ve şekil yönüyle incelenmiş

ve bulgular analiz edilmiştir. Çalışmada, metinsel analiz yöntemi kullanılarak, şiirler yapı, dil ve üslûp yönünden ele alınmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÂŞIK EDEBİYATI

Yüzyıllar içerisinde şekillenmiş belirli kalıpları ve günlük hayatta konuştuğu sade Türkçeyi kullanarak topluma seslenen bir edebiyat disiplini olarak tanımlanan “Halk Edebiyatı” İslâmiyet’in kabulünden sonra şekil ve içerik yönünden zenginleşerek yaşamına devam etmiştir. İslâm kültürünün etkisiyle “Dinî–Tasavvufî Halk Edebiyatı” oluşumunu tamamlayıp halk edebiyatının bir kolu olarak yerini almıştır. İslâmiyet öncesi Türk kültür hayatında gördüğümüz “Anonim Halk Şiiri ve Âşık Tarzı Halk Şiiri” de bu gelenek içerisinde varlığını sürdürmüştür. Türk edebiyatının bu iki önemli kolu kültürümüzün ayrılmaz bir parçası olarak günümüzde de varlığını devam ettirmektedir.¹³

Türk Halk Edebiyatı’nın önemli bir bölümünü teşkil eden ‘ozan–baksı’ edebiyat geleneğinin devamı olan âşıklık geleneği köklerini Orta Asya’dan almış ve geçmişten günümüze Türk kültürüne ait unsurları bünyesinde mayalayıp varlığını günümüze kadar sürdürmüştür.¹⁴ *Kam, şaman, ozan, baksı* gibi adlarla anılan gelenekli şiir temsilcileri, halk şairliği yanında yüzyıllar boyunca toplumun değişen ihtiyaçlarına göre farklı işlevler yüklenmiştir.¹⁵ Eski Türklerde ozan–baksı adı verilen bu gelenekli şiir temsilcileri genel ve özel toplantılar, ziyafetler, ölüm merasimleri, av törenleri vb. gibi hayatın her alanında önemli bir rol oynamışlardır.¹⁶ Sade Türkçe, hece vezni ve koşuk gibi millî unsurlarla şiir söyleyen ozanlar halkın duygu, düşünce ve yiğitliğini terennüm etmişlerdir. Şiirin/sözün etkisini arttırmak içinde sazın ilk şekli olarak görülen ‘kopuz’u kullanmışlardır.¹⁷

¹³ Cafer Özdemir, Âşıkların Dilinden Âşıklık Geleneği, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2001, C. 4, S. 7, s. 131.

¹⁴ Zülfikâr Bayraktar, Âşıklık Geleneğinin Yaşatılmasında Kültürel İcra Mekânı Olarak Eğitim Kurumlarının Rolü: İzmir Halk Âşıkları Derneği Örneği, *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*– Yıl 7, Sayı 1, Haziran 2014, s. 22.

¹⁵ Bayram Durbilmez, *Âşık Edebiyatı ve Taşpınarlı Halk Şairleri*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2018, s. 19.

¹⁶ Dilaver Düzgün. M. Ö. Oğuz (Ed.), *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*, Grafiker Yayınları, Ankara, 2018, s. 287.

¹⁷ Cafer Özdemir, Âşıkların Dilinden Âşıklık Geleneği, s. 131.

Kültür kaynaklarının Orta Asya'dan Anadolu'ya çağlar boyunca süren süreçte Türk şiirini şekillendirici etkisi vardır. Türklerin İslâmiyet'i kabulünden sonra dünya görüşü ve yaşama biçimlerinde görülen değişiklikler hayatın her alanında olduğu gibi Türk edebiyatına da yansımıştır.¹⁸ İslâmiyet'ten önce Şaman kültür ve geleneğine bağlı bir edebiyata sahip olan Türkler İslâmiyet'i kabul ettikten sonra eski inanç sistemlerini bazı tarikatlar içinde sürdürmüştür. Anadolu sahasında oluşum gösteren Alevî ve Bektaşî geleneğinde eski Türk inanç ve pratiklerinin diğer tarikatlara oranla daha çok yer tuttuğu görülmüştür. Türk edebiyatı geleneğinin bir uzantısı olan âşık edebiyatının Bektaşî tarikat mensupları arasında yayılmasıyla âşık edebiyatı yeni kültür, yeni dinin tesiri altında değişim¹⁹ göstererek Anadolu'da yeni bir sentezle İslâmî bir şekil ve ruha dönüşmüştür. Bu sentez bir yaşam ve değerler bütününe dönüşerek tekke ve âşık şiirini etkilemiştir.²⁰ 12. ve 13. yüzyıllarda Horasan bölgesinden Anadolu'ya kadar yaygın bir sahada ürünleri görülen dinî-tasavvufî nitelikteki edebiyatın, 16. yüzyılda şekillenen âşık edebiyatının oluşmasında etkin rolü dikkat çeker. 12. ve 13. yüzyıllarda tekke mensubu şairlerin unvanı olan âşık, sonraları hem âşık edebiyatına hem de sanatçısına verilen ad olmuştur.²¹

Âşık edebiyatı, 12. yüzyılda Tekke edebiyatıyla bütünleşip ardından yavaş yavaş şekillenerek Tekke edebiyatından ayrılan ve 15. yüzyılın sonlarına doğru geniş halk kitlelerine ulaşmış Âşık edebiyatı adıyla günümüze kadar sayısız âşığı bünyesinde barındırmıştır.²² Âşık edebiyatı, dinî-tasavvufî düşüncelerini halka yayan tarikatlarda daha 12. yüzyıldan başlayarak Türk dili ve hece vezni ile Türk Halk Edebiyatı örneklerine uygun bir şekilde yeni bir şiir türü vücuda getirmiştir.²³

12. yüzyılda Türkistan'da ortaya çıkan Yesevîyye Tarikatı ile İslâmî bilgi, ahlâkî, tasavvufî düşünce ve kurallarını geniş halk kitlelerine öğretip telkin eden Ahmet Yesevî ve halifeleri olmuştur. 11. yüzyıldan itibaren Yesevîyye düşünce ve fikirleriyle yetişen ozan ve dervişler Anadolu'ya gelmişlerdir. 13. yüzyılda

¹⁸ Erman Artun, *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2008, s. 85.

¹⁹ Umay Günay, *Türkiye'de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*, Akçağ Yayınları, Ankara, 1992, s. 47.

²⁰ Erman Artun, *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2001, s. 29.

²¹ Erman Artun, *Ansiklopedik Halkbilimi/Halk Edebiyatı Sözlüğü Terimler-Motifler-Kavramlar*, Karahan Kitapevi, Adana, 2014, s. 54.

²² Zekeriya Kaptan ve Yasemin Yurduşen, *Âşık Edebiyatı Halk Şiirinin Tarihsel Gelişim Süreci*, s. 199.

²³ M. Fuat Köprülü, *Saz Şairleri*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2004, s. 41.

Anadolu’da siyasî ve ekonomik buhranların hazırladığı ortamda, dinî-tasavvufî düşüncelerle beslenen bir zemin üzerinde Mevlâna ve Yunus Emre gibi iki büyük mutasavvıf yetişmiştir. Klâsik İslâm kültürüne bağlı Mevlâna, Farsça şiirler ile yüksek zümreye hitap ederken, Yunus Emre ise sade bir dille yazdığı şiirler ile halk çevrelerinde büyük bir etki bırakmıştır.²⁴ Bu dönemde dinî konular dışında şiir söyleyen ozanların yanı sıra dinî-tasavvufî düşüncelerini tekkeler çevresinde sistemli bir şekilde yaymaya çalışan birtakım dervişlerin yeni bir şiir tarzı yaratığı görülmektedir.²⁵

Tekke dervişlerinin dinî-tasavvufî düşüncelerini yaymak için oluşturmuş olduğu bu yeni şiir tarzının ilk ve en büyük temsilcisi Yunus Emre’dir.²⁶ 13. ve 16. yüzyıllar arasında Anadolu’da büyük bir gelişme gösteren Tekke edebiyatı özellikle Yunus Emre’den sonra nüfuz kazanarak “Kaygusuz Abdal, Hatayî, Pir Sultan Abdal” gibi Bektaşî tarikatına mensup derviş şairler tarafından sade bir dil ve hece vezni ile şiirler yazılmıştır.²⁷ Tekke edebiyatında geçen muhtelif unsurlar Âşık edebiyatının oluşmasına zemin hazırlamış ve 13. asırdan sonra mutasavvıf âşıklar kendilerini diğer şairlerden ayırmak, ilham kaynaklarının kutsî ve ilâhî mahiyetini göstermek için ‘âşık’ adını kullanmaya başlamışlardır.²⁸

Âşık edebiyatı, İslâmiyet’ten sonra tasavvufî düşünce Osmanlı yaşama biçimi ve kabulleriyle birleşmesinden doğmuştur. Önceleri ‘Dini–Tasavvufî Halk Edebiyatı’ olarak gelişen Milli Türk Edebiyatı 15. yüzyılın sonlarından sonra sosyal ve siyasî nedenlerden dolayı yeni bir oluşum içerisine girerek âşık edebiyatı olarak şekillenmeye başlamıştır. Âşık edebiyatının oluşmasında kutsallıktan arınma, kültürel farklılaşma ve halkın yeni coğrafyada bireyselleşmesi gibi üç süreç etkili olmuştur.²⁹ Göçebelikten yerleşik hayata geçerek yeni bir toplum düzenin kurulması, şehir ve kasabaların büyük ölçüde oluşumu, destan anlatıcısı ozanın yerine âşık tipinin geçmesini hazırlayan en büyük etkindir. Destan anlatan epik şiirden, günlük hayata yönelen “koşma”ya geçiş bu yolla olmuştur. Âşıklar, kopuz yerine saz

²⁴ Şükrü Elçin, *Halk Edebiyatına Giriş*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2004, s. 7–8.

²⁵ Erman Artun, *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*, s. 27.

²⁶ Alper Kandemir, *Âşık Nejdî Kuyumcu ve Eserler*, s. 21.

²⁷ M. Fuat Köprülü, *Saz Şairleri*, s. 41.

²⁸ M. Fuat Köprülü, *Edebiyat Araştırmaları*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2012, s. 178.

²⁹ Erman Artun, *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*, s. 29.

çalmaya, epik şiir yerine yerleşik hayata bağlı tablolar isteyen koşmalar söylemeye başlamıştır.³⁰

15. yüzyılın ilk yarısından sonra Tekke edebiyatının önemli bir kolu olan Bektaşî edebiyatı fikir ve eğilimleri açısından Âşık edebiyatının yapı taşı oluşturmuştur.³¹ Bu dönemde Bektaşî tekkeleri, Osmanlı topraklarının ulaştığı her yerde, Yeniçeri Ordusu'ndan ıssız dağ başlarına kadar yayılma göstermiştir. Özellikle Yeniçeri Ocağı'nda yetişen âşıkların büyük bir kısmı Bektaşî tekkelerine mensuptu.³² Sazın şiire koşulması ve sade bir dil kullanılması ilkin bâtını, daha sonra Alevi ve Bektaşî tekkelerinde görülmüş, oradan da Bektaşî Ocağı'na bağlı orduya geçmiştir.³³ Hurufiliğin etkisiyle din dışı konularda şiir yazan tekke âşıkları Tekke edebiyatından ayrılarak yeni bir zümre edebiyatı oluşturmuştur.³⁴

15. yüzyılın sonları ile 16. yüzyılın başlarında Anadolu'da âşıkların tekkelerin dışında etkin bir biçimde din dışı şiir söyleme olanağına kavuşmalarının yarattığı ortamda, 16. yüzyılda âşık kahvehanelerinin tekkelerin karşısında alternatif sosyal eğlence kurumu olarak belirmesiyle âşık edebiyatı yeni bir kimlikle ortaya çıkmıştır.³⁵ Âşıklık geleneğinin din dışı bir karakter taşıması, eğlence amaçlı bir dönüşüme girmesi, Osmanlı halk kültürünün davranış kalıplarını taşıması sebebiyle bu dönemde dinî karakterli tekkeler tarafından yeni bir hüviyet kazanan âşık edebiyatı tepkiyle karşılanmış ve Osmanlı aydınları âşıkları küçük görerek aşağılamıştır. Halkın beğenisini kazanan âşıklar tekke edebiyatının nasihat geleneğini koruyarak koşmalarla, güzellemelerle şiire yeni bir kapı açmışlardır.³⁶

Ozan–baskı geleneği mensuplarının İslâmiyet'i kabulünden sonra tekke kurumu etrafında şekillenen âşık edebiyatı, 16. yüzyıl sonlarında Türk ve Müslüman sosyo–kültürel kurumu olarak ortaya çıkan kahvehanelerde divan edebiyatı mensuplarının “*saçma sapan sözler söyleyen*” kişiler olarak nitelendirdikleri ozanlar ve irşattan, nasihatten ziyade güzelleme yolunu tercih eden bazı tekke mensupları ile

³⁰ Erman Artun, *Ansiklopedik Halkbilimi/Halk Edebiyatı Sözlüğü Terimler–Motifler–Kavramlar*, s. 54.

³¹ Zekeriya Kaptan ve Yasemin Yurduşen, *Âşık Edebiyatı Halk Şiirinin Tarihsel Gelişim Süreci*, s. 201.

³² M. Fuat Köprülü, *Saz Şairleri*, s. 43.

³³ İlhan Başgöz, *İzahlı Türk Halk Şiiri Antolojisi*, Pan Yayınları, İstanbul, 2014, s. 40.

³⁴ Erman Artun, *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*, s. 33.

³⁵ Mehmet Yardımcı, *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, Ürün Yayınları, 2003, s. 12.

³⁶ Alper Kandemir, *Âşık Nejdete Kuyumcu ve Eserler*, s. 31.

ordu şairleri tarafından başlamıştır. 17. yüzyılda kendine has bir tarza dönüşen âşık edebiyatı zaman içinde uğradığı değişim ve gelişmelerle günümüze kadar devam etmiştir.³⁷

Anadolu’da 16. yüzyılda ilk örneklerini vermeye başlayan âşık edebiyatı, bu dönemde geniş halk kitlelerine seslenmeye başlamıştır. Her yörenin kültür ve beğenisiyle oluşan âşık edebiyatı diğer kaynakların yanı sıra anonim ürünlerle de beslenmiştir. Anadolu halkının dünya görüşünün yanı sıra estetik modelleri de âşık şiirinde temsil edilir. Anadolu’da âşıklar toplumsal tarihsel olgular karşısında epik, bireysel olgu ve durumlar karşısında da lirik bir söyleyiş geliştirmiştir.³⁸

16. yüzyılda divan şairlerinin büyük merkezlerde toplanmalarına karşılık âşıklar, Anadolu ve Rumeli’den başka Mısır, Suriye, Kuzey Afrika gibi imparatorluğun uzaklardaki topraklarına yayılma göstermiştir. Osmanlı kültürü ilerlemiş, Anadolu Türkçesi işlek bir dil olmuştur. Kültür hayatı, ülkenin bütün büyük şehirlerinde gelişme göstererek 16. yüzyıla damgasını vurmuş âşıklarımıza konu olmuştur.³⁹ Yine bu dönemde Pir Sultan Abdal, Koroğlu gibi âşıkların yanında kara ve deniz ordusunun içinde Yeniçeri dediğimiz Kayıkçı Kul Mustafa, Bahşı, Öksüz Âşık gibi asker kökenli âşıklar hamasî içerikli şiirler ve cenk türkülleri söyleyerek askerlere moral vermişlerdir.⁴⁰

Âşık edebiyatı, ferdi bir edebiyat olduğu kadar bir gelenek edebiyatıdır. Bu geleneğin temsilcileri mensup oldukları geleneğin kurallarına değer vermekte ve bu kurallara titizlikle uymaktadır. Bu sebepten dolayı âşık edebiyatının mahsulleri ve temsilcileri incelenirken bu husus göz önünde bulundurulmalıdır. Âşık edebiyatın da usta malı deyişlerle, yaşayan âşıkların kendi yaratmaları yan yana yaşamaktadır.⁴¹

16. yüzyılda ilk ürünlerini vermeye başlayan âşık edebiyatı 17. yüzyılda gelişimini tamamlamıştır. 17. yüzyıl âşık edebiyatı için altın çağdır. Osmanlı Devleti’nin geniş sınırları içerisinde binlerce âşık yetişmiştir. Âşıklık geleneği bu yüzyılda gelişerek şekil, tür ve konuda mükemmeli yakalamıştır. Âşıklar, âşıklık geleneği kurallarını belirleyerek bunlara uyulmasını sağlamıştır. 17. yüzyılda âşıklar

³⁷ Özkul Çobanoğlu, *Âşık Tarzı Edebiyat Geleneği ve İstanbul*, 3F Yayınevi, İstanbul, 2007, s. 11–12.

³⁸ Erman Artun, *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2008, s. 95.

³⁹ Erman Artun, *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*, s. 36–37–38.

⁴⁰ Mehmet Yardımcı, *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, s. 16.

⁴¹ Umay Günay, *Türkiye’de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*, s. 8.

âşık, kul, öksüz gibi sıfatları kullanmaya başlamışlardır. Bir kısım âşıklar yeniçeriler, sipahiler, leventler gibi askeri topluluklar arasından yetişmiştir. Bu dönemde yaşanan tarihi olaylar destanlara konu olmuştur. Âşıklar katıldıkları savaşları, zafer ve hezimetleri eserlerine konu etmişlerdir.⁴²

Âşıklar 17. yüzyıldan sonra teşkilâtlanmış ve “geleneksel âşıklık gezileri” diye adlandırdıkları seyahatleri gerçekleştirerek⁴³ âşık edebiyatının gelişmesine ve günümüze ulaşmasına katkıda bulunmuşlardır. 17. yüzyılda âşık edebiyatı, farklı kitlelere yayılarak ilgi alanını genişletmiş, âşık kahvehanelerinin ve fasıl geleneğinin oluşmasını sağlamıştır. Bu dönemde bir yandan sade bir dil ile şiirler yazan âşıkların yanında Âşık Gevheri ve Ömer gibi divan edebiyatının etkisinde kalarak aruz ölçüsüyle şiir yazan âşıklarda görülmektedir. 17. yüzyıl, her iki edebiyat türünü içinde barındırarak, âşık edebiyatının gelişme ve yayılma çağı olduğunu gösteren bir sürecin ürünüdür.⁴⁴

Bu yüzyılın başlıca âşıkları Kuloğlu, Kâtibi, Kayıççı Kul Mustafa, Âşık Üsküdari, Keşfi, Âşık Halil, İbrahim, Kul Deveci, Kâmil, Benli Ali, Gazi Âşık Hasan’dır.⁴⁵

18. yüzyıl Batı kültür ve medeniyetinin yavaş yavaş Türk toplumuna girmeye başladığı dönemdir. Yenilik hareketlerinin şehirlerden başlayarak halkın hayatına girmesi, şehirlerdeki âşıklık geleneğini olumsuz etkilemiştir.⁴⁶ Özellikle 17. yüzyılda başlayan klâsik hareketi bu dönemde daha ileri düzeye ulaşmıştır. Bir kısım şairlerin ortaya koymuş olduğu bu eğilim, kendi tarzlarından uzaklaşmayı da beraberinde getirmiştir. Etkisi altında kaldıkları veya özendikleri klâsik şiirde de yeterince başarılı olamamıştır.⁴⁷

18. yüzyılda içtimaî muhitin uygun şartları içerisinde imparatorluğun her tarafında birçok saz şairinin yetişmesine rağmen 17. yüzyıl saz şairleriyle mukayese edebilecek güçlü bir şair bulunmadığı söylenebilir. Klâsik edebiyatın tesiri altında bulunan, aruz veznini de kusurlu bir tarzda kullanan saz şairleri bu asırda

⁴² Erman Artun, *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*, s. 38–39.

⁴³ Alper Kandemir, *Âşık Nejdî Kuyumcu ve Eserler*, s. 31.

⁴⁴ Zekeriya Kaptan ve Yasemin Yurduşen, *Âşık Edebiyatı Halk Şiirinin Tarihsel Gelişim Süreci*, s. 202–203.

⁴⁵ Mehmet Fuat Köprülü, *Saz Şairleri*, s. 113–170.

⁴⁶ Ensar Aslan, *Çıldırılı Âşık Şenlik Hayatı–Şiirleri–Karşılaşmalar–Hikâyeler*, s. 14.

⁴⁷ Dilaver Düzgün, *Âşık Edebiyatı* (Türk Halk Edebiyatı El Kitabı içinde), s. 297.

çoğalmıştır. Kahvehanelerde, bozahanelerde, panayırlarda ellerindeki sazıyla şiir söyleyen, usta-çırak ilişkisi içerisinde yetişen âşıklardan başka teknik ve klâsik tarzda manzumeler yazan şairler, her tarafta görülmeye başlamıştır.⁴⁸

18. yüzyılda siyasal tarihimizde önemli olaylar olmasına rağmen büyük âşık çıkmamıştır. Bu dönemde sosyal konular üzerine yazılan destan ve koşmalar ayrı bir önem taşır.⁴⁹

18. yüzyılın başlıca âşıkları Abdî, Agâh, Agâhi, Âşık Ahmet, Âşık Ali, Âşık Bağdadî, Âşık Derûnî, Âşık Halil, Âşık Kâmil, Âşık Nigârî, Âşık Nûrî, Âşık Ravzî, Âşık Sadık, Âşık Said, Hocaoglu, Hükmî, Kabasakal Mehmed, Kara Hamza, Kâtibî, Kıymetî, Küşadî, Levnî, Mağriboğlu, Mahtumî, Nakdî, Rıza, Seferoğlu, Sırrî, Süleyman, Şermî ve Talibî'dir.⁵⁰

18. yüzyılda gerileme gösteren âşık edebiyatı 19. yüzyılda büyük bir önem kazanmıştır. Âşık edebiyatı, bu dönemde bir taraftan klâsik edebiyat çerçevesinde gittikçe kuvvetlenen mahallileşme hareketinin etkisiyle yüksek sınıf arasında daha önemli bir yer tutmaya başladığı gibi, diğer taraftan da klâsik edebiyatın cazibesine kapılarak halkın zevkinden uzaklaşma temayülü göstermiştir. İstanbul'dan başlayarak imparatorluğun bütün büyük kültür merkezlerinde yetişen saz şairleri 18. yüzyıldaki âşıklar gibi şehir hayatı ve şehir kültürü içinde kalmıştır.⁵¹

19. yüzyılda İstanbul, âşık edebiyatının gelişmesi bakımından çok uygun bir çevre olmuştur. Bunda II. Mahmut'un âşıkları korumasının payı büyüktür. Âşıklık geleneği ve âşık edebiyatı yeniden canlanmıştır. 19. yüzyılın sonlarında büyük yerleşim merkezleri ve özellikle İstanbul'daki kuvvetli âşıklık geleneği yerini başka bir geleneğe "*semaî kahvehaneleri*"ne bırakmıştır.⁵² Bilhassa Cuma ve Ramazan gecelerinde buralarda sanatını icra etme imkânı bulan "*meydan şairleri*" olarak adlandırılan bu geleneğin temsilcileri semaî kahvehanelerinde destan, koşma, semaî, mani, kalenderi söyleyerek halkın sevgisini ve takdirini kazanmışlardır. Semaî

⁴⁸ Mehmet Fuat Köprülü, *Saz Şairleri*, s. 333-334.

⁴⁹ Erman Artun, *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*, s. 41.

⁵⁰ Saim Sakaoğlu, *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, s. 41.

⁵¹ Mehmet Fuat Köprülü, *Saz Şairleri*, s. 469.

⁵² Erman Artun, *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*, s. 42.

kahvehanelerinde güç gösterisi yapan âşıklar genellikle tulumbacı oldukları için buralara “*tulumbacı kahvehaneleri*” de denilmiştir.⁵³

19. yüzyılda âşıklar çoğalmış, büyük şehirlerde özellikle İstanbul’da düzenli bir teşkilât kurarak kahvehanelerde fasıllar yapmışlardır. Bu dönemdeki âşıklar, genellikle bir tarikata mensupturlar. Tam anlamıyla bir tekke şairi olmasalar da zaman zaman eserlerinde dervişlik izleri görülmektedir.⁵⁴

19. yüzyılda birçok önemli gelişme yaşanmıştır. Batılılaşma eğilimi, ıslahatların ilân edilmesi, yeniçeri teşkilâtının kaldırılması, Tanzimat Fermanı’nın ilân edilmesi gibi olaylar 19. yüzyılda yaşanan gelişmeler arasındadır. Bu dönemde saz şairleri arasında okuryazar sayısı fazladır. Dadaloğlu gibi bir iki şairin dışında hepsi aruzlu türlere yönelmiştir. Türk saz şiirinin Anadolu sahasında meydana getirdiği üç önemli âşık kolunun temeli bu yüzyılda atılmıştır. Bu önemli âşık kolları Emrah, Ruhsatî ve Şenlik kollarıdır.⁵⁵

19. yüzyılın başlıca şairleri Bayburtlu Zihni, Kayserili Seyranî, Tokatlı Nûrî, Ruhsatî, Minhacî, Ispartalı Seyranî, Âşık Ali, Beşiktaşlı Gedâî, Sileleli Devamî, Sileleli Sürurî, Sileleli Figanî, Sileleli Nigârî, Âşık Cevrî, Âşık Hikmetî, Bezmî, Micemerî, Ali Bezlî, Sabri, Sümmânî, Celâlî, Âşık Zülâlî, Muhibbî, Ceyhûnî, Darendeli Remzî, Âşık Rûşenî, Yozgatlı Nâzî, Âşık Kemalî, Meydânî, Tenbûrî Mustafa, Hengâmî, Merzifonlu Sabri, Âşık Gülzârî, Âşık Bedri, Âşık Ömer, Âşık Hanzârî, Gündeşlioğlu’dur.⁵⁶

20. yüzyıla gelindiğinde ise âşıklık geleneği önemini kaybetmeye başlamıştır. Özellikle cumhuriyetten sonra maddî ve sosyal hayattaki değişimler bu zümreyi yaratan ve besleyen şartları da etkilemiştir. Teknolojinin gelişimi ile kitle iletişim araçlarının ortaya çıkışı, sanayileşme, tekke ve medreselerin kapatılmasıyla âşıklar yavaş yavaş büyük merkezlerden gelişimin az olduğu kırsal kesimlere gitmeye başlamıştır.⁵⁷

⁵³ Doğan Kaya, *Âşık edebiyatına Giriş*, s. 6.

⁵⁴ Dilaver Düzgün, *Âşık Edebiyatı* (Türk Halk Edebiyatı El Kitabı içinde), s. 299.

⁵⁵ Age, s. 299.

⁵⁶ Mehmet Fuat Köprülü, *Saz Şairleri*, s. 465–620.

⁵⁷ Alper Kandemir, *Âşık Nejdî Kuyumcu ve Eserler*, s. 44.

Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte Batı'da yürütülen ve folklorun, millî kültürün temelini oluşturduğuna dair görüşlerle biçimlenen yeni kültür politikaları ortaya konulmuş, böylece yeniden istikrarlı bir sosyal hayata kavuşan Türkiye'de âşık edebiyatı tekrar canlanmaya başlamıştır.⁵⁸ Bu dönemle birlikte dil sadeleşmeye başlamış, hece ölçüsüyle âşıklar şiirlerini söylemişlerdir. Var olan kitle iletişim araçlarıyla birlikte âşıklar bu geleneksel kültürü halka ulaştırmayı başarmışlardır.⁵⁹

20. yüzyılda yetişen âşıkların sayısı oldukça fazladır ve âşıkların hepsi hakkında olmasa bile çoğunluğuyla ilgili yeterince bilgiye sahip bulunmaktadır. Bu yüzyılda yaşayan başlıca âşıklar Âşık Gufranî, Pasoflu Zülâlî, Recep Hıfzî'dir. Ayrıca 19. yüzyılda doğmuş olan Şenlik, Sümmanî ve Bayburtlu Celâlî ömrünün son yıllarını bu yüzyılda tamamlamıştır.⁶⁰

Âşık edebiyatı, İslâmiyet'ten önce ozan-baksı geleneğine dayanan, Türklerin İslâmiyet'i kabulünden sonra 15. yüzyılın sonlarında âşık adı ile anılan gelenekli şiir temsilcilerinin ürünüdür. 16. yüzyılda ilk örneklerini vermeye başlayan bu köklü edebiyat 17. ve 19. yüzyılda en verimli dönemlerini yaşamıştır. 20. yüzyılın başında önemini kaybeden âşıklık geleneği Batı'da folklor çalışmalarının önem kazanmasıyla dönemin ortalarında tekrar canlanmaya başlamıştır. Günümüzde ise gelişen teknoloji ile birlikte kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması, insanların ilgi ve isteklerinde görülen değişiklikler kökü İslâmiyet öncesine dayanan geleneğin önemini yitirmesine sebep olmuştur. Âşıkların geleneği yaşattığı ve gelecek kuşaklara aktardığı âşık kahvehaneleri ve köy odaları gibi icra zeminleri önemini kaybetmeye başlamıştır.

⁵⁸ Dilaver Düzgün, *Âşık Edebiyatı* (Türk Halk Edebiyatı El Kitabı içinde), s. 304.

⁵⁹ Zekeriya Kaptan ve Yasemin Yurduşen, *Âşık Edebiyatı Halk Şiirinin Tarihsel Gelişim Süreci*, s. 205.

⁶⁰ Saim Sakaoğlu, *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, s. 43.

3.1. Ozan–Baksı

Türklerin, özellikle Oğuz boyuna mensup Türklerin İslâmiyet’i kabul etmeden önceki dönemde, hece ölçüsüyle şiir söyleyen ve şiirlerini “kopuz” adı verilen sazlarla terennüm eden kimselere ozan–baskı denilmektedir.⁶¹

İslâmiyet öncesi Türklerde sihirbazlık, rakkaslık, musikişinaslık gibi birçok özelliği kendisinde toplayan ozan–baskılar; kurban sunmak, ölünün ruhunu yerin dibine göndermek, fena cinler tarafından gelen kötülükleri önlemek, hastaları tedavi etmek, bazı ölümlerin ruhunu semaya göndermek gibi muhtelif vazifelere sahiptir. Ozan–baksı, çeşitli törenlerde şiirler okur ve onları kendi musiki âletiyle çalar. Ozan–baksıların beste ile beraber söyledikleri sihirli mahiyetteki bu şiirler Türk şiirinin eski şeklini oluşturur.⁶²

İslâmiyet’ten önce Türkler kendini ve evreni izah ederken birtakım varsayımlar oluşturmuş ve bu çerçevede Tanrının lütfunu kazanmak veya gazabından korunmak amacıyla “sığır, şölen, yoğ” gibi bazı törenler düzenlemişlerdir. Eski Türklerde olağanüstü güçleri olduğuna inanılan ozan–baksı şölenlerde koşuk, sığırlarda destan, yoğlarda ise sagu söylerdi.⁶³ Dini bir öze bağlı olan bu törenleri yöneten ozan–baksılardır.⁶⁴

Ozan–baksıların bütün Türk boyları arasında saygın bir yeri vardır. Ozan–baskı, “Altaylarda kam, Kırgızlarda baksı, Yakutlarda oyun, Tunguzlarda şaman ve Oğuzlarda ozan” olarak adlandırılmıştır. Saz şairlerinin ataları olan ozan tipi, ozan–baksıların şamanlık mesleğini terk etmelerinden sonra ortaya çıkan bir tiptir.⁶⁵

Türklerde ilk ata şairlerimiz olan ozanlar,⁶⁶ İslâmiyet’in kabul edilmesi, göçebelikten yerleşik hayata geçerek yeni bir toplum düzeninin kurulması, şehir ve kasabaların büyük ölçüde oluşumu ile beraber⁶⁷ 15. yüzyılın ortasında gerek Azerbaycan’da, gerekse Anadolu’da yerini âşıklara bırakmıştır. Saraylarda Acem

⁶¹ Turan Karataş, *Ansiklopedik Edebiyat Terimleri Sözlüğü*, Ofset Yayıncılık, İstanbul, 2001, s. 329.

⁶² Mehmet Fuat Köprülü, *Edebiyat Araştırmaları*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2012, s. 72.

⁶³ Abdurrahman Güzel, Ali Torun, *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2014, s. 124–126.

⁶⁴ Emir Kalkan, *20. Yüzyıl Türk Halk Şairleri*, Ötüken Yayınları, İstanbul, 2015, s. 19.

⁶⁵ Age, s. 19.

⁶⁶ Age, s. 27.

⁶⁷ Erman Artun, *Ansiklopedik Halkbilimi/Halk Edebiyatı Sözlüğü Terimler–Motifler–Kavramlar*, s. 54.

taklitçisi şairler, tekkelerde mutasavvıflar, kahvehanelerde meddahlar, âşıklar o muhtelif vazifeleri görmeye başlamıştır.⁶⁸

Ozan sözcüğü Oğuzların halk şairi ve musikişinası anlamında çok eskiden beri kullanılan bir sözcüktür. Bu sözcük çeşitli Oğuz sahalarında yaşamış ve 14. yüzyılda ozanların kullandıkları kopuza da bu ad verilmiştir. 15. yüzyıldan sonra Azerbaycan ve Anadolu’da ozanlar âşık adı ile anılmaya başlamıştır.⁶⁹ 20. yüzyılda bu kelime bazı şairler tarafından kullanılmışsa da yaygınlaşmamış ve ozan terimi eski Türk şiirine ait bir terim olarak kalmıştır. Günümüzde zaman zaman “halk şairi” ve “âşık” yerine ozan kelimesi kullanılmaktadır.⁷⁰

3.2. Âşık

Halk edebiyatı sahasında “saz şairi” anlamında yaygın olarak âşık terimi kullanılmaktadır. *Hece ölçüsüyle ve uyaklı, halkın anlayabileceği sade bir dille şiir söyleyen, saz eşliğinde özel bir ezgiyle şiir okuyan, türkü söyleyen, halk hikâyesi anlatan, yurdu dolaşarak kendisinin ve ustasının eserlerini sözüyle sazıyla yaymaya çalışan sanatkar ruhlu şahsiyetlere âşık denir.*⁷¹

İsmail Parlatır âşığı, *saz eşliğinde doğmaca şiir söyleyen kahve şairi*⁷² olarak tanımlar.

Artun’a göre; *Âşıklar, sazlı (telden), sazsız dilden, doğaçlama yoluyla, kalemle (yazarak) veya birkaç özelliği birden taşıyan, geleneğe bağlı olarak şiir söyleyenlere ‘âşık’, bu söyleme biçimine ‘âşıklık–âşıklama’ âşıkları yönlendiren kurallar bütününe de “âşıklık geleneği” adı verilmiştir.*⁷³

Âşık, halk arasında özellikle saz şairlerine verilen bir isimdir. Yine halk arasında dolaşan menkıbeler, bunların maddî ve cismanî aşktan, ruhanî aşk derecesine yükseldiklerini, saz çalıp şiir söylemeyi de ilâhî vasıtalarla, yani ya bir

⁶⁸ Mehmet Fuat Köprülü, *Edebiyatı Araştırmaları*, s. 82–83.

⁶⁹ Nabi Kobotarian, *Tebriz Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*, Karahan Kitabevi, Adana, 2013, s. 50.

⁷⁰ Turan Karataş, *Ansiklopedik Edebiyat Terimleri Sözlüğü*, s. 330.

⁷¹ Age, s. 48.

⁷² İsmail Parlatır, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Yargı Yayınevi, Ankara, 2011, s. 111.

⁷³ Erman Artun, *Ansiklopedik Halkbilimi/Halk Edebiyatı Sözlüğü Terimler–Motifler–Kavramlar*, s. 55.

mürşidin, pirin, ya da Hızır Peygamber'in rüyada veya hakikatte tecellisi ile öğrendiklerini anlatır. Halk arasında bunlara "Hak âşığı" denir.⁷⁴

Âşıklık geleneğini yaşatarak bu geleneğe adını vermiş olan âşık, halk içinde geleneksel kültür ortamında yetişen, çoğu kez usta-çırak ilişkisi içerisinde öğrenen, genellikle saz eşliğinde yer ve zamana bağlı kalmaksızın eğlendirmek, eğitmek, protesto etmek, yermek, genç kuşaklara kültürü öğretmek amacıyla irticalen şiir söyleyip, halk hikâyeleri anlatan, yüksek yaratım gücüne sahip sanatçıdır.⁷⁵

Ferdi bir temele dayalı halk şiirimizin önemli temsilcisi olan âşıkların kökü ozanlara dayanmaktadır. Ata şairlerimiz ozanlar,⁷⁶ göçebe Oğuz topluluklarında kopuz eşliğinde destan, türkü okuyan yarı kutsal kişilerdi. Dede Korkut Hikâyelerinde 13. ve 14. yüzyıllarda Oğuz boyları arasında şöenlere katılıp şiirler söyleyen ozanlar konu edilmektedir. 14. yüzyıldan sonra Anadolu ve Azerbaycan yörelerinde bazı özellikleriyle ozanları hatırlatan şairlere ozan adı verilmiştir. İlâhî aşk, tasavvuf, tarikat kuralları konularında şiirler söyleyen şairler için kullanılan âşık terimi 16. yüzyılda dini konular dışında şiir söyleyen saz şairleri içinde kullanılmaya başlanmıştır.⁷⁷

Âşık, Türk halk edebiyatında 16. yüzyılın başlarından bu yana beliren bir sanatçı tipidir. Onun yaratıcılığı irtical ileldir. Şiiri yazmaz söyler. Onda şiir müzikten ayrılmaz. Âşık sadece söylemez, çalar ve çağırır. Âşıklar, düz konuşma ile söylemeyi dilden söylemek ve telden söylemek deyimleriyle ayırırlar.⁷⁸

Âşık, içinde yaşadığı toplumun ekonomik, toplumsal, kültürel ve siyasal olaylar karşısındaki duygu ve düşüncelerine her çağda, her ortamda tercüman olmuştur. Halkın çeşitli olaylar karşısındaki duygu ve düşüncelerini ifade ederken de halkın konuşma dilini ustaca kullanmıştır.⁷⁹

⁷⁴ Mehmet Fuat Köprülü, *Saz Şairleri*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2004, s. 26.

⁷⁵ Zülfikâr Bayraktar, *Âşıklık Geleneğinin Yaşatılmasında Kültürel İcra Mekânı Olarak Eğitim Kurumlarının Rolü: İzmir Halk Âşıkları Derneği Örnekleme*, s. 22.

⁷⁶ Emir Kalkan, *20. Yüzyıl Türk Halk Şairleri*, s. 27.

⁷⁷ Alper Kandemir, *Âşık Nejdî Kuyumcu ve Eserler*, s. 5.

⁷⁸ Şerhiyye Heziyeva, Kars Âşıklık Geleneği ve Badeli Âşık, *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Erzurum, 2010, s. 213.

⁷⁹ Şerhiyye Heziyeva, Tarihi Süreç İçinde Türkiye'de Âşıklık ve Âşıklık Geleneği, *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, C.10, S. 1, İzmir, 2010, s. 82.

Âşık, toplumun sosyal ve kültürel yaşamına büyük etki yapan dinî inanışında bir ölçüde önderliğini yapmış, yayılıp kökleşmesine katkıda bulunmuştur. Âşık, her devirde içinde yaşamış olduğu toplumun gelenek ve törelerinin dinî inanışla bütünleşmesini sağlamış ve halka sevdirmeyi başarmıştır. Bu başarı gücüyle de sözlü halk edebiyatının çeşitli dallardaki ürünlerini vermiştir.⁸⁰

Âşıklar, gerçek hayat hikâyelerinden farklı olan bir tek şair tipinin hayat hikâyesini benimsemekte ve bu tiplerle tanınmaktadır. Folklorla dâhil olan bu ürünlerin sabit ve değişken olmak gibi iki özelliği vardır. Belirli kalıplar içerisinde yapılan yenilikler folklor ürünlerinde zenginliği ve yeniliği sağlar. Âşık edebiyatı temsilcileri, folklor ürünlerinde görülen bu duruma benzer nitelikte müşterek tipe sahip olmuşlardır. Diğer edebiyat temsilcilerinin gerek hayat hikâyelerinde, gerekse sanatlarını ortaya koyuş ve sürdürüş şekillerinde böyle bir benzerlik söz konusu olmamıştır.⁸¹

Âşık şiiri, âşık adı verilen sanatçıların malıdır; dili, nazım şekilleri, hayata bakışı farklıdır ve geleneğe bağlıdır. Âşık edebiyatı, anonim edebiyatla divan edebiyatı arasında bir edebiyattır. Divan edebiyatından etkilense de öz ve şekil bakımından anonim edebiyata yakındır. Âşıklar, insan topluluklarının belirli bir gelişme çağında yaşamış olan müzisyen şair tipinin bizdeki benzerleridir. Bu sanatçıların kökü ilkel toplumların şiir, müzik, dans ve sihir gibi birçok sanatı başlatan sanatçılara kadar uzanır.⁸²

Ozan–baksı geleneğinin İslâmiyet’ten sonra tasavvufî düşünce ve yaşama biçimi ile birleşmesinden doğan belirli bir şair tipini halk şairleri, âşık şair tipi olarak benimsemişlerdir. Âşık şairler, rüyada pir elinden içilen bade ile şiir söyleme kabiliyeti yanında saz çalma, dini bilgiler öğrenilmesinden başka dünya–ahret sevicecek bir sevgili ile karşılaşır. Gördükleri bu rüya ile olgun bir kişiliğe kavuşan halk şairleri, hem Tanrı aşkı, hem de sevgilinin aşkı ile yanarlar. Bunun yanında derin bir din bilgisine sahip olan âşık şairler, başka âşık tarafından sorguya çekilirler.

⁸⁰ Agm, s. 82.

⁸¹ Umay Günay, *Türkiye’de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*, s. 20.

⁸² Erman Artun, *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*, s. 36.

Halk şairleri, saz eşliğinde verdiği cevaplarla ‘âşık’ olduğunu kanıtlar ve halk arasında saygı görmeye başlarlar.⁸³

Günümüzde ‘saz şairleri’ veya ‘âşık’ adını verdiğimiz bu sanatçıların başarılı olması ve toplum içinde saygı görmesi için bazı vasıflara sahip olması gerekmektedir. Bir saz şairinde öncelikle hazırlıksız şiir söyleyebilme, iyi saz çalabilme özellikleri aranmaktadır. Bunun yanında sesinin güzel olması, belirli bir eğitiminin olması, dini konularda bilgi sahibi olması, meslektaşları arasında üstünlük sağlayabilecek kelime dağarcığına sahip olması, çabuk karar verebilme kabiliyetinin olması vb. gibi özellikler de bir saz şairinde bulunması şart olan özelliklerdir. Böylece sazı omzuna alıp şairler meydanına çıkan bir saz şairi, kendisine güvenenleri mahcup etmeyecektir.⁸⁴

Âşık edebiyatının temsilcileri zaman zaman saz şairi, çöğür şairi, son zamanlarda ise bazı çevrelerce halk ozanı terimi ile anılmaktadır.⁸⁵ Sakaoğlu⁸⁶ âşık terimi için kullanılan kavramları şöyle açıklamıştır:

Âşık: İrticalen şiir söyleyebilen, saz çalabilen kişidir.

Saz şairi: Hemen daima “âşık” ile eş manalı olarak kullanılmıştır.

Ozan: 16. yüzyıla kadar kullanılan bu kelime, yerini eş anlamlısı olan “âşık”a bırakmış ve daha sonra “geveze”, “herze söyleyen” manalarına gelmiştir.

Halk şairi: “Halk şairi” ifadesindeki “şair” kelimesinin sözde Türkçeleşmesiyle türetilen yanlış bir adlandırmadır. Halk kelimesi de Türkçe değildir. Bu söyleyişin yanlış olduğunu söylediğimiz halk şairleri de, kendilerince daha “havalı” bulunduğu için bu söyleyişte ısrar etmektedirler. İlk defa ne zaman kullanıldığını tespit edemediğimiz bu terim “saz şairi” karşılığı olarak kullanılmaktadır. Kanaatimizce “halk şairi” terimi, saz çalmasını bilmeyen kişileri içine almalıdır.

Hak şairi: Dini konularda şiir söyleyen kişidir.

Halk âşığı: dini konulardan çok dünyevî konuları işleyen kişidir.

⁸³ Umay Günay, *Türkiye’de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*, s. 20.

⁸⁴ Saim Sakaoğlu, *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, s. 228.

⁸⁵ Umay Günay, *Türkiye’de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*, s. 20.

⁸⁶ Saim Sakaoğlu, *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, s. 100–101.

Badeli âşık: Rüyasında pir (üç) tarafından bade içirilen âşıktır. Şiir söylemeye ve saz çalmaya bundan sonra başlayacaktır.

Meydan şairi: daha çok topluluk önünde çalıp söyleyen şairlerdir.

Kalem şairi: İrticalen söylemeyen, belki saz da çalmayan şairlerdir.

Çöğür şairi: “Çöğür” adlı, gövdesi büyük sapı küçük olan sazı vaktiyle çalanları günümüzde hatırlarken söylenilen addır.

3.3. Âşıklık Geleneği

Âşıklık geleneği, yüzyılların deneyimlerinden süzülerek biçimlenmiş, belirli kuralları olan, şiirin kalıcı ve etkileyici özelliğinden yararlanılarak kuşaktan kuşağa aktarılan değerler bütünüdür. Âşıklık geleneği toplumda önemli bir yer tutmaktadır. Âşık bulunduğu toplumun sözcüsüdür. Âşık edebiyatı sözlü gelenekte yaşatılan bütün ürünlerle beslenir. Din, gelenek, güncel yaşam âşık edebiyatını besleyen diğer önemli kaynaklardır.⁸⁷

Türk âşıklık geleneğinin dayandığı temel öğretim yöntemi usta–çırak ilişkisidir. Toplumun değer yargılarından kaynaklanan usta–çırak ilişkisi tarih boyunca âşıklık geleneğini nesilden nesle aktaran ve geleneği şekillendiren önemli unsurlardan biridir. Usta–çırak ilişkisi geçmişten günümüze kadar yaşamış olan âşıklar arasında bilgi, görgü ve tecrübelerinin iletimini sağlayan bir köprü vazifesi görmüştür.⁸⁸

Âşık edebiyatı başından beri bir okul ciddiyeti içerisinde gelişme göstermiştir. Âşık edebiyatının yaşatıldığı çevrelerde sanat kabiliyetine sahip olan çocuklar, bir usta âşığın yanına çırak olarak girer. Çırak, hem usta âşığı, hem de ustasının karşılaştığı âşıkları dinleyerek, seyrederek, usta malı hikâye ve deyişleri doğru bir şekilde nakletmeyi öğrenir. Bu edebiyatın tekniklerinin yanında, gerekli bilgileri de öğrenen çırak olgunluğa ulaşır. Çırak, yaratıcılık kabiliyetine sahipse orijinal deyişler söylemeye başlar ve kendi çevresi başta olmak üzere yurdun her

⁸⁷ Erman Artun, *Ansiklopedik Halkbilimi/Halk Edebiyatı Sözlüğü Terimler–Motifler–Kavramlar*, s. 55.

⁸⁸ Şergiyye Heziyeva, *Tarihi Süreç İçinde Türkiye’de Âşıklık ve Âşıklık Geleneği*, s. 82.

*bölgesine ünü yayılır. Çıracık yaratıcılık kabiliyetine sahip değilse, gelenek taşıyıcısı rolü üstlenerek usta malı deyişleri gelecek kuşaklara aktararak geleneği canlı tutar.*⁸⁹

Âşıklık geleneği içerisinde yetişen âşıklar saz çalıp çalamama, usta–çıracık ilişkisi içerisinde yetişip yetişememe gibi ölçütlerle birbirinden ayrılırlar. Bununla birlikte âşıklar gelenek içindeki yerlerini, geleneğe bağlı olduğu ölçüde ve sanatlarının gücü oranında almışlardır.⁹⁰

Âşıklık geleneğinin tüm canlılığıyla yaşayıp devam etmesi, usta–çıracık ilişkisi içerisinde yetişen âşıkların, ustasından öğrendiğini geleceğe taşıması ile olmuştur. Bu geleneğin devamını sağlayan temel süreçler vardır. Bu süreçleri hakkında tamamlayan kişi âşık olarak tanımlanmaktadır. Bu süreçler:

3.3.1. Çıracık Yetiştirme

Çıracık eğitimi, gelecek kuşaklar arasında geleneğin yaşatılmasını sağlamaktır. Çıracık eğitimi, adayın icra sırasında ustayı dinlemesi ve izlemesi esasına dayanır. Çıracık, ustasının sanatını icra ettiği her ortamda bulunmaya çalışır, gerekirse ustası ile beraber yolculuğa çıkar, fasıllarda bulunur, ustasının sanatını yakından izler. Ustanın dinleyiciye hitap şekli, saz çalma tekniği, ezgiyi oluştururken kullandığı yol vb. gibi teknikler çıracığın yakından takip etmesi gereken konulardır. Usta, çıracığın belli bir olgunluğa ulaştığını gördüğü zaman onun saz çalıp şiir söylemesine fırsat tanır.⁹¹

3.3.2. Mahlâs Alma

Tapşırma anlamında olan mahlâs, gerçek adın yerine kullanılan takma âşıklık adıdır.⁹² Âşıkların şiirlerinin son bendinde kullandıkları adlara mahlâs denir.⁹³

⁸⁹ Umay Günay, *Türkiye’de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*, s. 67.

⁹⁰ Erman Artun, *Ansiklopedik Halkbilimi/Halk Edebiyatı Sözlüğü Terimler–Motifler–Kavramlar*, s. 55.

⁹¹ Dilaver Düzgün, *Âşık Edebiyatı* (Türk Halk Edebiyatı El Kitabı içinde), s. 318.

⁹² Erman Artun, *Ansiklopedik Halkbilimi/Halk Edebiyatı Sözlüğü Terimler–Motifler–Kavramlar*, s. 340.

⁹³ Bayram Durbilmez, *Âşık Edebiyatı ve Tapşınarlı Halk Şairleri*, s. 168.

Mahlâslar genellikle usta âşıklar tarafından çırağa verilirken günümüzde çıraklık geleneği zayıfladığı için bazı âşıklar mahlâslarını kendileri seçmişlerdir.⁹⁴ Âşığa mahlâsı ya ustası tarafından verilir, ya bade içilirken verilir, ya da âşık kendi mahlâsını kendi seçer.⁹⁵

3.3.3. Âşık Musiki Saz

Âşıklar, düz konuşmayla şiir söylemeyi “dilden söylemek”, saz eşliğinde şiir söylemeyi de “telden söylemek” şeklinde ifade etmişlerdir. Âşığın şiirine eşlik eden saz, şiirin ayrılmaz bir unsurudur. Âşıklar topluluk önünde saz çalıp doğaçlama şiir söyleme özelliğiyle övünürler.⁹⁶

Âşıklık geleneği içinde yetişen âşıklar genellikle saz çalmayı ustalarından öğrenirler. Her âşık adayı başlangıçta kendi ustasının saz çalma tekniğini benimsemek durumundadır. İlerleyen yaşlarda kendi terkibine ulaşarak kendine has bir saz çalma tekniği arzu edilen bir durumdur.⁹⁷

3.3.4. Bade İçme ve Rüya Motifi

Âşıklık geleneğinde rüyada bade içme veya bade sunulma diye anılan bir motif vardır. Âşıklık geleneğinde âşıklar, şiir söylemeye başlamadan önce gördükleri rüyada kendilerine pirlerin elinden bade sunulur. Rüyada bade içen ‘âşık’ olur, dili çözülür, doğaçlama şiir söylemeye başlar. Âşık, içilen bade ile aynı zamanda dini ve tasavvufî bilgilere sahip olur.⁹⁸ Rüyada bade içme motifi âşıklar için önemli bir olaydır.

⁹⁴ Erman Artun, *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*, s. 65.

⁹⁵ Bayram Durbilmez, *Âşık Edebiyatı ve Taşpınarlı Halk Şairleri*, s. 169.

⁹⁶ Erman Artun, *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*, s. 65.

⁹⁷ Dilaver Düzgün, *Âşık Edebiyatı* (Türk Halk Edebiyatı El Kitabı içinde), s. 318.

⁹⁸ Erman Artun, *Ansiklopedik Halkbilimi/Halk Edebiyatı Sözlüğü Terimler–Motifler–Kavramlar*, s. 77.

3.4. Âşık Fasılları

Usta-çırak ilişkisi içerisinde yetişen ve belli bir olgunluğa ulaşan âşık, âşıklılığını ispatlamak için çeşitli yörelerdeki âşıklarla fasıllar yapmak zorundadır. Bade sonrası yeni bir kimlikle uyanan âşık, önce kendi çevresinden başlayarak gittiği her yörede hünelerini sergiler. İki âşık karşılaştıklarında doğaçlama söyledikleri şiirlerin yanında, geleneğe bağlı icra töresindeki teknik bilgileri yerinde kullanmak ve dini konularda bilgi sahibi olmak zorundadır. Âşık fasılları, belli bir topluluğun önünde, belirli bir düzen içinde, bir âşık adayının denenmesi ve başarılı olup olmadığı konusunda karar verilmesi için yapılan deyişmelerdir.⁹⁹

Âşık fasıllarında genç sanatçıların kendilerine veya üstatlarına ait bir divanı okumaları ile karşılaşma başlar. Sanatçılar, manzum eserlerin arasına kısa nüktedan sözler ve çeşitli rivayetler de katabilirler. Sanatçı eseri okurken yazılı bir metin veya hazırlık olmadan okur. Bazen de topluluktan birinin arzusu olan bir eseri seslendirir. Sanatçılar önce sazlarına düzen verirler, daha sonra din büyüklerini anan eserler okurlar.¹⁰⁰

Âşık fasılları belirli bir düzen ve kurallar çerçevesinde gerçekleşir. Âşıklar fasıllardaki bu düzene ve kurala uymak zorundadır.

3.4.1. Âşık Fasıllarında Düzen

3.4.1.1. Hoşlama: Âşık fasıllarının giriş bölümüdür. Âşıkların dinleyicileri selâmlamak ve hoş geldiniz demek için çok kere “hoş geldiniz”, “safa geldiniz”, “merhaba” gibi rediflerle bağlı ayaklarla eserler seslendirdikleri bölümdür.

3.4.1.2. Hatırlatma/canlandırma: Bu bölümde âşıklar kendilerinden önce yaşamış ve sevilen usta âşıkların eserlerini seslendirerek onları anarlar.

⁹⁹ Erman Artun, *Ansiklopedik Halkbilimi/Halk Edebiyatı Sözlüğü Terimler-Motifler-Kavramlar*, s. 56.

¹⁰⁰ Fatma Kaçar, *Türk Âşık Edebiyatı Açıklamalı Sözlüğü*, s. 16.

3.4.1.3. Tekellüm: Âşıkların hünerlerini göstermiş olduğu bölümdür. Tekellüm bölümünde âşıkların sırasıyla karşılıklı bir şekilde çeşitli konularda ve çeşitli ayak düzenlerine uyarak, daha çok yarışma psikolojisi ile yaptıkları karşılaşmalardır. Bu bölüm kendi içinde sekiz gruba ayrılır.

a. Ayak açama: Geleneğe göre en yaşlı veya ev sahibi durumunda olan âşık tarafından, “düz ayak” veya “geniş ayak” denilen kafiyei sağlayacak kelimelerin bol olduğu bir ayakla deyişmenin açılması.

b. Öğütleme: Tekellümün bu bölümünde âşıklar birbirlerine nasihatle bulunur ve tecrübelerini anlatırlar.

c. Bağlama/Muamma: Bu bölümde iki âşık birbirlerini dinî-tasavvufî ve İslâmî menkıbeler konusunda imtihan ederler.

d. Sicilleme: Karşılaşmada üstün gelen âşığın başarısız olan âşığı ağır bir şekilde tenkit ettiği bölümdür.

e. Yalanlama: Âşık fasıllarında âşıkların birbirlerine üstünlük sağlamak amacıyla tahayyülün ötesinde düşüncelerini ifade etmesi esasına dayanır.

f. Taşlama: Bu bölümde âşıklar bir topluluğun, bir yerin veya birbirlerinin kusurlarını, ayıplarını, kötü ve çirkin taraflarını ya da kendilerine garip gelen olayları dile getirirler.

g. Tüketmece/Daraltma: Bu bölümde zor ayakların yanında dudak değmez adı verilen “b, m, p, f, v” gibi dudak ünsüzlerinin yer almadığı ayaklarla deyişme yapılır.

h. Uğurlama/Methiye: Âşıkların birbirlerini övdükleri ve hep birlikte bir güzelleme veya koşma söyleyerek kapanış yatıkları faslın son bölümüdür.¹⁰¹

Âşıklık geleneği kendi içinde belli bir düzene sahip, kuralları olan bir gelenektir. Yüzyılların deneyimlerinden süzülerek günümüze kadar devam eden âşıklık geleneği hâlen Türkiye’nin pek çok yerinde canlı bir şekilde yaşamaktadır. Günümüzde önemini yitirdiğine inanılan bu geleneğin pek çok temsilcisi vardır. Bu

¹⁰¹ Umay Günay, *Türkiye’de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*, s. 47–77.

geleneğin temsilcileri çağın ihtiyaçlarına uygun bir şekilde geleneği canlı tutarak yaşatmaya ve gelecek kuşaklara aktarmaya devam etmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

AĞRI İLİNDE GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE ÂŞIKLIK GELENEĞİ

4.1. Ağrı’da Âşıklık Geleneği ve Son Durumu

Âşıklık geleneği Türk kültür varlığının önemli bir bölümünü teşkil etmektedir. Âşıklık, çağlar süren deneyimlerden geçerek biçimlenmiş, kendine özgü icra töresi, geleneğe dayalı yapısı, âşık olmak ve âşıklığı sürdürmek için uyulması gereken kuralları olan bir gelenektir.¹⁰² Ozan, âşık, halk şairi olarak adlandırılan âşıklık geleneğinin temsilcileri geçmişte olduğu gibi günümüzde de belirli kurallara sahip olan bu geleneği yaşatma çabası içindedir.

Âşıklık geleneğinin yaşadığı Doğu Anadolu, İç Anadolu ve Akdeniz bölgelerinin bazı şehirleri arasında Ağrı da yetiştirdiği birçok halk şairi ile yerini almıştır.¹⁰³ Köklü bir tarihe, zengin bir kültüre sahip olan Ağrı, birçok âşık ve şairi yetirtirmiş, birçok âşık ve şaire ev sahipliği yapmıştır. Ağrı âşıklık geleneği içinde yetişen âşıklar bu köklü geleneği günümüze kadar yaşatmıştır fakat Ağrı’da âşıklık geleneğinin başlangıcı ile ilgili net bilgilere sahip bulunulmamaktadır.

Aslen Ağrı Merkez ilçeye bağlı Yolugüzel (Boşık) Köyü’nden olan Abdurrezzak Akın (Âşık Efganî), Rus işgalinden dolayı ailesi Sivas’a göçmüş ve âşık 1918 yılında Sivas’ta doğmuştur. Âşık Efganî, on sekiz yaşına geldiğinde rüyasında Abdulkadir Geylânî’nin elinden bade içtiğini “Efganî” mahlâsını onun verdiğini ifade etmiştir. Bu vesileyle kursa gitmediği halde Kur’an-ı Kerim’i okumaya başlamıştır. Köylerine ve Ağrı’ya gelen âşıklarla atışmalar yapan Âşık Efganî, dönemin ünlü âşıkları olan Mevlüt İhsanî, Murat Çobanoğlu, Yaşar Reyhani, Erzurumlu Ümmanî gibi birçok âşıkla karşılaşmış ve onlarla geziler yapmıştır. Türkiye’nin her yerini gezen Abdurrezzak Akın, Erzurum’daki bir programda verilen ödülü, madalyayı, “*Bana Allah’ın verdiği madalya yeter...*” diyerek kabul etmemiştir.¹⁰⁴

¹⁰² Erman Artun, *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, s. 9.

¹⁰³ Müzahir Kılıç, Ağrı’da Halk Şiiri ve Ozanlık Geleneği, *Doğu Edebiyatı (Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi)*, Yıl 4, S. 6, 2011, s. 59.

¹⁰⁴ İsmet Alpaslan, *Ağrılı Şair ve Yazarlar*, Birleşik Matbaacılık, İzmir, 2012, s. 9.

İsa Bey, 1908/1910 yılında Gürcistan'ın Arıklı ilçesinde doğmuş ve 93 Harbi'nden dolayı göç ederek Ağrı'nın ilçesi olan Tutak'a yerleşmiştir. İsa Bey, Tutak'ta bir köy satın almış ve köye kendi adı olan İsaabat koyarak köyün adını değiştirmiştir. Saz çalmayan fakat irticalen şiir söyleyen İsa Bey, dönemin ünlü âşığı olan Âşık Şenlik'i birçok kere evinde ağırlamıştır. Âşık Şenlik kendisi gibi birçok usta âşıkla İsa Bey'in evinde atışmalar ve karşılaşmalar yapmıştır.¹⁰⁵ İsa Bey'in torunlarından olan İhsan Kılıç (Divanî), Memduh Kılıç (Çağlayan), Abdulkadir Kılıç (Gamgüder) İsa Bey gibi âşıklık geleneğini devam ettiren ve Ağrı'da âşıklar arasında iz bırakan önemli âşıklardandır.

Ruhsati, Sümmanî, Reyhani, Çobanoğlu zincirinin bir halkası da Âşık Abdulkadir Kılıç (Gamgüder)'tir. Badeli âşıklardan olan Abdulkadir Kılıç, bütün insanların güzellik ve zevkin peşinden koştuğunu ama kendisinin gam peşinde koştuğunu, gamı sürüklemekten hoşnut olduğunu söyleyerek mahlâsıyla özdeşleşmiştir.¹⁰⁶

1922'de Ağrı'da doğan Turan Şahbaz (Âşık Mihmanî) askerliği sırasında pir elinden bade içmiştir. Âşık, pir elinden bade içmesi ile hem irticalen şiir söylemeye hem de Arapçayı bilmeden Kur'an'ı Kerim'i ezbere okumaya başlamıştır.¹⁰⁷

Bu âşıklar gibi birçok Ağrılı âşıklar sayesinde âşıklık geleneği Ağrı'da yaşatılmaya çalışılmıştır. Âşıklar, önceleri geleneği devam ettirmek adına uygun görülen her yerde icralarını yapmışlardır. Daha sonra bu köklü geleneğin ve âşıkların sevilmesi, geleneğe ve âşıklara olan ilginin artması ile beraber âşıklar belirli kültür ortamlarında icralarını gerçekleştirmeye başlamıştır.

Ağrı'da yetişmiş âşıkların büyük bir kısmı köy ortamında doğup büyümüştür. Köyde yetişen âşıkların zamanla şehre taşınmasıyla beraber âşıklık geleneği şehir ortamında kahvehanelerde icra edilmeye başlamıştır. Buna bağlı olarak fasılların yapıldığı 'âşık kahvehanesi' adı ile anılan kültür zeminleri oluşmaya başlamıştır.¹⁰⁸

¹⁰⁵ İsmet Alpaslan, *Ağrılı Şair ve Yazarlar*, s. 236–237.

¹⁰⁶ Müzahir Kılıç, *Ölümünün Üçüncü Yılında Hasret ve Muhabbet Şairi Âşık Gamgüder* (A. Kadir Bedirbeyoğlu). *TDK(Türk Dil Kurumu)*, 2003. S. 620, s. 169.

¹⁰⁷ İsmet Alpaslan, *Ağrılı Şair ve Yazarlar*, s. 420.

¹⁰⁸ Metin Özarslan, *Erzurum Âşıklık Geleneği*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2001, s. 61.

Köy odalarında ve âşık kahvehanelerinde varlık gösteren âşıklık geleneğine halkın gösterdiği ilgiden dolayı düğün, şenlik vb. gibi farklı ortamlarda da özel davet üzerine âşık fasılları yapılmaya başlanmıştır. Gelişen teknoloji ve değişen dünyaya karşı insanların istek ve eğilimlerinin farklılaşması sonucunda bu kültürel zeminler günümüzde önemini kaybetmiştir (K1, K2, K4, K6, K7, K8, K9).

Ağrı âşıklık geleneğinde adı geçen âşıkları İsmet Alpaslan,¹⁰⁹ Cemal Yıldırım¹¹⁰ ve Müzahir Kılıç¹¹¹ şöyle bildirmiştir:

Abdulrezzak Akın (Âşık Efganî), Hasan Altay, Bayram Öztürk, Zeki Altunsoy (Hayalî), Kasım Aras, Muhsin Baydak (Garip Kul), Kazım Altınayak (Dertli Kazım), Yekmalli Derviş Ağa (Fırat), Budak Gemiş (Âşık Kaleni), Mehmet Ali Gökhan (Emmioğlu), Binali İkbal (İkbal), İsa Bey, Behman İşlek (Behmani), M. Hanifi Kaban, Âşık Cevdet Kaya (Seyrani), Abdulkadir Kılıç (Gamgüder), Bahattin Kılıç, Bedir Kılıç, Binali Kılıç (Hüsrani), Durmuş Kılıç, İhsan Kılıç, Memduh Kılıç, İlyas Koç, Âşık İlyas Başaran, Muhsin Özen (Yaralı), Ahmet Saraçoğlu (Ağaoğlu), Turan Şahbaz (Âşık Mihmani), Sefer Taşkiran (Âşık Fırganî), Cevdet Tokis, Metin Tokis, Hıdır Turan, Aytaç Ünal (Sırranî), Hamit Yalçın (Nadanî), Salih Yazıcı, Ahmet Yıldırım (Öksüz Ozan/Yağız Ozan), Arif İnan Yıldırım (Yağız Ozan), Muzaffer Bulut, Mehmet Beyazhan, İsmail Yılmaz (Kul Bekar), Coşkun Ergül, Müslüm Koçeri, Kerem Kılıç, İsmet Öztürk.

Yukarıda verilen bilgidan hareketle çalışmada hayatta olmayan gelenek temsilcisi âşıklar ve yaşayan gelenek temsilcisi âşıklar şeklinde iki başlık halinde verilmiştir. Görüşülen kaynak kişiler, yaşayan gelenek temsilcileri ve hayatta olmayan gelenek temsilcileri hakkında net bilgilere sahip olmadığından bu sınıflandırma İsmet Alpaslan'ın 'Ağrılı Şair ve Yazarlar'¹¹² adlı çalışmasına göre yapılmıştır.

¹⁰⁹ İsmet Alpaslan, *Ağrılı Şair ve Yazarlar*, s. 1–540.

¹¹⁰ Cemal Yıldırım, *Geçmişten Günümüze Ağrılı Ozanlar*, Yeni Matbaa, Ağrı, 2002, s. 1–130.

¹¹¹ Müzahir Kılıç, *Ağrı'da Halk Şiiri ve Ozanlık Geleneği*, s. 59–60.

¹¹² İsmet Alpaslan, *Ağrılı Şair ve Yazarlar*, s. 1–540.

4.1.1. Hayatta Olmayan Gelenek Temsilcisi Âşıklar

Abdulrezzak Akın (Âşık Efganî), Kasım Aras (1992), Yekmalli Derviş Ağa (1915), Mehmet Ali Gökhan (1996), Binali İkbal (2000), İsa Bey, Behman İşlek (2004), M. Hanifi Kaban (1980), Âşık Cevdet Kaya (2004), Abdulkadir Kılıç (2000), Bahattin Kılıç (2000), Bedir Kılıç (1954), İhsan Kılıç (2006), Memduh Kılıç (2002), İlyas Koç (1988), Turan Şahbaz (1985), Sefer Taşkiran (2008), Cevdet Tokis (2004), Hamit Yalçın (1973), Salih Yazıcı (1999).

4.1.1.2. Yaşayan Gelenek Temsilcisi Âşıklar

Zeki Altunsoy (Hayalî), Hasan Altay, Muhsin Baydak (Garip Kul), Kazım Altınayak (Dertli Kazım), Budak Gemiş (Âşık Kalenî), Binali Kılıç (Hüsrânî), Durmuş Kılıç, Muhsin Özen (Yaralı), Ahmet Saraçoğlu (Ağaoğlu), Metin Tokis, Hıdır Turan, Aytaç Ünal (Sırranî), Ahmet Yıldırım (Öksüz Ozan/Yağız Ozan), Arif İnan Yıldırım (Yağız Ozan).

4.1.2. Geçmişte Ağrı’da Âşıklık Geleneği Fasılları ve Fasıllara Katılan Âşıklar

Âşıklık geleneğinin canlı olarak yaşadığı Doğu Anadolu’da yaşayan âşıkların arasında ‘karşıberi’, ‘atışma’, ‘deyişme’, ‘karşılaşma’ gibi adlarla adlandırılan sistemli deyişmeler, en az iki aşığın dinleyici karşısında, birbirlerini sazda ve sözde denemeleri esasına dayanmaktadır.¹¹³

Sistematik bir düzene sahip olan âşık fasılları ‘hoşlama, hatırlatma ve tekellüm’ bölümlerinden oluşmaktadır. Tekellüm bölümü ise kendi içinde alt bölümlere ayrılmaktadır. ‘Ayak açma, öğütleme, bağlama–muamma, sicilleme, yalanlama, taşlama, daraltma ve uğurlama’ gibi alt bölümlerden oluşan tekellüm bölümü, âşıkların hünerlerini gösterdiği ve dinleyicinin de en çok beğendiği

¹¹³ Umay Günay, *Türkiye’de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*, s. 47.

bölümdür.¹¹⁴ Âşıklar fasıllarda bu düzen çerçevesinde icralarını gerçekleştirmeye çalışmışlardır.

Geçmişte Ağrı âşıklık geleneği icrasında âşık fasılları belirli bir düzene sahip değildir. Âşıklar, icralarını gerçekleştirirken dinleyici kitlesinin istek ve yönelimleri ön plâna çıkmıştır. Âşık fasılları genellikle uzun kış aylarında düzenlenmiştir. Kış aylarında herhangi bir işle uğraşmayan halk, âşık fasıllarına yoğun bir ilgi göstermiş ve fasılların uzun süre devam etmesi için âşıklardan uzun hikâyeler anlatmalarını istemiştir. Günlerce süren fasıllar belirli bir düzene sahip olmamıştır (K1, K2, K4, K6, K7, K8, K9).

Geçmişte âşık fasıllarının yapılacağı gün programı düzenleyenler tarafından Ağrı halkına, ilçelere ve köylere faslın yeri, saati ve hangi âşıkların geleceği anons edilerek halkın fasıllara katılımını sağlamışlardır. Özellikle kahvehaneye gelen âşık sayısı çok ise hangi âşığın önce icrayı gerçekleştireceği ve o âşıktan sonra hangi âşığın icrasını gerçekleştirmek için çıkacağı önceden belirlenir. Bu icra sırasını genellikle âşığın ustalık derecesi belirlemiştir. En usta âşık icra sırasına göre en son sırada icrasını gerçekleştirmiştir. Bazen de âşıklar aynı anda kendileri için ayrılan bölüme geçerek sırasıyla icrayı gerçekleştirmişlerdir (K2, K3, K4, K6, K7, K8).

Kaynak kişilerden alınan bilgilere göre geçmişte Ağrı’da düzenlenen âşık fasılları:

4.1.2.1. Hoşlama Bölümü

Hoşlama bölümü olarak bilenen âşık faslının başlangıcında âşık/âşıklar, sazı ile beraber kendileri için ayrılan özel bir alana geçer.

Sayın cemaat hoş geldiniz... (K2)

Candan aziz kardeşlerim hoş geldiniz... (K2)

Ağrı'dan çıktız yola,

¹¹⁴ Age, s. 47–77.

*Kahvehanede verdiz mola,
Ziyaretiniz mutlu ola,
Hoş geldiniz, hoş geldiniz (K2).*

*Hisse alın siz âşığın sözünden,
Zerre kaçmaz ariflerin gözünden,
Resul'ü Ekrem'in aydın izinden
Bugün buraya hoş geldiniz (K8).*

*Arzu eylediniz bizi görmeye,
Bugün buraya hoş geldiniz erenler.
Muhabbet bağının gülün dermeye,
Bugün buraya hoş geldiniz erenler (K8).*

gibi âşık/âşıklar, 'merhaba', 'hoş geldiniz' redifli bir koşma dörtlüğü söyledikten sonra dinleyiciye kendisini tanıtır ve dinleyiciyi selâmlar. Dinleyici grubu önemli kişilerden oluşuyorsa âşık, önemli dinleyicileri öven dörtlükler söyleyerek selâmlama kısmını uzatır. Âşık, faslın başında kendi tercihine bağlı olarak icraya ya kendisine ait bir divan ile başlar ya da usta malı bir eser söyleyerek başlar (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9).

4.1.2.2. Hatırlatma/Canlandırma Bölümü

Âşık fasıllarında hoşlama bölümünden sonra gelen 'hatırlatma/canlandırma' bölümünde âşık/âşıklar kendilerinden önce yaşamış, kendilerinde derin izler bırakmış olan 'üstat âşık'ların ve usta-çırak ilişkisi içerisinde yetişmiş oldukları âşıkların eserlerini okumaktadır (K1, K2, K4, K6, K7, K8, K9).

"Sahneye çıkan âşık kendisini tanıtırken, 'Ustam falanca âşıktır. Kendisinin bir eserini sizlere sunmak istiyorum.' diyerek usta malı ile başlayabilir. Ustasının bir

hatırasını anlatır. Âşık eğer becerebilirse usta malı hikâyeli türkü söyleyerek ustasının anılmasını sağlar. Bu bir vefa borcu olarak yıllar boyunca devam ettirilmektedir (K9).”

Kaynak kişilerin ifadesine göre Ağrı’daki âşık fasıllarında anılan üstat âşıklar:

Dadaloğlu, Karacaoğlu, Ercişli Emrah, Erzurumlu Emrah, Âşık Şenlik, Âşık Sümmanî, Âşık Köroğlu, Âşık Murat Çobanoğlu, Âşık Reyhani, Âşık Mihmanî, Âşık Mevlüt İhsanî, Şeref Taşlıova (K1, K2, K3, K4, K6, K7, K8, K9), Azaflı (Azerî âşık), Alesker (Azeri âşık) (K4), Âşık Sefer Taşkiran, Âşık Cevdet Kaya (K2, K4, K6, K7, K8), Âşık Turan Şahbaz (K5), Memduh Kılıç, İhsan Kılıç (K2, K4, K8, K9), İlhami Demir, Sabri Şimşekoğlu (K9).

Âşıklar, usta-çırak ilişkisi içinde yetiştikleri veya örnek almış oldukları ustalarını anmayı kendilerine bir borç bilmektedir (K6, K7, K8, K9). Bu sebepten dolayı âşıklar, faslın hatırlatma bölümünde hem üstatlarını anmak, hem geçmişini yaşatmak, hem de bu köklü geleneği gelecek kuşaklara taşımak amacıyla usta malı eserleri okumaya çalışmışlardır. Bunun yanında bu bölümde dinleyiciden talep ve istekler gelmekte, âşıklar dinleyicilerin taleplerini geri çevirmeden sırasıyla seslendirmektedir (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9).

“İster âşıklığa gönül vermiş olsun, ister âşık olsun bu kültüre emek veren insanları, bu kültürü yaşatan insanları âşık adam hiçbir zaman unutmaz ve o insanları her ortamda dile getirir (K8).”

4.1.2.3. Tekellüm Bölümü

Âşık fasıllarının en önemli ve âşıkların bütün hünelerini göstermiş olduğu ‘tekellüm’ bölümünde en çok taşlamalara, atışmalara yer verilmiştir. Daha çok üstat âşıkların yapabileceği bir bölüm olan muamma bölümü ince bir zekâ gerektirdiği için Ağrı’daki fasıllarda sayılı âşıklar tarafından yapılmıştır (K4, K6, K7, K8, K9). Yalanlamaya az rastlanılır. Sicilleme bölümü ise, âşığın soyu ile ilgili incitici sözler söylendiği için Ağrı’da yapılan âşık fasıllarında görülmediği ifade edilmiştir (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9). Tekellüm bölümünün alt bölümlerinde birbirine

üstünlük sağlayamayan âşıkların lebdeğmez/dudakdeğmez yaptıkları da görülmüştür (K1, K2, K4, K6, K7, K8, K9).

Yüce yüce dağlar yarılır gider

Güzel söyleyenin sazı güzeldir (K9).

Âşık fasıllarında atışmalar genellikle faslın sonuna bırakılmıştır. Bu bölüm, âşıklığa ilgisi olan, âşıklık geleneğini çok iyi bilen ve yaşça büyük olan bir dinleyici tarafından ayak verilerek başlar. Dinleyicinin ayak açma sebebi, âşıkların kendi verdiği ayağı ezberlemiş olabileceği düşüncesinden gelmektedir (K4). Âşıklar, dinleyiciden almış olduğu ayak çerçevesinde irticalen söyledikleri dörtlüklerle birbirleriyle atışmaya başlar (K2, K4, K6, K7, K8, K9). Âşıkların yapmış olduğu atışmada, dinleyiciden en çok alkış alan atışmayı kazanmış kabul edilir (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9).

Atışma bölümünden sonra gelen ‘uğurlama/elveda’ bölümünde âşıklar, söylemiş olduğu incitici sözlerden dolayı birbirlerinin gönlünü almaya çalışmaktadır.

Boyuna bak iki metre,

Dala benzer arkadaşım.

Nedendir hiç sonu gelmez,

Yola benzer arkadaşım (K8).

Ne şekerdir, ne şerbet,

Bala benzer arkadaşım.

Derya üzerinde gezer,

Sala benzer arkadaşım (K8).

gibi dörtlüklerle atışmada yenen âşık, yenilen âşığın gönlünü alır ve âşıklar hep birlikte usta malı bir eser veya ‘Kars Kalesi’ (K8) adlı koçaklama ya da ‘Aras Aras’ türküsü (K8) ile faslın kapanışını yaparlar (K1, K2, K3, K4, K6, K7, K8).

Geçmişte kahvehanelerde ve köy odalarında yapılan âşık fasıllarına Sefer Taşkiran, Âşık Cevdet Kaya (K2, K3, K4, K6, K7, K8), Turan Şahbazoğlu (K5),

İsmet Yılmaz, Cevdet Tokis, Metin Tokis, Muzaffer Bulut (K2), İhsan Kılıç, Memduh Kılıç, Abdulkadir Kılıç, Âşık Mihmanî düzenli olarak katılan Ağrılı âşıklardır. Çevre illerden Murat Çobanoğlu, Mevlüt İhsanî, Âşık Reyhani, Nusret Sümmanioğlu, Rahim Sağlam vs. âşık fasıllarına davet edilen âşıklardır (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8).

Ağrı’da yapılan âşık fasıllarında âşık, hangi ağız özelliği ile icraya başlamışsa diğer âşıklar da icraya o ağız özelliği ile devam etmiştir (K4, K7, K8). Ağrı’da yapılan fasıllarda âşıklar başta Ağrı ağız, Kars ağız, Azerî ağız olmak üzere Erzurum ve farklı yörelerin ağız özelliklerini yansıtan şiir ve deyişmelere yer vermişlerdir (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8).

Ağrı’da yapılan âşık fasıllarında söylenen makamlar; Şenlik, Sümmanî, Köroğlu, divan (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9), Yaralı Mahmut, Yanık Kerem (K9), tecnis, cıgalı tecnis, Ali İzzet Bey (K4), atüstü, zarıncı, narıncı (K4, K8, K9), yanık sesli havalar, yüksek sesli havalar, uzun havalar, koçaklama, güzelleme (K1, K2, K4, K5, K6, K7, K8), Derbeder, Emrah, yıldızeli, destan, ağıt, Abdal, Garip, bozlak, saba, müstezat, hüzzam, Hüseyinî, hicazkâr, yörük, İbrahimî, mayalar, lavik (K9) ve nihavent (K8) makamlarıdır.

Ağrılı âşıklar genelde Ağrı ağız özellikleri ile öz Türkçe ve sade bir anlatımla çalıp söylemeyi ön plânda tutmaktadır. Ağrı’daki aşiretlerde ise genellikle dengbejlilik sanatı ön plâna çıkmıştır. Ağrılı âşıkların Ağrılı ustalarının yanında Erzurum ve Kars âşıklarının etkisi altında kaldıkları ve onların sistemi ile programlar yaptıkları bilinmektedir (K9). Bu sebepten dolayı Ağrılı âşıklar Sümmanî ve Şenlik koluna bağlı bulunmaktadır (K2, K4, K6, K7, K8, K9).

4.1.3. Ağrı’da Âşıklık Geleneği İcra Yerleri–Kahvehaneler

Saz şairleri, yaşamış oldukları toplumun duygu ve düşüncelerini, sosyal sorunlarını, unutulmaz aşklarını, kahramanlıklarını fırsat bulduğu her kültürel zeminde ince bir duyarlılıkla ele almıştır. Bu kültürel zeminlerden bir tanesi de kahvehanelerdir. Kahvehaneler, yakın bir zamana kadar insanların serbest vakitlerini değerlendirdikleri bir mekân olmaktan başka müdavimlerini kültürel açıdan

besleyen, duygu yönünü tatmin eden, sözlü kültür geleneğinin geniş kitlelere ve gelecek nesillere aktarılmasını sağlayan bir müessese konumundadır. Bu kültür müesseselerinin eğitimcileri de âşıklardır.¹¹⁵

Ağrı'da âşıklık geleneğini icra eden kahvehanelerin geçmişi ile ilgili net bilgilere sahip bulunulmamaktadır. Geçmişte âşıklık geleneğinin icra edildiği kahvehaneler günümüzde varlığını koruyamamıştır.

Kaynak kişilerin ifadelerine göre tespit edilen âşık kahvehaneleri:

1998–2000 yıllarında Fehmi Akbulut'un işletmiş olduğu Ağrı PTT Caddesi Akbulut Kahvehanesi (K1, K2, K3, K5, K8), Ağrı Cumhuriyet Caddesi Şark Palas Otel (K2), Ağrı Cumhuriyet Caddesi Bitlis Otel (K2, K7), Ağrı Cumhuriyet Caddesi Aydın Palas Otel (K7, K8), Aksoy Sinema Salonu (K1), Ağrı'ya bağlı olan Tezeren Köyü (Amad) Kahvehanesi (K2, K8), Ağrı'nın ilçesi olan Eleşkirt'e bağlı bulunan Yücekapı Köyü (Hanzır) Kahvehanesi (K8), Ağrı'nın ilçesi Tutak'ta bulunan Cumhuriyet Caddesi Merkez Cami yanı Merkez Cami Kırathanesi, Tutak Cumhuriyet Caddesi Sağlık Eczanesi yanı İbrahim Yardımcı'nın işletmiş olduğu Yardımcılar Çayevi, Tutak'a bağlı olan İsaabat Köyü'nde varlığını koruyamayan İsa Bey Konağı, Teyyat Hoca Konağı (K4) geçmişte âşık fasıllarının devamlı olarak yapıldığı kültürel zeminlerdir.

Günümüzde Ağrı/Tutak'ta bulunan Merkez Cami Kırathanesi'nde ve İbrahim Yardımcı'nın işletmiş olduğu Yardımcılar Çayevi'nde Yavuz Kılıç'ın öncülüğü ile yılda bir veya iki kez âşık programları yapılmaktadır (K4).

4.1.3.1. Ağrı Âşıklık Geleneği ve Geçmişte Yaşayan İcra Yerleri–Kahvehaneler

Âşıklık geleneğinin yaşamasında, gelişmesinde ve yayılmasında âşık kahvehaneleri büyük bir öneme sahiptir. Âşıkların hikâyelerini anlattığı, unutulmaz eserlerini söylediği ilk icra ortamı olan kahvehanelere, âşıklara ve âşık fasıllarına halk tarafından büyük bir ilgi gösterilmiştir.

¹¹⁵ Dilaver Düzgün, *Erzurum'da Âşık Kahvesi Geleneği*, Prof. Dr. Dursun Yıldırım Armağanı, Feryal Matbaacılık, Ankara, 1998, s. 205.

Halka göre, “Âşık, boş söz söylemez. Âşığın söylediği söz on sene, yirmi sene sonra çıkar. Âşık, söylediği her sözü arifane bir tavır ile söyler. Âşık, hareketsiz kelimeleri harekete geçirir (K8). Âşık halkın dilidir, halkın gözüdür, halkın kalbidir, halkın kolu kanadıdır. Âşık edeplidir, bilgilidir (K2). Âşık halkın dertleriyle dertlenir, kederleriyle kederlenir. Âşık, gönül dostudur. Âşık, topluma bir ayna görevi görür. Âşıklarda vatan, millet, Hak sevdası hat safhadadır. Âşık, her söylediği dizede mutlaka bu konuları dile getirir (K2, K4, K6, K8).” Halkın nazarında bu vasıflara sahip olan âşık bir öğretmen, âşığın icrasını yapmış olduğu kahvehaneler ise bir ilim yeri, bir kültür ortamı ve bir okul olarak görülmüştür (K2, K4, K5, K6, K7, K8).

Kahvehanelerde âşık fasılları genellikle uzun kış gecelerinde yapılmıştır. Âşık kahvehanelerine gelen âşık/âşıklar kahvehane sahibinden herhangi bir ücret talebinde bulunmamıştır (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9).

“Âşıklar, icra sırasında kahvehane sahibine, ‘Kelle başı çay say ver. Muhabbetimiz artsın (K2).’ diyerek kahvehane sahibinin dinleyiciye çay vermesini söylerdi. Kahvehane sahibi hemen tepsiye çay doldurur ve çayı dinleyicilere verirdi. Âşığın bunu yapmasındaki maksadı, kahvehane sahibinin para kazanmasını ve bu kahvehanelerin ayakta durmasını sağlamaktı (K2, K4).”

Âşıkların icrasını gerçekleştirmek için geldiği âşık kahvehanelerinde oluşan masrafları kahvehane sahibinin sattığı çayların parasının bir kısmından ve fasıl sonunda kahvehane sahibi dinleyici arasında tepsi dolaştırarak dinleyicinin tepsinin içine attığı paradan karşılanmıştır. Bunun yanında âşıklar fasıl sırasında dinleyiciden bahşiş diye tabir ettikleri para almışlardır. Bu şekilde âşıkların masrafları karşılanmıştır (K1, K2, K3, K4, K5, K8, K9).

“Âşıkların icrasını gerçekleştirmek için geldiği âşık kahvehanesinde bir takım masrafları oluşurdu. Kahvehane sahibi sattığı çayların parasının bir kısmını âşıkların masrafını karşılamak için ayırırdı. Bunun yanı sıra fasıl bitiminde kahvehane sahibi eline bir tepsi alarak cemaatin arasında dolaşır, cemaat ise gönlünden kopan parayı tepsinin içine atardı. Yine âşıklar da fasıl sırasında dinleyiciden bahşiş alırlardı. Âşık, fasıla katılan devrin seçkin dinleyicilerini icra esnasında bir dörtlük içinde tarif eder, seçkin dinleyici ise âşığın kendisini tarif ettiğini anlar ve gönlünden kopan bahşişi âşığın sazında asılı bulunan misinadan

yapılma firketeye asardı (K8). Böylece âşıkların masrafları karşılanmış olurdu (K1, K2, K3, K4, K5, K8, K9). ”

Geçmişte âşık fasıllarına olan yoğun ilgi sebebiyle fasılların düzenlendiği kahvehanelerde yer sıkıntısı yaşanmıştır. Tıklım tıklım dolan kahvehanelerde yer bulamayan dinleyicinin icrayı dışarıda ayakta izlediği sıklıkla görülmüştür. O dönemde televizyon, radyo, internet vb. gibi teknolojik imkânların ve sosyal medyanın yaygın olmaması da halkın âşık fasıllarına ilgi gösterme sebepleri arasında olmuştur. Kahvehanede yapılan fasıllarda âşıklar uzun hikâyeler anlattığı zaman bu fasıllar günlerce devam etmiştir. Uzun süren hikâyelerden dolayı orada kalmak zorunda olan âşıklar ya bir otelde kalmış ya da seçkin dinleyiciler tarafından eve götürülüp misafir edilmiştir. Hikâyenin devamını anlatmak için ertesi gün aynı saatte, aynı kahvehanede icraya başlayan âşıklar, hikâye bitene kadar fasıllara devam etmişlerdir (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8).

4.1.3.2. Ağrı Âşık Kahvehanelerinin Yapısı ve Özellikleri

Ağrı’da âşıklık geleneğinin yaşamasında, gelişmesinde ve sevilmesinde önemli bir yere sahip olan kahvehaneler, Ağrılı âşıkların yanı sıra çevre illerden gelen birçok âşığa da ev sahipliği yapmıştır. Âşıklık geleneğine ilgisi olan dinleyicilerin yanında geleneğe ilgisi olmayan dinleyiciler de bu kahvehanelerde yer almıştır.

4.1.3.2.1. Âşık Kahvehanelerinde İlk İcra Ortamı

Kaynak kişilere göre ilk icra ortamı:

1. Kahvehanelerde âşık fasılları, genellikle kış aylarında ve ramazan ayında düzenlendiği için bu kahvehaneler kömür veya tezek sobaları ile ısıtılmıştır (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8).

2. Âşık/âşıklar, bütün dinleyicilerin rahatlıkla görebileceği ve rahatlıkla duyabileceği kahvehanenin baş kısmına konumlandırılmıştır (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8).

3. Âşıklar, kahvehanenin başköşesinde hazır bulundurulmuş masanın üstüne yerleştirilen sandalyenin üzerine oturarak icralarını gerçekleştirmişlerdir (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8). Bazı âşıklar ise, bir kayış veya kemer yardımıyla boyunlarına geçirmiş olduğu saz ile masaların arasında dolaşarak icralarını gerçekleştirmişlerdir (K1, K4). Âşıklar bu sazlara ‘meydan sazı’ adını koymuşlardır. Böylece âşıklar dinleyici ile bütünleşmiştir (K1).

4. Bu kahvehanelerde âşıklar, herhangi bir teknolojik yardım almadan (mikrofon, hoparlör vb.) tamamen çıplak sesle icralarını gerçekleştirmişlerdir (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8).

5. Fasılların düzenlendiği gün kahvehanede normal günde satılan çayın on katı çay satılmıştır (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8).

6. Âşık fasıllarına katılan dinleyiciden ekstra bir ücret talep edilmemiştir. Dinleyici içtiği çay parası karşılığında icrayı izlemiştir (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8).

7. Âşıklar ve dinleyiciler için amatör bir ortam oluşturulmuştur (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8). İcranın yapıldığı ortam amatör olmasına rağmen dinleyici ve âşıklar profesyoneldir (K4, K8).

8. Fasılların gerçekleştiği ilk icra ortamına halkın yoğun olan ilgisinden dolayı yer sıkıntısı yaşanmıştır. İcra ortamı yetersiz olduğundan kahvehane sahibi dışarıda masa ve sandalyeleri hazır bulundurmuştur. Buna rağmen icrayı dinlemeye gelen dinleyici oturacak yer olmadığı için icrayı ayakta izlemeye çalışmıştır (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8).

9. Fasılın gerçekleştiği ilk icra ortamında sigara yasağı olmadığı için kahvehaneye gelen dinleyicinin sigara içmesine engel olunamamıştır (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8). Gençlerin, büyüklerin yanında sigara içmesi ayıp karşılandığından genellikle yaşça büyük olan dinleyiciler tarafından sigara içilmiştir (K1, K2, K3, K4, K8).

10. İlk icra ortamında düzenlenen âşık fasıllarına katılan dinleyici kitlesini en az on sekiz ve üzeri yaş aralığı oluşturmuştur. En çok orta yaş grubu fasıllara katılım sağlamıştır. On sekiz yaşından küçük olanların âşık fasıllarına katılmasına izin

verilmemiştir fakat babalarının gözetiminde fasılları izleme şansına sahip olmuşlardır (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8).

11. Âşık kahvehanelerinde oturma düzeni; yaşlılar en önde, orta yaşta olanlar ortada, gençler ise en arkaya gelecek şekilde oluşturulmuştur (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8).

12. İlk icra ortamında dinleyici grubunun tamamı erkektir. Geçmişte kadınların erkekler ile aynı ortamda bulunması uygun görülmediği için kadınlar ilk icra ortamı olan kahvehanelerde bulunmamıştır (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8).

13. Âşık kahvehanelerinin duvarları, ünlü ve yöre âşıklarının siyah beyaz fotoğrafları ile süslenmiştir. Kahvehanelerin duvarlarını süsleyen âşık fotoğrafları, bu kahvehanelerin âşık kahvehanesi olduğunu belirten önemli bir simge hâline gelmiştir (K4).

14. İlk icra ortamı torlu lüks lambası ve gaz lambası ile aydınlatılmıştır (K8).

4.1.3.2.2. İlk İcra Ortamının Sınırlılıkları

1. İlk icra ortamında kahvehaneye gelen bazı müşterilerin sigara içmesi sebebiyle sigara içmeyen müşteriler ve âşıklar sigara dumanından rahatsız olmuşlardır. Sigara kokusu, ter kokusu ve kahvehanede oluşan havadarlık icrayı engelleyen sorunlar arasında olmuştur (K1, K2, K3, K4, K5, K8).

2. Âşık fasıllarının düzenlendiği ilk icra ortamı yetersiz olduğundan, kahvehaneye gelen dinleyici kitlesi sıkışık bir şekilde oturmuş ve yer bulamayan dinleyici ise dışarıda ayakta durarak icrayı izlemiştir (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8).

3. Fasıllar genellikle kış aylarında düzenlendiği için kahvehanede yer bulamayan dinleyici, dışarıda icrayı izlediğinden dolayı hasta olma tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8).

Yukarıda sayılan sorunlar ilk icra ortamında oluşan sınırlılıklardır.

4.1.4. Ağrı’da Âşıklık Geleneği ve Geçmişte Yaşayan İcra Yerleri–Köy Odaları

Ağrı’da âşıklık geleneğinin icrasında ve geleneğin yaşayıp devam etmesinde kahvehaneler gibi köy odalarının da yadsınamaz bir önemi vardır. Günümüzde önemini kaybetmiş olan köy odaları geçmişte âşık fasıllarının icrasında vazgeçilmez yerler arasında olmuştur.

Köy odalarında yapılan âşık fasılları, köylerdeki zengin ve hatırı sayılır insanların sahip olduğu ‘ayvan oda’ olarak adlandırılan büyük oturma odalarında yapılan sohbet ve muhabbet ortamlarına dayanmaktadır (K9).

Geçmiş dönemde âşık/âşıklar, ulaşım zor olduğu için köylere yaya olarak ya da kızak ile gelmişlerdir (K4). Köylere gelen âşıkların sayısında değişkenlik olmuştur. Bazen iki, bazen dört, bazen de altı ve üzeri âşık köylere icrasını gerçekleştirmek için gelmiştir (K2, K4, K8).

Köye gelen âşıklar, köyün ileri gelenleri tarafından misafir edilmiştir. Âşıkları evinde misafir etmek isteyen köyün ileri gelenlerinin, kendi aralarında kavga ettikleri de görülmüştür. Âşıklar, misafir olarak kaldıkları evde dinleyici grubu ile beraber yemeklerini yedikten sonra köy odasında kendileri için odanın yukarısında hazır bulunan ‘seki, makat, divan’ diye adlandırdıkları yerden hemen hemen bir metre yüksekliğindeki yere geçerek icrayı gerçekleştirmiştir (K2, K4, K8, K9). Bazı evlerde de topraktan yapılma odanın bir başından diğer başına kadar uzunluğu olan ‘sedir’in üzerinde âşıklar icralarını gerçekleştirmiştir (K8).

“Köye gelen âşıkları, köyün ileri gelenleri kendi evinde misafir etmek için birbiri ile yarıştırdı. Âşıkları evinde misafir etmek isteyen köyün ileri gelenleri kendi aralarında kavga ederlerdi. Âşıkları evinde misafir eden köylü, o gün için muhakkak bir kısır koyun keser ve yemekler yapardı. Yapılan yemekler sadece âşıklar için yapılmaz, âşık meclisine katılan dinleyiciler için de yapılırdı (K4). Âşıklar, dinleyici ile beraber yemeklerini yedikten sonra köy odasında kendileri için odanın yukarısında hazır bulunan ‘seki, makat, divan’ diye adlandırılan yerden hemen hemen bir metre yüksekliğindeki bölüme geçer ve icraya başlardı (K2, K4, K8, K9).”

O dönemde televizyon, radyo, internet vb. gibi insanları meşgul eden teknolojik ürünler olmadığı için köylüler âşık fasıllarına yoğun ilgi göstermiştir. Köy

odalarında âşık fasıllarına katılan dinleyici genellikle âşıklardan hikâyeli türkü söylemelerini ve hikâyeler anlatmalarını istemiştir. Âşıkların anlattığı hikâyeler bazen günlerce, bazen de bir ay boyunca sürdüğü görülmüştür (K1, K2, K4, K5, K6, K7, K8, K9). Günümüz dizilerinin örnek almış olduğu bu hikâyeleri, âşıklar en heyecanlı yerinde bırakmış ve ‘arkası yarın’ diyerek ertesi gün aynı saatte başka bir evde icrayı gerçekleştirmişlerdir (K2, K4). Uzun süren hikâyelerden dolayı âşıklar, her gün farklı bir evde misafir olarak kalmış ve kaldıkları evde icrayı gerçekleştirmiştir. Âşıkların, misafir olduğu her evde mutlaka hem âşığa, hem de âşığın cemaatine yetecek kadar yemek yapılmış ve cemaatle birlikte yenilmiştir.

“O dönemde köylü milletin gönlü çok geniştir. Köylüler için âşıkları kabullenmeme gibi bir durum söz konusu değildi. Köylüler arasında birlik ve beraberlik vardı. Bu birlik ve beraberliğin oluşmasında âşıkların öğretici fasıllar yapmasının büyük bir etkisi vardı (K2, K4).”

Kahvehanelerde olduğu gibi âşıklar, köy odalarında da icralarını gerçekleştirirken köylülerden herhangi bir ücret talep etmemiştir. Âşıkların masraflarını karşılamak amacıyla faslın sonunda ev sahibi eline bir sini alarak cemaatin arasında dolaşmış ve cemaatin tepsiye attığı para ile âşıkların masrafları karşılanmıştır (K2, K4, K8, K9).

Köy odalarında genellikle yaşça büyük ve âşıklık geleneğini iyi bilen bir dinleyici âşıkları yönlendirmiştir. Âşıklar, bu kişinin açtığı ayak çerçevesinde hareket etmiştir. Köy odalarında yapılan fasıllar gece geç saatlere kadar devam etmiştir (K2, K4, K6, K7, K8, K9).

Âşık fasıllarının yapılmış olduğu köy odaları, 1985–1990 yıllarına kadar âşıklara ev sahipliği yapmıştır. Günümüzde ise nadiren görülmektedir (K2, K4, K8).

4.1.4.1. Köy Odalarında İcra Ortamı

1. Köy odalarında yapılan âşık fasılları zengin ve hatırı sayılır insanların sahip olduğu ‘ayvan oda’ olarak adlandırılan yüz kişinin rahatlıkla oturabileceği büyük oturma odalarında yapılmıştır (K9).

2. Ayvan odaları, yukarısında makatı olan, içi şark köşesi diye adlandırılan taş yastık ve minderle düzenlenmiş, kapı arkasında da abdest alma yeri bulunan ve bardak yıkama bölümüne sahip köy odalarıdır (K9).

3. Köylerde elektrik olmadığı için köy odaları gaz veya lüks lambaları ile aydınlatılmıştır (K2, K4, K6, K7, K8).

4. Köy odalarında yapılan âşık fasılları genelde uzun kış gecelerinde yapıldığı için icra ortamı tezek sobasıyla ısıtılmıştır (K2, K4, K6, K8).

5. Âşıklar, odanın yukarısında kendileri için özel olarak hazırlanan seki, makat, divan, sedir diye tabir ettikleri yüksek bir yerde oturarak icralarını gerçekleştirmişlerdir (K2, K4, K6, K7, K8). Köy odasında makat yok ise, iki veya üç adet taş yastık üst üste konularak âşıkların yüksek bir yerde oturması sağlanmıştır (K9).

6. Köy odaları, her yaştan dinleyici kitlesine sahip olmuştur (K2, K4, K5, K6, K7, K8, K9).

7. Köy odalarında dinleyici kitlesinin oturma düzeni; yaşlılar en önde, orta yaş grubu ortada, gençler ise en arkada kendileri için önceden hazırlanan mindere oturarak icrayı izlemişlerdir (K2, K4, K6, K7, K8).

8. Köy odalarında erkekler âşğın olduğu odada oturmuşlardır. Kadınlar ise, faslın yapıldığı odanın hemen yanındaki kapısı açık bırakılan odada oturarak icrayı dinlemişlerdir (K2, K4, K6, K7, K8, K9).

9. Erkek dinleyici grubunun olduğu odada dinleyiciye evin genci hizmet etmiştir. Kadınların olduğu odada ise evin genç kızı kadınlara hizmet etmiştir. Evde genç yoksa ev sahipleri veya orada bulunan gençler tarafından dinleyici grubuna ve âşıklara hizmet edilmiştir (K2, K4, K6, K7, K8, K9).

10. Köy odalarında yapılan âşık fasıllarında, âşğı ve dinleyici grubunu rahatsız edecek bir gürültü olmamıştır (K2, K4, K5, K6, K7, K8).

11. Köy odalarında, dinleyicileri ve âşıkları rahatsız edebileceği düşüncesiyle sigara içilmemiştir (K2, K4, K5, K6, K7, K8).

12. Köy odalarında âşıklar dinleyiciden herhangi bir ücret talep etmemiştir (K2, K4, K5, K6, K7, K8, K9).

13. Köy odalarında âşıklar ve dinleyiciler için amatör bir ortam oluşturulmuştur (K2, K4, K5, K6, K7, K8).

4.1.4.2. Kahvehanelerde ve Köy Odalarında İlk Dinleyici Kitlesi

Kahvehanelerde ve köy odalarında yapılan âşık fasıllarına katılım sağlayan dinleyici kitlesi çoğunlukla âşıklık geleneğine ilgisi olan, fasılların sırasını, kurallarını ve cemaat adabını çok iyi bilen kişilerden oluşmuştur (K2, K4, K6, K8, K9).

“Âşık kahvehaneleri ve köy odaları, fasılları dikkatli bir şekilde dinleyen, oluşan bir hatada hemen âşığı uyaran bir dinleyici kitlesine sahipti. Âşık kahvehanelerinde ve köy odalarında özellikle yaşlı olan bir kişi âşıklara ayak verirdi ve âşıklar verilen o ayağa uymak zorundaydı. Âşık verilen ayağa uymadığı veya irticalen söylemiş olduğu dörtlükte bir heceyi eksik söylediği zaman hemen dinleyici tarafından uyarılırdı. Eğer âşık hatasını düzeltmese ve hatasına devam etse cemaat, ‘Bu âşık değil. Bir şey bilmiyor (K4).’ diyerek icra ortamını terk ederdi (K2, K4, K6, K8, K9).”

Kahvehanelerde on sekiz yaşından küçük olanların icrayı izlemesi yasakken, köy odalarında on sekiz yaş altı kişiler de icrayı izlemişlerdir (K2, K4, K6, K7, K8, K9).

Kahvehanelerde kadın dinleyici grubuna rastlanılmazken, köy odalarında kadınlar ayrı odada icrayı dinleme şansına sahip olmuşlardır (K2, K4, K5, K6, K7, K8 K9).

Bu iki icra ortamında da dinleyici kitlesinin büyük bir kısmını orta yaş grubu oluşturmuştur (K2, K4, K5, K6, K7, K8, K9).

Her iki icra ortamında da âşık fasılları akşam ezanında başlamış, yatsı ezanında bir ara verilerek gece bir veya ikiye kadar fasıla devam edilmiştir. Ramazan

ayında yapılan fasılların sahura kadar uzadığı da görülmüştür (K2, K4, K5, K6, K7, K8).

4.1.5. Geçmişte Kahvehanelerde ve Köy Odalarında Anlatılan Hikâyeler

Kerem ile Aslı, Leyla ile Mecnun, Emrah ile Servi, Yusuf û Züleyha, Arzu ile Kamber, Köroğlu, Dadaloğlu, Mem û Zîn, Şah İsmail, Erçişli Emrah, Erzurumlu Emrah (K1, K2, K4, K5, K6, K7, K8), Âşık Sümmanî ile Âşık Şenlik, Elbey, Salman Bey, Ferhat ile Şirin, Şeyhoğlu Şeyh Abbas, Ali İzzet Bey, Şahin Şah, Kirman Şah, Yaralı Mahmut, Tahir ile Zühre, Koçak Nebi(K8), Erzurumlu Âşık Sümmanî ve Gülperi, Reyhani Hikâyeleri (K2), Ahmet ile Mehmet, Hurşit ile Mahimihri, Necip ile Telli, Senem ile Hüseyin, Bedri Sinan ile Mahperi (K7), Hasan Hasan, Söylemez Hanım Hikâyesi (K6) köy odalarında ve kahvehanelerde günlerce anlatılan belli başlı hikâyelerdir.

4.1.6. Günümüzde Ağrı’da Âşıklık Geleneği

Günümüzde âşıklık geleneğini icra eden kahvehanelerin kapanması, köy odalarında fasılların yapılmaması Ağrı’da bu köklü geleneğin önemini kaybetmesine sebep olmuştur. Öte yandan gelişen teknoloji ile beraber televizyon, akıllı telefon, bilgisayar gibi teknolojik ürünlerin facebook, twitter, instagram vb. sosyal medyanın insanların hayatına girmesi ile insanların istekleri ve ilgileri farklı alanlara yönelmiştir. İnsanların değişen yönelimleri sonucunda bu köklü gelenek önemini yitirmeye başlamıştır (K1, K2, K4, K5, K6, K7, K8, K9).

Son zamanlarda eski Halk Eğitim Müdürü olan Aydın Kasar’ın öncülüğünde özel kurum ve kuruluşlar tarafında âşıklık geleneğini yaşatmak adına özel günlerde âşık programları düzenlenmektedir. Bu özel günler; 15 Nisan 1918 Ağrı’nın Düşman İşgalinden Kurtuluş Yıl Dönümü, 16 Nisan 1918 Eleşkirt’in Düşman İşgalinden Kurtuluş Yıl Dönümü, 14 Nisan 1918 Tutak’ın Düşman İşgalinden Kurtuluş Yıl Dönümü, Kurban Bayramı, Şeker Bayramı (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8), 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü, Çanakkale Şehitlerini

Anma Programı, belediye şenlikleri (K9) vb. gibi özel günlerde âşık programları düzenlenmektedir.

Ağrı'nın ilçesi olan Tutak'ta da Eski Halk Eğitim müdürü şimdi ise Tutak Fatih Sultan Mehmet İlköğretim Okulu'nda müdür olan Yavuz Kılıç'ın öncülüğünde özel günlerde Halk Eğitim Konferans Salonu, Tutak Belediyesi Konferans Salonu, bugün varlığını devam ettiren Merkez Cami Kiraathanesi ve Yardımcılar Çayevi'nde âşık programları yapılmaktadır (K4).

Kurum ve kuruluşların düzenlemiş olduğu âşık programlarına Ağırlı olan âşıkların yanı sıra çevre illerden de birçok âşık özel davet üzerine Ağrı'ya gelip icrasını gerçekleştirmektedir. Bu programlara katılan âşıkların sayısı on ve üzeri olduğu için yapılan programlar belirli bir süreye sığdırılmaya çalışılmıştır. Belediye destekli yapılan bu programlar Halk Eğitim Müdürlüğü Konferans Salonu, Belediye Konferans Salonu, okulların salonları vb. gibi büyük salonlarda yapılmaktadır (K1, K2, K4, K5, K6, K7, K8, K9).

Ağrı'da âşıklık geleneği günümüz icrasında belirli bir düzene sahip değildir. Değişen kültür ortamı, dinleyici kitlesinin beklentisi ve yönelimleri, programa davet edilen âşık sayısının fazlalığı, icrayı gerçekleştiren âşıklara verilen sürenin azlığı icra düzeninin değişmesinde büyük etken olmuştur (K1, K2, K4, K6, K7, K8, K9).

Günümüzde kültür ve toplantı salonlarında yapılan âşık programları resmi bir özelliktedir. Salonda protokol yerini aldıktan sonra açılış konuşması yapılmakta, bir dakikalık saygı duruşunun ardından İstiklâl Marşı okunmaktadır (K9). Salonda hazır bulunan sunucu tarafından âşıklar, sırasıyla ismen ve bir eseri sözlü olarak okunup önceden düzenlenen sahneye çağırılmaktadır. Sırasıyla icra ortamına gelen âşıklar seyirciyi selâmlayarak kendileri için sahnede hazır bulunan sandalyeye oturmaktadır (K1, K2, K4, K6, K7, K8 K9). Kur'an-ı Kerim tilâveti ile programa başlanmaktadır. Tilâvetin ardından âşıklar programı başlatılmaktadır (K9).

'Hoşlama' bölümünde sahnede hazır bulunan âşıklar hep bir ağızdan 'hoş geldiniz' redifli bir koşma söyleyerek dinleyiciyi selâmlar. Dinleyiciyi selâmlayan âşıklar, programın önceden hazırlanan düzenine göre sırasıyla iki veya üç âşık sahnenin ön tarafında hazır bulunan sandalyeye oturup ya bir divan ile ya da usta malı bir eser ile icraya başlar (K2, K4, K6, K7, K8, K9).

Hatırlatma/canlandırma bölümünde ise âşıklar, ‘üstât âşık’ların eserlerini seslendirmektedirler. Âşıklar süreye bağlı olarak anlattığı hikâyeleri oldukça kısa tutmaktadır. Bu bölümde dinleyiciden gelen istekler âşık tarafından sırasıyla söylenmektedir. Eski fasıllara nazaran bu programlarda dinleyiciden daha az istek gelmektedir (K1, K2, K4, K6, K7, K8, K9).

Hatırlatma/canlandırma bölümünden sonra gelen ‘tekellüm’ bölümünde âşıklar bütün hünerlerini gösterir. Bu bölümde genellikle âşıklar günün anlam ve önemine bağlı olarak ayak açar (K4, K9). Azda olsa konferans salonunun protokol bölümünde oturan önemli devlet adamları tarafından âşıklara ayak verilir (K9). Âşıklar verilen bu ayak çerçevesinde birbirine üstünlük sağlamaya çalışır. Sürenin kısıtlı olması sebebiyle muamma ve lebdeğmez nadir görülür. Sicilleme bölümü ise hiç görülmez (K1, K2, K4, K6, K7, K8, K9).

Âşık fasıllarında atışma bölümü en sona bırakılır ve dinleyicinin de en sevdiği bölümdür. Dinleyiciden en çok alkış alan âşık diğer âşıklara üstünlük sağlamış kabul edilir. Üstünlük sağlamış olan âşıklar, diğer âşıkların gönlünü alarak programı hep bir ağızdan söyledikleri bir ‘koçaklama’ ile kapatırlar (K1, K2, K4, K5, K6, K7, K8, K9). Günümüzde yapılan fasıllar bir yarışma havası içinde geçmez (K8).

Düzenlenen programlara devamlı katılan Ağrılı âşıklar; Binali Kılıç (Hüsrânî), Muhsin Özen (Yaralı), Fuat Aslan ve İsmail Yılmaz’dır (K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9).

4.1.6.1. İkinci İcra Ortamı Olan Konferans Salonlarının Yapısı ve Özellikleri

Ağrı’da âşıklık geleneğinin önemini kaybetmesiyle beraber özel kurum ve kuruluşların desteğiyle özel günlerde, resmi bayramlarda âşık programları düzenlenmektedir. Düzenlenen âşık programları genellikle büyük konferans salonlarında yapılmaktadır.

Âşık fasıllarının yapıldığı salonların genel özellikleri:

1. Âşıkların icralarını rahatlıkla yapabileceği büyük konferans salonlarının ön kısmında profesyonel bir sahne ortamı oluşturulmuştur. Aynı anda on ve üzeri âşığın icrasını rahatlıkla gerçekleştirebileceği bir sahnedir (K1, K2, K4, K6, K7, K8, K9).

2. Sahne zeminden hemen hemen bir metre yirmi cm. yüksekliğindedir.

3. Bu icra ortamında âşıklar, sahnede kendileri için önceden hazırlanmış sandalyelere oturmaktadır (K1, K2, K4, K6, K7, K8, K9).

4. Âşıklar, bu salonlarda teknolojik imkânlardan en iyi şekilde yararlanmaktadır. Âşıklar, icralarını gerçekleştirirken mikrofonlardan, salonun her tarafına yerleştirilmiş hoparlörlerden ve amfilerden en güzel şekilde faydalanmaktadır. Böylece âşık daha fazla bağırmadan, ses tellerini zorlamadan, sesini salonun her tarafına eşit bir şekilde duyurabilmektedir. Âşıklar için sağlanan bu teknolojik imkânlar sayesinde dinleyiciler âşıkları daha net bir şekilde dinlemekte, âşığın sesini diğer seslerden daha rahat ayırt etmekte ve âşığın söylediği her sözü en iyi şekilde anlamaktadır (K1, K2, K4, K6, K7, K8, K9).

5. Sahnenin arka tarafında âşıkların eşyalarını rahatlıkla bırakabileceği bir kulis bulunmaktadır.

6. Hem âşıklar, hem de dinleyiciler için oldukça profesyonel bir ortam oluşturulmuştur (K1, K2, K4, K6, K7, K8). Ortam profesyonel olmasına rağmen dinleyici ve bazı âşıklar amatördür (K8).

7. Sahne spot ve led ışıklar ile ayarlanabilir şekilde aydınlatma sistemiyle aydınlatılmaktadır.

8. Konferans salonlarında yapılan âşık fasıllarında dinleyiciye çay ve benzeri içecekler verilmemektedir. Dinleyici içeceğini dışarıdan getirip, etrafa çöp atmamak koşuluyla bu ürünleri rahat bir şekilde tüketebilmektedir (K1, K2, K4, K6, K7, K8, K9).

9. İcra ortamında tütün vb. ürünlerin içilmesi yasaktır (K1, K2, K4, K5, K6, K7, K8, K9).

10. Âşık fasılları sadece özel günlerde yapılmaktadır (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9).

11. İcra ortamında dinleyiciler bez kaplı, birbirine yapışık, açılıp kapanabilen yumuşak koltuklara oturmaktadır.

12. En arkadaki dinleyicinin sahneyi ve âşıkları rahatlıkla görebilmesi için, bir projeksiyon yardımıyla sahnenin arka duvarına sahne ve âşıklar yansıtılmaktadır (K1, K4, K6, K7, K8, K9).

13. Arka arkaya oturan dinleyicinin sahneyi daha iyi görebilmesi için koltuklar aşağıdan yukarıya doğru yükselen basamak şeklinde dizayn edilmiştir (K1, K4, K6, K7, K8, K9).

14. İcra yapılmadığı zamanlarda bu salonlar tiyatro, sinema, sunum, tanıtım, sosyal projeler, ödül törenleri vs. gibi çok amaçlı bir şekilde kullanılmaktadır (K1, K4, K9)

15. Âşıkların masrafları belediye tarafından karşılanmaktadır (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8).

Âşık fasıllarının bu salonlarda yapılması birçok sınırlılığı da ortadan kaldırmıştır.

İcra ortamında dinleyicilerin kendi aralarında konuşması âşığı ve icranın gidişatını sekteye uğratacak bir rahatsızlık vermemektedir (K1, K2, K4, K6, K7, K8, K9).

Fasıl başlamadan önce cep telefonlarının sessize alınması konusunda dinleyiciler uyarılmaktadır (K1, K4, K9).

İkinci icra ortamı olan konferans salonlarında oluşan sınırlılıklar:

Telefonlarını sessize almayan bazı dinleyicilerin telefonlarının zil sesi âşıkların dikkatini dağıtabilmektedir (K1, K4, K9).

Mikrofon, hoparlör, projeksiyon vb. gibi ses ve görüntü bozukluğuna neden olabilecek teknik hatalar âşığı ve icrasını olumsuz etkilemektedir (K1, K4, K6, K7, K8, K9).

4.1.6.2. İkinci İcra Ortamı Olan Kahvehaneler

Ağrı iline bağlı olan Tutak ilçesinde Yavuz Kılıç'ın öncülüğünde özel davet üzerine Tutak'a gelen âşıklar ile Tutak Merkez Cami Kırathanesi ve Yardımcılar Çayevi'nde yılda bir veya iki kez âşık fasılları icra edilmektedir. Bu fasıllar sayesinde unutulmaya yüz tutmuş köklü geleneğin yaşatılması amaçlanmıştır.

1. İkinci icra ortamında âşıklar, çay ocağının hemen yanına konumlandırılmış çekyat veya divana geçerek icrasını gerçekleştirmektedir. Âşıkların oturduğu divan ya da çekyat, dinleyicilerin âşıkları rahatlıkla görebileceği ve sesini duyabileceği bir yer olan kapının karşısına konumlandırılmıştır. Bazen de âşıklar geleneğe uygun olarak masanın üzerine yerleştirilmiş sandalyeye oturarak icrasını gerçekleştirmektedir (K4).

2. İkinci icra ortamında âşıkların icralarını daha iyi gerçekleştirmesi için özel olarak mikrofon, hoparlör getirilmektedir. Bazen de mikrofon ve hoparlör bulunamadığı için âşıklar çıplak ses ile icralarını gerçekleştirmektedir (K4).

3. Âşık fasıllarının yapıldığı ikinci icra ortamı olan kahvehaneler amatörce hazırlanmış bir düzene sahiptir (K4).

4. Programın düzenleneceği gün sandalye ve masa sayısı arttırılır, dinleyicilerin âşıkları rahatlıkla görebilecekleri bir oturma düzeni oluşturulur (K4).

5. Dinleyiciler içtiği çay parası karşılığında icrayı izlemektedir. Çay parası yetmiş beş kuruştur (K4).

6. İcra ortamında sigara vb. tütün ürünlerinin içilmesi yasaklanmıştır (K4).

7. Bu kahvehaneler, icra dışındaki günlerde normal müşterilerin boş zamanlarını geçirdikleri, yakın dostları ve arkadaşları ile sohbet ettikleri bir yerdir (K4).

8. Âşık fasılları kış aylarında yapılıyor ise kahvehane kömür sobası ile ısıtılmaktadır (K4).

9. Fasılın yapılacağı gün dinleyiciden herhangi bir ek ücret talep edilmemektedir (K4).

4.1.6.2.1. İkinci İcra Ortamında Dinleyici Kitleleri

1. İkinci icra ortamında yaş ortalaması düşmüştür. On sekiz yaş altı dinleyicilerde âşık fasıllarına katılım sağlamıştır (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9).

2. Konferans salonunda düzenlenen fasıllarda solonun ön kısmında protokol dediğimiz bölüme belediye başkanı, devletin ileri gelen kişileri oturmaktadır. Ön kısımdan arka kısma doğru yaş farkı gözetilmeden karışık bir oturma düzeni görülmektedir (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9). İkinci icra ortamı olan kahvehanede en önde yaşlılar, arkada ise orta ve genç dinleyici kitleleri karışık bir şekilde oturmaktadır (K4).

3. İkinci icra ortamında kadın dinleyicilerde görülmektedir. Kadın/erkek bir arada oturmaktadır (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9).

4. Düzenlenen âşık fasıllarına öğrencilerde katılım sağlamıştır (K1, K2, K4, K6, K7, K8, K9).

Konferans salonu ve kahvehanelerde düzenlenen âşık fasılları genellikle özel günlerde düzenlendiği için fasıl günü, tarihi ve saatinde değişimler meydana gelmektedir. Konferans salonunda düzenlenen icra bazen 15.00’da başlar 19.00’da biter. Bazen de 19.00’da başlar 11.00 veya 12.00’da biter (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9). Kahvehanelerde düzenlenen fasıllar ise, 19.00’da başlar, 11.00 veya 12.00’da biter (K4).

Âşıklar, icra sırasında veya aniden ilham gelerek düşündüğü eserleri yazıya geçirirken yaşamış olduğu unutkanlık neticesinde birçok önemli eserleri ya yarıda kalmış ya da hiç yazılma şansına sahip olmamıştır. Geçmişte eserlerini özel defterlerine kaydeden âşıklar, günümüzde teknolojinin ve buna bağlı olarak sosyal medyanın sunduğu kolaylıklardan en iyi şekilde faydalanmaya çalışmaktadır. Âşıklar, yapmış olduğu icraları ‘facebook, instegram’ üzerinden canlı yayın yaparak birçok takipçisine anında ulaşmaktadır. İcra ortamında bulunmayan dinleyici anlık yapılan paylaşımlar sayesinde âşık fasıllarını izleme şansına sahip olmuştur. Bunun yanında ‘*şiiir yazmanın bir ilham meselesi olduğunu ve ilham geldiği anda yazılması gerektiğini*’ ifade eden âşıklar (K2, K6, K7, K8), ilham geldiği anda hemen telefonundan ses kaydı yaparak daha sonra eserlerini yazıya geçirme imkânına sahip

olmuşlardır (K1, K4, K5, K6, K7, K8). Âşıklar ücretsiz bir şekilde eserlerini kayıt altına almakta, çektiği videoları sosyal medya üzerinden kaybolma tehlikesi yaşamadan rahatlıkla paylaşabilmektedir (K1, K4, K5, K6, K7, K8).

4.1.7. Ağrı’da Âşıklık Geleneği’nin Önemini Kaybetmesinin Sebepleri

Âşıklık geleneğinin büyümesinde, gelişmesinde, yayılmasında âşık kahvehanelerinin ve köy odalarının büyük bir önemi olmuştur. Âşıkların birçoğu köy ortamında doğup büyümüştür. Köy ortamında büyüyen âşıklar zamanla şehre taşınmasıyla âşıklık geleneği şehirde, kahvehanelerde icra edilmeye başlamıştır (K4, K8).

Âşıklara özenen ve onlar gibi olmak isteyen kişilerde bu âşıkların yanında çırak olarak yetismeye başlamıştır. Usta-çırak ilişkisi içinde yetişen âşıklar hem kendinden önceki ‘üstat âşık’ları tanıtıp yaşatmışlardır, hem de çırak yetiştirerek bu geleneği nesilden nesle devam ettirmişlerdir. Böylelikle âşıklık geleneği tüm canlılığını korumaya ve yaşatmaya devam etmiştir (K1, K2, K4, K6, K7, K8).

Halk nazarında badeli âşıklar, farklı bir yere sahiptir. Âşıklığın kendisine Allah tarafından verildiğine inanılır. Halka göre, “*Âşıklar yalan söylemez. Gaibi bilir. Âşığın anlattığı her sözde bir mana, bir incelik, bir öğreti vardır.*” Bu sebepten halk bu meclislere yoğun ilgi göstermiştir. Âşık kahvehaneleri ve köy odaları hem bir kültür ortamı hem de bir okul olarak görülmüştür (K2, K4, K8).

Ağrı’da 1985–1990 tarihine kadar etkin faaliyet gösteren kahvehaneler ve köy odaları bu tarihten sonra yavaş yavaş anlam ve önemini kaybetmeye başlamıştır (K4, K8). Âşık kahvehanelerinin devredilmesiyle bu kahvehaneler iş yerlerine dönüştürülmüştür (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8). Ayakta kalan kahvehanelerde ise yılda bir veya iki kez âşık fasılları yapılmaktadır (K4).

Âşıklık geleneğinin önemini kaybetmesinin sebepleri:

1. Gelişen teknoloji, değişim içerisine giren dünya insanların hayatına da etki etmiştir. İnsanların yönelimlerinde, ilgi alanlarında ve yaşayış tarzlarında değişiklikler meydana gelmiştir. İnsanların bir şey öğrenmek amacıyla katıldığı fasıllar yerini

akıllı telefon, televizyon, bilgisayar, sosyal medya öğretilerine bırakmıştır (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9).

2. Eski âşıklar usta–çırak ilişkisi içerisinde yetişmişlerdir. Her bir âşık en az beş ile on arasında çırak yetiştirmiş ve bu köklü geleneği nesilden nesle devam ettirmiştir. Günümüzde ise, âşıklar çırak bulamamakta, bulduğu çıraklar ise belli bir zamandan sonra farklı alanlara yönelmektedir. Bundan dolayı âşıklar çırak yetiştiremediği için geleneği sonraki kuşaklara aktaramamaktadır (K1, K2, K4, K6, K7, K8).

3. Halkın nazarında âşık bir öğretmendir. Âşık, ustasından aldığı öğretiyi, geleneği aktarandır. Günümüzde ise, bazı âşık–âşıklar öğrenmiş olduğu birkaç usta malı eser ile kendini âşık olarak tanımlamaktadır. Yeni yetişen bazı âşıklar, âşıklık geleneğini ve icranın kurallarını bilmemektedir (K1, K2, K4, K6, K7, K8). Yeni yetişen âşıklar dinleyicinin ihtiyacına cevap veremediği için yapılan icra dinleyiciyi tatmin etmemektedir (K4).

4. Âşığı ayakta tutan, âşığı yaşatan onun cemaatidir. İnsanların âşığa ve âşık fasıllarına ilgi göstermemesi sebebiyle âşıklar geleneği sürdürmeyi bırakmıştır (K1, K4, K8).

5. Âşık kahvehanelerinin iş merkezlerine dönüştürülmesi, köy odalarının faaliyet göstermemesi sebebiyle âşıklar, icralarını gerçekleştirebilecek bir ortam bulamamaktadır (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8).

6. Köy düğünlerine, şenliklere vb. gibi kültür zeminlerine davet edilen âşıklar günümüzde değişen dünya, gelişen teknoloji ile birlikte yerini pop şarkıcılarına ve orkestra dediğimiz gruplara bırakmıştır (K1, K4, K5, K6, K7, K8).

7. Vakıf, belediye ve kişisel desteklerin bulunamaması geleneğin yaşatılmasını engellemiştir (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8).

8. Bazı âşıklar, devlet memurluğunu tercih etmesi sonucunda âşıklığı bırakmıştır (K1, K3, K4, K8).

10. Usta–çırak ilişkisi içerisinde yetişen âşıkların destek bulamaması sonucunda âşıklar büyük şehirlere göç ederek icralarına oralarda devam etmektedirler (K1, K4, K5, K6, K7, K8).

11. Geçmişte âşık fasıllarına ve âşıklara büyük ilgi gösterilmiştir. Günümüzde ise, insanların güzel zaman geçirmek için katıldığı fasıllar yerini konserlere, pop şarkılarına bırakmıştır (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9).

Yukarıda verilen bilgiler Ağrı’da âşıklık geleneğinin önemini kaybetmesinin nedenleri arasında yer almaktadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

ÂŞIK BİNALİ KILIÇ'IN HAYATI, SANATI VE ESERLERİ

5.1. Âşık Binali Kılıç'ın Hayatı

Âşık Binali Kılıç, Ağrı il merkez ilçeye bağlı olan Tutak ilçesinin Sincan Köyü'nde dünyaya gelmiştir. Binali Kılıç'ın gerçek doğum tarihi 1953'tür fakat nüfusa kayıt ettirildiği sırada nüfus memurunun üçün başındaki yuvarlağı dokuz olarak okuması sebebiyle doğum tarihi 1959 olarak nüfus kayıtlarına geçmiştir. Âşık Binali, altı çocuklu bir ailenin dördüncü çocuğudur. Âşığın babasının adı Rufaî, annesinin adı ise Cemile'dir.

Fakir bir ailenin çocuğu olarak gözlerini dünyaya açan Binali Kılıç, babası yaşlı olduğu için babasına yardımcı olmak amacıyla başta çobanlık olmak üzere inşaatta çeşitli işlerde çalışmıştır. Babası vefat ettikten sonra Kılıç, 1973 yılında köydeki evini bırakarak Ağrı'nın Tutak ilçesine taşınmıştır. Âşık Binali 1979 yılında askere gitmiştir. 1981 yılında askerden dönen Âşık Kılıç aynı yıl içinde İş Bankası'nda memur olarak çalışmaya başlamıştır. Binali Kılıç, iş yerinde çok sevilmesi sebebiyle hiçbir yere tayini verilmemiştir. Kılıç, 2000 yılında İş Bankası'ndan emekli olduktan sonra Aydın'ın Nazilli ilçesinde bir ev satın alarak Nazilli'ye yerleşmiştir. Âşık Kılıç, 2006 yılında küçük oğlu olan Murat Mümin Kılıç'ın Ankara'da üniversite kazanması sebebiyle Ankara'nın Sincan ilçesine taşınmış ve hâlen orada ikamet etmektedir.

5.2. Âşık Binali Kılıç'ın Ailesi

Âşık Binali Kılıç'ın babası olan Rufaî Kılıç, Kafkasya'dan göçmen olarak Ağrı'nın Tutak ilçesine yerleşmiştir. Elinden her iş gelen Rufaî Kılıç, köydeki bütün tamirat işlerini yaparak ailenin geçimini sağlamıştır. Âşıkları ve âşık hikâyelerini seven, aynı zamanda güzel bir sese sahip olan Rufaî Bey türküler söylemesine rağmen âşıklık yapmamıştır. Binali Kılıç'ın annesi olan Cemile Hanım ise Ağrı'ya bağlı olan Patnos ilçesinden Tutak'a gelin olarak gelmiştir.

Binali Kılıç, askerden döndükten sonra 1982 yılında Sevgi Hanım ile evlenmiştir. Sevgi Hanım Ağrı'ya bağlı olan Tezeren Köyü'nde doğmuştur. Sevgi Hanım'ın ailesi daha sonra Ağrı'ya bağlı olan Kılıçgedik Köyü'ne taşınmıştır. Binali Kılıç'ın Zafer Kılıç (1982), Mukadder Kılıç (1987), Murat Mümin Kılıç (1992) olmak üzere iki erkek, bir kız çocuğu vardır. Âşığın üç çocuğu da evlidir.

Binali Kılıç'ın en büyük oğlu olan Zafer Kılıç âşıklığa ilgi duymaktadır. Saz çalmasını bilen Zafer Kılıç, türkü ve irticalen şiir söylemektedir. İrticalen söylemiş olduğu şiirlerde kafiye konusunda sıkıntı yaşayan Zafer Kılıç sadece aile ortamında çalıp söylemektedir. Zafer Kılıç'ın 2008 yılında İstanbul/Ümraniye Belediyesi'nin düzenlemiş olduğu yarışmada 'Sana Gelmişim' adlı şiiri ödüle lâyık görülmüştür.

5.3. Âşık Binali Kılıç'ın Eğitimi

Âşık Binali Kılıç ilkokulu Sincan Köyü İlköğretim Okulu'nda tamamlamıştır. Âşık Binali ilkokuldan sonra Van'ın Erçiş ilçesinde bulunan Erciş Ernis Öğretmen Ortaokulu'nu kazanmış olmasına rağmen babasının yaşlı olması, maddî imkânsızlıklar, dönemin terör olayları ve o dönemde evin tek erkek çocuğu olması sebebiyle babası tarafından Erçiş'e gönderilmemiştir. İlkokulu bitirdikten sonra çeşitli işlerde ailesine yardımcı olan Âşık Kılıç, askerden döndükten sonra İş Bankası'nda memur olarak çalışmaya başlamış ve eğitimini dışarıdan tamamlamaya çalışmıştır. Binali Kılıç, memuriyet hayatı sırasında açık öğretim sınavlarına girerek Ağrı Atatürk Ortaokulu'nu ve Ağrı Naci Gökçe Lisesi'ni bitirmiştir. Okuma arzusu hiç tükenmeyen Kılıç, liseyi bitirdikten sonra üniversite sınavlarına girerek Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Sosyal Bilimler ve Davranış Bilimi Bölümü'nü kazanmış ve iki yılda bu bölümden mezun olmuştur.

Maddî imkânsızlıklar sebebiyle eğitimi yarıda kalan Binali Kılıç, iş hayatına atılmasıyla yarıda kalan eğitimine devam etmeye çalışmıştır. Eğitime önem veren ve toplumun eğitim ile daha ileri bir seviyeye geleceğini ifade eden Kılıç, yıllardır içinde tükenmeyen okuma arzusunu şöyle ifade etmiştir:

“Okuma arzum hiç bitmedi, tükenmedi. Hâlen bana oku deseler okurum ama utanıyorum. Bu yaşımda gençlerin arasında sınıfa girip ders almaktan utanıyorum.”

5.4. Âşık Binali Kılıç'ın Âşıklığa Başlama Süreci ve Usta-Çırak İlişkisi

Âşık Binali Kılıç'ın şiir ve türküler ile tanışıklığı İlkokula başladığı döneme denk gelmektedir. Daha 7-8 yaşlarında iken doğaçlama olarak türküler söylemeye başlayan Âşık Binali, ilkokul yıllarında yazıyı tam söktükten sonra yüze yakın şiir yazmış ve şiirlerini okul defterine kaydetmiştir. Âşığın şiir defterini yakın arkadaşı okumak istemiştir. Bunun üzerine Kılıç, şiir defterini yakın arkadaşına vermiş ve arkadaşı Kılıç'ın şiir defterini kaybetmiştir.

Âşıklığa olan ilgisi ilkokul yıllarında başlayan Âşık Binali Kılıç'ın âşık oluşunda başka etkenlerde söz konusu olmuştur. Binali Kılıç'ın babası Rufaî Bey, âşıkların meclisinde bulunan, âşıkları ve âşık hikâyelerini seven biridir. Güzel bir sese sahip olan Rufaî Bey, güzel türküler söylemesine rağmen âşıklık yapmamıştır. Rufaî Bey, Binali Kılıç'a 'Âşık Sümmanî' adında Erzurumlu Âşık Sümmanî'nin hikâyelerinin ve türkülerinin mevcut olduğu bir kitap vermiştir. Âşık bu kitabı okuduktan sonra kitaptan çok etkilenmiş ve Âşık Sümmanî gibi bir âşık olmaya karar vermiştir.

“Babam, âşıkları ve âşıkların hikâyelerini çok severdi. Babamın âşık hikâyelerinin, türkülerinin içinde yer aldığı kitapları bulunurdu. Babam bana o zaman Erzurumlu Sümmanî Baba'nın bir hikâyeli kitabını getirmişti. Kitabı okudum ve kitaptan çok etkilendim. Daha o çocukluk hâlimle, o saf hâlimle dua ettim. Allah'ım bende bunun gibi âşık olayım dedim. Allahutaâlâ da bana âşıklığı nasip etti.”

Binali Kılıç'ın döneminde kitle iletişim araçları, tv, radyo, vb. gibi insanları meşgul eden teknolojik ürünler olmadığından o dönem hem seyir zevki yüksek olan, hem de öğretici yönü bulunan âşık programlarına büyük bir ilgi olmuş ve âşıklığa karşı yoğun bir özenti oluşmuştur. Özellikle köyde yaşayan ve yalnız kalan insanlar için âşıklık özlenilen, istenilen bir meslek dalı hâline gelmiştir. Binali Kılıç da âşıkların meclisinde sıklıkla bulunmuş ve o âşıklardan etkilenerek âşık olmaya karar vermiştir. Âşık Binali Kılıç'ın ustası yoktur. Âşık Kılıç ustası olmadığından Âşık Sümmanî'yi, Âşık Şenlik'i ve ozanların piri olarak nitelediği Yunus Emre'yi manevî usta olarak seçmiş, onların şiirlerini örnek alarak şiirler yazmaya başlamıştır.

“Ben hiçbir âşığın dizinin dibinde oturup ders almadım. Benim manevî ustam Sümmanî, Şenlik ve ozanların piri Yunus Emre’dir. Yunus’tan iyi usta mı olur? Yunus Emre’nin şiirlerini örnek alıp öyle yazacağım dedim ve şiirlerimde Yunus Emre’yi örnek aldım.”

2007–2008 yılında Kars Âşıklar Bayramı’nda bir divan atışması sırasında sazı olmadığı için elenen Şakir İhsanoğlu’na çok üzülen Binali Kılıç, otobüste Şakir İhsanoğlu’na ustası olması teklifinde bulunmuştur. O dönemde Şakir İhsanoğlu Erzurum’da, Binali Kılıç ise Aydın’da yaşadığı için İhsanoğlu başta Binali Kılıç’ın kendisiyle dalga geçtiğini düşünmüştür. İhsanoğlu, Binali Kılıç’ın bu konuda ciddi olduğunu görece Kılıç’ın teklifini kabul etmiştir. Binali Kılıç bir şiirini internet üzerinden Şakir İhsanoğlu’na göndererek usta–çırak ilişkisini başlatmıştır. Şakir İhsanoğlu, Binali Kılıç’ın göndermiş olduğu şiirini beğendiğini ifade ederek yanıt vermiştir fakat daha sonraki süreçte İhsanoğlu, Binali Kılıç’ın göndermiş olduğu şiirlere herhangi bir şekilde cevap vermemiştir.

“Erzurumlu Âşık Şakir İhsanoğlu Kars Âşıklar Şenliği’nde bir divan atışmasına çıktı ve sazı olmadığı için elendi. Ben de ona çok üzuldüm, içerledim. Otobüste ona rastladım ve ona ‘Ustam olur musun?’ dedim. Ben Aydın’da, o da Erzurum’da olduğu için başta dalga geçtiğimi düşündü. Sonra ciddi olduğumu görünce teklifimi kabul etti. Ustaya belli bir süre sonra bir şiir yazarak usta–çırak ilişkisini başlattım. Ustadan bu şiirime cevap geldi. Ondan sonra dört tane daha şiir yazdım, internetten ustaya gönderdim fakat usta şiirime cevap vermedi.”

Âşık Binali Kılıç, 1965 yılında gönül vermiş olduğu âşıklık mesleğine ilk adımını atmıştır. İlk olarak kendi köyünde düğünlerde köye gelen âşıklarla beraber atışma yapan Âşık Kılıç, 1965 yılından itibaren köy düğünlerinde, âşık kahvehanelerinde ve belediye programlarında aktif olarak yer almaya çaba göstermiştir.

5.4.1. Mahlâsı

Mahlâs, usta âşık tarafından çırak belirli bir olgunluğa eriştiği zaman çırağa verilen takma addır. Âşık Binali ustası olmadığı için mahlâsını kendisi bulmuştur.

Yaşamış olduğu Tutak ilçesinin yolu Hamur Deresi'nden geçtiği için Binali Kılıç, bu dereden esinlenerek ilk mahlâsını 'Dost Dereli' olarak bulmuş ve şiirlerinde bu mahlâsı kullanmaya başlamıştır. Âşık Kılıç'ın ilk şiirleri Ağrı'nın yerel bir gazetesi olan Mesuliyet Gazetesi'nde 'Dost Dereli' mahlâsı ile yayınlanmıştır.

“1990'lı yıllarda Ağrı'nın yerel bir gazetesi olan Mesuliyet Gazetesi'nde şairlerin, âşıkların birbirleriyle atıştıkları 'Ozanlar Bahçesi' diye adlandırdıkları bir köşe vardı. Gazetenin Ozanlar Bahçesi adlı köşesinde şairler ve âşıklar birbirlerine sorular yöneltiyor, ertesi gün bu soruların cevapları bu köşede yayınlanıyordu. Gazetenin bu köşesi benim dikkatimi çekti ve ben de, 'Mademki ilimizde bu kadar âşık ve şair var. Belirli bir yer tespit edelim ve orada atışalım, konuşalım, sohbet edelim.' şeklinde bir şiir yazarak gazeteye gönderdim fakat gazetede yayınlanan şiirler âşık ve şairlerin gerçek ismi ile değil mahlâs kullanılarak yayınlanıyordu. Bu durumda Tutak'ın ilçesinin yolu Hamur Deresi'nden geçtiği için ben de o dereden esinlenerek Dost Dereli mahlâsını kullanmaya karar verdim.”

Âşık Binali Kılıç, Dost Dereli mahlâsını belli bir süre kullandıktan sonra kendi ismini mahlâs olarak kullanmaya başlamıştır. Âşık Binali katılmış olduğu programlarda atışma bölümünde isminde bulunan lebdeğmez harflerinden biri olan 'b' harfi yüzünden zorluk yaşamış ve başka bir mahlâs kullanmaya karar vermiştir. Âşık Kılıç'ın hayatı boyunca yaşadığı şanslılıklar, başarısızlıklar ve zorluklar yeni mahlâsını bulmasında esin kaynağı olmuştur. Kılıç, hem hayatını yansıttığı için hem de içinde lebdeğmez harfleri bulunmadığı için 'Hüsrânî' mahlâsını bularak şiirlerinde ve katılmış olduğu programlarda kullanmaya başlamıştır.

“Eski zamanlarda genellikle âşığa mahlâsını ustası verirdi. Usta, yanındaki çırağın hâline, hareketine, tavrına, durumuna, bilgisine bakarak ona göre mahlâs verirdi. Benim de böyle bir ustam olmadığı için düşündüm. Elimi neye attıysam hüsrana uğradım. O dönem de garip ve yoksul bir hayata sahiptik. Elimizi neye attıysak hüsrana uğradık. Rüyamda gördüğüm kızdaki sonra sevdalanayım dedim olmadı. Sonuç hep hüsrân olduğu için Hüsrânî mahlâsını bu sebepten dolayı kullanmaya başladım.”

Âşık Binali on yıldan beri Hüsrânî mahlâsını katılmış olduğu programlarda yeri ve zamanına göre kullanmaktadır. Öğretim görevlisi olan İsmet Alpaslan'ın

tavsiyesi üzerine âşık son on yıldır yazmış olduğu şiirlerinde Hüsrânî mahlâsı yerine kendi adını mahlâs olarak kullanmaktadır.

“Geçmişte birçok âşık ve birçok şair şiirlerinde mahlâs kullanmıştır. Mahlâstan yola çıkarak birçok âşık ve şairlerin gerçek kimliğine ulaşılammıştır. Bu sebepten dolayı şiirlerimde mahlâs yerine kendi adımı kullanmaya karar verdim.”

5.4.2. Saz Çalması

Âşık Binali Kılıç’ın ustası olmadığı için saz çalmayı da yine kendi çabaları ile öğrenmeye çalışmıştır. Binali Kılıç saz çalmayı 1977–1978 yılları arasında Kayseri’de inşaatta çalıştığı sırada Yozgat’a bağlı Çandır Köyü’nden arkadaşı ve aynı zamanda o yıllar arasında âşığın çalışmış olduğu inşaatta inşaat bekçisi olan Mehmet Çakıcı’nın desteği ile öğrenmiştir.

“1977–1978 yıllarında Kayseri’de inşaatta çalışırken inşaat bekçisi olan Mehmet Çakıcı adında bir arkadaşım vardı. Ben ara sıra yukarı çıkıp uzun hava söylerdim, türkü söylerdim. Söylediğim türküler Mehmet Çakıcı’nın hoşuna gitmişti. Mehmet Çakıcı bana, ‘Bundan sonra yemeğini dışarıda yemeyeceksin, bizim kulübede bizimle beraber yiyeceksin.’ diyerek beni bekçi kulübesine çağırdı. Öğlen yemeği arasında bekçi kulübesine girince duvarda bir sazın asılı olduğunu gördüm. Meğer Mehmet saz çalıyormuş. Ben de sazı alırdım, onlar yemek hazırlayana kadar tangır tungur gelişigüzel çalardım. Bir gün yine sazı tangır tungur çalarken Mehmet ‘Saz öyle çalınmaz.’ diyerek bana kızdı ve notaları gösterdi. Notaları gösterdikten sonra ben Mehmet’in göstermiş olduğu notalar üzerinden sazı çalmaya başladım. Bir, iki, üç türkü derken Mehmet ‘Sen beni bile geçtin.’ diyerek sazı elimden aldı. Mehmet’le beraber çarşıya gittik ve yüz yirmi beş liraya bir yaprak saz aldık ama onun sazı daha iyi olduğu için benim sazım duvarda asılı kaldı, ben de Mehmet’in sazını çalmaya devam ettim.”

Binali Kılıç’ın saz ustası olan Mehmet Çakıcı şuan Kayseri’de yaşamaktadır. Âşık Kayseri’ye her gittiğinde kendisine saz çalmayı öğreten Mehmet Çakıcı’yı ziyaret etmekte ve onun gönlünü almaktadır.

5.4.3. Rüya Motifi (Bade)

Âşık Binali Kılıç badeli âşık olduğu konusunda tereddüt içerisindedir. Bade motifine inanan âşık, birçok badeli âşık olduğunu ifade etmiştir.

Âşık Binali Kılıç rüyasında bir kız ile tanışır ve kızla el ele tutuşur. Yıllar sonra ablasını ziyaret etmeye giden Âşık Binali rüyasında tanışmış olduğu kız ablasının yaşamakta olduğu köyde görür ve kıza âşık olur. Kız zengin bir ailenin kızıdır. Kılıç, maddî imkânsızlıktan dolayı kıızı istemeye dahi gidemez ve kıızı başkasına verirler. Âşık Kılıç, görmüş olduğu bu rüyanın ve rüyadan sonra o kıızı görüp kavuşamamanın âşıklığı üzerinde etkisi olduğunu ifade etmiştir. Bu sebepten kendisine ‘rüya âşığı’ denmesinin daha doğru olacağını düşünmektedir.

“Rüyamda köyde, harmanlıkta bir kızla görüştim. Daha on dört, on beş yaşındaydım. Rüyada kız ile el ele tutuştuk, birbirimizle baktık. Kızın ismini dahi sordum. Yıllar sonra ablamı bizim köyün yakınındaki köyden birisine nişanladık. Ben ablamın evine gittiğim zaman rüyamdaki kıızı o köyde gördüm. Görür görmez kıızı tanıdım. Kız, zengin bir ailenin kızıydı. Bende o zamanın şartlarında gariban biri olduğum için kıızı istemeye bile imkânım olmadı. Daha sonra rüyamdaki kız başka biriyle evlendi, ben başka biriyle evlendim.”

5.4.4. Âşıklığı

Âşık Binali Kılıç, şiir yazmaya, doğaçlama türkü söylemeye çok küçük yaşlarda başlamıştır. Kendi döneminde öğretici yönü yüksek olan âşık programlarının popüler olması ve âşıklık mesleğinin arzulanan bir meslek hâline gelmesi sebebiyle âşık olmaya karar veren Binali Kılıç, 1965’ten bu yana gönül vermiş olduğu âşıklığı en iyi şekilde yapmaya çalışmaktadır.

İlk olarak 1965 yılında kendi köyünde âşıklarla atışma yaparak âşıklık mesleğine adım atan Âşık Binali Kılıç, daha sonra âşık kahvehanelerinde, Ağrı Belediyesi’nin düzenlemiş olduğu programlarda aktif olarak yer almıştır.

Âşık Binali Kılıç, memuriyet hayatına atılmasıyla çok sevmiş olduğu âşıklığı ikinci plâna atmak zorunda kalmıştır. Binali Kılıç, bu süreç içerisinde Ağrı’ya

âşıklar geldiği zaman onların programlarına katılmış, âşıkları kendi evinde misafir etmiş ve bazen de bu âşıklarla beraber program yapmıştır.

Âşık Binali Kılıç, memuriyet hayatı sebebiyle ikinci plâna atmış olduğu âşıklık mesleğine Âşık Muhsin Özen ile tanıştıktan sonra daha fazla önem vermeye başlamıştır. Muhsin Özen ile beraber çalıp söyleyen ve programlar yapan Âşık Binali, Muhsin Özen'e âşıklık konusunda tavsiyelerde bulunmuş ve Muhsin Özen de Binali Kılıç'ın verdiği tavsiyeleri dinleyip kendisini en iyi şekilde geliştirmiştir. Binali Kılıç, yapmış olduğu programlarda bazı âşıkların hâl ve hareketleri, konuşmaları hoşuna gitmediği için bir dönem âşıklığı bırakmak istemiştir. Âşık Muhsin Özen'in âşıklığı bırakmaması konusunda Binali Kılıç'a yapmış olduğu telkinler üzerine Binali Kılıç âşıklığı bırakmaktan vazgeçmiştir.

Âşık Binali Kılıç, 1990–2000 yılları arasında Muhsin Özen, Muzaffer Bulut, Cevdet Seyranî, Fuat Aslan, Coşkun Ergül, Deniz Yüz gibi Ağrılı ve çevre illerden gelen âşıklarla beraber Ağrı'nın yerel bir kanalı olan ART TV'de genellikle hafta sonları saat 20.00'da başlayıp, 24.00 ile 01.00'a kadar devam eden âşık programları yapmıştır.

2000 yılında emekli olan Binali Kılıç, çocukluğundan beri gönül vermiş olduğu âşıklık mesleğini aktif bir şekilde icra etmeye başlamıştır. Emekli olduktan sonra Aydın'ın Nazilli ilçesine taşınan Âşık Kılıç, orada bulunan Ağrılılar Derneği'nde hafta sonları başta Âşık Muhsin Özen olmak üzere diğer âşıklarla beraber âşık programları yapmaya başlamıştır. Yine bu dönemde Türkiye'nin birçok yerinde şenlik, festival, âşık bayramı, yarışma vb. gibi programlara katılan Âşık Binali birçok plâket, madalya almış ve birden fazla ödül kazanmıştır.

En küçük oğlu olan Murat Mümin Kılıç'ın Ankara'da üniversite kazanması sebebiyle 2006 yılında Ankara'ya taşınan Binali Kılıç, gönül vermiş olduğu âşıklığı burada da en iyi şekilde devam ettirmeye çalışmaktadır. Ankara'da Anadolu Halk Âşıklar Derneği Başkan Yardımcısı olan Âşık Binali, Ankara Etimeskut'ta bulunan 'Kent Konseyi'nde zaman zaman belirli saatlerde orada bulunan âşıklar ile beraber âşık programları yapmaktadır. Yine Ankara'nın Sincan ilçesinde bulunan Veysel Karani Yıldız'ın işletmiş olduğu 'Âşıklar Gönül Konağı Kahvesi'nde haftanın belirli gün ve saatlerinde âşık programları yapmaktadır. Ankara'da bulunan bu yerlerde

genellikle yapılan âşık programları, 12.30 veya 13.00’da başlar saat 17.00’a kadar devam eder. Burada âşık programlarının gündüz saatlerinde yapılmasının sebebi fazla dinleyici grubunun olmayışından kaynaklanmaktadır. Bu yerler âşıkların buluştukları, sohbet ettikleri, kendilerini geliştirdikleri bir eğitim alanı olarak da kullanılmaktadır.

Âşık Binali Kılıç yapmış olduğu programlarda kendi tarzını, kendi değişlerini ortaya koymaktadır. Âşık Binali hem ustası olmadığı için, hem de usta malı eserleri usta gibi seslendiremediği için programlarda usta malı değişler yerine kendi eserlerini seslendirmektedir.

“Usta malı değişleri söylemeyi beceremiyorum. Birincisi beceremiyorum, ikincisi ben usta gibi söyleyemedikten sonra usta malı değişleri söylemek istemiyorum. Bu yüzden katılmış olduğum bütün programlarda kendi eserlerimi seslendiriyorum.”

Âşık Binali Kılıç âşık makamları hakkında bilgi sahibidir. Âşıkların katılmış olduğu programlarda âşık/âşıklar dinleyici kitlesini göz önünde bulundurup ağırlıklı olarak Sümmanî, Şenlik, zarıncı, narıncı, atüstü makamlarında değişlerini söylemektedir. Âşık Binali ise daha çok doğaçlama söylemeyi tercih ettiği için o an söylemiş olduğu eser hangi makama uygunsa o makama göre eserini seslendirmektedir. Âşık Binali, âşık makamlarının kişilerin söyleyiş tarzına göre şekillendiğini ifade etmiştir. Âşıkların kendi tarzlarında değişlerini söylediği için birçok makamın ortaya çıktığını ifade eden Kılıç, bunu ‘atüstü makamı’nı örnek vererek belirtmiştir:

“Meselâ bir atüstü makamı. Bizim dedelerimiz Kafkasya’dan gelirken Hacı İsa Bey bir atüstü türkü söylemiştir. Demişler ki, ‘Ya Hacı İsa! Biz buradan göçüyoruz. Düşmandan kaçıyoruz ama bizim burada birçok değerlerimiz kaldı. Sen bunlar için hiçbir şey söylemeyecek misin?’ İşte o zaman Hacı İsa Bey atın üstündeyken geri dönmüş ve bir türkü söylemiş. Bundan dolayı ona da atüstü denmiş ve atüstü makamı olarak günümüze kadar gelmiştir.”

Binali Kılıç, âşık makamlarını müzik olarak düşünmektedir fakat müziğin de eserin hece sayısına göre şekillenmiş olduğunu belirtmiştir. Âşığa göre, 15 heceli bir

eserin müziği ile 8’li veya 11’li hece ölçüsüne sahip bir eserin müziği farklıdır ve hece sayısına göre düzenleme yapılır.

Âşık Binali, geçmişte âşık programlarının vazgeçilmezi olan ve bazen günlerce süren halk hikâyelerinin günümüzde gelişen teknoloji ile beraber önemini kaybetmesinden yakınmaktadır. Halk hikâyelerinin günümüz gelişen teknolojisine nazaran öğretici yönüne dikkat çeken Âşık Kılıç ondan fazla hikâyeye bilmektedir. Bunun yanında Kılıç’ın yazmış olduğu Güneş ile İsmail, Mustafa Bey, Garip İnsanlar, Rüzgâr, Evsene adlarında beş hikâyesi bulunmaktadır. Su adlı bir roman çalışması ise hâlen devam etmektedir. Henüz roman ve hikâyeleri bastırılmamıştır.

Âşık Binali Kılıç kendisini âşıklık âleminde bir nokta olarak görmektedir. Âşıklık mesleğinde kendisini çırak olarak niteleyen Âşık Kılıç, çırak yetiştirmemiştir. Bazı âşık/âşıklara âşıklık hakkında tavsiyelerde bulunan Kılıç, kendisini çıraklıktan kurtaramadığı için çırak yetiştirmediğini ifade etmiştir. Bunun yanında Kılıç’ın oğlu olan Zafer Kılıç babasını örnek alarak ve babasının gözetiminde saz çalıp doğaçlama şiir söylemektedir. Fakat Zafer Kılıç âşıklık konusunda yeterli olgunluğa erişmediği ve doğaçlama söylemiş olduğu şiirlerde kafiye konusunda sıkıntı yaşadığı için sadece babası ile beraber çalıp söylemektedir.

5.5. Bestelenen Şiirleri

Ağrı’ya bağlı Hacı Hano Köyü’nde bir genç trafo direğindeki elektrik akımına kapılarak hayatını kaybetmiştir. Gencin acı ölümü üzerine Âşık Binali ‘Acıların Acısı’ adlı şiiri yazmıştır. Bir gün Tutak’ın bir köyünde misafir olan Âşık Kılıç, kendi yazmış olduğu şiirini teybe takılmış bir kasette dinlemiştir. Mehmet Öndül adlı bir sanatçı Âşık Kılıç’tan izin almadan Kılıç’ın Acıların Acısı adlı şiirini bestelemiş ve altına da anonim diye belirtmiştir. Âşık, bunun üzerine Mehmet Öndül hakkında herhangi bir hukukî süreç başlatmamıştır. Âşığın bestelenen bir diğer şiiri ise Azerî ağız özelliği ile yazmış olduğu ‘Aras Nehri’ adlı şiiri Abdurrahim Yetim adlı sanatçı tarafından bestelenmiştir.

5.6. Aldığı Ödüller

Âşık Binali Kılıç birçok yarışma, festival, şölen ve âşıklar bayramına katılmıştır. Katılmış olduğu bu programlarda çok sayıda plâket, madalya ve ödül kazanmıştır.

Âşık Binali Kılıç'ın aldığı ödüller:

Âşık Kılıç, 2001 yılında Kültür Bakanlığı'nın düzenlemiş olduğu Dede Korkut konulu şiir yarışmasında 'Bizde Gördüm Ben Seni' adlı şiirle Türkiye altıncısı olmuştur.

Kılıç, TRT AVAZ'da düzenlenen muamma dalında 'Dede Korkut Bronz Heykeli' ödülünü almıştır.

2018 yılında Kahraman Maraş'ta düzenlenen âşıklar bayramında 'lebdeğmez' dalında ikinci olan Âşık Binali yarım cumhuriyet altını kazanmıştır.

Halk hikâyeleri kitapları Türkiye genelinde çok sayıda plâket ve madalya kazanmıştır.

5.7. Âşık Binali Kılıç'ın Katılmış Olduğu Şölen, Sempozyum, Festival, Anma, Gece ve Gezi Programları

Âşık Binali Kılıç memuriyet hayatı sebebiyle Ağrı'da kaldığı süreç içerisinde pek fazla programa katılmamıştır. Emekli olduktan sonra Âşık Binali özel ve resmi kurumların düzenlemiş olduğu şölen, sempozyum, anma, gece ve gezi etkinliklerine davet edilerek sanatını icra etmiştir.

Bu etkinlikler:¹¹⁶

5–6–7 Mayıs 2006 Türkiye Murat Çobanoğlu 2. Âşıklar Bayramı, Kars.

4–5–6 Mayıs 2007 Türkiye Murat Çobanoğlu 3. Âşıklar Bayramı, Kars.

29 Şubat 2008 Türkiye Murat Çobanoğlu 4. Âşıklar Bayramı, Kars.

24 Mayıs 2008 Yeşilırmak Şiir Grubu Boraboy Şiir Etkinliği, Ankara.

¹¹⁶ Âşık Binali Kılıç'ın katılmış olduğu programlar hakkındaki bilgiler 07. 02. 2019 tarihinde yapılan ikili görüşme sonucunda Âşık Binali'nin katılmış olduğu programları belirten katılım belgelerinden sağlanmıştır.

26–27 Haziran 2009 Çamlıdere Aludağı Őir Günleri Etkinliği Programı, Ankara.

15–18 Nisan 2009 Kutlu Doğum Haftası Etkinlikleri, Konya.

24 Mayıs 2009 Yeşilırmak Őir Grubu Boraboy Őir Etkinliği, Ankara.

5 Ekim 2010 Polis Marşı Güfte Yarışması.

2010 Etimesgut Belediye Başkanlığı 2. Âşıklar Töreni, Ankara.

25–26 Haziran 2010 2. amlıdere Őir Günleri Etkinliği Programı, Ankara.

4 Nisan 2010 II. Âşık mer’i ve Âşıklar Şöleni, Aydın.

30 Ekim 2011 Ankara Mürekkep Kültür Sanat Edebiyat Etkinliği.

22 Nisan 2011 Uluslararası Mehmet Akif Ersoy Âşıklar Festivali.

22 Mayıs 2011 Âşıklar Meclisi, “Dede Korkut Konulu Őir Yarışması.”

22 Nisan 2011 Sincan Lale Günleri Uluslararası Mehmet Akif Ersoy Âşıklar Festivali, Ankara.

25 Aralık 2011 ve 27 Mayıs 2012 Ankara Mürekkep Kültür Sanat Edebiyat Etkinliği.

29 Ocak 2012 Ankara Mürekkep Kültür Sanat Edebiyat Etkinliği.

22 Mart 2012 44. Âşıklar Bayramı, Konya.

26 Mayıs 2012 Tutaklılar 6. Sıla (Kete) Gecesi Etkinlikleri, Ağrı.

1 Haziran 2012 Pursaklar Belediyesi, 2. Dede Korkut Şenlikleri, Ankara.

28–29 Ekim 2013 25. Ağrı Geleneksel Âşıklar Bayramı.

30 Ağustos 2013 Zafer Bayramı Âşıklar Şöleni, Etimesgut Belediyesi, Ankara.

26 Eylül 2014 Yeni Mahalle Belediyesi, 6. Geleneksel Âşıklar Şöleni, Ankara.

28 Ocak 2014 Sultanbeyli Belediyesi, 5. Geleneksel Âşık Smmanioğlu Anma Programı ve Âşıklar Şöleni, İstanbul.

21–22 Haziran Sultan Şehir Sivas 6. Geleneksel Uluslar arası Şairle Buluşması.

30 Ağustos 2014 Ortaköy Belediyesi, Zafer Bayramı, Aksaray.

27 Mart 2014 Başkent Üniversitesi Âşıklar Şöleni, Ankara.

23 Nisan 2014 Uluslararası “Diriliş 1915 Çanakkale” Şiir Yarışması, Kayseri.

5 Aralık 2014 1. Uluslararası Yaşar Reyhanî âşıklar Şöleni, Erzurum.

4 Aralık 2015 Acıpayam Belediyesi, 2. Âşıklar Şöleni, Denizli.

2–4 Mayıs 2016 5. Türk Dünyası Âşıklar Şöleni, Giresun.

2–4 Mayıs 2016 5. Türk Dünyası Âşıklar Şöleni ve Pervin Behmanî Kaşkayî Adına Halkbilim Sempozyumu, Giresun.

Ankara Sincan Dr. Yıldız Yalçınlar Ortaokul Müdürlüğü tarafından düzenlenen 2016–2017 Eğitim ve Öğretim Dönemi Şiir Dinletisi.

25–26–27 Ağustos 2017 Kahramanmaraş 1. Uluslararası Âşıklar, Ozanlar ve Şairler Bayram Etkinlikleri.

21–23 Temmuz 2017 9. Geleneksel Şiir ve Müzik Şöleni, Sivas.

14 Nisan 2018 Tutak’ın Düşman İşgalinden Kurtuluşunun 100. Yıl dönümü, Ağrı.

13 Ekim 2018 Acıpayam Belediyesi, Âşıklar Bayramı, Denizli.

5.8. Âşık Binali Kılıç’ın Âşıklık Hakkında Düşünceleri

Âşık Binali Kılıç için âşıklık doğuştan gelen bir yetenektir fakat Binali Kılıç, âşığı besleyen başka etkenlerin olduğunu da dile getirmektedir. Âşık Binali, âşıklık geleneğinin en iyi şekilde icra edilmesi ve gelecek kuşaklara aktarılması için âşıkların usta–çırak ilişkisi içinde yetişmesi gerektiğine inanmaktadır. Binali Kılıç’a göre, âşıklık mesleğine gönül veren biri bir usta âşığın yanına çırak olarak girmeli, sazda ve sözde ustasının göstermiş olduğu yolda ilerlemelidir. Kılıç, usta âşığı temsil edecek, âşıklık geleneğini gelecek kuşaklara aktaracak olan çırağın usta âşığın olduğu meclislerde mutlaka bulunması, ustasının ve onun gibi âşıkların hâl ve

hareketlerine, saz çalma tekniklerine dikkat ederek kendisini en iyi şekilde geliştirmesi gerektiğini ifade etmektedir.

Çırağın, sadece ustasından gördüğü ile yetinmesinin yanlış bir düşünce olduğunu dile getiren Âşık Binali, âşıklık mesleğinde eğitimin önemi üzerinde durmaktadır. Kılıç, âşıkların usta-çırak ilişkisi içinde yetişmesinin yanında belli bir düzeyde temel eğitiminin olması gerektiğine inanmaktadır. Âşık Kılıç, kendisini bu mesleğe adanmış bir âşığın söz söyleme kabiliyetine ve geniş bir kelime hazinesine sahip olması, genel kültürünün iyi olması, bolca okuma yaparak sürekli kendisini geliştirmesi gerektiğini ifade etmektedir. Âşık Binali, bu şekilde kendisini geliştiren bir âşığın dinleyici kitlesine ve topluma daha faydalı olacağına inanmaktadır.

Âşıklık mesleğinde ustası olmayan Âşık Binali Kılıç, günümüzde usta-çırak ilişkisi içerisinde yetişen âşıkların çok az olduğunu ifade etmiştir. Ustası olmadığı için sürekli tecrübeli âşıkların meclisinde bulunan Âşık Kılıç, tecrübeli âşıkları örnek alarak âşıklık mesleğinde kendisini geliştirmeye çalışmıştır. Bu sebepten dolayı Kılıç, ustası olmayan âşıkların devamlı tecrübeli âşıkların meclisinde bulunması ve onları gözlemleyerek ders alması gerektiğini dile getirmektedir.

Birçok şenlik, yarışma, şölen, festival vb. gibi âşık programlarına katılan Binali Kılıç, bu programlarda yapılan birçok atışmada diğer âşıklara üstünlük sağlamıştır. Âşık fasıllarının her bölümüne hâkim olan Âşık Binali, fasılların en önemli bölümünün atışma bölümü olduğunu belirtmiştir. Âşığa ve dinleyiciye göre divan atışması, taşlama ve lebdeğmez gibi alt bölümler atışmanın en önemli bölümünü oluşturmaktadır. Atışmanın alt dalı olan muamma bölümünün ise ince bir zekâ gerektirdiğini ifade eden Kılıç, bu bölümü ancak üstat âşıkların hakkıyla yapabileceğini dile getirmiştir.

5.9. Âşık ve Âşığın Sorumluluğu

Âşık, geçmişten günümüze dek halkın gören gözü ve duyan kulağı olmuştur. Köy köy, şehir şehir gezen âşık sadece eğlendirmeyi amaçlamamış, topluma karşı olan sorumluluğunun bilincinde hareket etmiştir. Âşık eğlendiren, eğlendirirken düşündürülen, düşündürürken öğreten kişidir. Âşık, hayatın her safhasında toplumun

aksayan yönlerini ve var olan adaletsizliği eleştirel bir bakış açısıyla cesurca dile getirerek halkı aydınlatmaya çalışmıştır.

Binali Kılıç için ‘âşık’ kelimesi ilâhî bir kelimedir. Âşığın her lâfzında dile getirdiği aşk ise Allah’a duyulan aşktır. Onun için âşık dürüst olmalı ve yanlış yapanlar bu kelimenin içinde yer almamalıdır. Bu sebepten dolayı Âşık Kılıç, bir âşığın önce kendisine karşı sorumluluklarının olduğunu dile getirmektedir. Kılıç göre âşık; eğitimine önem vermeli, geniş bir genel kültüre sahip olmalı, yeniliklere açık olarak kendisini daima geliştirmeli, eksik olan yönlerini fark edip bu eksik yönlerini tamamlamalı, çok okuma yapmalı, ahlâklı olmalı, bulunduğu mecliste hâl ve hareketlerine dikkat etmeli, hitap ettiği topluma karşı kullandığı kelimeleri ve kurmuş olduğu cümleleri özenle seçmelidir. Âşık Binali, bu sorumluluklarının bilincinde olan bir âşığın tam anlamıyla gerçek âşık olacağını ve üstat âşıklar arasındaki yerini alacağını ifade etmiştir.

Binali Kılıç’a göre, âşığın kendisine karşı olan sorumluluklarının yanı sıra hitap ettiği topluma karşı da birtakım sorumlulukları vardır. Geçmişten günümüze dek âşık, toplumun aksayan yönlerini, adaletsizliği, adaletsizliğe neden olan yöneticileri eleştirel bir bakış açısıyla ele alarak her mecliste cesurca ifade etmiştir. Bundan ötürü âşık, topluluğun önünde sanatını icra ederken kendisini can kulağıyla dinleyen dinleyici kesiminin kendisinden ve söylemiş olduğu her sözden bir ders çıkardığını düşünerek hareket etmelidir. Âşık, kendisinden faydalı bir şeyler almayı bekleyen dinleyici kitlesine karşı doğru söz söylemeli, daima doğruyu savunmalı, Hak yolundan ayrılmamalıdır. Âşık, icrasını yaparken toplumu yerine göre uygulandırmalı, yerine göre sevindirmeli, bütün duyguları tattıracak şekilde öğretici bilgiler vermelidir. Âşık sadece kendi dertlerini değil, halkın dertlerini de bu kanal ile açık yüreklilikle dile getirmelidir.

“Âşık, hak söylemelidir. Âşık Hakk’ı savunmalıdır. Âşığın ağzından yalan söz çıkmamalıdır. Âşık riyakâr olmamalı, dolandırıcılık yapmamalı, doğru bildiğinden şaşmamalı ve daima doğruyu söylemelidir. Âşık kendini iyi yetiştirmeli, toplum içinde söz söyleyebilme kabiliyetine sahip olmalı, gerek atışmalarda, gerek meclislerde sözünü doğru söylemelidir.”

5.10. Âşık Binali Kılıç, Teknoloji ve Sosyal Medya

Günümüzde gelişen teknoloji insan hayatına doğrudan veya dolaylı olarak etki etmektedir. Gelişen teknolojinin ardından sosyal medyanın insanların hayatına girmesiyle beraber insanların ilgi alanlarında, eğilimlerinde ve isteklerinde farklılıklar oluşmuştur. Geçmişte topluluk önünde samimî bir ortamda icra edilen âşıklık geleneği de günümüzde gelişen teknolojiden, sosyal medyadan nasibini almış ve önemini yitirmeye başlamıştır. Gelişen dünyaya ayak uydurmak, değişen toplum ihtiyaçlarına cevap vermek isteyen bazı âşıklar ise teknolojiyi ve sosyal medyayı âşıklık geleneğini icra etmek, geleneği daha geniş kitlelere yaymak amacıyla bir araç olarak kullanmaktadır. Teknolojiyi ve sosyal medyayı aktif bir şekilde kullanan âşıklardan biri de Âşık Binali Kılıç'tır.

Âşık Binali Kılıç çağın gereklerine uyarak günümüz teknolojisini ve sosyal medyayı aktif bir şekilde kullanmaktadır. Şiirlerini önceleri şiir defterinde kayıt altına alan Âşık Binali, günümüzde eserlerini kaybolma, yıpranma tehlikesine karşı Antoloji.com adlı bir internet sitesine kaydetmektedir. Şiirlerini Antoloji.com adlı internet sitesinde hem kayıt altına alan, hem de paylaşan âşık, bu site vasıtasıyla binlerce kişiye ulaşmakta ve onlardan eserlerine karşı yorumlar, tenkitler almaktadır. Eserlerini öven yorumların yanında tenkitlerde alan âşık, yapılan yorumlara uygun cevaplar vermekte ve yapılan tenkitleri ise dikkate alarak eksik olan yönlerini tamamlamaya çalışmaktadır.

Sosyal medya sitelerinden biri olan facebook kullanan Âşık Binali, facebook üzerinden şiirlerini paylaşarak gelen yorumlara cevap vermektedir. Âşık Kılıç boş zamanlarında kendi evinde facebook üzerinden diğer âşık arkadaşları ile canlı yayın yaparak birden fazla dinleyici kitlesine ulaşmakta, dinleyici kitlesinin yorum ve isteklerini göz önünde bulundurarak sanatını icra etmektedir. Bu şekilde âşıklar aradaki mesafenin önemini ortadan kaldırmıştır.

Âşık Binali'nin katılmış olduğu festival, yarışma, şenlik vb. yerlerde sanatını icra ettiği sırada çekilen videoları youtube yüklenerek birden fazla kişinin izlemesine olanak sağlanmaktadır. Bu şekilde unutulmaya yüz tutmuş âşıklık geleneği yaşatılmaya çalışılmaktadır.

5.11. Âşık Binali Kılıç'ın Âşıklık Geleneğinin Yaşatılması İle İlgili Önerileri

Âşık Binali Kılıç günümüzde âşıklık geleneğinin önemini yitirmesinden yakınmaktadır. Binali Kılıç, günümüzde âşıklık geleneğini icra eden yerlerin bulunması hâlinde gelişen teknolojiye nazaran geleneğin topluma daha faydalı olacağını savunmaktadır. Halkın âşıklık geleneğine ilgisinin olduğunu dile getiren Kılıç, belediyelerin geleneği yaşatmak adına gereken çabayı göstermediğinden şikâyet etmektedir.

Binali Kılıç âşıklık geleneğinin yaşatılması ve gelecek kuşaklara aktarılması için önerilerde bulunmaktadır. Bu öneriler:

* Belediyeler, âşıkların haftanın belirli günlerinde sanatını icra edebilecekleri bir yer tahsis etmelidir.

* İl ve ilçe belediyeler yılda birkaç kez şenlikler, festivaller düzenlemeli ve tüm halk davet edilerek âşıklık geleneği icra edilmelidir.

* Âşıklık geleneğinin yaşatılması, gelecek kuşaklara aktarılması için liselerde, üniversitelerde âşık ve âşıklık geleneğini konu alan dersler verilmelidir.

* Yapılacak olan âşık programlarına özellikle gençlerin katılımı sağlanmalı ve âşıklık kültürü tanıtılmalıdır.

* Günümüzde âşıklık geleneğini devam ettiren, kendisini oldukça geliştiren üstat âşıkların olduğunu ve bazılarının kendisini daha göstermediğini dile getiren Âşık Binali, bu âşıkların bir an önce araştırılıp tespit edilmesi gerektiği telkininde bulunmaktadır.

ALTINCI BÖLÜM

ÂŞIK BİNALİ KILIÇ'IN ŞİİRLERİNDE İÇERİK

6.1. Âşık Binali Kılıç'ın Şiirlerinde Ele Aldığı Konular

İçerik, sanat eserlerinde işlenen duygu ve düşüncedir. İnsana ait her şey sanat eserinin içeriğini oluşturur. Şair duygu ve düşüncelerini, dış dünya ile ilişkisini dilin olanakları dâhilinde anlatır. Şair kendisini kuşatan dış dünya, etrafında gelişen olay ve olgular arasında bir bağ kurar, kafasında kurgular, yorumlar ve bunları bir bütün hâlinde eserine aktarır.¹¹⁷ Her şairin dış dünya ile olan ilişkisi, olay ve olgulara karşı yaklaşımı farklılık göstermektedir. Bu durum şiirde içeriğin zenginleşmesine ve farklı içerikte eserlerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamaktadır.

Gelenekli şiir temsilcileri olan âşıklar, geçmişten günümüze dek dış dünya ve toplum ile iç içe bir hayat tarzına sahip olmuşlardır. Dış dünyayla hiçbir zaman bağını koparmayan, toplumun bir parçası olan âşıkların dünya görüşü, olay ve olgulara karşı yaklaşımı şiirlerinin içeriğini oluşturmuştur.

Âşık şiirlerinin içerikleri âşıkların yönelişlerine, doğaya ve topluma karşı aldıkları tavırlara göre çeşitlenmeler meydana getirmektedir. Aşk, özlem, ölüm, yiğitlik, toplum, din, zamandan yakınma ve doğa gibi konular âşık şiirinin temel içeriğini oluşturmaktadır. Bunun yanında kadere isyan, kişi ve kurumların eleştirisi, var olan düzenin eleştirisi, toplumsal yozlaşma, ahlâkî çöküntü vb. gibi konular da âşıkların şiirlerinde sıkça yer vermiş olduğu konular arasında yer almaktadır.¹¹⁸

Âşıklar şiirlerinde çeşitli bireysel ve toplumsal konuları ele almışlardır. Bu konuları şiirlerinde sıkça işleyen âşıklardan biri de Âşık Binali Kılıç'tır. Âşık Binali topluma, çevresine, insanlara, olay ve olgulara karşı kayıtsız kalmayarak şiirlerinde işlemiştir. Aşk, ölüm, gurbet, doğa, zamandan yakınma, din ve tasavvuf, doğal afetler, aile, çevre, önemli şahsiyetler, gelenek ve görenekler, millilik gibi konular Âşık Kılıç'ın şiirlerinde ağırlıklı olarak dile getirdiği konulardır.

¹¹⁷ Erman Artun, *Ansiklopedik Halkbilimi/Halk Edebiyatı Sözlüğü Terimler-Motifler-Kavramlar*, s. 264.

¹¹⁸ Erman Artun, *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*, s. 123.

Âşık Binali Kılıç çeşitli konularda şiirler meydana getirmiştir. Kılıç duygularını, düşüncelerini, hayallerini, dileklerini, eylemlerini ve dünya görüşünü de şiirlerinde konu edinmiştir.

6.1.1. Aşk Konulu Şiirleri

Âlemin yaratılış nedeni olan aşk kavramı şiirinde varoluş sebebidir. Edebi eserlerin yaratımında aşkın büyük bir etkisi vardır. Aşkın iki şekli vardır. Dünyevî olana tutku, bağlanma mecazî aşk, aşkın yüce bir varlığa bağlılık ve sevdalık hâli, O'na ulaşma arzusu da hakikî aşk olarak tanımlanır.¹¹⁹

Âşık şiirinde en çok işlenen konu aşktır. Genellikle vefasız sevgililere gönüllerini kaptıran âşıkların ömrü o sevgililerin peşinden koşmakla geçer. Âşıkların sevgilileri ilâhî ve ideal değildir. Âşık, sevgililerle buluşur, anlaşıp, hatta onları elde edebilir. Sevgili âşıklık geleneğinde somut ve soyut yönleriyle belli bir çerçevede anlatılmıştır. Âşıklar sevgililerin özlemini çekmiş ve kavuşmak istemişlerdir. Âşıklar güzeli ve güzelliği yeryüzünde aramışlardır. Âşıklardaki aşk, sıradan bir ilişki değil bireysel bir arayış sembolüdür.¹²⁰

Aşk, Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde en çok işlenen konulardan biridir. Âşık Binali, şiirlerinde sevgiliyi hem somut hem de soyut özellikleri ile yansıtmıştır. Âşık Kılıç sevgiliyi anlatırken çeşitli sembolik ifadelerden istifade etmiştir. Şiirlerinde sevgiliden ayrı kalan Kılıç, sevgiliye olan aşkını, özlemini dile getirerek ona kavuşmayı arzu etmiştir. Kaş, göz, kirpik, bakış, yüz, naz, cilve, huy vb. gibi özellikler Âşık Kılıç'ın şiirlerinde geçen sevgilinin güzellik unsurlarıdır.

Âşık Binali'nin şiirlerinde sevgili, uzak ve ulaşılmazdır. Bu yönden sevgili mistik bir boyut kazanır. Âşık, aşkına karşılık bulamamaktan, sevgiliden ayrı düşmekten, sevgiliye kavuşamamaktan dolayı acı çekmektedir. Aşkın vermiş olduğu acıyı sürekli yüreğinde hissedenden Âşık Kılıç, sevgiliye duyduğu aşkı, özlemi ve sevgiliye ulaşamamanın verdiği derdi, üzüntüyü şiirlerinde sıkça dile getirmiştir.

¹¹⁹ Turan Karataş, *Ansiklopedik Edebiyat Terimleri Sözlüğü*, s. 49.

¹²⁰ Erman Artun, *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*, s. 123.

Âşık Binali'nin aşk anlayışı ile divan şairlerinin aşk anlayışı arasında benzerlikler vardır. Âşık Kılıç, divan şairlerinde olduğu gibi şiirlerinde sevgilinin kaşını yaya, kirpiğini oka, bakışını Azrail'e, güzelliğini aya ve güneşe, boyunu serviye vs. benzetmiştir. Yine Kılıç'ın şiirlerinde sevgili, zalim olması, zulmetmesi, muhannet olması, maddiyata önem vermesi, âşığa yüz verememesi, uzak ve ulaşılmaz olması gibi özellikleri ile divan şairlerinin şiirlerinde ele almış olduğu sevgilinin özellikleri birbirine benzemektedir. Âşık Kılıç sevgiliye olan aşkını dile getirirken edebiyatta aşkları ile sembolleşen 'Ferhat-Şirin', 'Leyla-Mecnun', 'Kerem-Aslı' ve 'Gül-bülbül' gibi ifadeleri şiirlerinde sıkça kullanmıştır.¹²¹

7. Şiir: *Sevdiğini Düşledi* adlı şiirde sevgiliden ayrı kalan Âşık, sevgiliye olan aşkını ve özlemini dile getirmiştir.

...

Rüzgârlarla selâm saldım gitmedi,

Bazen de âşıklık para etmedi,

Binali'nin eli yâra yetmedi,

Gece gündüz sevdiğini düşledi.

10. Şiir: *Merhamet Eyle* adlı şiirde sevgiliye kavuşma arzusu içinde olan Âşık, sevgilinin nazından ve vefasızlığından yakınmaktadır.

...

Çözemedim gerçek midir, alay mı?

Bu mu senin aşkın olacak şey mi?

Vicdanına danış sevdan üvey mi?

Öz müdür güzelim merhamet eyle?

19. Şiir: *Bilenle Bilmeyen Bir Olamaz Ki* adlı şiirde Âşık, aşkı bilenle bilmeyen insanın bir olmayacağını dile getirmektedir.

¹²¹ Çalışmada ele alınan şiirlerin numarası kaydedilmiş, konuya ilişkin bazı örneklere konu başlığı altında yer verilmiştir. Konu bütünlüğünü yansıtmaması açısından şiirlerin ortasından veya sonundan alınan dörtlükler üç nokta ile gösterilmiştir.

...

Bahar olur seller akar coş mudur?

Bülbüle cevreden gül sarhoş mudur?

Dağlar aşır yâr aramak boş mudur?

Bulanla bulmayan bir olamaz ki.

20. Şiir: *Burnumda Tüten Olmuşsun* adlı şiirde sevgilinin güzelliğini öven Âşık, sevgiliye olan aşkını ve özlemini dile getirmektedir.

...

Binali der, yaram dindirmesen de,

Yanan yüreğimi söndürmesen de,

Beni sevmesen de sevdirmesen de,

Hasreti burnumda tüten olmuşsun.

23. Şiir: *Terk Edebilmem* adlı şiirde Âşık, sevgilinin zulmüne ve yüz vermemesine rağmen sevgiliye olan aşkıdan vazgeçmeyeceğini dile getirmektedir.

...

Zulmetme sevdiğim aşığım diye,

Sormaya razıyım terk edebilmem.

İster al canımı olsun hediye,

Vermeye razıyım terk edebilmem.

29. Şiir: Hayatı boyunca çeşitli zorluklarla karşılaşan Âşık Binali sevdadan yana da yüzü gülmemiştir. *Anlayamadım* adlı şiirde vefasız sevgiliye olan aşkıdan acı çeken Âşık, yaşamış olduğu mutsuzluğu dile getirmektedir.

...

Binali'yim kurumadı gözyaşım,

Sevdayla ağırdı belâlı başım,

Dostum çile oldu, gam arkadaşım,

Mutluluk ne demek anlayamadım.

32. Şiir: *Ağlama Artık* adlı şiirde Âşık, sevdiği kıza kavuşamadığı için yüreğindeki sevdâyı söküp atması gerektiğini dile getirmektedir.

...

*Âşık Binali'den sana bir nükte,
Ezilmek gereksiz bu ağır yükte,
Söküp fırlat yüreğinle birlikte,
Örümcek bağlasın ağlama artık.*

33. Şiir: *Baştan Başa Bir Arada Olalım* adlı şiirde Âşık, sevgiliye olan kavuşma arzusunu dile getirmektedir.

*Seni çok özledim güzeller şahı,
Düşten düşe bir arada olalım.
Benim deli gönlüm sevgi dergâhı,
Coştan coşa bir arada olalım.*

40. Şiir: *El Usandırdım* adlı şiirde Âşık, sevgiliye olan aşkından çekmiş olduğu ıstırabı dile getirmektedir.

...

*Bir güzel uğruna oldum mudara,
Koy bana desinler talihin kara
Her gece rüyamda kopardım yâra,
Gönül bahçesinden gül usandırdım.*

41. Şiir: Âşık için sevgiliye vuslat tek arzudur. Sevgili ile kavuşma hayaline giren âşık, dünya ve onun nimetlerinden elini ayağını çeker. *Erdiği Zaman* adlı şiirde Âşık, sevgili ile vuslat hayali içinde olduğundan dünya ve onun nimetlerinden elini ayağını çektiğini belirterek, sadece ilâhî aşk ile mest oluşunu anlatmaktadır.

Seherde gözlerim uykuyu neyler,

Yâr ile vuslata erdiği zaman.

Aşk ile çırpınır korkuyu neyler,

Huzuru divanda durduğu zaman.

45. Şiir: *Güzel* adlı şiirde Âşık, aşk için çekilen cefanın bile güzel olduğunu dile getirmektedir.

Irmağa döndükçe gözyaşlarımız,

Her cefaya göğüs genişin güzel.

Aşkın cephesinde savaşlarımız,

Serini sevdaya verişin güzel.

49. Şiir: *Yorulmuşum Ben* adlı şiirde vefasız sevgiliye olan aşkından acı çeken Âşık, yorulduğunu dile getirmektedir.

Kırk yıldır bir yara gizli sinemde,

Yavru ceylân gibi vurulmuşum ben.

Bin sitem yemişim devri âlemde,

Bulanıp bulanıp durulmuşum ben.

50. Şiir: *Yetmez Miydi Be Zalim?* adlı şiirde sevgiliyi zalim olmakla suçlayan Âşık, sevgiliye aşkına karşılık vermediği için sitem etmektedir.

Bir tek kelimeyle hasret biterdi,

Gel deseydin, yetmez miydi be zalim?

Yüreğim aşkınla yanar tüterdi,

Öl deseydin yetmez miydi be zalim?

51. Şiir: *Umutları Papatyaya Bağlarsak* adlı şiirde yalancı sevdanın ömrünün kısalığına dikkat çekmek için yalancı sevdayı papatya falına benzeten Âşık, gerçek sevdanın zor olduğunu dile getirerek, yalancı sevdaya kanılmaması konusunda uyarıda bulunmaktadır.

...

*İnsanı aldatır papatya falı,
Seven biraz daha metin olmalı,
Yalancı sevgiye kanma Binali,
Yalancı sevenler bîkarar olur.*

57. Şiir: Sevgiliden ayrı kalmak âşık için ıstırap kaynağıdır. *Âşığı Öldüren Naz İmiş Meğer* adlı şiirde sevgiliden ayrı kalan Âşık, çekmiş olduğu ıstırapı dile getirmektedir.

...

*Gün be gün artıyor benim kederim,
Beni yerden yere vurdu kaderim,
Aşka gömüldükçe yandı içerim,
Mecnun'un sevdası az imiş meğer.*

58. Şiir: *Dikensiz Gül Kopardım* adlı şiirde Âşık, gülün üstündeki dikenin sevgilinin canını acıtmamasını istemediği için kendi gönül bahçesinden sevgiliye dikensiz gül kopardığını sembolik ifadeler ile dile getirmiştir.

...

*Gül dalını diken kocadır diye,
Nazik ellerini incitir diye,
Parmağına batar acıtır diye,
Ben sana dikensiz gül kopardım yâr.*

59. Şiir: Kılıç'a göre âşık, her zaman sevgili ile kavuşma hayali içinde olan kişidir. Âşığın seçmiş olduğu aşk yolu her ne kadar acıyla, kederle doluysa da âşık bu acıya, kedere sabreder ve o yolda ilerler. *Kül Benim* adlı şiirde sevgiliye vuslat hayali içinde olan Âşık, acılarla dolu aşk yolunu seçtiğini dile getirmektedir.

...

*Yâra vuslat değil midir düşümüz?
Bu davayı gütmek olsun işimiz,*

Bu aşk bizim boranımız, kışımız,

Yel Kerem'in, buz Aslı'nın, kar benim.

60. Şiir: *Yâr Diye Bekledim Seneler Boyu* adlı şiirde sevgilinin saçını ve resmini yıllarca sakladığını belirten Âşık, yıllar geçmesine rağmen sevgiliye olan aşkının azalmadığını, aksine daha da arttığını dile getirerek, sevgiliden aşkına karşılık vermesini beklemektedir.

...

Gözlerin harç oldu aşk temelimde,

İsmi ezber oldu gönül dilimde,

Küçük bir resmin kaldı elimde,

Yâr diye sakladım seneler boyu.

63. Şiir: *Haberimiz Olmadı* adlı şiirde Âşık, aşkına karşılık vermeyen sevgiliye olan sitemini dile getirmektedir.

...

Kimsede görmedim böyle inadı,

Yaraladı ciğerlerim kanadı,

Duydum ki eskiden nankörmüş adı,

Andı mı ki haberimiz olmadı?

68. Şiir: *Hicran Yarasıdır Değil Mi Gönül?* adlı şiirde gönlü kişileştiren Âşık, vefasız sevgiliye olan aşkıdan çekmiş olduğu acıyı dile getirerek, gönle içini dökmektedir.

...

Sevda beni saldı ah ile zara,

Söz geçiremedim vefasız yâra,

Kılıç, kurşun değil bendeki yara,

Lisan yarasıdır değil mi gönül?

69. Şiir: *Zor Olur* adlı şiirde sevdaya kapılan bir insanın o sevdadan geri dönmesinin zor olacağı dile getirilmiştir.

...

Güzel sana demedim mi sevda zor?

Varıp görüp geri dönmek zor olur.

Eğer bilmiyorsan çekenlere sor,

Sorup görüp geri dönmek zor olur.

70. Şiir: *Keşke* adlı şiirde anlatılan aşk beşeri aşktır. Şiirde sevgiliye olan aşkından ıstırap çeken Âşık, sevgiliyi tanıdığı için duyduğu pişmanlığı dile getirmiştir.

...

Keşke ben seni hiç tanımasaydım,

Sana bir sözüm yok kadere saydım,

Keşke ben yirmi yıl sonra doğsaydım,

Söyle ya ben şimdi sensiz neyerim?

73. Şiir: *Boş Olmasın Ellerim* adlı şiirde sevgiliye kavuşma arzusu içinde olan Âşık, sevgiliye duyduğu aşkı ve özlemi dile getirmiştir.

...

Dinsin artık hasret sızılarımız,

Belki bir yazılmış yazılarımız,

Hayalde kalmasın arzularımız,

Artık kavuşmamız düş olmasın yâr,

76. Şiir: *Sen Öldürürsün* adlı şiirde Âşık, aşkına karşılık vermeyen ve kendisine eziyet eden vefasız sevgiye olan sitemini dile getirmiştir.

...

Bilen yok perişan hâlim nedendir?

Hâlimden anlamaz zalim nedendir?

Senin bu yaptığın çalım nedendir?

Tozların öldürür sen öldürürsün.

77. Şiir: *Ne Sen Eski Sensin, Ne Ben Eski Ben* adlı şiirde otuz beş yıl sonra sevdiği kızı gören Âşık, sevdiği kız ile kendisindeki hem fizikî hem de ruhsal değişimi dile getirmiştir.

...

Ağlamış gözleri sisli olmuşsun,

Çok çileler çekmiş, yaşlı olmuşsun,

Ürkekliğin geçmiş, uslu olmuşsun,

Ne sen eski sensin, ne ben eski ben.

78. Şiir: *Bir Rüya* adlı şiirde Âşık, sevgiliye olan aşkını dile getirmektedir.

...

Gözlerin Azrail her gün karşımda,

Canım almak ister bu genç yaşımda,

Bu nasıl sevdadır benim başımda?

Gözlerimi düşman etmiş uykuya.

79. Şiir: *Varmanın Yolunu Bulamıyorum* adlı şiirde sevgiliye kavuşma arzusu içinde olan Âşık, sevgili ile kavuşmasına neden olacak yolu bulamadığı için çekmiş olduğu acıyı dile getirmektedir.

...

Binali'yim kışım dönmüyor yaza,

Baharı beklerken kaldım ayaza,

Sana duyuracak şekilde saza,

Vurmanın yolunu bulamıyorum.

81. Şiir: *Bırak Da Hayale Dalayım Bari* adlı şiirde sevgiliye kavuşamayacağını anlayan Âşık, sevgilinin hayali ile yetinmeye çalışmaktadır.

...

Kalbimin üstünde duran ismine,

Gönül Rüstem olmuş vurur hasmine,

Eğer verir ise bakıp resmine.

Senede bir kere güleyim bari.

82. Şiir: *Bazen Bana Acı Veren Yine Sen* adlı şiirde sevgilinin aşkından derde düşen Âşık, derdinin dermanının yine sevgili olduğunu dile getirmektedir.

...

Bazen gözlerinde umut yaratan,

Bazen gülen, bazen korku anlatan,

Yaralı gönlümün tabibi sultan,

Zalim olup, acı veren yine sen.

83. Şiir: *Bitirdin Beni* adlı şiirde Âşık, aşkına karşılık vermeyen vefasız sevgiliye olan sitemini dile getirmektedir.

Kara gözlerine bir kere baktım,

Karanlık günlere götürdün beni.

Gönül pınarımdan hep sana aktım,

Bir yudum içmeden bitirdin beni.

90. Şiir: *Gül Beni Üzer* adlı şiirde Âşık, çekmiş olduğu acıya rağmen sevgilinin yolundan ayrılmak istemediğini dile getirmektedir.

...

Bir resim uğruna çok acı çektim,

Biraz daha baksam delirecektim,

Aşk merdiveninden tırmandım çıktım,

Senden ayrı giden yol beni üzer.

96. Şiir: *Zalimin Kızı* adlı şiirde Âşık beşeri aşkı anlatmaktadır. Şiirde, sevmiş olduğu kızın kendisini terk edip bir başkasıyla evlenmesinden dolayı kıza sitem eden Âşık, onu zalim olmakla suçlamaktadır.

...

Pınarın başında sözüümüz vardı,

Hani ya silinmez yazımız vardı,

Çamurlu tarlada izimiz vardı,

Kız elin mi oldun zalimin kızı?

100. Şiir: *Gudigin Olmaya Bile Razıyam* adlı şiirde Âşık, sevgiliye olan aşkını dile getirerek, sevgiliden aşkına karşılık vermesini beklemektedir.

...

Anlaçi ben seni nasıl sevirem,

Düşüne düşünce her cün ölirem,

Culuk olsan kanatlaran cirem,

Cücügün olmaya bile razıyam.

103. Şiir: *Sitemdir* adlı şiirde Âşık, çeşitli örnekler vererek sitemin tanımını yapmaya çalışmaktadır.

Sitem bir duygudur manası derin,

Gülde diken bitmesi de sitemdir,

Bazen ifadesi nemli gözlerin,

Dosta çalım satması da sitemdir.

105. Şiir: *Sol Yanındayım* adlı şiirde sevgiliye çok yakın olduğunu, sevgilinin kalbinde yer aldığını dile getiren Âşık, sevgiliye kendisini başka yerlerde aramamasını söylemektedir.

Elini tuttuğum yerde arama,

Gözüne baktığım yerde arama,

Yattığımız çimenlerde arama,

Sana çok yakınım, sol yanımdayım.

111. Şiir: *Beri Dur* adlı şiirde Âşık, kendisi ile sevgili arasındaki yaş farkı nedeniyle bu sevdadan vazgeçmesi konusunda gönlünü uyarmaktadır.

...

Hani yaşlanmazdı gönlünün cemi,

Bir parça geçsin gör insanın demi,

Sen ona kızım de, o sana emmi,

Beri dur ey deli gönlüm beri dur.

122. Şiir: *Ne Kadar Yaşatır Bu Yara Seni* adlı şiirde beşeri aşk anlatılmaktadır. Şiirde sevdalanmış olduğu kızın varlıklı biriyle evlenmesinden dolayı kıza sitem eden Âşık, içindeki aşk ateşinin hâlâ söndüremediğini dile getirmektedir.

...

Yâr derdinden hangi zaman aradın,

Vardın gençliğinde ele yaradın,

Sevdamızı maddelerle harcadın,

Bahtiyar etti mi pul para seni?

133. Şiir: *Güldürme Beni* adlı şiirde Âşık, sevgiliye inancının ve güveninin kalmadığını dile getirmektedir.

...

Göndersen alırım bir deste çiçek,

Koynumda saklarım belki ömürcek,

Yalanı bırakıp her sözde gerçek,

Sen mi olacaksın? Güldürme beni.

138. Şiir: Âşık Binali, *Hiç olmaz* adlı şiirde aşk yolunda çekmiş olduğu cefanın sonunda mahşer günü sevgiliye kavuşacağını dile getirmektedir.

...

*Binali'yim dayanamam hasrete,
Zaten alışmışım derde, mihnete,
Bu aşkı taşıyım ta kıyamete,
Eller birbirini bulmadan olmaz.*

142. Şiir: *Hangisinde Gizlidir* adlı şiirde bir arayış içinde olan Âşık, var olan her şeyi sorgulayarak aşkı aramaktadır.

...

*Dudakta mı, ağızda mı, sözde mi?
Aşk bunların hangisinde gizlidir?
Kafada mı, kulakta mı, gözde mi?
Aşk bunların hangisinde gizlidir?*

144. Şiir: *Hasret Yüreğime Kor Düşürüyor* adlı şiirde Âşık, sevgiliye olan özlemini dile getirmektedir.

...

*Hayatı sevmesi ar değil ama
Ömürden gün çalmak kâr değil ama
Elveda demesi zor değil ama
Hasret yüreğime kor düşürüyor.*

148. Şiir: *Vurdular Beni* adlı şiirde beşeri aşk konu edinmiştir. Şiirde Âşık, sevmiş olduğu kızın bir başkasına verilmesinden dolayı çektiği acıyı dile getirmektedir.

...

Yaktı Binali'yi sevda yarası,

Yürek yandı yâr vermedi bana su,

Kardeşi, babası, birde anası,

Ayrdılar bizi vurdular beni.

149. Şiir: *Yalnızım Şimdi* adlı şiirde sevgiliden ayrı kaldığı için acı çeken Âşık, kendisini yalnız hissettiğini dile getirmektedir.

...

Binali der ne oldu ki küsülsün?

Bizi ayıranın kalbi kasılsın,

Kim bilir sen şimdi nerde, nasılsın?

Benim boynum bükük yalnızım şimdi.

156. Şiir: *Özledim Seni* adlı şiirde Âşık, sevgiliye olan aşkını ve özlemini dile getirmektedir.

Bana sitem etme suçum yok benim,

Susadım su gibi özledim seni.

Senden başka bir sevgilim yok benim,

Derin uyku gibi özledim seni.

157. Şiir: *Gülen Hayırsız* adlı şiirde sevmiş olduğu kızın başka biri ile evlenmesinden dolayı kandırıldığını düşünen Âşık, ona olan sitemini dile getirmektedir.

...

Ellere varınca ne oldu kârın?

Bu muydu vefasız senin ikrarın?

Binali der arkasında dağların,

Gurbet ellerinde kalan hayırsız.

159. Şiir: *Eyler Misin Beni Yâr?* adlı şiirde sevgiliye kavuşma arzusu içinde olan Âşık, sevgiliye duyduğu aşkı anlatmaktadır.

Bahar seli gibi kopsam bayırdan,

Göl olurda eyler misin beni yâr?

Kızılelma olsam kudret-i sırdan,

Dal olurda eyler misin beni yâr?

160. Şiir: *Gönlümü Kenara Koydum* adlı şiirde vefasız sevgiliden karşılık görmediği için acı çeken Âşık, yorulduğunu dile getirmektedir.

...

Binali der turna gider eşine,

Çok yoruldum gidemedim peşine,

Onu da kendimle aşk ateşine,

Yandırdım kenara koydum gönlümü.

167. Şiir: *Gel Deyin Bana* adlı şiirde Âşık, sevgiliye olan aşkından çekmiş olduğu ıstırabı dile getirmektedir.

...

Sevda ile ciğerlerim dağladım,

Ah çekerek gece gündüz ağladım,

Emareyi zincirlere bağladım,

İster köle, ister kul diyin bana.

166. Şiir: *Yalançı* adlı şiirde Âşık, kendisini terk eden ve yıllar sonra ansızın karşısına çıkan sevgiliyi yalancı olmakla suçlamaktadır.

...

Çekip getdi selâm sabah salmadı,

Artık Binali'de takat galmadı,

Yirmi sene yola bahdım gelmedi,

Ansızın garşıma çıhdı yalançı.

170. Şiir: *Sevda* adlı şiirde Âşık, çeşitli örnekler vererek sevdanın tanımını yapmaya çalışmıştır.

Sevdanın tarifi daha çetindir,

Bir söze sığdırmak zordur sevdayı.

Sevda anahtarı muhabbetindir,

Bir göze sığdırmak zordur sevdayı.

171. Şiir: *Sesin Gelmiyor* adlı şiirde aşk yolunda acı çeken Âşık, sevgiliden aşkına karşılık vermesini beklemektedir.

Sevgisiz yaşamak ne kadar zormuş,

Ölmek üzereyim sesin gelmiyor.

Sessizce gözümünden yaş akıyormuş,

Silmek üzereyim sesin gelmiyor.

175. Şiir: *Duyarsan Ağlama Allah Aşkına* adlı şiirde sevgiliye olan aşkından acı çeken Âşık, sevgilinin çekilen bu acılardan haberinin olmadığını, haberi olduğunda ise üzülmelerini istemediğini dile getirmektedir.

...

Sevip de sonunda aldandığımı,

Senin hasretinle hep yandığımı,

Acılar içinde kıvrandığımı,

Duyarsan ağlama Allah aşkına.

177. Şiir: *Tanımadı Muhannet* adlı şiirde Âşık, sevmiş olduğu kızı yıllar sonra gördüğünde kendisini tanımadığı için ona olan sitemini dile getirerek, onu muhannet olmakla suçlamaktadır.

Otuz yılı geçti bizim mazimiz,

Beni gördü tanımadı muhannet.

Böyle imiş kaderimiz yazımız,

Beni gördü tanımadı muhannet.

180. Şiir: *Sevgi* adlı şiirde Âşık, çeşitli sembolik ifadeler kullanarak sevginin tanımını yapmaya çalışmış ve sevginin her işte olması gerektiğini dile getirmiştir.

Nerede ararsan orada mevcut,

Çiçeklerin kokusunda sevgi var.

Bazen yağmur olur, bazen de bulut,

Bülbüllerin şakışında sevgi var.

191. Şiir: *Görmeyi Bilmez* adlı şiirde sevgiliye olan aşkıdan acı çeken Âşık, aşkına karşılık vermeyen ve aşkını görmezden vefasız sevgiliye sitem etmektedir.

...

Aslı olur unutturur Kerem 'i,

Elleriyle sunar derdi, veremi,

Lokman Hekim olsa açsa yararı,

Yarmayı bilir de, sarmayı bilmez.

193. Şiir: *Dur Diyemedim* adlı şiirde sevgilinin zulmüne sitem eden Âşık, sevgilinin kendisinden yüz çevirmesini istemediği için zulmüne katlandığını dile getirmektedir.

...

Sahibi ben oldum kederin, gamın,

Söndürdüler çırasını dünyamın,

Ocağına incir dikti sevdamin,

Ben o bîvefaya dur diyemedim.

194. Şiir: *Duymadın Yâr Feryadımı* adlı şiirde sevgilinin aşkıdan acı çeken Âşık, aşkına karşılık vermeyen vefasız sevgiliye olan sitemini dile getirmektedir.

...

Bu sevdanın yükü ağır mı ağır,

*Gözlerin kör oldu, kulağın sağır,
Nefesim tükendi bağır ha bağır,
Duymadın yâr feryadımı sen benim.*

197. Şiir: *Tez Dile Gelir* adlı şiirde Âşık, sevgiliye olan aşkını dile getirmiştir.

...

*Binali bu aşkın özünü yaşar
Gönül sığınağı dolar da taşar
Aşk atına binen dağları aşar
Mesafe tükenir hız dile gelir.*

203. Şiir: *Geri Dön* adlı şiirde sevgiliye olan özlemini dile getiren Âşık, sevgilinin geri dönmesini istemektedir.

...

*Dağlar dayanamaz oldu zarıma,
Dur diyebilmedim gam efkârıma
Engel olabilmem gözyaşlarıma,
Gözlerimden kanlar aktı geri dön.*

205. Şiir: *Görmedin* adlı şiirde Âşık, aşkını görmezden gelen sevgiliye sitem etmektedir.

*Sana git dedim ya son gördüğümde,
Bana baktın ama beni görmedin.
Yüzünü çevirip son döndüğünde,
Yüreğimden akan kanı görmedin.*

209. Şiir: *İş Değil Zalim* adlı şiirde kendisini bırakıp giden sevgiliyi zalim olmakla suçlayan Âşık, sevgiliye olan sitemini dile getirmiştir.

Nasıl dayanayım ben bu hasrete,

Bendeki yürektir taş değil zalim.

Çaldın yüreğimi gittin gurbete,

Senin bu yaptığın iş değil zalim.

214. Şiir: *İhtiyacım Kalmadı* adlı şiirde âşığın beşeri aşkın peşinden koşarken ilâhî aşkı bulması anlatılmaktadır.

...

Binali terk etti zahir sevdayı,

Sana verdim bu yalancı dünyayı,

Aradım Leyla'yı buldum Mevlâ'yı,

Daha sana ihtiyacım kalmadı.

219. Şiir: *Pembe Gül* adlı şiirde âşık ile sevgili arasında sembolik olarak yapılmış karşılıklı sohbet anlatılmıştır.

Dedim, diken ile nasıldır aran?

Dedi, yoksa yâr mi, bu beni saran?

Dedim, dokundukçadeşmez mi yaran?

Dedi, gün gelince harım bana ne.

221. Şiir: *Rüyalarım* adlı şiirde rüyasında görmüş olduğu sevgilinin güzelliğini öven Âşık, sevgili ile rüyada yaptıklarını anlatmaktadır.

Dün gece dünyaya yeniden geldim,

Yine seni gördüm rüyalarım.

Uzun saçlarını taradım, güldün,

Ellerimle ördüm rüyalarım.

226. Şiir: *Ne Çıkar* adlı şiirde Âşık, sevgiliye olan aşkından çektiği ıstırabı dile getirmiştir.

...

Yeter deli gönül, dur artık yeter,

Beni yakan olsun, benden de beter,

Binali kavruldu dumanı tüter,

Ha bir ateş, ha bir közle ne çıkar.

236. Şiir: *Kara Sevdam Al Beni* adlı şiirde sevgiliye kavuşma arzusuyla yanıp tutuşan Âşık, sevgiliye olan özlemini dile getirerek sevgiliden kendisini yanına almasını istemektedir.

...

Ah çeksem kalbime ağırlar iner,

Özlemin her nefes içime siner,

Rüya bile olsa hasretin diner,

Sana geldim kara sevdam al beni.

245. Şiir: *Dara Düştüm Ben* adlı şiirde sevgilinin aşkından derde düşen Âşık, Allah'a dua ederek derdinin çaresini istemektedir.

...

Binali der umut bir sen Allah'ım,

Derdimin çaresin versen Allah'ım,

Bu yarama merhem sürsem Allah'ım,

Her şeye kadirsin zora düştüm ben.

247. Şiir: *Boyuna Senin* adlı şiirde Âşık, güzelliğini övdüğü sevgiliye olan aşkını dile getirmektedir.

...

Gül ile yan yana görünce seni,

Vuruldum ey güzel boyuna senin.

Gelmiş geçmiş beni âdem içinde,

Rastlamadım bir tek tayına senin.

263. Şiir: *Benzemez Mi Birbirine Arzular?* adlı şiirde sevgiliye olan aşkını dile getiren Âşık, bir başkasına gönül verdiği için sevgiliye yakınmaktadır.

...

*Binali'yim, açamadım derdimi,
Diyemedim sana çok sevdiğimi,
Sen viran ettin ya gönül evimi,
Gittin başkasına gönül verdin yâr.*

271. Şiir: *Sende Kalsın* adlı şiirde Âşık, tek derdi dünyalık olan vefasız sevgiliye olan sitemini dile getirmiştir.

...

*Dünyanın mülkünü istedin kendin,
Tek derdin dünyaymış, benimki sendin,
Beni de tükettin, sende tükendin,
Bana lâzım değil, var sende kalsın.*

272. Şiir: *Sevdiğim* adlı şiirde Âşık, sevgiliye olan aşkını dile getirmiştir.

...

*Gece yollarında fener olayım,
Gündüz etrafında döner olayım,
Kara gözden akan pınar olayım,
Al yanak üstünde bene sevdiğim.*

281. Şiir: *Uyuyamadım* adlı şiirde her an sevgilinin hayalini kuran Âşık, uyuyamadığını dile getirmektedir.

*Dün gece gözüme uyku girmede,
Düşte seni gördüm uyuyamadım.
Deli gönlüm bana aman vermedi,
Beşte seni gördüm uyuyamadım.*

290. Şiir: Âşık Binali *Sevda Diyorlar* adlı şiirde edebiyatta sembolleşen bazı ifadeleri kullanarak sevdanın tanımını yapmaya çalışmıştır.

...

Kerem sevdalanmış, kül bahanedir,

Mecnun divanedir, çöl bahanedir,

Bülbülün gözü kör, gül bahanedir,

Çalının adına sevda diyorlar.

291. Şiir: *Değil midir? (Dedim–Dedi)* adlı şiirde Âşık, güzelliğini övdüğü sevgili ile sembolik olarak yapmış olduğu karşılıklı sohbeti anlatmıştır.

Dedim ey sevdiğim bu ne güzellik?

Dedi benden beyaz kar değil midir?

Dedim asalet mi bunca özellik?

Dedi akıbeti pir değil midir?

B–1. Şiir: *Anlayana Sivrisinek* adlı şiirde vefasız sevgiliye gönül veren Âşık, çektiği ıstırapı dile getirmektedir.¹²²

...

Sezmedi sevgiyle bakışlarımı,

Sevgi seli olup akışlarımı,

Taş basıp bağrımı yakışlarımı,

Anlayana sivrisinek saz gelir,

Güzel sana ne söylesem az gelir.

B–15. Şiir: *Sildin Mi Beni?* adlı şiirde beşeri aşk konu edinmiştir. Şiirde Âşık, kendisini ve kendisiyle beraber olan anıları unutan sevgiliye sitem etmektedir.

...

Ne çabuk unuttun geçen günleri?

¹²² Çalışmada açıklığı ve anlaşılabilirliği attırmak adına Âşık Binali Kılıç'ın beş haneli şiirleri 'B' harfi ile gösterilmiştir.

Geçen gün bir daha döner mi geri?

Küçük kardeşinle bayram şekeri,

Vermiştik, salmıştıkt bildin mi beni?

Gönül defterinden sildin mi beni?

6.1.2. Gurbet ve Özlem Konulu Şiirleri

Gurbet, gariplik, yabancılık, yabancı yerde bulanma, vatan harici yer anlamına gelmektedir. Gurbet, sevilen bir mekândan, bir zamandan veya sevilen bir şeyden ayrı olma demektir. Gurbeti yaşayan insan için özlenen şey, bıraktığı mekânda ve zamanda kalır ve değişmez.¹²³

Âşıkların büyük çoğunluğu gurbet temasını çokça şiirlerinde işlemişlerdir. Yurdundan ayrın kalan âşık, gurbette birçok zorlukla karşılaşır, yalnızlık duygusunu derinden hisseder, karşılaştığı zorluklarla tek başına mücadele etmek zorunda kalır. Gurbete giden âşık, sevgiliden, aileden ve dosttan ayrı kalır. Gurbette âşık, aklını sılada bırakır ve sılaya döneceği günü bekler. Âşıklar, gurbetin getirmiş olduğu ayrılığı, hüznü, özlemi sazı ve sözüyle dile getirir. Bu sebepten dolayı âşıklar kendilerini hüzne, acıya hapseden gurbeti zalim, hain, tuzak, el kapısı, yaban el, yaman gibi kavramlarla nitelemişlerdir.¹²⁴

Binali Kılıç gerek maddî imkânsızlıklar, gerekse de babasının yaşlı olması sebebiyle ailesine yardımcı olmak için çok küçük yaşlarda gurbete çıkmıştır. Çeşitli nedenlerden dolayı memleketten, eşten, dosttan, sevgiliden ayrı kalan ve onlara büyük bir özlem duyan Âşık Kılıç için gurbet dayanılmaz bir yerdir. Âşık Binali, sevdiklerinden ayıran, hayatında acıya ve hasrete sebep olan gurbeti şiirlerinde sıklıkla işlemiştir.

Âşık Binali, çeşitli umutlarla gitmiş olduğu gurbette umduğunu bulamamıştır. Âşık Kılıç, sevgiliden, eşten, dosttan, aileden ayırdığı için gurbeti zalim, yaban el, yaman, tuzak gibi kavramlarla nitelemiştir. Âşık için gurbet ile sıra arasındaki mesafe

¹²³ Şerife Yaçinkaya, Klâsik Türk Edebiyatında Gurbet ve Nevres-i Kadîm'in Gurbeti, *Journal of Language and Literature*, Volum 4, Issue: 1, 2018, s. 324–325.

¹²⁴ Canan Kökus, Âşık Nurşah'ın Şiirlerinde Gurbet, *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, Vol: 6, Issue: 20, 2015, s. 67–71.

ve dağlar sevgiliye, eşe, dosta, aileye kavuşmaya engeldir. Şiirlerde bulut ve kuş Kılıç'ın sevdiklerine haber gönderdiği bir araçtır.

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde ele almış olduğu özlem sadece sevdiklerine değildir. Âşık Binali, ailesiyle beraber mutluluk içinde geçirmiş olduğu çocukluk dönemine, gençlik dönemine, eski bayramlara ve vefat eden babasına karşı olan özlemini de şiirlerine yansıtmıştır.

2. Şiir: *Asker Olunca* adlı şiirde eşe, dosta, aileye ve sılaya karşı özlem içinde olan askerin, içinde bulunduğu fiziksel ve ruhsal durumu anlatılmaktadır.

...

Sıla hasretiyle yüreğin dağlı,

Sevdiğini ele verir eloğlu,

Kanun zinciriyle kolların bağlı,

Kır kırabilirsen asker olunca.

44. Şiir: *Hasretse Gönül* adlı şiirde Âşık, vatan ve sevgili hasreti çekenler için hayatın zor olduğunu dile getirmektedir.

Kişi vatanına hasretse gönül,

Zar olur diyorlar yalanım mı var?

Gülüne kavuşsa yeniden bülbül,

Var olur diyorlar yalanım mı var?

61. Şiir: Âşık Binali, 1980 yılında Sivas'ta askerlik yaptığı sırada *Askerin Özlemi* adlı şiiri yazmıştır. Âşık şiirde, vatanî görevini yapan askerin eşine, dostuna, ailesine, sevdiğine ve sılaya karşı duymuş olduğu özlemi dile getirmektedir.

...

Binali'yim sevmem tembel yatani,

Bir özlemi korumaktır vatani,

Bir özlemi eşi, dostu, sultanı,

Bir özlemi hanesidir askerin.

66. Şiir: *Yüreğimi Nazlı Yâra Götürdün* adlı şiirde âşığı aileden, dosttan, sıladan, sevgiliden ayıran ve onlara hasret bırakan gurbete sitem edilmektedir.

Gurbet beni parça parça eyledin,

Her parçamı bir diyara götürdün,

Gözlerim yollara bakar eyledin,

Yüreğimi nazlı yâra götürdün.

71. Şiir: Köyde doğup büyüyen Âşık Binali, iş hayatına atılmasıyla birlikte şehirde yaşamaya başlamıştır. Emekli olduktan sonra Aydın'ın Nazilli ilçesine, ardından Ankara'ya taşınan Âşık, köyünü unutmamış ve her zaman köyüne büyük bir özlem duymuştur. *Köyümü Değişmem Lüks Şehirlere* adlı şiirde Âşık, doğup büyümüş olduğu Sincan Köyü'nün güzelliklerini anlatarak köyüne olan özlemini dile getirmektedir.

Orda sevdalar saf, sevgiler gerçek,

Hakikî bal verir orda ki çiçek,

Bir tutam buğdayım olsa ekecek,

Köyümü değişmem lüks şehirlere.

91. Şiir: *Sendeyim İşte* adlı şiirde Âşık, hayallerini gerçekleştirmek için gitmiş olduğu gurbetin bütün umutlarını yaktığını dile getirmektedir.

...

Binali der, bu mu verdiğin ödül?

Bağlar viran oldu açmadı sümbül,

Hani sen bir güldün ben ise bülbül,

Şakımaz dillerim sendeyim işte.

112. Şiir: *Ben Vatanımı* adlı şiirde uzun yıllardan beri memleketinden uzak kalan Âşık, memleketine, akrabalarına ve dostlarına olan özlemini dile getirmiştir.

...

Dost ile ahabın gelmiyor sesi,

Yok mu gariplerin kimi kimsesi?

Hasret nasıl duygu, gurbet neresi?

Eller beni arar, ben vatanımı.

120. Şiir: *Bülbülü Koysalar Altın Kafese* adlı şiirde Âşık, uzun zamandır ayrı kaldığı sılaya, geçmiş günlerine ve sevgiliye olan özlemini dile getirmektedir.

...

Binali kaldı mı eski sevdalar?

Yinede bu gönül eskiye dalar,

Yâr hasreti yüreğimi parçalar,

Gönül dağlar aşıp gitmeyi yeğler.

130. Şiir: *Mektup Bekleyen Asker* adlı şiirde vatanî görevini yaptığı sırada aileye, eşe, dosta ve sılaya olan özlemini dile getiren Âşık, bir mektup bile göndermedikleri için onlara sitem etmektedir.

...

Askerlik kolaydır, askerlik acı,

Bir mektubum gelse başımın tacı,

Muhannet birader, muhannet bacı,

Allah rızasına bir mektup yazın.

153. Şiir: *Çok Özledim* adlı şiirde hem gezi, hem de âşık programı yapmak için Ağrı'ya ve Kars'a giden Âşık, Ankara'da kalan eşine ve dostlarına olan özlemini dile getirmiştir.

...

Name yazdım ama gitmiyor posta,

Meramımı anlatan yok o dost,

Gezmekle olmuyor Ağrı'da, Kars'ta,

Çok özledim Ankara'da kalanı.

184. Şiir: *Özledim Ağrı* adlı şiirde Âşık, uzun yıllardan beri ayrı kalmış olduğu memleketi Ağrı'ya olan özlemini dile getirmektedir.

*Kengerini, yemliğini, suyunu,
Boğa dikenini özledim Ağrı.
Bayramlarda gelenektir her eve,
Girip çıkanını özledim Ağrı.*

189. Şiir: *Hey Gidi Günler* adlı şiirde Âşık, çocukluk dönemindeki anılarını anlatarak, o döneme olan özlemini dile getirmiştir.

*Nereden nereye hey gidi günler,
Ah çekerek bakıyorum geriye,
Gitti mi bir daha dönmüyor dünler,
İp bağlayıp çekemezsin beriye.*

207. Şiir: *Gurbetin Yolu* adlı şiirde çeşitli benzetmeler kullanarak gurbeti anlatmaya çalışan Âşık, gurbetin insan üzerindeki olumsuz etkilerini dile getirmiştir.

*Zehirli yulandan daha kötüdür,
Bükülür bükülür gurbetin yolu.
Ananın gözünde gözyaşı olur,
Dökülür dökülür gurbetin yolu.*

252. Şiir: *Dilimde Kaldı* adlı şiirde Âşık, memleketine olan özlemini dile getirmiştir.

...

*Binali der orda kokardı güller,
Yürek yaralamaz okşardı diller,
Oy bizim ellerde ne güzel eller,
Babamın türküsü dilimde kaldı.*

6.1.3. Kader, Şans, Talihten Yakınma Konulu Şiirleri

Gök, gökyüzü, sema, talih, kader vb. olarak adlandırılan felek, klâsik eserlerde ve saz ozanlığında en çok kullanılan mazmunlardan biridir. Halk şairleri hiçbir zaman felekten hoşnut değildir ve her zaman onun tuzaklarına mahkûmdur. Felek, daima zalim, kahpe gibi hoş olmayan kavramlarla beraber kullanılır.¹²⁵ Hayatın bütün güzelliklerinin, olumlu yanlarının Allah tarafından geldiğine inanan halk şairleri, başlarına gelen her türlü olumsuzlukların, kötülüklerin, acıların, üzücü olayların müsebbibi olarak feleği görürler. Böylece halk şairleri bir taraftan kendilerine bahşedilen bütün güzellikler için Allah'a şükrederken, diğer taraftan yaşadığı bütün olumsuzluklardan, acılardan, kötülüklerden feleği sorumlu tutarak feleğe sitem, şikâyet ve beddua ederler.¹²⁶

Âşık Binali Kılıç hayatı boyunca çeşitli zorluklarla karşılaşmıştır. Ailesine yardımcı olmak için çalışmak zorunda kalan Âşık Kılıç, çok küçük yaşlarda gurbet hayatı yaşamış ve başta çobanlık olmak üzere inşaatta çeşitli işlerde çalışmıştır. Kılıç, maddî imkânsızlıklar yüzünden sevdiği kızı istemeye dahi gidememiştir. Âşık Binali, hayatı boyunca yaşamış olduğu maddî ve manevî bütün sıkıntılarının nedenini feleğe ve kötü talihiine bağlamaktadır. Bu yüzden Âşık Kılıç'ın şiirlerinde felekten yakınma, felekten şikâyet konuları sıkça işlenmiştir. Felek, Kılıç'ın şiirlerde kahpe, zalim gibi kavramlarla nitelendirilmiştir.

18. Şiir: *Bekler Beni* adlı şiirde Âşık, vefasız sevgili için harcadığı zamana ve gaflet içinde geçen ömrüne yakınmaktadır.

Senelerim pencerede tükendi,

Bende zannederdim yâr bekler beni,

Ben ağlarken kendi güldü eyledi,

Döküldü yaprağım har bekler beni,

26. Şiir: *Gözümde Her Zaman Yaş Oldu Benim* adlı şiirde ömrünü karşılıksız bir aşk uğruna harcayan Âşık, kaderden ve boşa geçen ömürden yakınmaktadır.

¹²⁵ Fatma Kaçar, *Türk Âşık Edebiyatı Açıklamalı Sözlüğü*, s. 58.

¹²⁶ Esma Şimşek, *Yakınma/Yakarışlar Dünyasında Felek ve Türk Halk Edebiyatına Yansımaları*, *Milli Folklor Dergisi*, Sayı 84, s. 37.

...

Umut bağlamıştım yârim var diye,

Belki bu yarımı yâr sarar diye,

Yıllarımı heba ettim yâr diye,

O kadar emeğim boş oldu benim.

46. Şiir: *Gülemem* adlı şiirde vefasız sevgiliye gönül verdiği için mutsuz olan Âşık, kaderinden şikâyet etmektedir.

...

Mutluluk haramdır, acı ziyade,

Kahrediyor beni bu kara sevda,

Kader bana gülmedikçe dünyada,

Üzülür ağlarım elbet gülemem.

54. Şiir: *Yok Olmuşsun Yok* adlı şiirde Âşık, vefasız sevgili için harcamış olduğu zamana yakınmaktadır.

Yine saatlerce boşa uğraştım,

Baktım sayfalarda yok olmuşsun yok.

Kanat çırpıtım dağlar denizler aştım,

Baktım dalgalarda yok olmuşsun yok.

89. Şiir: *İzin Ver* adlı şiirde yaşadığı bütün olumsuzluklardan feleği sorumlu tutan Âşık, feleğe yakınmaktadır.

...

Felek niye her gün çıktın karşıma,

Dert verdin dostuma, arkadaşuma,

Bırak beni yeter kendi başıma,

Kâr zararım bende kalsın izin ver.

127. Şiir: *Kalmışım Baba* adlı şiirde Âşık, acılarla dolu mutsuz hayatından ve vefasız dostlarından şikâyet etmektedir.

...

*Yüklenmiş kederler, kahırlar bana,
Viran olmuş köyler, şehirler bana,
Berrak su getirmez nehirler bana,
Bulana bulana kalmışım baba.*

164. Şiir: *Geçen Gün* adlı şiirde Âşık, vefasız sevgili için boşa harcanan ömürden yakınmaktadır.

...

*Aldırmadım baharına, kışına,
Geçirdim ömrümü boşu boşuna,
Söz geçiremedim gönül kuşuna,
Meğer daldan dala uçuyor imiş.*

174. Şiir: *Üzülsem Mi Gülsem Mi?* adlı şiirde Âşık, hızlı geçen zaman karşısında tükenen ömrüne yakınmaktadır.

*Bugün eylül bitti ekime girdik,
Neredeyse bir yıl daha devirdik,
Ömür defterinden yaprak çevirdik,
Yıl tükendi üzülsem mi, gülsem mi?*

196. Şiir: Âşık Binali *Diyemem* adlı şiirde vefasız sevgiliden, vefasız dostlardan, dünya malının önem kazandığı, paranın insanî değerlerden üstün tutulduğu günümüz zamanından ve insanlarından yakınmaktadır.

*Ömrümün yarısı cefayla geçti,
Ben böyle devrana devran diyemem.
Bütün vefasızlar benimi seçti,*

Vefasız güzele canan diyemem.

235. Şiir: *Karanfil* adlı şiirde yaşadığı bütün olumsuzluklardan kaderi sorumlu tutan Âşık, kötü kaderinden yakınmaktadır.

...

Yeşil kabuğunda çırpındı durdu,

Düşen yaprağını rüzgâr savurdu,

Kötü kaderine boynunu burdu,

Beli birkaç yerden kıvrıldı diye.

237. Şiir: *Kara Talih* adlı şiirde yaşadığı olumsuzlukları kara talihine bağlayan Âşık, kara talihinden şikâyet etmektedir.

...

Kara talihimle pazara çıktım,

Kırdı kollarımı büktü belimi,

Hep o hükmeyle ben kemer sıktım,

İpe döndüm umursamaz hâlimi.

260. Şiir: *Avare Kaldım* adlı şiirde Âşık, gaflet içinde geçen ömürden yakınmaktadır.

...

Zaman mı er geçti, ben mi geç geldim?

İlimde irfanda avare kaldım.

Ömür tez tükendi gaflete daldım,

Bu ahir zamanda avare kaldım.

6.1.4. Dinî–Tasavvufî Konulu Şiirleri

Tasavvuf, kaynağını Kur'an'dan ve Peygamberimizin hadisinden alan İslâm mistisizmi, Vücut-ı Mutlak ve Kemal-i Mutlak olan Allah'a kayıtsız şartsız

teslimiyeti, son noktada O'na ulaşmayı, varlığı O'nda yok etmeyi telkin eden bir öğretiler. Tasavvuf, bütün yarattıklarında kendini görmek ve göstermek isteyen Allah'a giden yolun adıdır.¹²⁷

Tasavvuf edebiyatını oluşturan verimlerin merkezinde vahdet-i vücud düşüncesi bulunmaktadır. Tasavvuf şiiri mutasavvıfların içinde bulunmuş olduğu hâlin ve zevkin dışı yansımasından oluşur. Tasavvuf kâinatın ve Allah'ın hakikatini kalben keşfedip, ruhen idrak etmeye dayanır.¹²⁸

Din ve tasavvuf âşık şiirinde mutasavvıf şairlere nazaran katı bir şekilde ele alınmamıştır. Din ve tasavvuf âşıkların başlıca düşünce kaynağı olmasına rağmen âşıkların din konusundaki bilgileri ve bu bilgilerin şiire yansması oldukça yüzeyseldir. Âşıklar inançlıdır fakat mutaassıp değildir. İkiyüzlülüğü ve kaba sofuluğu yererler. Allah'a yaklaşımları mutasavvıf şairlere göre farklılık gösterir. Şiirlerde güçlü, kahredici, korkutucu Allah düşüncesi yerine sevecen, yardımsever, can veren vs. bir portre çizilir. Allah, peygamber, din büyükleri vb. gibi konular âşık şiirinin konusunu oluşturur.¹²⁹

Din, Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde başlıca inanç, düşünce ve görüş kaynağıdır. Âşığın şiirlerinde yansıtmış olduğu dinî-tasavvufî düşünce katı ve tutucu değildir. Âşık Kılıç, öğüdün ön plânda olduğu dinî ve tasavvufî içerikli şiirlerinde sabır, tövbe, istiğfar, sadaka vermenin önemi, kibir, nefis, helâl-haram, namaz, dünyanın geçiciliği, ölüm gibi konuları İslâm'ın öğretilerine uygun bir şekilde dile getirmiştir. Allah'ı tanıma ve bilme, Allah ve Peygamber sevgisi, İslâm ahlâkı Âşık Binali'nin şiirlerinin konusunu oluşturmuştur. Âşık şiirlerinde ele aldığı bu konuları ayet, hadis ve peygamberlerin mucizeleri ile desteklemeye çalışmıştır.

9. Şiir: *Yâra Doğru Giden Yolda Yol Alır* adlı şiirde Âşık, ölüm gerçeği ve dünyanın geçiciliği üzerinde durarak, gafletten uyanmayı öğütlemektedir.

...

Gafil olmayanın böyle mi hâli?

¹²⁷ Turan Karataş, *Ansiklopedik Edebiyat Terimleri Sözlüğü*, s. 407.

¹²⁸ A. Azmi Bilgin, *Türk Tasavvuf Edebiyatının Mahiyeti*, *Türkiyat Mecmuası*, C. 24, 2014, s. 3.

¹²⁹ Erman Artun, *Ansiklopedik Halkbilimi/Halk Edebiyatı Sözlüğü Terimler-Motifler-Kavramlar*, s. 145.

Gözüne görünmez dünyanın malı,

Cennet-i âlâdır onun hayali,

Bire doğru giden yolda yol alır.

21. Şiir: *Ar Perdesini* adlı şiirde Âşık, dünyadaki mükemmel işleyişin Allah'ın varlığını kanıtlayan deliller olduğunu belirterek, kendisini doğru yoldan ayırmaması için Allah'a dua etmektedir.

...

Bin bir nimet yerde, gökte, karada,

Ben âşık olmuşum böyle bir ada,

İmtihan diyarı ettin dünyada,

Alçaklı, yüksekli yer perdesini.

22. Şiir: *Meğer Faniymiş* adlı şiirde dünyanın geçici güzelliklerini sunarak insanları kandırması ve gaflete sürüklemesi anlatılmıştır.

...

Bu dünyaya itimadım kalmadı,

Gel diye kandırdı faniymiş meğer.

Çalıştım, didindim malım olmadı,

Mal diye kandırdı faniymiş meğer.

25. Şiir: *Ağladım* adlı şiirde ölüm gerçeği karşısında bütün varlıkların son bulacağını belirten Âşık, dünyanın ahiret hayatı için bir hazırlık yeri olduğunu dile getirmektedir.

...

Ey Binali sen kendini bilesin,

Bu sınavda ecr-i sevap alasin,

Bu âlemde neyin var ki gülesin,

Yas dediler yasa daldım ağladım.

27. Şiir: *Tadı Yalanmış* adlı şiirde Âşık, tefekkürden alınan manevî haz karşısında dünyanın bütün lezzetlerinin tadının olmadığını dile getirmektedir.

Dilime dokundu manevî bir haz,

Baldaki lezzetin tadı yalanmış,

Tefekküre daldım yol aldım biraz,

Meğer bu hayatın tadı yalanmış.

28. Şiir: *Astara Sarıldım Huzurundayım* adlı şiirde Âşık, Allah'a olan aşkını ve Allah'ın varlığına olan inancını dile getirmektedir.

...

İdrak ettim niye geldim ben neyim,

İzin ver adını hep zikreleyim,

Cemaline âşık oldum neyleyim?

Settar'a sarıldım huzurundayım.

30. Şiir: *Ana Biliriz* adlı şiirde Âşık, ölüm gerçeğine ve Allah'ın varlığına olan inancını ifade etmektedir.

...

Bir tabutla yola çıkar kfile,

Bu âlemde bin yaşasan nafîle,

Kullu nefsin zâikatul mevt ile,

Katılırsız bu kervana biliriz.

37. Şiir: *Ben Ne Yana Gideyim* adlı şiirde ölüm gerçeği üzerinde duran Âşık, öldükten sonra günahlarının hesabını verememe endişesi ile Allah'tan af dilemektedir.

...

El açıp yalvarsam Allah'ım sana,

Peygamber şefaati etmezse bana,

Ruhum ateş ala bedenim yana,

Kızıl narda ben ne yana gideyim?

43. Şiir: *Küsmüşüm* adlı şiirde Âşık, dünyanın geçici bir yer olduğunu ifade ederek, dünyanın güzelliklerine ve dünya malına kanan varlıklara olan küskünlüğünü dile getirmektedir.

...

Çok akıllı değil dünyaya kanan,

Edasına, cilvesine aldanan,

Şekerin tadını gerçek tat sanan,

Arıdan, çiçekten, baldan küsmüşüm.

55. Şiir: *Haksızla Haklı* adlı şiirde insanların yaptığı eylemlerden sorumlu olduğunu ve ahiret zamanı hesaba çekileceğini belirten Âşık, Allah tarafından insanlara bahşedilen aklın doğru yolda kullanılması gerektiğini öğütlemektedir.

...

Mevlâ insanlara bahşetmiş aklı,

İnsan olmamalı kanlı bıçaklı,

Dünya geçici yurt, hayat bir defa,

Gün gelir yüzleşir haksızla haklı.

74. Şiir: *Yâr Dedikleri* adlı şiirde tabiattaki kusursuz işleyişi işaret ederek Allah'ın varlığına olan inancını belirten Âşık, insanın elindeki tek sermayenin ameli olduğunu dile getirmektedir.

...

Binali'nin güzel amel yâridir,

Riyakârdan, hilekârdan beridir,

Saraylardan güzel kabir yeridir,

Ameline göre dar dedikleri.

80. Şiir: *Bir Gün İçinde* adlı şiirde Âşık, Allah'ın büyüklüğünü ve kudretini dile getirmektedir.

...

Emrederse dağlar oynar yerinden,

Arş-ı âlâ titrer mazlum sesinden,

Lütf-i kereminden, hazinesinden,

Mal verir, kâr verir bir gün içinde.

85. Şiir: Dikensiz Güller Grubu tarafından düzenlenen şiir yarışmasında iki yüz yetmiş iki puan alarak birinci olan *Deli Değildir* adlı şiirde bencillik konusunu ele alan Âşık, kendi çıkarını düşünerek hareket edenlerin dünya ve ahiret hayatını kaybedenlerden olduğunu dile getirerek, paylaşımcı ve cömert olmayı öğütlemektedir.

...

Sayamam Mevlâ'nın hikmetlerini,

Saymakla tükenmez nimetlerini,

Paylaşmak güzeldir izzetlerini,

Cömertlik cimrinin eli değildir.

87. Şiir: *Liman Bulunur* adlı şiirde insanın içindeki umudu bir kahramana, yol gösteren bir pusulaya benzeten Âşık, insanların doğru yoldan ayrılmaması, bilmediği bir konuda yalan yanlış bilgiler vermemesi, karamsarlığa kapılmaması ve umudunu kaybetmemesi gerektiğini öğütlemektedir.

...

İçindeki kahramanı kaybetme,

Doğru çalış imtihanı kaybetme,

Kaptan sensin pusulanı kaybetme,

Bir gün sığınacak liman bulunur.

92. Şiir: *Sen Bir Tarafta* adlı şiirde Âşık, ölüm karşısında bütün varlıkların çaresiz kaldığını belirterek, insanlığı içinde bulunduğu gafletten uyanmaya davet etmektedir.

...

İnsanoğlu doymadın mı uykudan?

Zaman bir tarafta, sen bir tarafta.

Konuşsana nedir seni korkutan?

Lisan bir tarafta, sen bir tarafta.

93. Şiir: *Sıkıntı Var Ağa* adlı şiirde kabristanları işaret ederek ölümü hatırlatan Âşık, Allah tarafından insanlara verilen ömrü İslâm'ın öğretilerine göre yaşamayanların ahiret hayatında sıkıntı yaşayacağını dile getirerek, zamanın iyi ve doğru şekilde değerlendirilmesi gerektiğini öğütlemektedir.

...

Her saniye döner ömrün çarkları,

Ayrırmalı karaları akları,

Kabirde sorulur komşu hakları,

Sıkıntı var ağa, çok sıkıntı var.

94. Şiir: *Yâr Kapısında* adlı şiirde Âşık, ölüm karşısında dünyanın geçiciliğini ifade ederek, dünyanın güzelliklerine ve dünya malına kanılmaması konularında öğüt vermektedir.

...

Güvenme dünyaya gafletten uyan,

Dil gıybet eyleyen, kulaklar duyan,

Helâl kazanmayıp, yalan söyleyen,

Yanar da kül olur, nar kapısında.

97. Şiir: *Uyanacaksın* adlı şiirde Âşık, ölümleri gördüğü hâlde ibret almayan, yaratılış gayesinin farkında olmayan insanlara, içinde bulunmuş olduğu gafletten ne zaman uyanacağını sormaktadır.

Ölümleri gördün ibret almadın,

İnsan sen ne zaman uyanacaksın?

Gafletten uyanıp zikre dalmadın,

İnsan sen ne zaman uyanacaksın?

98. Şiir: *Kıl Namazını* adlı şiirde ölüm gerçeği, dünyanın geçiciliği üzerinde duran Âşık, insanlara mezarlıklara bakıp ibret almayı, gafletten uyanmayı, tövbe etmeyi ve namaz kılmayı öğütlemektedir.

...

Esselatu hayrun minen nevm derler,

Uyan ey kardeşim kıl namazını.

İnsanlar dünyaya gelir, giderler,

Uyan ey kardeşim kıl namazını.

113. Şiir: *Bıraktı Gitti* adlı şiirde Âşık, ölüm konusunu ayrıntılı bir şekilde ele almıştır.

...

Kabristanda kimse gelmez görmeye,

Şimdi sıra geldi hesap vermeye,

Münker, Nekir geldi sual sormaya,

Sözlendim, söz beni bıraktı gitti.

114. Şiir: *Ararım* adlı şiirde Âşık, Hz. Muhammed'e kavuşmanın yolunu aramaktadır.

...

Binali'yim hem öksüzüm, hem yetim,

Bir mürşide boyun eğmek niyetim,

Yoksa bulabilmem istikametim,

Ben Muhammed (s.a.v.) sultanımı ararım.

116. Şiir: *Duysana Gönül* adlı şiirde bütün varlıkların Allah'ın varlığını işaret ettiğini, Allah'ı zikrettiğini dile getiren Âşık, gönlünün bu gerçeği görmesini ve duymasını istemektedir.

Sabah namazında iner melekler,

Uyanır zikreder kuşlar, böcekler,

Dalları titreyen güller, çiçekler,

Allah Allah diyor, duysana gönül.

117. Şiir: *Eseriyim Ben* adlı şiirde kendisindeki güzellikleri fark eden ve kendisini büyük bir ustanın elinden çıkan şaheser olarak niteleyen Âşık, bu güzellikleri yaratan Allah'a lâyık bir kul olmak istediğini dile getirmektedir.

Kendimi seyrettim şahesermişim,

Büyük bir ustanın eseriym ben.

Düşünür, konuşur, söz söylemişim,

Sarrafin kıymetli cevheriyim ben.

123. Şiir: *Mevti Bil* adlı şiirde ölüm karşısında dünyanın gelip geçici olduğunu belirten Âşık, nefse ve dünya denen kahpeye kanmamayı, ahiret hayatı için güzel amel işlemeyi öğütlemektedir.

...

Kendine gel nefsi kaldır aradan,

İkaz etmiş seni yoktan Yaradan,

Atan, baban ne götürdü dünyadan,

Kullu nefsin zâikatul mevti bil.

125. Şiir: *Ol Düşün* adlı şiirde yaratılan her şeyin bir sebebinin olduğunu, bütün varlıkların Allah'ın varlığını ve birliğini işaret ettiğini dile getiren Âşık, bunlara bakıp ibret almayı, tefekkür etmeyi öğütlemektedir.

Bak sağı soluna tefekkür eyle,

Her şeyde ibret var, alan ol düşün.

Hakk'a ibadet et, hak sözü söyle,

Neler keşfedersin irfan ol düşün.

126. Şiir: *Olamadıkça* adlı şiirde Âşık, ilâhî aşkı arzu edenlerin nefsin kölesi olmaması, söyleyeceği sözü düşünerek söylemesi, daima haklıdan taraf olması gerektiğini öğütlemektedir.

...

Haklıdan taraf ol doğruyu öner,

Aşk ile tutuşan aşk ile söner,

Aşka düşen gönül pervane döner,

Çalıda gül bitmez öz olmadıkça,

129. Şiir: *Kimse Duymadı Feryadımı Hele* adlı şiirde Âşık, ölüm karşısında dünyanın geçici olduğunu belirterek, dünyanın aldatıcı lezzetlerine kanmamayı öğütlemektedir.

Yillardır gaflette divane gönlüm,

Bir türlü uyanıp aymadı hele.

Bin nasihat ettim ölüm var ölüm,

Kimse feryadımı duymadı hele.

131. Şiir: *Görebilmezsin* adlı şiirde Allah aşkıyla yanan ariflerin meclisinden bahsedilmektedir. Şiirde maddî âleminden vazgeçen ariflerin mana yüklü öğretici sohbetlerinin görebilen için ilâhî aşka ulaşmada bir ışık olduğu dile getirilmiştir.

Mana meclisinde sofrta kurulur,

Bin bir lezzet tadar görebilmezsin.

Mürşidine salâhiyet verilir,

Borçlarını öder görebilmezsin.

132. Şiir: *Gören Göz* adlı şiirde ilâhî aşkı arzu eden Âşık, Allah'tan yol göstermesini dilemektedir.

...

Yol göstereyin kulluğuma yakışa,

Vuslatım çıkmasın tipiye, kışa,

Binali der saptırmasın yanlış,

Her ne verecekse düz versin bana.

135. Şiir: *Gün Erken Bitmiş* adlı şiirde ömrün kısalığına, ölüm karşısında dünyanın geçiciliğine dikkat çeken Âşık, kabristanları örnek göstererek gafletten uyanmayı öğütlemektedir.

...

Nice saltanatlar bir anda bitti,

Nice Süleymanlar bıraktı gitti,

Tez uyan ey insan olma perişan,

Kabristanlar sana olmaz mı nişan?

140. Şiir: Âşık Binali, *Güzel Görünür* adlı şiirde farklı karakter özellikleri gösteren, farklı düşünüş tarzlarına sahip olan insanları ele almıştır. Şiirde hakikati bilen ve bu yolda çaba gösteren, hakikati bildiği halde yarım yamalak yaptığı ibadet ile cenneti garantilediğini düşünen, dünya malı için çalışan, cahil olan, hiçbir şeyden haberi olmadan yaşayan bazı insanların yaptığı eylemlerin kendilerine güzel göründüğünü dile getiren Âşık, semaya bakıp hakikati görmeyi öğütlemektedir.

...

Kimi ilme dalar, kimi fikreder,

Kimi gece gündüz Hakk'ı zikreder,

Kimi kanaatsiz, kimi şükreder,

Kaybedip bulduğu güzel görünür.

143. Şiir: *Hayalde Aynıdır Düşte Aynıdır* adlı şiirde tabiattaki mükemmel işleyişin Allah'ın varlığını işaret eden deliller olduğunu dile getiren Âşık, hayal kurmayı bırakıp gerçeği görmeyi ve gafletten uyanmayı öğütlemektedir.

...

Gerçeği bırakıp hayal kurduğum,

Yeter gaflet ile boş oturduğum,

Sonra fayda etmez başım vurduğum,

Kayada aynıdır, taşta aynıdır.

154. Şiir: *Olabilir Mi?* adlı şiirde Âşık, ölüm gerçeğini ve insan olabilmenin faziletlerini dile getirmiştir.

...

Dürüst olup öz bilmezse özünü,

Haramlardan sakınmazsa gözünü,

Haklıyı hak bilip Hakk'ın sözünü,

Tutmayınca insan olabilir mi?

158. Şiir: *Sazın Telinden Ararım* adlı şiirde bir arayış içinde olan Âşık, dünyanın ve varlıkların sahibini yani ilâhî aşkı aradığını dile getirmektedir.

...

Binali'yim dünya han, benim değil,

Damar benim değil, kan benim değil,

Ruh tende emanet, can benim değil,

Mal sahibi mihmanımı ararım.

168. Şiir: Âşık Binali dünyaya ve insanlara güzel bakmanın ve güzel olan her şeyin ayrı bir lezzetinin olduğuna inanmaktadır. *Doyamıyorum* adlı şiirde Âşık, bir takım örnekler vererek bu güzelliklerden aldığı hazzı ifade etmiştir.

...

*Bin bir çeşit güller yetiren bağı,
Türlü meyve veren kara toprağı,
Gazel olup yere düşen yaprağı,
Güz muhabbetine doyamıyorum.*

173. Şiir: *Yüce Bilinir* adlı şiirde Âşık, ölüm gerçeğı üzerinde durarak, her anın en güzel ve doğru bir şekilde değerlendirilmesi gerektiğini öğütlemektedir.

...

*Binali ulaşsan yıldıza, aya,
Naşını koyarlar bir gün tahtaya,
Sene var ki değişilir haftaya,
Hafta var ki çağdan yüce bilinir.*

185. Şiir: *Mevlâ'ya Bırak* adlı şiirde Âşık, tefekkür etmeyi öğütlemektedir.

*Dosta dost demeli, düşmana düşman,
Tedbir al, takdiri Mevlâ'ya bırak,
Doğru seçim yapsan olmazsın pişman,
Duanın hasını cumaya bırak.*

186. Şiir: *Kadir Gecesi* adlı şiirde Kadir gecesinin faziletlerine ve önemine değinen Âşık, Allah'ın mucizelerini anlatarak, Allah'tan günahlarının bağışlanmasını dilemektedir.

*Bir dilek diledim Kadir Gecesi,
Yunus'u deryadan çıkaran Mevlâ'm.
Bugün muradına erdi nicesi,
Yusuf'u kuyudan çıkaran Mevlâ'm.*

189.Şiir: *İş İşten Geçer* adlı şiirde Âşık, ölüm karşısında ömrün ve dünyanın geçiciliğini belirterek, ölüm anı geldiğinde keşke denilmemesi için ömrün tövbe ve istiğfar içinde geçirilmesi gerektiğini öğütlemektedir.

Ömür yaprağının günde birini,

Bir rüzgâr savurur, iş işten geçer.

Geri alamazsın, versen serini,

Yaradan buyurur iş işten geçer.

195. Şiir: *Eyvah Sonu Mezarmış* adlı şiirde Âşık, ölüm karşısında ömrün geçiciliğini dile getirerek tevekkül etmeyi, gönül kırmamayı ve kalıcı eserler bırakmayı öğütlemektedir.

...

Gönül okşanması gitmez mi hoş?

İster elli yaşa, ister yüz yaşa,

İsmi yazarlara bir kara taş,

Eyvah! Sonu bir daracık mezarmış.

202. Şiir: *Geri Çevirme* adlı şiirde bir teslimiyet hâlinde Allah'a olan aşkını ve kavuşma isteğini dile getiren Âşık, Allah'tan kendisini huzurunda zararıyla kârıyla kabul etmesini dilemektedir.

...

Huzuruna gelem hangi varımla?

Kabul eyle zararım, kârım,

Bir dilekçe yazıp gözyaşlarımla,

Vermeye gelirim geri çevirme.

204. Şiir: *Geri Dönen Olmadı* adlı şiirde Âşık, ölüm gerçeğini ve dünyanın geçiciliğini dile getirmektedir.

...

Kimi benim sandı malı, devleti,

Kimi seçti hakareti, şiddeti,

Saati, süresi, günü, müddeti,

Dolan gitti geri dönen olmadı.

206. Şiir: *Gülmeyi Bırak* adlı şiirde ölüm gerçeğini ve dünyanın geçiciliğini ele alan Âşık, yarım yamalak, gösteriş için kılınan namazdan dolayı hem kendisini hem de insanları eleştirerek, gafletten uyanmaya davet etmektedir.

...

Uyan bu gafletten ey aklı dane,

Herkes bu aşk ile döner pervane,

Cennetle mi müjdelendin divane?

Ağlanacak hâle gülmeyi bırak.

208. Şiir: *İnsan Ne Güzel* adlı şiirde Allah'ın yeryüzündeki bütün güzellikleri insanların faydalanması için yarattığını ifade eden Âşık, yeryüzündeki bu güzelliklerde Allah'ı gören ve Allah'a tefekkür eden insanın da ne güzel insan olduğunu dile getirmiştir.

...

Her çiçekte yazar Mevlâ'nın adı,

Onu tasdik eder meyvenin tadı,

Kula rahmet imiş Hakk'ın muradı,

Akıl, fikir, idrak, hâl güzel olsa.

211. Şiir: *Kaçmak İstesem De* adlı şiirde ölümü, dünyanın geçiciliğini ve mahşer gününün zorluğunu anlatan Âşık, gafletten uyanmayı öğütlemektedir.

...

Ey Binali uyan yolun nice dir,

Düşün mahşer günü hâlin nice dir,

Kılıçtan keskindir, kıldan incedir,

Sıratın salınıp geçilmiyor ha.

213. Şiir: *İçinde* adlı şiirde Âşık, tabiattaki ve varlıklardaki mükemmelliğin, mucizelerin Allah'ın varlığını işaret eden deliller olduğunu dile getirerek, insanların bu delilleri görüp Hak yoluna girmesini öğütlemektedir.

...

Akl-ı selim olan Allah(c.c.)'a tapar,

Nasibi olanlar hissesin kapar,

Güneş sabah akşam yolculuk yapar,

Bir Doğu'yla, bir Batı'nın içinde.

216. Şiir: *Güzellik Gelir* adlı şiirde Allah'ı zikredenlerin, ibadetlerini yerine getirenlerin, kâmil kişilerin nasihatini dinleyenlerin hâline, hareketlerine güzellik geleceğini ifade eden Âşık, beş vakit namaz kılmayı, zekât ve sadaka vermeyi, zamanı iyi değerlendirmeyi öğütlemektedir.

...

Beş vakit temizlen yüzünü nurla,

Huzura çıkmaz kalırsan kirle,

Zekât ile sadakayla, fıtrla,

Beslendikçe mala güzellik gelir.

218. Şiir: *Ölür Sonunda* adlı şiirde her canlının bir gün ölümü tadacağı dile getirilmiştir.

Canlı tabiatı, takdir-i Hüda,

Gel olur, var olur ölür sonunda.

Ölüm haktır ama ayrılık cüda,

Yıl olur, er olur ölür sonunda.

224. Şiir: *Nerde Ararsın* adlı şiirde gönlü kişileştiren Âşık, ölümü hatırlatarak gönle, Allah'ı nerede aradığını sormaktadır.

İpek yorganda mı, tüy yatakta mı?

Mevlâ'yı ararsın divane gönül?

Bilmem gözün karada mı, akta mı?

Ne yana dönersin pervane gönül?

225. Şiir: *Ne Bıraktın Yarına* adlı şiirde kendi içinde bir hesaplaşma hâlinde olan Âşık, ölüm karşısında dünya malının hiçbir fayda sağlamayacağını anlatmıştır.

...

Kuş tüyü yatakta yattın sedirde,

Uyanıp geriye baksaydın birde,

Benim diyenlerin çoğu kabirde,

Hâlâ aldanırsın dünya varına.

227. Şiir: *Ne Gördün* adlı şiirde Âşık, gaflet içinde olan insana, tabiattaki güzelliğe baktığında ne gördüğünü sormaktadır.

Başını önüne yıkmayan insan,

Sağa sola baktın elde ne gördün?

Sabah namazına kalkmayan insan,

Şu gidip geldiğin yolda ne gördün?

228. Şiir: *Ne Gülen Gördüm* adlı şiirde ölüm karşısında dünyanın geçiciliği anlatılmıştır.

...

Nasıl bir hikmetse yalan dünyadan,

Ne usanan gördüm, ne yılan gördüm.

Dünyaya gözünü yumduktan sonra,

Ne ağlayan gördüm, ne gülen gördüm.

229. Şiir: Âşık Binali *Ne Güzel* adlı şiirde insanların dünyadaki güzelliklere bakıp, bu güzelliklerin sahibi olan Allah'ın varlığını görmesini istemiştir. Yine şiirde

Âşık, dünyadaki güzelliklerin geçici olduğunu, dünyaya gönül bağlanmaması gerektiğini öğütlemektedir.

...

Aç gözünü insan, âlemlere bak,

Neden toprak kara, karın rengi ak?

Hem sağlık membaı, hem de sığınak,

Orman ne güzeldir, hayvan ne güzel.

230. Şiir: *Kiralık Dünya* adlı şiirde Âşık, dünyanın geçici bir yer olduğunu dile getirerek, dünyaya gönül verilmemesi gerektiğini öğütlemektedir.

Dünyaya boş yere gönül vermeyin,

Bir boşlukta sudur karadır dünya.

Denizler engindir, dağlar yücedir,

Ovadır, vadidir, deredir dünya.

240. Şiir: Âşık Binali, manevî ustası olarak kabul ettiği Yunus Emre'nin 'miskin' lâfzından etkilenererek yazmış olduğu *Miskin Desinler* adlı şiirde geçici olan dünya malına değer vermediğini, nefsine itaat etmediğini dile getirmektedir.

Bu dünyaya gönül vermem vermedim,

Koy beni hayata küskün desinler.

Ben dünyanın vefasını görmedim,

Bırak onu benden baskın desinler.

242. Şiir: *Korku* adlı şiirde Âşık, doğadaki varlıkların kendilerine has özellikleri karşısında şaşırarak, varlıklardaki sırrı görmeye çalışmaktadır.

...

Çiçek nerden aldın sen bu renkleri?

Hangi kalem çizdi bu benekleri?

Bu kokunun membaını de bari?

Davan nedir, kime hizmet edersin?

244. Şiir: *Mana Var İmiş* adlı şiirde yaratılan her varlığın bir yaratılma sebebinin, bir sırrının olduğu anlatılmaktadır.

...

Deryasında, denizinde, çayında,

Balıklar dans eder dere boyunda,

Filin hortumunda, kirpi tüyünde,

Devenin dizinde mana var imiş.

248. Şiir: *Bu Günler* adlı şiirde Âşık, ramazan ayında nefsini terbiye etmek için ibadet ile geçirdiği huzurlu günlerini ve Allah’a olan aşkını anlatmaktadır.

Girdim ramazanın atmosferine,

Seyrullah’ın içindeyim bu günler,

Tevazuuyla kurdum iftar soframı,

Hamdullah’ın içindeyim bu günler.

255. Şiir: Âşık Binali, *Ey Gafil Allah’ı Tanımıyorsan* adlı şiirde Allah’ın varlığını göremeyenlere, tabiattaki ve varlıklardaki mükemmel işleyişin Hakk’ı işaret eden deliller olduğunu belirterek onları, Allah’ı tanımaya ve imana davet etmektedir.

...

Ne hikmettir yüz alıyor bir eken,

Hâlâ uyanmazsın durum böyleyken,

Denizin suyunu semaya çeken,

Yağmur, dolu, kar verene iman et.

257. Şiir: *Duyabilene* adlı şiirde Âşık, gönül ehli olduğunu, sözlerinin ise yalnızca gönül ehli olan kişilerin anlayabileceğini dile getirmektedir.

Sağır anlayamaz benim hâlimi,

Feryadım, figanım duyabilene.

Cahil cühelâya satmam malımı,

Ben gönül ehliyim diyebilene.

264. Şiir: *Bir Başka Görür* adlı şiirde Âşık, Allah aşkıyla yanan birinin Allah'ın yaratmış olduğu en güzel varlık olan insanı farklı gördüğünü anlatmıştır.

...

Menzile ulaşır dağları aşan,

Kederi unuttur dosta kavuşan,

Hu deyip Mevlâ'nın aşkına düşen,

Hazında insanı bir başka görür.

266. Şiir: *Baş Başa Kalır* adlı şiirde mahşer zamanında insanların dünyada işlemiş olduğu iyi ve kötü ameliyle baş başa kalacağı dile getirilmiştir.

...

Kimi methedilir, kimi yerilir,

İyi kötü neyin varsa görülür,

Peygamber'e bile sual sorulur,

Bil ki ameliyle baş başa kalır.

267. Şiir: *Âşık Binali Bel Bağlamışım* adlı şiirde Allah'a olan aşkını ve Hz. Muhammed'e duyduğu sevgiyi anlatmıştır.

...

Binali der, böyle dost hürmetine,

Gönül verdim onun muhabbetine,

Sığındım affına merhametine,

Ben Rahîm Rahman'a bel bağlamışım.

268. Şiir: *Benden Öte Mi?* adlı şiirde Âşık, terbiye olmamış nefsine kime hizmet ettiğini sormaktadır.

...

Sana çok mu sadık senin halefin?

Kimin hizmetinde tumbırdar tefin?

İnancım mı, bedenim mi hedefin?

Vurduğun ben miyim benden öte mi?

269. Şiir: Âşık Binali *Sahibini Ararım* adlı şiirde varlıklardaki kusursuz işleyişi sorgulayarak bütün varlıkların bir yaratılış sebebinin, bir sahibinin olduğunu ve bu varlıkların sahibini aradığını dile getirmiştir.

...

Bize lütfeylemiş koca dünyayı,

Boşa yaratmamış güneşi, ayı,

Üstümüze kubbe yapmış semayı,

Yıldızların sahibini ararım.

270. Şiir: *Satsın Beni Dost* adlı şiirde ilâhî aşkı arzulayan Âşık, benlik duygusundan sıyrılıp nefsin terbiye etmek istemektedir.

...

Benlik davasını bir an güdersem,

Nefsin yularına girip gidersem,

Eğer ben benlikte ısrar edersem,

El içinde rüsva etsin dost beni.

275. Şiir: *Sır Perdesini* adlı şiirde Âşık, nefsin terbiye etmek ve kalbinde Allah'ın tecellisini istediğini dile getirmektedir.

...

Yalvarsam Mevlâ'ya gönül gözümü,

Açsa da gösterse sır perdesini.

Hidayetle çok gösterse azımı,

Biraz aralasa dar perdesini.

277. Şiir: *Sırlarından Biriyim* adlı şiirde ilâhî aşkı arzulayan Âşık, ancak bir mürşidin rehberliğinde nefsini terbiye edebileceğini ve içindeki cevherin ortaya çıkabileceğini dile getirmiştir.

...

*Yol çetin yol ırak gidemem hızlı,
Kaptansız yelkensiz derya denizli,
Define dağların altında gizli,
Lâl-ı gevher dürlерinden biriyim.*

279. Şiir: Âşık Kılıç, *Söylemem* adlı şiirde Allah’a olan aşkını ve kavuşma arzusunu anlatarak, derdini ve sıkıntılarını kendisini yaratan Allah’tan başkasına söylemeyeceğini dile getirmiştir.

...

*Tımar etmem sinemdeki yarayı,
Bana derdi veren verir çareyi,
Kün diyerek halk eyledi zerreyi,
Çare onda başka şaha söylemem.*

285. Şiir: *Yâr İle Tanış* adlı şiirde ariflerin meclisinde yapılan öğretici sohbetlere dikkat çeken Âşık, nefse, geçici olan dünya malına ve dünyanın aldatıcı güzelliklerine kanmamayı öğütlemektedir.

*Ariflerin meclisine teşrif et,
Sohbet ile tanış, er ile tanış.
Âlimlerle muhabbete niyet et,
İffet ile tanış, ar ile tanış.*

286. Şiir: *Hatırlar Mısın?* adlı şiirde kendisiyle yüzleşme hâlinde olan Âşık, kendisini Yunus Emre ve Mecnun gibi ilâhî aşk yoluna davet edişini dile getirmiştir.

...

Gel Binali aşka kanan biri ol,

Yunus gibi aşka yanan biri ol,

Mecnun gibi sevdalanan biri ol,

Aşkın çilesini hatırlar mısın?

287. Şiir: Âşık Binali Sensin adlı şiirde insanoğlunun ve dünyanın mükemmel bir şekilde yaratıldığını anlatarak, insanoğlunun bu güzelliği idrak edip kendisini ve Allah'ı tanımasını öğütlemektedir.

...

İdrak et başını kaldır semaya,

Çalış emeğini verme hevaya,

Âşık olmak istiyorsan Mevlâ'ya,

Mecnun sende, aşk sendedir, çöl sensin.

288. Şiir: Yâri Düşlemek adlı şiirde ölüm gerçeği, dünyanın ve ömrün geçiciliği üzerinde duran Âşık, insanlara Allah tarafından verilen ömrü Allah'ın rızası doğrultusunda yaşamayı öğütlemektedir.

Emeğin de boştur, ömrün de boştur,

Dostun hayalini kuramadıkça.

Beden de sarhoştur, can da sarhoştur,

Sevgiliye gönül veremedikçe.

292. Şiir: Gören Yok adlı şiirde dünyanın geçiciliği, ölüm, mahşer, cennet ve cehennem gibi konuları ele alan Âşık, kendisini ve insanları dünya denen virana kaptırmaması konusunda öğütlemektedir.

...

Gel Binali, gönül verme virana,

Sünneti terk etme sarıl Kur'an'a,

Kimisi cennete, kimi nirana,

Tatlısını, acısını gören yok.

B-12. Şiir: *Misafirhane* adlı şiirde Âşık, dünyanın geçiciliğini ve yaratılan her şeyin sahibinin sadece Allah olduğunu ifade ederek, mezarlıklara bakıp ibret almayı, geçici olan dünya malına kanmamayı öğütlemektedir.

...

Kullara mülk değil ne dağ, ne dere,

İbretle bakmalı hep kabirlere,

Yazık benim deyip sevinenlere,

Dünya insanlara misafirhane,

Ne mutlu dünyadan hisse alana.

6.1.5. Ailesi ve Çevresi İçin Yazdığı Şiirleri

Âşık Binali Kılıç ailesine, akrabalarına ve dostlarına son derece sevgi ile bağlıdır. Âşık Kılıç'a göre bir insan, ailesi ve çevresi doğrultusunda varlık gösterir. Bu yüzden Kılıç'ın şiirlerinde aile ve dost kavramı farklı bir boyut kazanmıştır. Annesine, babasına, kardeşlerine, dostlarına, eşine, çocuklarına duymuş olduğu büyük sevgi ve saygı, babasını ve yakınlarını kaybetmekten duyduğu üzüntü, çocuklarının askerliği Âşık Kılıç'ın şiirlerinin konusunu oluşturmuştur.

Âşık Binali, elinden geldiği ölçüde insanları mutlu etmeyi seven bir yapıya sahiptir. Dostlarından, akrabalarından, şiirlerine yorum yapan insanlardan gelen talepleri göz ardı etmeyen Âşık Kılıç, özel istek üzerine de şiirler yazarak onları mutlu etmeyi başarmış ve bu insanlarda Kılıç'ın şiirlerinin konusunu oluşturmuştur.

1. Şiir: *Adem Öğretmen* adlı şiirde Âşık, çeşitli zorluklarla okuyup öğretmen olan yeğeni Adem'in ölümünden duyduğu derin üzüntüyü dile getirmiştir.

...

Binali amcana dedim söylesin,

Alın yazım böyle imiş neylesin,

Mevlâ'm bana sabır ihsan eylesin,

Babana mı yansam sana mı oğul?

3. Şiir: Bay Yunus Emre adlı şiirde Âşık, yeğenlerine karşı olan özlemini ve sevgisini sembolik ifadeler kullanarak anlatmıştır.

...

İki pırlantası kral tacımın,

Dünyalar tatlısı can ilâcımın,

Ciğer pareleri Türcan bacımın,

Bayan Sultan Yeşim, Bay Yunus Emre.

11. Şiir: Yaz Dedi Gözün Yumdu Ağladı adlı şiirde Âşık, ağır hasta olan bir dostunu ziyaret ettiği sırada dostu ile yaptığı sohbeti aktarmıştır.

...

Ağır bir hastayı ziyaret ettim,

Siz dedi gözünü yumdu ağladı.

Derdin nedir diye bir sual ettim?

Yaz dedi gözünü yumdu ağladı.

17. Şiir: Yusuf Dostum adlı şiirde Âşık, kendisi gibi Tutaklı olan dostu Yusuf'un fizikî ve ruhsal özelliklerini anlatarak, Yusuf Bey'in ölümünden duymuş olduğu derin üzüntüyü dile getirmiştir.

...

Nasıl vasfedeyim Yusuf dostumu?

İçime bir ateş salan Yusuf'um.

Sıcak bir şefkatle tutar destimi,

İlçemiz Tutak'tan falan Yusuf'um.

24. Şiir: Vefa Borcun Kalmadı adlı şiirde eşine karşı duymuş olduğu derin sevgiyi anlatan Âşık, otuz yıllık evlilik sürecinde her daim yanında olan eşinin kendisine vefa borcunun kalmadığı dile getirmiştir.

...

Binali der, kabul olsun muradın,

Nerede o genç kız, nerde bu kadın?

Hep vefalı oldun vefa aradın,

Buldum gitti, bana borcun kalmadı.

31. Şiir: *Ağladım Ana* adlı şiirde Âşık, Van depreminde enkazın altında kalarak hayatını kaybeden yeğenlerinin ölümünden duyduğu üzüntüyü dile getirmektedir.

...

Felek kırdı dallarımı solmadan,

Vedalaştım yirmi beşim dolmadan,

Gençliğimden muradımı almadan,

Bezime sarıldım ağladım ana.

35. Şiir: *Benim Gülüm Kadar Güzel Değildir* adlı şiirde Âşık, edebiyatta sembolleşmiş ifadelerden faydalanarak güzelliğini övdüğü yeğeni Gül'e olan sevgisini dile getirmektedir.

...

Gül benim yeğenim, bacımın kızı.

Bu bir Gül ki yanakları kırmızı.

Gökyüzünün ayı, günü, yıldızı,

Benim Gül'üm kadar güzel değildir.

38. Şiir: Âşık Binali'nin Antoloji.com adlı internet sitesinde paylaşmış olduğu bir şiirine on yedi yaşında 'Cici Kız' rumuzlu genç bir kız hayata karşı karamsar olduğunu belirten bir yorum yapmıştır. Bunun üzerine Âşık Binali *Çok Yorgunum Beni Bekleme Kaptan* adlı şiiri Cici Kız rumuzlu genç kıza ithafen yazmıştır. Âşık Kılıç şiirde kıza daha çok genç olduğunu, hayata karşı takınmış olduğu karamsarlığın kendisine yakışmadığını dile getirmektedir.

On yedi yaşında ne bu yorgunluk,

Hata kaptanda mı sende mi kızım?

Yakışmamış bu hayata dargınlık,

Hata vicdan da mı sende mi kızım?

42. Şiir: *Oğlum Akıllı Ol* adlı şiirde Âşık, başka bir şehirde eğitim gören oğluna olan özlemini dile getirerek hayat, iyi arkadaş edinme ve eğitim konularında da ona öğüt vermektedir.

...

Zarar veren arkadaşla görüşme,

Uğursuzla, ahlâksızla konuşma,

İşine bak, başkasına karışma,

Dünya bozuk, her yer duman toz oğlum.

72. Şiir: *Babam Olmasaydı* adlı şiirde Âşık, babasını erken kaybetmesinin ardından yaşamış olduğu derin üzüntüyü dile getirmektedir.

...

Binali der, erken ayrıldı bizden,

Bir direk yıkıldı can evimizden,

Helâlden kazandı yedik temizden,

Yoksa şimdi kavgalara düşerdik.

75. Şiir: Binali Kılıç, Antoloji.com’da yazmış olduğu “*Duman Duman Tüter Durur*” adlı şiirin “*Ey Binali tahtın mı var, tacın mı?*” mısrasına Türcan Demirel adlı bir hanım “*Tahtın, tacın yok ama kabul edersen seni seven bir bacın var.*” yorumunda bulunmuştur. Bu yorum Âşık Binali’nin hoşuna gitmiş ve Âşık, *Türcan Bacım* adlı şiiri Türcan Demirel için yazarak, Türcan Demirel’i kendi öz bacısı kabul ettiğini bu şiir vasıtasıyla belirtmiştir.

...

Mesajında beni bacın say demiş,

Yazdım can evime Türcan bacımı.

Bir kardeş yerine beni koy demiş,

Dizdim can evime Türcan bacımı.

86. Şiir: Âşık Binali, *Oğluma Nasihatim* adlı şiirde oğluna, iyi arkadaş edinmesi, Hak yolundan ayrılmaması, sözünü düşünerek söylemesi konularında öğüt vermektedir.

...

Ayır birbirinden ateşi, közü,

Toprağa dönecek insanın özü,

Bin kere tart sonra söyle bir sözü,

Zamanı gelince susma nolarsun.

102. Şiir: *Yaranamadım* adlı şiirde Âşık, eşinin her istediğini yapmasına rağmen yine de eşine yaranamadığını dile getirerek sitem etmektedir.

...

Lojman dedi hemen evi taşıdım,

Ben her zaman söz dinleyen eş idim,

O terledi, ben dışarda üşüdüm,

Yine de hanıma yaranamadım.

106. Şiir: Kedisiyle aynı köyden olan yakın dostu Şerafettin Seyhan'ın, eşini kaybetmesinin ardından duyduğu üzüntüyü, yaşadığı yalnızlığı ve eşine olan özlemini *Sevgilim* adlı şiirde anlatan Âşık Binali, şiiri Şerafettin Seyhan'a atfetmiştir.

...

Şerafettin ne anladı sevdadan,

Sen gideli aram açık aynadan,

Tek başına göçüp gittin dünyadan,

Beni yalnız koyup giden sevgilim.

119. Şiir: *Doğum Günün Kutlu Olsun Kızım* adlı şiirde kızının doğum gününü kutlayan Âşık, kızına vatanına ve milletine faydalı bir birey olması konusunda öğüt vermektedir.

Ey benim bayrağım, ayım, yıldızım,

Ey benim yürekte dinmeyen sızım,

Ey benim başı dik, gururlu kızım,

Nice böyle yıllar göresin kızım.

161. Şiir: *Akrabalarım* adlı şiirde Âşık, 2007’de Ankara’ya taşındıktan sonra akrabalarının kendisini arayıp sormaması sebebiyle akrabalarına sitem etmektedir.

Ankara’ya geldim geniş silsile,

İki bin yedide ne heves ile,

Aş, ekmek istemem bir selâm bile,

Vermedi hayırsız akrabalarım.

162. Şiir: Kars ilinden Âşık Binali’nin dostu olan Bahattin Karataş, Âşık Binali’yi arayarak âşıktan kendi köyünde kaz çobanlığı yapan sekiz dul kadın için bir şiir yazmasını rica etmiştir. Bahattin Karataş’ın ricasını geri çevirmeyen Âşık, *Çoban Dediler* adlı şiiri yazarak, şiirde kaz çobanı olan sekiz dul kadını anlatmıştır.

...

Binali der, azaldıkça azaldık,

Gerçekler tükendi hayale daldık,

Şimdi de bir köyde sekiz dul kaldık,

Köyün kazlarına çoban dediler.

165. Şiir: Ağrı’nın Tezeren Köyü’nde yaşayan yetmiş yaşında bir dedenin evine misafir olan Âşık Binali, dedenin dürüstlüğüne, enerjisine ve misafirperverliğine hayran kalmıştır. *Sofrada Peynire Çatan Bir Deli* adlı şiirde Âşık, misafir olarak kaldığı evde yaşayan dedeyi anlatmıştır.

...

*Binali der, yaşı yetmişe yakın,
Birde aklı fazla soyada bakın,
Hep böyle dürüst kal bozulma sakın,
Gece de bir saat yatan bir deli.*

181. Şiir: Mektup türünde yazmış olduğu *Ne Oldu?* adlı şiirde Âşık, Erzurumlu Âşık Şakir İhsanoğlu'nun hâlini, hatırını sormaktadır.

*Zaman geçti bir haberin gelmedi,
Üstat senin hâllerine ne oldu?
Daha bekleyecek gücüm kalmadı,
Üstat senin yıllarına ne oldu?*

198. Şiir: Âşık Binali'ye “*Dayıların en güzeli. Sende mi beni unuttun? Hani bana şiir yazacaktın?*” şeklinde mesaj atarak sitem eden Hikmet Yılmaz'a *Dayanamazsın* adlı şiiri yazan Âşık, şiirde Hikmet Yılmaz'a olan özlemini ve her zaman Hikmet Yılmaz'ın yanında olduğunu ifade etmektedir.

...

*Bilir misin gönül savaşlarımı?
Özledim siz gibi gardaşlarımı,
Bentler dayandırmaz gözyaşlarımı,
Selime dokunsan dayanamazsın.*

222. Şiir: Âşık Binali, oğlu askerlik yaptığı sırada oğluna *Nöbetine Dikkat Et* adlı şiiri yazmıştır. Âşık şiirde, askerlik görevinin ve bayrağın kutsallığı, vatanın bölünmezliği konularında oğluna öğüt vererek, askerde tutulan nöbetin önemi üzerinde durmaktadır.

...

*İbadetten daha kutsaldır nöbet,
Çünkü cennet vatan size emanet,
Ölsen de vatana etme ihanet,*

Bildir oğlum nöbetine dikkat et.

223. Şiir: Âşık Binali, *Oğul* adlı şiirde dış dünya hayatı, iyi arkadaş edinme, alın teri ile kazancın önemi ve dünyanın geçiciliği konularında oğluna öğüt vermektedir.

Dinle bu sözlerim sana nasihat,

Dikkat et seçerken arkadaş oğul.

Üzerinde alın teri olmazsa,

Helâl olmaz paylaştığın aş oğul.

231. Şiir: *Kırık Kalemim* adlı şiirde Âşık, kardeşinin hediyesi olan kalemin hayatındaki önemine yer vermektedir.

Hâlâ elimdesin, şık ve güzelsin,

Kardeş hatırası kırık kalemim.

Daha çok dostlara selâm yazarsın,

Kardeş hatırası kırık kalemim.

239. Şiir: Âşık Kılıç, *Mevlüt İhsanî* adlı şiirde üstat âşık olarak kabul ettiği Mevlüt İhsanî'nin bilgisini, ahlâkını ve âşıklılığını överek, ölümünden duyduğu derin üzüntüyü dile getirmektedir.

Tek başına bir tek kişi değildin,

Koca bir diyardın Mevlüt İhsanî,

İnsan âleminde sevdin, sevildin,

Gönüllerde vardın Mevlüt İhsanî.

250. Şiir: *Dedi Düşman Güldü Diye Ağlarım* adlı şiirde düğününe birkaç gün kala elektrik direğinden düşerek acı bir şekilde hayatını kaybeden gencin ardından yaşanan üzüntü dile getirilmiştir.

...

Bana zehir oldu dün ile bugün,

Gitti davetiyem yaklaştı düğün,

Bir kazaya kurban gitti sevdiğim,

Birden bire öldü diye ağlarım.

283. Şiir: Mektup tarzında yazmış olduğu *Usta* adlı şiirde Âşık, usta olarak nitelediği kişinin hâlini, hatırını sormaktadır. Yine şiirde Âşık, dünyadan elini ayağını çektiğini, zamanını ibadet ile geçirdiğini dile getirmektedir.

...

Eğer soracaksan benim ahvalım,

Adem’le Havva’ya benzemiş hâlim,

Büsbütün dünyadan çekildi elim,

Naz ile mi geçer zamanın senin?

6.1.6. Milli Duygularla Yazdığı Şiirleri

Türkler, hayatının şekillendiği, millî azim ve fikirlerinin beslendiği, galibiyetlerini yaşadığı, sanat ve kültür eserlerini sahnelediği, yeni nesillerinin üzerinde boy attığı, atalarının koynunda yattığı vatanını çok sever ve onu sevmeyi imanının gereği olarak görür. Bu vatanın bağrından çıkmış âşıklarda ise vatan, millet ve bayrak sevgisi bir başkadır. Âşıklar, ait oldukları milletin sahip olduğu engin maddî ve manevî değerlerinin şuurundadır. Milleti millet yapan bu değerleri bir bütün olarak seven âşıklar, ilhamını millete karşı besledikleri samimî sevgi ve güvenden almışlardır.¹³⁰ Vatan, millet ve bayrak sevgisi, tarihe mal olmuş önemli savaşlar, tarihi olay ve bu olaylarda kahramanlık gösteren kişiler vatanına gönülden bağlı olan âşıkların şiirlerinin konusunu oluşturmuştur.¹³¹

Vatanına ve millete gönülden bağlı âşıklardan biri de Âşık Binali Kılıç’tır. Kılıç’ta vatan, millet ve bayrak sevgisi hat safhadadır. Âşığın bu konularda yazmış olduğu şiirlerinde millî ruha sahip bir vatanperver olduğu rahatlıkla anlaşılmaktadır. Türk milletinin yüceliği, vatanın kutsallığı, bayrak sevgisi, Çanakkale Savaşı,

¹³⁰ Hamza Kolukısa, *Âşık Cinasî’nin Hayatı, Sanatı ve Şiirleri* (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2014, s. 36–38.

¹³¹ Erman Artun, *Ansiklopedik Halkbilimi/Halk Edebiyatı Sözlüğü Terimler–Motifler–Kavramlar*, s. 309–310.

Sarıkamış şehitleri, hürriyet gibi konuları Âşık Kılıç şiirlerinde millî duygular ile işlemiştir. Millî birlik ve beraberliğe önem veren Kılıç, din, dil, ırk ayrımı yapmaksızın bir bütün olmayı öğütleyen şiirlerinde kahramanları ve Türk Ordusunu överek yüceltmıştır.

4. Şiir: Tarihte önemli bir yere sahip ve birçok kahramanlığa sahne olan Çanakkale Savaşı'nı Âşık, *Can Çanakkale* adlı şiirde destansı bir ifadeyle anlatmaktadır.

Surların var şehitlerle örülmüş,

Kurbanın binlerce can Çanakkale.

Böyle asil millet nerde görülmüş?

Tarihe yazdırmış şan Çanakkale.

13. Şiir: Âşık Binali'de vatan, millet ve bayrak sevgisi hat safhadadır. *Bayrak Sevgimiz* adlı şiirde Âşık, vatana ve bayrağa olan derin sevgisini dile getirerek, bu vatanda bayrağın ilelebet dalgalanması için her Türk ferdinin seve seve canını verebileceğini vurgulamaktadır.

Bayrak sevgisiyle doğar evlâdım,

Basar bayrağını bağrına yavrum.

Bu sevgi sökülmez bizden anladım,

Basar bayrağını, bağrına yavrum.

65. Şiir: *Sinsi Sinsi Birileri İzledi* adlı şiirde vatanı koruduğu sırada böğründen vurulan bir askerin adım adım şahadete yürüyüşü resmedilmiştir.

...

Heybeti benzedi koca çınara,

Elini bastıkça kanadı yara,

Gözlerini araladı bir ara,

Semaya yükselen nuru izledi.

146. Şiir: *Yemin Etmişim* adlı şiirde din, dil, ırk ayrımı gözetmeksizin vatanın bölünmez bir bütün olduğunu vurgulayan Âşık, vatani koruyacağına, mazlumun yanında olacağına ve daima doğruyu gözeteyeceğine dair yemin etmektedir.

Bu cennet vatanın her köşesinin,

Bekçisi olmaya yemin etmişim.

Yetimin sahibi, yoksul cebinin,

Akçesi olmaya yemin etmişim.

155. Şiir: *Doksan Bin Şehit* adlı şiirde Âşık, Sarıkamış'ta vatani canı pahasına korumak için yola düşen doksan bin askerin yürek burkan bir şekilde donarak şehit olmasından duyduğu üzüntüyü dile getirerek, doksan bin şehidi anmaktadır.

...

Kar çiçeği gibi düşmüş her yana,

Tek sevdıyla kenetlenmiş can cana,

Doksan bin şehide olmuş pervane,

Değdim sızılarım, döner yüreğim.

176. Şiir: *Komutanım Değilsin* adlı şiirde Türk ordusunun kutsallığını belirten ve Türk ordusunu öven Âşık, ordunun başında bulunan komutanlara seslenerek onlardan terörün bitirilmesini, hainlerin temizlenmesini, ülkede huzuru sağlanmasını istemektedir.

...

Ayırmazsan pekmez ile çemeni,

Tadımız bozulur, geçer zamanı,

Yurdumun üstünde huzur dumanı,

Tütmedikçe komutanım değilsin.

200. Şiir: *Olsa Gerek* adlı şiirde Âşık, şehitlik konusunu ele alarak şehitlik makamının ulviyetine vurgu yapmaktadır.

Bu cennet vatani korumak için,

Vurulup ölenler er olsa gerek.

Şehit şühedanın kabrini açın,

Onlar ölü değil var olsa gerek.

B-1. Şiir: *Bir Destansın Çanakkale* adlı şiirde din, dil, ırk ayrımı gözetmeden bütün bir milletin yekvücut olarak vatani savunduğu Çanakkale Savaşı'nı destansı bir dille anlatan Âşık, savaşın Türk tarihindeki önemine dile getirmektedir. Ayrıca Âşık, Çanakkale Savaşı'nda çeşitli kahramanlıklar yaparak tarihe adını yazdırmış önemli şahsiyetleri de şiirde belirterek, Çanakkale şehitlerini anmaktadır.

...

Omuz omuzaydı Türk, Kürt, bey, çoban,

Lâz, Çerkez, Abaza yekvücut, yek can,

Koptu bir kıyamet, dağıldı düşman,

Hiç biri düşmana vermedi aman,

Bir destansın Çanakkale bir destan.

B-3. Şiir: Binali Kılıç, *Âşığım* adlı şiirde edebiyatta sembolleşen çeşitli ifadeler kullanarak vatana olan büyük sevgisini ifade etmektedir.

Kerem'in Aslı'ya olduğu gibi,

Mecnun'un Leyla'ya olduğu gibi,

Yunus'un Mevlâ'ya olduğu gibi,

Vatan göz nurumdur, nurda âşığım,

Bu cennet misali yurda âşığım.

B-7. Şiir: *Canım Kurban Olsun Vatandır İşte* adlı şiirde Türk milletinin özgürlüğüne düşkün bir millet olduğunu, söz konusu vatan olunca her bir ferdinin seve seve canını verebileceğini dile getiren Âşık, vatan ve bayrak sevgisini anlatmaktadır.

Canım kurban olsun böylesi yurda,

*Vatanı sevene, vatandır burada,
Bu millet hür doğmuş gönlü huzurda,
Ona yan bakana çatandır işte,
Canım kurban olsun vatandır işte.*

B-11. Şiir: Âşık Binali, *Muz Yetiştirmiş* adlı vatan sevgisini dile getirmektedir. Anadolu'nun bazı bölgelerinde yetişerek düşünceleriyle, eserleriyle Türk tarihine adını yazdırmış olan önemli şahsiyetler de şiirde yer almaktadır.

...

*Edirne'den Van'a kadar bu yerim,
Ata yadigârım, kutsal eserim,
Türkiye'min göz bebeği Kayseri'm,
Mimar Sinan gibi öz yetiştirmiş,
Çumra'da mükemmel muz yetiştirmiş.*

6.1.7. Toplumsal Konular Hakkında Yazdığı Şiirleri

Toplum bireylerden oluşan komplike bir yapıdır. Tüm bireyler gibi âşıklarda toplumsal varlıklardır. Dimağından dökülenler âşığın doğduğu, yaşadığı, beslendiği kültürden öğeler taşır. Âşık, parçası olduğu topluma karşı sorumlulukları vardır. Bu sorumluluklar içinde gördüklerini, öğrendiklerini paylaşmak ve nakletmektir.¹³²

Âşık, halkı aydınlatmayı kendine görev sayar. Âşıklar, gezip gördükleri yerlerden ve ustasından aldığı bilgileri halka anlatarak halkı eğitmek, bilgilendirmek için çaba harcamışlardır. Halkın nazarında âşıklar en iyiyi, en güzeli bilen kişilerdir. Onlar insanın insana, dine, değer yargılarına ve topluma karşı olan sorumluluğunu hatırlatmışlar ve halka halkın gereksinimleri doğrultusunda hizmet etmişlerdir. Âşıklar bulunduğu her mecliste vefa, yiğitlik, tok gözlülük, cömertlik gibi ahlâkî

¹³² Elif Gökçen Başbozkurt Doğanlı, Âşık Kaynarî'nin Şiirlerinde Sosyal Eleştiri, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 12, S. 63, 2019, s. 46.

değerleri telkin etmişlerdir.¹³³ Âşıklar rüşvet, zulüm, israf, ahlâkî çöküntü, dini kötüye kullanma, yoksulluk, zengin fakir ayrımı, toplumsal yozlaşma vb. gibi konularda duyduğu rahatsızlığı şiirlerine yansıtarak toplumu bilgilendirmeye çalışmışlardır.¹³⁴

Âşık Binali Kılıç, hayatının her safhasında toplum ile iç içe yaşamış ve hiçbir zaman toplumun sorunlarına kayıtsız kalmamıştır. Âşık Binali, toplumda gördüğü aksaklıkları, sorunları bulunduğu her mecliste ve şiirlerinde cesurca dile getirmiştir. Âşık Kılıç, öğreticiliği ve öğüdü ön plânda tuttuğu şiirlerinde toplumun yararına olacak şekilde doğru mesajlar vererek toplumu bilgilendirmeye, uyarmaya ve bilinçlendirmeye çalışmaktadır. Doğruluk, dürüstlük, kalp kırmama, merhamet, cömertlik, sevgi, yardımlaşma, dostluk, hoşgörü, saygı, temizlik gibi kavramları şiirlerinde öven Kılıç, kin, hırs, intikam gibi toplumu huzursuzluğa sevk eden duyguları ise eleştirmiştir.

Âşık Binali din, dil, ırk ayrımı gözetmeksizin toplumun birlik ve beraberlik içinde yaşaması gerektiğine inanmaktadır. Bu yüzden Kılıç şiirlerinde, ülkenin birlik ve beraberliğini zedeleyen durumlar, zengin fakir arasındaki eşitsizlik gibi toplumda birliği zedeleyen sorunlara karşı tepkisini sert bir şekilde dile getirmiştir.

Âşık Binali, toplumda var olan aksaklıkların, sorunların eğitim ile çözüme kavuşacağına ve toplumun ideal bir toplum seviyesine eğitim sayesinde yükseleceğine inanmaktadır. Kılıç, bu inancını şiirlerine yansıtmıştır. Eğitim ve öğretimin önemi, öğretmenlik mesleğinin kutsallığı âşığın şiirlerinin konusunu oluşturmıştır.

Âşık Binali Kılıç, sadece yurt içinde var olan sorunları dile getirmemiştir. Yurt dışında ve sınırlarımızda Müslümanlara karşı yapılan haksızlıklar, zulümler, katliamlar da âşığın şiirlerinde yer almıştır. Yurt dışındaki sorunlara kayıtsız kalmayan Âşık Kılıç, Mısır'da, Suriye'de ve Filistin'de mazlumlara karşı yapılan haksızlıklara, zulümlere, katliamlara karşı tepkisini sert bir şekilde ortaya koyarak topluma milli birlik ve beraberliği öğütlemektedir. Yine Avrupalı devletlerin Türkiye'ye karşı takınmış olduğu sert tutum ve Türkiye'yi bölme çabaları, terör

¹³³ Erman Artun, *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*, s. 126.

¹³⁴ Bülent Arı, *Âşık Şiirinde Toplumsal Eleştiri*, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 12, S. 32, 2015, s. 262–284.

örgütleri gibi konulara da şiirlerinde yer veren Kılıç, toplumu bilinçlendirmeye çalışmaktadır.

6. Şiir: *Ağlar Mahzun Olur Ben Üzülürüm* adlı şiirde Âşık, günümüzde gittikçe çözülme gösteren aile ilişkileri hakkında gözlemlerini ve yaşlılık döneminde yaşanan sorunları dile getirmektedir.

...

Bir gün huzur evi girer koluna,

Sözü geçmez gelinine, oğluna,

Döner bakar sılasının yoluna,

Dağlar mahzun olur ben üzülürüm.

16. Şiir: *Ya Rab* adlı şiirde Avrupalı devletlerin Türkiye'ye karşı tutumu, toplumda oluşan kültürel yozlaşma ve ahlâkî çöküntü, medeniyet adı altında basında yer alan müstehcen yazılar, dine karşı yapılan çirkin saldırılar karşısında üzüntüsünü dile getiren Âşık, Allah'a dua ederek Allah'tan bu saldırıların son bulmasını, bozulan toplumun düzelmesini dilemektedir.

...

Yavaş yavaş zihniyeti bozdular,

Gazeteme müstehcenlik çizdiler,

Manşetime medenîdir yazdılar,

Mümkün değil midir silmemiz ya Rab?

34. Şiir: Âşık Binali, *Benim Değil* adlı şiirde harama temayül eden, ortalığı karıştıran, vatanını satan, kadına el kaldıran, Allah'a şükür etmesini bilmeyen, tembel olan insanları sevemediğini dile getirerek, böyle insanların toplumdan temizlenmesini istemektedir.

...

Gence, ihtiyara, kıza, kadına,

Naralar savurup elin adına,

Şuurun kaybedip öz evlâdına,

Çatan benim değil, çatmayan benim.

47. Şiir: Dünyanın geçici bir mekân olduğunu ve dünya malına itibar etmediğini her fırsatta dile getiren Âşık Binali, *Fakirin Ekmeği Tuz Dursun Emmi* adlı şiirde zengin ile fakiri karşılaştırarak, dünya malına güvenip ona göre hareket eden zenginin sonunun hüsrana olacağını dile getirmektedir.

Zenginlik gözümde zerre kadar yok,

Fakirin seveni az Dursun Emmi.

Zenginde iskarpın ayna misali,

Fakirin ayağı toz Dursun Emmi.

56. Şiir: *Olmasaydın Be Para* adlı şiirde Âşık, paranın sebep olduğu olumsuzlukları dile getirmektedir.

Beni ne hallere koydun bir bilsen,

Keşke sen hiç olmasaydın be para.

Yinede istemem dostum değilsen,

Keşke sen hiç olmasaydın be para.

64. Şiir: *Köylü Kızı* adlı şiirde Âşık, köy kızının özelliklerini ve hayatını anlatmaktadır.

Nasıl tarif edem köylü kızını?

Saklanır yanına varılır diye.

Dışarı çıkmadan örter yüzünü,

Anası, babası darılır diye.

67. Şiir: Binali Kılıç her zaman güvenli bir Türkiye, huzurlu bir toplum hayal etmiş ve buna olan inancını hiçbir zaman yetirmemiştir. Âşık Binali, *İnşallah Bir Şeyler Olur* adlı şiirde toplum hayatını olumsuz etkileyen terör, haksız kazanç, çıkarıcı patronlar gibi unsurların ortadan kaldırılması hâlinde hayal ettiği güvenli ortama, huzurlu bir topluma kavuşacağını dile getirmektedir. Yine şiirde Âşık, helâl

kazacın, paylaşımcı olmanın önemini vurgulayarak, doğru şekilde yetiştirilmiş bir nesil ile toplum hayatının düzene gireceğini anlatmaktadır.

...

*Herkesin vatani kendi sılası,
Dünyada bulunmaz bundan alası,
Soyguncu, kundakçı, terör belâsı,
Biterse inşallah bir şeyler olur.*

99. Şiir: Âşık Binali, *Unutma* adlı şiirde umutsuzluğun insanları sokmuş olduğu karamsarlığa değinerek, umut etmenin önemini vurgulamaktadır.

...

*Binali'ye göre sıladır umut,
Annenin gözünde baladır umut,
Krallara sorsan kaledir umut,
Top, tüfekte delinmiyor unutma.*

118. Şiir: *Desinlere Değer Verilmemeli* adlı şiirde ‘desinler’ sözünün şeytanın en sevdiği söz olduğunu dile getiren Âşık, başkalarının övgüsünü almak için yapılan işlerin yanlış olduğunu anlatmaktadır.

...

*İnsanı patlatır desinler pozu,
Desinler nefis ile paylaşır kozu,
İblis'in sevdiği desinler sözü,
Desinlere değer verilmemeli.*

134. Şiir: *Gün Seni Takatsiz Düşüren Gündür* adlı şiirde zaman kavramını ele alan Âşık, her geçen zamanın ömrü biraz daha tükettiğine değinerek geçmişe takılıp kalmadan gelecek zamanın iyi değerlendirilmesi gerektiğini öğütlemetedir.

Gün, sabah ufuktan doğan gün değil,

Gün, sana bir çorba pişiren gündür.

Ömür gelecektir geçen gün değil,

Gün, seni dağlardan aşırın gündür.

141 Şiir: Âşık Binali, *Hâlâ Heyecanı Var İnsanların* adlı şiirde Amerika ve Batılı devletlerin Türkiye üzerinde oynadıkları oyunlara dikkat çekmektedir. Yine şiirde Âşık, vatanın bölünmez bir bütün olduğunu, vatana el uzatıldığı takdirde her Türk ferдинin seve seve şahadete koşacağını vurgulayarak, savaşın sebep olduğu büyük yıkımı dile getirmektedir.

...

Yurduma tecavüz var ise şayet,

Yetmiş beşlik dedem genç olur gayet,

Göğsü siper arar gönlü şahadet,

Önünde durulmaz pir insanların.

145. Şiir: Âşık Kılıç, *Yıkan Yıkana* adlı şiirde günümüzde yalancının rağbet gördüğünü, yalancıların çoğaldığını, doğruluk ve gerçeklik gibi insanın özünde olması gereken kavramların ise yalancının gölgesinde kaldığını ifade ederek, var olan bu sorun karşısında üzüntüsünü dile getirmektedir.

Yalancının mumu meşale olmuş,

Bu gidişle sönmez yakan yakana,

Sağımız solumuz yalancı dolmuş,

Doğrudan eser yok bakan bakana.

147. Şiir: *Yahşıdır* adlı şiirde faydalı olan küçük bir işin, bir düşüncenin, bir sözün faydasız olan her işten, her sözden, her düşünceden daha üstün olduğu dile getirilmiştir.

Faydasız sohbetten, faydasız sözden,

Köşede boynunu buran yahşıdır.

Duymayan kulaktan, görmeyen gözden,

Düşkünün hâlini gören yahşıdır.

151. Şiir: Terzinin adlı şiirde Âşık, bir terzinin işine verdiği önemi belirterek terzinin günlük yaptığı işleri dile getirmiştir.

...

İşi kutsal sayar, görevi yasa,

Hayatını bile koyar takasa,

Gece gündüz iğne, iplik, makasa,

Baka baka günü geçer terzi'nin.

152. Şiir: *En Kötü Dost* adlı şiirde Âşık, çeşitli benzetmelerden faydalanarak sigaranın zararlarını anlatmaktadır.

...

Beyaza bürünür gerisi kara,

Hoş görünür zehir sızar dostlara,

İşte böyle sadık dosttur sigara,

Dumanı burnumdan çıkan dost gibi.

163. Şiir: Âşık, *Umut Bayrama Kalır* adlı şiirde zengin ile fakiri karşılaştırmaktadır. Şiirde fakirin sadece bayramlarda yüzünün güldüğünü ve karnının doyduğunu dile getiren Âşık, bu durum karşısında yaşadığı üzüntüyü anlatmaktadır.

...

Zengin sofrasında çeşit sayılmaz,

Yoksul inlese de sesi duyulmaz,

Yılda üç kez sıcak yemek yenilmez,

Umut ramazana, bayrama kalır,

178. Şiir: Âşık Binali, Dikensiz Güller Grubu tarafından düzenlenen kardeşlik konulu şiir yarışmasına *Öz Kardeşimdir* adlı şiir ile katılmıştır. Âşık şiirde

din, dil, ırk, ayrımı gözetmeksizin iyilik ve doğruluk için çaba gösterenleri öz kardeşi olarak gördüğünü dile getirmektedir.

...

Çok önemli değil Arap'ı, Rum'u,

Kim olursa olsun ırkı, durumu,

Gittiği her yere sevgi tohumu,

Salan insan, benim öz kardeşimdir.

182. Şiir: Eğitim ve öğretime önem veren Binali Kılıç, verdikleri eğitim ile topluma yön veren, vatana ve millete faydalı bireyler yetiştiren öğretmenlere de büyük bir saygısının olduğunu dile getirmiştir. Âşık Binali, öğretmenler gününe özel olarak yazmış olduğu *Öğretmen* adlı şiirde öğretmenlik mesleğinin kutsallığını dile getirmektedir.

...

Binali der, böyle özveri onda,

Ne annemde gördüm, ne de babamda,

Cehalet devrini, cahil ormanda,

Öğretmenim yıktı desem doğrudur.

190. Şiir: Âşık Binali ülke içindeki ve dışındaki sorunlara karşı kayıtsız kalmamıştır. *Haberimiz Olmamış* adlı şiirde Batılı devletlerin Türkiye'ye karşı takınmış olduğu düşmanca tavrı, ülke içersinde karışıklık çıkarmaya çalışan dost görünümlü düşmanları, GDO ile genetiği değiştirilerek market raflarında yer alan ürünleri, teknoloji ve basın aracılığıyla bozulan toplumsal yapıyı eleştirel bir bakış açısıyla ele alan Âşık, ülke içinde ve dışında varlık gösteren bu sorunların görmezden gelinmemesi gerektiğini vurgulamaktadır.

...

Binali dost değil dört bir yöremiz,

Düşman dolu denizimiz, karamız,

Merhem diye sürdükleri yaramız,

Tuzlanmışta haberimiz olmamış.

199. Şiir: *İşler Bayram Eder Bahar Zamanı* adlı şiirde bahar mevsiminin gelmesiyle doğada meydana gelen canlılığı tasvir eden Âşık, bahar mevsiminin insanlarda uyandırdığı duyguları aktararak umut etmeyi, iyiyi hatırlamayı ve kötüyü unutmayı öğütlemektedir.

...

İnsanı yaşatan sabırla, umut,

İyiyi hatırla, kötüyü unut,

Kar çıkar semaya oluşur bulut,

Kışlar bayram eder bahar zamanı.

210. Şiir: Âşık Binali, yurt sorunlarına olduğu kadar yurt dışındaki sonlara da duyarsız kalmamıştır. *İstediler* adlı şiirde Âşık, Batılı devletlerin kendi çıkarları doğrultusunda Ortadoğu'yu karıştırarak kan gölüne çevirmesine, Mısır'da hükümete karşı yapılan darbe sonucunda silâhsız birçok masum insanın öldürülmesine, Suriye'de mazlumlara yapılan katliamlara karşı tepkisini sert bir şekilde dile getirmektedir.

Birlik oldu iblislerle, ifritler,

Masum insanlardan kan istediler,

Gözleri doymayan itoğlütler,

Çocuktan kadından can istediler.

215. Şiir: *İhtiyara Son Çağı* adlı şiirde yaşlılık döneminde yaşanan zorluklar dile getirilmiştir.

İhtiyarlık olmaz olsun dostlarım,

Zül görünür ihtiyara son çağı.

Onu gören ibret alsın isterim,

El görünür ihtiyara son çağı.

217. Şiir: *Ol Öğretmenim* adlı şiirde günümüzde toplum arasında varlık gösteren kültürel yozlaşmadan, konuşma diline giren yabancı kelimelerin fazlalığından, gerek dış, gerekse iç müdahalelerle oluşan toplumsal sorunlardan yakınan Âşık Binali, bu sorunların eğitim ile çözüme kavuşacağına olan inancını dile getirerek, öğretmenlerin topluma öncülük etmesini ve iyiyi doğruyu öğretmesini istemektedir.

Türk dilini dirhem dirhem satmışlar,

Yüzde seksen yabancılık katmışlar,

Öz dilimi bir kenara atmışlar,

Türk halkına lisan ol öğretmenim.

220. Şiir: *Riyakâra Dal Olma* adlı şiirde Âşık, menfaat uğruna zalimin yanında yer alınmamasını, daima hakkın gözetilmesini öğütlemektedir.

Bu sözlerim sana nasihat olsun,

Münafığın ağacında dal olma.

Merdin sofrasında acı soğan ol,

Namertlerin sofrasında bal olma.

233. Şiir: *Kahraman Polis* adlı şiirde Âşık, ülkenin güvenliğini sağlamak için gece gündüz çalışan Türk polisini övmektedir.

Gece gündüz görememiş evini,

Çalışarak yapmış tam ödevini,

Yerine getirmiş her görevini,

Var mı sizin gibi kahraman polis?

234. Şiir: *Kalmış* adlı şiirde geçim derdine düşen insanların hayatı anlatılmaktadır.

...

Elli yıl ömrünün otuzu bonus,

Mutluluk dediğin zengine mahsus,

Bir asgarî ücret, on iki nüfus,

Kirayı düşünene düşünene kalmış.

241. Şiir: Binali Kılıç, *Mübarek Ramazan Ne Güzel Olur* adlı şiirde hayallerini dile getirmektedir. Âşık şiirde nefretin, doğal afetlerin, yoksulluğun, haksız kazancın, adaletsizliğin olmadığı toplumda Ramazan ayının güzel ve mutluluk içinde geçeceğini ifade etmektedir.

Kemlik men edilse, güzellik olsa,

Mübarek ramazan ne güzel olur.

Milletimde dirlik, düzenlik olsa,

Mübarek ramazan ne güzel olur.

249. Şiir: *De Get Anam Benim Sennen İşim Yok* adlı şiirde toplumun ahlâk anlayışına uymayan hafifmeşrep bir kadın anlatılmaktadır.

...

Kim deli ki seni seve bağlana,

Ocağına incir eke dağlana,

Göz kırparsın günde yirmi oğlana,

De get anam benim sennen işim yok.

254. Şiir: *Ey İsrail Dinle Beni* adlı şiirde Âşık, İsrail'in Filistin topraklarını işgal ederek yaptığı zulümlere, katliamlara karşı tepkisini sert bir şekilde dile getirmektedir.

...

Yersiz geldin Filistin'e yurt kurdun,

Bazen dost göründün kahpece vurdun,

Yandaşların fit verdikçe kudurdun,

Katlettiğin çocuk, düşmanın nerde?

259. Şiir: *Düş Davasıdır* adlı şiirde her insanın kendine göre bir hayalinin olduğu ve hayalinin peşinden gittiği anlatılmaktadır.

Derede dağdaki dumanlı devran,

Haksızın, hırsızın hoş havasıdır.

Seherde süzülüp semayı seyrân,

Dermansız dertlinin düş davasıdır.

262. Şiir: *Akıl Mı İleri Baş Mı İleri?* adlı şiirde Âşık, bazı sorular sorarak insanların kendilerini ve dünyadaki yerlerini sorgulamasını istemektedir.

...

Binali der, hâkî katın ne senin?

Dünyadaki saltanatın ne senin?

İnancın ne, itikadın ne senin?

Altı mı ileri, beş mi iler?

265. Şiir: Âşık Binali, *Bir İnsan Lâzım* adlı şiirde savaşa, huzursuzluğa neden olan bütün her şeyi ortadan kaldıracak ve dünyada barışı, huzuru sağlayacak bir insan hayal etmektedir.

...

Barış için harcanmalı levazım,

Bunca tanka, top tüfeğe ne lüzum,

Bütün sorunlara savaşız çözüm,

Arayıp bulmaya bir insan lâzım.

273. Şiir: Âşık Binali, *Sil Gitsin* adlı şiirde menfaatçi, fitne çıkran, vatanını satan, mazlumlara zulmeden, Allah korkusu olmayan insanların toplumdan temizlenmesi gerektiğini dile getirmektedir.

...

Doğru yolda olanları şaşırp,

Fitne kazanında fesat pişirip,

Müslüman'ı Müslüman'a düşürüp,

Arasına katanları sil gitsin.

278. Şiir: *Toz Dumana Karişti* adlı şiirde günümüzde bozulan toplumsal yapı ele alınmaktadır.

...

Bir kapıdan yüz ev geçer bilinmez,

Hâl hatır sorulmaz, selâm alınmaz,

Dara düşsen hâlden bilen bulunmaz,

Derman derde, dert dermana karişti.

282. Şiir: *Üstünde Kalır* adlı şiirde düzenli olarak dış temizliğinin yapılması gerektiği vurgulanmaktadır.

Akşam sabah yıkamazsan dişini,

Artığı arası üstünde kalır.

Nihayette derde sokar başını,

Beresi yarası üstünde kalır.

284. Şiir: *Yele Verdin Sen* adlı şiirde dünyayı kişileştiren Âşık, dünyanın aldatıcı lezzetler sunarak insanları yoldan çıkardığını belirterek dünyaya güvenilmemesini öğütlemektedir.

Sana güvenenler olmadı abat,

Evvelin muhabbet ahirin berbat,

Senin cazibene kanmak kabahat,

Sevenlere türlü belâ verdin sen.

289. Şiir: *Hem De En Güzel* adlı şiirde bayrak, vatan, ulus kavramları üzerinde duran Âşık, dünyanın geçiciliğini dile getirmiştir.

Bayrak, ulus, bir de vatansız olmaz,

Hür olmak güzeldir hem de en güzel.

Hava, güneş ve su, hayatsız olmaz,

Var olmak güzeldir hem de en güzel.

293. Şiir: *Söz Tükendi* adlı şiirde Âşık, bir babanın tek oğlunun askerde şehit olmasından dolayı babanın duymuş olduğu derin üzüntüyü dile getirmiştir.

...

Yakası rengini kaybetti kirden,

Kalkmaya çalıştı olduğu yerden,

Şehit haberini verdiler birden,

“İçim...” dedi söz tükendi yutkundu.

B-4. Şiir: *Zelzele* adlı şiirde deprem sonucunda meydana gelen can ve mal kaybını dile getiren Âşık, deprem gibi doğal afetlerin bozulan insanlık için Allah tarafından insanlara verilen bir uyarı olduğunu, bu uyarılardan ders çıkarılması gerektiğini öğütlemektedir.

Bir anda bozuldu köşkler, saraylar,

Yönünü değişti dereler, çaylar,

Açık bir ikazdır böyle olaylar,

Birkaç saniyede kopar velvele,

Beldeleri viran eder zelzele,

B-8. Şiir: *Âşık Kılıç, Huzurluyum Değmeyin* adlı şiirde günümüzde gittikçe çözülme gösteren aile ilişkileri hakkında gözlemlerini aktarmaktadır. Şiirde, anne ve babalar yaşlanınca çocukları, gelinleri tarafından sahip çıkılmadığı, saygı gösterilmediği, ilk fırsatta huzur evine gönderildiği anlatılmıştır.

...

Konuşurken kız sözümü kesse de,

Torunlarım ayağıma bassa da,

Gelin bazen suratını assa da,

Ben evimde huzurluyum değmeyin,

Tabip doktor istemem yaramı ellemeyin.

B-10. Şiir: Âşık Binali, *Özgecan* şiirinde bir dolmuş şoförü tarafından tecavüz edildikten sonra vahşice öldürülen Özgecan adlı genç kız için duyduğu büyük üzüntüyü ağıt türünde dile getirmektedir.

...

*Yürekta ağladık özde ağladık,
Duyguda ağladık sözde ağladık,
Senin ardın sıra bizde ağladık,
Sen bir zulme şahit oldun Özgecan,
Sen ölmedin şehit oldun Özgecan.*

B-13. Şiir: Milli bir duruşa sahip olan Âşık Binali, *Ay Yıldızdan Başka Bayrağımız Yok* adlı şiirde Batılı devletlerin Türkiye'yi bölmek için oynadığı oyunlara dikkat çekerek, Türk milletinin oynanan bu oyunlara kanmadan birlik ve beraberlik içinde vatanına, bayrağına sahip çıkmasını öğütlemektedir.

*Uyan vatandaşım düşme tuzağı,
Herkes kavuşamaz böyle bir çağı,
Ehemmiyet verme sol ile sağa,
Bizim uzaklarda durağımız yok,
Ay yıldızdan başka bayrağımız yok.*

Alt-1.Şiir:¹³⁵ Âşık Binali, *Vergi Su* adlı şiirde devlet tarafından alınan vergilerin önemini ve alınan bu vergilerin yine halka hizmet olarak geri döndüğünü dile getirmektedir. Yine Âşık şiirde, vergi vermeyenlerin kul hakkına girdiğini anlatmaktadır.

*Adam değil vergisini vermeyen,
Yetimin hakkını çalan gibidir.
Bakar kördür kul hakkını görmeyen,
Mazlumun malını talan gibidir*

¹³⁵ Çalışmada açıklılığı ve anlaşılabilirliği arttırmak adına Âşık Binali Kılıç'ın altı haneli şiirleri 'Alt' olarak gösterilmiştir.

Vergi yoldur, vergi köprü, vergi su,

İnsanın üstünde haktır doğrusu.

Alt-2. Şiir: *Afrin Destanı* adlı şiirde Âşık, güvenlik amaçlı sınır dışına düzenlenen Afrin Harekâtı'nı ve bu harekâta Türk ordusunun göstermiş olduğu kahramanlığı destansı ifadeler kullanarak anlatmaktadır.

...

Yıkılmaz kaleler tek tek yıkılmış,

Birkaç günde Burseya'ya çıkılmış,

Birliğimiz inlerine sokulmuş,

Terörist kanları pınara dönmüş,

Kahramanlar dürmüş defterlerini,

Ya Rabbi sen koru Türk askerini.

6.1.8. Tarihî–Millî–Önemli Şahsiyetler Hakkında Yazdığı Şiirleri

Âşık Binali Kılıç tarihte iz bırakmış, düşünceleriyle, fikirleriyle, sanatlarıyla ve eylemleriyle topluma yön vermiş önemli şahsiyetleri de şiirlerinde ele almıştır.

15. Şiir: Âşık Binali, *Dede Korkut Er Yolunda İleri* adlı şiirde ozanların piri olarak nitelediği Dede Korkut'un Türk kültüründeki önemini dile getirmektedir.

Beş yüz yetmiş yıllarının yücesi,

Dede Korkut ser yolunda ileri,

Kayı, Oğuz boylarının bilgesi,

Dede Korkut her yolunda ileri.

39. Şiir: *Bizde Gördüm Ben Seni* adlı şiirde Âşık, Dede Korkut'u efsanevî ifadeler kullanarak anlatmıştır. Ayrıca TRT Avaz'ın düzenlemiş olduğu Dede Korkut konulu şiir yarışmasında altıncı olan bu şiir plâket ile ödüllendirilmiştir.

Dede Korkut ozanların pirisin,

Bizde gördüm, yolda gördüm ben seni.

Çiçekten çiçeğe konan arısın,

Özde gördüm, balda gördüm ben seni.

48. Şiir: Âşık Binali, *Yunus'uma Selâm Vermeli* adlı şiirde Yunus Emre'yi överek anlatmıştır.

Yunus bir deryaydı, Yunus bir umman,

Yunus'a hürmetle selâm vermeli.

Yunus bir dervişti, âşık-ı Rahman,

Meczuba miskine kanat germeli.

107. Şiir: Âşık Binali, Kurtuluş Savaşı'nda büyük bir başarı ve kahramanlık gösteren, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu olan Mustafa Kemal Atatürk'ü, *Seni Anıyoruz Gururla Atam* adlı şiirde övgü dolu ifadeler kullanarak anlatmaktadır.

Seni anıyoruz gururla atam,

Çünkü istikbalden gümanımız var.

Bizim bu topraklar, bizim bu vatan.

Ağrı Dağı'mızda dumanımız var.

108. Şiir: *Senin Aşkın Mevlâna* adlı şiirde Âşık, Mevlâna'yı ve Mevlâna'nın Allah'a olan aşkını anlatmaktadır.

Gönül bağlamayıp dünya köşküne,

Sinmek miydi senin aşkın Malana?

Pervaz vurup Yaradan'ın aşkına,

Dönmek miydi senin aşkın Mevlâna?

109. Şiir: Âşık Binali Kılıç 2012 yılında Konya Âşıklar Bayramı'na katılmıştır. Âşıklar bayramının üçüncü gününde sabah namazını eda etmek için Konya Aziziye Camisi'nin karşısında bulunan camiye giden Âşık Binali, namazdan sonra Efe 2 Çorbacısı'na giderek bir çorba içmiştir. Çorbanın ardından kendisine sunulan ırmık helvasını çok beğenen Kılıç, kalmış olduğu otelde bulunan diğer

âşıklar da yesin diye beğendiği irmik helvasından bir paket yaptırarak otele götürmüş ve otelin kahvaltı reyonuna koymuştur. Otelin kahvaltı salonunda diğer âşıklarla beraber oturan Âşık Kılıç, oluşan bu atmosferde sanki Mevlâna'nın kendisini misafir olarak kabul ettiğini, ikramda bulunduğunu, hesabı ödeyenin ise Şair Şemi olduğunu düşünmüştür. *Bağışla Suçumu Ben Sana Geldim* adlı şiirde Âşık, Konya Âşıklar Bayramı'nın üçüncü gününde yaşamış olduğu bu olayı dile getirmektedir.

...

Demedin ki gelmiyorsun ne diye,

Bir tabakta helva ettin hediye,

Hesabı ödettin Şair Şemi'ye

Ben sana gelmedim, sen bana geldin.

121. Şiir: *Neşet Ertaş Geçti Yalan Dünyadan* adlı şiirde Türk halk ozanı Neşet Ertaş'ı öven Kılıç, Neşet Ertaş'ın ölümünden duyduğu üzüntüyü dile getirmektedir.

Sözünde mahirdi sazında usta,

Neşet Ertaş geçti yalan dünyadan.

Kendini sevdirdi düşmana, dosta,

Neşet Ertaş geçti yalan dünyadan.

B-6. Şiir: *Gez Dünyayı Gör Konya'yı* adlı şiirde Âşık, Mevlâna'yı ve Mevlâna'ya olan sevgisini anlatmaktadır.

Sözlerinin doğrulukta yeri var,

Çünkü orda muhabbetin seri var,

Ben bilirim yâranların yâri var,

Gez dünyayı, gör Konya'yı demişler.

Konya'da da Mevlâna'yı demişler.

6.1.9. Eleştirel–Hiciv Şiirleri

Âşıklık geleneğinde halk şairleri toplumda meydana gelen rahatsız edici durumları, zararlı kişi ve kurumları, yanlış iş ve tavırları bazen sert, bazen de mizahî bir üslûpla eleştiri konusu yapmıştır.¹³⁶ Bu tür eleştiriler, toplumda ortaya çıkan aksaklıkları, düzensizlikleri gözler önüne serme, halkı bilinçlendirme fonksiyonu üstlenir. Mahiyet açısından sosyal meselelerin ağırlık verildiği eleştirilerde yargı ve devlet dairelerindeki bozukluklar, din adamlarının bilgisizliği, ahlâkî değerlerin yozlaşması ve insanî özelliklerinin yoksunluğu halk şairleri tarafından eleştirilmekte, bunu yaparken de halkı bilinçlendirme esas alınmaktadır.¹³⁷

Toplum ile iç içe olan Âşık Binali Kılıç, toplumda ve bireylerde görmüş olduğu yanlış tutum ve davranışlara karşı sessiz kalmayarak şiirlerinde eleştirmiştir. Kültürel yozlaşma, ahlâkî çöküntü, mazlumlara karşı yapılan zulümler, günümüzde bozulan aile ilişkileri, bilgisiz din adamları, hırsızlık, yalancılık, rüşvet, halkın sorunlarına duyarsız kalan yöneticiler, menfaatçi insan tipleri, yazdığı bir iki şiirle kendisini âşık ve şair olarak niteleyen kişiler gibi ferdi ve sosyal konular Âşık Kılıç'ın şiirlerinde eleştiri konusu olmuştur.

8. Şiir: *Sefaletimizden Haberimiz Yok* adlı şiirde Âşık, günümüzde bozulan toplum yapısını ve toplumun içinde bulunduğu ahlâkî çöküntüyü eleştirmektedir.

...

Hor gördük ovada koyun güdeni,

İbretle görmedik gelip gideni,

Soyduk elbiseyi, açtık bedeni,

Melânetimizden haberimiz yok.

36. Şiir: *Bedava* adlı şiirde çeşitli zorluklardan geçerek emek harcayan ve kendisini geliştiren âşıkları öven Binali Kılıç, emek harcamadan yazmış olduğu bir iki şiirle kendisini âşık olarak ilân edenleri ise eleştirmektedir.

Kimi saz öğrenmiş yola saldırmış,

¹³⁶ Elif Eda Sarıkaya, 20. YY. Doğu Anadolu Taşlamalarında Mizahın Protesto İşlevi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2019, s. 14.

¹³⁷ Özlem Şahin, Dîvân ve Halk Şiirlerinde Eleştiri Sazları Olan Hiciv ve Taşlamanın Örnekler İle Mukayesesi, *Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 11, 2017, s. 999.

Kadir Mevlâ'm kimi kulun güldürmüş,

Kimi kepçesini bala daldırmış,

Kimisine boş kaşıklık bedava.

52. Şiir: *Unutmuşum Bayramları* adlı şiirde eski bayramlara özlem duyan Âşık, günümüz bayramlarının anlamını yitirmesinden şikâyet etmektedir.

...

Kilitlenmiş kapıları, evleri,

Bulamadık hanımları, beyleri,

Tıklım tıklım doldu tatil evleri,

Bu bayramda geldi geçti görmedik.

88. Şiir: *Karnı Ağırır* adlı şiirde toplumun genel ahlâkına uymayan, çıkarıcı insan tipi eleştirilmektedir.

...

Gül tohumu bulsa toprağa serpmez,

Yanlış sarılır, doğruya çarpmaz,

On tane piç doğar gözünü kırpmaz,

Nikâhlı gebeden karnı ağırır.

104. Şiir: Âşık Kılıç, *Şiir Var Ki Kızılır* adlı şiirde şiirin anlamını, değerini, etki gücünü çeşitli benzetmeler kullanarak açıklamaya çalışmaktadır. Yine Âşık şiirde şiirin anlamını ve değerini bilmeden şiir yazan bazı şairleri de eleştirmektedir.

Bir satırdan şiir yapan şaire,

Kızmayayım dedim dayanamadım.

Şiir yazdık kayıt ettik habire,

Bozmayayım dedim dayanamadım.

110. Şiir: *Ben Kendimi Ah u Zara Bıraktım* adlı şiirde Âşık Sümmanî'den, Âşık Şenlik'ten sonra çok az sayıda âşığın yetiştiğini dile getiren Binali Kılıç,

âşıklığın manasını bilmeyen, âşıklığa ticarî bir gözle bakan ve yazdığı birkaç eserle kendisini âşık olarak niteleyen âşıkları da eleştirmektedir.

...

Şenliklerden sonra az geldi âşık,

Sazı tambur gördüm, sözü yılışık.

Çok salladım büyümedi boş beşik.

Geleceği yavrulara bıraktım.

128. Şiir: Milli bir duruşa sahip olan Âşık, *Kendilerinden Rahatsız Olanlar* adlı şiirde vatana ihanette bulunanları ağır bir şekilde eleştirmektedir.

...

Ölüsü leş, leşten beter dirisi,

Küçüğü saklanır, ulur irisi,

Aslana imrenmiş çakal sürüsü,

Yelesini bulsun piç kuruları.

137. Şiir: *Hoca* adlı şiirde Âşık, görevini yerine getirmeyen, görev bilincine sahip olmayan bazı imamları eleştirmektedir.

Görevin beş vakit namaz kıldırmak,

İster kıldır, ister kıdırma hoca.

Biraz cemaate faydan dokunsun,

Oturarak vakit doldurma hoca.

169. Şiir: Âşık Binali, *Huşu Ararız* adlı şiirde akli fikri dünyalık olan ve yarım yamalak kılmış oldukları namaz ile kurtuluşu arzulayan insanları eleştirmektedir.

Kırık dökük kıldığımız bir namaz,

Kibleye yönelir huşu ararız.

Ayağımız çamur çiğner duramaz,

Bir de gökyüzünde kuşu ararız.

179. Şiir: *Sıraya* adlı şiirde yolsuzluk yapan, vatandaşın sıkıntılarına, dertlerine duyarsız kalan yetkililer ağır bir şekilde eleştirilmektedir.

O yetkililerin kolundan tutup,

Sabah beşte sokmalıyız sıraya.

Yokluğu, parayı derdi unutup,

Kazık ile çakmalıyız sıraya.

183. Şiir: Âşık Binali *Nisan Yağmuru* adlı şiirde menfaatçi, Allah korkusu olmayan, vatanını satan ve açgözlü insanları ağır bir şekilde eleştirmektedir.

...

Binali der, besmeleyi duymamış,

Yüz bin çeşit herze yemiş, saymamış,

Kırk yerden yalanmış gözü doymamış,

Daha ne verseler yersin utanmaz,

187. Şiir: *Kimi İnsan* adlı şiirde yaratılış gayesinin farkında ve insanlığa faydası olan kimi insanları öven Âşık, menfaatçi, gaflet içinde olan, insanlığa zararı dokunan kimi insanları da eleştirmektedir.

...

Gece yatmış, gafil geçmiş gündüzü,

Doldurmuş sekseni, doksanı, yüzü,

Kuru üzüm gibi kurumuş yüzü,

Üzümün çöpüne benzemiş kimi.

192. Şiir: Binali Kılıç *Füze İcat Edenler* adlı şiirde füze icat edip gökyüzünde harikalar keşfedenleri, bu güzellikleri yaratan Allah'ın gücünü görmedikleri, İslâm'ı inkâr ettikleri ve geçici olan dünya malına aldandıkları için eleştirmektedir.

Füze icat edip aya varanlar,

Huzur İslâm 'dadır diyemediler.

Gökyüzünde harikalar görenler,

Huzur İslâm 'dadır diyemediler.

201. Şiir: Âşık Binali *Gelin Getirdim* adlı şiirde yaptığı makyaj ile gerçek yüzünü saklayan, çok konuşan günümüz gelinlerini eleştirerek, günümüzde artan düğün masraflarından şikâyet etmektedir.

Suya girdi boyaları döküldü,

Sakladığı foyaları döküldü,

Kol bacağın protezi söküldü,

Babamın evine gelin getirdim.

212. Şiir: İleri adlı şiirde bilgisiyle övünen, nefesine yenik düşen, kibre kapılan arifleri eleştiren Âşık, nefse kanmamayı, kibre kapılmamayı öğütlemektedir.

Ben arifim diye övünüp durma,

Söz var ki ağadan, beyden ileri.

Nefsine sahip çık kimseyi yerme,

Göz var ki ok ile yaydan ileri.

243. Şiir: Âşık Binali *Küsme Hocam* adlı şiirde sahip olduğu mesleğin anlamını bilmeyen, cemaate ve topluma karşı olan görevlerini yerine getirmeyen bazı imamları eleştirerek tavsiyelerde bulunmaktadır.

...

Cemaatten önce koşma geriye,

Mihrabı erkenden terk etmen niye?

Âşık Binali'den birkaç tavsiye,

Küsme Allah'ını seversen hocam.

253. Şiir: Âşık Kılıç *Doyamadım* adlı şiirde kendisi üzerinden açgözlü insanları eleştirmektedir.

Otuz bostan kavun, karpuz taşındı,

Yetecek mi diye millet düşündü,

Kamyon izleriyle yollar aşındı,

Bunca malı yedim yine doymadım.

258. Şiir: *Düş Andığımız* adlı şiirde Âşık, ibadet zamanında çeşitli bahanelere sığınarak namazdan kaçan insanları eleştirmektedir.

Müslüman'ım diye bağırarak durduk,

Peki, ne abdestten üşendiğimiz?

Lüzumsuz işlerle bedeni yorduk,

Olmaz on dakika boşandığımız.

276. Şiir: *Âşık Binali Şiir Yazarım* adlı şiirde şiirin anlamını bilmeyen, para için manasız, mantıksız şiir yazan şairleri eleştirmektedir.

Baba bende şiir yazsam olmaz mı?

Düzeni bozarım şiir yazarım.

Manasız mantıksız birkaç kelime,

Alt alta dizerim şiir yazarım.

6.1.10. Âşık Binali Kılıç'ın Hayatını Konu Alan Şiirleri

Âşık Binali, hayatında iz bırakmış, kendisi için dönüm noktası olan olayları ve anılarını şiirlerinde işlemiştir. Çocukluk dönemi, hayat görüşü, eşini ilk görmeye gittiğinde yaşamış olduğu olaylar, âşıklığa başlama ve âşıklık süreci, askerlik dönemi gibi Âşık Kılıç'ın hayatında iz bırakan olaylar ve anılar şiirlerinin konusunu oluşturmuştur.

12. Şiir: Âşık Binali, *Antoloji.com* adlı şiirinde eserlerini güvenli bir şekilde yazdığı ve kayıt altına aldığı *Antoloji.com* internet sitesini övmektedir.

...

Yer verilmiş şair, ozan, yazara,

Dua edin uğramasın nazara,

Kimin neyi varsa dökmüş pazara,

Hakikat sofrası Antoloji.com.

62. Şiir: Mamak Belediyesi'nin düzenlemiş olduğu bir programda şiir okuluna kayıt olan Âşık Binali, ilk derste “Niçin geldin?” sorusuna “İlim görmek ve kendimi tanımak için bu okuldayım.” şeklinde yazmış olduğu *Bu Okuldayım* adlı şiiri ile cevap vermiştir.

...

Binali'yim bir kapalı perdeyim,

Pencerem kapalı ben içerdeyim,

Ben kimim, ben neyim, acep nerdeyim,

Yolum görmek için bu okuldayım.

95. Şiir: Âşık Binali, *Yatabilmedim* adlı şiirde yaşamış olduğu bir anısını anlatmaktadır. Şiirde bir köye mal götüreren Âşık, misafir olarak kaldığı evde gece pireler yüzünden yaşamış olduğu sorunları komik ifadeler kullanarak anlatmaktadır.

Çerçi oldum, mal götürdüm bir köye,

Gün boyunca bir şey satabilmedim.

Misafir ettiler beni bir eve,

Pirenin elinden yatabilmedim.

115. Şiir: *Âşık Binali* adlı şiirde Âşık, kendisini tanıtarak hayatından bazı kesitler aktarmıştır.

...

Maziye baktıkça az mı ağladım?

Kara sevda çektim bozuldu tadım,

Adımı demiştin Kılıç soyadım,

Ben Tutak Sincan'dan Âşık Binali.

139. Şiir: *Hakkınızı Helâl Eyleyin* adlı şiirde bir gün ölüm gerçeği ile tanışacağının farkında olan Âşık, ailesinden ve dostlarından helâllik istemektedir.

Dünyaya misafir geldim giderim,

Bana hakkınızı helâl eyleyin.

Gün gelir tükenir tuzum, biberim,

Bana hakkınızı helâl eyleyin.

150. Şiir: *Âşık Binali Yalanı Sil Defterimden* adlı şiirde hayatını bir deftere benzetmektedir. Hayatı boyunca helâl–haram ayrımı gözetken, alın teri ile kazanmaya önem veren, daima doğruluktan yana olan Âşık, hayatını benzetmiş olduğu defterde yalanı ve inançsız insanları istememektedir.

...

Zifti sil biraz bal süz defterime,

Fazla karalama söz defterime,

Helâl kazananı yaz defterime,

Çalanı sil defterimde durmasın.

232. Şiir: *Kız Görmesi* adlı şiirde Âşık, eşi Sevgi Hanım ile nişanlı olduğu dönemde, Sevgi Hanım'ı görmeye gittiğinde yaşamış olduğu anılarını anlatmaktadır.

...

Baldızım tanıyıp içeri almaz,

Surat iki karış yüzleri gülmez,

Tatlı dille ikna olmuyor Yılmaz,

Kin geliyor birileri demez mi?

238. Şiir: *İki Kaz* adlı şiirde Âşık, çalınan iki kazının hırsızlar tarafından pişirildiğini öğrendikten sonra duyduğu üzüntüyü dile getirmiştir.

...

Birkaç gün önceden plân kurmuşlar,

Kara kazın kanadını kırmışlar,

Ocaklar yakmışlar, et kavurmuşlar,

Yerine yiyeydiz, b..k dedi Osman.

251. Şiir: *Dediler* adlı şiirde Âşık, ilk şiirlerini yazmaya başladığı çocukluk dönemini anlatmaktadır.

...

Yaşım sekiz dokuz ilkokulluyum,

Ayaklarım yalın, gözü suluyum,

Daha o yaşımda efkâr doluyum,

Sevmeyi bil, sevilirsin dediler.

256. Şiir: *Düştüm Yollara* adlı şiirde Âşık, rüyasında bir güzelin elinden su içtikten sonra başlayan âşıklık sürecini anlatmaktadır.

Rüyamda bir güzel su verdi bana,

Söz olur dediler düştüm yollara.

Üç kez baktı sonra döndü bir yana,

Az olur dediler düştüm yollara.

261. Şiir: *Binali Kılıç Aldım Getirdim* adlı şiirde gönül vermiş olduğu âşıklık mesleğinin kendisinde bir anda peyda olmadığını, üstat âşıkları örnek aldığını ve yıllarca kendisini geliştirerek bu konuma geldiğini dile getirmektedir.

Âşıklık bir günde peyda olmadı,

Ozanda pişirdim aldım getirdim,

Beş bin yılın meyvesini topladım,

Kazanda pişirdim aldım getirdim.

274. Şiir: *Sincan Köyü'nde* adlı şiirde Ağrı'nın Tutak ilçesine bağlı Sincan Köyü'nde doğup büyüyen Âşık, orada geçen hayatını kısaca özetlemektedir.

...

*Yedisinde alfabeye başladım,
Harflerini mukavvaya işledim,
Kalem diye çalı ucu haşladım,
Tutak kazasının Sincan Köyü 'nde.*

B-5. Şiir: *Zor Olur Yiğitler Asker Olunca* adlı şiirde Âşık, Sivas'ta yapmış olduğu zorlu askerlik dönemini anlatmaktadır.

*Yetmiş dokuz, kasım sevkiyat günüm,
Sivas soğuşuna dayansın canım,
Ne anam, ne yârim duymaz figanım,
Zor olur yiğitler asker olanda,
Gece üç beşinde nöbet alanda.*

6.1.11. Ağrı ve İlçesi Olan Tutak Konulu Şiirleri

Ağrı'ya bağlı Tutak ilçesinin Sincan Köyü'nde doğup büyüyen Âşık Binali Kılıç, şiirlerinde Ağrı, Ağrı Dağı, Tutak ve Sincan Köyü'nün güzelliklerini ele almıştır.

14. Şiir: *Ağrı Dağı'na* adlı şiirde Âşık Binali, Ağrı Dağı'nı kişileştirerek anlatmıştır.

*Nedir bu sitemin nedir bu halin?
Ne kadar heybetli bir duruşun var.
Yok mu doruşuna varan bir yolun?
Bulutlar misali duman başın var.*

B-9. Şiir: *Tutak'ım* adlı şiirde Âşık, Tutak'ı çeşitli benzetmeler kullanarak betimlemektedir.

...

*Binali der Van Yolu'nun çıkışı,
Ne tatlıdır Esmer, Suvar yokuşu,
Buradan bakılır bir kuş bakışı,
Dünyalara değer inan Tutağım.
Sanki bir diyar-ı Kenan Tutağım.*

6.1.12. Hayatında İz Bırakan İl ve İlçeleri Konu Alan Şiirleri

Âşık Binali Kılıç sanatını icra etmek için Türkiye'nin birçok yerine gitmiştir. Gitmiş olduğu bazı il ve ilçelerin tarihi yapısından, güzelliklerinden etkilenen Âşık Kılıç bu yerleri şiirlerinde konu edinmiştir. Âşıklık geleneğinde önemli bir yere sahip olan Kars ve Kars'ın tarihi güzellikleri, Aydın, Aydın'ın ilçesi olan Nazilli, Boraboy, Kılıç'ın şiirlerinin içeriğini oluşturmaktadır.

5. Şiir: *Aydın'ın Neyi Güzel* adlı şiirde Âşık, Aydın'ın tarihi dokusunu ve güzelliklerini betimleyici ifadeler kullanarak anlatmaktadır.

*Bir harika diyar Ege Bölgesi,
Dağlarında akar yağı Aydın'ın.
Ovalarda olur türlü meyvesi,
Narenciye solu sağı Aydın'ın.*

53. Şiir: Âşık Binali *Kars'tan Selâm Olsun Anadolu'ya* adlı şiirde yiğitler diyarı, âşıklar yurdu olarak nitelediği Kars ilinde yaşanan tarihi olaylara, yaşayan önemli şahsiyetlere değinerek, Kars ilinin önemli tarihi yerlerini ve güzelliklerini anlatmaktadır.

...

*Hüsrânî'yim başlatalım seferi,
Tarih kokar Anî Harabeleri,
Âşıklar otağı gönül rehberi,
Kars'tan selâm olsun Anadolu'ya.*

124. Şiir: İki bin yılında emekli olan Âşık Binali Aydın'ın Nazilli ilçesine taşınmıştır. Binali Kılıç'ın oğlu babasını arayarak ondan Nazilli'yi anlatmasını istemiştir. Bunun üzerine Âşık Binali *Oğlum Nazilli'yi Sormuşsun Benden* adlı şiiri oğluna yazarak şiirde Aydın'ı ve ilçesi olan Nazilli'yi tasvir ederek anlatmıştır.

Oğlum Nazilli'yi sormuşsun benden.

Yeşiller içinde nazlı görünür,

Çarşısı görünmez gelip gidenden,

Bazı sırları var gizli görünür.

246. Şiir: *Cevherin Var İse Sat Boraboy'da* adlı şiirde Boraboy'un âşıklar için önemini dile getiren Âşık, Boraboy'un güzelliklerini betimleyici ifadeler kullanarak anlatmaktadır.

...

Orda mekân kurmuş gülü, gülzarı,

Orda miras kalmış bülbülün zarı,

Her sene kurulur gönül pazarı,

Cevherin var ise sat Boraboy'da.

B-14. Şiir: *Anî Bir Tarihtir Kendi Başına* adlı şiirde Âşık, Kars ilinde yer alan Anî Harabeleri'nin tarihi geçmişini ve önemini anlatmaktadır.

...

Bir zamanlar Şeddadîler kaldılar,

Bir zaman Moğollar hâkim oldular,

Her biri özendi mamur kıldılar,

Çok eskidir bakılırsa yaşına,

Anî bir tarihtir kendi başına.

6.1.13. Âşık Binali Kılıç'ın Şiirlerinde Bilmece Örneği

84. Şiir: Bilmece türünde yazılan *Dördün İçinde* adlı şiirde Âşık, peygamberlerin mucizelerinden, evrendeki ve tabiattaki mükemmel işleyişten örnekler vererek, Allah'ın varlığına ve birliğine olan inancını dile getirmektedir.

...

Dara düşen ismi ile çağırılmış,

Âlemleri ilmi ile yoğurmuş,

Kaya sancılanmış, deve doğurmuş,

Taşı da saklamış dördün içinde.

101. Şiir: Âşık Binali, doksanlı yıllarda şairlerin, âşıkların birbirlerine zor sorular yöneltip cevabını beklediği yerel bir gazetenin Ozanlar Bahçesi adlı bölümüne bilmece türünde *Nedendir?* adlı şiiri yazarak şairlere ve âşıklara zor bir soru sormuş ve kimse bu sorunun cevabını verememiştir.

...

Kırklara karışmak senin elinde,

Niye düştün intizara nedendir?

Kırk ölüyü bir mezara koymuşlar,

Günahsız yakmışlar nara nedendir?

172. Şiir: *Şairler, Âşıklar, Gönül Dostlarım* adlı şiirde Âşık, cennetin adını vermeden belirgin niteliklerini üstü kapalı bir şekilde belirterek şairlere, âşıklara, gönül dostlarına bilmece sormakta ve bilenlerin bu bilmeceye cevap vermesini beklemektedir.

Şairler, âşıklar, gönül dostlarım,

Olan yazsın, olmayana sözüm yok.

El ayak değmemiş bir bağ isterim,

Bilen yazsın, bilmeyene sözüm yok.

6.1.14. Âşık Binali Kılıç'ın Şiirinde Lebdeğmez Örneği

136. Şiir: *İnsanlar* adlı şiirde Âşık, araştırarak kendisini geliştiren bazı insanların sonrasında hileye başvurmamasından, gurur ve kibre kapılmasından şikâyet etmektedir.

...

Hüsrânî der, nerde dostlar, yâranlar,

Dosta sadık kaldı Veysel Karanlar,

Sekseninden sonra söze girenler,

Tez düşündü, tez konuştu insanlar.

6.1.15. Âşık Binali Kılıç'ın Şiirinde Yalanlama Örneği

280. Şiir: *Yalanlama* adlı şiirde ekilen bir çekirdeğin tahayyülün ötesinde büyümesi anlatılmaktadır.

...

Demirciler körük kurdu küllendi,

Bir çekirdek ile yüz at nallandı,

Serçe konu bir yaprağı sallandı,

Japonya'da tsunami sel oldu.

6.1.16. Nazire Şiirleri¹³⁸

N-1. Şiir: *Analar Gördüm* adlı şiir, Erzurumlu Zikrettin Karaca'nın şiirine nazire olarak yazılmıştır. Âşık, Erzurum'a olan sevgisini dile getirdiği şiirde, Erzurumlu kadınların yiğitliğini ve merhametini anlatmaktadır.

Bahsettiğin yiğitlerin yurdudur,

¹³⁸ Çalışmada açıklığı ve anlaşılabilirliği sağlamak adına Âşık Binali Kılıç'ın nazire şiirleri 'N' harfi ile gösterilmiştir.

Ben orda ne yiğit analar gördüm.

Bir yoksulun derdi kendi derdidir,

Yüreği yaralı sunalar gördüm.

N-2. Şiir: İbrahim Coşar'ın şiirine nazire olarak yazılan *Bir Yudum Sevgi* adlı şiirde yapılan her işin kaynağının sevgi olduğu dile getirilmektedir.

Irmaklara şarıl şarıl ses veren,

Dereyi donduran bir yudum sevgi.

Karıncaya, kuşa bir nefes veren,

Adını andıran bir yudum sevgi.

N-3. Şiir: Ünal Başkese'nin şiirine nazire olarak yazılan *Bir Gönül Muhasebesi* adlı şiirde ölüm ve dünyanın geçiciliği anlatılmaktadır.

...

Almış görevini ölüm meleği,

Bazı erkek, bazı bayan götürür.

Yaşlıya has değil ölüm gerçeği,

Bazen pir yerine civan götürür.

N-4. Şiir: *Arkadaş Oldu* adlı şiir, Bekir Karaçam'ın şiirine nazire olarak yazılmıştır. Şiirde Âşık, sevgiliye olan aşkını ve özlemini dile getirmektedir.

...

Her gün gergef gergef ördüğüm sensin,

Çözülmez bir sevda kördüğüm sensin,

Baktığım her yerde gördüğüm sensin,

Gözlerin benimle arkadaş oldu.

N-5. Şiir: Alişan Yılmaz'ın şiirine nazire olarak yazılan *Altı Ay Sensizlik Öldürür Beni* adlı şiirde altı ay sevgiliden ayrı kalmanın âşık için ölümden beter olduğu anlatılmaktadır.

...

*Senden başkasını bilmez dillerim,
Seni çalar, seni söyler tellerim,
Çöllerde Mecnun'a döner hâllerim,
Altı ay sensizlik öldürür beni.*

N-6. Şiir: *Burda Da Bayramın Tadı Kalmadı* adlı şiir, Ahmet Şahin'in "Bayramınız Mübarek Olsun" şiirine nazire olarak yazılmıştır. Şiirde eski bayramlara özlem duyan Âşık, günümüzdeki bayramların anlamını yitirmesinden şikâyet etmektedir.

...

*Varlıklılar yoksulları soydular,
Dost diyerek altımızı oydular,
Bayramın adını şeker koydular,
Burda da bayramın tadı kalmadı.*

N-7. Şiir: *Üstat Beri Gel* adlı şiir, Hüseyin Sığırtmaç'ın şiirine nazire olarak yazılmıştır. Şiirde Âşık, Hüseyin Sığırtmaç'ın menfaatçi şairlere karşı takınmış olduğu sert tavrı destekleyerek, Hüseyin Sığırtmaç'ı övmektedir.

*Ölçmüşste koymuşsun gediğe taşı,
Mimar Sinan gibi temel atmışsın,
Şairlere ilân etmiş savaşı,
Az yazmışsın ama çok anlatmışsın.*

N-8. Şiir: *Bu Bahar Olmazsa Gelecek Bahar* adlı şiir, Zikrettin Karaca'nın şiirine nazire olarak yazılmıştır. Şiirde sevgiliye kavuşma arzusunu ifade eden Âşık, ona olan aşkını ve özlemini dile getirmektedir.

...

*Hasretin içimde olmuşum naçar,
Sanki yavru ceylân avcıdan kaçır,*

Yaramın üstünde belki gül açar,

Bu bahar olmazsa gelecek bahar.

N-9. Şiir: *Haberimiz Yok* adlı şiir, Âşık Nisari'nin şiirine nazire olarak yazılmıştır. Şiirde, yazdığı birkaç eserle kendisini şair olarak tanıtan günümüz bazı şairleri eleştirilmektedir.

...

Şiir diye yutturmuşuz yalanı,

Hece hırsızından cümle çalanı,

Asırlardır görmemişiz talanı,

Aşk bilmecesinden haberimiz yok.

N-10. Şiir: *Yüreğim Yanar* başlıklı şiir, Vasfiye Çetin'in "*Almayın Ahımı*" adlı şiirine nazire olarak yazılmıştır. Şiirde Âşık, vefasız sevgili için harcanan ömürden yakınmaktadır.

...

Seneler tüketti sustukça sustum,

Sabır mı bıraktın yeter kan kustum,

Kazılsa mezarım, örtülse üstüm,

Yalan mızımlığa yüreğim yanar.

N-11. Şiir: *Beni Unutma* adlı şiir, Safure Kalafat'ın şiirine nazire olarak yazılmıştır. Şiirde Âşık, sevgiliden kendisini unutmamasını istemektedir.

Bırak kuşlar unutsunlar ötmeyi,

Bulutlar ağlasın beni unutma,

Gün doğmasın, ay unutsun batmayı,

Dereler çağlasın beni unutma.

N-12. Şiir: *Kanım Donuyor* adlı şiir, Fikret Ögüztürk'ün şiirine nazire olarak yazılmıştır. Şiirde Müslümanlara ve mazlumlara yapılan zulme karşı sert bir şekilde tepki gösteren Âşık, dünyanın yapılan zulme sessiz kalmasına sitem etmektedir.

...

Plânlı düzenli kurulmuş site,

Al bunun birini birine çite,

İslâm bildiklerim itoğluite,

Selâm gönderdikçe kanım donuyor.

N-13. Şiir: *Aleykümselâm* adlı şiir, Ahmet Ergin'in "*Selâmünaleyküm*" başlıklı şiirine karşı nazire olarak yazılmıştır.

Selâmın baş ile göz üstünedir,

Ve aleykümselâm Ahmedî kardeş,

Arifin temeli söz üstünedir,

Ve aleykümselâm Ahmedî kardeş,

N-14. Şiir: Şair Yusuf'un şiirine nazire olarak yazılan *Bu Da Hayırsız* adlı şiirde madde karşısında âşığı terk eden sevgiliye yakınılmaktadır.

Benden varlığını görünce caydı,

Sevmeye değmezmiş bu da hayırsız.

Keşke beni gerçek seven olaydı,

Sevmeye değmezmiş bu da hayırsız.

N-15. Şiir: *Dede Eeee* adlı şiir, Derviş Eroğlu'nun şiirine nazire olarak yazılmıştır. Şiirde bir dedenin kendisini genç olarak görmesi eleştirilmiştir.

Mademki dedesin dede gibi dur,

Yirmisinde görüldüğün ne hikmet?

Yanında bir baston, gözlük bulundur,

Tek gömleğe sarındığın ne hikmet?

N-16. Şiir: *Bize Gül Yetiştir Güneydoğu'da* adlı şiir, Gürsel Güveloğlu'nun Güneydoğu'ya ataması yapılan öğretmen yeğeni için yazdığı "*Yolun Açık Olsun Git Güle Güle*" başlıklı şiirine nazire olarak yazılmıştır.

Sen bir kahramansın görevin kutsal,

Bize gül yetiştir Güneydoğu'da.

Göreve gönül ver biraz daha kal,

Taze dal yetiştir Güneydoğu'da.

N-17. **Şiir:** *Arkadaş Benim* adlı şiir, Ahmet Ergin'in şiirine nazire olarak yazılmıştır.

...

Sanki çok mu güldü bu garip dostun?

Anlamadım niye kadere küstün?

Binali'yim Hakk'a serili postun,

Üstünde secdeye giden baş benim.

N-18. **Şiir:** *Olurdu Gülüm* adlı şiir, Necati Ocakçı'nın şiirine nazire olarak yazılmıştır. Şiirde Âşık, sevgiliye olan aşkını ve özlemini dile getirmektedir.

Ben de eller gibi murada erip,

Gülseydim ne güzel olurdu gülüm.

Ömür boyu sana selâm gönderip,

Alsaydım ne güzel olurdu gülüm.

N-19. **Şiir:** *İnşallah* adlı şiir, Fikret Ögüztürk'ün "*Kurdeşen Gibi*" başlıklı şiirine nazire olarak yazılmıştır. Şiirde hürriyet, adalet kavramları üzerinde duran Âşık, dünyanın kötülüklerden ve zalimlerden temizlenmesini umut etmektedir.

...

Bir gün temizlenir kör ile sağır,

Yeter ki toparlan Mevlâ'yı çağır.

Adalet, zulümden gelirse ağır,

Küfrün boğazını sıkar inşallah.

N-20. Şiir: *Gönlüm Size Doğru Kayar Evladım* adlı şiir Zafer Kılıç'ın “*Ben Artık Sivas'tayım*” başlıklı şiirine nazire olarak yazılmıştır. Şiirde Âşık, oğluna duyduğu sevgiyi ve özlemi dile getirmektedir.

...

*Sizin hasretiniz bizleri yakar,
Gizlesek de gözümüzden yaş akar,
Çakal yavrusuna şefkatle bakar,
Sanma yavrusuna kıyar evladım.*

N-21. Şiir: *Eser Kalmadı* adlı şiir, Âşık Gürkanî'nin “*Sazın Telinden*” başlıklı şiirine nazire olarak yazılmıştır. Şiirde Âşık, geçmişe olan özlemini dile getirerek, günümüz toplumundaki ahlâkî çöküntüyü ve kültürel yozlaşmayı eleştirmektedir.

...

*Top atıldı temeline güvenin,
Aslan buzağısı oldu düvenin,
İtibarı arttı Hakk'a sövenin,
Ne ayak, ne başta eser kalmadı.*

N-22. Şiir: *Gördüğüm* adlı şiir, Rahime Kay'nın “*Toros Kadını*” başlıklı şiirine nazire olarak yazılmıştır. Şiirde, Toroslardan şehre taşınan bir kadının geçirmiş olduğu fiziksel ve ruhsal değişimi anlatılmaktadır.

...

*Toroslardan inmiş olmuş medenî,
Bir acayip bakmış gelip gideni,
Salyalanmış yarı çıplak bedeni,
Koklanacak gül kalmamış gördüğüm.*

N-23. Şiir: *Güller Utanır* adlı şiir, Dinçer Demirel'in "Gözlerimiz Ağlasa Ne Fark Eder Ki" başlıklı şiirine nazire olarak yazılmıştır. Şiirde âşkın sevgiliye olan aşkı mübalâğalı bir şekilde anlatılmıştır.

Gözlerimden akan yaşın yanında,

Bulutlar utanır, seller utanır.

Bağrıma bastığım taşın yanında,

Bülbüller utanır, güller utanır.

N-24. Şiir: *Noel Baba* adlı şiir, Seyfettin Karahocagil'in "Noel Baba Kimin Babası?" başlıklı şiirine nazire olarak yazılmıştır. Şiirde Âşık, Noel eğlencelerinin ve Noel Baba'nın Türk kültüründe yerinin olmadığını dile getirmektedir.

Asırlardır uyuşturmuş, uyutmuş,

İşte Noel bu gafilin babası.

Babasının mezarını unutmuş,

İşte Noel bu sefilin babası.

N-25. Şiir: *Neler Götürmüş* adlı şiir, Şevki Kayaturan'ın "Yıllar Benden Neler Neler Götürmüş" başlıklı şiirine nazire olarak yazılmıştır. Şiirde geçen yılların âşık üzerinde bıraktığı fizikî ve ruhsal değişim anlatılmaktadır.

Rüzgâr gibi girmiş harman yerine,

Yıllar senin kaşlarını götürmüş.

Tesir etmiş kemiğine derine,

Ağızındaki dişlerini götürmüş.

N-26. Şiir: *Kıldıramadım* adlı şiir, Ozan Çoşkun'un şiirine nazire olarak yazılmıştır. Şiirde, gaflet içinde geçen ömürden yakınılmaktadır.

Senelerim geldi geçti habersiz,

Başımı gafletten kaldıramadım.

Sermayem tükendi, gereksiz, yersiz,

Boş gönül kabımı dolduramadım.

N-27. Şiir: *Diyorlar* adlı şiir, M. Nuri Parmaksız'ın şiirine nazire olarak yazılmıştır. Şiirde, toplumun Batı'ya karşı olan özentisi ve toplumda hâsıl olan kültürel yozlaşma eleştirilmektedir.

Ne çabuk tükendi Hatice, Fatma,

Torunlara Helen, Ceren diyorlar.

Kimden miras kaldı kültürü satma?

Melisa, Kerelayn, Keran diyorlar,

6.1.17. Atışmalar¹³⁹

A-1. Şiir: Âşık Binali Kılıç'ın ve Âşık Aytaç Sırrani'nin *Sevda Üzerine* konulu yaptıkları atışmada Âşıklar, çeşitli benzetmeler kullanarak sevdanın tanımını ve etkisini anlatmaktadır.

Âşık Sırrani

Sevda üzerine sohbet edelim,

Yanan yüreğimin közüdür sevda.

Tabip olup çaresine gidelim,

Derin bir yaradır, sızıdır sevda.

Âşık Binali

Yıllar yılı gidiyorum ardından,

Alnıma yazılan yazıdır sevda.

Civan ömrüm boşa gitti derdinden,

Cümle benliğimin özüdür sevda.

¹³⁹ Çalışmada açıklığı ve anlaşılabilirliği sağlamak adına Âşık Binali Kılıç'ın atışma şiirleri 'A' harfi ile gösterilmiştir.

A-2. Şiir: *Ahmet Emmi Ne Durursun Yaylada?* adlı atışmada Âşık Binali ile Ahmet Bey'in arasında geçen karşılıklı konuşma atışmaya dönüşmüştür. Bu atışmada, Ahmet Bey'in yaylada kalma sebepleri sıralanmıştır.

Âşık Binali

Saçın başın beyazlara boyanmış,

Ahmet emmi ne durursun yaylada?

Yaşın gelmiş yetmiş beşe dayanmış,

Ahmet emmi ne durursun yaylada?

Ahmet Emmi

Yaylanın havası temizdir hoştur,

Onun için ayrılamam yayladan.

Beş yüzyıl yaşasan bu dünya boştur,

Onun için ayrılamam yayladan.

A-3. Şiir: *Âşık Binali ve Âşık Aytaç Sırrani Atışması* adlı atışmada sevgiliye olan aşk ve sevgili yolunda çekilen cefa anlatılmaktadır.

Âşık Binali

Vefasız başıma ne işler açtın,

Zordan zora, hâlden hâle düştüm ben.

Hep ben avcı, sense av oldun kaçtın,

Yerden yere, yoldan yola düştüm ben.

Âşık Sırrani

Bazen Mecnun olup Leyla aradım,

Birdenbire dilden dile düştüm ben.

Bazen Kerem olup aşka yanardım,

Nardan nara, külden küle düştüm ben.

A-4. Şiir: Âşık Binali ve Şair Zafer Kılıç *Atışması* adlı atışmada Zafer Kılıç, babası olan Binali Kılıç'ı övmesine karşı Binali Kılıç, oğlu Zafer Kılıç'a olan sevgisini ve Zafer Kılıç'ın meziyetlerini anlatmaktadır.

Şair Zafer

Namaz kılar başı secdeden kalkmaz,

İman Kur'an eksik olmaz babamda.

Sabırlıdır tevekkülü bırakmaz,

Edep hayâ eksik olmaz babamda.

Âşık Binali

Hak güzel yaratmış, huyu güzeldir,

İlim irfan eksik olmaz oğlumda.

Aslı, asaleti, soyu güzeldir,

Edep erkân eksik olmaz oğlumda.

A-5. Şiir: Âşık Binali, kişileştirmiş olduğu sinek ile ironik ifadeler kullanarak karşılıklı atışma şeklinde yazmış olduğu *Sinek İle Atışma* adlı şiirde bir sineğin, kendisini gafletten uyanışa davet edişini anlatmaktadır.

...

Âşık Binali

Herhâlde yanmıştı yan yan yürüdü,

Islak ayakları yerde sürüdü,

Binali der pişman gibi göründü,

Mahcup gibi selâm sundu bu sinek.

Sinek

*Aldırmadım ayağında yaşıma,
İkazda bulundum arkadaşına,
Ağır aksak çekip gittim işime,
Bilmem uyandı mı bu tembel adam?*

A-6. Şiir: Ankara’da ikamet eden Âşık Binali’nin ve Aydın’da bulunan Âşık Muhsin Özen’in, facebook üzerinden canlı yayın yaparak gerçekleştirmiş oldukları atışmada âşıklar, gurbeti ve gurbette çekilen ıstırapı ele almışlardır.

Âşık Binali
*Ne yapsam başımdan atamıyorum,
Çığ gibi üstüme gelen gurbeti.
Zehirdir lokması yutamıyorum,
Gerçeğe benzettim yalan gurbeti.*

Âşık Yaralı
*Ne kadar uğraştım kurtulamadım,
Benden hayatımı çalan gurbeti.
Hemi de dolaştım ben adım adım,
Kardeşi kardeşten bölen gurbeti.*

A-7. Şiir: *Salim Baba İle Âşık Binali Atışması* adlı atışmada ölüm ve dünyanın geçiciliği anlatılmaktadır.

Âşık Binali
*Gençlik uçup giden kuşa mı benzer?
Pirlikten haber ver ey Salim Baba.
Ömür bahara mı, kışa mı benzer?
Zorluktan haber ver ey Salim Baba.*

Salim Baba

Gençlik uçup giden kuş misalidir,

Kadrini bilmeli pırlıktan evvel.

Ömür bahar ile kış misalidir,

Hasat toplamalı zorluktan evvel.

YEDİNCİ BÖLÜM

ÂŞIK BİNALİ KILIÇ'IN ŞİİRLERİNİN DİL, ÜSLÛP, YAPI VE ŞEKİL ÖZELLİKLERİ

7.1. Âşık Binali Kılıç'ın Şiirlerinde Hece Ölçüsü

Şiir biçim kurma sanatıdır. Âşık şiirinin biçimini âşık şiiri geleneği belirler. Her milletin dil yapısına uygun ölçü oluşmuştur. Hece ölçüsü Türk diline en uygun ölçüdür. Âşıklar çağlar boyu hece ölçüsünü en güzel şekliyle kullanarak ahenk ve anlatım yönünden gelişmesini sağlamışlardır.¹⁴⁰

Eskiden 'parmak hesabı' veya 'vezn-i benan' denilen hece ölçüsü, hecelerin sayısına göre kurulmuş bir ölçüdür. Türk şiirinde eskiden beri kullanılan ve mısralardaki hece sayısının eşitliğine dayanan bir ölçüdür.¹⁴¹

Hece ölçüsünde dizenin belli bölümlere ayrılmasına durgunlama, bu bölümlerin yerlerine de durak denir. Durak, kulakla uyumlu bir izlenim bırakan söz öbekleri arasında olur. Hece ölçüsünün kalıplardaki durak sayısı en az iki en çok beş olabilir. Duraklardaki hece sayısı da birden ona kadar değişir. Hece ölçüsünün ikiden yirmiye kadar birçok kalıbı vardır. En çok kullanılan kalıplar 7'li, 8'li, 11'li ve 14'lü kalıplardır.¹⁴²

Çalışmanın konusunu Âşık Binali Kılıç'ın 11'li hece ölçüsü ile yazdığı üç yüz kırk dört şiiri oluşturmaktadır. Âşık Kılıç'ın şiirlerinde 6+5, 4+4+3, 4+7, 7+4 ve 5+6 durakları kullanılmıştır.

7.2. Âşık Binali Kılıç'ın Şiirlerinde Dize ve Hane Sayısı

7.2.1. Âşık Binali Kılıç'ın Dörtlüklerle Yazılan Şiirleri

2. Şiir: Asker Olunca

¹⁴⁰ Erman Artun, *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*, s. 89.

¹⁴¹ Erman Artun, *Ansiklopedik Halkbilimi/Halk Edebiyatı Sözlüğü Terimler-Motifler-Kavramlar*, s. 250.

¹⁴² Cem Dilçin, *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, Türk Dil kurumu Yayınları, Ankara, 2013, s. 40-41-42.

*Askerlikte eşi, dostu, akranı,
Gör görebilirsen asker olunca.
Can sıkılır özlediğin insanı,
Sor sorabilirsen asker olunca.*

*İki tenekeye ismin basılır,
Künye diye boğazına asılır,
Siyah bıyıkların her gün kesilir,
Bur burabilirsen asker olunca.*

...

78. Şiir: Bir Rüya

*Yürek mi dayanır, can mı dayanır?
Behey kara gözlüm bunca duyguya.
Ömür mü dayanır, gün mü dayanır?
Sevip, sevilmemek denen korkuya.*

*Gözlerin Azrail, her gün karşımda,
Canım almak ister bu genç yaşımda,
Bu nasıl sevdadır benim başımda?
Gözlerimi düşman etmiş uykuya.*

...

Âşık Binali Kılıç'ın dört haneli şiirleri:

Şiir 1,2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22,
23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45,
47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69,
70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91,

92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, N-1, N-2, N-3, N-4, N-5, N-6, N-7, N-8, N-9, N-10, N-11, N-12, N-13, N-14, N-15, N-16, N-17, N-18, N-19, N-20, N-21, N-22, N-23, N-24, N-25, N-26, N-27, A-1, A-2, A-3, A-4, A-5, A-6, A-7.

7.2.2. Âşık Binali Kılıç'ın Beş Haneli Şiirleri

B-1. Şiir: *Bir Destansın Çanakkale*

*Şahadet makamı en kutsal kurum,
Düşman saflarında derin uçurum,
Sen benim şerefim, şanım, gururum,
Şehit kanlarıyla açan gülistan,
Bir destansın Çanakkale bir destan.*

*Çörçil (Churchill)'de anladı Türkün gücünü,
Dünyaya yayıldı Türklerin ünü,
Yiğitleri siper etti göğsünü,
Topun güllesini aldı bir aslan,*

Bir destansın Çanakkale bir destan.

...

B-6. Şiir: *Gez Dünyayı Gör Konya 'yı*

Sözlerinin doğrulukta yeri var,

Çünkü orda muhabbetin seri var,

Ben bilirim yâranların yâri var,

Gez dünyayı, gör Konya'yı demişler.

Konya'da da Mevlâna'yı demişler.

Sanma ki bu sözü boşa yaymışlar,

Nasibi olanlar bunu duymuşlar,

Muhabbet açları burda doymuşlar,

Gez dünyayı, gör Konya'yı demişler.

Konya'da da Mevlâna'yı demişler.

...

Âşık Binali Kılıç'ın beş haneli şiirleri:

Şiir B-1, B-2, B-3, B-4, B-5, B-6, B-7, B-8, B-9, B-10, B-11, B-12, B-13, B-14, B-15.

7.2.3. Âşık Binali Kılıç'ın Altı Haneli Şiirleri

Alt-1. Şiir: *Vergi Su*

Adam değil vergisini vermeyen,

Yetimin hakkını çalan gibidir.

Bakar kördür kul hakkını görmeyen,

Mazlumun malını talan gibidir

*Vergi yoldur, vergi köprü, vergi su,
İnsanın üstünde haktır doğrusu.*

*Ebedi değildir kul saltanatı,
Verilirse kırka bedel bir katı,
Canın sadakası, malın zekâtı,
Vergi kaçırana yılan gibidir.
Vergi yoldur, vergi köprü, vergi su,
İnsanın üstünde haktır doğrusu.*

...

Alt-2. Şiir: Afrin Destanı

*Bir nifak tohumu Orta Doğu'da
Serpilmiş büyümüş çınara dönmüş.
Diken gibi sarmış solu sağda
Bir çıban misali kanara dönmüş,
Birileri salmış birilerini.
Ya Rabbi sen koru Türk askerini.*

*Firar etmiş bu diyarın huzuru,
Yuvalanmış münafığı, munzuru,
Bir iblise dönmüş Esad hınzırı,
Ülkenin her yeri mezara dönmüş,
Halk terk etmiş yuvasını yerini,
Ya Rabbi sen koru Türk askerini.*

...

Âşık Binali Kılıç'ın altı haneli şiirleri:

Şiir Alt-1, Alt-2.

7.3. Âşık Binali Kılıç'ın Şiirlerinde Şekil, Kafiye ve Redif

7.3.1. Âşık Binali Kılıç'ın Şiirlerinde Kafiye ve Redif

Kafiyenin sözlük anlamı 'sondan gelen', 'arkadan gelen' demektir. Edebi bir kavram olarak da anlamca ayrı, sesçe bir olan kelimelerin mısra sonunda yer alması anlamındadır.¹⁴³ Uyağın karşılığı bir söz olan kafiye, Türkçe bir kelime değildir. Türkçe bir kelime olan uyak 'uy' kökünden gelen 'uy-um', 'uy-gun' ve 'uy-du' sözcükleriyle kökteş olan bir kelimedir.¹⁴⁴

Halk şiirinde kafiyeeye ayak denir. Şiirde veya türküde uyulacak ahenk usul anlamındadır. Saz şairleri karşılaşmalarda birbirini bağlamak, karşısındakini güç duruma düşürmek için her çeşit ayak oyunlarına başvururlar.¹⁴⁵ Saz şairlerine göre ayaklar kafiyeli kelimelerin azlığına ve çokluğuna göre "kapanık ayak", "dar ayak", "geniş ayak" gibi dallara ayrılır.¹⁴⁶

Kafiye, şiiri oluşturan her biri önemli olan sözcüklerin sıralanışı ile ilgili bir durumdur.¹⁴⁷ Kafiye, ses benzerliğinin azlığına ve çokluğuna göre çeşitlenir. Halk şiirinde genellikle "yarım kafiye", "tam kafiye", "zengin kafiye", "tunç kafiye" ve "cinaslı kafiye" çeşitleri kullanılmaktadır.¹⁴⁸

Kafiye, şiirde ortak sesi en az bir ses olmak üzere mısralar arasında tesis edilen ses benzerliğidir. Benzerlik sadece kafiye ile sağlanabileceği gibi genellikle kafiyeli söze redif denilen ve aynen tekrarlanan ek yahut kelimelerin dâhil edilmesiyle de sağlanabilir.¹⁴⁹

¹⁴³ Abdurrahman Güzel, Ali Torun, *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*, s. 139.

¹⁴⁴ Mehmet Yardımcı, *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, s. 27.

¹⁴⁵ Ensar Aslan, *Çıldırli Âşık Şenlik Hayatı-Şiirleri-Karşılaşmaları-Hikâyeleri*, s. 41.

¹⁴⁶ Saim Sakaoğlu, *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, s. 133.

¹⁴⁷ Mehmet Yardımcı, *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, s. 27.

¹⁴⁸ Özkul Çobanoğlu, *Halk Edebiyatına Giriş-I*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2015, s. 46.

¹⁴⁹ Doğan Kaya, *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, Kitabevi Yayınları, 2000, İstanbul, s. 33.

Redif, şiirde kafiye den sonra gelen eş görevli kelime veya eklerdir. Halk şiirinde oluşturduğu ahengin yanı sıra konu bütünlüğünü, şiirlerin birbirinden ayrılmasını sağlar.¹⁵⁰ Şiirde anlatımı kuvvetlendirmesi, kafiye nin zenginleşmesi ve ahengin artması çoğu zaman redife bağlıdır. Halk şiirinde redif in en önemli görevi, kafiye bulmakta güçlük çekilen kelimeleri dize sonunda getirebilmekte sağladığı kolaylıktır.¹⁵¹

Âşık Binali Kılıç, şiirlerinde kafiye çeşitlerinden yarım kafiye, tam kafiye, zengin kafiye, tunç kafiye ve cinaslı kafiye çeşitlerini kullanmıştır. Tunç kafiye ve cinaslı kafiye, diğer kafiye çeşitlerine nazaran Âşık Kılıç'ın şiirlerinde daha az kullanmıştır. Bir diğer ahenk unsuru olan redif, Kılıç'ın şiirlerinde sıkça yer almıştır.

7.3.1.1. Yarım Kafiye

Yarım kafiye, bir tek ünsüz benzerliğine dayanan kafiye türüdür.¹⁵²

Bay Yunus Emre adlı şiirde birinci, ikinci ve üçüncü dizelerdeki 'mek isterim' ifadesi redif; 'r' sesi ise yarım kafiye dir.

...

Gönül arzu eder görmek isterim,

Can deyip sineme sarmak isterim,

Dolu bir muhabbet vermek isterim,

Bayan Sultan Yeşim, Bay Yunus Emre.

Sevdiğini Düşledi adlı şiirde birinci, ikinci ve üçüncü dizelerdeki 'medi' ifadesi redif; 't' sesi ise yarım kafiye dir.

...

Rüzgârlarla selâm saldım gitmedi,

Bazen de âşıklık para etmedi,

¹⁵⁰ Erman Artun, *Ansiklopedik Halkbilimi/Halk Edebiyatı Sözlüğü Terimler-Motifler-Kavramlar*, s. 405.

¹⁵¹ Özkul Çobanoğlu, *Halk Edebiyatına Giriş-I*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, s. 50.

¹⁵² Cem Dilçin, *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi* s. 85.

Binali'nin eli yâra yetmedi,

Gece gündüz sevdiğini düşledi.

Sefaletimizden Haberimiz Yok adlı şiirde birinci, ikinci ve üçüncü dizelerdeki ‘en’ hecesi redif; ‘l’ sesi ise yarım kafiye.

...

Bir değil, beş değil, bin değil ölen,

Yolunu şaşırmış ağlayan, gülen,

Maskeye bürünmüş bilmeyen, bilen,

Kabahatimizden haberimiz yok.

Yâra Doğru Giden Yolda Yol Alır adlı şiirde birinci, ikinci ve üçüncü dizelerdeki ‘erim’ ifadesi redif; ‘k’ sesi ise yarım kafiye.

...

Binali gözümden yaşlar dökerim,

Kaderim böyleymiş boyun bükerim,

Otuz yıldır hasretini çekerim,

Tez midir güzelim merhamet eyle?

Yaz Dedi Gözün Yumdu Ağladı adlı şiirde birinci, ikinci ve üçüncü dizelerdeki ‘mıştım’ ifadesi redif; ‘l’ sesi ise yarım kafiye.

...

Hasta haberini almıştım dedim.

O yüzden, kapını çalmıştım dedim.

Bir destan yazmaya gelmiştim dedim.

Biz dedi gözünü yumdu ağladı.

1.Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘tXm’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiye.

29–30–31. dizelerdeki ‘madım ’ ifadesi redif; ‘y’ sesi yarım kafiye.

45–46–47. dizelerdeki ‘dın ’ ifadesi redif; ‘a’ sesi yarım kafiye.

2. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘ılır ’ ifadesi redif; ‘s’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

3. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘larım benim’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

4–5–6. dizelerdeki ‘mak isterim’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘durmuş’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

5. Şiir:1–3. dizelerdeki ‘si’ ifadesi redif; ‘e’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘katar’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

21–22–23. dizelerdeki ‘dXm’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

7. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘medi’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiyedir.

8. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘lar’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘en’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

25–26–27. dizelerdeki ‘tık’ ifadesi redif; ‘ç’ sesi yarım kafiyedir.

9. Şiir:9–10–11. dizelerdeki ‘mXz’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

10. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘mı’ ifadesi redif; ‘y’ sesi yarım kafiyedir.

11. Şiir: 2–4.dizelerdeki ‘dedi gözünü yumdu ağladı’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘du’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

21–22–23. dizelerdeki ‘Xr mü? dedim’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

33–34–35. dizelerdeki ‘mıştım dedim’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

37–38–39. dizelerdeki ‘er mi? dedim’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

45–46–47. dizelerdeki ‘em dedim’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

12. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘sofrası Antoloji. Com’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiyedir.

21–22–23. dizelerdeki ‘yazsın’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

25–26–27. dizelerdeki ‘sın’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

14. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘Xn’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.¹⁵³

2–4. dizelerdeki ‘Xn var’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiyedir.

15. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘si’ ifadesi redif; ‘e’ sesi yarım kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘ünde’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘Xnde’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

16. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘memiz ya Rab’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘dXIXr’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘Xne senin’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

21–22–23. dizelerdeki ‘XnlXr’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

18. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘maya’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘mazdın’ ifadesi redif; ‘y’ sesi yarım kafiyedir.

19. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘mayan bir olmaz ki’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

20. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘ın var’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiyedir.

21. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘lersin’ ifadesi redif; ‘s’ sesi yarım kafiyedir.

22. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘madı’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

2–4. dizelerdeki ‘diye kandırdı faniymiş meğer’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

¹⁵³ Aynı anlam ve görevdeki redif eklerinde görülen ses değişikliği ‘X’ ile gösterilmiştir.

13–14–15.dizelerdeki ‘mXz mı dedi?’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiye.

23. Şiir: 21–22–23.dizelerdeki ‘X da sözüm yok’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiye.

24. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘dXm gitti, bana borcun kalmadı’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

25. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘X daldım ağladım’ ifadesi redif; ‘s’ sesi yarım kafiye.

5–6–7. dizelerdeki ‘sı’ ifadesi redif; ‘a’ sesi yarım kafiye.

26. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘üm’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiye.

2–4. dizelerdeki ‘oldu benim’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiye.

21–22–23. dizelerdeki ‘mXşXm’ ifadesi redif; ‘s’ sesi yarım kafiye.

25–26–27. dizelerdeki ‘Xm tükendi’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiye.

27. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘Xn tadı yalanmış’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiye.

9–10–11. dizelerdeki ‘m’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiye.

29. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘diler’ ifadesi redif; ‘e’ sesi yarım kafiye.

31. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘XmX sarıldım ağladım ana’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiye.

17–18–19. dizelerdeki ‘madan’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

21–22–23. dizelerdeki ‘arsın’ ifadesi redif; ‘y’ sesi yarım kafiye.

32. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘sa’ ifadesi redif; ‘k’ sesi yarım kafiye.

33. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘olur’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiye.

35. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘olmuş’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

36. Şiir: 1–2–3. dizelerdeki ‘dXrmXş’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

37. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘Xr’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

38. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘lık’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

39. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘de gördüm ben seni’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘Xnda’ ifadesi redif; ‘y’ sesi yarım kafiyedir.

25–26–27. dizelerdeki ‘olduk’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

41. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘Xr’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

21–22–23. dizelerdeki ‘maya başlar’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

42. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘oğlum’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘ma’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiyedir.

45. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘erek’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘tuğunu bilirim’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiyedir.

47. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘Dursun Emmi’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘ile olmaz’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

50. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘deseydin, yetmez miydi be zalim’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

52. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ti’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘ı’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

25–26–27. dizelerdeki ‘mXş’ ifadesi redif; ‘s’ sesi yarım kafiyedir.

41–42–43. dizelerdeki ‘mXş’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

45–46–47. dizelerdeki ‘elim’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

54. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘larda yok olmuşsun yok’ ifadesi redif; ‘a’ sesi yarım kafiyedir.

57. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘imiş meğer’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

58. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘Xr diye’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘Xn üstüne’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

21–22–23. dizelerdeki ‘lXr’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

59. Şiir: 21–22–23. dizelerdeki ‘XmXz’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiyedir.

60. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘diye sakladım seneler boyu’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

21–22–23. dizelerdeki ‘bulamadım’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

61. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘sıdır askerin’ ifadesi redif; ‘a’ sesi yarım kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘XndX’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

62. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘mXşXm’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

63. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘dı mı ki haberimiz olmadı’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

64. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘mı’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘Xr’ ifadesi redif; ‘y’ sesi yarım kafiyedir.

66. Şiir: 21–22–23. dizelerdeki ‘dXn ya’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

25–26–27. dizelerdeki ‘mak ne mümkün’ ifadesi redif; ‘ç’ sesi yarım kafiyedir.

67. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘sX inşallah bir şeyler olur’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘ile’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘lar’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

21–22–23. dizelerdeki ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

70. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘larım’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘acak’ ifadesi redif; ‘k’ sesi yarım kafiyedir.

72. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘erdi’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiyedir.

73. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘olmasın yâr’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiyedir.

74. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘er muntazam’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

75. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘demiş’ ifadesi redif; ‘y’ sesi yarım kafiyedir.

2–4. dizelerdeki ‘dXm can evime Türcan Bacım’ı’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘gibi’ ifadesi redif; ‘u’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘dXm’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

76. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘lerin öldürür, sen öldürürsün’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘nedendir’ ifadesi redif; ‘m’ sesi yarım kafiyedir.

77. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ini’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

78. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘mı dayanır?’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘madım’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

79. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘manın yolunu bulamıyorum’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

80. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘verir bir gün içinde’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

82. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘de’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

83. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘dXn beni’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘sXn’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

84. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘en âlimdir’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘mış’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

85. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘benim diyen’ ifadesi redif; ‘p’ sesi yarım kafiyedir.

86. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

87. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘yeter’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

88. Şiir: 25–26–27. dizelerdeki ‘leri’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

29–30–31. dizelerdeki ‘memişse’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

89. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘etme beni’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

90. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘beni üzer’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘mışım’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

91. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘XrdXn’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiyedir.

92. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘ardın’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiyedir.

93. Şiir: 21–22–23. dizelerdeki ‘lere’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

94. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘sanmayasın’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

96. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘imi’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

97. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘dXn’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘medin’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘mazsın’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

98. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

99. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘mXz’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘gibi’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

100. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘mam’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘lerem’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘irem’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘ene gider’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

33–34–35. dizelerdeki ‘amazlar’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiye.

101. Şiir: 21–22–23. dizelerdeki ‘verir’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiye.

25–26–27. dizelerdeki ‘dXr bilesin’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

102. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘dXm’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiye.

103. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘ması da sitemdir’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiye.

9–10–11. dizelerdeki ‘Xnca’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiye.

13–14–15. dizelerdeki ‘dığında’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiye.

104. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘mayayım dedim dayanamadım’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiye.

17–18–19. dizelerdeki ‘Xr’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiye.

21–22–23. dizelerdeki ‘ılmış’ ifadesi redif; ‘y’ sesi yarım kafiye.

105. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘istersen’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiye.

106. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘Xm yok’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiye.

9–10–11. dizelerdeki ‘imiş’ ifadesi redif; ‘k’ sesi yarım kafiye.

13–14–15. dizelerdeki ‘erdi’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiye.

17–18–19. dizelerdeki ‘dan’ ifadesi redif; ‘a’ sesi yarım kafiye.

107. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘mXz ki’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

108. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘mek miydi senin aşkın Mevlâna’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiye.

109. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘dXn çevirdin’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiye.

21–22–23. dizelerdeki ‘XndXm’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiyedir.

25–26–27. dizelerdeki ‘eyle’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

110. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘den usandım’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘k’ sesi yarım kafiyedir.

111. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘Xrlar’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

112. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘lXr beni arar ben vatanımı’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

113. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘beni bıraktı gitti’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘zannettim’ ifadesi redif; ‘k’ sesi yarım kafiyedir.

114. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘XrdXm’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiyedir.

117. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘erim’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

118. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘dXr desinler’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

21–22–23. dizelerdeki ‘me Binali’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiyedir.

119. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘mesin seni’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

121. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘ında’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

21–22–23. dizelerdeki ‘Xnda’ ifadesi redif; ‘y’ sesi yarım kafiyedir.

122. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘dın’ ifadesi redif; ‘a’ sesi yarım kafiyedir.

123. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘Xne’ ifadesi redif; ‘p’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘götür’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

124. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘sxn’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

33–34–35. dizelerdeki ‘tutar’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

37–38–39. dizelerdeki ‘erler’ ifadesi redif; ‘p’ sesi yarım kafiyedir.

125. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘diğini’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘değildir ha’ ifadesi redif; ‘s’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘arlar seni’ ifadesi redif; ‘y’ sesi yarım kafiyedir.

126. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ya gider’ ifadesi redif; ‘a’ sesi yarım kafiyedir.

2–4. dizelerdeki ‘olmadıkça’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

127. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘lXr bana’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘mXşlXr’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

130. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

33–34–35. dizelerdeki ‘mıyorsunuz’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

41–42–43. dizelerdeki ‘mıyor’ ifadesi redif; ‘k’ sesi yarım kafiyedir.

49–50–51. dizelerdeki ‘lar’ ifadesi redif; ‘a’ sesi yarım kafiyedir.

131. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘görebilmezsin’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘dXn geçilir’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

132. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘versin bana’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘ında’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

133. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘acam diye’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘Xne’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘sXn sen’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

134. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘XrXn gündür’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

135. Şiir: 15–16. dizelerdeki ‘malı’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

136. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘lXr’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

138. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘madan olmaz’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

139. Şiir: 21–22–23. dizelerdeki ‘larım’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiyedir.

140. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘dügü güzel görünür’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘tXn habersiz ’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiyedir.

141. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘insanların’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

142. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘de mi’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

143. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘tX aynıdır’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiyedir.

144. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘düşürüyor’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘değil ama’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

147. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘Xn yahşıdır’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘dXn’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

21–22–23. dizelerdeki ‘XndXn’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

148. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘dXlXr beni’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

150. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

4–5–6. dizelerdeki ‘Xn üstüne’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘defterime’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

151. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘i’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘lar’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiyedir.

152. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘Xn dost gibi’ ifadesi redif; ‘k’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘mXyor’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

154. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘seni’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

155. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘masın’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

156. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘gibi özledim seni’ ifadesi redif; ‘u’ sesi yarım kafiyedir.

157. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘hayırsız’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘mezdin’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

159. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘olurda eyler misin beni yâr’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

160. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘dXrdXm kenara koydum gönlümü’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

161. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘mXdX hayırsız akrabalarım’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

163. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘sXlXr’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

165. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘dı’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

166. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘mXdX’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

167. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ya düştüm’ ifadesi redif; ‘a’ sesi yarım kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘XrdXm’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘XrdXm’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

21–22–23. dizelerdeki ‘dXm’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

168. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘muhabbetine doyamıyorum’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

21–22–23. dizelerdeki ‘en’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiyedir.

169. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘bastığında’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiye.

171. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘mek üzereyim sesin gelmiyor’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

172. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘mayana sözüm yok’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

17–18–19. dizelerdeki ‘Xr’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiye.

21–22–23. dizelerdeki ‘ler bulunur’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

25–26–27. dizelerdeki ‘ar’ ifadesi redif; ‘k’ sesi yarım kafiye.

175. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘arsan ağlama Allah aşkına’ ifadesi redif; ‘y’ sesi yarım kafiye.

176. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘madıkça komutanım değilsin’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiye.

13–14–15. dizelerdeki ‘leri’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

177. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘mazdı’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiye.

178. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘Xn insan benim öz kardeşimdir.’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

179. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘malıyız sıraya’ ifadesi redif; ‘k’ sesi yarım kafiye.

9–10–11. dizelerdeki ‘arak’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiye.

180. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘XndX’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

181. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘madı’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

2–4. dizelerdeki ‘lerine ne oldu?’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

5–6–7. dizelerdeki ‘sXn’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiye.

183. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘mamış’ ifadesi redif; ‘y’ sesi yarım kafiye.

184. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘ların’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiye.

185. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘ya bırak’ ifadesi redif; ‘a’ sesi yarım kafiye.

186. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘mayı’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiye.

187. Şiir: 17.18.19. dizelerdeki ‘gibi’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiye.

188. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ini’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiye.

13–14.15. dizelerdeki ‘Xndan’ ifadesi redif; ‘h’ sesi yarım kafiye.

189. Şiir: 29–30–31. dizelerdeki ‘sı’ ifadesi redif; ‘a’ sesi yarım kafiye.

191. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘meyı bilmez’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiye.

192. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘XnlXr’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiye.

193. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘bende’ ifadesi redif; ‘ç’ sesi yarım kafiye.

194. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘dırmadı mı?’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

21–22–23. dizelerdeki ‘t’ sesi yarım kafiye.

195. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘Xnmez imiş’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

196. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘XnmXz’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

197. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘dile gelir’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiye.

198. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘r’ sesi yarım kafiye.

199. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘lar bayram eder bahar zamanı’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiye.

21–22–23. dizelerdeki ‘den’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiye.

200. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘n’ sesi yarım kafiye.

2–4. dizelerdeki ‘olsa gerek’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiye.

5–6–7. dizelerdeki ‘mXk ne güzel’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiye.

201. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘istedi’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiye.

29–30–31. dizelerdeki ‘gibi’ ifadesi redif; ‘ç’ sesi yarım kafiye.

202. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘maya gelirse geri çevirme’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiye.

5–6–7. dizelerdeki ‘Xm yok’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

203. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘ıma’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiye.

204. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘gitti, geri dönen olmadı’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiye.

205. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘emedim ki’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

9–10–11. dizelerdeki ‘lerin’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiye.

13–14–15. dizelerdeki ‘istemezdim’ ifadesi redif; ‘s’ sesi yarım kafiye.

206. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘mayı bırak’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

13–14–15. dizelerdeki ‘Xyor’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

17–18–19. dizelerdeki ‘meyı öğren’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiye.

21–22–23. dizelerdeki ‘mXz bilirsin’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiye.

207. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘r’ sesi yarım kafiye.

2–4. dizelerdeki ‘ülür gurbetin yolu’ ifadesi redif; ‘k’ sesi yarım kafiye.

208. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘güzel olsa’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

13–14–15. dizelerdeki ‘XlmXş’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiye.

209. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘değil zalim’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiye.

9–10–11. dizelerdeki ‘dürdün’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘mXz’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiyedir.

210. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘dXlar’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

16–17–18. dizelerdeki ‘a koydular’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

212. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘dXn ileri’ ifadesi redif; ‘y’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘mayı öğren’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

213. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘de’ ifadesi redif; ‘e’ sesi yarım kafiyedir.

214. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘senin’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘yı’ ifadesi redif; ‘a’ sesi yarım kafiyedir.

215. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘görünür ihtiyara son çağı’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

216. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘e güzellik gelir’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘ı’ sesi yarım kafiyedir.

217. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘ına’ ifadesi redif; ‘f’ sesi yarım kafiyedir.

218. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘olur ölür sonunda’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘gizlidir’ ifadesi redif; ‘m’ sesi yarım kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘Xnda’ ifadesi redif; ‘c’ sesi yarım kafiyedir.

219. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘dXn mX?’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

2–4. dizelerdeki ‘bana ne’ ifadesi redif; ‘m’ sesi yarım kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘mıdır?’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

221. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘ünde’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

222. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘er’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiyedir.

25–26–27. dizelerdeki ‘değil’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiyedir.

223. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘me’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiyedir.

224. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘mX olursun?’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘yapmaz’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

225. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘XrdXn’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

21–22–23. dizelerdeki ‘gelip geçmiş’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiyedir.

226. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘dXler seni’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

227. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘mayan insan’ ifadesi redif; ‘k’ sesi yarım kafiyedir.

2–4. dizelerdeki ‘dX ne gördün?’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘nedir?’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

228. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘Xn gördüm’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘madan önce’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

229. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘sX nispeten’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

25–26–27. dizelerdeki ‘a’ sesi yarım kafiyedir.

230. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘Xr’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘dXr’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

231. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘XrXm’ ifadesi redif; ‘ç’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘lX’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiyedir.

232. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

233. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘miş’ ifadesi redif; ‘e’ sesi yarım kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘anlar’ ifadesi redif; ‘p’ sesi yarım kafiyedir.

21–22–23. dizelerdeki ‘ş’ sesi yarım kafiyedir.

234. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘mXyor’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘mXyor’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

236. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘sXn sen’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

237. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘imi’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

238. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘dedi Osman’ ifadesi redif; ‘k’ sesi yarım kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘XlmXş’ ifadesi redif; ‘k’ sesi yarım kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘medi’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

21–22–23. dizelerdeki ‘mXşlar’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

239. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘dXn’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

240. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘medim’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

2–4. dizelerdeki ‘desinler’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘etmem’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘arım’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

241. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘Xlsa’ ifadesi redif; ‘y’ sesi yarım kafiyedir.

243. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘ma Allah’ını seversen hocam’ ifadesi redif; ‘s’ sesi yarım kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘mX’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘mXsXn’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

244. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘XndX’ ifadesi redif; ‘y’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘mXmXş’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiyedir.

246. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘Xlmaz’ ifadesi redif; ‘y’ sesi yarım kafiyedir.

247. Şiir: 2–4.dizelerdeki ‘Xna senin’ ifadesi redif; ‘y’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘dXrdXm’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

249. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘tXğXn’ ifadesi redif; ‘k’ sesi yarım kafiyedir.

250. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘dX diye ağlarım’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

29–30–31. dizelerdeki ‘Xr’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

252. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘Xmde kaldı’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘lar’ ifadesi redif; ‘k’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘XrdX’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiyedir.

21–22–23. dizelerdeki ‘ler’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

253. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘dı’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

21–22–23. dizelerdeki ‘getirdiler’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

29–30–31. dizelerdeki ‘dXm’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

254. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘beni’ ifadesi redif; ‘y’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘t’ sesi yarım kafiyedir.

255. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘Xn aşkı’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

257. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘amam’ ifadesi redif; ‘ç’ sesi yarım kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘dXr’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

258. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘duk’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

2–4. dizelerdeki ‘dXğXmXz’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘maya’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

260. Şiir: 1–2–3.dizelerdeki ‘dXm’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

21–22–23. dizelerdeki ‘tXm’ ifadesi redif; ‘ç’ sesi yarım kafiyedir.

261. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘madan’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘dXm’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

262. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘lik’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiyedir.

264. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘enler’ ifadesi redif; ‘d’ sesi yarım kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘Xn’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

265. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘mXyX bir insan lâzım’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘m’ sesi yarım kafiyedir.

266. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘XlXr’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

268. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘XmX’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

2–4. dizelerdeki ‘dXğXn ben miyim benden öte mi?’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

269. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘lXr’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

270. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ya’ ifadesi redif; ‘a’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘ersem’ ifadesi redif; ‘d’ sesi yarım kafiyedir.

272. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘olayım’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

273. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘XnX’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘XrXp’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘mayan’ ifadesi redif; ‘k’ sesi yarım kafiyedir.

274. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘irdim’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiyedir.

275. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘perdesini’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘var’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

276. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘XrXm şiir yazarım’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

277. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘larından biriyim’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiye.

278. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘XnmXz’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

13–14–15. dizelerdeki ‘landı’ ifadesi redif; ‘y’ sesi yarım kafiye.

279. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘n’ sesi yarım kafiye.

13–14–15. dizelerdeki ‘lXr gizlerim’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiye.

280. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘tXm’ ifadesi redif; ‘k’ sesi yarım kafiye.

13–14–15. dizelerdeki ‘dX durdu’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiye.

21–22–23. dizelerdeki ‘dXrdXm’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

25–26–27. dizelerdeki ‘tim’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiye.

281. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘medi’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiye.

2–4. dizelerdeki ‘te seni gördüm uyuyamadım’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiye.

17–18–19. dizelerdeki ‘eksik’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiye.

21–22–23. dizelerdeki ‘Xyor gibi’ ifadesi redif; ‘ç’ sesi yarım kafiye.

182. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘sXn’ ifadesi redif; ‘ç’ sesi yarım kafiye.

283. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘tXn’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiye.

5–6–7. dizelerdeki ‘tX mX?’ ifadesi redif; ‘k’ sesi yarım kafiye.

13–14–15. dizelerdeki ‘l’ sesi yarım kafiye.

25–26–27. dizelerdeki ‘tXkçX’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiye.

284. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘Xbilmem’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiye.

2–4. dizelerdeki ‘e verdin sen’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiye.

285. Şiir: 2–4.dizelerdeki ‘ile tanış’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

286. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘oldun mu?’ ifadesi redif; ‘k’ sesi ise yarım kafiyedir.

B–3. Şiir: 14–15–19–20–24–25. dizelerdeki ‘dX aşığım’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

B–5. Şiir: 1–2–3. dizelerdeki ‘Xm’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

4–5–9–10–14–15. dizelerdeki ‘anda’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

B–6. Şiir: 6–7–8. dizelerdeki ‘mXşlXr’ ifadesi redif; ‘u’ sesi yarım kafiyedir.

B–7. Şiir: 14–15–29–20. dizelerdeki ‘dXr işte’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

B–8. Şiir: 6–7–8. dizelerdeki ‘sa da’ ifadesi redif; ‘s’ sesi yarım kafiyedir.

16–17–18. dizelerdeki ‘ar mı?’ ifadesi redif; ‘y’ sesi yarım kafiyedir.

B–9. Şiir: 19–20. dizelerdeki ‘Tutağım’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

B–10. Şiir: 6–7–8. dizelerdeki ‘mXş’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

B–11. Şiir: 4–5–9–10–14–15–19–20. dizelerdeki ‘yetiştirmiş’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

B–12. Şiir: 1–2–3. dizelerdeki ‘en de Mevlâ’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

11–12–13.dizelerdeki ‘dX onundur’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

B–14. Şiir: 6–7–8. dizelerdeki ‘dXlar’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

Alt–1.Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘meyen’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

Alt–2. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘mXş’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

19–20–21. dizelerdeki ‘anlar’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

37–38–39. dizelerdeki ‘XlmXş’ ifadesi redif; ‘k’ sesi yarım kafiyedir.

49–50–51. dizelerdeki ‘mXş’ ifadesi redif; ‘s’ sesi yarım kafiyedir.

61–62–63. dizelerdeki ‘mışız’ ifadesi redif; ‘k’ sesi yarım kafiyedir.

N–4. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘lerin benimle arkadaş oldu’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

N–5. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘lerim’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘mek’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

N–6. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

N–8. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘Xmde’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

N–11. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘meyî’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘XIXm’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

N–13. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘ı’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

N–14.Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘ana kadar’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘gibi’ ifadesi redif; ‘n’ sesi yarım kafiyedir.

N–16. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘yetiştir Güneydoğu’da’ ifadesi redif; ‘l’ sesi yarım kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘ları’ ifadesi redif; ‘k’ sesi yarım kafiyedir.

N–18.Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘demeseydim’ ifadesi redif; ‘t’ sesi yarım kafiyedir.

N–19. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘p’ sesi yarım kafiyedir.

N–20. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘seler’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

2–4. dizelerdeki ‘ar evladım’ ifadesi redif; ‘y’ sesi yarım kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘ar geliriz’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘lerim’ ifadesi redif; ‘z’ sesi yarım kafiyedir.

N-21. Şiir: 1-3. dizelerdeki 'hele' ifadesi redif; 'r' sesi yarım kafiyedir.

N-22. Şiir: 2-4. dizelerdeki 'kalmamış gördüğün' ifadesi redif; 'l' sesi yarım kafiyedir.

N-23. Şiir: 2-4. dizelerdeki 'ler utanır' ifadesi redif; 'l' sesi yarım kafiyedir.

13-14-15. dizelerdeki 'mXyX bilmez' ifadesi redif; 't' sesi yarım kafiyedir. ,

N-24. Şiir: 9-10-11. dizelerdeki 'mı' ifadesi redif; 't' sesi yarım kafiyedir.

13-14-15. dizelerdeki 'mXş' ifadesi redif; 'l' sesi yarım kafiyedir.

N-25. Şiir: 2-4. dizelerdeki 'lerini götürmüş' ifadesi redif; 'ş' sesi yarım kafiyedir.

N-26. Şiir: 2-4. dizelerdeki 'dXramadım' ifadesi redif; 'l' sesi yarım kafiyedir.

N-27. Şiir: 2-4. dizelerdeki 'diyorlar' ifadesi redif; 'n' sesi yarım kafiyedir.

A-1. Şiir: 1-3. dizelerdeki 'elim' ifadesi redif; 'd' sesi yarım kafiyedir.

A-2. Şiir: 9-10-11. dizelerdeki 'mamış' ifadesi redif; 'l' sesi yarım kafiyedir.

21-22-23. dizelerdeki 'olmaz' ifadesi redif; 'z' sesi yarım kafiyedir.

A-3. Şiir: 25-26-27. dizelerdeki 'Xm' ifadesi redif; 'r' sesi yarım kafiyedir.

A-4. Şiir: 1-3. dizelerdeki 'maz' ifadesi redif; 'k' sesi yarım kafiyedir.

17-18-19. dizelerdeki 'mXyor' ifadesi redif; 'ç' sesi yarım kafiyedir.

A-5. Şiir: 49-50-51. dizelerdeki 'dXm' ifadesi redif; 'r' sesi yarım kafiyedir.

61-62-63. dizelerdeki 'dXm' ifadesi redif; 'n' sesi yarım kafiyedir.

77-78-79. dizelerdeki 'dedi' ifadesi redif; 's' sesi yarım kafiyedir.

A-6. Şiir: 2-4-6-8. dizelerdeki 'Xn gurbeti' ifadesi redif; 'l' sesi yarım kafiyedir.

13-14-15. dizelerdeki 'mXz' ifadesi redif; 'l' sesi yarım kafiyedir.

A-7. Şiir: 1-3. dizelerdeki ‘a mı benzer’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiyedir.

2-4. dizelerdeki ‘IXktXn haber ver ey Salim Baba’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

5-7. dizelerdeki ‘misalidir’ ifadesi redif; ‘ş’ sesi yarım kafiyedir.

6-8. dizelerdeki ‘IXktXn evvel’ ifadesi redif; ‘r’ sesi yarım kafiyedir.

7.3.1.2. Tam Kafiye

Tam kafiye, bir ünlü ve bir ünsüzün ses benzerliğine dayanan kafiye türüdür.¹⁵⁴

Adem Öğretmen adlı şiirde birinci, ikinci ve üçüncü dizelerdeki ‘dik’ ifadesi redif; ‘er’ sesleri ise tam kafiyedir.

...

Biz iki öğretmen el ele verdik,

İstikbalinize çaba gösterdik,

Bilirdin biz seni ne çok severdik,

Babana mı yansam sana mı oğul?

Can Çanakkale adlı şiirde birinci, ikinci ve üçüncü dizelerdeki ‘ı’ ifadesi redif; ‘ağ’ sesleri ise tam kafiyedir.

...

Dünya görmemişti böyle bir çağı,

Geçilmez yazıyor tarih yaprağı,

Avucuma alsam saksam toprağı,

Süzülür elimden kan Çanakkale.

¹⁵⁴ Cem Dilçin, *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, s. 87.

Yaz Dedi Gözün Yumdu Ağladı adlı şiirde birinci, ikinci ve üçüncü dizelerdeki ‘tüm’ ifadesi redif; ‘ök’ sesleri ise tam kafiye.

...

Başını okşadım yanına çöktüm.

Göğsünden bir iki düğmesin söktüm.

Ağzına bir bardak soğuk su döktüm.

Köz dedi gözünü yumdu ağladı.

Bekler Beni adlı şiirde birinci, ikinci ve üçüncü dizelerdeki ‘arıyorum’ ifadesi redif; ‘st’ sesleri ise tam kafiye.

...

Her yerde kendimden üst arıyorum,

Dar günde destime dest arıyorum,

Bu koca dünyada dost arıyorum,

Her yolun üstünde mar bekler beni.

Bilenle Bilmeyen Bir Olmaz Ki adlı şiirde birinci, ikinci ve üçüncü dizelerdeki ‘at’ sesleri tam kafiye.

...

Bize bahşedilen kısa bir hayat,

Kadrini bilmeli demeden heyhat,

Her âşık Mevlâ’dan ister ya murat,

Gülenle gülmeyen bir olamaz ki.

1.Şiir: 49–50–51. dizelerdeki ‘tım’ ifadesi redif; ‘aş’ sesleri tam kafiye.

2. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ı’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye.

13–14–15. dizelerdeki ‘ersin’ ifadesi redif; ‘iy’ sesleri tam kafiye.

3. Şiir: 21–22–23. dizelerdeki ‘i’ ifadesi redif; ‘er’ sesleri tam kafiye.

4. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘Çanakkale’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye.

13–14–15. dizelerdeki ‘an’ sesleri tam kafiye-dir.

21–22–23. dizelerdeki ‘eş’ sesleri tam kafiye-dir.

5. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘ı Aydın’ın’ ifadesi redif; ‘ağ’ sesleri tam kafiye-dir.

7. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘emem amma’ ifadesi redif; ‘il’ sesleri tam kafiye-dir.

9. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘mı olur’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye-dir.

17–18–19. dizelerdeki ‘tır’ ifadesi redif; ‘ak’ sesleri tam kafiye-dir.

11. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘tüm’ ifadesi redif; ‘ök’ sesleri tam kafiye-dir.

53–54–55. dizelerdeki ‘tan’ ifadesi redif; ‘ak’ sesleri tam kafiye-dir.

13. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘e’ ifadesi redif; ‘er’ sesleri tam kafiye-dir.

13–14–15. dizelerdeki ‘una’ ifadesi redif; ‘st’ sesleri tam kafiye-dir.

15. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘yolunda ileri’ ifadesi redif; ‘er’ sesleri tam kafiye-dir.

16. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘mıyız’ ifadesi redif; ‘ak’ sesleri tam kafiye-dir.

33–34–35. dizelerdeki ‘lar’ ifadesi redif; ‘at’ sesleri tam kafiye-dir.

17. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘am’ sesleri tam kafiye-dir.

17–18–19. dizelerdeki ‘mamış’ ifadesi redif; ‘al’ sesleri tam kafiye-dir.

18. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘bekler beni’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye-dir.

19. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘ma’ sesleri tam kafiye-dir.

13–14–15. dizelerdeki ‘mudur’ ifadesi redif; ‘oş’ sesleri tam kafiye-dir.

20. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘olmuşsun’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye-dir.

21. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘perdesini’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye-dir.

23. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘dan’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye-dir.

17–18–19. dizelerdeki ‘in yeter’ ifadesi redif; ‘al’ sesleri tam kafiye-dir.

24. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘imi’ ifadesi redif; ‘hr’ sesleri tam kafiye-dir.

13–14–15. dizelerdeki ‘sı’ ifadesi redif; ‘na’ sesleri tam kafiye-dir.

17–18–19. dizelerdeki ‘ı’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye dir.

26. Şiir:13–14–15. dizelerdeki ‘diye’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye dir.

17–18–19. dizelerdeki ‘tı’ ifadesi redif; ‘ık’ sesleri tam kafiye dir.

27. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘az’ sesleri tam kafiye dir.

28. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘a sarıldım huzurundayım’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye dir.

29. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘unca’ ifadesi redif; ‘oy’ sesleri tam kafiye dir.

9–10–11. dizelerdeki ‘ız’ sesleri tam kafiye dir.

30 Şiir: 33–34–35. dizelerdeki ‘bizim’ ifadesi redif; ‘am’ sesleri tam kafiye dir.

37–38–39. dizelerdeki ‘a bağlı’ ifadesi redif; ‘am’ sesleri tam kafiye dir.

31. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ımda’ ifadesi redif; ‘ağ’ sesleri tam kafiye dir.

32. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘mXyor’ ifadesi redif; ‘ön’ sesleri tam kafiye dir.

34. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘mayan benim’ ifadesi redif; ‘at’ sesleri tam kafiye dir.

35. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘tır’ ifadesi redif; ‘as’ sesleri tam kafiye dir.

9–10–11. dizelerdeki ‘dır’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye dir.

36. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘mış’ ifadesi redif; ‘at’ sesleri tam kafiye dir.

37. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘da ben ne yana gideyim’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye dir.

38. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘da mı sende mi kızım?’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye dir.

39. Şiir:13–14–15. dizelerdeki ‘an sen’ ifadesi redif; ‘at’ sesleri tam kafiye dir.

29–30–31. dizelerdeki ‘benimdir’ ifadesi redif; ‘ek’ sesleri tam kafiye dir.

40. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘ı ben’ ifadesi redif; ‘az’ sesleri tam kafiye.

41. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘yu neyler’ ifadesi redif; ‘ku’ sesleri tam kafiye.

9–10–11. dizelerdeki ‘olur gönül’ ifadesi redif; ‘st’ sesleri tam kafiye.

42. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘dik’ ifadesi redif; ‘er’ sesleri tam kafiye.

43. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘ya’ sesleri tam kafiye.

44. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ül’ sesleri tam kafiye.

2–4. dizelerdeki ‘olur diyorlar yalanım mı var?’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye.

5–6–7. dizelerdeki ‘et’ sesleri tam kafiye.

9–10–11. dizelerdeki ‘uk’ sesleri tam kafiye.

13–14–15. dizelerdeki ‘sanki’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye.

45. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘larımız’ ifadesi redif; ‘aş’ sesleri tam kafiye.

48. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘meli’ ifadesi redif; ‘er’ sesleri tam kafiye.

49. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘de’ ifadesi redif; ‘em’ sesleri tam kafiye.

2–4. dizelerdeki ‘ulmuşum ben’ ifadesi redif; ‘ur’ sesleri tam kafiye.

50. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘un’ ifadesi redif; ‘ol’ sesleri tam kafiye.

51. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘olur’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye.

9–10–11. dizelerdeki ‘dın’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye.

52. Şiir: 33–34–35. dizelerdeki ‘ye’ sesleri tam kafiye.

54. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘es’ sesleri tam kafiye.

56. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘sen’ ifadesi redif; ‘il’ sesleri tam kafiye.

57. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘oldu’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye.

59. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘benim’ ifadesi redif; ‘or’ sesleri tam kafiye.

17–18–19. dizelerdeki ‘mız’ ifadesi redif; ‘ra’ sesleri tam kafiye.

25–26–27. dizelerdeki ‘ları’ ifadesi redif; ‘ağ’ sesleri tam kafiye-dir.

29–30–31. dizelerdeki ‘eder’ ifadesi redif; ‘ür’ sesleri tam kafiye-dir.

60. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘dedim’ ifadesi redif; ‘ür’ sesleri tam kafiye-dir.

33–34–35. dizelerdeki ‘idin ifadesi redif; ‘er’ sesleri tam kafiye-dir.

61. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘dır’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye-dir.

62. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘mıyım ben?’ ifadesi redif; ‘ya’ sesleri tam kafiye-dir.

63. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘dik’ ifadesi redif; ‘ir’ sesleri tam kafiye-dir.

66. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘a götürdün’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye-dir.

67. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘sı’ ifadesi redif; ‘la’ sesleri tam kafiye-dir.

68. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘yarasıdır değil mi gönül?’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye-dir.

13–14–15. dizelerdeki ‘den’ ifadesi redif; ‘iz’ sesleri tam kafiye-dir.

69. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘or’ sesleri tam kafiye-dir.

71 Şiir: 1–2–3. dizelerdeki ‘ek’ sesleri tam kafiye-dir.

5–6–7. dizelerdeki ‘arım’ ifadesi redif; ‘oy’ sesleri tam kafiye-dir.

72. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘den’ ifadesi redif; ‘iz’ sesleri tam kafiye-dir.

73. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘imden’ ifadesi redif; ‘er’ sesleri tam kafiye-dir.

74. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘an’ sesleri tam kafiye-dir.

2–4. dizelerdeki ‘dedikleri’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye-dir.

9–10–11. dizelerdeki ‘ya’ ifadesi redif; ‘na’ sesleri tam kafiye-dir.

75. Şiir: 21–22–23. dizelerdeki ‘dedim’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye-dir.

76. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘in’ ifadesi redif; ‘et’ sesleri tam kafiye-dir.

78. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘medik mi?’ ifadesi redif; ‘er’ sesleri tam kafiye-dir.

21–22–23. dizelerdeki ‘mak’ ifadesi redif; ‘uş’ sesleri tam kafiye-dir.

81. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘ayım bari’ ifadesi redif; ‘al’ sesleri tam kafiye-dir.

82. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘din’ ifadesi redif; ‘ez’ sesleri tam kafiye-dir.

84. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘var’ ifadesi redif; ‘al’ sesleri tam kafiye-dir.

21–22–23. dizelerdeki ‘us’ sesleri tam kafiye-dir.

85. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘lerini’ ifadesi redif; ‘et’ sesleri tam kafiye-dir.

21–22–23. dizelerdeki ‘at’ sesleri tam kafiye-dir.

25–26–27. dizelerdeki ‘li’ sesleri tam kafiye-dir.

86. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘belli olmaz’ ifadesi redif; ‘st’ sesleri tam kafiye-dir.

13–14–15. dizelerdeki ‘et’ ifadesi redif; ‘et’ sesleri tam kafiye-dir.

87. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘bulunur’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye-dir.

9–10–11. dizelerdeki ‘bildiğini’ ifadesi redif; ‘rt’ sesleri tam kafiye-dir.

88. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘sa’ ifadesi redif; ‘ur’ sesleri tam kafiye-dir.

2–4. dizelerdeki ‘dan karnı ağırır’ ifadesi redif; ‘ba’ sesleri tam kafiye-dir.

21–22–23. dizelerdeki ‘mXz’ ifadesi redif; ‘rp’ sesleri tam kafiye-dir.

89. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘ım bende kalsın izin ver’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye-dir.

90. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘ım’ ifadesi redif; ‘ağ’ sesleri tam kafiye-dir.

91. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘ül’ sesleri tam kafiye-dir.

92. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘an’ sesleri tam kafiye-dir.

2–4. dizelerdeki ‘bir tarafta, sen bir tarafta’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye-dir.

93. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘mayana’ ifadesi redif; ‘ut’ sesleri tam kafiye-dir.

94. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘kapısında’ ifadesi redif; ‘ur’ sesleri tam kafiye-dir.

95. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘abilmedim’ ifadesi redif; ‘at’ sesleri tam kafiye-dir.

13–14–15. dizelerdeki ‘ah’ sesleri tam kafiye-dir.

17–18–19. dizelerdeki ‘ya’ sesleri tam kafiye-dir.

99. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘ın adıdır’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye-dir.

100. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘in olmaya bile razıyam’ ifadesi redif; ‘ic’ sesleri tam kafiye-dir.

102. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘dum’ ifadesi redif; ‘oy’ sesleri tam kafiye-dir.

103. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘ün’ ifadesi redif; ‘ül’ sesleri tam kafiye-dir.

25–26–27. dizelerdeki ‘ma’ sesleri tam kafiye-dir.

105. Şiir: 1–2–3. dizelerdeki ‘de arama’ ifadesi redif; ‘er’ sesleri tam kafiye-dir.

111. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘mi’ sesleri tam kafiye-dir.

112. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ak’ sesleri tam kafiye-dir.

114. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘oldu’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye-dir.

115. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘din’ ifadesi redif; ‘el’ sesleri tam kafiye-dir.

116. Şiir: 1–2–3. dizelerdeki ‘ler’ ifadesi redif; ‘ek’ sesleri tam kafiye-dir.

5–6–7. dizelerdeki ‘lar’ ifadesi redif; ‘ak’ sesleri tam kafiye-dir.

117. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘mişim’ ifadesi redif; ‘er’ sesleri tam kafiye-dir.

118. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘dır’ ifadesi redif; ‘am’ sesleri tam kafiye-dir.

120. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘ri’ sesleri tam kafiye-dir.

122. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘tın’ ifadesi redif; ‘ap’ sesleri tam kafiye-dir.

123. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘var’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye-dir.

125. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘ol düşün’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye.

126. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘dan’ ifadesi redif; ‘ya’ sesleri tam kafiye.

127. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘Xm yok’ ifadesi redif; ‘al’ sesleri tam kafiye.

5–6–7. dizelerdeki ‘değil’ ifadesi redif; ‘aş’ sesleri tam kafiye.

128. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘anlar’ ifadesi redif; ‘ap’ sesleri tam kafiye.

2–4. dizelerdeki ‘sını bulsun piç kuruları’ ifadesi redif; ‘la’ sesleri tam kafiye.

17–18–19. dizelerdeki ‘olur mu?’ ifadesi redif; ‘le’ sesleri tam kafiye.

129. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘lar’ ifadesi redif; ‘ık’ sesleri tam kafiye.

130. Şiir: 25–26–27. dizelerdeki ‘da’ ifadesi redif; ‘ol’ sesleri tam kafiye.

133. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘ek’ sesleri tam kafiye.

21–22–23. dizelerdeki ‘ya’ sesleri tam kafiye.

135. Şiir: 5–6. dizelerdeki ‘at’ sesleri tam kafiye.

9–10. dizelerdeki ‘ti’ ifadesi redif; ‘it’ sesleri tam kafiye.

137. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘ın’ ifadesi redif; ‘az’ sesleri tam kafiye.

140. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘va’ sesleri tam kafiye.

141. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘et’ sesleri tam kafiye.

13–14–15. dizelerdeki ‘ler’ ifadesi redif; ‘be’ sesleri tam kafiye.

33–34–35. dizelerdeki ‘ar’ sesleri tam kafiye.

142. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘de mi’ ifadesi redif; ‘öz’ sesleri tam kafiye.

17–18–19. dizelerdeki ‘da mı’ ifadesi redif; ‘ağ’ sesleri tam kafiye.

143. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘duğum’ ifadesi redif; ‘ur’ sesleri tam kafiye.

145. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘ana’ ifadesi redif; ‘ak’ sesleri tam kafiye.

5–6–7. dizelerdeki ‘a’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye.

9–10–11. dizelerdeki ‘den’ ifadesi redif; ‘er’ sesleri tam kafiye-dir.

147. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘den’ ifadesi redif; ‘öz’ sesleri tam kafiye-dir.

5–6–7. dizelerdeki ‘dan’ ifadesi redif; ‘ay’ sesleri tam kafiye-dir.

17–18–19. dizelerdeki ‘dan’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye-dir.

149. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘el’ sesleri tam kafiye-dir.

17–18–19. dizelerdeki ‘mız’ ifadesi redif; ‘ra’ sesleri tam kafiye-dir.

150. Şiir: 21–22–23. dizelerdeki ‘ise silme’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye-dir.

151. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘sa’ sesleri tam kafiye-dir.

152. Şiir: 33–34–35. dizelerdeki ‘na’ sesleri tam kafiye-dir.

154. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘i’ ifadesi redif; ‘et’ sesleri tam kafiye-dir.

155. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ı’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye-dir.

21–22–23. dizelerdeki ‘an’ sesleri tam kafiye-dir.

157. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘ın’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye-dir.

158. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘ımı ararım’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye-dir.

17–18–19. dizelerdeki ‘benim değil’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye-dir.

159. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘dan’ ifadesi redif; ‘ır’ sesleri tam kafiye-dir.

160. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘arken’ ifadesi redif; ‘oş’ sesleri tam kafiye-dir.

9–10–11. dizelerdeki ‘a’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye-dir.

161. Şiir: 25–26–27. dizelerdeki ‘dı’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye-dir.

162. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘dediler’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye-dir.

21–22–23. dizelerdeki ‘dık’ ifadesi redif; ‘al’ sesleri tam kafiye-dir.

164. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘yaşadım’ ifadesi redif; ‘ız’ sesleri tam kafiye-dir.

5–6–7. dizelerdeki ‘bulamadım’ ifadesi redif; ‘st’ sesleri tam kafiye-dir.

165. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘tım’ ifadesi redif; ‘aş’ sesleri tam kafiye-dir.

17–18–19. dizelerdeki ‘den’ ifadesi redif; ‘ir’ sesleri tam kafiye-dir.

21–22–23. dizelerdeki ‘di’ ifadesi redif; ‘en’ sesleri tam kafiye-dir.

25–26–27. dizelerdeki ‘az’ sesleri tam kafiye-dir.

166. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘er’ sesleri tam kafiye-dir.

168. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘ın’ ifadesi redif; ‘ağ’ sesleri tam kafiye-dir.

17–18–19. dizelerdeki ‘an’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye-dir.

170. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘e sığdırmak zordur sevdayı’ ifadesi redif; ‘öz’ sesleri tam kafiye-dir.

13–14–15. dizelerdeki ‘olmuş’ ifadesi redif; ‘aş’ sesleri tam kafiye-dir.

171. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘muş’ ifadesi redif; ‘or’ sesleri tam kafiye-dir.

5–6–7. dizelerdeki ‘ma’ ifadesi redif; ‘şı’ sesleri tam kafiye-dir.

172. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘mı’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye-dir.

13–14–15. dizelerdeki ‘olur’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye-dir.

29–30–31. dizelerdeki ‘ı güzeldir’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye-dir.

33–34–35. dizelerdeki ‘unca’ ifadesi redif; ‘oy’ sesleri tam kafiye-dir.

173. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘dan yüce bilinir’ ifadesi redif; ‘ağ’ sesleri tam kafiye-dir.

174. Şiir: 1–2–3. dizelerdeki ‘dik’ ifadesi redif; ‘ir’ sesleri tam kafiye-dir.

175. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘dığımı’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye-dir.

9–10–11. dizelerdeki ‘lerini’ ifadesi redif; ‘ek’ sesleri tam kafiye-dir.

177. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘dedim’ ifadesi redif; ‘fa’ sesleri tam kafiye-dir.

178. Şiir:9–10–11. dizelerdeki ‘i’ ifadesi redif; ‘et’ sesleri tam kafiye dir.

17–18–19. dizelerdeki ‘il’ sesleri tam kafiye dir.

21–22–23. dizelerdeki ‘mayan’ ifadesi redif; ‘at’ sesleri tam kafiye dir.

179. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘sa’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye dir.

180. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ut’ sesleri tam kafiye dir.

181. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘in’ ifadesi redif; ‘er’ sesleri tam kafiye dir.

25–26–27. dizelerdeki ‘dan ne haber’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye dir.

183. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘sin utanmaz’ ifadesi redif; ‘er’ sesleri tam kafiye dir.

9–10–11. dizelerdeki ‘ük’ sesleri tam kafiye dir.

186. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘si’ ifadesi redif; ‘ce’ sesleri tam kafiye dir.

187. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘ü’ ifadesi redif; ‘üz’ sesleri tam kafiye dir.

188. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘ur iş işten geçer’ ifadesi redif; ‘ur’ sesleri tam kafiye dir.

17–18–19. dizelerdeki ‘ını’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye dir.

189. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ler’ ifadesi redif; ‘ün’ sesleri tam kafiye dir.

5–6–7. dizelerdeki ‘dim’ ifadesi redif; ‘el’ sesleri tam kafiye dir.

190. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘lar’ ifadesi redif; ‘al’ sesleri tam kafiye dir.

13–14–15. dizelerdeki ‘larımız’ ifadesi redif; ‘ap’ sesleri tam kafiye dir.

25–26–27. dizelerdeki ‘mız’ ifadesi redif; ‘da’ sesleri tam kafiye dir.

191. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘bu’ ifadesi redif; ‘yu’ sesleri tam kafiye dir.

193. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘ya dur diyemedim’ ifadesi redif; ‘fa’ sesleri tam kafiye dir.

13–14–15. dizelerdeki ‘ile’ ifadesi redif; ‘ay’ sesleri tam kafiye dir.

195. Şiir:9–10–11. dizelerdeki ‘larında’ ifadesi redif; ‘ağ’ sesleri tam kafiye-dir.

196. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ti’ ifadesi redif; ‘eç’ sesleri tam kafiye-dir.

2–4. dizelerdeki ‘diyemem’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye-dir.

199. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘da’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye-dir.

13–14–15. dizelerdeki ‘ut’ sesleri tam kafiye-dir.

201. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘ık’ sesleri tam kafiye-dir.

25–26–27. dizelerdeki ‘öldü’ ifadesi redif; ‘ök’ sesleri tam kafiye-dir.

202. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘dır’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye-dir.

21–22–23. dizelerdeki ‘senin’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye-dir.

204. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘i’ ifadesi redif; ‘et’ sesleri tam kafiye-dir.

17–18–19. dizelerdeki ‘yı’ ifadesi redif; ‘ya’ sesleri tam kafiye-dir.

205. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘ye’ sesleri tam kafiye-dir.

208. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘bilir’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye-dir.

209. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘e’ ifadesi redif; ‘et’ sesleri tam kafiye-dir.

5–6–7. dizelerdeki ‘li’ sesleri tam kafiye-dir.

13–14–15. dizelerdeki ‘dır’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye-dir.

210. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘istediler’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye-dir.

211. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘dir’ ifadesi redif; ‘ce’ sesleri tam kafiye-dir.

212. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘et’ ifadesi redif; ‘et’ sesleri tam kafiye-dir.

213. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘ar’ ifadesi redif; ‘ap’ sesleri tam kafiye-dir.

13–14–15. dizelerdeki ‘se’ ifadesi redif; ‘üş’ sesleri tam kafiye-dir.

17–18–19. dizelerdeki ‘ta’ ifadesi redif; ‘aş’ sesleri tam kafiye-dir.

214. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘tin’ ifadesi redif; ‘et’ sesleri tam kafiye-dir.

215. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘yı’ ifadesi redif; ‘fa’ sesleri tam kafiye-dir.

21–22–23. dizelerdeki ‘sa’ ifadesi redif; ‘at’ sesleri tam kafiye dir.

217. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘yok’ ifadesi redif; ‘er’ sesleri tam kafiye dir.

220. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘olma’ ifadesi redif; ‘al’ sesleri tam kafiye dir.

9–10–11. dizelerdeki ‘zannederek’ ifadesi redif; ‘st’ sesleri tam kafiye dir.

221. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘da’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye dir.

13.14.15. dizelerdeki ‘XmdXn’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye dir.

222. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘dur oğlum nöbetine dikkat et’ ifadesi redif; ‘ol’ sesleri tam kafiye dir.

5–6–7. dizelerdeki ‘sin’ ifadesi redif; ‘er’ sesleri tam kafiye dir.

21–22–23. dizelerdeki ‘et’ sesleri tam kafiye dir.

227. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘i’ ifadesi redif; ‘et’ sesleri tam kafiye dir.

229. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘ne güzel’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye dir.

21–22–23. dizelerdeki ‘ı bilir’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye dir.

231. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘imin’ ifadesi redif; ‘er’ sesleri tam kafiye dir.

232. Şiir: 25–26–27. dizelerdeki ‘am’ sesleri tam kafiye dir.

233. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘polis’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye dir.

234. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘yı düşün e düşün e kalmış’ ifadesi redif; ‘ra’ sesleri tam kafiye dir.

235. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘XndXn’ ifadesi redif; ‘al’ sesleri tam kafiye dir.

5–6–7. dizelerdeki ‘du’ ifadesi redif; ‘ur’ sesleri tam kafiye dir.

236. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ile’ ifadesi redif; ‘aş’ sesleri tam kafiye dir.

17–18–19. dizelerdeki ‘imi’ ifadesi redif; ‘er’ sesleri tam kafiye dir.

237. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘tım’ ifadesi redif; ‘ık’ sesleri tam kafiye dir.

238. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘tü’ ifadesi redif; ‘üş’ sesleri tam kafiye dir.

25–26–27. dizelerdeki ‘a’ ifadesi redif; ‘az’ sesleri tam kafiye dir.

239. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘din’ ifadesi redif; ‘il’ sesleri tam kafiye.

2–4. dizelerdeki ‘dın Mevlüt İhsanî’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye.

9–10–11. dizelerdeki ‘dılar’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye.

241. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘sa’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye.

242. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘ri’ sesleri tam kafiye.

243. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ini’ ifadesi redif; ‘es’ sesleri tam kafiye.

245. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘dı’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye.

246. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘Borabay’da’ ifadesi redif; ‘at’ sesleri tam kafiye.

13–14–15. dizelerdeki ‘i’ ifadesi redif; ‘er’ sesleri tam kafiye.

248. Şiir: 21–22–23. dizelerdeki ‘mış’ ifadesi redif; ‘at’ sesleri tam kafiye.

249. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘neyin nesi?’ ifadesi redif; ‘oz’ sesleri tam kafiye.

250. Şiir: 33–34–35. dizelerdeki ‘m’ ifadesi redif; ‘na’ sesleri tam kafiye.

251. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘es’ sesleri tam kafiye.

2–4. dizelerdeki ‘sin dediler’ ifadesi redif; ‘ir’ sesleri tam kafiye.

5–6–7. dizelerdeki ‘yum’ ifadesi redif; ‘lu’ sesleri tam kafiye.

253. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘av’ sesleri tam kafiye.

25–26–27. dizelerdeki ‘aş’ sesleri tam kafiye.

33–34–35. dizelerdeki ‘e’ ifadesi redif; ‘et’ sesleri tam kafiye.

254. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘ın nerde?’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye.

9–10–11. dizelerdeki ‘dun’ ifadesi redif; ‘ur’ sesleri tam kafiye.

255. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘verene iman et’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye.

256. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘dan’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye.

257. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ımı’ ifadesi redif; ‘al’ sesleri tam kafiye.

259. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘ı’ ifadesi redif; ‘af’ sesleri tam kafiye.

260. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘te’ ifadesi redif; ‘eş’ sesleri tam kafiye.

262. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘mı ileri?’ ifadesi redif; ‘aş’ sesleri tam kafiye.

5–6–7. dizelerdeki ‘et’ sesleri tam kafiye.

263. Şiir: 1–2–4. dizelerdeki ‘ar’ sesleri tam kafiye.

5–7. dizelerdeki ‘sın’ ifadesi redif; ‘ık’ sesleri tam kafiye.

6–8. dizelerdeki ‘ar’ sesleri tam kafiye.

265. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘i’ ifadesi redif; ‘et’ sesleri tam kafiye.

13–14–15. dizelerdeki ‘ar’ sesleri tam kafiye.

267. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘a bel bağlamışım’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye.

5–6–7. dizelerdeki ‘ı’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye.

13–14–15. dizelerdeki ‘ine’ ifadesi redif; ‘et’ sesleri tam kafiye.

268. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘ip’ ifadesi redif; ‘er’ sesleri tam kafiye.

13–14–15. dizelerdeki ‘ze’ sesleri tam kafiye.

21–22–23. dizelerdeki ‘mi’ ifadesi redif; ‘en’ sesleri tam kafiye.

269. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘ın sahibini ararım’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye.

21–22–23. dizelerdeki ‘aş’ sesleri tam kafiye.

270. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘sın beni dost’ ifadesi redif; ‘at’ sesleri tam kafiye.

13–14–15. dizelerdeki ‘desinler’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye.

271. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘niye’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye.

272. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘ından’ ifadesi redif; ‘ağ’ sesleri tam kafiyedir.

273. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘anları sil gitsin’ ifadesi redif; ‘at’ sesleri tam kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘ını’ ifadesi redif; ‘al’ sesleri tam kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘üp’ ifadesi redif; ‘üş’ sesleri tam kafiyedir.

274. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ıma’ ifadesi redif; ‘aş’ sesleri tam kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘tı’ ifadesi redif; ‘ak’ sesleri tam kafiyedir.

275. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘gizlemiş’ ifadesi redif; ‘ya’ sesleri tam kafiyedir.

276. Şiir: 21–22–23. dizelerdeki ‘at’ sesleri tam kafiyedir.

277. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘a’ ifadesi redif; ‘ağ’ sesleri tam kafiyedir.

278. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘du’ ifadesi redif; ‘ur’ sesleri tam kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘ı’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiyedir.

281. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘da’ sesleri tam kafiyedir.

282. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘san da’ ifadesi redif; ‘oy’ sesleri tam kafiyedir.

283. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘ile mi geçer zamanın senin?’ ifadesi redif; ‘az’ sesleri tam kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘dan’ ifadesi redif; ‘ca’ sesleri tam kafiyedir.

284. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘ı’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘at’ sesleri tam kafiyedir.

285. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘ı sen’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘ını’ ifadesi redif; ‘ab’ sesleri tam kafiyedir.

B–1.Şiir: 4–5–9–10–14–15–19–20–24–25–26–27–28–29–30. dizelerdeki ‘an’ sesleri tam kafiyedir.

21–22–23. dizelerdeki ‘ı’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye dir.

B–2. Şiir: 1–2–3. dizelerdeki ‘dum’ ifadesi redif; ‘ur’ sesleri tam kafiye dir.

21–22–23. dizelerdeki ‘oldum’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye dir.

B–3. Şiir: 11–12–13. dizelerdeki ‘ına’ ifadesi redif; ‘ağ’ sesleri tam kafiye dir.

16–17–18. dizelerdeki ‘ımdır’ ifadesi redif; ‘ah’ sesleri tam kafiye dir.

21–22–23. dizelerdeki ‘ım’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye dir.

B–4. Şiir: 1–2–3. dizelerdeki ‘lar’ ifadesi redif; ‘ay’ sesleri tam kafiye dir.

B–7. Şiir: 11–12–13. dizelerdeki ‘da’ ifadesi redif; ‘ya’ sesleri tam kafiye dir.

B–8. Şiir: 11–12–13. dizelerdeki ‘yım’ ifadesi redif; ‘zı’ sesleri tam kafiye dir.

21–22–23. dizelerdeki ‘ıma’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye dir.

B–10. Şiir: 1–2–3. dizelerdeki ‘tın’ ifadesi redif; ‘ış’ sesleri tam kafiye dir.

11–12–13. dizelerdeki ‘görünür’ ifadesi redif; ‘et’ sesleri tam kafiye dir.

B–11. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ım’ ifadesi redif; ‘et’ sesleri tam kafiye dir.

6–7–8. dizelerdeki ‘ım’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye dir.

B–12. Şiir: 6–7–8. dizelerdeki ‘i sonsuz’ ifadesi redif; ‘et’ sesleri tam kafiye dir.

21–22–23. dizelerdeki ‘da’ sesleri tam kafiye dir.

B–13. Şiir: 1–2–3. dizelerdeki ‘a’ ifadesi redif; ‘ağ’ sesleri tam kafiye dir.

6–7–8. dizelerdeki ‘an bizden değildir’ ifadesi redif; ‘at’ sesleri tam kafiye dir.

11–12–13. dizelerdeki ‘biliriz’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye dir.

16–17–18. dizelerdeki ‘tan’ ifadesi redif; ‘ah’ sesleri tam kafiye dir.

B–14. Şiir: 1–2–3. dizelerdeki ‘lara’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye dir.

B–15. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ar’ sesleri tam kafiye dir.

2-4-5-9-10-14-15-19-20-24-25-29-30. dizelerdeki ‘din mi beni?’ ifadesi redif; ‘il’ sesleri tam kafiye-dir.

21-22-23. dizelerdeki ‘dı’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye-dir.

Alt-1. Şiir: 2-4. dizelerdeki ‘an gibidir’ ifadesi redif; ‘al’ sesleri tam kafiye-dir.

7-8-9. dizelerdeki ‘ı’ ifadesi redif; ‘at’ sesleri tam kafiye-dir.

13-14-15. dizelerdeki ‘dır’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye-dir.

Alt-2. Şiir: 25-26-27. dizelerdeki ‘mı’ ifadesi redif; ‘at’ sesleri tam kafiye-dir.

31-32-33. dizelerdeki ‘ ‘er’ sesleri tam kafiye-dir.

N-1. Şiir: 2-4. dizelerdeki ‘lar gördüm’ ifadesi redif; ‘na’ sesleri tam kafiye-dir.

17-18-19. dizelerdeki ‘ma’ ifadesi redif; ‘rı’ sesleri tam kafiye-dir.

N-2. Şiir: 1-3. dizelerdeki ‘veren’ ifadesi redif; ‘es’ sesleri tam kafiye-dir.

5-6-7. dizelerdeki ‘an’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye-dir.

N-3. Şiir: 1-3. dizelerdeki ‘olur’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye-dir.

2-4. dizelerdeki ‘a düşürür’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye-dir.

10-12. dizelerdeki ‘a göre sevinir’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye-dir.

13-15. dizelerdeki ‘i’ ifadesi redif; ‘eğ’ sesleri tam kafiye-dir.

14-16. dizelerdeki ‘götürür’ ifadesi redif; ‘an’ sesleri tam kafiye-dir.

N-4. Şiir: 1-3. dizelerdeki ‘ler’ ifadesi redif; ‘er’ sesleri tam kafiye-dir.

N-6. Şiir: 1-3. dizelerdeki ‘ler’ ifadesi redif; ‘ki’ sesleri tam kafiye-dir.

N-7. Şiir: 1-3. dizelerdeki ‘ı’ ifadesi redif; ‘aş’ sesleri tam kafiye-dir.

9-10-11. dizelerdeki ‘değil’ ifadesi redif; ‘oş’ sesleri tam kafiye-dir.

N-8. Şiir: 1-3. dizelerdeki ‘mı’ ifadesi redif; ‘ra’ sesleri tam kafiye-dir.

9–10–11. dizelerdeki ‘e’ ifadesi redif; ‘im’ sesleri tam kafiye dir.

17–18–19. dizelerdeki ‘er’ sesleri tam kafiye dir.

N–10. Şiir: 1–2–3. dizelerdeki ‘dı’ ifadesi redif; ‘al’ sesleri tam kafiye dir.

5–6–7. dizelerdeki ‘ıp’ ifadesi redif; ‘ak’ sesleri tam kafiye dir.

N–11. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘ın’ ifadesi redif; ‘at’ sesleri tam kafiye dir.

N–12. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘i’ ifadesi redif; ‘ef’ sesleri tam kafiye dir.

2–4. dizelerdeki ‘dikçe kanım donuyor’ ifadesi redif; ‘er’ sesleri tam kafiye dir.

9–10–11. dizelerdeki ‘da’ ifadesi redif; ‘ın’ sesleri tam kafiye dir.

N–13. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘üstüner’ ifadesi redif; ‘öz’ sesleri tam kafiye dir.

N–15. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘le’ sesleri tam kafiye dir.

N–16. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘al’ sesleri tam kafiye dir.

17–18–19. dizelerdeki ‘ma’ sesleri tam kafiye dir.

21–22–23. dizelerdeki ‘yetiştir’ ifadesi redif; ‘li’ sesleri tam kafiye dir.

N–17. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘değil’ ifadesi redif; ‘oş’ sesleri tam kafiye dir.

2–4. dizelerdeki ‘benim’ ifadesi redif; ‘aş’ sesleri tam kafiye dir.

N–19. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘az’ sesleri tam kafiye dir.

2–4. dizelerdeki ‘ar inşa llah’ ifadesi redif; ‘ık’ sesleri tam kafiye dir.

29–30–31. dizelerdeki ‘e’ ifadesi redif; ‘er’ sesleri tam kafiye dir.

N–22. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘XnX’ ifadesi redif; ‘st’ sesleri tam kafiye dir.

N–24. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘muş’ ifadesi redif; ‘ut’ sesleri tam kafiye dir.

N–25. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘ımız’ ifadesi redif; ‘ar’ sesleri tam kafiye dir.

N-26. Şiir: 5-6-7. dizelerdeki 'larımdan' ifadesi redif; 'ah' sesleri tam kafiye'dir.

N-27. Şiir: 5-6-7. dizelerdeki 'tır' ifadesi redif; 'ak' sesleri tam kafiye'dir.

A-1. Şiir: 17-18-19. dizelerdeki 'dır' ifadesi redif; 'ağ' sesleri tam kafiye'dir.

25-26-27. dizelerdeki 'le' sesleri tam kafiye'dir.

37-38-39. dizelerdeki 'dır' ifadesi redif; 'ar' sesleri tam kafiye'dir.

A-2. Şiir: 5-7. dizelerdeki 'tur' ifadesi redif; 'oş' sesleri tam kafiye'dir.

A-3. Şiir: 33-34-35. dizelerdeki 'eyledin' ifadesi redif; 'aç' sesleri tam kafiye'dir.

41-42-43. dizelerdeki 'idim' ifadesi redif; 'ağ' sesleri tam kafiye'dir.

A-4. Şiir: 6-8. dizelerdeki 'eksik olmaz oğlumda' ifadesi redif; 'an' sesleri tam kafiye'dir.

A-5. Şiir: 5-7. dizelerdeki 'dim' ifadesi redif; 'ir' sesleri tam kafiye'dir.

33-34-35. dizelerdeki 'tu' ifadesi redif; 'oş' sesleri tam kafiye'dir.

41-42-43. dizelerdeki 'dım' ifadesi redif; 'an' sesleri tam kafiye'dir.

45-46-47. dizelerdeki 'tan' ifadesi redif; 'ak' sesleri tam kafiye'dir.

53-54-55. dizelerdeki 'dırdı' ifadesi redif; 'al' sesleri tam kafiye'dir.

57-58-59. dizelerdeki 'lar' ifadesi redif; 'ta' sesleri tam kafiye'dir.

73-74-75. dizelerdeki 'dedik' ifadesi redif; 'es' sesleri tam kafiye'dir.

A-6. Şiir: 9-10-11. dizelerdeki 'di' ifadesi redif; 'ir' sesleri tam kafiye'dir.

21-22-23. dizelerdeki 'ni' sesleri tam kafiye'dir.

7.3.1.3. Zengin Kafiye

Zengin kafiye, üç ve daha üzeri ses benzerliğine dayanan kafiye türüdür.¹⁵⁵

¹⁵⁵ Cem Dilçin, *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, s. 89.

Merhamet Eyle adlı şiirde birinci, ikinci ve üçüncü dizelerdeki ‘ı’ sesleri redif; ‘man’ sesleri ise zengin kafiyedir.

...

Doldurdun gönlüme tozu dumani,

İnsanın olmalı dini imanı,

Bahara demiştin vuslat zamanı,

Yaz mıdır güzelim merhamet eyle?

Dede Korkut Er Yolunda İleri adlı şiirde birinci, ikinci ve üçüncü dizelerdeki ‘lik’ sesleri redif; ‘ert’ sesleri ise zengin kafiyedir.

...

Onun lügatinde yokmuş namertlik,

Hamurunda karmış ırkına mertlik,

Gençliğe göstermiş doğruluk, sertlik,

Dede Korkut er yolunda ileri.

Ben Ne Yana Gideyim? adlı şiirde birinci ve üçüncü dizelerdeki ‘dan’ sesleri redif; ‘ina’ sesleri ise zengin kafiyedir.

Gözlerini sakın dersin zinadan,

Bu küffarda ben ne yana gideyim?

Kerpiç düştü bahşettiğin binadan,

Bu diyarda ben ne yana gideyim?

El Usandırdım adlı şiirde birinci, ikinci ve üçüncü dizelerdeki ‘da’ sesleri redif; ‘man’ sesleri ise zengin kafiyedir.

...

Binali'yim kaldım tozda dumanda,

Yola çıktım bir bilinmez zamanda,

Karınca ya âşık oldum ormanda,

Aslan usandırdım, fil usandırdım.

Fakirin Ekmeği Tuz Dursun Emmi adlı şiirde birinci, İkinci ve üçüncü dizelerdeki ‘rek’ sesleri zengin kafiyedir.

...

Zengin sadık ise müstahak gerek,

Fakirin varlığı bir temiz yürek,

Zengin sofrasında bal ile börek,

Fakirinki ekmek tuz Dursun Emmi.

1. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘aram’ sesleri zengin kafiyedir.

2. Şiir: 21–22–23. dizelerdeki ‘eda’ sesleri zengin kafiyedir.

4. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘atan’ sesleri zengin kafiyedir.

5. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘arı’ sesleri zengin kafiyedir.

8. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘i’ sesleri redif; ‘den’ sesleri zengin kafiyedir.

29–30–31. dizelerdeki ‘ara’ sesleri zengin kafiyedir.

9. Şiir: 5–7. dizelerdeki ‘amet’ sesleri zengin kafiyedir.

11. Şiir: 49–50–51. dizelerdeki ‘nın’ sesleri redif; ‘ara’ sesleri zengin kafiyedir.

61–62–63. dizelerdeki ‘yle’ sesleri zengin kafiyedir.

12. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘a’ sesleri redif; ‘azar’ sesleri zengin kafiyedir.

15. Şiir: 25–26–27. dizelerdeki ‘dir’ sesleri redif; ‘iri’ sesleri zengin kafiyedir.

17. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘Yusuf’um’ sesleri redif; ‘alan’ sesleri zengin kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘erde’ sesleri zengin kafiyedir.

18. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘aya’ sesleri zengin kafiyedir.

20. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘aram’ sesleri zengin kafiyedir.

21. Şiir: 21–22–23. dizelerdeki ‘bırakma’ sesleri redif; ‘kta’ sesleri zengin kafiyedir.

23. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘aha’ sesleri zengin kafiyedir.

24. Şiir: 25–26–27. dizelerdeki ‘adın’ sesleri zengin kafiyedir.

28. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘arap’ sesleri zengin kafiyedir.

21–22–23. dizelerdeki ‘adan’ sesleri zengin kafiyedir.

30. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘miz’ sesleri redif; ‘aye’ sesleri zengin kafiyedir.

2–4. dizelerdeki ‘a biliriz’ sesleri redif; ‘ihan’ sesleri zengin kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘acı’ sesleri zengin kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘ayın’ sesleri zengin kafiyedir.

29–30–31. dizelerdeki ‘ibi’ sesleri zengin kafiyedir.

32. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘kte’ sesleri zengin kafiyedir.

33. Şiir: 33–34–35. dizelerdeki ‘değil mi?’ sesleri redif; ‘zak’ sesleri zengin kafiyedir.

34. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘ı’ sesleri redif; ‘tan’ sesleri zengin kafiyedir.

35. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘iri’ sesleri zengin kafiyedir.

21–22–23. dizelerdeki ‘ızı’ sesleri zengin kafiyedir.

39. Şiir: 21–22–23. dizelerdeki ‘i’ sesleri redif; ‘engin’ sesleri zengin kafiyedir.

40. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘ara’ sesleri zengin kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘engi’ sesleri zengin kafiyedir.

48. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘man’ sesleri zengin kafiyedir.

52. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘zen’ sesleri zengin kafiyedir.

55. Şiir: 1–2–4. dizelerdeki ‘lı’ sesleri redif; ‘cak’ sesleri zengin kafiyedir.

56. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘urdu’ sesleri zengin kafiyedir.

60. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘iye’ sesleri zengin kafiyedir.

61. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘ere’ sesleri zengin kafiye dir.

62. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘mı?’ sesleri redif; ‘zan’ sesleri zengin kafiye dir.

21–22–23. dizelerdeki ‘yim’ sesleri redif; ‘erde’ sesleri zengin kafiye dir.

63. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘eden’ sesleri zengin kafiye dir.

64. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘da’ sesleri redif; ‘man’ sesleri zengin kafiye dir.

13–14–15. dizelerdeki ‘ker’ sesleri zengin kafiye dir.

17–18–19. dizelerdeki ‘arı’ sesleri zengin kafiye dir.

66. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘a’ sesleri redif; ‘arış’ sesleri zengin kafiye dir.

67. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ine’ sesleri zengin kafiye dir.

17–18–19. dizelerdeki ‘yle’ sesleri redif; ‘eri’ sesleri zengin kafiye dir.

68. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘ara’ sesleri zengin kafiye dir.

17–18–19. dizelerdeki ‘ane’ sesleri zengin kafiye dir.

70. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘olsaydı’ sesleri redif; ‘adı’ sesleri zengin kafiye dir.

71. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘asta’ sesleri zengin kafiye dir.

77. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘eri’ sesleri zengin kafiye dir.

17–18–19. dizelerdeki ‘ara’ sesleri zengin kafiye dir.

78. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘iye’ sesleri zengin kafiye dir.

79. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘a’ sesleri redif; ‘rağ’ sesleri zengin kafiye dir.

80. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘tar’ sesleri zengin kafiye dir.

81. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘mı’ sesleri redif; ‘azı’ sesleri zengin kafiye dir.

89. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ara’ sesleri zengin kafiye dir.

21–22–23. dizelerdeki ‘ı’ sesleri redif; ‘man’ sesleri zengin kafiyedir.

93. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘lara’ sesleri redif; ‘tan’ sesleri zengin kafiyedir.

94. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘a’ sesleri redif; ‘lah’ sesleri zengin kafiyedir.

98. Şiir: 21–22–23. dizelerdeki ‘nce’ sesleri zengin kafiyedir.

100. Şiir: 21–22–23. dizelerdeki ‘este’ sesleri zengin kafiyedir.

103. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘erin’ sesleri zengin kafiyedir.

104. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ire’ sesleri zengin kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘ram’ sesleri zengin kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘mar’ sesleri zengin kafiyedir.

107. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘ımız var’ sesleri redif; ‘man’ sesleri zengin kafiyedir.

108. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘ere’ sesleri zengin kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘ında’ sesleri redif; ‘cağ’ sesleri zengin kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘kan’ sesleri zengin kafiyedir.

25–26–27. dizelerdeki ‘dum’ sesleri zengin kafiyedir.

109. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘rit’ sesleri zengin kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘iye’ sesleri zengin kafiyedir.

110. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘bıraktım’ sesleri redif; ‘ara’ sesleri zengin kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘erin’ sesleri zengin kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘adan’ sesleri zengin kafiyedir.

111. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘anlı’ sesleri zengin kafiyedir.

112. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘esi’ sesleri zengin kafiyedir.

113. Şiir: 21–22–23. dizelerdeki ‘dü’ sesleri redif; ‘ürü’ sesleri zengin kafiyedir.

114. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘ı mı ararım’ sesleri redif; ‘man’ sesleri zengin kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘efa’ sesleri zengin kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘etim’ sesleri zengin kafiyedir.

117. Şiir:9–10–11. dizelerdeki ‘im’ sesleri redif; ‘öker’ sesleri zengin kafiyedir.

120. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘alar’ sesleri zengin kafiyedir.

121. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘sta’ sesleri zengin kafiyedir.

122. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘yâr’ sesleri redif; ‘ana’ sesleri zengin kafiyedir.

123. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘adan’ sesleri zengin kafiyedir.

124. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘eri’ sesleri zengin kafiyedir.

29–30–31. dizelerdeki ‘man’ sesleri zengin kafiyedir.

125. Şiir:13–14–15. dizelerdeki ‘eri’ sesleri zengin kafiyedir.

128. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘altak’ sesleri zengin kafiyedir.

130. Şiir: 29–30–31. dizelerdeki ‘dır’ sesleri redif; ‘eda’ sesleri zengin kafiyedir.

135. Şiir: 3–4. dizelerdeki ‘müş’ sesleri redif; ‘ürü’ sesleri zengin kafiyedir.

7–8. dizelerdeki ‘akın’ sesleri zengin kafiyedir.

11–12. dizelerdeki ‘ışan’ sesleri zengin kafiyedir.

136. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘izli’ sesleri zengin kafiyedir.

137. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘acı’ sesleri zengin kafiyedir.

138. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘akın’ sesleri zengin kafiyedir.

139. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘eri’ sesleri zengin kafiyedir.

141. Şiir: 21–22–23. dizelerdeki ‘lar’ sesleri redif; ‘amaz’ sesleri zengin kafiyedir.

29–30–31. dizelerdeki ‘a’ sesleri redif; ‘dam’ sesleri zengin kafiyedir.

143. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘azla’ sesleri zengin kafiyedir.

144. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘rip’ sesleri zengin kafiyedir.

150. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘ı sil defterimde durmasın’ sesleri redif; ‘alan’ sesleri zengin kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘sız’ sesleri redif; ‘man’ sesleri zengin kafiyedir.

151. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘etmez’ sesleri redif; ‘ark’ sesleri zengin kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘ara’ sesleri zengin kafiyedir.

152. Şiir: 25–26–27. dizelerdeki ‘ara’ sesleri zengin kafiyedir.

153. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘ı özledim’ sesleri redif; ‘atan’ sesleri zengin kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘sta’ sesleri zengin kafiyedir.

157. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘erin’ sesleri zengin kafiyedir.

158. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘da’ sesleri redif; ‘man’ sesleri zengin kafiyedir.

160. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘larını’ sesleri redif; ‘nat’ sesleri zengin kafiyedir.

162. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘rda’ sesleri zengin kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘ana’ sesleri zengin kafiyedir.

163. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘ası’ sesleri zengin kafiyedir.

164. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘mak’ sesleri redif; ‘arış’ sesleri zengin kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘iya’ sesleri zengin kafiyedir.

165. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘akamı’ sesleri zengin kafiyedir.

37–38–39. dizelerdeki ‘akın’ sesleri zengin kafiyedir.

168. Şiir: 29–30–31. dizelerdeki ‘te’ sesleri redif; ‘rif’ sesleri zengin kafiyedir.

169. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘amaz’ sesleri zengin kafiyedir.

2–4. dizelerdeki ‘ararız’ sesleri redif; ‘uşu’ sesleri zengin kafiyedir.

21–22–23. dizelerdeki ‘elam’ sesleri zengin kafiyedir.

170. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘dir’ sesleri redif; ‘etin’ sesleri zengin kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘aya’ sesleri zengin kafiyedir.

171. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘si’ sesleri redif; ‘eli’ sesleri zengin kafiyedir.

173. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘lar’ sesleri redif; ‘ayır’ sesleri zengin kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘de olsa’ sesleri redif; ‘lim’ sesleri zengin kafiyedir.

174. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘ım’ sesleri redif; ‘cağ’ sesleri zengin kafiyedir.

176. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ler’ sesleri redif; ‘phe’ sesleri zengin kafiyedir.

25–26–27. dizelerdeki ‘arı’ sesleri zengin kafiyedir.

29–30–31. dizelerdeki ‘urum’ sesleri zengin kafiyedir.

179. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘eri’ sesleri zengin kafiyedir.

180. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘aba’ sesleri zengin kafiyedir.

185. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘şman’ sesleri zengin kafiyedir.

186. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘sız’ sesleri redif; ‘man’ sesleri zengin kafiyedir.

187. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘müş’ sesleri redif; ‘ürü’ sesleri zengin kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘ken’ sesleri zengin kafiyedir.

188. Şiir: 21–22–23. dizelerdeki ‘amaz’ sesleri zengin kafiyedir.

189. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘ye’ sesleri redif; ‘eri’ sesleri zengin kafiyedir.

45–46–47. dizelerdeki ‘özüm’ sesleri zengin kafiyedir.

190. Şiir: 21–22–23. dizelerdeki ‘lerimiz’ sesleri redif; ‘rek’ sesleri zengin kafiyedir.

193. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘ele’ sesleri zengin kafiyedir.

21–22–23. dizelerdeki ‘ara’ sesleri zengin kafiyedir.

194. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘etin’ sesleri zengin kafiyedir.

197. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘ıda’ sesleri zengin kafiyedir.

199. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘aban’ sesleri zengin kafiyedir.

200. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘tır’ sesleri redif; ‘cak’ sesleri zengin kafiyedir.

13–14–15. dizelerdeki ‘ife’ sesleri zengin kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘eda’ sesleri zengin kafiyedir.

202. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘i’ sesleri redif; ‘llah’ sesleri zengin kafiyedir.

206. Şiir: 5–6–7. Dizelerdeki ‘ane’ sesleri zengin kafiyedir.

9–10–11. dizelerdeki ‘uşu’ sesleri zengin kafiyedir.

208. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ne güzel’ sesleri redif; ‘san’ sesleri zengin kafiyedir.

210. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘rdi’ sesleri zengin kafiyedir.

217. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘alı’ sesleri zengin kafiyedir.

218. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘üda’ sesleri zengin kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘vardır’ sesleri redif; ‘enk’ sesleri zengin kafiyedir.

223. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘arış’ sesleri zengin kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘lıcı’ sesleri zengin kafiyedir.

224. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘gönül’ sesleri redif; ‘vane’ sesleri zengin kafiye­dir.

225. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘a’ sesleri redif; ‘arın’ sesleri zengin kafiye­dir.

17–18–19. dizelerdeki ‘zün’ sesleri zengin kafiye­dir.

226. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘var’ sesleri redif; ‘ara’ sesleri zengin kafiye­dir.

13–14–15. dizelerdeki ‘ter’ sesleri zengin kafiye­dir.

228. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘azla’ sesleri zengin kafiye­dir.

229 Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ederim’ sesleri redif; ‘ayret’ sesleri zengin kafiye­dir.

232. Şiir: 1–2–3. dizelerdeki ‘ren’ sesleri zengin kafiye­dir.

237. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘ı’ sesleri redif; ‘arar’ sesleri zengin kafiye­dir.

241. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘nce’ sesleri zengin kafiye­dir.

242. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘çar’ sesleri zengin kafiye­dir.

243. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘iye’ sesleri zengin kafiye­dir.

244. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ran’ sesleri zengin kafiye­dir.

5–6–7. dizelerdeki ‘aka’ sesleri zengin kafiye­dir.

245. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘udum’ sesleri zengin kafiye­dir.

248. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘ın içindeyim bu günler’ sesleri redif; ‘ullah’ sesleri zengin kafiye­dir.

17–18–19. dizelerdeki ‘ettim’ sesleri redif; ‘aret’ sesleri zengin kafiye­dir.

249. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘apı’ sesleri zengin kafiye­dir.

13–14–15. dizelerdeki ‘na’ sesleri redif; ‘ası’ sesleri zengin kafiye­dir.

250. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘ım’ sesleri redif; ‘alar’ sesleri zengin kafiye­dir.

45–46–47. dizelerdeki ‘azı’ sesleri zengin kafiye­dir.

251. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘dım’ sesleri redif; ‘akın’ sesleri zengin kafiye-dir.

253. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘lma’ sesleri zengin kafiye-dir.

13–14–15. dizelerdeki ‘mek’ sesleri zengin kafiye-dir.

254. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘eri’ sesleri zengin kafiye-dir.

13–14–15. dizelerdeki ‘dım’ sesleri redif; ‘lan’ sesleri zengin kafiye-dir.

255. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘ken’ sesleri zengin kafiye-dir.

259. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ran’ sesleri zengin kafiye-dir.

2–4. dizelerdeki ‘sıdır’ sesleri redif; ‘ava’ sesleri zengin kafiye-dir.

260. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘azı’ sesleri zengin kafiye-dir.

9–10–11. dizelerdeki ‘ı’ sesleri redif; ‘rab’ sesleri zengin kafiye-dir.

261. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘da pişirdim aldım getirdim’ sesleri redif; ‘zan’ sesleri zengin kafiye-dir.

264. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘tan’ sesleri zengin kafiye-dir.

265. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘den’ sesleri zengin kafiye-dir.

266. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘ameliyle baş başa kalır’ sesleri redif; ‘lki’ sesleri zengin kafiye-dir.

9–10–11. dizelerdeki ‘ile’ sesleri zengin kafiye-dir.

269. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘adan’ sesleri zengin kafiye-dir.

271. Şiir: 1–2–3. dizelerdeki ‘eden’ sesleri zengin kafiye-dir.

272. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘ara’ sesleri zengin kafiye-dir.

2–4. dizelerdeki ‘sevdiğim’ sesleri redif; ‘ana’ sesleri zengin kafiye-dir.

274. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘in’ sesleri redif; ‘lim’ sesleri zengin kafiye-dir.

275. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘m’ sesleri redif; ‘asa’ sesleri zengin kafiye dir.

21–22–23. dizelerdeki ‘rum’ sesleri zengin kafiye dir.

276. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘man’ sesleri zengin kafiye dir.

277. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘ım’ sesleri redif; ‘ran’ sesleri zengin kafiye dir.

17–18–19. dizelerdeki ‘yim’ sesleri redif; ‘ane’ sesleri zengin kafiye dir.

278. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘a karıştı’ sesleri redif; ‘man’ sesleri zengin kafiye dir.

279. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘arip’ sesleri zengin kafiye dir.

2–4. dizelerdeki ‘söylemem’ sesleri redif; ‘aha’ sesleri zengin kafiye dir.

280. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘den’ sesleri redif; ‘erin’ sesleri zengin kafiye dir.

283. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘mı?’ sesleri redif; ‘dık’ sesleri zengin kafiye dir.

284. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘efe’ sesleri zengin kafiye dir.

B–1. Şiir: 1–2–3. dizelerdeki ‘urum’ sesleri zengin kafiye dir.

4–5. dizelerdeki ‘stan’ sesleri zengin kafiye dir.

11–12–13. dizelerdeki ‘met’ sesleri zengin kafiye dir.

34–35. dizelerdeki ‘tan’ sesleri zengin kafiye dir.

B–2. Şiir: 6–7–8. dizelerdeki ‘endi’ sesleri zengin kafiye dir.

B–4. Şiir: 4–5–9–10–14–15–19–20–24–25–29–30. dizelerdeki ‘ele’ sesleri zengin kafiye dir.

11–12–13. dizelerdeki ‘eri’ sesleri zengin kafiye dir.

16–17–18. dizelerdeki ‘ine’ sesleri zengin kafiye dir.

B-5. Şiir: 6-7-8. dizelerdeki ‘geçer’ sesleri redif; ‘asta’ sesleri zengin kafiye dir.

B-6. Şiir: 16-17-18. dizelerdeki ‘aha’ sesleri zengin kafiye dir.

B-7. Şiir: 4-5-24-25. dizelerdeki ‘dır işte’ sesleri redif; ‘atan’ sesleri zengin kafiye dir.

6-7-8. dizelerdeki ‘man’ sesleri zengin kafiye dir.

9-10. dizelerdeki ‘dır işte’ sesleri redif; ‘tan’ sesleri zengin kafiye dir.

B-9. Şiir: 4-5-9-10-14-15-24-25. dizelerdeki ‘Tutağım’ sesleri redif; ‘nan’ sesleri zengin kafiye dir.

B-12. Şiir: 16-17-18. dizelerdeki ‘ere’ sesleri zengin kafiye dir.

B-13. Şiir: 4-5-9-10-19-20-24-25. dizelerdeki ‘ımız yok’ sesleri redif; ‘rağ’ sesleri zengin kafiye dir.

21-22-23. dizelerdeki ‘fil’ sesleri zengin kafiye dir.

B-14. Şiir: 11-12-13. dizelerdeki ‘eri’ sesleri zengin kafiye dir.

B-15. Şiir: 16-17-18. dizelerdeki ‘eri’ sesleri zengin kafiye dir.

Alt-2. Şiir: 43-44-45. dizelerdeki ‘alı’ sesleri zengin kafiye dir.

N-1. Şiir: 9-10-11. dizelerdeki ‘dir’ sesleri redif; ‘eli’ sesleri zengin kafiye dir.

N-3. Şiir: 6-8. dizelerdeki ‘görünür’ sesleri redif; ‘ivan’ sesleri zengin kafiye dir.

N-6. Şiir: 13-14-15. dizelerdeki ‘elam’ sesleri zengin kafiye dir.

N-7. Şiir: 5-6-7. dizelerdeki ‘akın’ sesleri zengin kafiye dir.

17-18-19. dizelerdeki ‘azı’ sesleri zengin kafiye dir.

N-9. Şiir: 9-10-11. dizelerdeki ‘ı’ sesleri redif; ‘alan’ sesleri zengin kafiye dir.

17-18-19. dizelerdeki ‘atır’ sesleri zengin kafiye dir.

N-11. Şiir: 5-6-7. dizelerdeki ‘ibi’ sesleri zengin kafiye dir.

N-15. Şiir: 5-6-7. dizelerdeki ‘şığı’ sesleri zengin kafiyedir.

N-19. Şiir: 21-22-23. dizelerdeki ‘in’ sesleri redif; ‘lim’ sesleri zengin kafiyedir.

N-20. Şiir: 13-14-15. dizelerdeki ‘şık’ sesleri zengin kafiyedir.

N-21. Şiir: 21-22-23. dizelerdeki ‘zak’ sesleri zengin kafiyedir.

N-22. Şiir: 17-18-19. dizelerdeki ‘deni’ sesleri zengin kafiyedir.

N-23. Şiir: 5-6-7. dizelerdeki ‘aya’ sesleri zengin kafiyedir.

N-24. Şiir: 2-4. dizelerdeki ‘in babası’ sesleri redif; ‘fil’ sesleri zengin kafiyedir.

N-27. Şiir: 1-3. dizelerdeki ‘atma’ sesleri zengin kafiyedir.

A-3. Şiir: 17-18-19. dizelerdeki ‘ışan’ sesleri zengin kafiyedir.

37-38-39. dizelerdeki ‘rma’ sesleri zengin kafiyedir.

45-46-47. dizelerdeki ‘yim’ sesleri redif; ‘ibi’ sesleri zengin kafiyedir.

A-5. Şiir: 9-10-11. dizelerdeki ‘arı’ sesleri zengin kafiyedir.

13-14-15. dizelerdeki ‘aya’ sesleri zengin kafiyedir.

65-66-67. dizelerdeki ‘akın’ sesleri zengin kafiyedir.

A-6. Şiir: 33-34-35. dizelerdeki ‘ım’ sesleri redif; ‘zar’ sesleri zengin kafiyedir.

A-7. Şiir: 25-26-27. dizelerdeki ‘gün’ sesleri zengin kafiyedir.

7.3.1.4. Tunç Kafiye

Kafiyeyi oluşturan ses benzeşmelerinin üçten fazla olması hâlinde, kafiye olan kelimelerden birinin diğerinin sonunda aynen tekrar edilmesiyle oluşan kafiye türüdür.¹⁵⁶

¹⁵⁶ Özkul Çobanoğlu, *Halk Edebiyatına Giriş-I*, s. 48.

Yok Olmuşsun Yok adlı şiirde birinci, ikinci ve üçüncü dizelerdeki ‘adım’ sözcükleri tunç kafiyedir.

...

*Binali der gelededin bir **adım**,*

*Demek gecelerce boşa **ağladım**,*

*Hayalini aynalarda **aradım**,*

*Baktım aynalarda yok **olmuşsun yok**.*

Dikensiz Gül Kopardım adlı şiirde birinci, ikinci ve üçüncü dizelerdeki ‘dım’ sesleri redif; ‘ağla’ sözcükleri ise tunç kafiyedir.

...

*Gül dalından koptu diye **ağladım**,*

*Senin hatırına buldum **sağladım**,*

*İtinayla deste yaptım **bağladım**,*

*Ben sana dikensiz gül kopardım **yâr**.*

1. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘a’ sesleri redif; ‘oyun’ sözcükleri tunç kafiyedir.

23. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘diye’ sözcükleri tunç kafiyedir.

30. Şiir: 25–26–27. dizelerdeki ‘ile’ sözcükleri tunç kafiyedir.

34. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘a’ sesleri redif; ‘adın’ sözcükleri tunç kafiyedir.

38. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘üşü’ sözcükleri tunç kafiyedir.

39. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘an’ sesleri redif; ‘yan’ sözcükleri tunç kafiyedir.

49. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘mışım’ sesleri redif; ‘ağla’ sözcükleri tunç kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘mış’ sesleri redif; ‘yan’ sözcükleri tunç kafiyedir.

- 54. Şiir:** 5–6–7. dizelerdeki ‘ayıp’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 56. Şiir:** 13–14–15. dizelerdeki ‘aramı’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 62. Şiir:** 2–4. dizelerdeki ‘görmek için bu okuldayım’ sesleri redif; ‘ilim’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 63. Şiir:** 1–3. dizelerdeki ‘kendi’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 65. Şiir:** 17–18–19. dizelerdeki ‘ara’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 70. Şiir:** 9–10–11. dizelerdeki ‘dım’ sesleri redif; ‘say’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 72. Şiir:** 5–6–7. dizelerdeki ‘asa’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 73. Şiir:** 13–14–15. dizelerdeki ‘asla’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 77. Şiir:** 25–26–27. dizelerdeki ‘ılık’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 81. Şiir:** 1–3. dizelerdeki ‘için’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 88. Şiir:** 5–6–7. dizelerdeki ‘iş’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 9–10–11. dizelerdeki ‘sı’ sesleri redif; ‘ay’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 90. Şiir:** 5–6–7. dizelerdeki ‘dım’ sesleri redif; ‘ağla’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 91. Şiir:** 13–14–15. dizelerdeki ‘ara’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 98. Şiir:** 13–14–15. dizelerdeki ‘aha’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 106. Şiir:** 21–22–23. dizelerdeki ‘dayım’ sesleri redif; ‘ara’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 115. Şiir:** 9–10–11. dizelerdeki ‘ile’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 116. Şiir:** 9–10–11. dizelerdeki ‘arı’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 122. Şiir:** 1–3. dizelerdeki ‘yan’ sesleri redif; ‘ağla’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 13–14–15. dizelerdeki ‘ana’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 124. Şiir:** 41–42–43. dizelerdeki ‘anla’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 126. Şiir:** 5–6–7. dizelerdeki ‘öner’ sözcükleri tunç kafiyedir.

- 130. Şiir:** 21–22–23. dizelerdeki ‘acı’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 136. Şiir:** 9–10–11. dizelerdeki ‘adı’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 140. Şiir:** 13–14–15. dizelerdeki ‘arar’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 143. Şiir:** 17–18–19. dizelerdeki ‘ır’ sesleri redif; ‘ağır’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 156. Şiir:** 17–18–19. dizelerdeki ‘demi’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 159. Şiir:** 13–14–15. dizelerdeki ‘yan’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 160. Şiir:** 21–22–23. dizelerdeki ‘eşine’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 161. Şiir:** 5–6–7. dizelerdeki ‘ile’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 13–14–15. dizelerdeki ‘eve’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 165. Şiir:** 29–30–31. dizelerdeki ‘alıp’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 167. Şiir:** 9–10–11. dizelerdeki ‘dım’ sesleri redif; ‘ağla’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 170. Şiir:** 21–22–23. dizelerdeki ‘file’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 173. Şiir:** 9–10–11. dizelerdeki ‘a’ sesleri redif; ‘kul’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 174. Şiir:** 5–6–7. dizelerdeki ‘erken’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 179. Şiir:** 5–6–7. dizelerdeki ‘yıp’ sesleri redif; ‘ağla’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 180. Şiir:** 13–14–15. dizelerdeki ‘usu’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 183. Şiir:** 5–6–7. dizelerdeki ‘sı’ sesleri redif; ‘ay1’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 186. Şiir:** 5–6–7. dizelerdeki ‘ağır’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 189. Şiir:** 41–42–43. dizelerdeki ‘anka’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 191. Şiir:** 1–3. dizelerdeki ‘sanki’ sesleri redif; ‘deli’ sözcükleri tunç kafiyedir.
- 192. Şiir:** 9–10–11. dizelerdeki ‘aya’ sözcükleri tunç kafiyedir.

194. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘ağır’ sözcükleri tunç kafiyedir.

17–18–19. dizelerdeki ‘dı’ sesleri redif; ‘ağla’ sözcükleri tunç kafiyedir.

198. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘den’ sesleri redif; ‘kin’ sözcükleri tunç kafiyedir.

200. Şiir: 21–22–23. dizelerdeki ‘da’ sesleri redif; ‘tan’ sözcükleri tunç kafiyedir.

206. Şiir: 1–3. dizelerdeki ‘esti’ sözcükleri tunç kafiyedir.

217. Şiir: 25–26–27. dizelerdeki ‘emek’ sözcükleri tunç kafiyedir.

219. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘aran’ sözcükleri tunç kafiyedir.

223. Şiir: 21–22–23. dizelerdeki ‘ara’ sözcükleri tunç kafiyedir.

233. Şiir: 25–26–27. dizelerdeki ‘arama’ sözcükleri tunç kafiyedir.

234. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘ahtımı’ sözcükleri tunç kafiyedir.

246. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘ı’ sesleri redif; ‘zar’ sözcükleri tunç kafiyedir.

251. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘adı’ sözcükleri tunç kafiyedir.

252. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘eğen’ sözcükleri tunç kafiyedir.

260. Şiir: 13–14–15. dizelerdeki ‘acı’ sözcükleri tunç kafiyedir.

264. Şiir: 9–10–11. dizelerdeki ‘ana’ sözcükleri tunç kafiyedir.

268. Şiir: 5–6–7. dizelerdeki ‘ara’ sözcükleri tunç kafiyedir.

273. Şiir: 21–22–23. dizelerdeki ‘na’ sesleri redif; ‘aşı’ sözcükleri tunç kafiyedir.

278. Şiir: 17–18–19. dizelerdeki ‘eden’ sözcükleri tunç kafiyedir.

282. Şiir: 2–4. dizelerdeki ‘sı üstünde kalır’ sesleri redif; ‘ara’ sözcükleri tunç kafiyedir.

5–6–7. dizelerdeki ‘mazsan’ sesleri redif; ‘ala’ sözcükleri tunç kafiyedir.

B-1. Şiir: 6-7-8. dizelerdeki 'ünü' sözcükleri tunç kafiyedir.

B-3. Şiir: 26-27-28. dizelerdeki 'lar' sesleri redif; 'aza' sözcükleri tunç kafiyedir.

B-4. Şiir: 26-27-28. dizelerdeki 'yarı' sözcükleri tunç kafiyedir.

B-9. Şiir: 1-2-3. dizelerdeki 'eğer' sözcükleri tunç kafiyedir.

B-11. Şiir: 16-17-18. dizelerdeki 'aman' sözcükleri tunç kafiyedir.

B-15. Şiir: 6-7-8. dizelerdeki 'ele' sözcükleri tunç kafiyedir.

N-3. Şiir: 9-11. dizelerdeki 'izin' sözcükleri tunç kafiyedir.

N-8. Şiir: 5-6-7. dizelerdeki 'açar' sözcükleri tunç kafiyedir.

N-9. Şiir: 1-3. dizelerdeki 'ilim' sözcükleri tunç kafiyedir.

N-11. Şiir: 2-4. dizelerdeki 'sın beni unutma' sesleri redif; 'ağla' sözcükleri tunç kafiyedir.

N-12. Şiir: 5-6-7. dizelerdeki 'ite' sözcükleri tunç kafiyedir.

N-15. Şiir: 1-3. dizelerdeki 'dur' sözcükleri tunç kafiyedir.

13-14-15. dizelerdeki 'işte' sözcükleri tunç kafiyedir.

N-16. Şiir: 25-26-27. dizelerdeki 'ayrı' sözcükleri tunç kafiyedir.

N-17. Şiir: 5-6-7. dizelerdeki 'ahmet' sözcükleri tunç kafiyedir.

N-19. Şiir: 5-6-7. dizelerdeki 'ağır' sözcükleri tunç kafiyedir.

9-10-11. dizelerdeki 'eve' sözcükleri tunç kafiyedir.

N-21. Şiir: 13-14-15. dizelerdeki 'elli' sözcükleri tunç kafiyedir.

N-23. Şiir: 9-10-11. dizelerdeki 'eğer' sözcükleri tunç kafiyedir.

N-26. Şiir: 13-14-15. dizelerdeki 'eğer' sözcükleri tunç kafiyedir.

A-1. Şiir: 33-34-35. dizelerdeki 'dı' sesleri redif; 'arif' sözcükleri tunç kafiyedir.

A-3. Şiir: 9-10-11. dizelerdeki 'adımı' sözcükleri tunç kafiyedir.

21-22-23. dizelerdeki 'asa' sözcükleri tunç kafiyedir.

A-5. Şiir: 17-18-19. dizelerdeki ‘oyun’ sözcükleri tunç kafiyedir.

A-6. Şiir: 5-6-7. dizelerdeki ‘adım’ sözcükleri tunç kafiyedir.

7.3.1.5. Cinashlı Kafiye

Ses bakımından aynı, anlamca ve kimi zaman vurguları da ayrı sözcüklerden ya da söz öbeklerinden yapılmış kafiye çeşididir.¹⁵⁷

Füze İcat Edenler adlı şiirde birinci, ikinci ve üçüncü dizelerdeki ‘üste’ sözcükleri cinashlı kafiye olarak kullanılmıştır.

...

İkamet ettiler aydaki üste,

Çıkmak istediler daha da üste,

Huzur aradılar Mars’ta, Venüs’te.

Huzur İslâm’dadır diyemediler.

Âşığım adlı şiirde birinci, ikinci ve üçüncü dizelerdeki ‘ya da’ sözcükleri cinashlı kafiye olarak kullanılmıştır.

...

Gözüm ne Almanya ne de Rusya’da,

Bir tek karışımı kaptırmam ya da,

Ben huzur bulamam Orta Asya’da,

Dağımda dolaşan kurda âşığım,

Bu cennet misali yurda âşığım.

7.3.2. Âşık Binali Kılıç’ın Şiirlerinde Kafiye Şekilleri

Âşık Binali Kılıç’ın şiirleri genel olarak koşma tipi kafiye şeklindedir. Bu koşma tipi kafiye şekilleri:

¹⁵⁷ Cem Dilçin, *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, s. 90.

7.3.2.1. Abab–Cccb–Dddb Şekilli Kafiye Örgüsü

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde en çok kullandığı koşma tipidir. Âşık Binali Kılıç abab–cccb–dddb biçimli koşmayı şiirlerinde kurallı şekilde kullanmıştır.

Tepit edilen şiirler:

Şiir 2, 4, 5, 7, 8, 11, 12, 14, 16, 19, 21, 23, 24, 27, 28, 32, 33, 37, 38, 39, 41, 43, 44, 45, 48, 49, 51, 52, 54, 57, 60, 61, 63, 65, 66, 68, 72, 73, 74, 75, 78, 79, 80, 81, 84, 86, 87, 88, 89, 91, 95, 99, 103, 104, 112, 113, 122, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 133, 136, 138, 140, 141, 150, 151, 152, 155, 159, 160, 161, 162, 164, 165, 170, 171, 172, 175, 176, 178, 179, 180, 181, 183, 185, 186, 187, 188, 189, 191, 193, 195, 196, 199, 200, 205, 206, 207, 208, 209, 215, 222, 224, 225, 229, 233, 235, 239, 240, 243, 244, 246, 251, 252, 253, 254, 258, 259, 262, 265, 267, 270, 272, 279, 280, 281, 284, 285, 286, 289, N–1, N–4, N–6, N–7, N–9, N–12, N–13, N–14, N–15, N–17, N–18, N–19, N–20, N–21, N–26.

7.3.2.2. Abxb–Cccb–Dddb Şekilli Kafiye Örgüsü

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde kullandığı abxb–cccb–dddb biçimli koşma tipi şiirleri:

Şiir 6, 10, 17, 25, 64, 107, 137, 144, 182, 190, 198, 202, 212, 219, 220, 221, 223, 228, 247, 257, 268, 273, 275, 276, 282, 292, N–11.

7.3.2.3. Aaaa–Bbba–Ccca Şekilli Kafiye Örgüsü

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde kullandığı aaaa–bbba–ccca biçimli koşma tipi şiirleri:

Şiir 15, 18, 20, 26, 30, 34, 40, 59, 62, 76, 85, 94, 110, 119, 148, 154, 158, 173, 213, 226, 227, 256, 260, 264, 271, 293.

7.3.2.4. Aaab–Cccb–Dddb Şekilli Kafiye Örgüsü

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde kullandığı aaab–cccb–dddb biçimli koşma tipi şiirleri:

Şiir 36, 69, 174, 217, 232, 234, 269, N–10.

7.3.2.5. AaaB–CccB–DddB Şekilli Kafiye Örgüsü

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde kullandığı aaaB–cccb–dddB biçimli koşma tipi şiirleri:

Şiir 71, 116.

7.3.2.6. AAaA–BbbA–CccA Şekilli Kafiye Örgüsü

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde kullandığı aAaA–bbbA–cccA biçimli koşma tipi şiirleri:

Şiir 13, 35, 106, 163, 192, 201.

7.3.2.7. AaaA–BbbA–CccA Şekilli Kafiye Örgüsü

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde kullandığı aaaA–bbbA–cccA biçimli koşma tipi şiiri

Şiir 70.

7.3.2.8. ABaB–CccB–DddB Şekilli Kafiye Örgüsü

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde kullandığı aBaB–cccb–dddB biçimli koşma tipi şiirleri:

Şiir 1, 3, 29, 46, 56, 58, 77, 98, 109, 111, 115, 121, 123, 142, 149, 177, 194, 214, 231, 236, 249, 274.

7.3.2.9. AaaAA–BbbAA–CccAA Şekilli Kafiye Örgüsü

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde kullandığı aaaAA–bbbAA–cccAA biçimli beş haneli koşma tipi şiirleri:

Şiir 6, 10.

7.3.2.10. AaaaA–BbbaA–CccaA Şekilli Kafiye Örgüsü

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde kullandığı aaaaA–bbbaA–cccaA biçimli beş haneli koşma tipi şiiri:

Şiir 14.

7.3.2.11. AaaBA–CccBA–DddBA Şekilli Kafiye Örgüsü

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde kullandığı aaaBA–cccBA–dddBA biçimli beş haneli koşma tipi şiiri:

Şiir 12.

7.3.2.12. AaaBB–CccBB–DddBB Şekilli Kafiye Örgüsü

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde kullandığı aaaBB–cccBB–dddBB biçimli beş haneli koşma tipi şiirleri:

Şiir 2, 4, 5.

7.3.2.13. AaabB–CccbB–DddbB Şekilli Kafiye Örgüsü

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde kullandığı aaabB–cccbB–dddbB biçimli beş haneli koşma tipi şiirleri:

Şiir 1, 3, 7, 9, 13.

7.3.2.14. ABaBB–CccBB–DddBB Şekilli Kafiye Örgüsü

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde kullandığı aBaBB–cccBB–dddBB biçimli beş haneli koşma tipi şiiri:

Şiir 8.

7.3.2.15. AbabB–CccbB–DddbB Şekilli Kafiye Örgüsü

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde kullandığı ababB–cccbB–dddbB biçimli beş haneli koşma tipi şiirleri:

Şiir 11, 15.

7.3.3. Âşık Binali Kılıç'ın Kafiye Şekilleri Bozuk Olan Şiirleri:

Şiir 9, 31, 42, 47, 50, 53, 55, 67, 82, 83, 90, 92, 93, 96, 97, 100, 101, 102, 105, 108, 114, 117, 118, 120, 130, 131, 132, 134, 135, 139, 143, 146, 147, 153, 156, 157, 166, 167, 168, 169, 184, 197, 203, 204, 210, 216, 218, 230, 237, 238, 241, 242, 245, 248, 250, 255, 261, 263, 266, 277, 278, 283, 288, 290, N–2, N–3, N–5, N–8, N–16, N–22, N–23, N–24, N–25, N–27.

7.4. Âşık Binali Kılıç'ın Şiirlerinde Dil ve Üslûp Özellikleri

Üslûp, tarz, tavır, eda, söyleyiş, dil ve ifade, kişinin veya bir gurubun ifade özelliği, bir edebi türün söyleniş hususiyeti, kelimeleri kullanış gibi karşılıklarla tanıtılmış ama her terim gibi tanımlanması için bazı sınırlara ve o sınırlar içerisinde bir takım yorumlara tabi tutulmuş bir kavramdır.¹⁵⁸

Üslûp, sanatçının görüş, duyuş, anlayış ve anlatıştaki özelliği ya da bir türün bir çağın kendine özgü anlatış biçimidir.¹⁵⁹ Dil, anlatım tarzı, nazım şekilleri ve türler gibi unsurlar üslûbu oluşturmaktadır. Sanatçının eserinde oluşturduğu üslûp

¹⁵⁸ Mehmet Önal, Edebî Dil ve Üslûp, *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü*, S, 36, Erzurum, 2008, s. 32.

¹⁵⁹ *Türkçe Sözlük*, (Haz: Özel, S., Kutlu, A., ;Yaşayan, S., Küçükaraş, H., Özdemir, K.), Dil Derneği Yayınları, Ankara, 2012, s. 1783.

sayesinde okuyucunun duygu ve düşünce dünyası harekete geçirilir. Bu bakımdan üslûp, sanatçı ile okuyucu arasındaki bağı sağlayan bir köprüdür.¹⁶⁰

Üslûp ile dil arasında sıkı bir ilişki vardır. Sanatkârın eserini oluşturan dil malzemesinin eser içinde yüklendiği işlevler, kazandığı değer ve dinleyicide bıraktığı etki önemlidir. Eserde dilin kazandığı değerler kendi aralarında da bir ilişkiler ağı kurarlar. Eserde kelimelerin yan anlamları, yüklendiği duygu, okuyucuda uyandırdığı izlenimler, hatırlattığı, düşündürdüğü özellikler sanatkârın kendine özgü üslûbunu oluşturur.¹⁶¹

Bir sanatkârın kişiliği, psikolojik yapısı, sözcük dağarcığı, eğitim seviyesi, sosyal konumu, dünya görüşü, yaşadığı çevre, aile yapısı vb. özellikler sanatkârın üslûbunu belirler. Bu bakımdan üslûp bireysel bir anlayışa sahiptir. Üslûp ile sanatçı tarafından yeni ifade şekilleri ortaya çıkar. Sanatkâr dilin kendisine sunduğu imkânlarla ifade etmek istediği hususu belirtir.¹⁶²

Sanatçı, kendine özgü dil dünyası olan bir söyleyicidir. Dil ve anlatımı daha etkili kılan yerel kelimeler, yerel deyimler, ikilemeler, pekiştirmeler, imgesel kelime öbekleri, söz sanatları, deyimler, ahenk öğeleri, kelime seçimi vb. gibi unsurlar sanatçının kendine özgü üslûbunun oluşmasını sağlamaktadır.¹⁶³

Âşık Binali Kılıç'ın şiirleri incelendiğinde yetişmiş olduğu çevre, sosyal durumu, dünya görüşü şiir üslûbuna yansımıştır. Âşık Kılıç, şiirlerinde kurmuş olduğu cümlelere ve özenle seçmiş olduğu sözcüklere yeni anlamlar yükleyerek kendine özgü bir şiir üslûbu oluşturmayı başarmıştır.

Geniş bir kelime dağarcığına sahip olan Âşık Binali, farklı içerikte eserler ortaya koymayı başarmıştır. Âşık Kılıç, şiirlerinde insanların rahatlıkla anlayabileceği ve yorumlayabileceği sade bir dil kullanmıştır. Kılıç, şiirlerinde yetişmiş olduğu çevrenin ağız özelliklerini yansıtan yerel söyleyişleri, yerel deyimleri ustaca kullanarak, anlatımı kuvvetlendirmiş ve çokanlamlılığı sağlamıştır.

¹⁶⁰ Abdulhan Taşbaşı, *Âşık Mevlüt Mertoğlu Hayatı-Sanatı-Eserleri*, s. 133.

¹⁶¹ Erman Artun, *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, s. 12.

¹⁶² Mustafa Karabulut, *Edebî Metinlerde Dil ve Üslûp İncelemeleri ve Edip Cansever'in Dil ve Üslûbunda Psikolojik Unsurlar*, *VII Uluslararası Türk Dili Kurultayı Sempozyum Bildirileri*, Ankara, 2012, s. 1-5.

¹⁶³ Erman Artun, *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, s. 12-13.

Âşık Binali Kılıç'ın şiir üslûbu oldukça ahenklidir. Âşık Kılıç, şiirlerinde âşıklık geleneğine uygun bir şekilde hece ölçüsünden, kafiye ve rediften, mazmunlardan faydalananarak ahengi sağlamıştır. Şiirlerinde sıradan bir dil kullanmayan Kılıç, yerel söyleyişlerden, yerel deyimlerden, atasözlerinden, deyimlerden ve söz sanatlarından yararlanarak anlatımı daha etkili hâle getirmiştir.

7.4.1. Âşık Binali Kılıç'ın Şiirlerinde Yerel Söyleyiş Özellikleri

Yetişmiş olduğu çevre, sosyal durumu ve dünya görüşü Âşık Binali'nin şiirlerinde kullanmış olduğu dile ve üslûba yansımıştır. Âşık Kılıç, şiirlerinde hem anlatımı kuvvetlendirmek hem de çokanlamlılığı sağlamak amacıyla yerel söyleyişlerden ve yerel deyimlerden sıkça faydalanmıştır. Kılıç, bazı şiirlerinde ise hece ölçüsünde birlik, kafiye ve redifte uygunluk sağlamak için yerel söyleyişlerden yararlanmıştır.

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde tespit edilen yerel söyleyiş özellikleri:

1. Şiir: *toy (düğün)* (1–17)

daldalandım (sığındım, barındım) (1–18)

göçürdüm (kız evlendirdim) (1–27)

2. Şiir: *diyersin (diyorsun)* (2–13)

yiyersin (yiyorsun) (2–14)

cırcıabilirsen (yırt yırtabilirsen) (2–15)

5. Şiir: *hepsi (hepsi)* (5–15)

11. Şiir: *gözünü yumdu (gözünü kapattı)* (11–2/4/8/12/16/20/24/28/32/36/40/44/48/52/56/60/64/68)

oturam (oturayım) (11–45)

götürem (götüreyim) (11–46)

getirem (getireyim) (11–47)

16. Şiir: *açam (açayım)* (16–5)

avratlar (kadınlar) (16–33)

17. Şiir: *destimi (elimi) (17–3)*

çoğusu (çoğu) (17–8)

18. Şiir: *dest (el) (18–10)*

22. Şiir: *çatmaz mı dedi? (gelmez mi dedi?) (22–14)*

23. Şiir: *he de (evet de) (23–7)*

26. Şiir: *ne deyim (ne diyeyim) (26–5)*

nideyim (ne edeyim) (26–6)

31. Şiir: *öztime (kendime) (31–4)*

diyersin (dersin) (31–23)

33. Şiir: *yazak (yazalım) (33–33)*

62. Şiir: *dalım (kendimi) (62–20)*

acep (acaba) (62–23)

yolum (yolumu) (62–24)

64. Şiir: *edem (edeyim) (64–1)*

yuyar (yıklar) (64–5)

yiye (yiyor) (64–6)

cırılır (yırılır) (64–8)

67. Şiir: *çiterse (dikerse) (67– 32)*

71. Şiir: *gagalam (ekmeğim), (tandırda yapılan top şeklinde ekmek) (71–15)*

76. Şiir: *kem (kötü) (76–13)*

duyanda (duyduğumda) (76–13)

diyende (dediğinde) (76–15)

99. Şiir: *baladır (çocuktur) (96–22)*

100. Şiir: *sevirem (seviyorum) (100–1)*

gudicin (köpeğin) (100–2)
raziyam (razıyım) (100–2)
sevcı cösdersen (sevgi göstersen) (100–3)
enik (köpek yavrusu) (100–4)
cel desende(gel desende) (100–5)
cet desende (git desende) (100–5)
cene (yine) (100–6)
üz versen (yüz versen) (100–7)
heç (hiç) (100–7)
yanınnan (yanından) (100–7)
xotdik (eşek yavrusu) (100–8)
çimşelere (kimşelere) (100–9)
cizlerem (gizlerim) (100–9)
davşan (tavşan) (100–10)
izlerem (izlerim) (100–10)
delici (deliği) (100–11)
cözlerem (gözlerim) (100–11)
pisik (kedi) (100–12)
her cün (her gün) (100–13)
cörirem (görüyorum) (100–13)
mehledeçi (mahalledeki) (100–14)
uşaxlardan (çocuklardan) (100–14)
sorirem (soruyorum) (100–14)
korirem (koruyorum) (100–15)
gollik (kuyruğu kesik çoban köpeği) (100–16)

eviz (eviniz) (100–17)
ele (öyle) (100–17)
celene (gelene) (100–17)
geder (kadar) (100–17)
kimi (gibi) (100–18)
titrirem (titriyorum) (100–18)
iticin (köpeğin) (100–20)
âşığ (âşık) (100–21)
deli cöynüm (deli gönlüm) (100–21)
sene (sana) (100–22)
cül (gül) (100–22)
toplaram (toplarım) (100–22)
çümeste (kümeşte) (100–23)
feric (civciv) (100–24)
bişirir (pişirir) (100–25)
goyaram (koyarım) (100–25)
yiyersin (yersin) (100–26)
baxanda (baktığımda) (100–26)
doyaram (doyarım) (100–26)
gıyaram (kıyarım) (100–27)
şerik (ortak) (100–28)
anlaçi (anla ki) (100–29)
sevirem (seviyorum) (100–29)
ölirem (ölüyorum) (100–30)
culuk (hindi) (100–31)

kanatlaran (kanatlarına) (100–31)

cirirem (giriyorum) (100–31)

cüçük (hindi yavrusu) (100–32)

xıllık (eski yırtık elbise) (100–36)

102. Şiir: *bulaşık yumdum (bulaşık yıkadım)* (102–11)

107. Şiir: *güman (ümit etmek)* (107–2)

Gözün dalda kalmasın (gözün arkada kalmasın) (107–19)

118. Şiir: *çul (eski elbise)* (118–3)

124. Şiir: *üz (kaymak)* (124–34)

128. Şiir: *saltak (kötü yolda olan kadın)* (128–5)

yaltak (dalkavuk) (128–6)

tayası (dadısı) (128–9)

143. Şiir: *serim (başım)* (143–1)

Yummak (yıkamak) (143–1)

152. Şiir: *pusan (gizlenen)* (152–10)

165. Şiir: *üten (yenen)* (165–4)

166. Şiir: *göynüme (gönlüme)* (165–1)

bah (bak) (165–1)

ne diyer (ne diyor) (165–1)

emsalın (emsalin) (165–2)

yohdu (yoktur) (165–2)

yalançı (yalancı) (165–2)

gözelliğin (güzelliğin) (165–3)

gaşın (kaşın) (165–4)

ohdu (oktur) (165–4)

ganıma (kanıma) (165–5)

gest eyledin (kast eyledin) (165–6)

menim (benim) (165–6)

kimi (gibi) (165–7)

yahlaşdı (yaklaştı) (165–7)

gara ilan (karayılan) (165–8)

sohdu (soktu) (165–8)

min (bin) (165–9)

bahar (bakar) (165–10)

gaş (kaş) (165–11)

başın eydi (başını eğdi) (165–11)

bahdı (baktı) (165–12)

getdi (gitti) (165–13)

artıh (artık) (165–14)

galmadı (kalmadı) (165–14)

bahdım (baktım) (165–15)

garşıma (karşıma) (165–16)

çııhdı (çıktı) (165–16)

175. Şiir: *yuyarsan (yıkarsan)* (175–20)

177. Şiir: *bar başı (halay başı)* (177–11)

183. Şiir: *böcük (böcek)* (183–10)

184. Şiir: *devşiren (toplayan)* (184–11)

186. Şiir: *gümansız (umutsuz)* (186–11)

188. Şiir: *serini (başını)* (188–3)

189. Şiir: *kalak (tezek yığını)* (189–13)

- yayardık (otlatırdık)* (189–15)
- 190. Şiir:** *çomarlar (köpekler)* (190–5)
- yal (köpek yiyeceği)* (190–6)
- merекlerimiz (samanlıklarımız)* (190–22)
- 202. Şiir:** *gelem (geleyim)* (202–9)
- 236. Şiir:** *serimi (başımı)* (236–18)
- 238. Şiir:** *kapı zızzasına (kapı kilidine)* (238–16)
- yiyezdiz (yeseydiniz)* (238–24)
- 247. Şiir:** *tayına (benzerine)* (247–4)
- 249. Şiir:** *get (git)* (249–2)
- sennen (seninle)* (249–2)
- ayağınnan (ayağından)* (249–3)
- tapı (tapu)* (249–9)
- seve (sevsin)* (249–21)
- bağlana (bağlansın)* (249–21)
- eke (eksin)* (249–22)
- dağlana (dağlansın)* (249–22)
- heç (hiç)* (249–26)
- annamam (anlamam)* (249–26)
- bele (böyle)* (249–26)
- 250. Şiir:** *here (her biri)* (250–17)
- Dayanam (dayanayım)* (250–34)
- 254. Şiir:** *fit (fitne)* (254–11)
- 275. Şiir:** *yusam (yıkasam)* (275–19)
- Alt-2. Şiir:** *serini (başını)* (2–29)

N-15. Şiir: *sarındığın (giyindiğin)* (15-4)

uşağı (çocuğu) (15-5)

bele (böyle) (15-9)

öle (ölsün) (15-10)

N-16. Şiir: *Ayşo (Ayşe)* (16-21)

Zeyno (Zeynep) (16-21)

Memo (Mehmet) (16-21)

N-21. Şiir: *yazak (yazalım)* (21-23)

A-3. Şiir: *yârıma (yârime)* (3-29)

7.5. Âşık Binali Kılıç'ın Şiirlerinde Kullanılan Edebi Sanatlar

7.5.1. Teşbih

Aralarında bir ya da birden fazla benzerlik bulunan iki şeyin birini diğerine benzetmedir. Teşbihin tarafları olarak adlandırılan bu iki unsurdan biri benzeyen, diğeri kendisine benzetilendir. Teşbihte iki unsurun ortak oldukları özelliklere benzetme yönü denir. Bazı durumlarda benzetme edatı kullanılarak yapılır.¹⁶⁴

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde tespit edilen teşbih sanatı:

1. Şiir: *Adem Öğretmen* adlı şiirde “*Serçe gibi daldalandım boyuna*” (1-18) diyerek Âşık, serçenin yavrularını koruması ve yavrularına göstermiş olduğu sevgi yönünden kendisini serçeye benzetmiştir.

...

Hayal kurdum düğününe, toyuna,

Serçe gibi daldalandım boyuna,

Felek bizi nasıl saldı oyuna,

¹⁶⁴ Yekta Saraç, *Eski Türk Edebiyatına Giriş: Söz Sanatları*, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2366, Eskişehir, 2013, s. 16.

Babana mı yansam sana mı oğul?

3. Şiir: Bay Yunus Emre adlı şiirde “*Kudret kalemi var sanki kaşında*”, “*Peri kızı dayısının düşünde*” (3–14/15), “*Biri bal, diğeri elma şekeri*” (3–22) denilerek Yunus Emre ve Yeşim tatlılık yönünden bal ve şeker, Yeşim’in kaşı kudret kalemine, Yeşim’in güzelliği ise peri kızına benzetilmiştir.

...

Şimdi Sultan Yeşim yedi yaşında,

Kudret kalemi var sanki kaşında,

Peri kızı dayısının düşünde,

Bayan Sultan Yeşim, Bay Yunus Emre.

4. Şiir: Can Çanakkale adlı şiirde “*Cennet yeli gibi kokan şehidim*” (4–18) denilerek şehidin kokusu cennet yeline benzetilmiştir.

...

Hâlâ nöbettedir yatan şehidim,

Cennet yeli gibi kokan şehidim,

Yarasından kanlar akan şehidim,

Sen tarihi böyle an Çanakkale.

10. Şiir: Merhamet Eyle adlı şiirde “*Sevdan yüreğimde yanan ateştir*” (10–15) denilerek sevgiliye olan sevdâ, âşığın yüreğinde yanan bir ateşe benzetilmiştir.

...

Aşkımız Mecnun'a, Leyla'ya eştir,

Cemalin gözüme sanki güneştir,

Sevdan yüreğimde yanan ateştir,

Söz müdür güzelim merhamet eyle?

12. Şiir: Antoloji.com adlı şiirde “*Muhabbet sofrası Antoloji.com*”, “*İbrahim Halil'in sofrası gibi*”, “*Saltanat sofrası Antoloji.com*” (12–2/3/4), “*Hakikat sofrası Antoloji.com*” (12–8), “*Sadakat sofrası Antoloji.com*” (12–12), “*İltifat sofrası*

Antoloji.com” (12–16), “*Meziyet sofrası Antoloji.com*” (12–20), “*Maharet sofrası, Antoloji.com*” (12–24), “*Bir hayat sofrası, Antoloji.com*” (12–28) diyerek Âşık, şiiirlerinin büyük bir kısmını kaydetmiş olduğu Antoloji.com adlı internet sitesini övmek ve önemini belirtmek amacıyla siteyi muhabbet, Halil İbrahim, saltanat, hakikat, sadakat, iltifat, meziyet, maharet ve hayat sofrasına benzetmiştir.

Bir sofr a ki herkesin var nasibi,

Muhabbet sofrası Antoloji.com.

İbrahim Halil'in sofrası gibi,

Saltanat sofrası Antoloji.com.

13. Şiir: *Bayrak Sevgimiz* adlı şiirde “*Şehit olup fıdan gibi devrilse*” (13–11) denilerek askerin şehit olma olayı, kesilen fıdanın dik bir şekilde yere doğru devrilmesine benzetilmiştir.

...

Hasret çeker vatanından ayrılrsa,

Vatan hasretiyle yansa, kavrulsa,

Şehit olup fıdan gibi devrilse,

Basar bayrağını bağrına yavrum.

15. Şiir: *Dede Korkut Er Yolunda İleri* adlı şiirde “*Tebessüm sadaka olmuş yüzünde*” (15–15) denilerek Dede Korkut’un yüzündeki tebessüm sadakaya benzetilmiştir.

...

Keramet, merhamet olmuş sözünde,

Kahramanlık destanları özünde,

Tebessüm sadaka olmuş yüzünde,

Dede Korkut ar yolunda ileri,

19. Şiir: *Bilenle Bilmeyen Bir Olmaz Ki* adlı şiirde “*Âşığın gönlünde sevgi bestedir*” (19–1) denilerek âşığın gönlündeki sevgi besteye benzetilmiştir.

*Âşığın gönlünde sevgi bestedir,
Çalanla çalmayan bir olamaz ki.
İş mahirde, söz arifte ustadır,
Bilenle bilmeyen bir olamaz ki.*

21. Şiir: Ar Perdesini adlı şiirde “Kışın indirirsin kar perdesini” (21–12) denilerek kışın yağan karın yeryüzünü kapatması yönünden kar, bir perdeye benzetilmiştir.

...
*Kâinatı hakikate seslersin,
Yer altında börtü böcek beslersin,
Bin bir çiçek yeryüzünü süslersin,
Kışın indirirsin kar perdesini.*

23. Şiir: Terk Edebilmem adlı şiirde “İster isen Ferhat gibi dağları”, “Yarmaya razıyım terk edebilmem” (23–11/12) denilerek aşk yolunda çekilen acı yönünden âşık, Ferhat’a benzetilmiştir.

...
*Gel gör artık saçımdaki akları,
Boşa geldi geçti gençlik çağları,
**İster isen Ferhat gibi dağları,
Yarmaya razıyım terk edebilmem.***

30. Şiir: Ana Biliriz adlı şiirde “Kabristanı gerçek bina biliriz” (30–24) diyerek Âşık, dünya hayatının geçici olduğunu belirtmek amacıyla kabristanı gerçek bir binaya benzetmiştir.

...
*Hekim olan ilaç bulur yaraya,
Ehemmiyet vermez pula paraya,*

Emanet bakarız köşke, saraya,

Kabristanı gerçek bina biliriz.

33. Şiir: *Baştan Başa Bir Arada Olalım* adlı şiirde “Benim deli gönlüm sevgi dergâhı” (33–3) denilerek âşığın gönlü sevgi dergâhına benzetilmiştir.

Seni çok özledim güzeller şahı,

Düşten düşe bir arada olalım.

Benim deli gönlüm sevgi dergâhı,

Coştan coşa bir arada olalım.

35. Şiir: *Benim Gülüm Kadar Güzel Değildir* adlı şiirde “Gül bazen goncadır, bazen de hardır” , “Gül benim gözümde evlattır, yârdır” (35–9/10), “Bu bir Gül ki yanakları kırmızı”, “Gökyüzünün ayı, günü, yıldızı” (35–22/23) denilerek âşığın yeğeni olan Gül, goncaya, ateşe, evlada, yâra, güle, aya, güne ve yıldıza benzetilmiştir.

...

Gül bazen goncadır, bazen de hardır,

Gül benim gözümde evlattır, yârdır,

Dünyada binlerce çeşit gül vardır.

Benim Gül’üm kadar güzel değildir.

39. Şiir: *Bizde Gördüm Ben Seni* adlı şiirde “Dede Korkut ozanların pirisin”, “Çiçekten çiçeğe konan arısın” (5–1/3), “Güneş gibi doğup, geri batan sen” (5–13) denilerek Dede Korkut bilgisi bakımından arıya ve güneşe benzetilmiştir.

Dede Korkut ozanların pirisin,

Bizde gördüm, yolda gördüm ben seni.

Çiçekten çiçeğe konan arısın,

Özde gördüm, balda gördüm ben seni.

40. Şiir: *El Usandırdım* adlı şiirde “Arı oldum çiçek çiçek dolandım” (40–3) denilerek âşık, çiçek çiçek dolanarak sevgilisini arayan bir arıya benzetilmiştir.

*Bir güzelin gözlerine aldandım,
Ah u zar eyledim el usandırdım,
Arı oldum çiçek çiçek dolandım,
Olmadı peteğim bal usandırdım.*

41. Şiir: *Erdiği Zaman* adlı şiirde “*Binali pervane dönmeye başlar*”, “*Alışır, tutuşur, yanmaya başlar*” (19–21/22) diyerek divan şiirinde sıklıkla geçen pervane ve mum metaforunu kullanan Âşık, kendisini sevgilinin etrafında dönen, döndükçe yanıp tutuşan pervaneye benzetmiştir.

...

*Binali pervane dönmeye başlar,
Alışır, tutuşur, yanmaya başlar,
Kevser Irmağı 'ndan kanmaya başlar,
Bu demi devranı sürdüğü zaman.*

43. Şiir: *Küsmüşüm* adlı şiirde “*Geçici bir han değil mi bu dünya?*”, “*Ömür bildiğimiz, sanki bir rüya*” (43–5/6) denilerek dünya geçici olması yönünden bir hana, ömür ise kısalığı yönünden rüyaya benzetilmiştir.

*Geçici bir han değil mi bu dünya?
Ömür bildiğimiz, sanki bir rüya,
Adalet tükenmiş, ticaret riya,
Hancıdan, yolcudan, yoldan küsmüşüm.*

45. Şiir: *Güzel* adlı şiirde “*Irmağa döndükçe gözyaşlarımız*” (45–1), “*Aşk oduna düştüğünü bilirim*” (45–10) denilerek sevgili için dökülen gözyaşı ırmağa, aşk ise ateşe benzetilmiştir.

*Irmağa döndükçe gözyaşlarımız,
Her cefaya göğüs gerişin güzel.
Aşkın cephesinde savaşlarımız,
Serini sevdaya verişin güzel.*

47. Şiir: *Fakirin Ekmeği Tuz Dursun Emmi* adlı şiirde “Zenginde iskarpın ayna misali” (47–3) denilerek zenginin ayağındaki iskarpın parlaklığı bakımından aynaya benzetilmiştir.

Zenginlik gözümde zerre kadar yok,

Fakirin seveni az Dursun Emmi.

Zenginde iskarpın ayna misali,

Fakirin ayağı toz Dursun Emmi.

53. Şiir: *Kars'tan Selâm Olsun Anadolu'ya* adlı şiirde “Korkulmaz mı çelik kalpli ordundan?” (53–1) denilerek cesareti ve korkusuzluğu yönünden Türk ordusunun kalbi çeliğe benzetilmiştir.

Korkulmaz mı çelik kalpli ordundan?

Kars' tan selâm olsun Anadolu' ya.

Yiğitler diyarı Şenlik yurdundan,

Kars' tan selâm olsun Anadolu' ya.

57. Şiir: *Âşığı Öldüren Naz İmiş Meğer* adlı şiirde “Ayrılık ateşi köz imiş meğer” (57–2) diyerek Âşık, ayrılık acısının hiç soğumadan aynı canlılığını koruduğunu belirtmek amacıyla ayrılığı köze benzetmiştir.

Dünya âleminde bir dara düştüm,

Ayrılık ateşi köz imiş meğer.

Sevda diyarında avare düştüm,

Âşığı öldüren naz imiş meğer.

58. Şiir: *Dikensiz Gül Kopardım* adlı şiirde “Gönülde yetişen gül bahçesinden”, “Ahenkte ekledim bülbül sesinden” (58–1/3) denilerek gönül bir gül bahçesine, sevgilinin sesinin güzelliği ise bülbüle benzetilmiştir.

Gönülde yetişen gül bahçesinden,

Ben sana dikensiz gül kopardım yâr.

Ahenkte ekledim bülbül sesinden,

Ben sana dikensiz gül kopardım yâr.

59. Şiir: *Kül Benim* adlı şiirde “*Hayat benzer halıdaki nakışa*”, “*Ömür kervanımı vurdum yokuşa*” (59–13/15) denilerek hayat, zorluğu ve güzelliği yönünden halıdaki nakışa, ömür ise yokuş yukarı çıkan bir kervana benzetilmiştir.

...

Hayat benzer halıdaki nakışa,

Hayran oldum ben yârdaki bakışa,

Ömür kervanımı vurdum yokuşa,

Yol Kerem'in, düz Aslı'nın, zor benim.

60. Şiir: *Yâr Diye Sakladım Seneler Boyu* adlı şiirde “*Sevdanı topladım gönül kutumda*” (60–1), “*Saçlarını merhem diye korudum*” (60–15) denilerek gönül sevdanın saklandığı bir kutuya, sevgilinin saçları ise âşığın yaralarına iyi gelen merheme benzetilmiştir.

...

Sevdanı topladım gönül kutumda,

Sır diye sakladım seneler boyu.

Yaralı gönlümü bir tek kurşunda,

Vur diye sakladım seneler boyu.

63. Şiir: *Haberimiz Olmadı* adlı şiirde “*Yalancı sevdanın mumu tükendi*” (63–3) denilerek yalancı sevda kısalığı yönünden yandıkça eriyen bir muma benzetilmiştir.

Bize ateş verdi tutuştu kendi,

Yandı mı ki haberimiz olmadı?

Yalancı sevdanın mumu tükendi,

Söndü mü ki haberimiz olmadı?

65. Şiir: *Sinsi Sinsi Birileri İzledi* adlı şiirde “*Heybeti benzedi koca çınara*” (64–17) denilerek şehit olan askerin heybeti asırlık çınar ağacına benzetilmiştir.

...

Heybeti benzedi koca çınara,

Elini bastıkça kanadı yara,

Gözlerini araladı bir ara,

Semaya yükselen nuru izledi.

66. Şiir: *Yüreğimi Nazlı Yâra Götürdün* adlı şiirde “Sonu hüsrân olan tatlı bir sestin”, “Kara rüzgâr gibi üstümde estin”, “Can alıcı gibi yolumu kestin” (66–13/14/15) denilerek gurbet sonu hüsrân ile biten tatlı bir sese, kara rüzgâra ve sevdiklerinden ayıran Azrail’e benzetilmiştir.

...

Sonu hüsrân olan tatlı bir sestin,

Kara rüzgâr gibi üstümde estin,

Can alıcı gibi yolumu kestin,

Koymadın cebimde para götürdün

69. Şiir: *Zor Olur* adlı şiirde “Gönül bahçesinin goncagülünü” (69–7) denilerek gönül bahçeye benzetilmiştir.

...

Naz eyleme gel salını salını,

Veda için uzat bana elini,

Gönül bahçesinin goncagülünü,

Derip görüp geri dönmek zor olur.

71. Şiir: *Köyümü Değişmem Lüks Şehirlere* adlı şiirde “En etkili şurup ayranım tasta”, “Tandırılar fırınım, gagalam pasta” (71–14/15) denilerek ayran en etkili şuruba, tandır bir fırına, tandırda yapılan top ekmek ise pastaya benzetilmiştir.

...

Hastane istemem olmam ki hasta,

*En etkili şurup ayranım tasta,
Tandırılar fırınım, gagalam pasta,
Köyümü değişmem lüks şehirlere.*

74. Şiir: *Yâr Dedikleri* adlı şiirde “*Binali'nin güzel amel yâridir*” (74–17) denilerek güzel amel sevgiliye benzetilmiştir.

...

*Binali'nin güzel amel yâridir,
Riyakârdan, hilekârdan beridir,
Saraylardan güzel kabir yeridir,
Ameline göre dar dedikleri.*

75. Şiir: *Türcan Bacım* adlı şiirde Türcan Bacı, “*Tabiatta arı, çiçek misali*” (75–7), “*Bir akışı vardı berrak su gibi*”, “*En meşhur ressamın tablosu gibi*” (75–9/11), “*Anlatılmaz kelimeye benzettim*”, “*En değerli defineye benzettim*” (75–14/15), “*Bin bir harçtan merhem yaptım yoğurdum*” (75–19) denilerek tabiattaki arıya ve çiçeğe, doğallığı ve güzelliği yönünden berrak suya, anlatılmaz bir kelimeye, değerli defineye ve bin bir çeşit harçtan yapılmış merheme benzetilmiştir.

...

*Öyle bir hoşuma gitti ki hâli,
Dedim işte insan böyle olmalı,
Tabiatta arı, çiçek misali,
Süzdüm can evime Türcan bacımı.*

76. Şiir: *Sen Öldürürsün* adlı şiirde “*Beni mecnun ettin ahir çağımda*”, “*Kirpiklerin ok misali bağrımda*” (76–9/11) denilerek âşık sevgiliyi arayan Mecnun’a, sevgilinin kirpikleri ise oka benzetilmiştir.

...

*Beni mecnun ettin ahir çağımda,
Gelsen neye yarar son durağımda,*

Kirpiklerin ok misali bağrımda,

Bizlerin öldürür sen öldürürsün.

78. Şiir: *Bir Rüya* adlı şiirde “Gözlerin Azrail, her gün karşımda” (78–5) denilerek sevgilinin etkileyici bakışları Azrail’e benzetilmiştir.

...

Gözlerin Azrail, her gün karşımda,

Canım almak ister bu genç yaşımda,

Bu nasıl sevdadır benim başımda?

Gözlerimi düşman etmiş uykuya.

79. Şiir: *Varmanın Yolunu Bulamıyorum* adlı şiirde “Konuşmazken bülbül ettin dilimi” (79–9) denilerek âşığın sevgili karşısındaki konuşkan hâli bülbüle benzetilmiştir.

...

Konuşmazken bülbül ettin dilimi,

Çalamazken usta ettin telimi,

Yâr sana kavuşup ince belini,

Sarmanın yolunu bulamıyorum.

82. Şiir: *Bazen Bana Acı Veren Yine Sen* adlı şiirde “Mehtabı gibisin gecelerimin”, “Sabahımda doğan güneş yine sen”, “Hançeri gibisin yaralarımın”, “İlacımı veren tabip yine sen” (82–1/2/3/4), “Bazen kara bulut gibi göklerde”, “Yüreğimde esen rüzgâr yine sen” (82–9/12) denilerek sevgili, âşığın yaralarını iyileştirmesi yönünden bir tabibe, âşığa acı çektirmesi yönünden hançere ve kara buluta, âşığın yüreğine ferahlık vermesi yönünden esen rüzgâra benzetilmiştir. Sevgilinin güzelliği ise mehtaba ve güneşe benzetilmiştir.

Mehtabı gibisin gecelerimin,

Sabahımda doğan güneş yine sen.

Hançeri gibisin yaralarımın,

İlacımı veren tabip yine sen.

83. Şiir: Bitirdin Beni adlı şiirde “Gönül pınarımdan hep sana aktım” (83–3), “Gönül sarayımda ebedi kalsan” (83–10) denilerek gönül sevgiliye doğru akan bir pınara ve saraya benzetilmiştir.

Kara gözlerine bir kere baktım,

Karanlık günlere götürdün beni.

Gönül pınarımdan hep sana aktım,

Bir yudum içmeden bitirdin beni.

90. Şiir: Gül Beni Üzer adlı şiirde “Sevda pınarında aktım, çağladım” (90–6), “Aşk merdiveninden tırmandım çıktım” (90–15) denilerek sevda akan bir pınara, aşk ise merdivene benzetilmiştir.

...

Resmine baktıkça bağrım dağladım,

Sevda pınarında aktım, çağladım,

Umutsuz umutsuz baktım ağladım,

Gözlerimden akan sel beni üzer.

91. Şiir: Sendeyim İşte adlı şiirde “Hani sen bir güldün ben ise bülbül” (91–19) denilerek gurbet güle, âşık ise gülüne kavuşmayı bekleyen bülbüle benzetilmiştir.

...

Binali der bu mu verdiğin ödül?

Bağlar viran oldu açmadı sümbül,

Hani sen bir güldün ben ise bülbül,

Şakımaz dillerim sendeyim işte.

99. Şiir: Unutma adlı şiirde “Umutlar ki samanlıkta iğnedir”, “Umutlar ki yavru için anadır” (99–1/3), “Umut Mecnun’daki yârın adıdır”, “Umut bülbüldeki zarın adıdır”, “Umut yüzlük ihtiyarın adıdır” (99–9/10/11), Umutsuzluk Kerem’deki nar gibi”, “Umutsuzluk mezarlıkta yer gibi”, “Umutsuzluk vefa bilmez yâr gibi”

(99–17/18/19), “*Binali'ye göre sıladır umut*”, “*Annenin gözünde baladır umut*”, “*Krallara sorsan kaledir umut*” (99–21/22/23) denilerek umut, kaybedince bulunması zor olan samanlıktaki iğneye, yavru için anaya, Mecnun için yâra, bülbüldeki zara, sılaya, annenin gözündeki evlada ve kaleye benzetilmiştir. Umutsuzluk ise ataşe, mezara ve vefasız yâra benzetilmiştir.

Umutlar ki samanlıkta iğnedir,

Kaybolunca bulunmuyor unutm.

Umutlar ki yavru için anadır,

Bir özlem ki silinmiyor unutm.

103. Şiir: *Sitemdir* adlı şiirde “*Sitem vardır batar ok gibi öze*”, “*Sitem vardır benzer bin acı söze*” (103–5/6) denilerek rahatsız edici bir durumda insanda meydana gelen sitem duygusu verdiği acı yönünden oka ve acı söze benzetilmiştir.

...

Sitem vardır batar ok gibi öze,

Sitem vardır benzer bin acı söze,

İki âşık geldiğinde göz göze,

Kaşlarını çatması da sitemdir.

104. Şiir: *Şiir Var Ki Kızılır* adlı şiirde “*Kimi söz taş gibi yerini yamar*”, “*Kimi kalbe iner misali emar*”, “*Bir söz çizik olur, bir söz can damar*” (104–9/10/11), “*Şiir var yük olur mülkü bitirir*”, “*Şiir var taş olur başa oturur*” (10–18/19), “*Şiir destan olmuş dile yayılmış*” (104/22), “*Şiir yoldur gezildikçe gezilir*” (104–27), “*Şiir var yücedir, Ağrı Dağı’dır*” (104–30) denilerek anlamlı söz yerinde ağır olan bir taş, emara ve can damarına benzetilmiştir. İnsanda çeşitli duygular uyandıran güzel bir şiir ise taca, destana, Ağrı Dağı’na ve gezildikçe sürekli keyif alınan yola benzetilmiştir. İnsanda herhangi bir duygu uyandırmayan, sıradan, gelişigüzel yazılmış şiir de ağır bir yüke benzetilmiştir.

...

Kimi söz taş gibi yerini yamar,

Kimi kalbe iner misali emar,

Bir söz çizik olur, bir söz can damar,

Üzmeyeyim dedim dayanamadım.

106. Şiir: Sevgilim adlı şiirde “*Yastığım taş, tek kalmışım eşim yok*” (106–7) diyerek Âşık, sevgilinin kendisini tek bırakmasının ardından yaşadığı üzüntüyü belirtmek için yastığı taşa benzetmiştir.

...

Dört duvardan başka arkadaşım yok,

El zanneder gözlerimde yaşım yok,

Yastığım taş, tek kalmışım eşim yok,

Beni yalnız koyup giden sevgilim

107. Şiir: *Seni Anıyoruz Gururla Atam* adlı şiirde “*Göğsümüz kalkandır düşmana karşı*” (107–11) denilerek vatani savunmak için canını ortaya koyan Türk milletin göğsü kalkana benzetilmiştir.

...

Sen komutanların hepsinin başı,

Andıkça akmaz mı gözümün yaşı,

Göğsümüz kalkandır düşmana karşı.

Toplar deviremez imanımız var

108. Şiir: *Senin Aşkın Mevlâna* adlı şiirde “*Gönül bağlamayıp dünya köşküne*” (108–1), “*Demedin ki ab–ı kevser suyuydum*” (108–26) denilerek dünya geçici olan bir köşke, Mevlâna ise bilgisi ve öğretisi bakımından ab–ı kevser suyuna benzetilmiştir.

Gönül bağlamayıp dünya köşküne,

Sinmek miydi senin aşkın Mevlâna?

Pervaz vurup Yaradan’ın aşkına,

Dönmek miydi senin aşkın Mevlâna?

109. Şiir: *Bağışla Suçumu Ben Sana Geldim* adlı Şiirde “*Taşlaşmış kalbimi lâvında erit*” (109–5) denilerek dünya heveslerine kapılan âşkın kalbi taşa benzetilmiştir.

...

Taşlaşmış kalbimi lâvında erit,

Kaynasın karışsın öz ile tirit,

De büyük mürşitsin, ben nasıl mürit?

Ben sana gelmedim, sen bana geldin.

111. Şiir: *Beri Dur* adlı şiirde “*O kaşı kemandan, kirpiği oktan*” (111–3) denilerek sevgilinin kaşı kemana, kirpiği ise oka benzetilmiştir.

Artık seni ölü saydı el çoktan,

Beri dur ey deli gönlüm beri dur.

O kaşı kemandan, kirpiği oktan,

Beri dur ey deli gönlüm beri dur.

115. Şiir: *Âşık Binali* adlı şiirde “*Binali’yim sır saklayan odayım*”, “*Sevdalının sığındığı adayım*” (17–13/14) denilerek âşık, sırlarla dolu bir odaya ve sevdalıların sığındığı bir adaya benzetilmiştir.

...

Binali’yim sır saklayan odayım,

Sevdalının sığındığı adayım,

Adresimi sorsan Ankara’dayım,

Ben Tutak Sincan’dan Âşık Binali.

118. Şiir: *Desinlere Değer Verilmemeli* adlı şiirde Âşık, “*Desinler fitnedir her gün çoğalır*” (118–13), “*Desinler havaya gerilmiş oktur*” (118–19), “*Desinler çukurdur düşme Binali*” (118–21) diyerek başkalarından övgü almak için yapılan eylemin yanlış olduğunu belirtmek amacıyla desinler sözünü fitneye, havaya gerilmiş oka ve çukura benzetmiştir.

...

Desinler fitnedir her gün çoğalır,

Şeytana en yakın desinler kalır,

Desinler insanın aklını alır,

Desinlere değer verilmemeli.

119. Şiir: *Doğum Günün Kutlu Olsun Kızım* adlı şiirde “*Ey benim bayrağım, ayım, yıldızım*” (119–1) diyerek Âşık, kızına olan sevgisinin büyüklüğünü belirtmek için kızını bayrağa, aya ve yıldıza benzetmiştir.

Ey benim bayrağım, ayım, yıldızım,

Ey benim yürekte dinmeyen sızım,

Ey benim başı dik, gururlu kızım,

Nice böyle yıllar göresin kızım.

123. Şiir: *Mefti Bil* adlı şiirde “*Gel kul olma dünya denen kahpeye*” (123–13), “*Bura dünya tarlasıdır gel götür*” (123–17) denilerek dünya, insanları kötü yola düşüren bir kahpeye ve insanlar için iyi–kötü amelin işlendiği tarlaya benzetilmiştir.

...

Gel kul olma dünya denen kahpeye,

Er, nefer ol, bir mukaddes cepheye,

Öldüren diriltir düşme şüpheye,

Külli nefsin zaikatül mefti bil.

126. Şiir: *Olamadıkça* adlı şiirde “*Aşka düşen gönül pervane döner*” (126–7), “*Zaptı şerde olur gönül kalesi*” (126–14) denilerek aşka düşen gönül sevgili etrafında dönen pervaneye ve kaleye benzetilmiştir.

...

Haklıdan taraf ol doğruyu öner,

Aşk ile tutuşan aşk ile söner,

Aşka düşen gönül pervane döner,

Çalıda gül bitmez öz olmadıkça,

129. Şiir: *Kimse Feryadımı Duymadı Hele* adlı şiirde “*Binali Hakk’a aç gönül evini*” (129–13) denilerek gönül eve benzetilmiştir.

...

Binali Hakk’a aç gönül evini,

Halk eyledi semavat-ı zemini,

İsrafil üfleyip ruh âlemini,

Mahşer harmanına yaymadı hele.

131. Şiir: *Görebilmezsin* adlı şiirde “*Evirir çevirir dünya beşiği*” (131–9) denilerek dünya insanları uyutarak, insanların gerçeği görmemesini sağlayan bir beşiğe benzetilmiştir.

...

Evirir çevirir dünya beşiği,

Açıkgözün görebilmez ışığı,

Yemen ellerinde Allah (c.c.) âşığı,

Veysel deve güder görebilmezsin.

133. Şiir: *Güldürme Beni* adlı şiirde “*Bu saatten sonra aşk denizine*” (133–15) denilerek aşk denize benzetilmiştir.

...

Demişsin düşerim onun izine,

Bundan böyle bakmam elin sözüne,

Bu saatten sonra aşk denizine,

Sen mi dalacaksın? Güldürme beni.

135. Şiir: *Gün Erken Bitmiş* adlı şiirde “*Dünya han, sen yolcu edebin takın*”, “*Ömür bir emanet unutma sakın*” (135–7/8) denilerek dünya gelip geçici olması yönünden bir hana, ömür ise zamanı gelince geri alınan emanete benzetilmiştir.

...

*Uyan ey kardeşim geçiyor hayat,
Bir gün pişman olup demeden heyhat,
Dünya han, sen yolcu edebin takın,
Ömür bir emanet unutma sakın.*

138. Şiir: *Hiç Olmaz* adlı şiirde “*Gönül pınarıyla sana akarım*” (138–5) denilerek gönül sevgiliye doğru akan bir pınara benzetilmiştir.

...

***Gönül pınarıyla sana akarım,**
Aşkın ile yüreğimi yakarım,
İki resmin var ya her gün bakarım,
Resmini kalbimden silmeden olmaz.*

140. Şiir: *Güzel Görünür* adlı şiirde “*Ömür zahmetsiz mülk, hayat bedava*”, (140–3), “*İste Yaradan’ın rahmeti boldur*”, “*Kimine damladır, kimine göldür*” (140–22/23) denilerek ömür Allah tarafından karşılık beklenmeden verilen bir mülke, Allah’ın rahmeti ise azlık yönünden damlaya, çokluk yönünden göle benzetilmiştir.

*Çaresize çare, dertliye deva,
Arsıza güldüğü güzel görünür.
Ömür zahmetsiz mülk, hayat bedava,
Cahile bildiği güzel görünür.*

141. Şiir: *Hâlâ Heyecanı Var İnsanların* adlı şiirde “*Sel olup aksa da oğlunun kanı*”, “*Göğsü siper olur korur vatani*” (141–17/18) denilerek vatan için şehit olan askerin akan kanı sele, göğsü ise vatani koruyan sipere benzetilmiştir.

...

Sel olup aksa da oğlunun kanı,

Göğsü siper olur korur vatani,

Biyolojik savaş başlarsa hani,

O zaman işleri zor insanların.

146. Şiir: *Yemin Etmişim* adlı şiirde “*Bu cennet vatanın her köşesinin*” (146–1) denilerek vatan güzelliği yönünden cennete benzetilmiştir.

Bu cennet vatanın her köşesinin,

Bekçisi olmaya yemin etmişim.

Yetimin sahibi, yoksul cebinin,

Akçesi olmaya yemin etmişim.

148. Şiir: *Vurdular Beni* adlı şiirde “*Bir deste gül idim derdiler beni*”, “*Gönül bir yâr sevdi, Kerem misali*” (148–2/3) denilerek âşık, koparılan bir deste güle ve sevgiliye olan aşkının büyüklüğü yönünden ise Kerem’e benzetilmiştir.

Güneşi dost sandım, ömrü ezeli,

Bir deste gül idim derdiler beni.

Gönül bir yâr sevdi, Kerem misali,

Ateşten gömleğe sardılar beni.

152. Şiir: *En Kötü Dost* adlı şiirde “*Sanki garip bir muskadır okunmuş*”, “*Şeytan gibi dudağıma dokunmuş*” (152–5/7) denilerek sigara insanlara zarar vermesi yönünden şeytana ve muskaya benzetilmiştir.

...

Sanki garip bir muskadır okunmuş,

Gizli gizli yakınım sokulmuş,

Şeytan gibi dudağıma dokunmuş,

İçime hep zehir döken dost gibi.

156. Şiir: *Özledim Seni* adlı şiirde “Susadım su gibi özledim seni”, “Derin uyku gibi özledim seni” (156–2/4), “Gözü yolda kalan garip annenin”, “Asker oğlu gibi özledim seni” (156–7/8), “Sıla yolu gibi özledim seni” (156–12), “Bayrak alı gibi özledim seni” (156–15/16), “Bahar gülü gibi özledim seni” (156–20) denilerek âşığın sevgiliye olan özlemi susuz kalmış bir insan için suya, derin bir uykuya, asker yolu gözleyen anneye, sila yoluna, bayrak alına benzetilmiştir.

Bana sitem etme suçum yok benim,

Susadım su gibi özledim seni.

Senden başka bir sevgilim yok benim,

Derin uyku gibi özledim seni.

158. Şiir: *Sazın Telinden Ararım* adlı şiirde “Ben yalnız başıma koca dünyayım”, “Sahibini bekler gönül sarayım” (158–1/3), “Binali'yim dünya han, benim değil” (158–17) denilerek âşık koca bir dünyaya, gönül sahibini bekleyen saraya, dünya ise geçici olması yönünden hana benzetilmiştir.

Ben yalnız başıma koca dünyayım,

Fethedecek insanımı ararım,

Sahibini bekler gönül sarayım,

Oturacak sultanımı ararım.

164. Şiir: *Geçen Gün* adlı şiirde “Söz geçiremedim gönül kuşuna” (164–11), “Ecel şerbetini içiyor imiş” (164–28) denilerek gönül söz geçirilemeyen bir kuşa, ecel ise içilen şerbete benzetilmiştir.

...

Aldırmadım baharına, kışına,

Geçirdim ömrümü boşu boşuna,

Söz geçiremedim gönül kuşuna,

Meğer daldan dala uçuyor imiş.

166. Şiir: *Yalançı* adlı şiirde “Gaşın yay, kirpiğin ohdu yalançı” (166–4) denilerek sevgilinin kaşı yaya, kirpiği ise oka benzetilmiştir.

Göynüme sorsalar gör bah, ne diyer,

Senin bir emsalın, yohdu yalançı.

Belki güzelliğin dünyaya değer,

Gaşın yay, kirpiğin ohdu yalançı.

167. Şiir: *Gel Deyin Bana* adlı şiirde “Bir gonca misali açmaya geldim” (167–15) diyerek aşk yolunda daha ham olduğunu belirtmek amacıyla Âşık, kendisini açmamış bir goncaya benzetmiştir.

...

Eziyet yolunu geçmeye geldim,

Aşkın şarabını içmeye geldim,

Bir gonca misali açmaya geldim,

İster diken, ister gül deyin bana.

170. Şiir: *Sevda* adlı şiirde “Damlanın yanında sevda bir gölmüş” (170–9) denilerek sevda büyüklüğü yönünden göle benzetilmiştir.

...

Damlanın yanında sevda bir gölmüş,

Sevdalı yaşamış, sevdasız ölmüş,

Sevda denizleri ikiye bölmüş,

Bir kıza sığdırmak zordur sevdayı.

173. Şiir: *Yüce Bilinir* adlı şiirde “Yiğidin bağrına benzer çayırılar” (173–1), denilerek çayırılar yiğidin bağrına benzetilmiştir.

Yiğidin bağrına benzer çayırılar,

Tepe var ki dağdan yüce bilinir,

Vatan olur kan dökülen bayırılar,

Ölü var ki sağdan yüce bilinir.

174. Şiir: *Üzülsem mi Gülsem mi?* adlı şiirde “*Ömür defterinden yaprak çevirdik*” (174–3) denilerek ömür, yaprakları çevirdikçe biten bir deftere benzetilmiştir.

Bugün eylül bitti ekime girdik,

Neredeyse bir yıl daha devirdik,

Ömür defterinden yaprak çevirdik,

Yıl tükendi üzülsem mi, gülsem mi?

176. Şiir: *Komutanım Değilsin* adlı şiirde “*Binali, ordumuz kutsal bir kurum*” (176–29) diyerek Âşık, Türk ordusunun önemi belirtmek için orduyu kutsal bir kuruma benzetmiştir.

...

Binali, ordumuz kutsal bir kurum,

Bu kutsal biterse vahim bir durum,

Açık bir yürekle açık oturum,

Etmedikçe komutanım değilsin.

178. Şiir: *Öz Kardeşimdir* adlı şiirde “*Gittiği her yere sevgi tohumu*” (178–15) denilerek sevgi ekilen bir tohumu benzetilmiştir.

...

Çok önemli değil Arap'ı, Rum'u,

Kim olursa olsun ırkı, durumu,

Gittiği her yere sevgi tohumu,

Salan insan, benim öz kardeşimdir.

182. Şiir: *Öğretmen* adlı şiirde “*Ufacık kafama bilgi tohumu*” (182–1) denilerek bilgi ekilen bir tohumu benzetilmiştir.

Ufacık kafama bilgi tohumu,

Öğretmenim ekti desem doğrudur.

Annem, babam çekemedi nazımı,

Öğretmenim çekti desem doğrudur.

185. Şiir: *Mevlâ'ya Bırak* adlı şiirde “*Besmeleyle kuşan zırhı, pusatı*” (185–5) denilerek besmele insanları manevî olarak koruması yönüyle zırha ve pusata benzetilmiştir.

...

Besmeleyle kuşan zırhı, pusatı,

Görmek mümkün değil, kalbi fesadı,

Herkes ektiğinden alır hasadı

Rahmeti, yağmurlu havaya bırak.

188. Şiir: *İş İşten Geçer* adlı şiirde “*Ömür yaprağının günde birini*” (188–1) denilerek ömür rüzgârın savurduğu bir yaprağa benzetilmiştir.

Ömür yaprağının günde birini,

Bir rüzgâr savurur, iş işten geçer.

Geri alamazsın, versen serini,

Yaradan buyurur iş işten geçer.

190. Şiir: *Haberimiz Olmamış* adlı şiirde “*Merhametten yoksun yüreklerimiz*”, “*Buzlanmışta haberimiz olmamış*” (190–27/28) denilerek merhametten yoksun olan yürekler buza benzetilmiştir.

...

Tavan tutmaz olmuş direklerimiz,

Gedeoyla dolmuş merceklerimiz,

Merhametten yoksun yüreklerimiz,

Buzlanmışta haberimiz olmamış,

193. Şiir: *Dur Diyemedim* adlı şiirde “*Bir ahdimiz vardı kaşı yay ile*” (193–13), “*Göz çeşmeye döndü, gözyaşı sele*”, “*Gönül diyarımda koptu zelzele*” (193–

18/19) denilerek sevgilinin kaşı yaya, içine düştüğü sevdadan dolayı sürekli ağlayan âşığın gözü çeşmeye, gözyaşı sele, gönül ise diyara benzetilmiştir.

...

*Bir ahdimiz vardı kaşı yay ile,
Dedi ben neyleyim bahtı zay ile,
Menzil alamadım Arap tay ile,
Yürüyen yayaya dur diyemedim.*

194. Şiir: Duymadın Yâr Feryadımı adlı şiirde “Bu sevdanın yükü ağır mı ağır” (194–5) denilerek seveda, âşık için taşınması zor olan bir yüke benzetilmiştir.

...

*Bu sevdanın yükü ağır mı ağır,
Gözlerin kör oldu, kulağın sağır,
Nefesim tükendi bağır ha bağır,
Duymadın yâr feryadımı sen benim.*

197. Şiir: Tez Dile Gelir adlı şiirde “Aşk derin yaradır sırlı sargıda”, “Yürekte heyecan ruhtaki gıda” (197–5/6), “Gönül sığınağı dolar da taşar” (197–10) denilerek aşk sırlı sargıya sarılan derin bir yaraya, âşığın yüreğindeki heyecana, ruhtaki gıdaya, gönül ise aşkın saklandığı sığınağa benzetilmiştir.

...

*Aşk derin yaradır sırlı sargıda,
Yürekte heyecan ruhtaki gıda,
Kerem'i aşkıyla yakan Aslı'da
Külleri toplansa naz dile gelir.*

200. Şiir: Olsa Gerek adlı şiirde “Bu cennet vatani korumak için” (200–1) denilerek vatan güzelliği yönünden cennete benzetilmiştir.

Bu cennet vatani korumak için,

Vurulup ölenler er olsa gerek.

Şehit şühedanın kabrini açın,

Onlar ölü değil var olsa gerek.

201. Şiir: *Gelin Getirdim* adlı şiirde “*Burun baş gösterdi tam havuç gibi*”, “*Dırdıra başladı dil pabuç gibi*” (201–30/31) denilerek uzun olması sebebiyle gelinin burnu havuca, çok konuşması yönüyle de gelinin dili pabuca benzetilmiştir.

...

Binali der başa çıkmak güç gibi,

Burun baş gösterdi tam havuç gibi,

Dırdıra başladı dil pabuç gibi,

Babamın evine gelin getirdim.

202. Şiir: *Geri Çevirme* adlı şiirde “*Dünya handır, cennet güzel mekândır*” (202–15) denilerek dünya geçici olan bir hana benzetilmiştir.

...

Hâlimi arz etsem sana ayandır,

İster azat eyle istersen yandır,

Dünya handır, cennet güzel mekândır,

Girmeye gelirsem geri çevirme.

206. Şiir: *Gülmeyi Bırak* adlı şiirde “*Aşkın sefinesi demir alıyor*” (206–16) denilerek aşk demir alan bir gemiye benzetilmiştir.

...

Ölüm atı pusatlanmış geliyor,

Saçındaki aklar haber salıyor,

Aşkın sefinesi demir alıyor,

Katran kazanına dalmayı bırak.

207. Şiir: *Gurbetin Yolu* adlı şiirde “Zehirli yulandan daha kötüdür”, “Bükülür bükülür gurbetin yolu”, “Ananın gözünde gözyaşı olur”, “Dökülür dökülür gurbetin yolu” (207–1/2/3/4), “Siyah iplik olur bitmez, tükenmez”, “Çekilir çekilir gurbetin yolu” (207–7/8), “Karanlık tüneldir görünmez sonu” (207–9), “Binali'de düşmüş gurbet çarkına” (207–13) denilerek gurbet, âşığı sevdiklerinden ayıran zehirli bir yılan, annenin gözyaşına, çekildikçe bitmeyen siyah bir ipliğe, sonu görünmeyen karanlık tünele ve çarka benzetilmiştir.

Zehirli yulandan daha kötüdür,

Bükülür bükülür gurbetin yolu.

Ananın gözünde gözyaşı olur,

Dökülür dökülür gurbetin yolu.

209. Şiir: *İş Değil Zalim* adlı şiirde “Ben sana aşığım Mecnun misali” (209–5) denilerek sevgiliye olan aşkın büyüklüğü yönünden âşık Mecnun’a benzetilmiştir.

...

Ben sana aşığım Mecnun misali,

Sen benim gözümde dünya güzeli,

Bırak adımızı koysunlar deli,

Uyan, gördüğümüz düş değil zalim.

212. Şiir: *İleri* adlı şiirde “Gönül sarayına Hakk’ı davet et”, “Takva ile süslenmeyi adet et” (212–18/19) denilerek soyut bir kavram olan takva süse benzetilerek somutlaştırılmıştır. Yine gönül Allah’ın davet edildiği bir saraya benzetilmiştir.

...

Binali saçılma setr-i avret et,

Takva ile süslenmeyi adet et,

Gönül sarayına Hakk’ı davet et,

Haz var ki düğünden, toydan ileri.

213. Şiir: *İçinde* adlı şiirde “Bir ezanla, bir salanın arası”, “Ömür böyle bir kutunun içinde” (213–23/24) diyerek Âşık, ömrün kısalığına dikkat çekmek için ömrü bir kutuya benzetmiştir.

...

Kul bilmez ne zaman gelir sırası,

Bu âlemde kalır mülkü, parası,

Bir ezanla, bir salanın arası,

Ömür böyle bir kutunun içinde.

214. Şiir: *İhtiyacım Kalmadı* adlı şiirde “Baktım hurilerde soyunu gördüm”, “Serviyi seyrettim, boyunu gördüm” (214–9/11) denilerek sevgilinin güzelliği hurilere, boyu ise serviye benzetilmiştir.

...

Baktım hurilerde soyunu gördüm,

Güzel ahlâkını huyunu gördüm,

Serviyi seyrettim, boyunu gördüm,

Daha sana ihtiyacım kalmadı.

216. Şiir: *Güzellik Gelir* adlı şiirde “Edep libasıyla takva süsüyle” (216–3) denilerek edep giyilen bir elbiseye, takva ise süse benzetilmiştir.

Seher zamanında Hu sedasıyla,

Seslendikçe dile güzellik gelir,

Edep libasıyla takva süsüyle,

Süslendikçe kula güzellik gelir.

221. Şiir: *Rüyalarımda* adlı şiirde “Ay ile güneşi gördüm yüzünde” (221–6) denilerek sevgilin yüzünün güzelliği aya ve güneşe benzetilmiştir.

...

Bütün güzellikler senin özünde,

Ay ile güneşi gördüm yüzünde,

Başım dizlerinde, gözüm gözünde,

Sana gönül verdim rüyalarımnda.

222. Şiir: *Nöbetine Dikkat Et* adlı şiirde “Çünkü cennet vatan size emanet” (222–22), “Vatan diye ağladığı ot değil”, “Güldür oğlum nöbetine dikkat et” (222–27/28) denilerek vatan güzelliği yününden cennete ve güle benzetilmiştir.

...

İbadetten daha kutsaldır nöbet,

Çünkü cennet vatan size emanet,

Ölsen de vatana etme ihanet,

Bildir oğlum nöbetine dikkat et.

223. Şiir: *Oğul* adlı şiirde “Dünya sınav yeri hayat bir yarış” (223–7) denilerek dünya ahiret hayatına hazırlık yönünden sınava, hayat ise zorluğu yönünden yarışa benzetilmiştir.

...

Şiar et seninle bir olsun barış,

Kendini yetiştir topluma karış,

Dünya sınav yeri hayat bir yarış,

Ayak olma olacaksan baş oğul.

225. Şiir: *Ne Bıraktın Yarına* adlı şiirde “Simsiyah saçların bembeyaz oldu”, “Başın döndü dağ başının karına” (225–15/16) denilerek âşığın çektiği çile sonucunda beyazlaşan saçları dağın başındaki kara benzetilmiştir.

...

Kaç bahar habersiz geçti yaz oldu,

Ahireti düşündüğün az oldu,

Simsiyah saçların bembeyaz oldu,

Başın döndü dağ başının karına.

230. Şiir: *Kıralık Dünya* adlı şiirde “İnsan yetiştirir, insan öğütür”, “Değirmen misali sıradır dünya” (231–11/12), “Âşık Binali der arifte sözdür”, “Yusuf’ta rüyadır, Yunus’ta düzdür”, “Mülkü birkaç metre değersiz bezdir”, “Eyüp’ta sabırdır, yaradır dünya” (231–13/14/15/16) denilerek dünya, insanları yetiştiren ve zamanı gelince öğüten bir değirmene, arifteki söze, Yusuf’ta geçici olan rüyaya, Yunus’ta hiçbir anlamı olmayan bir düzlüğe, kefene, Eyüp’ta ise sabır ve yaraya benzetilmiştir.

...

Tabiattır, canlıları büyütür,

Birkaç parça oyuncakla avutur,

İnsan yetiştirir, insan öğütür,

Değirmen misali sıradır dünya.

231. Şiir: *Kırık Kalemim* adlı şiirde “Her gün süsü oldun ak defterimin”, “Kardeş hatırası kırık kalemim” (231–7/8) denilerek kardeş hatırası olan âşığın kalemi, âşığın defterindeki süse benzetilmiştir.

...

Bazen çaresisin çok dertlerimin,

Sanırdım çaresi yok dertlerimin,

Her gün süsü oldun ak defterimin,

Kardeş hatırası kırık kalemim.

233. Şiir: *Kahraman Polis* adlı şiirde “Görev ibadettir temel taşında”, “Bu uğurda feda etmiş can polis” (233–19/20) denilerek polislerin görevi kutsallık yönünden ibadete benzetilmiştir.

...

Akşam sabah görevinin başında,

Haksız dayanamaz senin karşında,

Görev ibadettir temel taşında,

Bu uğurda feda etmiş can polis.

236. Şiir: Kara Sevdam Al Beni adlı şiirde “Ben arıyım, peteğimde balsın sen” (236–6) denilerek âşık arıya, sevgili ise arının çeşitli çiçeklerden polen toplayarak yapmış olduğu bala benzetilmiştir.

...

Ellerimi uzattığım elsin sen,

Ben arıyım, peteğimde balsın sen,

Tek umudum tutunduğum dalsın sen,

Sana geldim kara sevdam al beni.

239. Şiir: Mevlüt İhsani adlı şiirde “Edebi süzgeçten dünyayı süzdün”, “Sen hakikî yârdın Mevlüt İhsani” (239–5/8) denilerek edep kötüyü süzen bir süzgece, Mevlüt İhsani ise yâra benzetilmiştir.

...

Edebi süzgeçten dünyayı süzdün,

Eşini, dostunu bizleri üzdün,

Haklıya yerindin, haksıza kızdın,

Sen hakiki yârdın Mevlüt İhsani.

247. Şiir: Boyuna Senin adlı şiirde “Bent oldum kaşının yayına senin” (247–8) denilerek sevgilinin kaşına yayıya, âşık ise sevgilinin yayının bendine benzetilmiştir.

...

Ağladı gözlerin güldü gözlerin,

İçime bir ateş saldı gözlerin,

Aklımı başımdan aldı gözlerin,

Bent oldum kaşının yayına senin.

248. Şiir: *Bu Günler* adlı şiirde “*Aşkın ateşinde piştım yoğruldım*”, “*Ham demirdim yana yana doğruldım*” (248–5/6) denilerek aşk insanı yakan bir ateşe, âşık ise ilâhî aşk ile yanarak şekil verilen bir ham demire benzetilmiştir.

...

Aşkın ateşinde piştım yoğruldım,

Ham demirdim yana yana doğruldım,

Ariflerin meclisine çağrıldım,

Ehlullah'ın içindeyim bu günler.

250. Şiir: *Dedi Düşman Güldü Diye Ağlarım* adlı şiirde “*Dünyam zindan oldu her an dalarım*” (250–13), “*Bana zehir oldu dün ile bugün*” (250–21) denilerek düşününe birkaç gün kala elektrik direğinden düşerek hayatını kaybeden gencin ölümünden sonra gelin için dünya yaşanması zor olan bir zindana, günler ise zehre benzetilmiştir.

...

Dünyam zindan oldu her an dalarım,

Hayale karıştı hep rüyalarım,

Ne umudum kaldı ne hülyalarım,

Her şey yalan oldu diye ağlarım.

251. Şiir: *Dediler* adlı şiirde “*Ağzıma süzülmüş şiirin tadı*”, “*Bir mahkûm olmuşum, bazen de kadı*” (251–13/14) denilerek âşık, şiirin etkisi altında kalması yönünden mahkûma, bazen de şiire kuralları çerçevesinde yön vermesi yönünden kadıya benzetilmiştir.

...

Ağzıma süzülmüş şiirin tadı,

Bir mahkûm olmuşum, bazen de kadı,

Becerebilirse Binali adı,

Şair dünyasına girsin dediler.

256. Şiir: *Düşüm Yollara* adlı şiirde “*Bir velvele koptu gönül evimde*” (256–6), “*Acıdır bu aşkın suyu içilir*”, “*İçilir de gam dağları geçilir*” (256–13/14) denilerek gönül eve, aşk çekilen çile yönünden acılı suya, gam ise zorluk yönünden geçilmesi zor olan dağlara benzetilmiştir.

...

Uyanınca duramadım yerimde,

Bir velvele koptu gönül evimde,

Sen artık âşıksın senin elinde,

Saz olur dediler düştüm yollara.

257. Şiir: *Duyabilene* adlı şiirde “*Gönlümüz göl, gözyaşımız nehirdir*” (257–14), “*Gönül zapt edilmez yüce bir kale*” (257–17) denilerek gönül, içinde barındırdığı aşkın büyüklüğü yönünden göle ve zapt edilmez yüce bir kaleye benzetilmiştir. Yine şiirde çekilen çile sonucu dökülen gözyaşı ise nehre benzetilmiştir.

...

Çektiğimiz cefa ile kahırdır,

Gönlümüz göl, gözyaşımız nehirdir,

Meyvesi tatlıdır, kendi zehirdir,

Sabır bir izzettir yiyebilene.

260. Şiir: *Avare Kaldım* adlı şiirde “*Verseler nuş etsem aşkın şarabı*”, “*Bir anda şad oldu gönlüm harabı*” (260–10/11), “*Acımaz hayatın zehrini içtim*” (260–22) denilerek aşk, âşığı kendinden geçirmesi yönünden şaraba, gönül harabeye, hayat ise zorluk yönünden zehre benzetilmiştir.

...

O dilberin ayağının türabı,

Verseler nuş etsem aşkın şarabı,

Bir anda şad oldu gönlüm harabı,

Gülemedim canda avare kaldım.

263. Şiir: *Benzemez Mi Birbirine Arzular?* adlı şiirde “Gözlerin buluttur, yağmur yaşların”, “Kırpiklerin deprem, rüzgâr kaşların”, “Ağzın hayat köşkü, yorgan saçların”, (263–13/14/15), “Sen viran ettin ya gönül evimi” (263–19) denilerek sevgilinin gözleri buluta, gözyaşları yağmura, kırpikleri depreme, kaşları rüzgâra, âşğın gönlü ise sevgilinin aşkı ile viran olan bir eve benzetilmiştir.

...

Gözlerin buluttur, yağmur yaşların,

Kırpiklerin deprem, rüzgâr kaşların,

Ağzın hayat köşkü, yorgan saçların,

Bu âşık altında soluksuz yatar.

265. Şiir: *Bir İnsan Lâzım* adlı şiirde “Kötü teknoloji denen canavar” (265–13) denilerek teknoloji insanlara zarar vermesi yönünden canavara benzetilmiştir.

...

Kötü teknoloji denen canavar,

İnsana zulmeder, insanı boğar,

Bir mucize olur, bir yağmur yağar,

Kahraman olmaya bir insan lâzım.

268. Şiir: *Benden Öte Mi?* adlı şiirde “Hayat saatini bozuk ayara” (268–7) denilerek hayat, kötü ve boş işler ile geçirilmesi yönünden ayarı bozuk olan bir saate benzetilmiştir.

...

Seni tatmin etmez ne pul, ne para,

Yeter kendine gel kendini ara,

Hayat saatini bozuk ayara,

Kurduğun ben miyim benden öte mi?

270. Şiir: *Satsın Beni Dost* adlı şiirde “*Benlik kurulmuşsa gönül evime*” (270–7) denilerek gönül eve benzetilmiştir.

...

Benlik karışmasın hiç bir şeyime,

Ne alın terime, ne emeğime,

Benlik kurulmuşsa gönül evime,

Kaynar kazanlara atsın dost beni.

273. Şiir: *Sil Gitsin* adlı şiirde “*Fitne kazanında fesat pişirip*” (273–10) denilerek fitne, içinde fesat pişirilen bir kazana benzetilmiştir.

...

Doğru yolda olanları şaşırıp,

Fitne kazanında fesat pişirip,

Müslüman’ı Müslüman’a düşürüp,

Arasına katanları sil gitsin.

274. Şiir: *Sincan Köyü’nde* adlı şiirde “*Yoksulluk ateşi içimi yaktı*” (274–14) denilerek yoksulluk âşığının içini yakan bir ateşe benzetilmiştir.

...

Yaşlı anam babam elime baktı,

Yoksulluk ateşi içimi yaktı,

Okuma arzumu yarı bıraktı,

Tutak kazasının Sincan Köyü’nde.

277. Şiir: *Sırlarından Biriyim* adlı şiirde “*Define dağların altında gizli*”, “*Lâl-ı gevher dürrlerinden biriyim*” (277–15/16), *Feleğin çarkında hem pervaneyim*” (277–18) denilerek âşık, dağların altında gizli olan ve keşfedilmeyi bekleyen bir inciye, feleğin çarkında dönen pervaneye benzetilmiştir.

...

*Yol çetin yol ırak gidemem hızlı,
Kaptansız yelkensiz derya denizli,
Define dağların altında gizli,
Lâl-ı gevher dürrlerinden biriyim.*

283. Şiir: Usta adlı şiirde “*Adem’le Havva’ya benzemiş hâlim*” (283–22) denilerek âşğın hâli yenilen yasak elma sonucu cennetten kovulan Hz. Adem ile Hz. Havva’ya benzetilmiştir.

...
*Eğer soracaksan benim ahvalim,
Adem’le Havva’ya benzemiş hâlim,
Büsbütün dünyadan çekildi elim,
Naz ile mi geçer zamanın senin?*

285. Şiir: Yâr İle Tanış adlı şiirde “*Her harfiyle oku aşk kitabını*”, “*Yarım koyma kemaletin kabını*” (285–9/11) denilerek aşk kitaba, olgunluk ise bir kaba benzetilmiştir.

...
*Her harfiyle oku aşk kitabını,
Tadında gör aşkın ıstırabını,
Yarım koyma kemaletin kabını,
Minnet ile tanış, dar ile tanış.*

B–1. Şiir: Bir Destansın Çanakkale adlı şiirde “*Şahadet makamı en kutsal kurum*”, “*Şehit kanlarıyla açan gülistan*” (1–1/4), “*Mehmedimin göğsü kale duvarı*” (1–24), “*Bir destansın Çanakkale bir destan*” (1–5/10/15/20/25/30/35) denilerek şehitlik makamı, bir müminin bu dünyada ulaşabileceği en son ve en ulvi makam olması yönünden kutsal bir kuruma, Çanakkale şehit kanlarıyla her yerde gül açmış bir gülistana, Türk askerinin göğsü vatanı koruması yönünden kale duvarına, Çanakkale Savaşı ise bir destana benzetilmiştir.

Şahadet makamı en kutsal kurum,

Düşman saflarında derin uçurum,

Sen benim şerefim, şanım, gururum,

Şehit kanlarıyla açan gülistan,

Bir destansın Çanakkale bir destan.

B-3. Şiir: *Âşığım* adlı şiirde “Kerem'in Aslı'ya olduğu gibi”, “Mecnun'un Leyla'ya olduğu gibi”, “Yunus'un Mevlâ'ya olduğu gibi”, “Vatan göz nurumdur, nurda âşığım” (3-1/2/3/4), “Bu cennet misali yurda âşığım” (3-5/10/15/20/25/30/35) denilerek âşıktaki vatan sevgisi, büyüklüğü yönünden Kerem'in Aslı'ya, Mecnun'un Leyla'ya, Yunus'un Mevlâ'ya olan aşkına benzetilmiştir. Yine şiirde vatan, âşığın gözünün nuruna ve güzelliği yönünden ise cennete benzetilmiştir.

Kerem'in Aslı'ya olduğu gibi,

Mecnun'un Leyla'ya olduğu gibi,

Yunus'un Mevlâ'ya olduğu gibi,

Vatan göz nurumdur, nurda âşığım,

Bu cennet misali yurda âşığım.

B-9. Şiir: *Tutağım* adlı şiirde “Sanki bir diyar-ı Kenan Tutağım” (9-5/10/15/20/25), “Nice âşıklara canan Tutağım” (9-9) diyerek Âşık, doğmuş ve büyümüş olduğu Tutak'a kutsallık atfederek Tutak'ı bazı peygamberlerin yaşamış olduğu Kenan'a benzetmiştir. Âşık, Tutak'a olan sevgisini belirtmek için ise Tutak'ı sevgiliye benzetmiştir.

Yolunuz düşerse bu yana eğer,

Bir şirin ilçe ki görmeye değer,

Hasreti içimde kor olmuş meğer,

Alışan, tutuşan, yanan Tutağım.

Sanki bir diyar-ı Kenan Tutağım.

B-11. Şiir: *Muz Yetiştirmiş* adlı şiirde “*Canım sana feda cennet vatanım*” (11-6) denilerek vatan güzelliğinden cennete benzetilmiştir.

...

*Canım sana feda cennet vatanım,
Her yerde güzeldir lehçem, lisanım,
Kültürümü unutmamış insanım,
Kars'ın köylerinde kaz yetiştirmiş,
Çumra'da mükemmel muz yetiştirmiş.*

B-12. Şiir: *Misafirhane* adlı şiirde “*Dünya insanlara misafirhane*” (12-4) denilerek dünya insanların gelip gittiği bir misafirhaneye benzetilmiştir.

*Bizi bu âleme süren de Mevlâ,
Alan da Mevlâ'dır, veren de Mevlâ,
Mülkün hesabını soranda Mevlâ,
Dünya insanlara misafirhane,
Ne mutlu dünyadan hisse alana.*

B-15. Şiir: *Sildin mi Beni?* adlı şiirde “*Gönül defterinden sildin mi beni?*” (15-5/10/15/20/25/30) denilerek sevgilinin gönlü yazılıp çizilen ve hatta âşığı silen bir deftere benzetilmiştir.

*Ne çabuk unuttun ey vefasız yâr,
Hani çok sevmiştik bildin mi beni?
Birde bizim bize ikrarımız var,
Kesin söz vermiştik bildin mi beni?
Gönül defterinden sildin mi beni?*

Alt-2. Şiir: *Afrin Destanı* adlı şiirde “*Bir nifak tohumu Orta Doğu'da*”, “*Serpilmiş büyümüş çınara dönmüş*”, “*Diken gibi sarmış solu sağıda*”, “*Bir çıban misali kanara dönmüş*” (2-1/2/3/4), “*Bir iblise dönmüş Esad hınzırı*” (2-9), “*Terörist kanları pınara dönmüş*” (2-40) denilerek nifak ekilen bir tohuma, Orta

Asya’da yayılması ve büyümesi yönünden çınar ağacına, insanlara zarar vermesi yönünden dikene ve kanayan çıban yarasına benzetilmiştir. Esat ise yapmış olduğu zulüm yönünden şeytana ve domuza benzetilmiştir. Yine Türk askerinin Afrin’de yapmış olduğu operasyon sonucu öldürülen teröristlerin akan kanları da pınara benzetilmiştir.

Bir nifak tohumu Orta Doğu’da

Serpilmiş büyümüş çınara dönmüş.

Diken gibi sarmış solu sağda

Bir çıban misali kanara dönmüş,

Birileri salmış birilerini.

Ya Rabbi sen koru Türk askerini.

N-2. Şiir: *Bir Yudum Sevgi* adlı şiirde “*Binali'yim içtim aşkın zehrini*” (2–13) denilerek aşk içilen bir zehre benzetilmiştir.

Binali'yim içtim aşkın zehrini,

Ödedim dünyanın köhne mihirini,

Kolaydır sandığım dünya kahrını,

Sırtıma bindiren bir yudum sevgi.

N-3. Şiir: *Yorum* adlı şiirde “*İnsan bir gün toplar amel çeyizin*” (3–9) denilerek amel toplanılan, yeri gelince kullanılan çeyize benzetilmiştir.

...

İnsan bir gün toplar amel çeyizin,

Elindeki vara göre sevinir.

Ameli iyiye verilir izin,

Edindiği kâra göre sevinir.

N-8. Şiir: *Bu Bahar Olmazsa Gelecek Bahar* adlı şiirde “*Saçından bir deste gül der kabrime*” (8–11) denilerek sevgilinin saçı güle benzetilmiştir.

...

*Sır perdesi sıraladın sevgime,
Sen yoksan sırrımı açayım kime?*

***Saçından bir deste gül der kabrime,
Bu bahar olmazsa gelecek bahar.***

N-13. Şiir: *Aleykümselâm* adlı şiirde “Çile âşıkların alın yazısı” (13-5). “Seveni sesledim gönül evime” (13-15) denilerek çile âşıklar için yaşanılması mecbur olunan alın yazısına, gönül ise sevgilinin çağırıldığı bir eve benzetilmiştir.

...

***Çile âşıkların alın yazısı,
Ne yazık ki sabretmiyor bazısı,
Çilekeşin vasfı gurbet kuzusu,
Ve aleykümselâm Ahmedî kardeş,***

N-18. Şiir: *Olurdu Gülüm* adlı şiirde “Ben kapında köle, hep şahımdın sen”, “Ben bir garip derviş, dergâhımdın sen”, “Kaybolmuş değerli metaımdın sen” (18-9/10/11) denilerek âşık köleye, dervişe, sevgili ise şaha, dervişlerin eğitim aldıkları dergâha ve değerli eşyaya benzetilmiştir.

...

***Ben kapında köle, hep şahımdın sen,
Ben bir garip derviş, dergâhımdın sen,
Kaybolmuş değerli metaımdın sen,
Bulsaydım ne güzel olurdu gülüm.***

N-22. Şiir: *Gördüğüm* adlı şiirde “Bir güzel akmış ki gönül çeşmesi” (22-1) denilerek gönül akan bir çeşmeye benzetilmiştir.

***Bir güzel akmış ki gönül çeşmesi,
Değmediği dal kalmamış gördüğüm.
Bilmem hekimlik mi derdi açması?***

Bu hastada hâl kalmamış gördüğüm.

A-1. Şiir: Binali Kılıç ve Aytaç Sırrani'nin yaptığı *Sevda Üzerine Atışma* adlı atışmada “*Yanan yüreğimin közüdür sevda*”, “*Derin bir yaradır, sızdır sevda*” (1-2/4), “*Alnıma yazılan yazıdır sevda*”, “*Cümle benliğimin özüdür sevda*” (1-6/8), “*Deli yüreklerin gizidir sevda*” (1-12), “*Balığın sudaki izidir sevda*” (1-16), “*Sevda bir denizdir, sevda bir dağdır*”, “*Sevdalı ölenler şehittir, sağdır*”, “*Sevda bir meyvedir, sevda bir bağıdır*”, “*Görmeyi bilen gözüdür sevda*” (1-17/18/19/20), “*Hayatın biberi, tuzudur sevda*” (1-24), “*Sevda bir huzurdur, sevda bir çile*”, “*Sevda bir hakandır, sevda bir köle*”, “*Sevda bir uçurum, sevda bir kale*” (1-25/26/27), “*Koyundan ayrılan kuzudur sevda*” (1-36), “*Turnada gurbettir, bülbülde zardır*”, “*Bazen bir damladır, bazen de nardır*”, “*Bazen de gönlümün buzudur sevda*” (1-38/39/40) denilerek sevda, hiç acısının dinmemesi yönünden köze, kapanmayan yaraya, yaşanması mecbur olunan alın yazısına, âşığın özüne, deli yüreklerin gizine, balığın sudaki izine, denize, dağa, meyveye, bağa, göze, hayatın biberi ve tuzuna, huzura, çileye, hakana, köleye, uçuruma, kaleye, turnadaki gurbete, bülbüldeki zara, damlaya, ateşe, gönüldeki buza benzetilmiştir. Sevdalı ölenler ise şehide benzetilmiştir.

Sevda üzerine sohbet edelim,

Yanan yüreğimin közüdür sevda.

Tabip olup çaresine gidelim,

Derin bir yaradır, sızdır sevda.

A-3. Şiir: Âşık Binali İle Âşık Aytaç Atışması adlı atışmada “*Bazen Mecnun olup Leyla aradım*”, “*Bazen Kerem olup aşka yanardım*” (3-5-/7), “*Gözlerin kalbime nakşolmuş nişan*” (3-17), “*Aşkını yarama ilaç eyledin*” (3-35), “*Tufana tutulmuş kayık gibiyim*” (3-47) denilerek âşık, sevgiliyi araması yönünden Mecnun’a, aşk ateşiyle yanması yönünden Kerem’e ve fırtınaya kapılmış bir kayığa benzetilmiştir. Yine sevgilinin gözleri âşığın kalbindeki nişana, sevgilinin aşkı ise âşığın gönül yarasına iyi gelen bir ilaca benzetilmiştir.

...

Bazen Mecnun olup Leyla aradım,

Birdenbire dilden dile düştüm ben.

Bazen Kerem olup aşka yanardım,

Nardan nara, külden küle düştüm ben.

A-5. Şiir: *Sinek İle Atışma* adlı atışmada “*Bilmez zaman atlı, kendisi yaya*” (15-14) denilerek zaman, hızlı geçmesi yönünden bir atlıya, âşık ise zamanın hızına yetişemeyen yayaya benzetilmiştir.

...

Sanki uyumaya gelmiş dünyaya,

Bilmez zaman atlı, kendisi yaya,

Birde hanımıyla girdi kavgaya,

Uyandıramadım tembel adamı.

A-6. Şiir: *Âşık Muhsin İle Âşık Binali Atışması* adlı atışmada “*Çığ gibi üstüme gelen gurbeti*”, “*Gerçeğe benzettim yalan gurbeti*” (6-2/4), “*Kovsam da gitmiyor yılan gurbeti*” (6-12), “*Yaş olup gözüme dolan gurbeti*” (6-28) denilerek gurbet, âşığın üstüne gelen ve âşığı boğan çığa, yalana, âşığı zehirleyen bir yılan ve âşığın gözündeki yaşa benzetilmiştir.

Ne yapsam başımdan atamıyorum,

Çığ gibi üstüme gelen gurbeti.

Zehirdir lokması yutamıyorum,

Gerçeğe benzettim yalan gurbeti.

A-7. Şiir: *Salim Baba İle Âşık Binali Atışması* adlı atışmada “*Gençlik uçup giden kuş misalidir*” (7-5), “*Amel gibi mülkün var ise öğün*” (7-27) denilerek gençlik geçici olması yönünden uçup giden bir kuşa, amel ise ahiret hayatında kullanılması yönünden mülke benzetilmiştir.

...

Gençlik uçup giden kuş misalidir,

Kadrini bilmeli pirlikten evvel.

*Ömür bahar ile kış misalidir,
Hasat toplamalı zorluktan evvel.*

7.5.2. İstiare

Kelime anlamı birinden bir şeyi ödünç almak olan istiare, bir kelimeye aralarındaki benzerlik sebebiyle temel anlamının dışında yeni bir anlam vermektir. Temelinde teşbih olan istiare, benzeyen veya benzetilenden birinin doğrudan ya da dolaylı olarak söylenerek kaldırılan kısmının kastedilmesiyle istiare meydana gelir.¹⁶⁵

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde tespit edilen istiare sanatı:

1. Şiir: *Adem Öğretmen* adlı şiirde “*Yavru yaptım yuvasından uçurdum*” (1–25/26), “*Nasıl kıydın beni yıktı oyunun*” (1–42) denilerek âşığın çocukları kuşa benzetilmiş, benzetilen olan kuş verilmemiştir. Yine ölüm âşığı yıkan bir oyuna benzetilmiş ve benzeyen olan ölüm verilmemiştir.

...

*Sofra kurdum ecel zehri içirdim,
Yavru yaptım yuvasından uçurdum,
Bir haftada iki gelin göçürdüm,
Babana mı yansam sana mı oğul?*

5. Şiir: *Aydın'ın Neyi Güzel* adlı şiirde “*Dağlarında akar yağı Aydın'ın*” (5–2) denilerek Ege Bölgesi'nde yağın fazla üretilmesi yönünden yağ nehre benzetilmiş, benzetilen olan nehir bildirilmemiştir.

*Bir harika diyar Ege Bölgesi,
Dağlarında akar yağı Aydın'ın.
Ovalarda olur türlü meyvesi,
Narenciye solu sağı Aydın'ın.*

¹⁶⁵ Yekta Saraç, *Eski Türk Edebiyatına Giriş: Söz Sanatları*, s. 24.

6. Şiir: *Ağlar Mahzun Olur Ben Üzülürüm* adlı şiirde “*Çağlar mahzun olur ben üzülürüm*” (6–4), “*Bağlar mahzun olur ben üzülürüm*” (6–8), “*Bir gün huzurevi girer koluna*”, “*Dağlar mahzun olur ben üzülürüm*” (6–9/12) denilerek çağlar, bağlar, dağlar mahzun olan, huzurevi ise âşığın koluna giren bir insana benzetilmiştir. Her dört dizede de benzetilen olan insan bildirilmemiştir.

Ebeveynler ocağından ayrılrsa,

Ağlar mahzun olur ben üzülürüm.

Bir baltada çam yerinden devrilse,

Çağlar mahzun olur ben üzülürüm.

7. Şiir: *Sevdiğini Düşledi* adlı şiirde “*Bende bahar, sende hayat kışladı*” (7–2) denilerek gençlik bahara, yaşlılık ise kışa benzetilmiş, benzeyen olan gençlik ve yaşlılık bildirilmemiştir.

Hangi mevsimdesin bilemem amma,

Bende bahar, sende hayat kışladı.

Alın yazısını silemem amma,

Ne yazdıysa nakış nakış işledi.

8. Şiir: *Sefaletimizden Haberimiz Yok* adlı şiirde “*Aslana yan bakar çakallar, kurtlar*” (8–3) denilerek yiğit, cesur insanlar aslana, hain, menfaatçi insanlar ise çakala ve kurda benzetilmiştir. Her üç benzetmede de benzeyen unsur bildirilmemiştir.

Üstümüzde döner kara bulutlar,

Saltanatımızdan haberimiz yok.

Aslana yan bakar çakallar, kurtlar,

Azametimizden haberimiz yok.

13. Şiir: *Bayrak Sevgimiz* adlı şiirde “*Beş yüz kurşun değse tınmaz postuna*” (13–14) denilerek askerin vücudu kurşun geçirmeyen bir posta benzetilmiş, benzeyen verilmemiştir.

...

*Binali der sadık kalır dostuna,
Beş yüz kurşun değse tınmaz postuna,
Örtü yapar tabutunun üstüne,
Basar bayrağını bağrına yavrum.*

14. Şiir: *Ağrı Dağı'na* adlı şiirde “Nedir bu sitemin nedir bu hâlin?”, “Ne kadar heybetli bir duruşun var” (14–1/2), “Ağlıyorsun gözlerinde yaşın var” (14–8), “İşte onun için çatık kaşın var” (14–12), “Dertlisin, sitemli yalvarışın var” (14–20) denilerek Ağrı Dağı heybetli bir duruşa sahip, ağlayan, kaşları çatık, dertli ve sitemli olan bir insana benzetilmiştir. Bu dizelerde benzetilen olan insan bildirilmemiştir.

*Nedir bu sitemin nedir bu hâlin?
Ne kadar heybetli bir duruşun var.*

*Yok mu doruğuna varan bir yolun?
Bulutlar misali duman başın var.*

15. Şiir: *Dede Korkut Er Yolunda İleri* adlı şiirde “Her yaraya merhem varmış dilinde” (15–18) denilerek Dede Korkut’un sözleri her yaraya iyi gelen bir merheme benzetilmiştir. Burada benzeyen olan söz verilmemiştir.

...
*Hâkimiyet yüreğinde, elinde,
Her yaraya merhem varmış dilinde,
Dünya birincisi masal dalında,
Dede Korkut pir yolunda ileri.*

16. Şiir: *Ya Rab* adlı şiirde “Ateş almış memleketim yanıyor” (16–29) denilerek yurt içinde dönen fitneler, hainlikler memleketi saran bir ateşe benzetilmiş, benzeyen bildirilmemiştir.

...
*Ateş almış memleketim yanıyor,
Âlem bu yangını şaka sanıyor,*

Her gün yara biraz daha kanıyor,

Mümkün değil çare bulmamız ya Rab?

17. Şiir: Yusuf Dostum adlı şiirde “İçime bir ateş salan Yusuf’um” (17–2) “Mutluluk hiç kapısını çalmamış”, “Dostum deyip kucağına almamış “ (17–17/18) denilerek âşığın içindeki sıkıntı, acı, keder ateşe benzetilmiş, benzeyen unsuru verilmemiştir. Yine mutluluk kapıyı çalan, dostum diyerek kucağına alan bir insana benzetilmiş, benzetilen olan insan bildirilmemiştir.

Nasıl vasfedeyim Yusuf dostumu?

İçime bir ateş salan Yusuf’um.

Sıcak bir şefkatle tutar destimi,

İlçemiz Tutak’tan falan Yusuf’um.

19. Şiir: Bilenle Bilmeyen Bir Olmaz Ki adlı şiirde “Bülbüle cevreden gül sarhoş mudur?” (19–14) denilerek eziyet etme, sarhoş olma yönünden gül insana benzetilmiş, benzetilen olan insan bildirilmemiştir.

...

Bahar olur seller akar coş mudur?

Bülbüle cevreden gül sarhoş mudur?

Dağlar aşır yâr aramak boş mudur?

Bulanla bulmayan bir olamaz ki.

22. Şiir: Faniymiş Meğer adlı şiirde “Bu dünyaya itimadım kalmadı”, “Gel diye kandırdı faniymiş meğer”, “Mal diye kandırdı faniymiş meğer” (22–1/2/4), “Ağlattı, inletti, çektirdi kahr” (22–7) denilerek güvensiz olma, kandırma, ağlatma ve acı çektirme yönünden dünya insana benzetilmiş, benzetilen olan insan bildirilmemiştir.

Bu dünyaya itimadım kalmadı,

Gel diye kandırdı faniymiş meğer.

Çalıştım, didindim malım olmadı,

Mal diye kandırdı faniymiş meğer.

23. Şiir: *Terk Edebilmem* adlı şiirde “*Belki de dilekçem ulaştı şaha*” (23–6) denilerek âşık tarafından edilen dua, Allah’a ulaşan bir dilekçeye benzetilmiş, benzeyen olan dua bildirilmemiştir.

...

Ben derdimi açtım yüce Allah’a,

Belki de dilekçem ulaştı şaha,

Yeter ki sen he de bir ömür daha,

Durmaya razıyım terk edebilmem.

24. Şiir: *Vefa Borcun Kalmadı* adlı şiirde “*Her celâllendikçe kustum zehrimi*” (24–6), “*Gönül bahçemizden yaban otları*” (24–19) denilerek ağızdan çıkan kötü sözler zehre benzetilmiş, benzeyen olan kötü sözler verilmemiştir. Âşık ile eşinin arasını bozmaya çalışan kişiler ise yaban otlarına benzetilmiş, benzeyen unsuruna yer verilmemiş sezdirilmiştir.

...

Demiştin ya helâl etsin mihrimi,

Her celâllendikçe kustum zehrimi,

Otuz yıldır sen çekersin kahrımı,

Bildim gitti, bana borcun kalmadı.

26. Şiir: *Gözümde Her Zaman Yaş Oldu Benim* adlı şiirde “*Ne yaptım ki kader bana darıldı?*”, “*Bilmem niye gül dikene sarıldı?*” (26–9–/10) denilerek kader âşığa darılan, gül ise dikene sarılan bir insana benzetilmiş, her iki dizede benzetilen olan insan bildirilmemiştir.

...

Ne yaptım ki kader bana darıldı?

Bilmem niye gül dikene sarıldı?

Hangi dala el attıysam kırıldı,

Bütün hayallerim düş oldu benim.

28. Şiir: *Astara Sarıldım Huzurundayım* adlı şiirde “*Kadere sarıldım huzurundayım*” (28–16) denilerek kader âşığının sarıldığı bir insana benzetilmiş, benzetilen olan insan verilmemiştir.

...

Sen kadirsin yücelerin yücesi,

Mağfiret diledim Kadir Gecesi,

Bu gecede murat alır nicesi,

Kadere sarıldım huzurundayım.

29. Şiir: *Anlayamadım* adlı şiirde “*Dostum çile oldu, gam arkadaşım*” (28–19) denilerek çile dost, gam ise arkadaş olunan bir insana benzetilmiş, benzetilen olan insan verilmemiştir.

...

Binali'yim kurumadı gözyaşım,

Sevdayla ağırdı belalı başım,

Dostum çile oldu, gam arkadaşım,

Mutluluk ne demek anlayamadım.

32. Şiir: *Ağlama Artık* adlı şiirde “*Lâkin içindeki ateş sönmüyor*” (32–3) denilerek âşığının içindeki acı, sıkıntı ateşe benzetilmiş, benzeyen verilmemiştir.

Gidenler bir daha geri dönmüyor,

Dönmezse dönmesin ağlama artık.

Lâkin içindeki ateş sönmüyor,

O bunu bilmesin ağlama artık.

36. Şiir: *Bedava* adlı şiirde “*Kiminin torbası mücevher dolu*” (36–23) denilerek bilgi kimi âşığının torbasındaki mücevhere benzetilmiş, benzeyen olan bilgi bildirilmemiştir.

...

Kimi Binali'ye gösterir yolu,

Kimi öğrenmemiş sağ ile solu,

Kiminin torbası mücevher dolu,

Kimisine bu âşıklık bedava.

39. Şiir: *Bizde Gördüm Ben Seni* adlı şiirde “*Mücevheri pazarında satan sen*” (39–15) denilerek benzeyen söz ve pirlerin meclisi verilmeden söz kıymeti bakımından değerli olan bir mücevhere, pirlerin meclisi ise mücevherlerin yani değerli sözlerin satıldığı pazara benzetilmiştir.

...

Güneş gibi doğup, geri batan sen,

Boyunu, soyunu hoş anlatan sen,

Mücevheri pazarında satan sen,

Gizde gördüm, lâlda gördüm ben seni.

49. Şiir: *Yorulmuşum Ben* adlı şiirde “*Derunumda bir kıvılcım uyanmış*” (49–17) denilerek âşığın gönlünde hissettiği aşk duygusu yeni tutuşmaya başlayan bir kıvılcıma benzetilmiş, benzeyen olan aşk verilmemiştir.

...

Derunumda bir kıvılcım uyanmış,

Tutuşmuşum ben yanmışım yâr yanmış,

Siyah saçım beyazlara boyanmış,

Çile harmanında karılmışım ben.

53. Şiir: *Kars'tan Selâm Olsun Anadolu'ya* adlı şiirde “*Al bayrak şahlanır Kars Kalesi'nden*” (53–27) denilerek al bayrağın rüzgârın etkisiyle sallanması, bir atın şahlanmasına benzetilmiş, benzetilen olan at verilmemiştir.

...

Şölenlerde âşıkların sesinden,

Hanımların yerel elbisesinden,

Al bayrak şahlanır Kars Kalesi'nden,

Kars' tan selâm olsun Anadolu'ya.

54. Şiir: *Yok Olmuşum Yok* adlı şiirde “*Kanat çırtım dağlar, denizler aştım*” (54–3) denilerek âşık bir kuşa benzetilmiş, benzetilen olan kuş verilmemiştir.

Yine saatlerce boşa uğraştım,

Baktım sayfalarda yok olmuşsun yok.

Kanat çırtım dağlar, denizler aştım,

Baktım dalgalarda yok olmuşsun yok.

56. Şiir: *Olmasaydın Be Para* adlı şiirde “*Sebep neydi yoksullarla dövüştün?*”, “*Gece, gündüz zenginlerle seviştin*” (8–9/10) denilerek para yoksullarla dövüşen bir insana ve yoldan çıkmış bir kadına benzetilmiş, benzetilen unsurlarına yer verilmemiştir.

...

Sebep neydi yoksullarla dövüştün?

Gece, gündüz zenginlerle seviştin,

Krallarla, köleleri değiştin,

Keşke sen hiç olmasaydın be para.

57. Şiir: *Âşığı Öldüren Naz İmiş Meğer* adlı şiirde “*Beni yerden yere vurdu kaderim*” (57–6) denilerek kader âşığı yerden yere vuran bir insana benzetilmiş, benzetilen olan insan bildirilmemiştir.

...

Gün be gün artıyor benim kederim,

Beni yerden yere vurdu kaderim,

Aşka gömüldükçe yandı içerim,

Mecnun'un sevdası az imiş meğer.

60. Şiir: *Yâr Diye Sakladım Seneler Boyu* adlı şiirde “*Sevdan filizlendi, güllendi bende*”, “*Sevgin budaklandı, dallandı bende*” (60–37/39) denilerek sevda

ve sevgi filizlenen, dallanan bir ağaca benzetilmiş, benzetilen olan ağaç bildirilmemiştir.

Sevdan filizlendi, güllendi bende,

Gönül depremlerle sallandı bende,

Sevgin budaklandı, dallandı bende,

Bâr diye sakladım seneler boyu.

64. Şiir: Köylü Kızı adlı şiirde “Böyle geçer hayatının baharı” (64–17) denilerek gençlik çağı bahara benzetilmiş, benzeyen olan gençlik çağı verilmemiştir.

...

Böyle geçer hayatının baharı,

Yüzük takılınca biter efkârı,

Binali der artık çıkmaz dışarı,

Konuya komşuya görülür diye.

65. Şiir: Sinsi Sinsi Birileri İzledi adlı şiirde “Semaya yükselen nuru izledi” (65–20), “Göğsünü okşadı seher rüzgârı”, “Binali der tam ömrünün baharı” (65–30/31) denilerek şehidin ruhu nura benzetilmiş, benzeyen olan şehidin ruhu verilmemiştir. Seher rüzgârı şehidin göğsünü okşayan bir insana benzetilmiş, benzetilen insan bildirilmemiştir. Gençlik ise bahara benzetilmiş ve benzeyen olan gençlik bildirilmemiş sezdirilmiştir.

...

Heybeti benzedi koca çınara,

Elini bastıkça kanadı yara,

Gözlerini araladı bir ara,

Semaya yükselen nuru izledi.

66. Şiir: Yüreğimi Nazlı Yâra Götürdün adlı şiirde “Yaprağımı dallarımdan saldın ya” (66–23), “Tanıdiksız bir mezara götürdün” (66–28) denilerek âşık bir ağaca, âşığın ailesi ağacın dallarına, âşığın gurbette kaldığı yer ise mezara

benzetilmiştir. Benzetilen ağaç, benzeyen aile ve âşığın gurbette kaldığı yer bildirilmemiştir.

...

Binali sılaya uçmak ne mümkün,

Dost bulup derdimi açmak ne mümkün,

Ölümün elinden kaçmak ne mümkün,

Tanıdksız bir mezara götürdün.

69. Şiir: *Zor Olur* adlı şiirde “*Gönül bahçesinin goncagülünü*” (69–7), “*Yürekte kıvrılır yatar bir elem*” (69–10) denilerek sevgili gönül bahçesinin goncagülüne benzetilmiş, benzeyen sevgili verilmemiştir. Yine elem yürekte kıvrılarak yatan bir insana benzetilmiş, benzetilen olan insan bildirilmemiştir.

...

Naz eyleme gel salını salını,

Veda için uzat bana elini,

Gönül bahçesinin goncagülünü,

Derip görüp geri dönmek zor olur.

72. Şiir: *Babam Olmasaydı* adlı şiirde “*Gözünde bir gözlük, elinde asa*” (72–6), “*Bir direk yıkıldı can evimizden*” (72–14) denilerek baston asaya, âşığın babasının ölümü ise bir direğin yıkılmasına benzetilmiş, benzeyen olan baston ve âşığın babası bildirilmemiştir.

...

Güvensiz olurduk bir gün olmasa,

Gözünde bir gözlük, elinde asa,

Bizi şefkatiyle kucaklamasa,

Her birimiz bir kenara düşerdik.

73. Şiir: *Boş Olmasın Ellerim* adlı şiirde “*Gönlümüze bahar gelsin gül açsın*”, “*Bitsin fırtınalar kış olmasın yâr*” (73–11/12) denilerek âşığın sevgili ile

kavuşması bahara, âşığın sevgilisiz geçen günleri ise fırtınalı geçen kışa benzetilmiştir. Her iki dizede de benzeyen unsuru bildirilmemiştir.

...

Ben sana, sende yâr bana muhtaçsın,

Sarayın gönlümde başıma taçsın,

Gönlümüze bahar gelsin gül açsın,

Bitsin fırtınalar kış olmasın yâr.

76. Şiir: *Sen Öldürürsün* adlı şiirde “*Gelsen neye yarar son durağımda*” (76–10) denilerek âşık için yaşlılık son durağa benzetilmiş, benzeyen olan yaşlılık bildirilmemiştir.

...

Beni mecnun ettin ahir çağımda,

Gelsen neye yarar son durağımda,

Kirpiklerin ok misali bağrımda,

Bizlerin öldürür sen öldürürsün.

77. Şiir: *Ne Sen Eski Sensin, Ne Ben Eski Ben* adlı şiirde “*Yüzümüzü sarmış gam çizgileri*” (77–13) denilerek yaşın ilerlemesi ile âşığın yüzünde oluşan kırışıklıklar yaşanmışlık yönünden gam çizgilerine benzetilmiş, benzeyen olan kırışıklıklar verilmemiştir.

...

Yüzümüzü sarmış gam çizgileri,

Bir saniye bile dönmüyor geri,

Gitmek neye yarar biraz ileri,

Ne sen eski sensin, ne ben eski ben.

78. Şiir: *Bir Rüya* adlı şiirde “*Bulutlarla selâm göndermedik mi?*” (78–14) denilerek bulutlar âşığın selâmını sevgiliye ulaştıran bir insana benzetilmiş, benzetilen olan insan verilmemiştir.

...

Biz sevdiğimizi göstermedik mi?

Bulutlarla selâm göndermedik mi?

Sen bana, ben sana söz vermedik mi?

Daha niye yer verirsin kuşkuya.

79. Şiir: *Varmanın Yolunu Bulamıyorum* adlı şiirde “*Binali'yim kışım dönmüyor yaza*”, “*Baharı beklerken kaldım ayaza*” (79–17/18) denilerek âşık ile sevgilinin kavuşması bahara, sevgilisiz geçen ömür ise âşık yönünden kışa ve ayaza benzetilmiş, her iki mısra da benzeyen unsuru kullanılmamıştır.

...

Binali'yim kışım dönmüyor yaza,

Baharı beklerken kaldım ayaza,

Sana duyuracak şekilde saza,

Varmanın yolunu bulamıyorum.

81. Şiir: *Bırak Da Hayale Dalayım Bari* adlı şiirde “*Kalbim çırpınıyor hep senin için*” (81–1) “*Gözüm yolda kalır son durağımda*” (81–10) denilerek âşığın kalp atışları çırpınan bir kuşa benzetilmiş, benzetilen olan kuş verilmemiştir. Yine yaşlılık dönemi son durağa benzetilmiş, benzeyen unsuruna yer verilmemiştir.

Kalbim çırpınıyor hep senin için,

Bırak da hayale dalayım bari.

Çağırdım gelmedin yanıma niçin?

Derdimle baş başa kalayım bari.

86. Şiir: *Liman Bulunur* adlı şiirde “*İçindeki kahramanı kaybetme*”, “*Kaptan sensin pusulanı kaybetme*” (86–13/14/15) denilerek iman ve umut pusulaya ve kahramana benzetilmiş, benzeyen unsuruna yer verilmemiştir.

...

İçindeki kahramanı kaybetme,

Doğru çalış imtihanı kaybetme,

Kaptan sensin pusulanı kaybetme,

Bir gün sığınacak liman bulunur.

90. Şiir: *Gül Beni Üzer* adlı şiirde “Mevlâ’m beni âşık etti bir güle”, “Koymaz dallarına gül beni üzer” (90–1/2), “Gözlerimden akan sel beni üzer” (90–8) denilerek sevgili güle, gözyaşı ise sele benzetilmiştir. Her iki mısra da benzeyen unsuru kullanılmamıştır.

Mevlâ’m beni âşık etti bir güle,

Koymaz dallarına gül beni üzer.

Düşmanın kılıcı kâr etmez bana,

Dost ağzında acı dil beni üzer.

96. Şiir: *Zalimim Kızı* adlı şiirde “Binali der sevda bizi de yakıtı” (96–14) denilerek sevda âşığı yakan bir ateşe benzetilmiş, benzetilen olan ateş bildirilmemiştir.

...

Pınarın başında gözyaşım aktı,

Binali der sevda bizi de yakıtı,

Sözünde dursaydın ne olacaktı,

Ecelim mi oldun zalimin kızı?

107. Şiir: *Seni Anıyoruz Gururla Atam* adlı şiirde “Bu ulusun kökü kesilemez ki” (107–5) denilerek Türk ulusunun kökleri kesilemeyen bir ağaca benzetilmiş, benzetilen olan ağaç bildirilmemiştir.

...

Bu ulusun kökü kesilemez ki,

Yurda başka bayrak asılamaz ki,

Kurduğunuz temel sarsılamaz ki,

Gençliğe Hitabe fermanımız var.

108. Şiir: *Senin Aşkın Mevlâna* adlı şiirde “*Her gelene bu sofradan bir yudum*” (108–27) denilerek Mevlâna’nın ilmi sofraya benzetilmiş, benzeyen olan ilim bildirilmemiştir.

...

Binali'yim ben gaflette uyudum,

Demedin ki ab-ı kevser suyuydum,

Her gelene bu sofradan bir yudum,

Sunmak mıydı senin aşkın Mevlâna?

112. Şiir: *Ben Vatanımı* adlı şiirde “*Yollar beni arar, ben vatanımı*”, “*Diller beni arar, ben vatanımı*” (112–2/4), “*Eller beni arar, ben vatanımı*” (112–8), “*Yıllar beni arar, ben vatanımı*” (112–12), “*Yeller beni arar, ben vatanımı*” (112–16), “*Seller beni arar, ben vatanımı*” (112–20), “*Dallar beni arar, ben vatanımı*” (112–24), “*Küller beni arar, ben vatanımı*” (112–28) denilerek diller, eller, yıllar, yeller, seller, dallar ve küller âşığı arayan bir insana benzetilmiş, benzetilen olan insan bildirilmemiştir.

Ben mi kaybolmuşum, vatan mı uzak?

Yollar beni arar, ben vatanımı,

Zor mu geri dönmek, yok mu yapacak?

Diller beni arar, ben vatanımı.

117. Şiir: *Eseriyim Ben* adlı şiirde “*Sarrafin kıymetli cevheriyim ben*” (117–4) denilerek pir, değerli mücevherlerden anlayan sarrafa benzetilmiş, benzeyen olan pir verilmemiştir.

Kendimi seyrettim şahesermişim,

Büyük bir ustanın eseriym ben.

Düşünür, konuşur, söz söylermişim,

Sarrafin kıymetli cevheriyim ben.

122. Şiir: *Ne Kadar Yaşatır Bu Yara Seni* adlı şiirde “Üç civciv topladın bir yuva yaptın” (122–11) denilerek üç çocuk üç civcive benzetilmiş, benzeyen olan üç çocuk bildirilmemiştir.

...

Sevdanın yolundan kenara saptın,

Manayı bıraktın maddeye taptın,

Üç civciv topladın bir yuva yaptın,

Nerden gördü gözüüm kazara seni?

123. Şiir: *Mefti Bil* adlı şiirde “Ona göre altın doldur küpüne” (123–3), “Yoktan geldin, yok olmaya ferman var” (123–119) denilerek ahiret hayatı için yapılan iyi ve kötü amel küpe doldurulan altına, Allah’ın emirleri ise fermana benzetilmiş, her iki dizede de benzeyen unsuru verilmemiştir.

İnsan, böyle sarıl dünya ipine,

Külli nefsin zaikatül mefti bil.

Ona göre altın doldur küpüne,

Külli nefsin zaikatül mefti bil.

124. Şiir: *Oğlum Nazilli’yi Sormuşsun Benden* adlı şiirde “Oğlum Nazilli’yi sormuşsun benden”, “Yeşiller içinde nazlı görünür” (124–1/2) denilerek Aydın’ın Nazilli ilçesi nazlı olan bir kıza benzetilmiş, benzetilen kız verilmemiştir.

Oğlum Nazilli’yi sormuşsun benden.

Yeşiller içinde nazlı görünür,

Çarşısı görünmez gelip gidenden,

Bazı sırları var gizli görünür.

128. Şiir: *Kendilerinden Rahatsız Olanlar* adlı şiirde “Aslana imrenmiş çakal sürüsü” (128–15) denilerek yiğit ve cesaretli kişiler aslana, fitne çıkaran hainler ise çakal sürüsüne benzetilmiş, benzeyen unsurlarına yer verilmemiştir.

...

*Ölüsü leş, leşten beter dirisi,
Küçüğü saklanır, ulur irisi,
Aslana imrenmiş çakal sürüsü,
Yelesini bulsun piç kuruları.*

131. Şiir: *Görebilmezsin* adlı şiirde “*Mana meclisinde sofra kurulur*”, “*Bin bir lezzet tadar görebilmezsin*” (131–1/2) denilerek mana meclisinde yapılan sohbet bin bir lezzeti olan bir sofraya benzetilmiş, benzeyen olan sohbet bildirilmemiştir.

*Mana meclisinde sofra kurulur,
Bin bir lezzet tadar görebilmezsin.
Mürşidine salâhiyet verilir,
Borçlarını öder görebilmezsin.*

132. Şiir: *Gören Göz* adlı şiirde “*Vuslatım çıkmasın tipiye, kışa*” (132–10) denilerek âşğın sevgiliden ayrı kalması tipiye ve kışa benzetilmiş, benzeyen unsur verilmemiştir.

...
*Yol göstere sin kulluğuma yakışa,
Vuslatım çıkmasın tipiye, kışa,
Binali der saptırmasın yanlışa,
Her ne verecekse düz versin bana.*

141. Şiir: *Hâlâ Heyecanı Var İnsanların* adlı şiirde “*Yurduma tecavüz var ise şayet*” (141–5) denilerek yurda yapılan haksız saldırılar tecavüze benzetilmiş, benzeyen unsur verilmemiştir.

...
*Yurduma tecavüz var ise şayet,
Yetmiş beşlik dedem genç olur gayet,
Göğsü siper arar gönlü şahadet,*

Önünde durulmaz pir insanların.

143. Şiir: *Hayalde Aynıdır Düşte Aynıdır* adlı şiirde “*Binali'yim ecel beni çağırır*”, “*İlkbaharda sel suları bağıır*” (143–13/15) denilerek ecel âşığı çağırır, ilkbaharda oluşan sel suları ise bağıır bir insana benzetilmiş, benzetilen olan insan bildirilmemiştir.

...

Binali'yim ecel beni çağırır,

Onun için yaralarım ağırır,

İlkbaharda sel suları bağıır,

Derede aynıdır, coşta aynıdır.

148. Şiir: *Vurdular Beni* adlı şiirde “*Ateşten gömleğe sardılar beni*” (148–4) denilerek aşk, âşığı yakan ateşten bir gömleğe benzetilmiş, benzeyen bildirilmemiştir.

Güneşi dost sandım, ömrü ezeli,

Bir deste gül idim derdiler beni.

Gönül bir yâr sevdi, Kerem misali,

Ateşten gömleğe sardılar beni.

160. Şiir: *Gönlümü Kenara Koydum* adlı şiirde “*Uçamasın diye kanatlarını*”, “*Yondurdum kenara koydum gönlümü*” (160–19/20) denilerek gönül başka sevdalara uçmasın diye kanatları yolunan bir kuşa benzetilmiş, benzetilen olan kuş verilmemiştir.

...

Ölümsüz istiyor sanatlarını,

Saymakla bitmiyor inatlarını,

Uçamasın diye kanatlarını,

Yondurdum kenara koydum gönlümü.

161. Şiir: *Akrabalarım* adlı şiirde “*Sonbaharım geldi gülüm sarardı*” (161–26) denilerek yaşlılık dönemi sonbahara ve sonbaharda sararan bir güle benzetilmiş, benzeyen bildirilmemiştir.

...

Binali der dostluk olsa ne vardı,

Sonbaharım geldi gülüm sarardı,

El merhem getirdi yaramı sardı,

Sarmadı hayırsız akrabalarım.

164. Şiir: *Geçen Gün* adlı şiirde “*Aldırmadım baharına, kışına*” (164–9), denilerek gençlik dönemi yaza, yaşlılık dönemi ise kışa benzetilmiş, benzeyen unsurları kullanılmamıştır.

...

Aldırmadım baharına, kışına,

Geçirdim ömrümü boşu boşuna,

Söz geçiremedim gönül kuşuna,

Meğer daldan dala uçuyor imiş.

172. Şiir: *Şairler, Âşıklar, Gönül Dostlarım* adlı şiirde “*Rüzgârlarla selâm veren yârine*” (172–6) denilerek rüzgâr sevgiliye âşğın selâmını götüren bir insana benzetilmiş, benzetilen olan insan verilmemiştir.

...

Söz gitmesin, bilmeyenin zoruna,

Rüzgârlarla selâm veren yârine,

Yürekten bağlanıp aşkı uğruna,

Ölen yazsın, ölmeyene sözüm yok.

175. Şiir: *Duyarsan Ağlama Allah Aşkına* adlı şiirde “*Viran ettin sarayımı, köşkümü*” (175–18) denilerek gönül sevgili tarafından viran edilen saraya ve köşke benzetilmiş, benzeyen unsuru kullanılmamıştır.

...

Binali'yim zehir ettin aşkımı,

Viran ettin sarayımı, köşkümü,

İki üç gün sonra çamaşırımı,

Yuyarsan ağlama Allah aşkına.

176. Şiir: *Komutanım Değilsin* adlı şiirde “*Ayırmazsan pekmez ile çemeni*” (176–5) denilerek dost pekmeze, düşman ise pekmezin içindeki çimene benzetilmiş, benzeyen unsurları bildirilmemiştir.

...

Ayırmazsan pekmez ile çemeni,

Tadımız bozulur, geçer zamanı,

Yurdumun üstünde huzur dumanı,

Tütmedikçe komutanım değilsin.

179. Şiir: *Sıraya* adlı şiirde “*Binali bu tohum çürük çıkarsa*”, “*Yeni tohum ekmeliyiz sıraya*” (179–19/20) denilerek elindeki gücü menfaati doğrultusunda kullanan yetkililer çürük tohumu, halkın menfaatini ön plâna alan yetkililer ise yeni tohumu benzetilmiş, benzeyen unsurları kullanılmamıştır.

...

El ele verelim imkânı varsa,

Sonu yakın olur böyle yaparsa,

Binali bu tohum çürük çıkarsa,

Yeni tohum ekmeliyiz sıraya.

182. Şiir: *Öğretmen* adlı şiirde “*Sevgi oldu, şefkat oldu gönlüme*”, “*Öğretmenim aktı desem doğrudur*” (182–7/8), “*Taktı bana ilmin kanatlarını*” (182–9) denilerek öğretmenin öğrencilerine gösterdiği sevgi ve şefkat akan bir nehre, ilim ise kanatları olan bir kuşa benzetilmiş, her iki benzetmede de benzetilen unsuruna yer verilmemiştir.

...

Kalemi, defteri verdi elime,

Boyun eğdi iyi kötü hâlime,

Sevgi oldu, şefkat oldu gönlüme,

Öğretmenim aktı desem doğrudur.

187. Şiir: *Kimi İnsan* adlı şiirde “*Koskoca bir ömür hediye iken*”, “*Kimi gül yetirmiş, kimisi diken*” (187–5/6), “*Toprak bile kucaklamış yâr gibi*” (187–19) denilerek insanların dünya hayatında iyi amel işlemesi gül yetiştirmeye, kötü amel işlemesi ise diken yetiştirmeye benzetilmiş, benzeyen unsurları verilmemiştir. Yine toprak bazı insanları sevgili gibi kucaklayan bir insana benzetilmiş, benzetilen verilmemiştir.

...

Koskoca bir ömür hediye iken,

Kimi gül yetirmiş, kimisi diken,

Mimde merhamete muhtaç biriyken,

Nunda nur topuna benzemiş kimi.

194. Şiir: *Duymadın Yâr Feryadımı* adlı şiirde “*Kargaya söyledim kara bağladı*”, “*Bülbül dedi zarın beni dağladı*”, “*Ceylânlar hâlimi gördü ağladı*” (194–17/18/19), “*Binali dünyadan bıktı akıbet*”, “*Kurt senden insaflı, çakalsa cömert*” (194–21/22) denilerek karga yas tutan, bülbül konuşan, ceylân ağlayan, akıbet bıkan, kurt insaflı, çakal ise cömert olan bir insana benzetilmiş, benzetilen olan insan bildirilmemiştir.

...

Kargaya söyledim kara bağladı,

Bülbül dedi zarın beni dağladı,

Ceylânlar hâlimi gördü ağladı,

Duymadın yâr feryadımı sen benim.

205. Şiir: *Görmedin* adlı şiirde “*Başımdaki toz dumanı görmedin*” (205–8) denilerek âşğın sevilie olan hasreti, aşkı toza ve dumana benzetilmiştir. Benzeyen olan aşk ve hasret verilmemiştir.

...

Elini elime alamadım ki,

Seni bu gönlümden silemedim ki,

Sen gittin gideli gülemedim ki,

Başımdaki toz dumanı görmedin.

209. Şiir: *İş Değil Zalim* adlı şiirde “*Gözlerimden akan kandır, hicrandır*” (209–15) denilerek âşğın gözyaşı kana ve ayrılığa benzetilmiş, benzeyen olan gözyaşı bildirilmemiştir.

...

İnsaf eyle karşındaki insandır,

İster al canımı sana kurbandır,

Gözlerimden akan kandır, hicrandır,

Senin gözündeki yaş değil zalim.

210. Şiir: *İstediler* adlı şiirde “*Birlik oldu iblislerle, ifritler*” (210–1) denilerek kendi çıkarları doğrultusunda birleşerek masumları katleden Batılı devletler şeytana ve ifrite benzetilmiş, benzeyen unsuruna yer verilmemiştir.

Birlik oldu iblislerle, ifritler,

Masum insanlardan kan istediler,

Gözleri doymayan itoğlütler,

Çocuktan kadından can istediler.

211. Şiir: *Kaçmak İstesene De* adlı şiirde “*Sonunda vurulur kervanın yola*” (211–11) denilerek ölünün tabutta mezara götürülmesi yola çıkan bir kervana benzetilmiş, benzeyen unsuruna yer verilmemiştir.

...

*Hileyle, haramla işkemben dola,
Gafilete uyarsan haberin ola,
Sonunda vurulur kervanın yola,
Mal ile mülk ile göçülmüyor ha.*

213. Şiir: *İçinde* adlı şiirde “*Güneş sabah akşam yolculuk yapar*” (213–11) denilerek güneş yolculuk yapan bir insana benzetilmiş, benzetilen insan verilmemiştir.

...
*Akl-ı selim olan Allah(c.c.)’a tapar,
Nasibi olanlar hissesin kapar,
Güneş sabah akşam yolculuk yapar,
Bir Doğu’yla, bir Batı’nın içinde.*

216. Şiir: *Güzellik Gelir* adlı şiirde “*Beş vakit temizlen yüzünü nurla*”, “*Huzura çıkmaz kalırsan kirla*”, “*Zekât ile sadakayla, fıtrla*”, “*Beslendikçe mala güzellik gelir*” (216–13/14/15/16) denilerek beş vakit namaz nura, günahlar kire, zekât, sadaka ve fitre ise bereket yönünden malı besleyen bir yiyeceğe benzetilmiş, benzeyen olan namaz, günahlar ve benzetilen olan yiyecek verilmemiştir.

...
*Beş vakit temizlen yüzünü nurla,
Huzura çıkmaz kalırsan kirla,
Zekât ile sadakayla, fıtrla,
Beslendikçe mala güzellik gelir.*

221. Şiir: *Rüyalarım*da adlı şiirde “*Gün battı, sen doğdun ufuklarımdan*” (221–15) denilerek sevgili güneşe benzetilmiş, benzetilen güneş verilmemiştir.

...
*Binali erise dağlar karımdan,
Yine vazgeçmezdim nazlı yârimden,*

Gün battı, sen doğdun ufuklarımdan,

Benim ol dilerdim rüyalarımda.

229. Şiir: *Ne Güzel* adlı şiirde “*Bir mahir ustanın abidesidir*” (229–6), “*Mimarlar şahının bir mucizesi*” (229–19) denilerek Allah, mahir usta ve mimarlar şahı olarak nitelendirilmiş, benzeyen unsuru verilmemiştir.

...

Akıl, fikir, şuur neyin nesidir?

Bir mahir ustanın abidesidir,

Âlemler Mevlâ'nın bilmecesidir,

İman ne güzeldir, vicdan ne güzel.

234. Şiir: *Kalmış* adlı şiirde “*Mutluluk uçuyor göz kırpa kırpa*” (234–13) denilerek mutluluk uçan kuşa ve göz kırpan bir insana benzetilmiş, benzetilen kuş ve insan verilmemiştir.

...

Mutluluk uçuyor göz kırpa kırpa,

Katığı çökelek, ekmeği arpa,

İkisi ihtiyar sekizi körpe,

Çareyi düşününe düşününe kalmış.

235. Şiir: *Karanfil* adlı şiirde “*Karanfili kopardılar dalından*”, “*Ağladı sıladan ayrıldı diye*”, “*Kederi belliydi, mahzun hâlinden*” (235–1/2/3), *Kötü kaderine boynunu burdu*” (235–7) denilerek karanfil ağlayan, üzülen ve kaderine boyun eğen bir insana benzetilmiş, benzetilen insan verilmemiştir.

Karanfili kopardılar dalından.

Ağladı sıladan ayrıldı diye.

Kederi belliydi, mahzun hâlinden,

Soldukça bir yana eğrildi diye.

242. Şiir: Korku adlı şiirde “*Ey bulut sendeki bu keder nedir?*”, “*Yağmur olur gözyaşların süzersin*”, “*Ey yaprak sendeki bu korku nedir?*” (242–1/2/3), “*Ey rüzgâr, üfle ki bu ateş yansın*” (242–18) denilerek bulut kederli olan ve ağlayan, yaprak korkan, rüzgâr ise üfleyen bir insana benzetilmiş, benzetilen olan insan verilmemiştir.

Ey bulut sendeki bu keder nedir?

Yağmur olur gözyaşların süzersin.

Ey yaprak sendeki bu korku nedir?

En sağlam dallarda bile titrersin.

246. Şiir: *Cevherin Var İse Sat Borabay'da* adlı şiirde “*Orda mekân kurmuş gülü, gülzarı*”, *Her sene kurulur gönül pazarı*”, “*Cevherin var ise sat Boraboy'da*” (5/7/8), “*Selâmını alır Şahin Yaylası*” (246–11), “*Güneş saçlarıyla süpürmüş yeri*” (246–15) denilerek âşıklar güle, âşık meclisi gül bahçesine, âşıklar bayramı gönül pazarına, yetenek cevhere, Şahin Yaylası âşığın selâmını alan bir insana, güneş ışıkları saçlarıyla yerleri süpüren bir kıza benzetilmiştir. Bu istiarelerde benzeyen olan âşıklar, âşık meclisi, âşıklar bayramı, yetenek verilmemiştir. Yine benzetilen olan insan ve kız bildirilmemiştir.

...

Orda mekân kurmuş gülü, gülzarı,

Orda miras kalmış bülbülün zarı,

Her sene kurulur gönül pazarı,

Cevherin var ise sat Boraboy'da.

247. Şiir: *Boyuna Senin* adlı şiirde “*İçime bir ateş saldı gözlerin*” (247–6), “*Demir atamadım kıyına senin*” (247–12) denilerek âşığın içindeki aşk duygusu ateşe, sevgilinin gönlü ise kıyıya benzetilmiş, benzeyen olan aşk ve sevgilinin gönlü verilmemiştir.

...

Ağladı gözlerin güldü gözlerin,

İçime bir ateş saldı gözlerin,

Aklımı başımdan aldı gözlerin,

Bent oldum kaşının yayına senin.

250. Şiir: *Dedi Düşman Güldü Diye Ağlarım* adlı şiirde “*Elimi atmadan kırıldı gülüm*” (250–38) denilerek gelinin ölen nişanlısı güle benzetilmiş, benzeyen bildirilmemiştir.

...

Bırakın öteyim dertli bülbülüm,

Elimi atmadan kırıldı gülüm,

Ellerim koynumda zavallı gönlüm,

Düşünceye daldı diye ağlarım.

254. Şiir: *Ey İsrail Dinle Beni* adlı şiirde “*Âşık Binali der ey şahlar şahı*”, “*Masumlara yetiş kervanın nerde?*” (254–21/24) denilerek Allah şahlar şahı olarak nitelendirilmiş, benzeyen verilmemiştir. Yine Allah’ın ordusu masumlara yardım eden bir kervana benzetilmiş, benzeyen unsuru bildirilmemiştir.

...

Âşık Binali der ey şahlar şahı,

Mazlumun zalime kalmasın ahı,

Ümitle beklerim aydın sabahı,

Masumlara yetiş kervanın nerde?

257. Şiir: *Duyabilene* adlı şiirde “*Bülbül olmayanlar güle konmasın*” (257–9) denilerek âşıklar bülbüle, sevgili ise güle benzetilmiş, benzeyen olan âşıklar ve sevgili belirtilmemiştir.

...

Bülbül olmayanlar güle konmasın,

Arif olan mana gözün yummasın,

Haramzade benden hisse ummasın,

Alın teri ile doyabilene.

266. Şiir: *Baş Başa Kalır* adlı şiirde “*Tilki ameliyle baş başa kalır*” (266–4) denilerek kurnaz insanlar tilkiye benzetilmiş, benzeyen unsuru verilmemiştir.

Kıyamet gününde yok başka çare,

Kul ki ameliyle baş başa kalır.

Orda ayıklanır kurnaz, avare,

Tilki ameliyle baş başa kalır.

269. Şiir: *Sahibini Ararım* adlı şiirde “*Bir emanet koymuş bir küçük köşke*” (269–9) denilerek gönül küçük bir köşke benzetilmiş, benzeyen olan gönle yer verilmemiştir.

...

Bir emanet koymuş bir küçük köşke,

Tefekkür edenler düşüyor aşka,

Her meyvenin tadı, hikmeti başka,

Ayva, narın sahibini ararım.

271. Şiir: *Sende Kalsın* adlı şiirde “*Dağ değilsem başımdaki kar niye?*” (271–7), “*Küllenmiş yaramda bir ateş yaktın*” (271–22) denilerek âşğın saçındaki beyazlıklar kara, âşğın içindeki acı ve sızı ise ateşe benzetilmiş, benzeyen unsurlarına yer verilmemiştir.

...

Yüreğimde bu heyecan var niye?

Bu garibe umut verdin yâr niye?

Dağ değilsem başımdaki kar niye?

Ben ateş almışım kar sende kalsın.

272. Şiir: *Sevdiğim* adlı şiirde “*Kara gözden akan pınar olayım*” (272–7) denilerek gözyaşı akan pınara benzetilmiş, benzeyen gözyaşı verilmemiştir.

...

*Gece yollarında fener olayım,
Gündüz etrafında döner olayım,
Kara gözden akan pınar olayım,
Al yanak üstünde bene sevdiğim.*

275. Şiir: *Sır Perdesini* adlı şiirde “Bir yudum zemzemle yusam, yıkasam”, “Kalbimden katmerli kir perdesini” (275–19/20) denilerek günahlar kalpteki kire benzetilmiş, benzeyen unsuruna yer verilmemiştir.

...

*Bu yalan dünyada olmazsa tasam,
Nefs-i emareye esir olmasam,
Bir yudum zemzemle yusam, yıkasam,
Kalbimden katmerli kir perdesini.*

277. Şiir: *Sırlarından Biriyim* adlı şiirde “Yaş altmışı geçti kar yağdı dağa” (277–7) denilerek âşğın yaşlanması sonucunda saçında ve sakalında meydana gelen beyazlıklar dağa yağın kara benzetilmiş, benzeyen unsuruna yer verilmemiştir.

...

*Defterler yazıldı sol ile sağa,
Şahit oldum nice tarihe, çağa,
Yaş altmışı geçti kar yağdı dağa,
Aksakallı pirlерinden biriyim.*

283. Şiir: *Usta* adlı şiirde “Yıllar gül yüzüne perde çekti mi?”, “Direklerin çürükleri çıktı mı?”, “Yoksa otuz iki binan çöktü mü?” (283–5/6/7) denilerek yaşlılık yüze inen perdeye, çürük dişler çürük direğe, otuz iki diş ise otuz iki binaya benzetilmiş, benzeyen unsurlarına yer verilmemiştir.

...

***Yıllar gül yüzüne perde çekti mi?**
Direklerin çürükleri çıktı mı?*

Yoksa otuz iki binan çöktü mü?

Toz ile mi geçer zamanın senin?

292. Şiir *Gören Yok* adlı şiirde “*Gel Binali gönül verme virana*” (21–29) denilerek benzeyen olan dünya verilmeden dünya bir virana benzetilmiştir.

...

Gel Binali gönül verme virana,

Sünneti terk etme sarıl Kur'an'a,

Kimisi cennete, kimi nirana,

Tatlısını acısını gören yok.

B–1. Şiir: *Bir Destansın Çanakkale* adlı şiirde “*Topun güllesini aldı bir aslan*” (1–9), “*Koptu bir kıyamet, dağıldı düşman*” (1–28) denilerek Seyit Onbaşı yiğitliği yönünden aslana, savaş ise büyüklüğü yönünden kıyamete benzetilmiş, benzeyen olan Seyit Onbaşı ve savaş verilmemiştir.

...

Çörçil (Churchill) 'de anladı Türkün gücünü,

Dünyaya yayıldı Türklerin ünü,

Yiğitleri siper etti göğsünü,

Topun güllesini aldı bir aslan,

Bir destansın Çanakkale bir destan.

B–2. Şiir: *Anlayana Sivrisinek* adlı şiirde “*Gözleri durmadan gözüme aktı*” (2–17) denilerek gözlerin birbirine bakması akan bir nehre benzetilmiş, benzetilen unsuruna yer verilmemiştir.

...

Sevgilim demenin olmadı vakti,

Gözleri durmadan gözüme aktı,

Elini tutunca çekti bıraktı,

*Anlayana sivrisinek saz gelir,
Güzel sana ne söylesem az gelir.*

B–9. Şiir: *Tutağım* adlı şiirde “*Üstüne nur yağar gün batışında*” (9–11) denilerek gün batımında oluşan güneş ışıklarının güzelliği nura benzetilmiştir. Bu dizede benzeyen olan güneş ışıkları verilmemiştir.

...

*Üstüne nur yağar gün batışında,
Misafirperverlik temel taşında,
Arif meclisinin köşe başında,
Sofraya şairler sunan Tutağım.
Sanki bir diyar–ı Kenan Tutağım.*

B–10. Şiir: *Özgecan* adlı şiirde “*Sefil fare bir fidanı devirmiş*”, “*Ateş düşmüş dallarını kavurmuş*”, “*Canavarlar etrafını çevirmiş*” (10–6/7/8) denilerek Özgecan’ın katili sefil fareye ve canavara, Özgecan’ın ölümü ateşe, Özgecan ise fidana benzetilmiş, benzeyen unsurları olan katil, ölüm ve Özgecan verilmemiştir.

...

*Sefil fare bir fidanı devirmiş,
Ateş düşmüş dallarını kavurmuş,
Canavarlar etrafını çevirmiş,
Sen bir zulme şahit oldun Özgecan,
Sen ölmedin şehit oldun Özgecan.*

B–13. Şiir: *Ay Yıldızdan Başka Bayrağımız Yok* adlı şiirde “*Yaban köpeğine çanağımız yok*” (13–19) denilerek ülkeyi karıştıran dış kuvvetler yaban köpeğine benzetilmiş, benzeyen unsuruna yer verilmemiştir.

...

*Bizim korkumuz yok paşadan, şahtan,
Hak yemeyiz kaçınırız günahtan,*

Bize çatan bela bulur Allah'tan,

Yaban köpeğine çanağımız yok,

Ay yıldızdan başka bayrağımız yok.

B-15. Şiir: *Sildin mi Beni?* adlı şiirde “Yavru ceylân kimler vardı peşinde?” (15-12) denilerek sevgili yavru ceylâna benzetilmiş, benzeyen unsuruna yer verilmemiştir.

...

Ondan beri görmedin mi düşünde?

Yavru ceylân kimler vardı peşinde?

Sizin bahçedeki çeşme başında,

Bir karar almıştık bildin mi beni?

Gönül defterinde sildin mi beni?

N-5. Şiir: *Altı Ay Sensizlik Öldürür Beni* adlı şiirde “Bana zor gelmezdi dağları delmek” (5-17) denilerek âşık, aşkı için dağları delen Ferhat’a benzetilmiş, benzetilen olan Ferhat verilmemiştir.

...

Bana zor gelmezdi dağları delmek,

Mümkünü olsaydı yanına gelmek,

Altı ay hasretin eşittir ölmek,

Altı ay sensizlik öldürür beni.

N-6. Şiir: *Burda Da Bayramın Tadı Kalmadı* adlı şiirde “Aslanın yerine geçti tilkiler” (6-3) denilerek yiğit olan kişiler aslana, kurnaz kişiler ise tilkiye benzetilmiş, benzeyen unsurlarına yer verilmemiştir.

Size söylüyorum gurbettekiler,

Burda da bayramın tadı kalmadı,

Aslanın yerine geçti tilkiler,

Burda da bayramın tadı kalmadı.

N-11. Şiir: *Beni Unutma* adlı şiirde “*Bırak kuşlar unutsunlar ötmeyi*”, “*Bulutlar ağlasın beni unutma*”, “*Gün doğmasın, ay unutsun batmayı*” (11–1/2/3) denilerek kuş ve ay unutan, bulut ise ağlayan bir insana benzetilmiş, benzetilen unsuruna yer verilmemiştir.

Bırak kuşlar unutsunlar ötmeyi,

Bulutlar ağlasın beni unutma,

Gün doğmasın, ay unutsun batmayı,

Dereleler çağlasın beni unutma.

N-23. Şiir: *Güller Utanır* adlı şiirde “*Bulutlar utanır, seller utanır*”, “*Bülbüller utanır, güller utanır*” (23–2/4), “*Yapraklar utanır, dallar utanır*” (23–8), “*Çiçekler utanır, ballar utanır*” (23–12), “*Parmaklar utanır, eller utanır*” (23–16) denilerek bulut, sel, bülbül, yaprak, dal, çiçek, bal, parmak el utanan bir insana benzetilmiş, benzetilen olan insan bildirilmemiştir.

Gözlerimden akan yaşın yanında,

Bulutlar utanır, seller utanır.

Bağrıma bastığım taşın yanında,

Bülbüller utanır, güller utanır.

N-26. Şiir: *Kıldırımadım* adlı şiirde “*Sermayem tükendi, gereksiz yersiz*” (26–3) denilerek ömür sermayeye benzetilmiş, benzeyen olan ömür bildirilmemiştir.

Senelerim geldi geçti habersiz,

Başımı gafletten kaldıramadım.

Sermayem tükendi, gereksiz, yersiz,

Boş gönül kabımı dolduramadım.

A-3. Şiir: *Âşık Binali İle Âşık Aytaç Atışması* adlı atışmada “*Tutmuyor dizlerim elimde asa*” (3–23) denilerek baston asaya benzetilmiş, benzeyen olan baston bildirilmemiştir.

...

Eksik olmaz benden gam ile tasa,

Yârin merakından batmışım yasa,

Tutmuyor dizlerim elimde asa,

Kırdan kıra, çölden çöle düştüm ben.

A-7. Şiir: *Salim Baba İle Âşık Binali Atışması* adlı atışmada “*Ömür bahar ile kış misalidir*”, “*Hasat toplamalı zorluktan evvel*” (7-7/8) denilerek gençlik bahara, yaşlılık kışa, iyi amel ise hasada benzetilmiş, benzeyen olan gençlik, yaşlılık ve iyi amel bildirilmemiştir.

...

Gençlik uçup giden kuş misalidir,

Kadrini bilmeli pirlikten evvel.

Ömür bahar ile kış misalidir,

Hasat toplamalı zorluktan evvel.

7.5.3. Teşhis

İnsan dışındaki canlı varlıkları veya eşyayı duyan, düşünen, hareket eden insan kişiliğinde göstermek ve ona kişilik vermek teşhis sanatıdır.¹⁶⁶

Âşık Binali Kılıç’ın şiirlerinde tespit edilen teşhis sanatı:

1. Şiir: *Adem Öğretmen* adlı şiirde “*Felek bizi nasıl saldı oyuna*” (1-19) denilerek insana özgü olan oyun oynama eylemi feleğe atfedilmiştir.

...

Hayal kurdum düğününe, toyuna,

Serçe gibi daldalandım boyuna,

Felek bizi nasıl saldı oyuna,

¹⁶⁶ Numan Külekçi, *Açıklamalar ve Örneklerle Edebî Sanatlar*, Akçağ Yayınları, Ankara, 1995, s. 138.

Babana mı yansam sana mı oğul?

6. Şiir: *Ağlar Mahzun Olur Ben Üzülürüm* adlı şiirde “*Çağlar mahzun olur ben üzülürüm*” (6–4), “*Bağlar mahzun olur ben üzülürüm*” (6–8), “*Bir gün huzurevi girer koluna*”, “*Dağlar mahzun olur ben üzülürüm*” (6–9/12) denilerek insana özgü üzülme eylemi çağlara, bağlara, dağlara ve kol kola olma eylemi ise huzurevine atfedilmiştir.

Ebeveynler ocağından ayrılrsa,

Ağlar mahzun olur ben üzülürüm.

Bir baltada çam yerinden devrilse,

Çağlar mahzun olur ben üzülürüm.

14. Şiir: *Ağrı Dağı’na* adlı şiirde “*Nedir bu sitemin nedir bu hâlin?*”, “*Ne kadar heybetli bir duruşun var*” (14–1/2), “*Çok uğraştım aşamadım belini*”, “*Ağlıyorsun gözlerinde yaşın var*” (14–6/8), “*İşte onun için çatık kaşın var*” (14–12), “*Sanki el açmışsın Yaradan’ına*”, “*Dertlisin, sitemli yalvarışın var*” (14–19/20) denilerek insana özgü olan sitem etme, heybetli olma, ağlama, yalvarma, dua etme, dertli olma eylemleri Ağrı Dağı’na atfedilmiştir. Yine canlı varlıkların bel ve baş gibi uzuvları cansız olan Ağrı Dağı’na atfedilerek kişileştirme yapılmıştır.

Nedir bu sitemin nedir bu halin?

Ne kadar heybetli bir duruşun var.

Yok mu doruğuna varan bir yolun?

Bulutlar misali duman başın var.

17. Şiir: *Yusuf Dostum* adlı şiirde “*Mutluluk hiç kapısını çalmamış*”, “*Dostum deyip kucağına almamış*” (17–17/18) denilerek kapıyı çalma, konuşma ve kucağına alma eylemleri soyut bir kavram olan mutluluğa atfedilmiştir.

...

Mutluluk hiç kapısını çalmamış,

Dostum deyip kucağına almamış,

Binali'den başka dostu kalmamış,

Bir gece sessizce ölen Yusuf'um.

18. Şiir: *Bekler Beni* adlı şiirde “*Döküldü yaprağım har bekler beni*” (18–4), “*Dağlar engel olur kar bekler beni*” (18–8), “*İki metre kare yer bekler beni*” (18–20) denilerek insana özgü olan bekleme eylemi ateşe, kara ve mezara atfedilmiştir.

Senelerim pencerede tükendi,

Ben de zannederdim yâr bekler beni,

Ben ağlarken kendi güldü eyledi,

Döküldü yaprağım har bekler beni,

19. Şiir: *Bilenle Bilmeyen Bir Olmaz Ki* adlı şiirde “*Bülbüle cevreden gül sarhoş mudur?*” (19–14) denilerek insana özgü olan eziyet etme ve sarhoş olma eylemleri güle atfedilmiştir.

...

Bahar olur seller akar coş mudur?

Bülbüle cevreden gül sarhoş mudur?

Dağlar aşır yâr aramak boş mudur?

Bulanla bulmayan bir olamaz ki.

22. Şiir: *Faniymiş Meğer* adlı şiirde “*Bu dünyaya itimadım kalmadı*”, “*Gel diye kandırdı faniymiş meğer*”, “*Mal diye kandırdı faniymiş meğer*” (22–1/2/4), “*Ağlattı, inletti, çektirdi kahr*” (22–7) denilerek insana özgü güvensiz olma, kandırma, ağlatma, acı çektirme eylemleri dünyaya atfedilmiştir.

Bu dünyaya itimadım kalmadı,

Gel diye kandırdı faniymiş meğer.

Çalıştım, didindim malım olmadı,

Mal diye kandırdı faniymiş meğer.

28. Şiir: *Astara Sarıldım Huzurundayım* adlı şiirde “*Kadere sarıldım huzurundayım*” (28–16) denilerek kader, âşışın sarıldığı bir insana benzetilmiştir.

...

*Sen kadirsin yücelerin yücesi,
Mağfiret diledim Kadir Gecesi,
Bu gecede murat alır nicesi,
Kadere sarıldım huzurundayım.*

29. Şiir: *Anlayamadım* adlı şiirde “*Dostum çile oldu, gam arkadaşım*” (28–19) denilerek insana özgü dost olma eylemi çileye, arkadaş olma eylemi ise gama atfedilmiştir.

...
*Binali'yim kurumadı gözyaşım,
Sevdayla ağırdı belalı başım,
Dostum çile oldu, gam arkadaşım,
Mutluluk ne demek anlayamadım.*

41. Şiir: *Erdiği Zaman* adlı şiirde “*Kavuşur dost ile dost olur gönül*” (41–10) denilerek insana özgü dost olma eylemi gönle atfedilmiştir.

...
*Serilir engine post olur gönül,
Kavuşur dost ile dost olur gönül,
Îlâhî aşk ile mest olur gönül,
Hane-i Rahman'a girdiği zaman.*

53. Şiir: *Kars'tan Selâm Olsun Anadolu'ya* adlı şiirde “*Doksan bin şehidi bağrına basan*” (53–7) denilerek insana özgü bağrına basma eylemi cansız olan Kars şehrine atfedilmiştir.

...
*Kars'ı bilemezsin arif olmazsan,
Kucağında yata Evliya Hasan,
Doksan bin şehidi bağrına basan,*

Kars' tan selâm olsun Anadolu' ya.

56. Şiir: *Olmasaydın Be Para* adlı şiirde “Sebep neydi yoksullarla dövüştün?”, “Gece, gündüz zenginlerle seviştin” (56–9/10), “Herkes seni sever gözün karamı?”, “Lokman oldun saramadın yaramı”, “Birde sevdiğimle açtın aramı” (56–13/14/15) denilerek insana özgü dövüşme, sevişme, yaraları iyileştirme, insanların arasını açma eylemleri ve bir canlı uzvu olan göz cansız paraya atfedilmiştir.

...

Sebep neydi yoksullarla dövüştün?

Gece, gündüz zenginlerle seviştin,

Krallarla, köleleri değiştin,

Keşke sen hiç olmasaydın be para.

65. Şiir: *Sinsi Sinsi Birileri İzledi* adlı şiirde “Göğsünü okşadı seher rüzgârı” (65–30) denilerek insana özgü olan göğüs okşama eylemi seher rüzgârına atfedilmiştir.

...

Artık açılmadı göz kapakları,

Göğsünü okşadı seher rüzgârı,

Binali der tam ömrünün baharı,

Tabutunu yavruları izledi.

66. Şiir: *Yüreğimi Nazlı Yâra Götürdün* adlı şiirde “Gurbet beni parça parça eyledin”, “Her parçamı bir diyara götürdün”, “Yüreğimi nazlı yâra götürdün” (66–1/2/4), “İnsan senin ile nasıl barışa” (66–6), “Benim gibi hiç yüreğin yandı mı?” (66–18), “Ben ağladım sen üstüme güldün ya” (66–22) denilerek insana özgü olan parça parça etmek, götürmek, barışmak, gülmek eylemleri ve acı çekme duygusu gurbete atfedilmiştir.

Gurbet beni parça parça eyledin,

Her parçamı bir diyara götürdün,

Gözlerim yollara bakar eyledin,

Yüreğimi nazlı yâra götürdün.

68. Şiir: *Hicran Yarasıdır Değil Mi Gönül?* adlı şiirde “*Deli gönül seninki de bahane*”, “*Kandırdığın, döndürdüğün pervane*” (68–17/19) denilerek insana özgü olan kandırmak, bahane etmek eylemleri gönle atfedilmiştir.

Bedenimin her yanına dökülen,

Çıban yarasıdır değil mi gönül?

Her nefes aldıkça bir ah çekilen,

Hicran yarasıdır değil mi gönül?

69. Şiir: *Zor Olur* adlı şiirde “*Yürekte kıvrılır yatar bir elem*” (69–10) denilerek soyut bir kavram olan elem kıvrılıp yatan bir insana benzetilmiştir.

...

Ne roman anlatır bunu, ne kelâm,

Yürekte kıvrılır yatar bir elem,

Yıllar sonra gidip yâra bir selâm,

Verip görüp geri dönmek zor olur.

74. Şiir: *Yâr Dedikleri* adlı şiirde “*Toprakta ebedi basmaz bağrına*” (74–15) denilerek insana özgü olan bağrına basma eylemi toprağa atfedilmiştir.

...

Şaştım insanların yorumlarına,

Yâr iki yüzlülük eder yârına,

Toprakta ebedi basmaz bağrına,

Bana göre değil yâr dedikleri.

77. Şiir: *Ne Sen Eski Sensin, Ne Ben Eski Ben* adlı şiirde “*Yakın arkadaşın olmuş sigara*” (77–19) denilerek insana özgü arkadaş olma eylemi cansız olan sigaraya atfedilmiştir.

...

Lokman'ın suçu yok yüreğim yara,

Nasıl çare bulsun bana fukara,

Yakın arkadaşın olmuş sigara,

Ne sen eski sensin, ne ben eski ben.

78. Şiir: *Bir Rüya* adlı şiirde “*Bulutlarla selâm göndermedik mi?*” (78–14) denilerek bulut selâm götüren bir insana benzetilmiştir.

...

Biz sevdiğimizi göstermedik mi?

Bulutlarla selâm göndermedik mi?

Sen bana, ben sana söz vermedik mi?

Daha niye yer verirsin kuşkuya.

91. Şiir: *Sendeyim İşte* adlı şiirde “*Burcu burcu hasret kokan gurbet el*”, “*Bırakma ellermi, sendeyim işte*” (91–1/2), “*Gel diyerek yüce dağlar aşırdın*”, “*Sen beni sıladan ayrı düşürdün*”, “*Ben mi şaşkın kulum sen mi şaşkırdın*” (91–9/10/11), “*Hani güldürürüm dedin bir ara*” (91–13) denilerek güzel kokması, âşığın ellerini tutması, konuşması, ayrı düşürmesi, şaşırması ve güldürmesi yönüyle gurbet bir insana benzetilmiştir.

Burcu burcu hasret kokan gurbet el,

Bırakma ellermi, sendeyim işte.

Uzaktan ismini duymuştum güzel,

Güzel hayallerim sendeyim işte.

103. Şiir: *Sitemdir* adlı şiirde “*Boynu bükük durmasıdır sümbülün*”, “*Güle hasret kalan dertli bülbülün*” (103–18/19), “*Hasretin her gece gördüğü rüya*” (103–22) denilerek insana özgü boynunu bükme eylemi sümbüle, hasret kalma ve dertli olma eylemleri bülbüle, rüya görme ise hasrete atfedilmiştir.

...

Reddedilmesidir sitem ödölün,

Boynu bükük durmasıdır sümbülün,

Güle hasret kalan dertli bülbülün,

Baykuş gibi ötmesi de sitemdir.

106. Şiir: Sevgilim adlı şiirde “Dört duvardan başka arkadaşım yok” (106–5) denilerek arkadaş olma yönünden duvar insana benzetilmiştir.

...

Dört duvardan başka arkadaşım yok,

El zanneder gözlerimde yaşıım yok,

Yastığım taş tek kalmışım eşim yok,

Beni yalnız koyup giden sevgilim.

113. Şiir: *Bıraktı Gitti* adlı şiirde “Nazlandım, naz beni bıraktı gitti”, “Hızlandım, hız beni bıraktı gitti” (113–2/4), “Gözlendim, göz beni bıraktı gitti” (113–8), “Sazlandım, saz beni bıraktı gitti” (113–12), “Bezlendim, bez beni bıraktı gitti” (113–16), “Sözlendim, söz beni bıraktı gitti” (113–20), “Tozlandım, toz beni bıraktı gitti” (113–24) denilerek insana özgü olan bırakıp gitmek eylemi naza, hıza, göze, saza, beze, söze ve toza atfedilmiştir.

Kendimi dünyanın malı sanarak,

Nazlandım, naz beni bıraktı gitti.

Hayatı bir çayır yolu sanarak,

Hızlandım, hız beni bıraktı gitti.

120. Şiir: *Bülbülü Koysalar Altın Kafese* adlı şiirde “Goncagül saksıda gönülsüz yaşar” (120–11), “Yinede bu gönül eskiye dalar” (120–14) denilerek goncagülün gönülsüz olması, gönül ise hayale dalması yönüyle bir insana benzetilmiştir.

...

Dağlar lâv püskürür, dereler coşar.

Gökyüzünden lapa lapa kar düşer,

Goncagül saksıda gönülsüz yaşar,

Dere kenarında bir meyi yeğler.

124. Şiir: *Oğlum Nazilli'yi Sormuşsun Benden* adlı şiirde “*Yeşiller içinde nazlı görünür*”, “*Bazı sırları var gizli görünür*” (6–2/4) denilerek insan özgü olan nazlanma ve sırları olma özellikleri Aydın’ın Nazilli ilçesine atfedilmiştir.

Oğlum Nazilli'yi sormuşsun benden.

Yeşiller içinde nazlı görünür,

Çarşısı görünmez gelip gidenden,

Bazı sırları var gizli görünür.

138. Şiir: *Hiç Olmaz* adlı şiirde “*Ecel kapımızı çalmadan olmaz*” (138–2) denilerek insana özgü olan kapı çalma eylemi ecele atfedilmiştir.

Unuttun mu diye sorana bakın,

Ecel kapımızı çalmadan olmaz.

Mahşerde hatırla unutma sakın,

Gözlerime toprak dolmadan olmaz.

143. Şiir: *Hayalde Aynıdır Düşte Aynıdır* adlı şiirde “*Binali'yim ecel beni çağırır*”, “*İlkbaharda sel suları bağırır*” (143–13/15) denilerek insana özgü olan çağırma eylemi ecele, bağırma eylemi ise sel sularına atfedilmiştir.

...

Binali'yim ecel beni çağırır,

Onun için yaralarım ağırır,

İlkbaharda sel suları bağırır,

Derede aynıdır, coşta aynıdır.

145. Şiir: *Yıkan Yıkana* adlı şiirde “*Gerçeklerin sırtı kalkmıyor yerden*” (145–119) denilerek gerçek sırtı yerden kalmayan bir insana benzetilmiştir.

...

Yalancılar tatmış baldan, şekerden,

Doğruların gözü kapanmış terden,

Gerçeklerin sırtı kalkmıyor yerden,

Haksızlık diz boyu çıkan çıkana.

152. Şiir: *En Kötü Dost* adlı şiirde “İşte böyle sadık dosttur sigara” (152–27), “Ağzımda bağıırır bir ateş diye” (152–31), “Acımaz kimsenin gözün yaşına” (152–34) denilerek insana özgü dost olma, bağıırma ve acımasız olma eylemleri cansız olan sigaraya atfedilmiştir.

...

Beyaza bürünür gerisi kara,

Hoş görünür zehir sızar dostlara,

İşte böyle sadık dosttur sigara,

Dumanı burnumdan çıkan dost gibi.

159. Şiir: *Eyler Misin Beni Yâr?* adlı şiirde “Dünya fanilere hava atıyor” (159–25) denilerek insana özgü olan hava atma eylemi dünyaya atfedilmiştir.

...

Dünya fanilere hava atıyor,

Sevgin bu canıma canlar katıyor,

Binali'yim desem ömrüm bitiyor,

Yıl olurda eyler misin beni yâr?

172. Şiir: *Şairler, Âşıklar, Gönül Dostlarım* adlı şiirde “Rüzgârlarla selâm veren yârine” (172–6) denilerek rüzgâr sevgiliye âşğın selâmını götüren bir insana benzetilmiştir.

...

Söz gitmesin, bilmeyenin zoruna,

Rüzgârlarla selâm veren yârine,

Yürekten bağlanıp aşkı uğruna,

Ölen yazsın, ölmeyene sözüm yok.

187. Şiir: *Kimi İnsan* adlı şiirde “*Toprak bile kucaklamış yâr gibi*” (187–19) denilerek insana özgü olan kucaklama eylemi toprağa atfedilmiştir.

...

Lâkin kimisinin hâli sır gibi,

Asırlarca kıymetlenmiş dür gibi,

Toprak bile kucaklamış yâr gibi,

Her derdin hapına benzemiş kimi.

190. Şiir: *Haberimiz Olmamış* adlı şiirde “*Nifak ata binmiş, fesat sürücü*” (190–1) denilerek insana özgü olan ata binme eylemi nifaka atfedilmiştir.

Nifak ata binmiş, fesat sürücü,

Hızlanmışta haberimiz olmamış.

Biz kullanmayalı düşman kılıcı,

Bizlenmişte haberimiz olmamış.

194. Şiir: *Duymadın Yâr Feryadımı* adlı şiirde “*Kargaya söyledim kara bağladı*”, “*Bülbül dedi zarın beni dağladı*”, “*Ceylânlar hâlimi gördü ağladı*” (194–17/18/19), “*Binali dünyadan bıktı akıbet*”, “*Kurt senden insafli, çakalsa cömert*” (194–21/22) denilerek yas tutma eylemi kargaya, konuşma eylemi bülbüle, ağlama eylemi ceylâna, bıkmaya duygusu akıbet, insafli olma kurda ve cömert olma ise çakala atfedilmiştir.

...

Kargaya söyledim kara bağladı,

Bülbül dedi zarın beni dağladı,

Ceylânlar hâlimi gördü ağladı,

Duymadın yâr feryadımı sen benim.

213. Şiir: *İçinde* adlı şiirde “*Güneş sabah akşam yolculuk yapar*” (213–11) denilerek güneş yolculuk yapan bir insana benzetilmiştir.

...

Akl-ı selim olan Allah(c.c.)’a tapar,

Nasibi olanlar hissesin kapar,

Güneş sabah akşam yolculuk yapar,

Bir Doğu’yla, bir Batı’nın içinde.

232. Şiir: *Kız Görmesi* adlı şiirde “*Saatlerce zaman ile savaştım*” (233–5) denilerek soyut bir kavram olan zaman savaşılan bir insana benzetilmiştir.

...

Saatlerce zaman ile savaştım,

Ortası delinmiş dağları aştım,

Ertesi gün Kayseri’ye ulaştım,

Dün geliyor birileri demez mi?

234. Şiir: *Kalmış* adlı şiirde “*Mutluluk uçuyor göz kırpa kırpa*” (234–13) denilerek insana özgü göz kırpma eylemi ve kuşlara özgü uçuş eylemi soyut bir kavram olan mutluluğa atfedilmiştir.

...

Mutluluk uçuyor göz kırpa kırpa,

Katığı çökelek, ekmeği arpa,

İkisi ihtiyar sekizi körpe,

Çareyi düşüne düşüne kalmış.

235. Şiir: *Karanfil* adlı şiirde “*Karanfili, kopardılar dalından*”, “*Ağladı sıladan ayrıldı diye*”, “*Kederi belliydi, mahzun hâlinden*” (235–1/2/3), *Kötü kaderine boynunu burdu*” (235–7) denilerek insana özgü olan ağlamak, üzülme ve kadere boyun eğme özellikleri karanfile verilmiştir.

Karanfili, kopardılar dalından.

Ağladı sıladan ayrıldı diye.

Kederi belliydi, mahzun hâinden,

Soldukça bir yana eğildi diye.

237. Şiir: Kara Talihim adlı şiirde “Kara talihimle pazara çıktım”, “Kırdı kollarımı büktü belimi” (237–1/2), “Her pazarda bana verdi zararı” (237–11) denilerek kara talih âşık ile beraber yola çıkan, âşığı çaresiz bırakan ve âşığa zarar veren bir insana benzetilmiştir.

Kara talihimle pazara çıktım,

Kırdı kollarımı büktü belimi,

Hep o hükmeyle ben kemer sıktım,

İpe döndüm umursamaz hâlimi.

241. Şiir: Mübarek Ramazan Ne Güzel Olur adlı şiirde “Adalet yurdunda âdil dolansa” (241–9) denilerek insana özgü olan dolanmak eylemi adaletle atfedilmiştir.

Adalet yurdunda âdil dolansa,

Mumların yerine lambalar yansa,

Herkesin sofrası güzel donansa,

Mübarek ramazan ne güzel olur.

242. Şiir: Korku adlı şiirde “Ey bulut sendeki bu keder nedir?”, “Yağmur olur gözyaşların süzersin”, “Ey yaprak sendeki bu korku nedir?” (242–1/2/3), “Ey rüzgâr üfle ki bu ateş yansın” (242–18) denilerek kederli olma hâli ve ağlamak eylemi buluta, korkma hâli yaprağa, üfleme eylemi ise rüzgâra atfedilmiştir.

Ey bulut sendeki bu keder nedir?

Yağmur olur gözyaşların süzersin.

Ey yaprak sendeki bu korku nedir?

En sağlam dallarda bile titrersin.

244. Şiir: *Mana Var İmiş* adlı şiirde “*Balıklar dans eder dere boyunda*” (244–14) denilerek insana özgü olan dans etme eylemi balığa atfedilmiştir.

...

Deryasında, denizinde, çayında,

Balıklar dans eder dere boyunda,

Filin hortumunda, kirpi tüyünde,

Devenin dizinde mana var imiş.

246. Şiir: *Cevherin Var İse Sat Borabay'da* adlı şiirde “*Hürmetle eğilir kuşu, kargası*”, “*Selâmını alır Şahin Yaylası*” (246–9/11), “*Güneş saçlarıyla süpürmüş yeri*” (246–15) denilerek insana özgü saygıyla eğilme eylemi kuşa ve kargaya, selâm alma eylemi cansız olan Şahin Yaylası'na, yeri süpürme eylemi ise güneşe atfedilmiştir.

...

Hürmetle eğilir kuşu, kargası,

Sağında, solundu haşhaş tarlası,

Selâmını alır Şahin Yaylası,

Arının bulduğu tat Boraboy'da.

265. Şiir: *Bir İnsan Lâzım* adlı şiirde “*Kötü teknoloji denen canavar*”, “*İnsana zulmeder, insanı boğar*” (265–13–14) denilerek teknoloji acımasız, zalim bir insana benzetilmiştir.

...

Kötü teknoloji denen canavar,

İnsana zulmeder, insanı boğar,

Bir mucize olur, bir yağmur yağar,

Kahraman olmaya bir insan lâzım.

280. Şiir: *Yalanlama* adlı şiirde “*Gökte yıldızlarla muhabbet ettim*” (280–26) denilerek yıldızlar sohbet eden bir insana benzetilmiştir.

...

Birisine çıktım ayı seyrettim,

Gökte yıldızlarla muhabbet ettim,

Son model cip ile son sürat gittim,

Bir ucuna varamadım yıl oldu.

284. Şiir: Yele Verdin Sen adlı şiirde “Yalan dünya sana güvenebilmem”, “Bütün sırlarımı ele verdin sen”, “Sahte gülüşüne inanabilmem”, “Beni destan ettin dile verdin sen” (284–1/2/3/4) denilerek dünya güvenilmez olan, âşığın sırların ele veren, sahte bir gülüşe sahip olan bir insana benzetilmiştir.

Yalan dünya sana güvenebilmem,

Bütün sırlarımı ele verdin sen.

Sahte gülüşüne inanabilmem,

Beni destan ettin dile verdin sen.

B–9. Şiir: Tutak’ım adlı şiirde “Alışan, tutuşan, yanan Tutağım” (9–4), “Nice âşıklara canan Tutağım” (9–9), “Sofraya şairler sunan Tutağım” (9–14), “Birde selâm verin kaşı yayıma”, “Kirpiği gözüne inen Tutağım” (9–18/19) denilerek insana özgü alışma, selâm verme, sunma eylemleri ve kaş, göz, kirpik gibi insan uzuvları cansız olan Ağrı’nın Tutak ilçesine verilmiştir.

...

Gidin selâm verin Sincan Köy’üme

Helâl olsun ne düşerse payıma,

Birde selâm verin kaşı yayıma,

Kirpiği gözüne inen Tutağım.

Sanki bir diyar–ı Kenan Tutağım.

Alt–2. Şiir: Afrin Destanı adlı şiirde “Firar etmiş bu diyarın huzuru” (2–7) denilerek huzur firar eden bir insana benzetilmiştir.

...

*Firar etmiş bu diyarın huzuru,
Yuvalanmış münafığı, munzuru,
Bir iblise dönmüş Esad hınzırı,
Ülkenin her yeri mezara dönmüş,
Halk terk etmiş yuvasını yerini,
Ya Rabbi sen koru Türk askerini.*

N-1. Şiir: *Analar Gördüm* adlı şiirde “Müzeler tarihin abideleri”, “Sır saklamış perdelemiş neleri” (1-5/6) denilerek müzeler sır saklayan bir insana benzetilmiştir.

...

*Müzeler tarihin abideleri,
Sır saklamış perdelemiş neleri,
Dağ mahallesinin tam tepeleri,
Eğilmiş yıkılmış binalar gördüm.*

N-5. Şiir: *Altı Ay Sensizlik Öldürür Beni* adlı şiirde “Seni çalar, seni söyler tellerim” (5-10) denilerek saz çalmak ve söylemek eylemleri cansız olan sazın teline verilmiştir.

...

*Senden başkasını bilmez dillerim,
Seni çalar, seni söyler tellerim,
Çöllerde Mecnun'a döner hâllerim,
Altı ay sensizlik öldürür beni.*

N-11. Şiir: *Beni Unutma* adlı şiirde “Bırak kuşlar unutsunlar ötmeyi”, “Bulutlar ağlasın beni unutma”, “Gün doğmasın, ay unutsun batmayı” (11-1/2/3) denilerek insana özgü olan unutmak eylemi kuşa ve aya, ağlamak eylemi ise buluta atfedilmiştir.

Bırak kuşlar unutsunlar ötmeyi,

Bulutlar ağlasın beni unutmaz,

Gün doğmasın, ay unutsun batmayı,

Dereleler çağlasın beni unutmaz.

N-19. Şiir: *İnşallah* adlı şiirde “Zulüm adalete boynunu eğer”, “Adalet dişini çeker inşallah” (19-27/28) denilerek insana özgü olan boyu eğme eylemi zulme, diş çekme eylemi ise adalete atfedilmiştir.

...

Ümmet-i Muhammed uyansa eğer,

Bir ümmet yetmiş bin küffara değer,

Zulüm adalete boynunu eğer,

Adalet dişini çeker inşallah.

N-23. Şiir: *Güller Utanır* adlı şiirde “Bulutlar utanır, seller utanır”, “Bülbüller utanır, güller utanır” (23-2/4), “Yapraklar utanır, dallar utanır” (23-8), “Yıldızlar eğilir yerlere değer”, “Peteklere küser arılar meğer” “Çiçekler utanır, ballar utanır” (23-10/11/12), “Parmaklar utanır, eller utanır” (23-16) denilerek insana özgü olan utanma duygusu buluta, sele, bülbüle, yaprağa, dala, çiçeğe, bala, parmağa, ele, eğilmek eylemi yıldızlara, küsmek eylemi ise arılara atfedilmiştir.

Gözlerimden akan yaşın yanında,

Bulutlar utanır, seller utanır.

Bağrıma bastığım taşın yanında,

Bülbüller utanır, güller utanır.

N-25. Şiir: *Neler Götürmüş* adlı şiirde “Yüreğimiz ağlasa da sessizce” (25-15) denilerek insana özgü olan ağlamak eylemi yüreğe atfedilmiştir.

...

Binali yaşadık yine de bizce,

Doğrudan sapmadık kaldık temizce,

Yüreğimiz ağlasa da sessizce,

Gözlerdeki yaşlarını götürmüş.

A-3. Şiir: *Âşık Binali İle Âşık Aytaç Atışması* adlı atışmada “*Bülbül bile hayret etti zarıma*” (3–30) denilerek insana özgü olan şaşırma eylemi bülbüle atfedilmiştir.

...

Öyle âşıktım ki nazlı yârıma,

Bülbül bile hayret etti zarıma,

Mendil dayanmıyor gözyaşlarıma,

Dardan dara, selden sele düştüm ben.

A-5. Şiir: *Sinek İle Atışma* adlı şiirde “*Uyandıramadım tembel adamı*” (15–8/16/24/32/40/48/56/64/72/80/88) “*Ciddiydim o sandı oyuna girdim*” (15–21), “*Bağırdım çağırdım en yüksek sesle*” (15–29), “*Yüksekten bağırdım, engine indim*” (15–63), “*Nefsine değil de bana sus dedi*”, “*Susmuyorsan gel duralım küs dedi*” (15–78/79) “*Sanki komut verdi kalktık ayağa*”, “*Hizaya getirdi çekti dayağa*” (15–81/82), “*Uyardım kendinden geçmesin diye*” (15–85), “*Herhâlde yanmıştı yan yan yürüdü*”, “*Binali der pişman gibi göründü*”, “*Mahcup gibi selâm sundu bu sinek*” (15–90/91/92), “*İkazda bulundum arkadaşıma*”, “*Bilmem uyandı mı bu tembel adam?*” (15–94/96) denilerek insana özgü olan uyandırma, yan yan yürüme, bağırma, susma, küsme, ayağa kalkma, dayak atma, uyarma, selâm verme, ikazda buluma, konuşma gibi eylemler ve merak etme, mahcup olma, utanma duygusu sineğe atfedilmiştir.

...

Aldırmadım ayağımda yaşıma,

İkazda bulundum arkadaşıma,

Ağır aksak çekip gittim işime,

Bilmem uyandı mı bu tembel adam?

7.5.4. Telmih (Hatırlatma)

Telmih, söz sanatları arasında bir kıssayı, bir atasözünü ya da bir olayı işaret etme sanatıdır. Telmih herhangi bir olayı ya da kişiyi işaret ederek hatırlatır.¹⁶⁷

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde tespit edilen telmih sanatı:

10. Şiir: *Merhamet Eyle* adlı şiirde “*Aşkımız Mecnun'a, Leyla'ya eştir*” (10–13) denilerek Mecnun'un beşeri aşk ile çöle düşüp daha sonra ilâhî aşkla Leyla'yı aradığı Leyla ile Mecnun mesnevîsine telmihte bulunulmuştur.

...

Aşkımız Mecnun'a, Leyla'ya eştir,

Cemalin gözüme sanki güneştir,

Sevdan yüreğimde yanan ateştir,

Söz müdür güzelim merhamet eyle?

11. Şiir: *Yaz Dedi Gözün Yumdu Ağladı* adlı şiirde “*Lokman buralarda gezer mi?*” *dedim*”, “*Bu yaraya merhem ezer mi?*” *dedim*” (11–37/38) denilerek Kur'an'da ve halk hikâyelerinde adı geçen hikmet sahibi ve hekimlerin atası olarak kabul edilen, peygamber veya veli olduğuna inanılan Lokman Hekim'e telmihte bulunulmuştur.

...

“Lokman buralarda gezer mi?” dedim.

“Bu yaraya merhem ezer mi?” dedim.

“Adam da hiç seni üzer mi?” dedim.

“Üz dedi.” gözünü yumdu ağladı.

12. Şiir: *Antoloji.com* adlı şiirde “*İbrahim Halil'in sofrası gibi*” (12–3) denilerek cömert ve insanlara bol bol ikramda bulunan, sofrasında misafir eksik olmayan Halil İbrahim Peygamber hatırlatılmıştır.

Bir sofraya ki herkesin var nasibi,

¹⁶⁷ Mehmet Yardımcı, *Yaşamları Sanatları ve Şiirlerinin Yorumlarıyla Âşıklarımız*, Ürün Yayınları, İzmir, 2009, s. 43.

Muhabbet sofrası Antoloji.com.

İbrahim Halil'in sofrası gibi,

Saltanat sofrası Antoloji.com.

23. Şiir: *Terk Edebilmem* adlı şiirde “*İster isen Ferhat gibi dağları*”, “*Yarmaya razıyım terk edebilmem*” (23–11/12) denilerek Şirin’e kavuşmak için dağları delen Ferhat’a ve onların efsanevî hikâyesi olan Ferhat İle Şirin’e telmihte bulunulmuştur.

...

Gel gör artık saçımdaki akları,

Boşa geldi geçti gençlik çağları,

İster isen Ferhat gibi dağları,

Yarmaya razıyım terk edebilmem.

30. Şiir: *Ana Biliriz* adlı şiirde “*Oğlumuzu göndeririz askere*”, “*Kurbanın elinde kına biliriz*” (30–19/20) denilerek geçmişten günümüze kadar özellikle Anadolu’da askerlik çağına gelen erkek çocuklarının vatana kurban olsun diye ellerine kına yakılarak askere gönderilme geleneğine telmihte bulunulmuştur.

...

Çağrılınca üşenmeyiz sefere,

Vatan için can verimiz bin kere,

Oğlumuzu göndeririz askere,

Kurbanın elinde kına biliriz.

30. Şiir: *Ana Biliriz* adlı şiirde “*Yusuflu sakladı kuyunun dibi*”, “*Yunus’u balığın yuttuğu gibi*” (30–29/30) denilerek Hz. Yusuf’un kardeşleri tarafından kuyuya atılması olayı hatırlatılmıştır. Yine şiirde, Allah’a iman etmeyen Ninova halkına kızması sonucunda Ninova’yı terk etmek için gemiye binen, kopan fırtınada gemi mürettebatı tarafından denize atılan Hz Yunus’un büyük bir balık tarafından yutularak üç gün üç gece boyunca balığın karnında Allah’a dua etmesi olayına telmihte bulunulmuştur.

...

Yusuf'u sakladı kuyunun dibi,

Yunus'u balığın yuttuğu gibi,

Bir saman çöpünün vardır sahibi,

Bilir, düşse bir ummana biliriz.

56. Şiir: *Olmasaydın Be Para* adlı şiirde “*Lokman oldun saramadın yaramı*” (56–14) denilerek hekimlerin piri olarak kabul edilen Lokman Hekim’e telmihte bulunulmuştur.

...

Herkes seni sever gözün karamı?

Lokman oldun saramadın yaramı,

Birde sevdiğimle açtın aramı,

Keşke sen hiç olmasaydın be para.

67. Şiir: *İnşallah Bir Şeyler Olur* adlı şiirde “*Paylaşmayı bir öğrense Karun’lar*” (67–13) denilerek Kur’an’da Karûn kıssasında geçen (Kasas Sûresi, 76–88. ayetler), sahip olduğu hazine ile gurur ve kibre kapılan, İlâhlık taslayan Karûn¹⁶⁸ hatırlatılmıştır.

...

Paylaşmayı bir öğrense Karûn’lar,

Göbek şişirmezse dükler, baronlar,

İşçinin hakkını yiyen patronlar,

Batarsa inşallah bir şeyler olur.

¹⁶⁸ Mustafa Öztürk, *Kur’an-ı Kerim Meali Anlam ve Yorum Merkezli Çeviri*, Ankara Okulu yayınları, Ankara, 2014, s. 445–446.

70. Şiir: *Keşke* adlı şiirde “*Kerem olsam bu aşk beni yakacak*”, “*Ferhat olsam üstüme dağ yıkacak*” (70–13/14) denilerek Aslı’ya kavuşamadan yanıp kül olan Kerem ile Aslı hikâyesindeki Kerem hatırlatılmıştır. Yine Şirin’e kavuşmak için dağları delen Ferhat İle Şirin hikâyesinde başkahraman olan Ferhat’a telmihte bulunulmuştur.

...

Kerem olsam bu aşk beni yakacak,

Ferhat olsam üstüme dağ yıkacak,

Gönül bu girdaptan nasıl çıkacak?

Söyle ya ben şimdi sensiz neyerim?

74. Şiir: *Yâr Dedikleri* adlı şiirde “*Güle ah ederek dönermiş pervan*”, “*Bülbülü ağlatır zar dedikleri*” (74–3/4) denilerek Bülbül’ün Gül’e olan aşkından, Gül’ün dikenlerine aldırış etmeden solan Gül’e sarılması sonucunda acı içinde ölmesini anlatan meşhur Gül İle Bülbül hatırlatılmıştır.

Bir bahar ömrü var süremez devran,

Gülü soldururmuş har dedikleri.

Güle ah ederek dönermiş pervan,

Bülbülü ağlatır zar dedikleri.

79. Şiir: *Varmanın Yolunu Bulamıyorum* adlı şiirde “*Kerem ettin ateş yanar benimde*” (79–5) denilerek sevdiğine kavuşamadan yanıp kül olan Kerem ile Aslı hikâyesindeki Kerem hatırlatılmıştır.

...

Kerem ettin ateş yanar benimde,

Derdin beni öldürecek sonunda,

Varıp sizin pencerenin önünde,

Durmanın yolunu bulamıyorum.

81. Şiir: *Bırak Da Hayale Dalayım Bari* adlı şiirde “*Gönül Rüstem olmuş vurur hasmine*” (81–6) denilerek İran ve Eski Türk edebiyatında kahramanlığın ve yiğitliğin sembolü olan Rüstem hatırlatılmıştır.

...

Kalbimin üstünde duran ismine,

Gönül Rüstem olmuş vurur hasmine,

Eğer verir ise bakıp resmine.

Senede bir kere güleyim bari.

84. Şiir: *Dördün İçinde* adlı şiirde “*Kaya sancılanmış, deve doğurmuş*” (84–11) denilerek kendisinden mucize göstermesini isteyen Semûd Kavmi’ne karşı Hz. Salih’in iki rekât namaz kılması sonucunda kayanın deve doğurması mucizesine telmihte bulunulmuştur.

...

Dara düşen ismi ile çağırmış,

Âlemleri ilmi ile yoğurmuş,

Kaya sancılanmış, deve doğurmuş,

Taşı da saklamış dördün içinde.

84. Şiir: *Dördün İçinde* adlı şiirde “*Emriyle örümcek kurmuş ağını*”, “*Kuşu da saklamış dördün içinde*” (84–15/16), “*Bir ağaçta yüz yirmi dört bin dal var*” (84–19) denilerek Hz. Muhammed ile Hz. Ebûbekir’in Mekke’den Medine’ye hicreti sırasında müşriklerin saldırma tehlikesine karşı sığınmış oldukları Sevr Mağarası’nın girişinde örümceğin ağ yapması ve güvercinin yumurtlaması sonucunda müşriklerin saldırısından kurtuldukları tarihi olay hatırlatılmıştır. Yine şiirde Allah tarafından yeryüzüne gönderilen yüz yirmi dört bin peygambere telmihte bulunulmuştur.

...

Ovasını, ormanını, dağını,

Ağacını, meyvesini, bağını,

Emriyle örümcek kurmuş ağını,

Kuşu da saklamış dördün içinde.

87. Şiir: *Liman Bulunur* adlı şiirde “*Nasihat dinleyen, nasihat veren*”, “*Bir karınca, bir Süleyman bulunur*” (87–7/8) denilerek Hz. Süleyman ve Karınca kıssasına hatırlatma yapılmıştır.

...

Başiboş göndermez kulu gönderen,

Her nimeti her izzeti gösteren,

Nasihat dinleyen, nasihat veren,

Bir karınca, bir Süleyman bulunur.

97. Şiir: *Kıl Namazını* adlı şiirde “*Esselatu hayrun minen nevm derler*” (98–1) denilerek sabah ezanından sonra uyanamayan Hz. Muhammed’i uyandırmak için Hz. Muhammed’in evinin kapısına vuran Hz. Bilal’in, “*Namaz uykudan hayırlıdır Ya Resulallah.*” diyerek bağırduğu ibretlik sözüne telmihte bulunulmuştur.

Esselatu hayrun minen nevm derler,

Uyan ey kardeşim kıl namazını.

İnsanlar dünyaya gelir, giderler,

Uyan ey kardeşim kıl namazını.

113. Şiir: *Bıraktı Gitti* adlı şiirde “*Şimdi sıra geldi hesap vermeye*”, “*Münker, Nekir geldi sual sormaya*” (113–18/19) denilerek ölen bir kimseyi mezarında sorguya çeken Münker ve Nekir isimli iki sorgu meleşine telmihte bulunulmuştur.

...

Kabristanda kimse gelmez görmeye,

Şimdi sıra geldi hesap vermeye,

Münker, Nekir geldi sual sormaya,

Sözlendim, söz beni bıraktı gitti.

126. Şiir: *Olmadıkça* adlı şiirde “*Aşk ile tutuşan aşk ile söner*”, “*Aşka düşen gönül pervane döner*” (126–6/7) denilerek Şem’e âşık olan Pervane’nin her gece Şem’in ateşi etrafında dönerek ölmesini anlatan Şem–i Pervane hikâyesindeki Pervane hatırlatılmıştır.

...

Haklıdan taraf ol doğruyu öner,

Aşk ile tutuşan aşk ile söner,

Aşka düşen gönül pervane döner,

Çalıda gül bitmez öz olmadıkça,

129. Şiir: *Kimse Feryadımı Duymadı Hele* adlı şiirde “*Kâlû Belâ nedir bilir sadıklar*” (129–7) denilerek “*Hani Rabbin (ezelde) Âdemoğullarının sulplerinden zürriyetlerini almış, onları kendilerine karşı şahit tutarak, “Ben sizin Rabbiniz değil miyim?” demişti. Onlar da, “Evet, şahit olduk (ki Rabbimizsin)” demişlerdi. Böyle yapmamız kıyamet günü, “Biz bundan habersizdik” dememeniz içindir.”*¹⁶⁹ (Kur’an, A’râf Sûresi, 172. ayet) mealindeki ayette geçen Kâlû Belâ hatırlatılmıştır.

...

Hakkı söyler, Hakk’ı bilen âşıklar,

Seherde uyumaz bağı yanıklar,

Kâlû Belâ nedir bilir sadıklar,

Mümin ikrarından caymadı hele.

131. Şiir: *Görebilmezsin* adlı şiirde “*Yemen ellerinde Allah (c.c.) âşığı*”, “*Veysel deve güder görebilmezsin*” (131–11/12) denilerek Yemen’de deve güderek geçimini sağlayan, Hz. Muhammed döneminde yaşamasına rağmen onu görmeden

¹⁶⁹ Diyanet İşleri Bakanlığı, *Kur’an-ı Kerim Meali* (Haz: Altuntaş, H., Şahin, M.), Diyanet İşleri Bakanlığı Yayınları Ankara, 2011, s. 187.

İslâmiyet’i kabul eden, Allah aşkı ve peygamber sevgisi ile yanıp tutuşan Veysel Karânî’ye telmihte bulunulmuştur.

...

Evirir çevirir dünya beşiği,

Açıkgözün görebilmez ışığı,

Yemen ellerinde Allah (c.c.) âşığı,

Veysel deve güder görebilmezsın.

133. Şiir: *Güldürme Beni* adlı şiirde “*Sultan Süleyman'a kalmadı dünya*” (133–23) denilerek cinlere, hayvanlara ve rüzgâra hükmeden, eşsiz bir egemenliğe sahip olmasına rağmen ölümden kaçamayan Hz. Süleyman hatırlatılmıştır.

...

Binali'yi alıştırdın korkuya,

Her gece gördüğüm korkulu rüya,

Sultan Süleyman'a kalmadı dünya,

Sen mi kalacaksın? Güldürme beni.

154. Şiir: *Olabilir Mi?* adlı şiirde “*Komşusu aç ise kendiside aç*”, “*Yatmayınca insan insan olabilir mi?*” (154–11/12) denilerek “*Yanı başındaki komşusu açken karnını doyuran bir kimse mümin değildir.*”¹⁷⁰ hadisine telmihte bulunulmuştur.

...

İnsan muhabbeti insana ilaç,

Komşu komşusunun külüne muhtaç,

Komşusu aç ise kendiside aç,

Yatmayınca insan insan olabilir mi?

¹⁷⁰ BS20224 Beyhakî, *Es-Sinenü'l Kübrâ*, X.7’den Aktr: (Ed., Özavşar, M. E., Ünal, İ. H., Ünal, Y., Erul, B., Martı, H., Demir, M., *Hadislerle İslâm 4*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2014, s. 341.)

167. Şiir: *Gel Deyin Bana* adlı şiirde “*Âşık oldum kaşı Leyla'ya düştüm*”, “*İster Mecnun ister çöl diyin bana*” (167–3/4) denilerek Leyla İle Mecnun hikâyesine telmihte bulunulmuştur. ‘Âşık’, ‘Leyla’, ‘Mecnun’ ve ‘çöl’ kelimeleri telmihe götüren ipuçlarıdır.

Bir anda derin bir deryaya düştüm,

İster bakil, ister deli diyin bana.

Âşık oldum kaşı Leyla'ya düştüm,

İster Mecnun ister çöl diyin bana.

168. Şiir: *Doyamıyorum* adlı şiirde “*Lokman gibi gönül yarası saran*” (168–17) “*Hızır, İlyas gibi her dara yeten*”(168–22), “*Binali ’yim, miskinim tarifte*” (168–19) denilerek hastalara şifa dağıttığına inanılan Lokman Hekim’e, ölümsüzlük suyu içen ve kıyamete kadar dara düşen insanlara yardım edeceklerine inanılan Hızır ile İlyas’a ve Yunus Emre’nin kendisini tarif etmeye çalıştığı ünlü ‘miskinim’ sözüne telmihte bulunulmuştur.

...

Lokman gibi gönül yarası saran,

Yüzme bilmeyeni sudan kurtaran,

Kışın yoksul sobasında kızaran,

Köz muhabbetine doyamıyorum.

170. Şiir: *Sevda* adlı şiirde “*Salih'e bir deve doğurmuş kaya*” (170–17), “*Sevda karıncayı üst etmiş file*” (170–22) denilerek Hz. Salih’e inanmayan Semûd Kavmi’ne karşı, Hz. Salih’in Allah’a dua etmesi sonucunda kayanın deve doğurması mucizesi hatırlatılmıştır. Yine kendi cüssesine güvenerek ormanın tek hâkimi olduğunu ilân eden filin bir karınca tarafından alt edilmesini anlatan hikâyeye telmihte bulunulmuştur.

...

Salih'e bir deve doğurmuş kaya,

Yeri gelmiş asa olmuş Musa'ya,

Güneş olmuş, ışık vermiş dünyaya,

Bir yaza sığdırmak zordur sevdayı.

186. Şiir: Kadir Gecesi adlı şiirde “Yunus’u deryadan çıkaran Mevlâ’m”, “Yusuf’u kuyudan çıkaran Mevlâ’m” (186–2/4) denilerek denize atılan Hz. Yunus’un büyük bir balık tarafından yutularak üç gün üç gece boyunca balığın karnında Allah’a dua edip bağışlanma olayı hatırlatılmıştır. Yine şiirde kendisini kıskanan kardeşleri tarafından kuyuya atılan Hz. Yusuf’un, Allah’a dua etmesi sonucunda bir kervan tarafından fark edilip kuyudan kurtarılması ve Mısır’a sultan olması hâdisesine telmihte bulunulmuştur.

Bir dilek diledim Kadir Gecesi,

Yunus’u deryadan çıkaran Mevlâ’m.

Bugün muradına erdi nicesi,

Yusuf’u kuyudan çıkaran Mevlâ’m.

186. Şiir: Kadir Gecesi adlı şiirde “Deveyi kayadan çıkaran Mevlâ’m” (186–8), “İbrahim’i nârdan çıkaran Mevlâ’m” (186–12) denilerek Hz. Salih’in, kendisine inanmayan Semûd Kavmi’ne karşı Allah’a dua etmesi sonucunda kayanın deve doğurması mucizesi ve Nemrut tarafından ateşe atılan Hz. İbrahim’i ateşin yakmaması olayı hatırlatılmıştır.

...

Benim günahlarım ağırdan ağır,

Gözlerim kör imiş, kulağım sağır,

Bağışla günahım huzura çağır,

Deveyi kayadan çıkaran Mevlâ’m.

186. Şiir: Kadir Gecesi adlı şiirde “Asasıyla Nil’i böldü, bıraktı”, “Musa’yı oradan çıkaran Mevlâ’m” (186–15/16) denilerek Hz. Musa’nın asasını yere vurarak Kızıldeniz’i ikiye ayırması ve İsrailoğullarını karşı sahile geçirip Firavun’un ordusundan kurtarması olayı hatırlatılmıştır.

...

*Bu gece gözyaşı sel oldu aktı,
Sana sığınanın sayısı çoktu,
Asasıyla Nil'i böldü, bıraktı,
Musa'yı oradan çıkaran Mevlâ'm.*

197. Şiir: Tez Dile Gelir adlı şiirde “Kerem'i aşkıyla yakan Aslı'da”, “Külleri toplansa naz dile gelir” (197–7/8) denilerek Kerem İle Aslı hikâyesi hatırlatılmıştır. ‘Kerem’, ‘Aslı’, ‘aşk’ ve ‘kül’ telmihe götüren ipuçlarıdır.

...

*Aşk derin yaradır sırlı sargıda,
Yürekte heyecan ruhtaki gıda,
Kerem'i aşkıyla yakan Aslı'da
Külleri toplansa naz dile gelir.*

204. Şiir: Geri Dönen Olmadı adlı şiirde “Kimisi karadan gemi yürüttü” (204–15), “Kimi aşkı ile deldi kayayı” (204–17) denilerek İstanbul’un Fethi sırasında Fatih Sultan Mehmet’in donanma gemilerini karadan yürüterek Haliç’e indirmesi olayı hatırlatılmıştır. Yine sevdiğine kavuşmak için dağları delen Ferhat ile Şirin hikâyesindeki Ferhat’a telmihte bulunulmuştur.

...

*Kimi suyu membaından kuruttu,
Kimisi bulanık suyu arıttı,
Kimisi karadan gemi yürüttü,
Dalan gitti geri dönen olmadı.*

213. Şiir: İçinde adlı şiirde “Kudret nazarıyla böyle bakıldı”, “O da bir insandı, o da bir kuldu”, “Bir ilahi nefes İsa'yı buldu”, “Meryem gibi bir hatunun içinde” (213–5/6/7/8) denilerek Kur’an’da (Meryem Sûresi, 16–34. ayetler)¹⁷¹ geçen, namus ve iffetin sembolü olan Hz. Meryem’in eline erkek eli değmeden Allah’ın

¹⁷¹ Diyanet İşleri Bakanlığı, *Kur’an-ı Kerim Meali*, s. 330–332.

emriyle Cebrail Aleyhiselam tarafından ilahî ruh üflenerek Hz. İsa'ya hamile kalması olayına telmihte bulunulmuştur.

...

Kudret nazarıyla böyle bakıldı,

O da bir insandı, o da bir kuldu,

Bir ilâhî nefes İsa'yı buldu,

Meryem gibi bir hatunun içinde.

233. Şiir: Kahraman Polis adlı şiirde “Damarında mevcut asil kan polis” (233–28) denilerek Mustafa Kemal Atatürk’ün Gençliğe Hitabe adlı eserinde geçen “Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.” sözüne telmihte bulunulmuştur.

...

Binali'yim, derman olur yarama,

Aç kalsa da el uzatmaz harama,

Cesareti başka yerde arama,

Damarında mevcut asil kan polis.

244. Şiir: Mana Var İmiş adlı şiirde “Semayı gezmeli binip Burak'a” (244–5) denilerek Hz. Muhammed’in Miraç Gecesi’nde binmiş olduğu Burak isimli semavî bineğe telmihte bulunulmuştur.

...

Semayı gezmeli binip Burak'a,

Her seherde müptelâyım afaka,

Karınca'nın kursağında nafaka,

Pirenin gözündə mana var imiş.

254. Şiir: Ey İsrail Dinle Beni adlı şiirde “Başında Ebrehe, sen de askeri”, “Ebabil taş atsa amanın nerde?” (254–7/8) denilerek Kur'an'da (Fîl Sûresi, 1–5.

ayetler)¹⁷² geçen, Ebrehe'nin fillerle donatılmış ordusuyla Kâbe'yi yıkmak için Mekke'ye gitmesi üzerine ebabil kuşlarının nohut büyüklüğündeki taşları Ebrehe'nin ordusu üzerine mermi gibi atarak Kâbe'yi koruması hâdisesine telmihte bulunulmuştur.

...

Mazluma zül yaptın yıllardan beri,

Şımdın, fikrinden dönmedin geri,

Başında Ebrehe, sen de askeri,

Ebabil taş atsa amanın nerde?

255. Şiir: *Ey Gafil Allah'ı Tanımıyorsan* adlı şiirde “*Bülbüle lütfedip gülün aşkını*”, “*Sevda gibi zar verene iman et*” (255–11/12) denilerek Gül İle Bülbül'e telmihte bulunulmuştur. ‘Gül’, ‘Bülbül’, ‘aşk’, ‘zar’ kelimeleri telmihe götüren ipuçlarıdır.

...

Taşırsın dünyada malın aşkını,

Ancak çalan bilir telin aşkını,

Bülbüle lütfedip gülün aşkını,

Sevda gibi zar verene iman et.

260. Şiir: *Avare Kaldım* adlı şiirde “*Veysel Karânî'yi yakan ateşte*” (260–19) denilerek Allah aşkı ve peygamber sevgisi ile yanıp tutuşan Veysel Karânî'ye telmihte bulunulmuştur.

...

Bir vefa aradım dostta, kardeşte,

Dondum fırtınada, yandım güneşte,

Veysel Karânî'yi yakan ateşte,

Yazılan fermanda avare kaldım.

¹⁷² Mustafa Öztürk, *Kur'an-ı Kerim Meali Anlam ve Yorum Merkezli Çeviri*, s. 689.

267. Şiir: *Bel Bağlamışım* adlı şiirde “*Kâlû Belâ ile ikrar veren ben*” (267–1) denilerek Kur’an’da (A’râf Suresi 172. ayet)¹⁷³ geçen Kâlû Belâ hatırlatılmıştır.

Kâlû Belâ ile ikrar veren ben,

Can olmuş canana bel bağlamışım.

Mana ile kâinatı gören ben,

Ol Kerim Kur’an’a bel bağlamışım.

275. Şiir: *Sır Perdesini* adlı şiirde “*Nuh'a ilim vermiş gemi yaptırmış*”, “*Hazreti İdris'e libas diktirmiş*”, “*Yusuf'a zindanda çile çektirmiş*”, “*Musa'ya göstermiş Tur perdesini*” (275–9/10/11/12) denilerek Nuh Peygamber’in tufandan önce bir gemi yapıp kendisine inananlarla birlikte tufandan kurtulmaları hadisesi, insanların bedenlerini örtmek için hayvan derilerini kullandıkları dönemde Hz. İdris’in kıyafet dikmesi ve öğretmesi olayı, Züleyha’nın Hz. Yusuf’a iftira atması üzerine Hz. Yusuf’un zindana atılması olayı ve Hz. Musa’nın Allah ile konuştuğu Tur Dağı hatırlatılmıştır.

...

Nuh'a ilim vermiş gemi yaptırmış,

Hazreti İdris'e libas diktirmiş,

Yusuf'a zindanda çile çektirmiş,

Musa'ya göstermiş Tur perdesini.

277. Şiir: *Sırlarından Biriyim* adlı şiirde “*Yoktan var olmuşum, varlıkta hiçim*”, “*Yok olacak varlarından biriyim*” (277–1/2) denilerek tasavvufî düşüncede, Allah ile varlığın tek bir kaynaktan geldiğini ve bir olduğunu savunan vahdet-i vücûd anlayışına telmihte bulunulmuştur.

Yoktan var olmuşum, varlıkta hiçim,

Yok olacak varlarından biriyim.

Hak eden lütfetmiş bir hâl bir biçim,

Kudret ile sırlarından biriyim.

¹⁷³ Mustafa Öztürk, *Kur’an-ı Kerim Meali Anlam ve Yorum Merkezli Çeviri*, s. 207.

279. Şiir: *Söylemem* adlı şiirde “*Kün diyerek halk eyledi zerreyi*” (279–7) denilerek “*Kûn fe yekûn*” yani “*O, gökleri ve yeri örneksiz yaratandır. Bir işe hükmetti mi ona sadece ol der, o da hemen olur.*”¹⁷⁴ (Kur’an, Bakara Sûresi, 117. ayet) mealindeki ayete telmihte bulunulmuştur.

...

Tımar etmem sinemdeki yarayı,

Bana derdi veren verir çareyi,

Kün diyerek halk eyledi zerreyi,

Çare onda başka şaha söylemem.

284. Şiir: *Yele Verdin Sen* adlı şiirde “*Bir zamanda Ümeyye bin Halef’e*”, “*Hazreti Bilal’i köle verdin sen*” (284–19/20) denilerek Hz. Muhammed’i davasından vazgeçirmek için Mekkeli müşrik liderlerle birlikte hareket eden Ümeyye bin Halef’in İslâmiyet’i kabul ettiği için çeşitli işkenceler yaptığı kölesi Bilal–ı Habeşi hatırlatılmıştır.

...

Ey Binali boş kalır mı bu kefe?

Hak diyerek yürür isen hedefe,

Bir zamanda Ümeyye bin Halef’e,

Hazreti Bilal’i köle verdin sen.

B–3. Şiir: *Âşığım* adlı şiirde “*İstemem kimseden altın kafesi*” (3–33) denilerek “*Bülbülü koymuşlar altın kafese, ah vatanım demiş.*” atasözüne telmihte bulunulmuştur.

...

Binali’yim bu milletin Hak sesi,

Yaşlı kadın çocuk herkesi,

İstemem kimseden altın kafesi,

¹⁷⁴ Diyanet İşleri Bakanlığı, *Kur’an–ı Kerim Meali*, s. 23.

Burada yoğrulдум burda âşığım,

Bu cennet misali yurda âşığım.

B-7. Şiir: *Canım Kurban Olsun Vatandır İşte* adlı şiirde “*Barbaros hâkimdi cümle deryada*”, “*Sesi duyulurdu bütün dünyada*” (7-11) denilerek Osmanlı tarihinin ünlü Türk denizcilerinden olan ve Akdeniz’de Osmanlı egemenliğini pekiştiren Barbaros Hayrettin Paşa hatırlatılmıştır.

...

Barbaros hâkimdi cümle deryada,

Sesi duyulurdu bütün dünyada,

Gözümüz yok şimdi Orta Asya’da,

Bu kadarı bize yetendir işte,

Canım kurban olsun vatandır işte.

B-10. Şiir: *Özgecan* adlı şiirde “*Sabır ile Hak sınımış Eyyüb’ü*” (10-26) denilerek başına gelen bütün felâketlere karşı Allah’a isyan etmeden sabır gösteren Eyyüb Peygamber hatırlatılmıştır.

...

Sabır ile Hak sınımış Eyyüb’ü

Annenin babanın kutsal kaybı,

Senin değil, insanlığın ayıbı,

Sen bir zulme şahit oldun Özgecan,

Sen ölmedin şehit oldun Özgecan.

Alt-1. Şiir: *Vergi Su* adlı şiirde “*Mana ile İbrahim’de kurbandır*” (1-14) denilerek Hz. İbrahim’in Allah için oğlu olan Hz. İsmail’i kurban etme hâdisesine telmihte bulunulmuştur.

...

Dosdoğru verene şereftir şandır,

Mana ile İbrahim’de kurbandır,

*Kaçıran hırsızdır, veren insandır,
Binali hakkını bilen gibidir,
Vergi yoldur, vergi köprü, vergi su,
İnsanın üstünde haktır doğrusu.*

Alt-2. Şiir: *Afrin Destanı* adlı şiirde “*Van münit diyerek bir nara basmış*” (2–50) denilerek 2009 yılında Davos Zirvesi’nde Şimon Perez’in Türkiye ve Filistin’e karşı suçlamalarına cevap vermek isteyen Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın konuşması moderatör tarafından kesilince moderatöre dönerek söylemiş olduğu meşhur ‘one minute’ sözü hatırlatılmıştır.

...

*Osmanlı’da asla dönmek esasmış,
Van münit diyerek bir nara basmış,
Kendi göbeğini kendisi kesmiş,
Uyanmış silkinmiş ağıyara dönmüş,
Karadan yüzdürmüş gemilerini,
Ya Rabbi sen koru Türk askerini.*

N-20. Şiir: *Gönlüm Size Doğru Kayar Evladım* adlı şiirde “*Ferhat gibi dağlar aşar geliriz*” (20–11) denilerek Ferhat İle Şiirin hikâyesindeki Ferhat hatırlatılmıştır. ‘Ferhat’ ve ‘dağ’ sözcükleri telmihe götüren ipuçlarıdır.

...

*Fırsatını bulsak koşar geliriz,
Murat Nehri gibi coşar geliriz,
Ferhat gibi dağlar aşar geliriz,
Anan haftaları sayar evladım.*

N-24. Şiir: *Noel Baba* adlı şiirde “*Ebrehe emrinde filin babası*” (24–16) denilerek filleri donatılmış ordusuyla Kâbe’yi yıkmak isteyen Ebrehe’ye telmihte bulunulmuştur. ‘Ebrehe’ ve ‘fil’ sözcükleri telmihe götüren ipuçlarıdır.

...

Binali'de bu masala darılmış,

Buz dağında geyikleri yorulmuş,

Canı çıkmış, boynuzları kırılmış,

Ebrehe emrinde filin babası.

7.5.5. Tenasüp

Kelime anlamı ‘uygun, yakışır nispette olmak’ olan tenasüp, manaca aralarında ilgi bulunan iki veya daha fazla kelimeyi, tezat meydana getirmemek şartıyla bir arada kullanma sanatıdır.¹⁷⁵

Âşık Binali Kılıç’ın şiirlerinde tespit edilen tenasüp sanatı:

11. Şiir: *Yaz Dedi Gözüin Yumdu Ağladı* adlı şiirde “*Dedim, nerden düştün bu ahu zara?*”, “*Dedi ya neylesin bülbül biçare?*” (11–41/42) denilerek ‘bülbül’ ve ‘ah u zar’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

...

*Dedim, nerden düştün bu **ah u zara?***

*Dedi ya neylesin **bülbül** biçare?*

Acıktın mı diye sordum bir ara?

Az dedi, gözünü yumdu ağladı.

21. Şiir: *Ar Perdesini* adlı şiirde “*Açsa da gösterse yâr perdesini*”, “*Bülbül feryadını gonca duymasa*” (21–2/3) denilerek ‘yâr’, ‘bülbül’, ‘feryat’ ve ‘gonca’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

Bizi cemaline hasret koymasa,

*Açsa da gösterse **yâr** perdesini.*

Bülbül feryadını gonca duymasa,

¹⁷⁵ Numan Külekçi, *Açıklamalar ve Örneklerle Edebi Sanatlar*, s. 221.

Ona göstermezdi har perdesini.

35. Şiir: *Benim Gül'üm Kadar Güzel Değildir* adlı şiirde “*Bülbüle zulmeder gülün kibiri*” (35–5) denilerek ‘bülbül’, ‘zulüm’ ve ‘gül’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

...

Bülbüle zulmeder gülün kibiri,

Gül vardır hastadır, gül vardır diri,

Dünyada gül çoktur ama hiç biri,

Benim Gül'üm kadar güzel değildir.

40. Şiir: *El Usandırdım* adlı şiirde “*Doğru düzgün çalamadım sazı ben*”, “*Mızrap usandırdım tel usandırdım*” (40–7/8) denilerek ‘saz’, ‘mızrap’ ve ‘tel’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

...

Boyun büktüm kaderime razı ben,

Baharım yok hep bekledim yazı ben,

*Doğru düzgün çalamadım **sazı** ben,*

Mızrap usandırdım ***tel*** usandırdım.

43. Şiir: *Küsmüşüm* adlı şiirde “*Arıdan, çiçekten, baldan küsmüşüm*” (43–12) denilerek ‘arı’, ‘çiçek’ ve ‘bal’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

...

Çok akıllı değil dünyaya kanan,

Edasına, cilvesine aldanan,

Şekerin tadını gerçek tat sanan,

Arıdan, çiçekten, baldan küsmüşüm.

43. Şiir: *Küsmüşüm* adlı şiirde “*Yapraktan, budaktan, daldan küsmüşüm*” (43–16) denilerek ‘yaprak’ ve ‘dal’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

...

Dünyaya gelirken, gözüm ağladı,

Cefa diyarıdır dedi çağıladı,

Meğerse yalanmış, meyvenin tadı,

Yapraktan, budaktan, daldan küsmüşüm.

58. Şiir: *Dikensiz Gül Kopardım* adlı şiirde “Gönülde yetişen gül bahçesinden”, “Ben sana dikensiz gül kopardım yâr”, “Ahenkte ekledim bülbül sesinden”, “Ben sana dikensiz gül kopardım yâr” (58–1/2/3/4) denilerek ‘gönül’, ‘gül bahçesi’, ‘gül’, ‘yâr’ ve ‘bülbül’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

Gönülde yetişen gül bahçesinden,

*Ben sana dikensiz **gül** kopardım yâr.*

*Ahenkte ekledim **bülbül** sesinden,*

*Ben sana dikensiz **gül** kopardım yâr.*

59. Şiir: *Kül Benim* adlı şiirde “Kül Kerem’in, köz Aslı’nın, kor benim”, “Aşkın mirasını gel paylaşalım”, “Bal Kerem’in, tuz Aslı’nın, Lor benim” (59–2/3/4) denilerek ‘kül’, ‘Kerem’, ‘köz’, ‘Aslı’ ve ‘aşk’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

Dünya gel seninle hesaplaşalım,

Kül Kerem’in, köz Aslı’nın, kor benim,

Aşkın mirasını gel paylaşalım,

Bal Kerem’in, tuz Aslı’nın, Lor benim.

59. Şiir: *Kül Benim* adlı şiirde “Bu gönülü nasıl yola getirsek”, “Bülbülü çağırıp güle getirsek”, “Bugün derdimizi dile getirsek”, “Tel Kerem’in, saz Aslı’nın, zar benim” (59–5/6/7/8) denilerek ‘gönül–bülbül–gül–zar’, ‘Kerem–Aslı’ ve ‘saz–tel’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

...

Bu gönülü nasıl yola getirsek,

Bülbülü çağırıp güle getirsek,

Bugün derdimizi dile getirsek,

Tel Kerem'in, saz Aslı'nın, zar benim.

74. Şiir: *Yâr Dedikleri* adlı şiirde “Bir bahar ömrü var süremez devran”, “Gülü soldururmuş har dedikleri”, “Güle ah ederek dönermiş pervan”, “Bülbülü ağlatır zar dedikleri” (74–1/2/3/4) denilerek ‘bahar’, ‘gül’, ‘bülbül’, ‘zar’, ‘ah’, ‘har’ ve ‘pervan’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

Bir bahar ömrü var süremez devran,

Gülü soldururmuş har dedikleri.

Güle ah ederek dönermiş pervan,

Bülbülü ağlatır zar dedikleri.

80. Şiir: *Bir Gün İçinde* adlı şiirde “Binali bülbülün feryadı artar”, “Gül verir, zar verir bir gün içinde” (80–15/16) denilerek ‘bülbül’, ‘feryat’, ‘zar’ ve ‘gül’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

...

Sağında, solunda manevî kantar,

Zerreyi zerrenin içinde tartar,

Binali bülbülün feryadı artar,

Gül verir, zar verir bir gün içinde.

91. Şiir: *Sendeyim İşte* adlı şiirde “Bağlar viran oldu açmadı sümbül”, “Hani sen bir güldün ben ise bülbül”, “Şakımaz dillerim sendeyim işte” (91–18/19/20) denilerek ‘bağ’, ‘sümbül’, ‘gül’, ‘bülbül’ ve ‘şakımak’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

...

Binali der bu mu verdiğin ödül?

Bağlar viran oldu açmadı sümbül,

Hani sen bir güldün ben ise bülbül,

Şakımaz dillerim sendeyim işte.

103. Şiir: Sitemdir adlı şiirde “*Güle hasret kalan dertli bülbülün*” (103–19) denilerek ‘gül’ ve ‘bülbül’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

...

Reddedilmesidir sitem ödülün,

Boynu bükük durmasıdır sümbülün,

Güle hasret kalan dertli bülbülün,

Baykuş gibi ötmesi de sitemdir.

110. Şiir: *Ben Kendimi Ah u Zara Bıraktım* adlı şiirde “*Bülbüle ah ettim gülden usandım*”, “*Ben kedimi ah u zara bıraktım*” (110–1/2) denilerek ‘bülbül’, ‘gül’ ve ‘ah u zar’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

Bülbüle ah ettim gülden usandım,

*Ben kedimi **ah u zara** bıraktım.*

Ahbaptan usandım, elden usandım,

Talihin adını kara bıraktım,

158. Şiir: *Sazın Telinden Ararım* adlı şiirde “*Yaram bir değil ki, merhem çalayım*”, *Ben hakikî Lokman’ımı ararım*” (158–11/12) denilerek ‘yara’, ‘merhem’ ve ‘Lokman’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

...

Koskoca âlemde bir tek damlayım,

Baki değilim ki burda kalayım,

Yaram bir değil ki, merhem çalayım,

*Ben hakikî **Lokman’ımı** ararım.*

159. Şiir: *Eyler Misin Beni Yâr?* adlı şiirde “*Bülbül olsam feryat etsem zar ile*”, “*Gül olurda eyler misin beni yâr?*” (159–11/12), “*Mızrap olsam, perde olsam sazına*”, “*Kalem olsam, defter olsam yazına*” (159–17/18) denilerek ‘bülbül–feryat–

zar-gül-yâr', 'mızrap-perde-saz', 'kalem-defter-yazı' kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

...

Biliyorum sevgi olmaz zor ile,

Canımı uğruna koysam var ile,

Bülbül olsam feryat etsem zar ile,

Gül olurda eyler misin beni yâr?

167. Şiir: *Gel Deyin Bana* adlı şiirde “*Bir gonca misali açmaya geldim*”, “*İster diken, ister gül diyin bana*” (167–15/16) denilerek ‘gonca’, ‘diken’ ve ‘gül’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

...

Eziyet yolunu geçmeye geldim,

Aşkın şarabını içmeye geldim,

*Bir **gonca** misali açmaya geldim,*

*İster **diken**, ister **gül** diyin bana.*

170. Şiir: *Sevda* adlı şiirde “*Mecnun'un gözüne çöl Leyla gelir*”, “*Bir naza sığdırmak zordur sevdayı*” (170–7/8) denilerek ‘Mecnun’, ‘çöl’, ‘Leyla’ ve ‘sevda’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

...

Sevda yürekteyse elden ne gelir,

Göz muhabbet eder, kalp dile gelir,

Mecnun'un gözüne çöl Leyla gelir,

Bir naza sığdırmak zordur sevdayı.

199. Şiir: *İşler Bayram Eder Bahar Zamanı* adlı şiirde “*Ne bülbülü zarda, ne gülü harda*” (199–10) denilerek ‘bülbül’, ‘zar’, ‘gül’ ve ‘har’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

...

Mevlâ hiç bir ferdi koymasın darda,

Ne bülbülü zarda, ne gülü harda,

Çiftçilerin yüzü güler baharda,

Düşler bayram eder bahar zamanı.

208. Şiir: *İnsan Ne Güzel* adlı şiirde “Sürünün dilini baş çoban bilir”, “Bağın kıymetini bahçıvan bilir”, “Bülbülü mest eder, gül güzel olsa” (208–19/20) denilerek ‘sürü–çoban’, ‘bağ–bahçıvan’ ve ‘bülbül–gül’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

...

Binali dünyayı yalnız han bilir,

Sürünün dilini baş çoban bilir,

Bağın kıymetini bahçıvan bilir,

Bülbülü mest eder, gül güzel olsa.

227. Şiir: *Ne Gördün?* adlı şiirde “Âşık nedir, maşuktaki sır nedir?”, “Bülbülde ne gördün, gülde ne gördün?” (227–15/16) denilerek ‘âşık’, ‘maşuk’, ‘bülbül’ ve ‘gül’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

...

Bu âlemin sermayesi kâr nedir?

Cesur nedir, yiğit nedir, er nedir?

Âşık nedir, maşuktaki sır nedir?

Bülbülde ne gördün, gülde ne gördün?

246. Şiir: *Cevherin Var İse Sat Borabay’da* adlı şiirde “Orda mekân kurmuş gülü, gülzarı”, “Orda miras kalmış bülbülün zarı” (246–5/6) denilerek ‘gül’, ‘gülzar’, ‘bülbül’ ve ‘zar’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

...

Orda mekân kurmuş gülü, gülzarı,

Orda miras kalmış bülbülün zarı,

*Her sene kurulur gönül pazarı,
Cevherin var ise sat Boraboy'da.*

250. Şiir: *Dedi Düşman Güldü Diye Ağlarım* adlı şiirde “*Bırakın öteyim dertli bülbülüm*”, “*Elimi atmadan kırıldı gülüm*” (250–37/38) denilerek ‘gül’ ve ‘bülbül’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

...

Bırakın öteyim dertli bülbülüm,
Elimi atmadan kırıldı gülüm,
Ellerim koynumda zavallı gönlüm,
Düşünceye daldı diye ağlarım.

255. Şiir: *Ey Gafil Allah'ı Tanımıyorsan* adlı şiirde “*Bülbüle lütfedip gülün aşkını*”, “*Sevda gibi zar verene iman et*” (255–11/12) denilerek ‘bülbül’, ‘gül’, ‘aşk’, ‘sevda’, ‘zar’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

...

Taşırsın dünyada malın aşkını,
Ancak çalan bilir telin aşkını,
Bülbüle lütfedip gülün aşkını,
Sevda gibi zar verene iman et.

257. Şiir: *Duyabilene* adlı şiirde “*Bülbül olmayanlar güle konmasın*” (257–9) denilerek ‘bülbül’ ve ‘gül’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

...

Bülbül olmayanlar güle konmasın,
Arif olan mana gözün yummasın,
Haramzade benden hisse ummasın,
Alın teri ile doyabilene.

280. Şiir: Yalanlama adlı şiirde “*Arılar öz aldı çiçeklerinden*”, “*Her çiçekten yetmiş kovan bal oldu*” (280–11/12) denilerek ‘arı’, ‘öz’, ‘çiçek’, ‘kovan’ ve ‘bal’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

...

Kök saldı toprağı tuttu derinden,

Deprem oldu sarsılmadı yerinden,

Arılar öz aldı çiçeklerinden,

Her çiçekten yetmiş kovan bal oldu.

284. Şiir: Yele Verdin Sen adlı şiirde “*Ferhat'a kazdırdın dağı yol ettin*”, “*Mecnun'u bir Leyla ile del ettin*”, “*Şahoğlu Kerem'i yaktın kül ettin*” (284–5/6/7) denilerek ‘Ferhat–dağ’, ‘Mecnun–Leyla–deli’ ve ‘Kerem–kül’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

...

Ferhat'a kazdırdın dağı yol ettin,

Mecnun'u bir Leyla ile del ettin,

Şahoğlu Kerem'i yaktın kül ettin,

Savurdun külünü yele verdin sen.

287. Şiir: Sensin adlı şiirde “*Mecnun sende, aşk sendedir, çöl sensin*” (2–12), “*Çiçek sende, öz sendedir, gül sensin*” (2–16) “*Ateş sende, köz sendedir, kül sensin*” (2–20) denilerek ‘Mecnun–aşk–çöl’, ‘çiçek–öz–gül’, ‘ateş–köz–kül’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

...

İdrak et başını kaldır semaya,

Çalış emeğini verme hevaya,

Âşık olmak istiyorsan Mevlâ'ya,

Mecnun sende, aşk sendedir, çöl sensin.

289. Şiir: *Hem De En Güzel* adlı şiirde “*Bayrak, ulus, bir de vatansız olmaz*” (9–1) denilerek ‘bayrak–ulus–vatan’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

Bayrak, ulus, bir de vatansız olmaz,

Hür olmak güzeldir hem de en güzel.

Hava, güneş ve su, hayatsız olmaz,

Var olmak güzeldir hem de en güzel.

B–3. Şiir: *Âşığım* adlı şiirde “*Kerem'in Aslı'ya olduğu gibi*”, “*Mecnun'un Leyla'ya olduğu gibi*”, “*Yunus'un Mevlâ'ya olduğu gibi*” (3–1/2/3) denilerek ‘Kerem–Aslı’, ‘Mecnun–Leyla’, ‘Yunus–Mevlâ–aşk’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

Kerem'in Aslı'ya olduğu gibi,

Mecnun'un Leyla'ya olduğu gibi,

Yunus'un Mevlâ'ya olduğu gibi,

Vatan göz nurumdur, nurda âşığım,

Bu cennet misali yurda âşığım.

B–12. Şiir: *Misafirhane* adlı şiirde “*Ağaç da onundur, dal da onundur*”, “*Arı da onundur, bal da onundur*” (12–11/13) denilerek ‘ağaç–dal’ ve ‘arı–bal’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

...

Ağaç da onundur, dal da onundur,

Diken de onundur, gül de onundur,

Arı da onundur, bal da onundur,

Dünya insanlara misafirhane,

Ne mutlu dünyadan hisse alana.

N–23. Şiir: *Güller Utanır* adlı şiirde “*Bülbüller utanır, güller utanır*” (23–4), “*Yapraklar utanır, dallar utanır*” (23–8) denilerek ‘bülbül–gül’ ve ‘yaprak–dal’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır.

Gözlerimden akan yaşın yanında,

Bulutlar utanır, seller utanır.

Bağrıma bastığım taşın yanında,

Bülbüller utanır, güller utanır.

A-2. Şiir: *Âşık Binali İle Âşık Aytaç Atışması* adlı şiirde “Bazen Mecnun olup Leyla aradım”, “Bazen Kerem olup aşka yanardım”, “Nardan nara, külden küle düştüm ben” (2-5/7/8), “En sonunda bülbül ettin adımı”, “Zardan zara, gülden güle düştüm ben” (2-11/12) denilerek ‘Mecnun-Leyla’, ‘Kerem-aşk-ateş-kül’ ve ‘bülbül-zar-gül’ kelimeleri arasında tenasüp yapılmıştır,

...

Bazen Mecnun olup Leyla aradım,

Birdenbire dilden dile düştüm ben.

Bazen Kerem olup aşka yanardım,

Nardan nara, külden küle düştüm ben.

7.5.6. Leff ü Neşr

Kelime anlamı ‘dürme, toplama, yayma’ olan leff ü neşr, bir ibarede iki ya da daha fazla sözcüğü veya hükmü zikrettikten sonra bunlarla ilişkili sözcük ya da hükümleri sıralamak yoluyla meydana getirilen bir ifade biçimidir.¹⁷⁶

Âşık Binali Kılıç’ın şiirlerinde tespit edilen leff ü neşr sanatı:

39. Şiir: *Bizde Gördüm Ben Seni* adlı şiirde “Çiçekten çiçeğe konan arısın”, “Özde gördüm, balda gördüm ben seni” (39-3/4) denilerek ‘çiçek-öz’ çiçek-bal’, ‘arı-bal’, ‘arı-öz’ kelimeleri arasında leff ü neşr yapılmıştır.

Dede Korkut ozanların pirisin,

Bizde gördüm, yolda gördüm ben seni.

Çiçekten çiçeğe konan arısın,

¹⁷⁶Yekta Saraç, *Eski Türk Edebiyatına Giriş: Söz Sanatları*, s. 37.

Özde gördüm, balda gördüm ben seni.

40. Şiir: *El Usandırdım* adlı şiirde “*Arı oldum çiçek çiçek dolandım*”, “*Olmadı peteğim bal usandırdım*” (40–3/4) denilerek ‘arı–petek’, ‘arı–bal’, ‘çiçek–bal’ kelimeleri arasında leff ü neşr yapılmıştır.

...

Bir güzelin gözlerine aldandım,

Ah u zar eyledim el usandırdım,

Arı oldum çiçek çiçek dolandım,

Olmadı peteğim bal usandırdım.

167. Şiir: *Gel Deyin Bana* adlı şiirde “*Âşık oldum kaşı Leyla'ya düştüm*”, “*İster Mecnun ister çöl deyin bana*” (167–3/4) denilerek ‘âşık–Mecnun’, ‘Leyla–Mecnun’, ‘âşık–çöl’ kelimeleri arasında leff ü neşr yapılmıştır.

Bir anda derin bir deryaya düştüm,

İster akıl, ister deli deyin bana.

Âşık oldum kaşı Leyla'ya düştüm,

İster Mecnun ister çöl deyin bana.

227. Şiir: *Ne Gördün* adlı şiirde “*Âşık nedir, maşuktaki sır nedir?*”, “*Bülbülde ne gördün, gülde ne gördün?*” (227–15/16) denilerek ‘âşık–bülbül’, ‘maşuk–gül’, ‘âşık–gül’ ve ‘maşuk–bülbül’ kelimeleri arasında leff ü neşr yapılmıştır.

...

Bu âlemin sermayesi kâr nedir?

Cesur nedir, yiğit nedir, er nedir?

Âşık nedir, maşuktaki sır nedir?

Bülbülde ne gördün, gülde ne gördün?

N-23. Şiir: *Güller Utanır* adlı şiirde “*Peteklere küser arılar meğer*”, “*Çiçekler utanır, ballar utanır.*” (23-11/12) denilerek ‘petek-bal’, ‘arı-çiçek’ ve ‘arı-bal’ kelimeleri arasında leff ü neşr yapılmıştır.

...

Başımı eğersem hüznle eğer,

Yıldızlar eğilir yerlere değer,

Peteklere küser arılar meğer,

Çiçekler utanır, ballar utanır.

7.5.7. İstifham (Soru Sorma)

Heyecana bağlı sanatlardan olan istifham hayret, şefkat, elem, nefret vb. gibi heyecan ve duyguların soru şeklinde tezahürüyle ortaya çıkar. Sorulan sorular cevap almak için değil duygu ve heyecanların daha açık ve daha etkili biçimde ortaya konulması bakımından doğmuştur.¹⁷⁷

Âşık Binali Kılıç’ın şiirlerinde tespit edilen istifham sanatı:

1. Şiir: *Adem Öğretmen* adlı şiirde “*Babana mı yansam sana mı oğul?*” (1-2/4/8/12/16/20/24/28/32/36/40/44/48/52/56)” diyerek Âşık, istifham sanatı ile duygularını ön plâna çıkarmıştır.

Adem seni ne umutla büyüttüm,

Babana mı yansam sana mı oğul?

Emek verdim, ömür verdim eğittim,

Babana mı yansam sana mı oğul?

14. Şiir: *Ağrı Dağı’na* adlı şiirde “*Nedir bu sitemin nedir bu hâlin?*“, “*Yok mu doruğuna varan bir yolun?*” denilerek anlamı güçlendirmek için sorular sorulmuştur.

Nedir bu sitemin nedir bu hâlin?

¹⁷⁷ Numan Külekçi, *Açıklamalar ve Örneklerle Edebi Sanatlar*, s. 124.

Ne kadar heybetli bir duruşun var.

Yok mu doruğuna varan bir yolun?

Bulutlar misali duman başın var.

16. Şiir: Ya Rab adlı şiirde “Biz bu kadar zulme müstahak mıyız?”, “Hiç nasip değil mi gülmemiz ya Rab?”, “Bir gün kurtuluşa çıkacak mıyız?”, “Nedir bu her telden çalmamız ya Rab?” (16–1/2/3/4), “Senden başka kime açam derdi mi?”, “Tutunacak başka dalım vardı mı?” Mümkün müdür geri almamız ya Rab?” (16–5/6/8), “Mümkün değil midir silmemiz ya Rab?” (16–12), “Dost mu bizi yerden yere vuranlar?”, “Nedir bu putperest kalmamız ya Rab?” (16–22/24), “Neden bu gaflete dalmamız ya Rab?” (16–28) diyerek Âşık, duygularını ön plâna çıkarmak için istifham sanatına başvurmuştur.

Biz bu kadar zulme müstahak mıyız?

Hiç nasip değil mi gülmemiz ya Rab?

Bir gün kurtuluşa çıkacak mıyız?

Nedir bu her telden çalmamız ya Rab?

19. Şiir: Bilenle Bilmeyen Bir Olmaz Ki adlı şiirde “Bahar olur seller akar coş mudur?”, “Bülbüle cevreden gül sarhoş mudur?”, “Dağlar aşıp yâr aramak boş mudur?” (19–13/14/15), “Binali el seni anmaz değil mi?”, “Vefasız giderse dönmez değil mi?”, “İmanın direği namaz değil mi?” (19–17/18/19) denilerek anlamı güçlendirmek için sorular sorulmuştur.

...

Bahar olur seller akar coş mudur?

Bülbüle cevreden gül sarhoş mudur?

Dağlar aşıp yâr aramak boş mudur?

Bulanla bulmayan bir olamaz ki.

25. Şiir: Ağladım adlı şiirde “Hayat bir nebzedir var mı şakası?” (25–5) denilerek anlamı güçlendirmek için soru sorulmuştur.

...

Hayat bir nebzedir var mı şakası?

Bırakmaz yakarı geçim kavgası,

Libas değil Müslüman'ın takvası,

Süs dediler süse daldım ağladım.

26. Şiir: *Gözümde Her Zaman Yaş Oldu Benim* adlı şiirde “*Ne yaptım ki kader bana darıldı?*”, “*Bilmem niye gül dikene sarıldı?*” (26–9–10) denilerek anlamı güçlendirmek için sorular sorulmuştur.

...

Ne yaptım ki kader bana darıldı?

Bilmem niye gül dikene sarıldı?

Hangi dala el attıysam kırıldı,

Bütün hayallerim düş oldu benim.

28. Şiir: *Astara Sarıldım Huzurundayım* adlı şiirde “*Cemaline âşık oldum neyleyim?*” (28–7) denilerek anlamı güçlendirmek için soru sorulmuştur.

...

İdrak ettim niye geldim ben neyim,

İzin ver adını hep zikreleyim,

Cemaline âşık oldum neyleyim?

Settar'a sarıldım huzurundayım.

37. Şiir: *Ben Ne Yana Gideyim* adlı şiirde “*Bu küffarda ben ne yana gideyim?*”, “*Bu diyarda ben ne yana gideyim?*” (37–2/4), “*Bunca darda ben ne yana gideyim?*” (37–8), “*Ah u zarda ben ne yana gideyim?*” (37–12), “*Kızıl narda ben ne yana gideyim?*” (37–26), “*Kim dindirir gözlerimin yaşını?*”, “*Bu didarda ben ne yana gideyim?*” (37–18/20) denilerek âşığın içinde bulunduğu duruma dikkat çekmek için sorular sorulmuştur.

Gözlerini sakın dersin zinadan,

Bu küffarda ben ne yana gideyim?

Kerpiç düştü bahşettiğin binadan,

Bu diyarda ben ne yana gideyim?

43. Şiir: *Küsmüşüm* adlı şiirde “Geçici bir han değil mi bu dünya?” (43–5) denilerek anlamı güçlendirmek için soru sorulmuştur.

...

Geçici bir han değil mi bu dünya?

Ömür bildiğimiz, sanki bir rüya,

Adalet tükenmiş, ticaret riya,

Hancıdan, yolcudan, yoldan küsmüşüm.

44. Şiir: *Hasretse Gönül* adlı şiirde “Zar olur diyorlar yalanım mı var?”, “Var olur diyorlar yalanım mı var?” (44–2/4), “Kör olur diyorlar yalanım mı var?” (44–8), “Pir olur diyorlar yalanım mı var?” (44–12), “Sır olur diyorlar yalanım mı var?” (44–16) diyerek Âşık, cevap verme amacı gütmekten şiirde anlamı güçlendirmek için sorular sormuştur.

Kişi vatanına hasretse gönül,

Zar olur diyorlar yalanım mı var?

Gülüne kavuşsa yeniden bülbül,

Var olur diyorlar yalanım mı var?

50. Şiir: *Yetmez Miydi Be Zalim* adlı şiirde “Gel deseydin yetmez miydi be zalim?”, “Öl deseydin yetmez miydi be zalim?” (5–2/4), “Desen olmaz mıydım kanadın, kolun?”, “Tavaf etmez miydin sağıyla solun?”, “Yol deseydin yetmez miydi be zalim?” (50–5/6/8), “Gül deseydin yetmez miydi be zalim?” (50–12), “Kul deseydin yetmez miydi be zalim?” (50–16), “Bul deseydin yetmez miydi be zalim?” (50–20), “Al deseydin yetmez miydi be zalim?” (50–24), “Sen gül oldun, ben Binali arı mı?”, “Sil deseydin yetmez miydi be zalim?” (50–25/28) diyerek aşkına karşılık vermeyen sevgiliye yakınan Âşık, sevgiliden beklentilerini istifham sanatı ile açıklamaya çalışmıştır.

Bir tek kelimeyle hasret biterdi,

Gel deseydin, yetmez miydi be zalim?

Yüreğim aşkınla yanar tüterdi,

Öl deseydin yetmez miydi be zalim?

53. Şiir: *Kars'tan Selâm Olsun Anadolu'ya* adlı şiirde “*Korkulmaz mı çelik kalpli ordundan?*” (53–1), “*Eğer sorarlarsa Akkaya nerde?*” (53–9) denilerek anlamı güçlendirmek için sorular sorulmuştur.

Korkulmaz mı çelik kalpli ordundan?

Kars' tan selâm olsun Anadolu' ya.

Yiğitler diyarı Şenlik yurdundan,

Kars' tan selâm olsun Anadolu' ya.

62. Şiir: *Bu Okuldayım* adlı şiirde “*Kum muyum, çakıl mı, kaya mıyım ben?*”, “*İğne mi, gergef mi, oya mıyım ben?*”, “*Nakış mı, iplik mi, boya mıyım ben?*” (16–9/10/11), “*Bilmem şair seven midir, kızan mı?*”, “*Okuyan mı, dinleyen mi, yazan mı?*”, “*Âşık mıyım, şair miyim ozan mı?*” (16–17/18/19) diyerek kendisini tanımaya çalışan Âşık, duygularını ön plâna çıkarmak için istifham sanatından faydalanmıştır.

...

Kum muyum, çakıl mı, kaya mıyım ben?

İğne mi, gergef mi, oya mıyım ben?

Nakış mı, iplik mi, boya mıyım ben?

İlim görmek için bu okuldayım.

63. Şiir: *Haberimiz Olmadı* adlı şiirde “*Yandı mı ki haberimiz olmadı?*”, “*Söndü mü ki haberimiz olmadı?*” (63–2/4) denilerek anlamı güçlendirmek için sorular sorulmuştur.

Bize ateş verdi tutuştu kendi,

Yandı mı ki haberimiz olmadı?

Yalancı sevdanın mumu tükendi,

Söndü mü ki haberimiz olmadı?

68. Şiir: *Hicran Yarasıdır Değil Mi Gönül?* adlı şiirde “Çıban yarasıdır değil mi gönül?”, “Hicran yarasıdır değil mi gönül?” (68–2/4), “Lisan yarasıdır değil mi gönül?” (68–8), “Kaptan yarasıdır değil mi gönül?” (68–12), “Vıcdan yarasıdır değil mi gönül?” (68–16), “Devran yarasıdır değil mi gönül?” (68–12) denilerek kişileştirilmiş olan gönle cevabı beklenmeden âşık tarafından sorular sorulmuştur.

Bedenimin her yanına dökülen,

Çıban yarasıdır değil mi gönül?

Her nefes aldıkça bir ah çekilen,

Hicran yarasıdır değil mi gönül?

76. Şiir: *Sen Öldürürsün* adlı şiirde “Bilen yok perişan hâlim nedendir?”, “Hâlimden anlamaz zalim nedendir?”, “Senin bu yaptığın çalım nedendir?” (76–5/6/7) denilerek anlamı güçlendirmek için âşık tarafından sevgiliye cevabı beklenmeden sorular sorulmuştur.

...

Bilen yok perişan hâlim nedendir?

Hâlimden anlamaz zalim nedendir?

Senin bu yaptığın çalım nedendir?

Tozların öldürür sen öldürürsün.

92. Şiir: *Sen Bir Tarafa* adlı şiirde “İnsanoğlu doymadın mı uykudan?”, “Konuşsana nedir seni korkutan?” (92–1/3) denilerek verilmek istenen mesaj istifham sanatı ile ön plâna çıkarılmıştır.

İnsanoğlu doymadın mı uykudan?

Zaman bir tarafta, sen bir tarafta.

Konuşsana nedir seni korkutan?

Lisan bir tarafta, sen bir tarafta.

96. Şiir: *Zalimin Kızı* adlı şiirde “Kız gelin mi oldun zalimin kızı?” (96–4), “Kız elin mi oldun zalimin kızı?” (96–8), “Kız zalim mi oldun zalimin kızı?” (96–

12), “*Ecelim mi oldun zalimin kızı?*” (96–16) diyerek Âşık, istifham sanatı ile sevgiliye olan sitemini dile getirmiştir.

*Pınarın başında su içtiğimiz,
O yandan bu yandan konuştuğumuz,
El ele tutup da koştuğumuz,
Kız gelin mi oldun zalimin kızı?*

97. Şiir: *Uyanacaksın* adlı şiirde “*İnsan sen ne zaman uyanacaksın?*” (97–2/4) diyerek Âşık, verdiği öğüde dikkat çekmek için insanlara cevabını beklemeden soru sormuştur.

*Ölümleri gördün ibret almadın,
İnsan sen ne zaman uyanacaksın?*

Gafletten uyanıp zikre dalmadın,

İnsan sen ne zaman uyanacaksın?

112. Şiir: *Ben Vatanımı* adlı şiirde “*Ben mi kaybolmuşum, vatan mı uzak?*”, “*Zor mu geri dönmek, yok mu yapacak?*”(112–1/3), “*Yok mu gariplerin kimi kimsesi?*”, “*Hasret nasıl duygu, gurbet neresi?*” (112–6/7), “*Kavuşması nedir dostun dostuna?*”, “*Bu gurbetin gariplere kastı ne?*” (112–9/10), “*Yoksa bu canlara hor mu bakılmış?*” (112–21) denilerek gurbetin âşık üzerindeki etkileri istifham sanatı ile ön plâna çıkarılmıştır.

Ben mi kaybolmuşum, vatan mı uzak?

Yollar beni arar, ben vatanımı,

Zor mu geri dönmek, yok mu yapacak?

Diller beni arar, ben vatanımı.

120. Şiir: *Bülbülü Koysalar Altın Kafese* adlı şiirde “*Binali kaldı mı eski sevdalar?*” (120–13) denilerek anlamı güçlendirmek için soru sorulmuştur.

...

Binali kaldı mı eski sevdalar?

*Yinede bu gönül eskiye dalar,
Yâr hasreti yüreğimi parçalar,
Gönül, dağlar aşıp gitmeyi yeğler.*

128. Şiir: *Kendilerinden Rahatsız Olanlar* adlı şiirde “Tezek yığınınından kale olur mu?”, “ Türk kanı taşıyan böyle olur mu?”, “Bu millet kimseye köle olur mu?” (128–17/18/19) denilerek anlamı güçlendirmek için sorular sorulmuştur.

...

Tezek yığınınından kale olur mu?

Türk kanı taşıyan böyle olur mu?

Bu millet kimseye köle olur mu?

Kölesini bulsun piç kuruları.

130. Şiir: *Mektup Bekleyen Asker* adlı şiirde “Dal budak kırıldı kurutulduk mu?”, “ Sevgiden, şefkatten arıtıldık mı?”, “Asker olduk diye unutulduk mu?” (130–13714/15) diyerek Âşık, yakınlarına olan sitemini istifham sanatı ile anlatmaya çalışmaktadır.

...

Dal budak kırıldı kurutulduk mu?

Sevgiden, şefkatten arıtıldık mı?

Asker olduk diye unutulduk mu?

Allah rızasına bir mektup yazın.

132. Şiir: *Gören Göz* adlı şiirde “Bu âlemde benim başka neyim var?” (132–3) denilerek anlamı güçlendirmek için soru sorulmuştur.

Benim Yaradan'dan bir dileğim var,

Veysel gibi gören göz versin bana.

Bu âlemde benim başka neyim var?

Sırrımı saklayan giz versin bana.

140. Şiir: *Güzel Görünür* adlı şiirde “*Dünya onun olsa neyine yarar?*” (140–15) denilerek anlamı güçlendirmek için soru sorulmuştur.

...

Bazı kul varına eylemez karar,

Dünya malı ile mutluluk arar,

Dünya onun olsa neyine yarar?

Hayale daldığı güzel görünür.

141. Şiir: *Hâlâ Heyecanı Var İnsanların* adlı şiirde “*Coniler yolcu mu, Türkler hancı mı?*”, “*ABD zorba mı, Türk dilenci mi?*”, “*Hangi petrol geri verir genci mi?*”, “*Hani neresinde kâr insanların?*” (141–9/10/11/12) diyerek Âşık, ülkede ve komşu ülkelerde yabancı devletlerin menfaati uğruna çevirdiği oyunlara dikkat çekmek için istifham sanatından faydalanmıştır.

...

Coniler yolcu mu, Türkler hancı mı?

ABD zorba mı, Türk dilenci mi?

Hangi petrol geri verir genci mi?

Hani neresinde kâr insanların?

153. Şiir: *Çok Özledim* adlı şiirde “*Neredesin ey gönlümün güneşi?*” (153–14) denilerek anlamı güçlendirmek için soru sorulmuştur.

...

Binali özledim ahabı, eşi,

Neredesin ey gönlümün güneşi?

Yüreğinde yanar hasret ateşi,

Çok özledim gözleri yaş dolanı.

154. Şiir: *Olabilir Mi?* adlı şiirde “*Atmayınca insan olabilir mi?*”, “*Satmayınca insan olabilir mi?*” (154–2/4) denilerek anlamı güçlendirmek için sorular sorulmuştur.

İnsan içindeki kini nefreti,

Atmayınca insan olabilir mi?

Hayırlı bilgiyi hoş muhabbeti,

Satmayınca insan olabilir mi?

155. Şiir: *Doksan Bin Şehit* adlı şiirde “*Binali bu aşka yeter mi lisan?*”, “*Duyar da perişan olmaz mı insan?*” (155–21/22) denilerek âşığın yaşamış olduğu duygular istifham sanatı ile ön plâna çıkarılmıştır.

...

Binali bu aşka yeter mi lisan?

Duyar da perişan olmaz mı insan?

İşte Sarıkamış böyle bir destan,

Doydum sızılarım, sunar yüreğim.

159. Şiir: *Eyler Misin Beni Yâr* adlı şiirde “*Göl olurda eyler misin beni yâr?*”, “*Dal olurda eyler misin beni yâr?*” (159–2/4), “*Bal olurda eyler misin beni yâr?*” (159–8), “*Gül olurda eyler misin beni yâr?*” (159–12), “*Çöl olurda eyler misin beni yâr?*” (159–16), “*Dil olurda eyler misin beni yâr?*” (159–20), “*Kul olurda eyler misin beni yâr?*” (159–24), “*Yıl olurda eyler misin beni yâr?*” (159–28) denilerek cevap amacı güdülmeyen sevgiliye sorular sorulmuştur.

Bahar seli gibi kopsam bayırdan,

Göl olurda eyler misin beni yâr?

Kızılma olsam kudret-i sırdan,

Dal olurda eyler misin beni yâr?

171. Şiir: *Sesin Gelmiyor* adlı şiirde “*Dökülürse ıslanmaz mı yaşa cam?*”, “*Çarpılırsa kırılmaz mı taş cam?*”, “*Sabır taşı mıyım taşım taşacam?*” (171–13/14/15) denilerek anlamı güçlendirmek için sorular sorulmuştur.

...

Dökülürse ıslanmaz mı yaşa cam?

Çarpılırsa kırılmaz mı taşa cam?

Sabır taşı mıyım taşım taşacam?

Dolmak üzereyim sesin gelmiyor.

174. Şiir: *Üzülsem Mi, Gülsem Mi?* adlı şiirde “Yıl tükendi üzülsem mi, gülsem mi” (174–4), “Yol tükendi üzülsem mi, gülsem mi?” (174–8), “Dal tükendi üzülsem mi, gülsem mi?” (174–12), “Pil tükendi üzülsem mi, gülsem mi?” (174–16) denilerek âşgın duyguları istifham sanatı ile ön plâna çıkarılmıştır.

Bugün eylül bitti ekime girdik,

Neredeyse bir yıl daha devirdik,

Ömür defterinden yaprak çevirdik,

Yıl tükendi üzülsem mi, gülsem mi?

194. Şiir: *Duymadın Yâr Feryadımı* adlı şiirde “Vefasız duymaya yok mu niyetin?” (194–1), “Pamuk mu tıkanı, bez mi basıldı?”, “Yoksa kulağına taş mı asıldı?” (194–9/10), “Radyolar adını çaldırmadı mı?”, “Ekranlar yüzünü güldürmedi mi?”, “Rüzgâra söyledim bildirmedi mi?” (194–13/14/15) diyerek Âşık, sevgiliye olan sitemini belirtmek için sevgiliye cevabını beklemeden sorular sormuştur.

Vefasız duymaya yok mu niyetin?

Duymadın yâr feryadımı sen benim.

Sesimi duyurmak çetin mi çetin,

Duymadın yâr feryadımı sen benim.

223. Şiir: *Oğul* adlı şiirde “Dost dosta açar mı hiç savaş oğul?” (223–20) denilerek anlamı güçlendirmek için soru sorulmuştur.

...

Cana can kat lâkin olma alıcı,

Kimse değil bu dünyada kalıcı,

Düşmanı görmeden çekme kılıcı,

Dost dostu açar mı hiç savaş oğul?

224. Şiir: *Nerde Ararsın?* adlı şiirde “İpek yorganda mı, tüy yatakta mı?”, “Mevlâ’yı ararsın divane gönül?”, “Bilmem gözün karada mı, akta mı?”, “Ne yana dönersin pervane gönül?” (224–1/2/3/4), “Ahbap mı olursun, el mi olursun?”, “Yolcu mu olursun, yol mu olursun?”, “Zehir mi olursun, bal mı olursun?”, “Koysalar dövseler havana gönül?” (224–5/6/7/8) denilerek kişileştirilmiş olan gönle cevabı beklenmeden sorular sorulmuştur.

İpek yorganda mı, tüy yatakta mı?

Mevlâ’yı ararsın divane gönül?

Bilmem gözün karada mı, akta mı?

Ne yana dönersin pervane gönül?

227. Şiir: *Ne Gördün?* adlı şiirde “Sağa sola baktın elde ne gördün?”, “Şu gidip geldiğin yolda ne gördün?”, (227–2/4), *Yaprakta ne gördün, dalda ne gördün?*” (227–8), “Gıybet nedir, dedikodu hangisi?”, “Zararın ziyanın adı hangisi?”, “Bin bir renk çiçeğin tadı hangisi?”, “Petekte ne gördün, balda ne gördün?” (227–9/10/11/12), “Bu âlemin sermayesi kâr nedir?”, “Cesur nedir, yiğit nedir, er nedir?” “Âşık nedir, maşuktaki sır nedir?”, “Bülbülde ne gördün, gülde ne gördün?” (227–13/14/15/16) denilerek âşığın vermek istediği mesaj istifham sanatı ile ön plâna çıkarılmıştır.

Başını önüne yıkmayan insan,

Sağa sola baktın elde ne gördün?

Sabah namazına kalkmayan insan,

Şu gidip geldiğin yolda ne gördün?

232. Şiir: *Kız Görmesi* adlı şiirde “Can geliyor birileri demez mi?” (232–4), “Dün geliyor birileri demez mi?” (232–8), “Sin geliyor birileri demez mi?” (232–12), “Kin geliyor birileri demez mi?” (232–16), “Gün geliyor birileri demez mi?” (232–20), “Tan geliyor birileri demez mi?” (232–24), “Cin geliyor birileri demez mi?” (232–28), “Vin geliyor birileri demez mi?” (232–32), “Lan geliyor birileri demez mi?” (232–36), “Han geliyor birileri demez mi?” (232–40) diyerek Âşık,

nişanlısını ilk görmeye gittiğinde yaşamış olduğu olayları istifham sanatı ile dile getirmiştir.

Erzurum garında bozuldu tren,

Dört saat tehire çalındı siren,

Beni otobüse doğru götüren,

Can geliyor birileri demez mi?

242. Şiir: Korku adlı şiirde “Ey bulut, sendeki bu keder nedir?”, “Ey yaprak, sendeki bu korku nedir?” (242–1/3), “Çiçek nerden aldın sen bu renkleri?”, “Hangi kalem çizdi bu benekleri?”, “Bu kokunun membaını de bari?”, “Davan nedir, kime hizmet edersin?” (242–5/6/7/8), “Ey baykuş, bu dehşet bakışın neden?”, “Ey güneş, bu sıcak yakışın neden?”, “Ey dere, bu coşkun akışın neden?”, “Vuslat ummana mı, kime gidersin?” (242–9/10/11/12), “Yılan sürünmekte, kuş nasıl uçar?”, “Ey âşık, sen ne davası güdersin?” (242–14/16), denilerek anlamı güçlendirmek için sorular sorulmuştur.

Ey bulut, sendeki bu keder nedir?

Yağmur olur gözyaşların süzersin.

Ey yaprak, sendeki bu korku nedir?

En sağlam dallarda bile titrersin.

249. Şiir: De Get Anam Benim Sennen İşim Yok adlı şiirde “Sendeki bu hava poz neyin nesi?”, “Ayağınнан çıkan toz neyin nesi?” (249–1/3) denilerek anlamı güçlendirmek için sorular sorulmuştur.

Sendeki bu hava poz neyin nesi?

De get anam benim sennen işim yok.

Ayağınнан çıkan toz neyin nesi?

De get anam benim sennen işim yok.

254. Şiir: Ey İsrail Dinle Beni adlı şiirde “Sen oradasın ya vicdanın nerde?”, “Ben Müslüman, senin imanının nerde?” (254–2/4), “Ebabil taş atsa amanının nerde?” (254–8), “Katlettiğin çocuk, düşmanın nerde?” (254–12), “Yüzde yüz vahşîsin,

insanın nerde?” (254–16), “Derdin imansızlık dermanın nerde?” (254–20), “Masumlara yetiş kervanın nerde?” (254–24) diyerek Âşık, İsrail’e karşı olan tepkisini belirtmek için istifham sanatından faydalanmıştır.

Ey İsrail oku beni, duy beni,

Sen oradasın ya vicdanın nerde?

Bir masumun yerine de koy beni,

Ben Müslüman, senin imanın nerde?

258. Şiir: *Düş Andığımız* adlı şiirde “*Peki, ne abdestten üşendiğimiz?*” (258–2), “*Arada ölüm mü hoş andığımız?*” (258–12), “*Biz bu amel ile kime gideriz?*”, “*Binali der Yaradan’a ne deriz?*” (258–13/14) denilerek anlamı güçlendirmek için sorular sorulmuştur.

Müslüman’ım diye bağırdık durduk,

Peki, ne abdestten üşendiğimiz?

Lüzumsuz işlerle bedeni yorduk,

Olmaz on dakika boşandığımız.

262. Şiir: *Akıl Mı İleri Baş Mı İleri?* adlı şiirde “*Toprak mı ileri, taş mı ileri?*”, “*Akıl mı ileri, baş mı ileri?*” (262–2/4), “*Hangisi felâket, hangisi rahmet?*”, “*Yağmur mu ileri, yağ mı ileri?*” (262–7/8), “*Hangisinde kelâm hâsıla gelir?*”, “*Dudak mı ileri, diş mi ileri?*” (262–11/12), “*İnsan dünyalık mı, yoksa ahretlik?*”, “*Sana ne anlatır taştaki sertlik?*”, “*Hangisinde saklı yiğitlik, mertlik?*”, “*Yürek mi ileri, döş mü ileri?*” (262–13/14/15/16), “*Binali der, hâkî katın ne senin?*”, “*Dünyadaki saltanatın ne senin?*”, “*İnancın ne, itikadın ne senin?*”, “*Altı mı ileri, beş mi iler?*” (262–17/18/19/20) denilerek anlamı güçlendirmek için sorular sorulmuştur.

Dinle sözlerimi cefakâr benim,

Toprak mı ileri, taş mı ileri?

İnsan mahlûkatın en şereflişi,

Akıl mı ileri, baş mı ileri?

263. Şiir: *Benzemez Mi Birbirine Arzular?* adlı şiirde “*Ne düşünüyorsun, neden bu efkâr?*”, “*Yoksa askerde bir sevdiğin mi var?*”, “*Mümkün mü acaba yardım edeyim?*”, “*Benzemez mi birbirine arzular?*” (262–1/2/3/4) denilerek anlamı güçlendirmek için sorular sorulmuştur.

Ne düşünüyorsun, neden bu efkâr?

Yoksa askerde bir sevdiğin mi var?

Mümkün mü acaba yardım edeyim?

Benzemez mi birbirine arzular?

268. Şiir: *Benden Öte Mi?* adlı şiirde “*Yorduğun ben miyim benden öte mi?*”, “*Gördüğün ben miyim benden öte mi?*” (268–2/4), “*Kurduğun ben miyim benden öte mi?*” (268–8), “*Yerdiğin ben miyim benden öte mi?*” (268–12), “*Kırdığın ben miyim benden öte mi?*” (268–16), “*Sana çok mu sadık senin halefin?*”, “*Kimin hizmetinde tımbırdar tefin?*”, “*İnancım mı, bedenim mi hedefin?*”, “*Vurduğun ben miyim benden öte mi?*” (268–17/18/19/20), “*Binali varlığın naçiz beden mi?*”, “*Hak ile batılda dava güden mi?*”, “*Nefsim helak olan sen misin ben mi?*”, “*Sorduğun ben miyim benden öte mi?*” (268–21/22/23/24) diyerek Âşık, kişileştirmiş olduğu nefse cevap amacı gütmekten sorular sormuştur.

Ey nefsim her yerde çıktın yoluma,

Yorduğun ben miyim benden öte mi?

Güldüğün yetmez mi miskin hâlime,

Gördüğün ben miyim benden öte mi?

271. Şiir: *Sende Kalsın* adlı şiirde “*Yüreğimde bu heyecan var niye?*”, “*Bu garibe umut verdin yâr niye?*”, “*Dağ değilsem başımdaki kar niye?*”, “*Ben ateş almışım kar sende kalsın*” (271–5/6/7/8) diyerek Âşık, istifham sanatı ile sevgiliye olan sitemini dile getirmiştir.

...

Yüreğimde bu heyecan var niye?

Bu garibe umut verdin yâr niye?

Dağ değilsem başımdaki kar niye?

Ben ateş almışım kar sende kalsın.

284. Şiir: Yele Verdin Sen adlı şiirde “*Ey Binali boş kalır mı bu kefe?*” (284–17) denilerek anlamı güçlendirmek için soru sorulmuştur.

...

Ey Binali boş kalır mı bu kefe?

Hak diyerek yürür isen hedefe,

Bir zamanda Ümeyye bin Halef’e,

Hazreti Bilal’i köle verdin sen.

B–8. Şiir: Huzurluyum Değmeyin adlı şiirde “*Boğazımdan geçmez karnım doyar mı?*”, “*Evlatlarım feryadımı duyar mı?*”, “*Huzurevi bende huzur koyar mı?*” (8–16/17/18) diyerek insanların yaşlanınca huzurevine atılmasını eleştiren Âşık, konuya dikkat çekmek istifham sanatından faydalanmıştır.

...

Boğazımdan geçmez karnım doyar mı?

Evlatlarım feryadımı duyar mı?

Huzurevi bende huzur koyar mı?

Ben evimde huzurluyum değmeyin,

Tabip doktor istemem yaramı ellemeyin.

B–15. Şiir: Sildin Mi Beni? adlı şiirde “*Hani çok sevmiştik bildin mi beni?*”, “*Kesin söz vermiştik bildin mi beni?*”, “*Gönül defterinden sildin mi beni?*” (15–2/4/5) denilerek anlamı güçlendirmek için sorular sorulmuştur.

Ne çabuk unuttun ey vefasız yâr,

Hani çok sevmiştik bildin mi beni?

Birde bizim bize ikrarımız var,

Kesin söz vermiştik bildin mi beni?

Gönül defterinden sildin mi beni?

N-12. Şiir: *Kanım Donuyor* adlı şiirde “Nasıl görmez dünya bunca çirkefi?” (12-1) denilerek duruma dikkat çekmek için soru sorulmuştur.

Nasıl görmez dünya bunca çirkefi?

Sergiler serdikçe kanım donuyor.

Birde yordakçılar çaldıkça tefi,

Tavizler verdikçe kanım donuyor.

N-15. Şiir: *Dede Eeee* adlı şiirde “Yirmisinde görüldüğün ne hikmet?”, “Tek gömleğe sarındığın ne hikmet?” (5-2/4), “Ben mi yaşlı gördüm dünkü uşağı?”, “Rampalarda erindiğin ne hikmet?” (5-5/8), “Ben mi yanlış gördüm gerçek mi bele?”, “Akşam sabah sürüldüğün ne hikmet?” (5-9/12), “Ya gençliğe yerindiğin ne hikmet?” (5-16) denilerek anlamı güçlendirmek için sorular sorulmuştur.

Mademki dedesin dede gibi dur,

Yirmisinde görüldüğün ne hikmet?

Yanında bir baston, gözlük bulundur,

Tek gömleğe sarındığın ne hikmet?

N-19. Şiir: *İnşallah* adlı şiirde “Bush'umu sorarsın, insan mı acep?” (19-17) denilerek anlamı güçlendirmek için soru sorulmuştur.

...

Bush'umu sorarsın, insan mı acep?

Kan emici vampir, arar hep sebep,

Yiğide yazıktır, kendi gibi kelp,

Tutar kuyruğunu çeker inşallah.

A-1. Şiir: *Sevda Üzerine* adlı atışmada “Onun olmadığı neresi vardır?” (1-13) denilerek anlamı güçlendirmek için soru sorulmuştur.

...

Onun olmadığı neresi vardır?

*Şu benim gönlümde yarası vardır,
Birde o zalimin karası vardır,
Balığın sudaki izidir sevda.*

7.5.8. Mübalâğa (Abartma) Sanatı

Mübalâğa, bir niteliğin, fiilin veya durumun gerçekleşmesi zor hatta imkânsız dereceye çıkarılarak, abartılarak ifade edilmesidir.¹⁷⁸

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde tespit edilen mübalâğa sanatı:

2. Şiir: *Asker Olunca* adlı şiirde “*Bir tek karışına bin canım feda*” (2–23) diyerek Âşık, vatan sevgisini anlatmak için mübalâğa sanatına başvurmuştur.

...

Binali ölmedi şehit şüheda,

Vatanın kadrini bilir mi geda?

Bir tek karışına bin canım feda,

Ver verebilirsen asker olunca.

4. Şiir: *Can Çanakkale* adlı şiirde “*Surların var şehitlerle örülmüş*” (4–1), “*Avucuma alsam sıksam toprağı*”, “*Süzülür elimden kan Çanakkale*” (4–7/8), “*Seni anlatmaya yetmiyor lisan*”, “*Akıl iflâs eder delirir insan*” (4–13/14), “*Seninle ufukta kaybolur güneş*”, “*Seninle ağarır tan Çanakkale*” (4–23/24) diyerek Âşık, tarihimizde önemli bir yere sahip olan Çanakkale Savaşı'nda yaşanan dehşet verici ortamı ve kahramanlığı anlatmak için mübalâğa sanatına başvurmuştur.

Surların var şehitlerle örülmüş,

Kurbanın binlerce can Çanakkale.

Böyle asil millet nerde görülmüş?

Tarihe yazdırmış şan Çanakkale.

¹⁷⁸ Yekta Saraç, *Eski Türk Edebiyatına Giriş: Söz Sanatları*, s. 47.

5. Şiir: *Aydın'ın Neyi Güzel* adlı şiirde “*Dağlarında akar yağı Aydın'ın*” (5–2), “*Buzdoğan'da hayat veren su güzel*” (5–14) denilerek Aydın'ın güzelliği ve özellikleri dile getirilirken abartma yapılmıştır.

Bir harika diyar Ege Bölgesi,

Dağlarında akar yağı Aydın'ın.

Ovalarda olur türlü meyvesi,

Narenciye solu sağı Aydın'ın.

10. Şiir: *Merhamet Eyle* adlı şiirde “*Aşkımız Mecnun'a, Leyla'ya eştir*”, “*Cemalin gözüme sanki güneştir*”, “*Sevdan yüreğimde yanan ateştir*” (10–13/14/15) denilerek âşkın sevgiliye olan aşkı ve sevgilinin güzelliği ifade edilirken mübalâğa yapılmıştır.

...

Aşkımız Mecnun'a, Leyla'ya eştir,

Cemalin gözüme sanki güneştir,

Sevdan yüreğimde yanan ateştir,

Söz müdür güzelim merhamet eyle?

13. Şiir: *Bayrak Sevgimiz* adlı şiirde “*Beş yüz kurşun değse tınmaz postuna*” (13–14) denilerek âşkın vatana ve bayrağa olan sevgisinin büyüklüğü ile ilgili abartma yapılmıştır.

...

Binali der sadık kalır dostuna,

Beş yüz kurşun değse tınmaz postuna,

Örtü yapar tabutunun üstüne,

Basar bayrağını bağrına yavrum.

26. Şiir: *Gözümde Her Zaman Yaş Oldu Benim* adlı şiirde “*Anamdan doğalı gülmedi yüzüm*”, “*Gözümde her zaman yaş oldu benim*” (26–1/2), “*Baharım*

kayboldu yazım tükendi”, “Ömrümün her günü kış oldu benim” (26–27/28) denilerek âşığın sevgili yolunda çektiği acının büyüklüğü abartılmıştır.

Anamdan doğal gülmedi yüzüm,

Gözümde her zaman yaş oldu benim.

Ne yana döndüysem kavruldu özüm,

Dertlerim bir iken beş oldu benim.

29. Şiir: *Anlayamadım* adlı şiirde “*Binali'yim kurumadı gözyaşım*”, “*Dostum çile oldu, gam arkadaşım*”, “*Mutluluk ne demek anlayamadım*” (29–17/19/20) denilerek çekilen acının büyüklüğü ile ilgili abartma yapılmıştır.

...

Binali'yim kurumadı gözyaşım,

Sevdayla ağırdı belalı başım,

Dostum çile oldu, gam arkadaşım,

Mutluluk ne demek anlayamadım.

30. Şiir: *Ana Biliriz* adlı şiirde “*Vatan için can verimiz bin kere*” (30–18) diyerek Âşık, vatan sevgisinin büyüklüğünü anlatmak için mübalâğa sanatına başvurmuştur.

...

Çağrılınca üşenmeyiz sefere,

Vatan için can verimiz bin kere,

Oğlumuzu göndeririz askere,

Kurbanın elinde kına biliriz.

39. Şiir: *Bizde Gördüm Ben Seni* adlı şiirde “*Güneş gibi doğup, geri batan sen*” (39–13), “*Dünyada görmedim senin dengini*”, “*Her çiçekte nazar ettim rengini*” (39–21/23) denilerek Dede Korkut’un Türk kültüründeki önemini abartılarak anlatılmıştır.

...

Güneş gibi doğup, geri batan sen,

Boyunu, soyunu hoş anlatan sen,

Mücevheri pazarında satan sen,

Gizde gördüm, lâlde gördüm ben seni.

45. Şiir: *Güzel* adlı şiirde “*Irmağa döndükçe gözyaşlarımız*” (45–1) denilerek âşığın sevgili yolunda çektiği acının büyüklüğü ile ilgili abartma yapılmıştır.

Irmağa döndükçe gözyaşlarımız,

Her cefaya göğüs gerişin güzel.

Aşkın cephesinde savaşlarımız,

Serini sevdaya verişin güzel.

49. Şiir: *Yorulmuşum Ben* adlı şiirde “*Bahar seli gibi çok ağlamışım*”, “*Bir gülümsemişim bin ağlamışım*” (49–9/11) denilerek aşkına karşılık bulamayan âşığın çekmiş olduğu üzüntünün büyüklüğü ile ilgili abartma yapılmıştır.

Bahar seli gibi çok ağlamışım,

Hep vefasızlara bel bağlamışım,

Bir gülümsemişim bin ağlamışım,

Bozuk saat gibi kurulmuşum ben.

54. Şiir: *Yok Olmuşsun Yok* adlı şiirde “*Kanat çırpım dağlar denizler aştım*”, “*Baktım dalgalarda yok olmuşsun yok*” (54–3/4) denilerek âşık tarafından vefasız sevgili için yapılan uğraşlar abartılmıştır.

Yine saatlerce boşa uğraştım,

Baktım sayfalarda yok olmuşsun yok.

Kanat çırpım dağlar denizler aştım,

Baktım dalgalarda yok olmuşsun yok.

57. Şiir: *Âşığı Öldüren Naz İmiş Meğer* adlı şiirde “*Mecnun'un sevdası az imiş meğer*” (57–8) denilerek âşığın sevgiliye olan aşkının büyüklüğü abartılmıştır.

...

Gün be gün artıyor benim kederim,

Beni yerden yere vurdu kaderim,

Aşka gömüldükçe yandı içerim,

Mecnun'un sevdası az imiş meğer.

65. Şiir: *Sinsi Sinsi Birileri İzledi* adlı şiirde “*Haykırdı gökleri yırtarcasına*” (65–22) denilerek bağırma eylemi abartılmıştır.

...

Allah dedi kuvvet geldi kasına,

Haykırdı gökleri yırtarcasına,

Tetiğe yüklendi son defasına,

Bir lâv çıktı bin serseri izledi.

68. Şiir: *Hicran Yarasıdır Değil Mi Gönül?* adlı şiirde “*Derdim çoktur okyanustan, denizden*” (68–14) denilerek derdin büyüklüğü ile ilgili abartma yapılmıştır.

...

Kime bahsedeyim bendeki gizden,

Derdim çoktur okyanustan, denizden,

Merhamet beklemek merhametsizden,

Vicdan yarasıdır değil mi gönül?

75. Şiir: *Türcan Bacım* adlı şiirde “*Bin bir harçtan merhem yaptım yoğurdum*”, “*Ezdim can evime Türcan bacımı*” (75–19/20) denilerek âşığın Türcan Hanım’a olan sevgisinin büyüklüğü ile ilgili abartma yapılmıştır.

...

*Yolun düşse buyur diye çağırdım,
Bir bacım daha var dedim bağırdım,
Bin bir harçtan merhem yaptım yoğurdum,
Ezdim can evime Türcan bacımı.*

82. Şiir: *Bazen Bana Acı Veren Yine Sen* adlı şiirde “*Mehtabı gibisin gecelerimin*”, “*Sabahımda doğan güneş yine sen*” (82–1/2) denilerek sevgilinin güzelliği ile ilgili abartma yapılmıştır.

*Mehtabı gibisin gecelerimin,
Sabahımda doğan güneş yine sen.
Hançeri gibisin yaralarımın,
İlacımı veren tabip yine sen.*

90. Şiir: *Gül Beni Üzer* adlı şiirde “*Sevda pınarında aktım, çağladım*”, “*Gözlerimden akan sel beni üzer*” (90–6/8) denilerek çekilen üzüntünün büyüklüğü ile ilgili abartma yapılmıştır.

...
*Resmine baktıkça bağrım dağladım,
Sevda pınarında aktım, çağladım,
Umutsuz umutsuz baktım ağladım,
Gözlerimden akan sel beni üzer.*

92. Şiir: *Sen Bir Tarafa* adlı şiirde “*Bir kuzuyu bir seferde yutardın*” (92–18) denilerek insanların içinde bulunduğu gaflet ve kibir duygusunun büyüklüğü ile ilgili abartma yapılmıştır.

...
*Kuvvetliyim diye hava atardın,
Bir kuzuyu bir seferde yutardın,
Hani pehlivandın güreş tutardın,*

Meydan bir tarafta, sen bir tarafta.

104. Şiir: *Şiir Var Ki Kızılır* adlı şiirde “*Şiir var çevresi altın sırmalı*”, “*Şiir âlemlerde tur attırmalı*” (104–13/15), “*Şiir var yük olur mülkü bitirir*”, “*Şiir var taç olur başa oturur*” (104–18/19), “*Şiir inci ak gerdana dizilir*”, “*Şiir yoldur gezildikçe gezilir*” (104–25/27), “*Şiir var yücedir, Ağrı Dağı’dır*” (104–30) diyerek Âşık, güzel ve anlamlı şiirin önemini vurgulamak için mübalâğa sanatına başvurmuştur.

...

Şiir var çevresi altın sırmalı,

Şiir var ki yüz bin puan vermeli,

Şiir âlemlerde tur attırmalı,

Gezmeyeyim dedim dayanamadım.

141. Şiir: *Hâlâ Heyecanı Var İnsanların* adlı şiirde “*Sel olup aksa da oğlunun kanı*” (141–17) diyerek Âşık, savaşın getirmiş olduğu olumsuz sonuçları vurgulamak için mübalâğa sanatına başvurmuştur.

...

Sel olup aksa da oğlunun kanı,

Göğsü siper olur korur vatani,

Biyolojik savaş başlarsa hani,

O zaman işleri zor insanların.

166. Şiir: *Yalançı* adlı şiirde “*Sallanış belki değer min cana*” (166–9) denilerek sevgilinin güzelliği ile ilgili abartma yapılmıştır.

...

Sallanış belki değer min cana,

Avcı kimi bahar yavru ceylâna,

Gaş indirdi başın eydi bir yana,

Ele mehul mahzun bahdı yalançı.

167. Şiir: *Gel Deyin Bana* adlı şiirde “*Cefa kattım gözyaşıyla pişirdim*”, “*Sefinemi yedi derya aşırdım*” (167–6/7), “*Sevda ile ciğerlerim dağladım*”, “*Ah çekerek gece gündüz ağladım*”, “*Emareyi zincirlere bağladım*” (167–9/10/11), “*Dalar ilmin ummanında yüzerdim*”, “*Muhabbete damla damla sızardım*” (167–18/19), “*Binali'yim terazide tartıldım*”, “*Parça parça, dirhem dirhem satıldım*” (167–21/22) denilerek ilâhi aşka talip olan âşığın ilâhi aşk yolunda nefsini dizginlemek için çekmiş olduğu cefanın büyüklüğü ile ilgili abartma yapılmıştır.

...

Ben kendimi bir ocağa düşürdüm,

Cefa kattım gözyaşıyla pişirdim,

Sefinemi yedi derya aşırdım,

İster yolcu, ister yol diyin bana.

177. Şiir: *Tanımadı Muhannet* adlı şiirde “*Bir gün görüşmezsek güneş batmazdı*”, “*Rüyasında ben olmadan yatmazdı*” (177–13/14) denilerek âşığın sevgiliye olan aşkının büyüklüğü ile ilgili abartma yapılmıştır.

...

Bir gün görüşmezsek güneş batmazdı,

Rüyasında ben olmadan yatmazdı,

Yiyip içtiğimiz ayrı gitmezdi,

Beni gördü tanımadı muhannet.

186. Şiir: *Kadir Gecesi* adlı şiirde “*Bu gece gözyaşı sel oldu aktı*” (186–13) denilerek Kadir Gecesi’nde Müslümanlarda oluşan manevî duygunun büyüklüğü ile ilgili abartma yapılmıştır.

...

Bu gece gözyaşı sel oldu aktı,

Sana sığınanın sayısı çoktu,

Asasıyla Nil’i böldü, bıraktı,

Musa'yı oradan çıkaran Mevlâ'm.

193. Şiir: *Dur Diyemedim* adlı şiirde “Gözyaşlarım kurumadı suç bende” (193–3), “Sevda yüreğime saldı velvele”, “Göz çeşmeye döndü, gözyaşı sele”, “Gönül diyarımda koptu zelzele”, “Parçalanan faya dur diyemedim” (193–17/18/19/20) denilerek âşığın vefasız sevgiliden dolayı yaşamış olduğu üzüntünün büyüklüğü abartılmıştır.

...

Ne iktidar kaldı, ne de güç bende,

Çekilen cefaya dur diyemedim.

Gözyaşlarım kurumadı suç bende,

Akılsız kafaya dur diyemedim.

198. Şiir: *Dayanamazsın* adlı şiirde “Bentler dayandırmaz gözyaşlarımı”, “Selime dokunsan dayanamazsın” (198–7/8), “Akar gözyaşların olmaz mı nehir?”, “Ağzımdan bal değil akıyor zehir” (198–18/19) denilerek âşığın akrabalarına ve dostlarına karşı duymuş olduğu hasret duygusu abartılmıştır.

...

Bilir misin gönül savaşlarımı?

Özledim siz gibi gardaşlarımı,

Bentler dayandırmaz gözyaşlarımı,

Selime dokunsan dayanamazsın.

209. Şiir: *İş Değil Zalim* adlı şiirde “Elveda deyince bin kez öldürdün”, (209–9), “Gözlerimden akan kandır, hicrandır” (209–15), “Uyku yaban oldu gözümü tutmaz”, “Romanlara sığmaz beş değil zalim” (209–18/19) denilerek âşığı terk eden sevgilinin ardından âşığın çekmiş olduğu üzüntünün büyüklüğü abartılmıştır.

...

Elveda deyince bin kez öldürdün,

Yüzüme gülünce beni güldürdün,

*Sen benim gönlüme sevgi doldurdun,
Kalbimdeki yerin boş değil zalim.*

214. Şiir: *İhtiyacım Kalmadı* adlı şiirde “*Baktım hurilerde soyunu gördüm*”, “*Serviyi seyrettim, boyunu gördüm*” (214–9/11) denilerek sevgilinin güzelliği ve boyu ile ilgili abartma yapılmıştır.

...

***Baktım hurilerde soyunu gördüm,**
Güzel ahlâkını huyunu gördüm,
Serviyi seyrettim, boyunu gördüm,
Daha sana ihtiyacım kalmadı.*

221. Şiir: *Rüyalarımda* adlı şiirde “*Ay ile güneşi gördüm yüzünde*” (221–6) denilerek sevgilinin güzelliği ile ilgili abartma yapılmıştır.

...

***Bütün güzellikler senin özünde,**
Ay ile güneşi gördüm yüzünde,
Başım dizlerinde, gözüm gözünde,
Sana gönül verdim rüyalarımda.*

247. Şiir: *Boyuna Senin* adlı şiirde “*Senin bir gecende bin ay yaşadım*” (247–19) denilerek âşkın sevgiliye olan aşkının büyüklüğü abartılmıştır.

...

***Binli sırtıma takva döşedim,**
Sende bütün kötülerini boşadım,
Senin bir gecende bin ay yaşadım,
Her akşam uzandım meyine senin.*

257. Şiir: *Duyabilene* adlı şiirde “*Gönlümüz göl, gözyaşımız nehirdir*” (257–14) ilâhî aşk yolunda çekilen cefanın büyüklüğü ile ilgili abartma yapılmıştır.

...

Çektiğimiz cefa ile kahırdır,

Gönlümüz göl, gözyaşımız nehirdir,

Meyvesi tatlıdır, kendi zehirdir,

Sabır bir izzettir yiyebilene.

263. Şiir: Bezemez Mi Birbirine Arzular? adlı şiirde “Gözlerin buluttur, yağmur yaşların”, “Kırpiklerin deprem, rüzgâr kaşların”, “Ağzın hayat köşkü, yorgan saçların” (263–13/14/15) diyerek Âşık, sevgilinin güzelliğini anlatmak için mübalâğa sanatına başvurmuştur.

...

Gözlerin buluttur, yağmur yaşların,

Kırpiklerin deprem, rüzgâr kaşların,

Ağzın hayat köşkü, yorgan saçların,

Bu âşık altında soluksuz yatar.

272. Şiir: Sevdiğim adlı şiirde “Gece yollarında fener olayım”, “Gündüz etrafında döner olayım”, “Kara gözden akan pınar olayım” (172–5/6/7), “Akan gözyaşıma Tuna deseler” (172–9) denilerek âşığın sevgiliye olan aşkının büyüklüğü ile ilgili mübalâğa yapılmıştır.

...

Gece yollarında fener olayım,

Gündüz etrafında döner olayım,

Kara gözden akan pınar olayım,

Al yanak üstünde bene sevdiğim.

280. Şiir: Yalanlama adlı şiirde “Bir çekirdek buldum bahçeye ekтім”, “Birkaç günde koca koca dal oldu”, “Her gün kahve fincanıyla su döktüm”, “Çiçekleri pembe, sarı, al oldu” (280–1/2/3/4), “Dal budağı birbirine karıştı”,

“Olgunlaştı birkaç günde yetişti”, “Dallarında salatalık yetişti”, “Günden güne hasılatı bol oldu” (280–5/6/7/8), “Kök saldı toprağı tuttu derinden”, “Deprem oldu sarsılmadı yerinden”, “Arılar öz aldı çiçeklerinden”, “Her çiçekten yetmiş kovan bal oldu” (280–9/10/11/12), “Gün geçtikçe bahçem bezendi durdu”, “Alanlar satanlar kazandı durdu”, “Serviden ziyade uzandı durdu”, “Gölgesinde aslan, kaplan, fil oldu” (280–13/14/15/16), “Vinçler ile bir tezgâha koydurdum”, “Sondaj ile ortasını oydurdum”, “Yarısının kabuğunu soydurdum”, “Ankara’dan İstanbul’a yol oldu” (280–17/18/19/20), “Birisine dalgıçları daldırdım”, “Birisini karıncaya aldirdim”, “Birinin suyundan baraj doldurdum”, “Van gölünden daha büyük göl oldu” (280–21/22/23/24), “Birisine çıktım ayı seyrettim”, “Gökte yıldızlarla muhabbet ettim”, “Son model cip ile son sürat gittim”, “Bir ucuna varamadım yıl oldu” (280–25/26/27/28), “Demirciler körük kurdu küllendi”, “Bir çekirdek ile yüz at nallandı”, “Serçe kondu bir yaprağı sallandı”, “Japonya’da tsunami sel oldu” (280–29/30/31/32) denilerek bir çekirdeğin toprağa ekilmesi sonucunda gerçekleşmesi mümkün olmayacak bir şekilde uzaması, vermiş olduğu ürünler ve etkileri mübalâğa sanatı ile dile getirilmiştir.

Bir çekirdek buldum bahçeye ekim,

Birkaç günde koca koca dal oldu.

Her gün kahve fincanıyla su döktüm,

Çiçekleri pembe, sarı, al oldu.

290. Şiir: *Sevda Diyorlar* adlı şiirde “Sevda lının gözü akan pınardır”, (10–3), “Sevda lının gözü ızdırıp nehri”, “Şahinin pençesi, yılanın zehri” (10–13/14) denilerek üzüntüsünün büyüklüğü ile ilgili abartma yapılmıştır.

...

Sevda nın tarifi çetindir, zordur,

Delinin adına sevda diyorlar.

Sevda lının gözü akan pınardır,

Selin’in adına sevda diyorlar.

B-9. Şiir: *Tutağım* adlı şiirde “Üstüne nur yağar gün batışında” (9-11) diyerek Âşık, doğup büyüdüğü Tutağ’ın güzelliğini anlatmak için mübalâğa sanatına başvurmuştur.

...

Üstüne nur yağar gün batışında,

Misafirperverlik temel taşında,

Ârif meclisinin köşe başında,

Sofraya şairler sunan Tutağım.

Sanki bir diyar-ı Kenan Tutağım.

N-23. Şiir: *Güller Utanır* adlı şiirde “Gözlerimden akan yaşın yanında”, “Bulutlar utanır, seller utanır”, “Bağrıma bastığım taşın yanında”, “Bülbüller utanır, güller utanır” (23-1/2/3/4), “Derdimi dinlerse sallanır kaya”, “Güneş, ışığını vermez dünyaya”, “Gülerek arkamdan el sallamaya”, “Yapraklar utanır, dallar utanır” (23-10/11/12), “Yıldızlar eğilir yerlere değer”, “Peteklere küser arılar meğer”, “Çiçekler utanır, ballar utanır” (23-1/2/3/4), “Parmaklar utanır, eller utanır” (23-16) denilerek âşığın sevgili yolunda çekmiş olduğu acının ve hüznün büyüklüğü ile ilgili abartma yapılmıştır.

Gözlerimden akan yaşın yanında,

Bulutlar utanır, seller utanır.

Bağrıma bastığım taşın yanında,

Bülbüller utanır, güller utanır.

A-1. Şiir: *Sevda Üzerine* adlı atışmada “Sevda gözyaşıyla coşarmış çaylar”, “Yıldan uzun olmuş haftalar, aylar” (1-9/10), “Sevda bir denizdir, sevda bir dağdır”, “Sevda ölenler şehittir, sağdır”, “Sevda bir meyvedir, sevda bir bağdır” (1-17/18/19) denilerek sevdanın tanımı ve etkisi mübalâğa sanatı ile anlatılmaya çalışılmıştır.

...

Sevda gözyaşıyla coşarmış çaylar,

Yıldan uzun olmuş haftalar, aylar,

Sevda diyarında yorulmuş taylar,

Deli yüreklerin gizidir sevda.

A-3. Şiir: *Binali Kılıç İle Aytaç Sırrani Atışması* adlı atışmada “Öyle âşıktım ki nazlı yârıma”, “Bülbül bile hayret etti zarıma”, “Mendil dayanmıyor gözyaşlarıma” (3-29/30/31) denilerek âşığın sevgiliye olan aşkının büyüklüğü ile ilgili abartma yapılmıştır.

...

Öyle âşıktım ki nazlı yârıma,

Bülbül bile hayret etti zarıma,

Mendil dayanmıyor gözyaşlarıma,

Dardan dara, selden sele düştüm ben.

A-6. Şiir: *Âşık Muhsin Özen, Âşık Binali Kılıç Atışması* adlı atışmada “Gönül dostlarımı unutamadım”, “Bir ton mendil ile kurutamadım”, “Yaş olup gözüme dolan gurbeti” (6-27/28) denilerek âşığın gurbetteyken memleketine ve sevdiklerine olan özleminin büyüklüğü ile ilgili abartma yapılmıştır.

...

Ne yapsam ben beni avutamadım,

Gönül dostlarımı unutamadım,

Bir ton mendil ile kurutamadım,

Yaş olup gözüme dolan gurbeti.

7.5.9. Nida

Söze doğallık ve güzellik katmak için birisine/birilerine hitap etmeye nida denir.¹⁷⁹ Çoğu zaman ‘ey, ya, vah, eyvah...’ vb. edatlarla yapılır.¹⁸⁰

¹⁷⁹ Menderes Coşkun, *Sözün Büyüsü Edebi Sanatlar*, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2010, s. 206.

¹⁸⁰ Numan Külekçi, *Açıklamalar ve Örneklerle Edebi Sanatlar*, s. 163.

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde tespit edilen nida sanatı:

9. Şiir: *Yâra Doğru Giden Yolda Yol Alır* adlı şiirde “*Uyan ey Binali ölüm mutlaktır*” (9–17) diyerek Âşık, ey nidasıyla kendisine seslenmektedir.

...

Uyan ey Binali ölüm mutlaktır.

Bilir misin sonun ne olacaktır?

Semavî kitabın dördü de haktır.

Çara doğru giden yolda yol alır.

16. Şiir: *Ya Rab* adlı şiirde “*Hiç nasip değil mi gülmemiz ya Rab?*” (16–2/4/8/12/16/20/24/28/32/36/40) denilerek ya nidasıyla Allah’a seslenilmektedir.

Biz bu kadar zulme müstahak mıyız?

Hiç nasip değil mi gülmemiz ya Rab?

Bir gün kurtuluşa çıkacak mıyız?

Nedir bu her telden çalmamız ya Rab?

25. Şiir: *Ağladım* adlı şiirde “*Ey Binali sen kendini bilesin*” (25–17) diyerek Âşık, ey nidasıyla kendisine seslenmektedir.

...

Ey Binali sen kendini bilesin,

Bu sınavda ecr-i sevap alasın,

Bu âlemde neyin var ki gülesin,

Yas dediler yasa daldım ağladım.

45. Şiir: *Güzel* adlı şiirde “*Ey Binali bu sevdalı serinle*” (45–13) diyerek Âşık, ey nidasıyla kendisine seslenmektedir.

...

Ey Binali bu sevdalı serinle,

Mutlu olamadın emellerinle,

Usanıp bıkmadan ak ellerinle,

Hasret gergefini örüşün güzel.

78. Şiir: *Bir Rüya* adlı şiirde “*Behey kara gözlüm bunca duyguya*” (78–2) denilerek behey nidasıyla sevgiliye seslenilmektedir.

Yürek mi dayanır, can mı dayanır?

Behey kara gözlüm bunca duyguya.

Ömür mü dayanır, gün mü dayanır?

Sevip, sevilmemek denen korkuya.

79. Şiir: *Varmanın Yolunu Bulamıyorum* adlı şiirde “*Ey sevdiğim gönül arz eder seni*” (79–1) denilerek ey nidasıyla sevgiliye seslenilmektedir.

Ey sevdiğim gönül arz eder seni,

Varmanın yolunu bulamıyorum.

Gördüğümünden beri deli ettin beni,

Görmenin yolunu bulamıyorum.

87. Şiir: *Liman Bulunur* adlı şiirde “*Ey Binali istemeyi bil yeter*” (87–19) diyerek Âşık, ey nidasıyla kendisine seslenilmektedir.

...

Açık rahmet kapısına gel yeter,

Var dersini bir mürşitten al yeter,

Ey Binali istemeyi bil yeter,

Îlâhî kudretten ferman bulunur.

98. Şiir: *Kıl Namazını* adlı şiirde “*Uyan ey kardeşim kıl namazını*” (98–2/4/8/12/16/20/24) denilerek ey nidasıyla insanlara seslenilmektedir.

Esselatu hayrun minen nevm derler,

Uyan ey kardeşim kıl namazını.

İnsanlar dünyaya gelir, giderler,

Uyan ey kardeşim kıl namazını.

111. Şiir: *Beri Dur* adlı şiirde “*Beri dur ey deli gönlüm beri dur*” (111–2/4/8/12/16/20) denilerek ey nidasıyla gönle seslenilmektedir.

Artık seni ölü saydı el çoktan,

Beri dur ey deli gönlüm beri dur.

O kaşı kemandan, kirpiği oktan,

Beri dur ey deli gönlüm beri dur.

135. Şiir: *Gün Erken Birmiş* adlı şiirde “*Tez uyan ey insan olma perişan*” (135–11) denilerek ey nidasıyla insanlara seslenilmektedir.

...

Nice saltanatlar bir anda bitti,

Nice Süleymanlar bıraktı gitti,

Tez uyan ey insan olma perişan,

Kabristanlar sana olmaz mı nişan?

153. Şiir: *Çok Özledim* adlı şiirde “*Neredesin ey gönlümün güneşi?* ” (153–14) denilerek ey nidasıyla sevgiliye seslenilmektedir.

...

Binali özledim ahbabı, eşi,

Neredesin ey gönlümün güneşi?

Yüreğinde yanar hasret ateşi,

Çok özledim gözleri yaş dolanı.

168. Şiir: *Doyamıyorum* adlı şiirde “*Ey nefsim ham kalma, sende ekelen*” (168–25) diyerek Âşık, ey nidasıyla kendi nefsine seslenmektedir.

...

Ey nefsim ham kalma, sende ekelen,

Arsızlığı bırak, us ile belen,

*Züğürt çarığını bedava delen,
Biz muhabbetine doyamıyorum.*

202. Şiir: *Geri Çevirme* adlı şiirde “*Ey yoktan var eden, sana bir سوال*” (202–1) denilerek ey nidasıyla Allah’a seslenilmektedir.

Ey yoktan var eden, sana bir سوال,
Sormaya gelirim, geri çevirme.
Huzuru mahşerde, Hak divanında,
Durmaya gelirim geri çevirme.

211. Şiir: *Kaçmak İstesene De* adlı şiirde “*Ey Binali uyan yolun nice dir*” (211–13) diyerek Âşık, ey nidasıyla kendisine seslenilmektedir.

...

Ey Binali uyan yolun nice dir,
Düşün mahşer günü hâlin nice dir,
Kılıçtan keskindir, kıldan incedir,
Sırrattan salınıp geçilmiyor ha.

219. Şiir: *Pembe Gül* adlı şiirde “*Dedi, ey Binali nedir aşına?* ” (219–14) denilerek ey nidasıyla âşığa seslenilmektedir.

...

Dedim, bülbül niye düşmüş peşine?
Dedi, ey Binali nedir aşına?
Dedi, ben karışmam Hakk’ın işine,
Ben bir kulum, o didarım bana ne.

247. Şiir: *Boyuna Senin* adlı şiirde “*Vuruldum ey güzel boyuna senin*” (247–2) denilerek ey nidasıyla sevgiliye seslenilmektedir.

Gül ile yan yana görünce seni,
Vuruldum ey güzel boyuna senin.

*Gelmiş geçmiş beni âdem içinde,
Rastlamadım bir tek tayına senin.*

254. Şiir: *Ey İsrail Sinle Beni* adlı şiirde “*Ey İsrail oku beni, duy beni*” (254–1), “*Âşık Binali der, ey şahlar şahı*” (254–21) denilerek ey nidasıyla İsrail’e ve Allah’a seslenilmektedir.

*Ey İsrail oku beni, duy beni,
Sen oradasın ya vicdanın nerde?
Bir masumun yerine de koy beni,
Ben Müslüman, senin imanın nerde?*

255. Şiir: *Ey Gafil Allah’ı Tanımıyorsan* adlı şiirde “*Ey gafil Allah’ı tanıımıyorsan*” (255–1) denilerek ey nidasıyla insanlara seslenilmektedir.

*Ey gafil Allah’ı tanıımıyorsan,
Hiç yok yerden var verene iman et.
Rahmet denizine banamıyorsan,
Ağaçlarda bar verene iman et.*

268. Şiir: *Benden Öte Mi?* adlı şiirde “*Ey nefsim her yerde çıktın yoluma*” (268–1) diyerek Âşık, ey nidasıyla kendi nefesine seslenmektedir.

*Ey nefsim her yerde çıktın yoluma,
Yorduğun ben miyim benden öte mi?
Güldüğün yetmez mi miskin hâlime,
Gördüğün ben miyim benden öte mi?*

284. Şiir: *Yele Verdin Sen* adlı şiirde “*Ey Binali boş kalır mı bu kefe?*” (284–17) denilerek ey nidasıyla âşığa seslenilmektedir.

...
*Ey Binali boş kalır mı bu kefe?
Hak diyerek yürür isen hedefe,*

*Bir zamanda Ümeyye bin Halef'e,
Hazreti Bilal'ı köle verdin sen.*

B–15. Şiir: *Sildin Mi Beni?* adlı şiirde “*Ne çabuk unuttun ey vefasız yâr*” (15–1) denilerek ey nidasıyla sevgiliye seslenilmektedir.

*Ne çabuk unuttun ey vefasız yâr,
Hani çok sevmiştik bildin mi beni?
Birde bizim bize ikrarımız var,
Kesin söz vermiştik bildin mi beni?
Gönül defterinden sildin mi beni?*

A–3. Şiir: *Âşık Binali, Âşık Aytaç Atışması* adlı atışmada “*Ey yaşı civanım saçları sırma*” (3–37) denilerek ey nidasıyla sevgiliye seslenilmektedir.

...
*Ey yaşı civanım saçları sırma,
Fazla naz eyleyip âşığı yorma,
Artık bundan sonra karşımda durma.
Pirden pire, kelden kele düştüm ben.*

A–7. Şiir: *Salim Baba İle Âşık Binali Atışması* adlı atışmada “*Pirlikten haber ver ey Salim Baba*”, “*Zorluktan haber ver ey Salim Baba*” (7–2/4/12/20/28) denilerek ey nidasıyla Salim Baba'ya seslenilmektedir.

Gençlik uçup giden kuşa mı benzer?
Pirlikten haber ver ey Salim Baba.
Ömür bahara mı, kışa mı benzer?
Zorluktan haber ver ey Salim Baba.

7.5.10. Tezat

Ortak yanları bulunan iki zıt kavramı, biri gerçek, diğeri mecazî manada olmak üzere aynı konu etrafında toplamak sanattır. Heyecana bağı olan tezat sanatı sanatkârın zihninde mecazî bir çağırışım yapar ve bu çağırışım zıt bir şekilde başka çağırışıma yol açar. Bu karşıtlık, ifadeye anlam zenginliği kazandırır.¹⁸¹

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde tespit edilen tezat sanatı:

7. Şiir: *Sevdiğini Düşledi* adlı şiirde “*Bende bahar, sende hayat kışladı*” (7–2), “*Gece gündüz sevdiğini düşledi*” (7–12) denilerek bahar ile kış, gece ve gündüz kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

Hangi mevsimdesin bilemem amma,

Bende bahar, sende hayat kışladı.

Alın yazısını silemem amma,

Ne yazdıysa nakış nakış işledi.

8. Şiir: *Sefaletimizden Haberimiz Yok* adlı şiirde “*Yolunu şaşırmış ağlayan, gülen*”, “*Maskeye bürünmüş bilmeyen, bilen*” (8–6), “*Haklıya rağbet yok haksız sevilir*” (8–22), “*Zifte beyaz dedik, yoğurda kara*” (8–31) denilerek ağlamak–gülmek, bilen–bilmeyen, haklı–haksız, beyaz–kara kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Bir değil, beş değil, bin değil ölen,

Yolunu şaşırmış ağlayan, gülen,

Maskeye bürünmüş bilmeyen, bilen,

Kabahatimizden haberimiz yok.

12. Şiir: *Antoloji.com* adlı şiirde “*Kara ile akı burda ayırın*” (12–14), “*Kimi fazla yazsın, kimi az yazsın*” (12–23) denilerek kara ile ak, fazla ve az kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

¹⁸¹ İsa Kocakaplan, *Açıklamalı Edebî Sanatlar*, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul, 2014, s. 187.

Edipler, şairler, dostlar buyurun,

Kara ile akı burda ayırın,

Bilmeyene, duymayana duyurun,

İltifat sofrası Antoloji.com.

15. Şiir: *Dede Korkut Er Yolunda İleri* adlı şiirde “*Binali der hiç ölmedi diridir*” (15–27) denilerek ölü ve diri kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Âşıkların, ozanların piridir,

Vatanperver gönül ehli biridir,

Binali der hiç ölmedi diridir,

Dede Korkut yar yolunda ileri.

18. Şiir: *Bekler Beni* adlı şiirde “*Ben ağlarken kendi güldü eyledi*” (18–3) denilerek ağlamak ve gülmek kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

Senelerim pencerede tükendi,

Ben de zannederdim yâr bekler beni,

Ben ağlarken kendi güldü eyledi,

Döküldü yaprağım har bekler beni,

21. Şiir: *Ar Perdesini* adlı şiirde “*Alçaklı, yüksekli yer perdesini*” (21–20) denilerek alçak ve yüksek kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Bin bir nimet yerde, gökte, karada,

Ben âşık olmuşum böyle bir ada,

İmtihan diyarı ettin dünyada,

Alçaklı, yüksekli yer perdesini.

23. Şiir: *Terk Edebilmem* adlı şiirde “*Gerçeğin olmazsa hayalin yeter*” (23–18) denilerek gerçek ve hayal kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

*Tez bana ulaştır ahvalin yeter,
Gerçeğin olmazsa hayalin yeter,
Rüyada göstersen cemalin yeter,
Görmeye razıyım terk edebilmem.*

26. Şiir: *Gözümde Her Zaman Yaş Oldu Benim* adlı şiirde “*Vefalı göründü vefasız çıktı*” (26–19) denilerek vefalı ve vefasız kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

*Usandı bu canım hayattan bıktı,
Ben yâra güvendim yâr beni yıktı,
Vefalı göründü vefasız çıktı,
Baktıkça gözlerim şaş oldu benim.*

33. Şiir: *Baştan Başa Bir Arada Olalım* adlı şiirde “*Hesap etmem eğrisini, düzünü*” (33–26) denilerek eğri ve düz kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

*Olsun ben çekerim senin nazını,
Hesap etmem eğrisini, düzünü,
Bir an gözlerimden alma gözünü,
Şaştan şaşta bir arada olalım.*

34. Şiir: *Benim Değil* adlı şiirde “*Helâlimde haram istemiyorum*” (34–3), “*Gence, ihtiyara, kıza, kadına*” (34–9) denilerek helâl ile haram, genç ve ihtiyar kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

*Bir türlü tembeli sevemiyorum,
Yatan benim değil, yatmayan benim.
Helâlimde haram istemiyorum,*

Katan benim değil, katmayan benim

36. Şiir: *Bedava* adlı şiirde “*Kiminin ne gündüz, ne gecesi var*” (36–7) denilerek gece ve gündüz kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Kiminin ya usta, ya hocası var,

Kaderin bir garip bilmecesi var,

Kiminin ne gündüz, ne gecesi var,

Kimine evliya, şıklık bedava.

56. Şiir: *Olmasaydın Be Para* adlı şiirde “*Gece gündüz zenginlerle seviştin*” (56–10) denilerek gece ve gündüz kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Sebep neydi yoksullarla dövüştün?

Gece gündüz zenginlerle seviştin,

Krallarla, köleleri değiştin,

Keşke sen hiç olmasaydın be para.

85. Şiir: *Deli Değildir* adlı şiirde “*Cömertlik cimrinin eli değildir*” (85–8), “*Etrafı ağlarken gülmek faydasız*”, “*Sermayesi boştur, dolu değildir*” (85–13/16), “*Zararı unutup, kârı söylese*”, “*Lokması kurudur, sulu değildir*” (85–18/20) denilerek cömert–cimri, ağlamak–gülmek, boş–dolu, kâr–zarar, kuru–sulu kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Sayamam Mevlâ’nın hikmetlerini,

Saymakla tükenmez nimetlerini,

Paylaşmak güzeldir izzetlerini,

Cömertlik cimrinin eli değildir.

88. Şiir: *Karnı Ağırır* adlı şiirde “*Yanlış sarılır, doğruya çarpmaz*” (88–22) denilerek yanlış ve doğru kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Gül tohumu bulsa toprağa serpmez,

Yanlış sarılır, doğruya çarpmaz,

On tane piç doğar gözünü kırpmaz,

Nikâhlı gebeden karnı ağırır.

89. Şiir: *İzin Ver* adlı şiirde “*Kâr zararım bende kalsın izin ver*” (89–20) denilerek kâr ve zarar kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Felek niye her gün çıktın karşıma,

Dert verdin dostuma, arkadaşıma,

Bırak beni yeter kendi başıma,

Kâr zararım bende kalsın izin ver.

93. Şiir: *Sıkıntı Var Ağa* adlı şiirde “*Ayrırmalı karaları akları*” (93–26) denilerek kara ve ak kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Her saniye döner ömrün çarkları,

Ayrırmalı karaları akları,

Kabirde sorulur komşu hakları,

Sıkıntı var ağa, çok sıkıntı var.

95. Şiir: *Yatabilmedim* adlı şiirde “*Bembeyaz atletim olmuş simsiyah*” (95–15) denilerek bembeyaz ve simsiyah kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Nihayet üstüme açıldı sabah,

Uzaklaştı çile, kavuştu felâh,

Bembeyaz atletim olmuş simsiyah,

Kahvaltıda lokma yutabilmedim.

106. Şiir: *Sevgilim* adlı şiirde “*O günlerim kara değil ak imiş*” (106–10) denilerek kara ve ak kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Senin bana emeklerin çok imiş,

O günlerim kara değil ak imiş,

Oğuldan, gelinden fayda yok imiş,

Beni yalnız koyup giden sevgilim.

135. Şiir: *Gün Erken Bitmiş* adlı şiirde “*İyi kötü ne yaptıysan bilinir*” (135–13) denilerek iyi ve kötü kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

İyi kötü ne yaptıysan bilinir,

Sen sen olmadıkça adın silinir,

Binali der yeni dünya kurmalı,

İnsanlığın lezzetine varmalı.

137. Şiir: *Hoca* adlı şiirde “*Öğret bize doğru ile yanlış*” (137–23) denilerek doğru ve yanlış kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Sensin cemaatin camide başı,

Bilgisiz kalırsa yazıktır kişi,

Öğret bize doğru ile yanlış,

Görevin değilse bildirme hoca.

140. Şiir: *Güzel Görünür* adlı şiirde “*Kimi gece gündüz Hakk’ı zikreder*” (140–18), “*Boş kabın dolduğu güzel görünür*” (140–24) denilerek gece ile gündüz, boş ve dolu kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Kimi ilme dalar, kimi fikreder,

Kimi gece gündüz Hakk'ı zikreder,

Kimi kanaatsiz, kimi şükreder,

Kaybedip bulduğu güzel görünür.

145. Şiir: *Yıkan Yıkana* adlı şiirde “*Binali yalanla olmasın işin*”, “*Doğru gelmiş, doğru gitmiş geçmişin*” (145–13/14) denilerek yalan ve doğru kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Binali yalanla olmasın işin,

Doğru gelmiş, doğru gitmiş geçmişin,

Her ne yaparsan yap sonunu düşün,

Kabir çok, ölüm hak tıkan tıkana.

152. Şiir: *En Kötü Dost* adlı şiirde “*Beyaza bürünür gerisi kara*” (152–25), “*Binali böyle dost düşman başına*” (152–33) denilerek beyaz–kara, dost–düşman kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Beyaza bürünür gerisi kara,

Hoş görünür zehir sızar dostlara,

İşte böyle sadık dosttur sigara,

Dumanı burnumdan çıkan dost gibi.

157. Şiir: *Gülen Hayırsız* adlı şiirde “*Sen küçüktün iyi kötü bilmezdin*” (157–13) denilerek iyi ve kötü kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Sen küçüktün iyi kötü bilmezdin,

Güldürmek isterdim, bana gülmezdin,

Çağırırdım hiç yanıma gelmezdin,

Ansızın kalbimi çalan hayırsız.

163. Şiir: *Umut Bayrama Kalır* adlı şiirde “Zengin sofrasında çeşit sayılmaz”, “Yoksul inlese de sesi duyulmaz” (163–9) denilerek zengin ve yoksul kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Zengin sofrasında çeşit sayılmaz,

Yoksul inlese de sesi duyulmaz,

Yılda üç kez sıcak yemek yenilmez,

Umut ramazana, bayrama kalır,

164. Şiir: *Geçen Gün* adlı şiirde “Aldırmadım baharına, kışına” (164–9) denilerek bahar ve kış kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Aldırmadım baharına, kışına,

Geçirdim ömrümü boşu boşuna,

Söz geçiremedim gönül kuşuna,

Meğer daldan dala uçuyor imiş.

167. Şiir: *Gel Deyin Bana* adlı şiirde “İster bakil, ister deli diyin bana” (167–2), “Ah çekerek gece gündüz ağladım” (167–10) denilerek akıllı–deli, gece–gündüz kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

Bir anda derin bir deryaya düştüm,

İster bakil, ister deli diyin bana.

Âşık oldum kaşı Leyla'ya düştüm,

İster Mecnun ister çöl diyin bana.

174. Şiir: *Üzülsem Mi Gülsem Mi?* adlı şiirde “Yıl tükendi üzülsem mi, gülsem mi?” (174–4/8/12/16) denilerek üzölmek ve gülmek kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

Bugün eylöl bitti ekime girdik,

Neredeyse bir yıl daha devirdik,

Ömür defterinden yaprak çevirdik,

Yıl tükendi üzülsün mi, gülsün mi?

182. Şiir: Öğretmen adlı şiirde “*Bilir oldum zararımı, kârımı,*” (182–10) denilerek kâr ve zarar kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Taktı bana ilmin kanatlarını,

Bilir oldum zararımı, kârımı,

Bana istikbalin ışıklarını,

Öğretmenim yaktı desem doğrudur.

185. Şiir: Mevlâ’ya Bırak adlı şiirde “*Dosta dost demeli, düşmana düşman*” (185–1) denilerek dost ve düşman kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

Dosta dost demeli, düşmana düşman,

Tedbir al, takdiri Mevlâ’ya bırak,

Doğru seçim yapsan olmazsın pişman,

Duanın hasını cumaya bırak.

189. Şiir: Hey Gidi Günler adlı şiirde “*Ne fazla çirkindim, ne de güzeldim*” (189–6) denilerek güzel ve çirkin kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Ben galiba biraz fazla özeldim,

Ne fazla çirkindim, ne de güzeldim,

Dört bacıdan sonra dünyaya geldim,

Sanki ben kraldım onlar cariye.

199. Şiir: İşler Bayram Eder Bahar Zamanı adlı şiirde “*İyiye hatırla, kötüyü unut,*” (199–14) denilerek iyi ve kötü kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

İnsanı yaşatan sabırla, umut,

İyi hatırla, kötüyü unut,

Kar çıkar semaya oluşur bulut,

Kışlar bayram eder bahar zamanı.

202. Şiir: *Geri Çevirme* adlı şiirde “*Kabul eyle zararım, kârım*” (202–10) denilerek zarar ve kâr kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Huzuruna gelem hangi varımla?

Kabul eyle zararım, kârım,

Bir dilekçe yazıp gözyaşlarımla,

Vermeye gelirim geri çevirme.

218. Şiir: *Ölür Sonunda* adlı şiirde “*Hem yazda, hem kışta bir ahenk vardır*” (218–5) denilerek yaz ve kış kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Hem yazda, hem kışta bir ahenk vardır,

Bu âlemde birbiriyle cenk vardır,

Her çiçekte türlü türlü renk vardır,

Al olur, mor olur ölür sonunda.

225. Şiir: *Ne Bıraktın Yarına* adlı şiirde “*Boğazından helâl haram aşırın*”, “*Hiç baktın mı zararına kârına?*” (225–6/8), “*Simsiyah saçların bembeyaz oldu*” (225–15), “*Gaflette geçerken gecen gündüzün*” (225–17) denilerek helâl–haram, kâr–zarar, simsiyah–bembeyaz, gece–gündüz kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Kara kazanlara koydun pişirdin,

Boğazından helâl haram aşırın,

Günden güne göbeğini şişirdin,

Hiç baktın mı zararına kârına?

231. Şiir: *Kırık Kalemim* adlı şiirde “*Siyah nakış olur, beyaz üstüne*” (231–7) denilerek siyah ve beyaz kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Derdimi yaz dertlerimin üstüne,

Yazdığın silinmez, siner gönlüme,

Siyah nakış olur, beyaz üstüne,

Kardeş hatırası kırık kalemim.

233. Şiir: *Kahraman Polis* adlı şiirde “*Gece gündüz görememiş evini*” (233–5), “*Akşam sabah görevinin başında*” (233–17) denilerek gece–gündüz, sabah–akşam kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Gece gündüz görememiş evini,

Çalışarak yapmış tam ödevini,

Yerine getirmiş her görevini,

Var mı sizin gibi kahraman polis?

244. Şiir: *Mana Var İmiş* adlı şiirde “*Kışın ayazında, yaz güneşinde*” (244–11) denilerek yaz ve kış kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Sahilin kumunda, kırın taşında,

Denizin dibinde, dağın başında,

Kışın ayazında, yaz güneşinde,

Sobanın közündə mana var imiş.

247. Şiir: *Boyuna Senin* adlı şiirde “*Ağladı gözlerin, güldü gözlerin*” (247–5) denilerek ağlamak ve gülmek kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Ağladı gözlerin, güldü gözlerin,

*İçime bir ateş saldı gözlerin,
Aklımı başımdan aldı gözlerin,
Bent oldum kaşının yayına senin.*

250. Şiir: *Dedi Düşman Güldü Diye Ağlarım* adlı şiirde “*Dedi düşman güldü diye ağlarım*” (250–2) denilerek ağlamak ve gülmek kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

Dedim bacı niye gözlerin yaşlı?

Dedi düşman güldü diye ağlarım.

Talihim karalı yüreğim taşlı,

Yel kınamı aldı diye ağlarım.

260. Şiir: *Avare Kaldım* adlı şiirde “*Dondum fırtınada, yandım güneşte*” (260–18) denilerek donmak ve yanmak kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Bir vefa aradım dostta, kardeşte,

Dondum fırtınada, yandım güneşte,

Veysel Karânî’yi yakan ateşte,

Yazılan fermanda avare kaldım.

266. Şiir: *Baş Başa Kalır* adlı şiirde “*İyi kötü neyin varsa görülür*” (266–6) denilerek iyi ve kötü kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Kimi methedilir, kimi yerilir,

İyi kötü neyin varsa görülür,

Peygambere bile sual sorulur,

Bil ki ameliyle baş başa kalır.

271. Şiir: *Sende Kalsın* adlı şiirde “*Zarar benim olsun, kâr sende kalsın*” (271–16) denilerek kâr ve zarar kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

*Ölürsem seninle anılsın adım,
Zaten bu dünyada kalmadı tadım,
Ömrümün çoğunu sana adadım,
Zarar benim olsun, kâr sende kalsın.*

277. Şiir: *Sırlarından Biriyim* adlı şiirde “Yoktan var olmuşum, varlıkta hiçim”, “Yok olacak varlarından biriyim” (277–1/2) denilerek var ve yok kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

*Yoktan var olmuşum, varlıkta hiçim,
Yok olacak varlarından biriyim.
Hak eden lütfetmiş bir hâl bir biçim,
Kudret ile sırlarından biriyim.*

283. Şiir: *Usta* adlı şiirde “Yakınlar uzak mı, uzaklar nasıl? ” (283–15) denilerek yakın ve uzak kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

*Bütün emellerin oldu mu hâsıl?
Sana dokundu mu nefisle nesil?
Yakınlar uzak mı, uzaklar nasıl?
Düz ile mi geçer zamanın senin?*

N–5. Şiir: *Altı Ay Sensizlik Öldürür Beni* adlı şiirde “Akşam sabah yollarına bakarım” (5–6) denilerek sabah ve akşam kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

*Hep kapıya pencereye çıkarım,
Akşam sabah yollarına bakarım,
Deli olur etrafımı yıkarım,*

Altı ay sensizlik öldürür beni.

N-15. Şiir: Dede Eeee adlı şiirde “Akşam sabah süründüğün ne hikmet?” (15-12) denilerek sabah ve akşam kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Ben mi yanlış gördüm gerçek mi bele?

Yanlışta düşenin dedesi öle,

Beyaz saçlarına şampuan, jöle,

Akşam sabah süründüğün ne hikmet?

N-21. Şiir: Eser Kalmadı adlı şiirde “Barışta, savaşta eser kalmadı” (21-16), “Her şey yalan oldu gerçekten uzak” (21-21) denilerek savaş-barış, yalan-gerçek kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Bu asil soy bozulmazdı temelli,

Soysuzluk tohumu ekildi belli,

Bugün bir hilekâr, yarın yüz elli,

Barışta, savaşta eser kalmadı.

A-4. Şiir: Baba Oğul Atışması adlı atışmada “İyi, kötü ayırt etmez aşında” (4-9), “Zengin, fakir ayırmıyor, seçmiyor” (4-17) denilerek iyi-kötü, zengin-fakir kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

İyi, kötü ayırt etmez aşında,

Alın ak, yüzü ak, aklı başında,

Eli kalem tutar elli yaşında,

Defter kitap eksik olmaz babamda.

A-6. Şiir: Âşık Muhsin Özen ile Âşık Binali Kılıç Atışması adlı atışmada “Gerçeğe benzettim yalan gurbeti” (6-4) denilerek yalan ve gerçek kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

Ne yapsam başımdan atamıyorum,

Çığ gibi üstüme gelen gurbeti.

Zehirdir lokması yutamıyorum,

Gerçeğe benzettim yalan gurbeti.

A-7. Şiir: *Salim Baba İle Âşık Binali Kılıç Atışması* adlı atışmada “*Ömür bahar ile kış misalidir*” (7-7) denilerek bahar ve kış, kelimeleri arasında tezat yapılmıştır.

...

Gençlik uçup giden kuş misalidir,

Kadrini bilmeli pirlikten evvel.

Ömür bahar ile kış misalidir,

Hasat toplamalı zorluktan evvel.

7.5.11. Tenviye

Birden fazla gerçek anlamı olan bir kelimeyi herkesçe bilinen anlamında değil de uzak anlamını kastederek kullanmak sanattır. Fikre bağlı bir sanat olan tenviye, sanatkârın düşünce faaliyeti sonucunda meydana gelir. Sanatkâr kelimenin uzak anlamını kastederek fakat kelimenin yakın anlamını da etkiler. Böylece ifadeye anlam zenginliği kazandırılmış olur.¹⁸²

Âşık Binali Kılıç’ın şiirlerinde tespit edilen tenviye sanatı:

109. Şiir: *Bağışla Suçumu Ben Sana Geldim* adlı şiirde “*Beni uyandırdın, kirden çevirdin*” (109-18) denilerek ‘uyanmak’ kelimesinin yakın anlamı uyku durumundan çıkmak, uzak anlamı ise kendine gelmek, gafletten kurtulmaktır. ‘Kir’ kelimesinin yakın anlamı yıkanmamaktan dolayı insanda ve elbisede oluşan pislik olurken, uzak anlamı ise işlenen günahlardır.

...

¹⁸² İsa Kocakaplan, *Açıklamalı Edebi Sanatlar*, s. 183.

*Demedin yüzünü yerden çevirdin,
Beni uyandırdın, kirden çevirdin,
Gönül almak için gardan çevirdin,
Bağışla suçumu ben sana geldim.*

141. Şiir: *Hâlâ Heyecanı Var İnsanların* adlı şiirde “Milyonlar uyur da uyanamazlar” (141–22) denilerek ‘uyanmak’ kelimesinin yakın anlamı uyku durumundan çıkmak, uzak anlamı ise kendine gelmek ve gafletten kurtulmaktır.

...
*Kirlenir namazgâh, olmaz namazlar,
Milyonlar uyur da uyanamazlar,
Bölünen pastadan pay alamazlar,
Gizlidir bu yanı sır insanların.*

252. Şiir: *Dilimde Kaldı* adlı şiirde “Sazan, alabalık, pulumda kaldı” (252–16) denilerek ‘pul’ kelimesinin yakın anlamı balıkların derisi üzerinde bulunan plâka, uzak anlamı ise paradır.

...
*Salladıkça yağ verirdi yayıklar,
Günde iki yumurtlardı tavuklar,
Çaylarımda oynaşırdı balıklar,
Sazan, alabalık, pulumda kaldı.*

7.5.12. Cinas

Söz veya anlam bakımından birbirine benzer iki söz ya da söz öbeğinin farklı kavramlar içerecek biçimde aynı cümlede kullanılmasına cinas denir.¹⁸³

Âşık Binali Kılıç’ın şiirlerinde tespit edilen cinas sanatı:

¹⁸³ İsmail Parlatır, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Yargı Yayınevi, Ankara, 2011, s. 257.

35. Şiir: *Benim Gül'üm Kadar Güzel Değildir* adlı şiirde cinas kullanılmıştır.

...

*Bülbüle zulmeder **gülün** kibiri,
Gül vardır hastadır, **gül** vardır diri,
Dünyada **gül** çoktur ama hiç biri,
Benim **Gül**'üm kadar güzel değildir.*

71. Şiir: *Köyümü Değişmem Lüks Şehirlere* adlı şiirde cinas kullanılmıştır.

...

*Kızımın adını **Bahar** koyarım,
Baharlarda madımakla doyarım,
Muzdan ne farkı var kenger soyarım,
Köyümü değişmem lüks şehirlere.*

125. Şiir: *Ol Düşün* adlı şiirde cinas kullanılmıştır.

*Bak sağı soluna tefekkür eyle,
Her şeyde ibret var, alan ol düşün.
Hakk'a ibadet et, hak sözü söyle,
Neler keşfedersin irfan ol düşün.*

171. Şiir: *Sesin Gelmiyor* adlı şiirde cinas kullanılmıştır.

...

*Dökülürse ıslanmaz mı yaşa cam?
Çarpılırsa kırılmaz mı **taşa cam**?
Sabır taşı mıyım taşım **taşacam**?
Dolmak üzereyim sesin gelmiyor.*

172. Şiir: *Şairler, Âşıklar, Gönül Dostlarım* adlı şiirde cinas kullanılmıştır.

...

*Bu bağda havuzlar, göller bulunur,
Bu bağda dereler, seller bulunur,
Bu bağda, açmamış **güller** bulunur,
Gülen yazsın, **gülmeyene** sözüm yok.*

192. Şiir: *Füze İcat Edenler* adlı şiirde cinas kullanılmıştır.

...

*İkamet ettiler aydaki **üste**,
Çıkmak istediler daha da **üste**,
Huzur aradılar Mars'ta, **Venüs'te**.
Huzur İslâm'dadır diyemediler.*

199. Şiir: *İşler Bayram Eder Bahar Zamanı* adlı şiirde cinas kullanılmıştır.

...

*Mevlâ hiç bir ferdi koymasın darda,
Ne bülbülü zarda, ne **gülü** harda,
Çiftçilerin yüzü **güler** baharda,
Düşler bayram eder bahar zamanı.*

7.5.13. İktibas

Nazım ve nesirde ifadeyi süsleyip, manayı kuvvetlendirmek için ayet ve hadis kullanmaya iktibas sanatı denir.¹⁸⁴

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde tespit edilen iktibas sanatı:

19. Şiir: *Bilenle Bilmeyen Bir Olmaz Ki* adlı şiirde “İmanın direği namaz değil mi?” (19–19) denilerek “Dinin başı İslâm, direği ise namazdır.” hadisi¹⁸⁵ iktibas edilmiştir.

¹⁸⁴ İsa Kocakaplan, *Açıklamalı Edebi Sanatlar*, s. 59.

...

Binali el seni anmaz değil mi?

Vefasız giderse dönmez değil mi?

İmanın direği namaz değil mi?

Kılanla kılmayan bir olamaz ki.

30. Şiir: Ana Biliriz adlı şiirde “*Kullu nefsin zâikatul mevt ile*” (30–27) denilerek Kur’an’da Ankebût Sûresi’nin, “*Unutmayın ki her can, dünyaya gelen her insan ölümü tadacak ve sonunda hepiniz hesap vermek üzere huzurumuza çıkarılacaksınız.*” mealindeki 57. ayeti¹⁸⁶ kısmen iktibas edilmiştir.

...

Bir tabutla yola çıkar kabile,

Bu âlemde bin yaşasan nafîle,

Kullu nefsin zâikatul mevt ile,

Katılırsız bu kervana biliriz.

93. Şiir: Sıkıntı Var Ağa adlı şiirde “*Komşusu aç iken, tok yatanlara*” (93–19) denilerek “*Yanı başındaki komşusu açken karnını doyuran bir kimse mü’min değildir.*”¹⁸⁷ hadisi iktibas edilmiştir.

...

İbretle bakmayıp kabristanlara,

Yalan, yanlış fetva anlatanlara,

Komşusu aç iken, tok yatanlara,

Sıkıntı var ağa, çok sıkıntı var.

¹⁸⁵ T2616 Tirmizî, İmân 8; HM 22366 İbn Hanbel, V, 231’den Aktr: (Ed., Özavşar, M. E., Ünal, İ. H., Ünal, Y., Erul, B., Martı, H., Demir, M., *Hadislerle İslâm*2, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2014, s. 173.)

¹⁸⁶ Mustafa Öztürk, *Kur’an-ı Kerim Meali Anlam ve Yorum Merkezli Çeviri*, s. 453.

¹⁸⁷ BS20224 Beyhakî, *Es-Sinenü’l Kübrâ*, X.7’den Aktr: (Ed., Özavşar, M. E., Ünal, İ. H., Ünal, Y., Erul, B., Martı, H., Demir, M., *Hadislerle İslâm* 4, s. 341.)

123. Şiir: *Mevti Bil* adlı şiirde “*Kullu nefsin zâikatul mevti bil*” (123–2/4/8/12/16/20) denilerek Kur’an’da Ankebût Sûresi’nin 57. ayeti¹⁸⁸ kısmen iktibas edilmiştir.

İnsan, böyle sarıl dünya ipine,

Kullu nefsin zâikatul mevti bil.

Ona göre altın doldur küpüne,

Kullu nefsin zâikatul mevti bil.

218. Şiir: *Ölür Sonunda* adlı şiirde “*Ölüm haktır her canlının ucunda*” (218–14) denilerek Kur’an’da Enbiyâ Sûresi’nin, “*Her nefis ölümü tadacaktır. Sizi bir imtihan olarak hayır ile de şer ile de deniyoruz. Ancak bize döndürüleceksiniz.*” mealindeki 35. ayeti¹⁸⁹ kısmen iktibas edilmiştir

...

Binali der erinde, ya gencinde,

Ölüm haktır her canlının ucunda,

Tomurcuklar patlar gül ağacında,

Gül olur, har olur ölür sonunda,

7.5.14. Atasözleri

Atasözü, uzun deneme ve gözlemlere dayanarak kısaca söylemiş ve halka mal olmuş özlü sözlerdir.¹⁹⁰ Yüzyıllar boyu edinilen yaşam deneyimlerinden kaynaklanan atasözleri, bir ulusun düşünce, özlem, eleştiri, gözlem ve yargılarını dile getirir. Atasözleri halka mal olmuş, yaratıcıları belli değildir.¹⁹¹

Âşık Binali Kılıç’ın şiirlerinde tespit edilen atasözleri:

¹⁸⁸ Mustafa Öztürk, *Kur’an-ı Kerim Meali Anlam ve Yorum Merkezli Çeviri*, s. 453.

¹⁸⁹ Diyanet İşleri Bakanlığı, *Kur’an-ı Kerim Meali*, s. 355.

¹⁹⁰ *Türkçe Sözlük*, (Haz: Özel S., Kutlu A., Yaşatyan S., Küçükaras H., Özdemir K.,) Dil Derneği Yayınları, Ankara, 2012, s. 124.

¹⁹¹ Yusuf Çotuksöken, *Uygulamalı Türk Dili*, Papatya Yayıncılık Eğitim, İstanbul, 2009, s. 307.

19. Şiir: *Bilenle Bilmeyen Bir Olmaz Ki* adlı şiirde “Söz gümüştür sükût mücevher amma” (19–11) denilerek ‘söz gümüşe, sükût altındır’ atasözü kullanılmıştır.

...

Çare yok mu bu umulmaz yarama?

Bana derler başka sevda arama,

Söz gümüştür, sükût mücevher amma,

Alanla almayan bir olamaz ki.

38. Şiir: *Çok Yorgunum Beni Bekleme Kaptan* adlı şiirde “Derdin söylemeyen derman bulamaz” (38–11) denilerek ‘derdini söylemeyen derman bulamaz’ atasözü kullanılmıştır.

...

Binali tembellik bize yaramaz,

Bu yaşta yorgunluk kabul göremez,

Derdin söylemeyen derman bulamaz,

Hata Lokmanda mı, sende mi kızım?

42. Şiir: *Oğlum Akıllı Ol* adlı şiirde “Parlak güneş balçık ile boyanmaz” (42–17) denilerek ‘güneş balçıkla sıvanmaz’ atasözü kullanılmıştır.

...

Parlak güneş balçık ile boyanmaz,

Gafil olan nasihatle uyanmaz,

Anne kalbi acınıza dayanmaz,

Ona göre etrafını üz oğlum.

86. Şiir: *Oğluma Nasihatim* adlı şiirde “Dar güne düşmeden dost belli olmaz” (86–11) denilerek ‘dost kara günde belli olur’ atasözü kullanılmıştır.

...

*Sana her uzanan dest belli olmaz,
Karanlık gecede kast belli olmaz,
Dar güne düşmeden dost belli olmaz,
Dostum diye elden küsme nolursun.*

88. Şiir: *Karnı Ağırır* adlı şiirde “*Cinsi bozuk olan çeker cinsine*” (88–15) denilerek ‘katranı kaynatsam olur mu şeker, cinsi batasica cinsine çeker’ atasözü kullanılmıştır.

...
*Söz söylersin asılsızın nesine,
Belaya düşersin pisi pisine,
Cinsi bozuk olan çeker cinsine,
Dil ehli babadan karnı ağırır.*

120. Şiir: *Bülbülü Koysalar Altın Kafese* adlı şiirde “*Bülbülü koysalar altın kafese*” (120–1) denilerek ‘bülbülü altın kafese koymuşlar, ah vatanım demiş’ atasözü kullanılmıştır.

***Bülbülü koysalar altın kafese,**
Çalı gölgesinde ötmeyi yeğler.
Öğretmek zor tatlı dili herkese,
Kimi kimisine çatmayı yeğler.*

133. Şiir: *Güldürme Beni* adlı şiirde “*Sultan Süleyman'a kalmadı dünya*” (133–23) denilerek ‘dünya Sultan Süleyman’a bile kalmamış’ atasözü kullanılmıştır.

...
***Binali'yi alıştırdın korkuya,**
Her gece gördüğüm korkulu rüya,
Sultan Süleyman'a kalmadı dünya,
Sen mi kalacaksın? Güldürme beni.*

150. Şiir: *Yalanı Sil Defterimden* adlı şiirde “*Atasözü ateş olmaz dumansız*” (150–17) denilerek ‘ateş olmayan yerden duman çıkmaz’ atasözü kullanılmıştır.

...

*Atasözü ateş olmaz dumansız,
Bazıları kalsın silme zamansız,
İnancı kaybedip dinsiz, imansız,
Öleni sil defterimde durmasın.*

154. Şiir: *Olabilir Mi?* adlı şiirde “*Komşu komşusunun külüne muhtaç*” (154–10) denilerek ‘komşu komşunun külüne muhtaçtır’ atasözü kullanılmıştır.

...

*İnsan muhabbeti insana ilaç,
Komşu komşusunun külüne muhtaç,
Komşusu aç ise kendisinde aç,
Yatmayınca insan insan olabilir mi?*

195. Şiir: *Eyvah Sonu Mezarmış* adlı şiirde “*Bir ağaçta iki elma misali*”, “*Birbirine baka baka kızarmış*”(195–1/2) denilerek ‘üzüm üzüme baka baka kararır’ atasözü kullanılmıştır.

*Bir ağaçta iki elma misali,
Birbirine baka baka kızarmış.
Kulun Yaradan’a ayandır hâli,
Sevap isteyeneye sevap yazarmış.*

223. Şiir: *Oğul* adlı şiirde “*Yerinden oynamaz ağır taş oğul*” (223–12) denilerek ‘taş yerinde ağırdır’ atasözü kullanılmıştır.

...

*Kıymet bilmeyenin ardına gitme,
Bilinmeyen suya kendini atma,*

Ölçmeden tartmadan bir kelâm etme,

Yerinden oynamaz ağır taş oğul.

240. Şiir: *Miskin Desinler* adlı şiirde “*Kalemi kılıçtan keskin desinler*” (240–12) denilerek ‘kalem kılıçtan keskindir’ atasözü kullanılmıştır.

...

Ben gönlümü takva ile bezerim,

Mazlum sever zalimlere kızarım,

Silahım yok ama şiir yazarım,

Kalemi kılıçtan keskin desinler.

B–2. Şiir: *Anlayana Sivrisinek* adlı şiirde “*Anlayana sivrisinek saz gelir*” (2–4/9/14/19/24) denilerek ‘anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az’ atasözü kullanılmıştır.

Yazık ki başımı taşlara vurdum,

Âşık oldum diye estim savurdum,

Senin divanında el pençe durdum,

Anlayana sivrisinek saz gelir,

Güzel sana ne söylesem az gelir.

7.5.15. Deyimler

Deyimler, asıl anlamlarından uzaklaşarak yeni kavramlar meydana getiren kalıplaşmış sözlerdir. Bu sözler duygu ve düşüncelerimizi, başka bir söyleyişle, dikkati çekecek bir ifade ile, komprime hâlinde anlatan isim, sıfat, zarf, basit fiil ve bileşik görünümlü gramer şekillerdir.¹⁹²

¹⁹² Şükrü Elçin, *Halk Edebiyatı Araştırmaları*, Akçağ Yayınları, Ankara, 1997, s. 457.

Deyimler, anlatılmak isteneni kestirme ya da yoğun bir biçimde dile getirmek, anlatıma canlılık kazandırmak için kullanılır.¹⁹³ Konuşur ve yazarken sıklıkla kullanılan deyimler, dilin ortak sözlerindendir ve kimin tarafından türetildiği belli değildir.¹⁹⁴

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde tespit edilen deyimler:

7. Şiir: *Sevdiğini Düşledi* adlı şiirde “*Bazen de âşıklık para etmedi*” (7–10) denilerek ‘para etmemek’ deyimini kullanılmıştır.

...

Rüzgârlarla selâm saldım gitmedi,

Bazen de âşıklık para etmedi,

Binali'nin eli yâra yetmedi,

Gece gündüz sevdiğini düşledi.

8. Şiir: *Sefaletimizden Haberimiz Yok* adlı şiirde “*Üstümüzde döner kara bulutlar*” (8–1) denilerek ‘üzerinde kara bulutlar dolaşıyor’ deyimini kullanılmıştır.

Üstümüzde döner kara bulutlar,

Saltanatımızdan haberimiz yok.

Aslana yan bakar çakallar, kurtlar,

Azametimizden haberimiz yok.

10. Şiir: *Merhamet Eyle* adlı şiirde “*Kaderim böyleymiş boyun bükerim*” (10–18) denilerek ‘boynunu bükme’ deyimini kullanılmıştır.

...

Binali gözümde yaşlar dökerim,

Kaderim böyleymiş boyun bükerim,

Otuz yıldır hasretini çekerim,

Tez midir güzelim merhamet eyle?

¹⁹³ Atilla Özkırımlı, *Türk Dili Dil ve Anlatım*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2007, s. 221.

¹⁹⁴ Yusuf Çotuksöken, *Uygulamalı Türk Dili*, s. 306.

11. Şiir: *Yaz Dedi Gözün Yumdu Ağladı* adlı şiirde “*Baktım kalmış bir kemik bir derisi*” (11–6), “*Dedim yoksa sana nazar mı değdi?*” (11–59) denilerek ‘bir deri bir kemik kalmak’ ve ‘nazar değmek’ deyimleri kullanılmıştır.

...

Dedi benim adım aşk serserisi.

Baktım kalmış bir kemik bir derisi.

Dedi bak hâlîme yalan gerisi.

Söz dedi gözünü yumdu ağladı.

20. Şiir: *Burnumda Tüten Olmuşsun* adlı şiirde “*Hasreti burnumda tüten olmuşsun*” (20–20) denilerek ‘burnunda tütme’ deyimini kullanılmıştır.

...

Binali der yaram dindirmesen de,

Yanan yüreğimi söndürmesen de,

Beni sevmesen de sevdirmesen de,

Hasreti burnumda tüten olmuşsun.

22. Şiir: *Meğer Faniymiş* adlı şiirde “*Ömür dağ devirdi düzü aşmadı*” (22–9) denilerek ‘dağ devirmek’ deyimini kullanmıştır.

...

Ömür dağ devirdi düzü aşmadı,

Baharı tüketti yazı aşmadı,

Bir kefen sardılar bezi aşmadı,

Şal diye kandırdı faniymiş meğer.

26. Şiir: *Gözümde Her Zaman Yaş Oldu Benim* adlı şiirde “*Kaderime boyun eğmiş susmuşum*” (26–21) denilerek ‘boyun eğmek’ deyimini kullanılmıştır.

...

Kaderime boyun eğmiş susmuşum,

*İğfalime talihime küsmüşüm,
Zaten baldan umudumu kesmişim,
Yediğim zehirli aş oldu benim.*

31. Şiir: *Ağladım Ana* adlı şiirde “*Birden dizlerimin bağı kırıldı*” (31–14) denilerek ‘dizinin bağı çözülmek’ deyimini kullanılmıştır.

...
*Gözüm görmez ayaklarım yoruldu,
Birden dizlerimin bağı kırıldı,
Duygu anne diye bana sarıldı,
Kızıma sarıldım ağladım ana.*

40. Şiir: *El Usandırdım* adlı şiirde “*Boyun büktüm kaderime razı ben*” (40–5) denilerek ‘boynunu bükme’ deyimini kullanılmıştır.

...
***Boyun büktüm kaderime razı ben,**
Baharım yok hep bekledim yazı ben,
Doğru düzgün çalamadım sazı ben,
Mızrap usandırdım tel usandırdım.*

45. Şiir: *Güzel* adlı şiirde “*Bakışırđ gözlerimiz gülerek*” (45–5) denilerek ‘gözlerinin içi gülmek’ deyimini kullanılmıştır.

...
***Bakışırđ gözlerimiz gülerek,**
Bilirim ki incitmezsin bilerek,
Açıp kollarını koşup gelerek,
Hasretin belini kırışın güzel.*

48. Şiir: *Yunus’uma Selâm Vermeli* adlı şiirde “*Bîçare Yunus’u dolar diline*” (48–6) denilerek ‘diline dolamak’ deyimini kullanılmıştır.

...

El ağlamaz acınacak hâline,

Bîçare Yunus'u dolar diline,

Mümin, münafıkça, nerden biline,

Hamuruna din mayası karmalı.

49. Şiir: *Yorulmuşum Ben* adlı şiirde “*Hep vefasızlara bel bağlamışım*” (49–10) denilerek ‘bel bağlamak’ deyiimi kullanılmıştır.

...

Bahar seli gibi çok çağlamışım,

Hep vefasızlara bel bağlamışım,

Bir gülümsemişim bin ağlamışım,

Bozuk saat gibi kurulmuşum ben.

60. Şiir: *Yâr Diye Bekledim Seneler Boyu* adlı şiirde “*Kime dost dediysem gözüm tutmadı*” (60–29) denilerek ‘gözü tutmamak’ deyiimi kullanılmıştır.

...

Kime dost dediysem gözüm tutmadı,

Neylediysem gönül sözüm tutmadı,

Kimseye demeye yüzüm tutmadı,

Ar diye sakladım seneler boyu.

64. Şiir: *Köylü Kızı* adlı şiirde “*Ne emredilirse boynunu bükür*” (64–15) denilerek ‘boynunu bükmek’ deyiimi kullanılmıştır.

...

Tarlada ırgattır, evinde nöker,

Yinede köyünün kahrını çeker,

Ne emredilirse boynunu bükür,

Komşunun oğluna vurulur diye.

88. Şiir: *Karnı Ağırır* adlı şiirde “*Karda gezer belli olmaz izleri*” (88–26) denilerek ‘karda yürüyüp izini belli etmemek’ deyiimi kullanılmıştır.

...

Aşar gider dereleri, düzleri,

Karda gezer belli olmaz izleri,

Cehennemde dansöz arar gözleri,

Cennette Tuba ’dan karnı ağırır.

90. Şiir: *Gül Beni Üzer* adlı şiirde “*Baktıkça kurudu dilim damağım*” (90–9) denilerek ‘dili damağı kurumak’ deyiimi kullanılmıştır.

...

Baktıkça kurudu dilim damağım,

Sabır ver Allah ’ım ne yapacağım?

Dertli saza dokundukça parmağım,

Bakmadı sözüme tel beni üzer.

92. Şiir: *Sen Bir Tarafa* adlı şiirde “*Yoksa gemin battı derinde misin?*” (92–15) denilerek ‘gemileri batmak’ deyiimi kullanılmıştır.

...

Halvete mi daldın yârinde misin?

Bir cevap versene yerinde misin?

Yoksa gemin battı derinde misin?

Kaptan bir tarafta, sen bir tarafta.

95. Şiir: *Yatabilmedim* adlı şiirde “*Binali yağmurdan düştüm doluya*” (95–17) denilerek ‘yağmurdan kaçarken doluya tutulmak’ deyiimi kullanılmıştır.

...

Binali yağmurdan düştüm doluya,

Ne bir uyku gördüm, nede bir rüya,

Çektim silahımı yattım pusuya,

Hedefe bir mermi atabilmedim,

96. Şiir: *Zalimin Kızı* adlı şiirde “*Beni terk edişin kırdı belimi*” (96–10) denilerek ‘belini kırmak’ deyiimi kullanılmıştır.

...

Pınarın başında tuttun elimi,

Beni terk edişin kırdı belimi,

Hasretin ne zormuş gel gör hâlimi,

Kız zalim mi oldun zalimin kızı?

103. Şiir: *Sitemdir* adlı şiirde “*Sitemdir tuz eker benim yarama*” (103–25) denilerek ‘yaraya tuz biber ekmek’ deyiimi kullanılmıştır.

...

Sitemdir tuz eker benim yarama,

Gönüldedir başka yerde arama,

Binali'nin, birçok derdi var amma,

İçin için tütmesi de sitemdir.

106. Şiir: *Sevgilim* adlı şiirde “*Hasretinle kırdın belimi benim*” (106–3) denilerek ‘belini kırmak’ deyiimi kullanılmıştır.

Keşke gelip görsen hâlimi benim,

Beni yalnız koyup giden sevgilim.

Hasretinle kırdın belimi benim,

Beni yalnız koyup giden sevgilim.

119. Şiir: *Doğum Günün Kutlu Olsun Kızım* adlı şiirde “*Ey benim başı dik, gururlu kızım*” (119–3) denilerek ‘başı dik olmak’ deyiimi kullanılmıştır.

Ey benim bayrağım, ayım, yıldızım,

Ey benim yürekte dinmeyen sızım,

Ey benim başı dik, gururlu kızım,

Nice böyle yıllar göresin kızım.

121. Şiir: *Neşet Ertaş Geçti Yalan Dünyadan* adlı şiirde “*Neşet Ertaş geçti yalan dünyadan*” (121–2/4/8/12/16/20/24) denilerek ‘yalan dünya’ deyimini kullanılmıştır.

Sözünde mahirdi sazında usta,

Neşet Ertaş geçti yalan dünyadan.

Kendini sevdirdi düşmana, dosta,

Neşet Ertaş geçti yalan dünyadan.

130. Şiir: *Mektup Bekleyen Asker* adlı şiirde “*Bir mektubum gelse başımın tacı*” (130–22) denilerek ‘baş tacı etmek’ deyimini kullanılmıştır.

...

Askerlik kolaydır, askerlik acı,

Bir mektubum gelse başımın tacı,

Muhannet birader, muhannet bacı,

Allah rızasına bir mektup yazın.

134. Şiir: *Gün Seni Takatsiz Düşüren Gündür* adlı şiirde “*Gün, senin kafanı şişiren gündür*” (134–12) denilerek ‘kafa şişirmek’ deyimini kullanılmıştır.

...

Sen günü bilmezsen gün neye yarar,

Sen günü ararsın, gün seni arar,

Gün, ömürden gider, gün seni yorar,

Gün, senin kafanı şişiren gündür.

136. Şiir: *İnsanlar* adlı şiirde “*İcatlar üretti Ali Cengizli*” (136–14) denilerek ‘Ali Cengiz oyunu oynamak’ deyimini kullanılmıştır.

...

*İşin ehli oldu gizliden gizli,
İcatlar üretti Ali Cengizli,
Dünya lisaniyla Karadenizli,
Lâz düşündü, Lâz konuştu insanlar.*

139. Şiir: *Hakkınızı Helâl Eyleyin* adlı şiirde “Eğer konuşmuşsam ileri geri” (139–18) denilerek ‘ileri geri konuşmak’ deyimini kullanılmıştır.

...
*Şaşırmış yapmışsam yanlış işleri,
Eğer konuşmuşsam ileri geri,
Lokmasın yediğim ev sahipleri,
Bana hakkınızı helâl eyleyin.*

148. Şiir: *Vurdular Beni* adlı şiirde “Tuttu kara sevda belimi büktü” (148–6) denilerek ‘belini bükme’ deyimini kullanılmıştır.

...
*Ayrılık ağlattı, gözyaşım döktü,
Tuttu kara sevda belimi büktü,
Dertler ilçesine tayinim çıktı,
Çileler köyüne verdiler beni.*

152. Şiir: *En Kötü Dost* adlı şiirde “Binali böyle dost düşman başına” (152–33) denilerek ‘böyle dost düşman başına’ deyimini kullanılmıştır.

...
*Binali böyle dost düşman başına,
Acımaz kimsenin gözün yaşına,
Vefasız sevgili gibi aşına,
Boğazıma ilmek takan dost gibi.*

157. Şiir: *Gülen Hayırsız* adlı şiirde “*Kaş göz edip baktığını unuttun*” (157–6) denilerek ‘kaş göz etmek’ deyiimi kullanılmıştır.

...

Pencereye çıktığını unuttun,

Kaş göz edip baktığını unuttun,

Bu garibi yaktığını unuttun,

Ömrümü eyledin talan hayırsız.

159. Şiir: *Eyler Misin Beni Yâr?* adlı şiirde “*Dünya fanilere hava atıyor*” (159–25) denilerek ‘hava atmak’ deyiimi kullanılmıştır.

...

Dünya fanilere hava atıyor,

Sevgin bu canıma canlar katıyor,

Binali'yim desem ömrüm bitiyor,

Yıl olurda eyler misin beni yâr?

164. Şiir: *Geçen Gün* adlı şiirde “*Geniş gün dostları kaçıyor imiş*” (164–8) denilerek ‘iyi gün dostu’ deyiimi kullanılmıştır.

...

Elimi tutacak dest bulamadım,

Altıma serecek post bulamadım,

Dar günde aradım dost bulamadım,

Geniş gün dostları kaçıyor imiş.

165. Şiir: *Sofrada Peynire Çatan Bir Deli* adlı şiirde “*Hasreti burnumda tüten bir deli*” (165–2) denilerek ‘burnunda tütme’ deyiimi kullanılmıştır.

Misafir ol diye tuttu yakamı,

Hasreti burnumda tüten bir deli.

Anlamadım ciddî midir şaka mı?

Kendini kumarda üten bir deli.

173. Şiir: *Yüce Bilinir* adlı şiirde “*Açıkgözler görmez bilim de olsa*” (173–13) denilerek ‘açıkgözlülük’ deyimini kullanılmıştır.

...

Açıkgözler görmez bilim de olsa,

Sır var ki çözülmez, âlim de olsa,

Okyanusu örten kilim de olsa,

Örgü var ki ağdan yüce bilinir.

177. Şiir: *Tanımadı Muhannet* adlı şiirde “*Yiyip içtiğimiz ayrı gitmezdi*” (177–15) denilerek ‘yedikleri içtikleri ayrı gitmemek’ deyimini kullanılmıştır.

...

Bir gün görüşmezsek güneş batmazdı,

Rüyasında ben olmadan yatmazdı,

Yiyip içtiğimiz ayrı gitmezdi,

Beni gördü tanımadı muhannet.

179. Şiir: *Sıraya* adlı şiirde “*El ele verelim imkânı varsa*” (179–17) denilerek ‘el ele vermek’ deyimini kullanılmıştır.

...

El ele verelim imkânı varsa,

Sonu yakın olur böyle yaparsa,

Binali bu tohum çürük çıkarsa,

Yeni tohum ekmeliyiz sıraya.

182. Şiir: *Öğretmen* adlı şiirde “*Boyun eğdi iyi kötü hâlime*” (182–6) denilerek ‘boyun eğmek’ deyimini kullanılmıştır.

...

Kalemi, defteri verdi elime,

Boyun eğdi iyi kötü hâlîme,

Sevgi oldu, şefkat oldu gönlüme,

Öğretmenim aktı desem doğrudur.

183. Şiir: *Nisan Yağmuru* adlı şiirde “*Kırk yerden yalanmış gözü doymamış*” (183–15) denilerek ‘gözü doymamak’ deyimini kullanılmıştır.

...

Binali der besmeleyi duymamış,

Yüz bin çeşit herze yemiş, saymamış,

Kırk yerden yalanmış gözü doymamış,

Daha ne verseler yersin utanmaz,

190. Şiir: *Haberimiz Olmamış* adlı şiirde “*At izi it izi karışmış izler*” (190–9) denilerek ‘at izi it izine karışmak’ deyimini kullanılmıştır.

...

At izi it izi karışmış izler,

Atalar duyarsa kemiği sızlar,

Anadan babadan habersiz kızlar,

Sözlenmişte haberimiz olmamış.

193. Şiir: *Dur Diyemedim* adlı şiirde “*Ocağına incir dikti sevdamın*” (193–7), “*Bu genç yaşta hayatıma küstüren*” (193–11) denilerek ‘ocağına incir ağacı dikmek’ ve ‘hayata küsmek’ deyimleri kullanılmıştır.

...

Sahibi ben oldum kederin, gamın,

Söndürdüler çırasını dünyamın,

Ocağına incir dikti sevdamın,

Ben o bîvefaya dur diyemedim.

198. Şiir: *Dayanamazsın* adlı şiirde “*Oğlum benim bam telime dokunma*” (198–1) denilerek ‘bam telime dokunmak’ deyiimi kullanılmıştır.

Oğlum benim bam telime dokunma,

Telime dokunsan dayanamazsın.

Her yanıımı diken sarmış gül gibi,

Dalıma dokunma dayanamazsın.

201. Şiir: *Gelin Getirdim* adlı şiirde “*Sakladığı foyaları döküldü*” (201–26) denilerek ‘foyası meydana çıkmak’ deyiimi kullanılmıştır.

...

Suya girdi boyaları döküldü,

Sakladığı foyaları döküldü,

Kol bacağın protezi söküldü,

Babamın evine gelin getirdim.

210. Şiir: *İstediler* adlı şiirde “*Her türlü naneyi yedi namertler*” (210–5) denilerek ‘nane yemek’ deyiimi kullanılmıştır.

...

Her türlü naneyi yedi namertler,

İnsanlıktan uzak insana dertler,

Tükenmedi Sisilerle Esedler,

Şerefsizler şöret, şan istediler.

222. Şiir: *Nöbetine Dikkat Et* adlı şiirde “*Her kim yan bakarsa senin yurduna*” (222–19) denilerek ‘yan bakmak’ deyiimi kullanılmıştır.

...

Emin ellerdesin düşmem derdine,

Herkes yatsa sen sahip çık orduna,

Her kim yan bakarsa senin yurduna,

Öldür oğlum nöbetine dikkat et.

223. Şiir: *Oğul* adlı şiirde “*Cana can kat lâkin olma alıcı*” (223–17) denilerek ‘cana can katmak’ deyiimi kullanılmıştır.

...

Cana can kat lâkin olma alıcı,

Kimse değil bu dünyada kalıcı,

Düşmanı görmeden çekme kılıcı,

Dost dosta açar mı hiç savaş oğul?

228. Şiir: *Ne Gülen Gördüm* aslı şiirde “*Nasıl bir hikmetse yalan dünyadan*” (228–1) denilerek ‘yalan dünya’ deyiimi kullanılmıştır.

Nasıl bir hikmetse yalan dünyadan,

Ne usanan gördüm, ne yılan gördüm.

Dünyaya gözünü yumduktan sonra,

Ne ağlayan gördüm, ne gülen gördüm.

240. Şiir: *Miskin Desinler* adlı şiirde “*Koy beni hayata küskün desinler*” (240–3) denilerek ‘hayata küsmek’ deyiimi kullanılmıştır.

Bu dünyaya gönül vermem vermedim,

Koy beni hayata küskün desinler.

Ben dünyanın vefasını görmedim,

Bırak onu benden baskın desinler.

247. Şiir: *Boyuna Senin* adlı şiirde “*Aklımı başımdan aldı gözlerin*” (247–7) denilerek ‘aklını başından almak’ deyiimi kullanılmıştır.

...

Ağladı gözlerin güldü gözlerin,

İçime bir ateş saldı gözlerin,

Aklımı başımdan aldı gözlerin,

Bent oldum kaşının yayına senin.

250. Şiir: *Dedi Düşman Güldü Diye Ağlarım* adlı şiirde “*Belki dağ dayanmaz acı var canda*” (250–18), “*Saçlarını yoldu diye ağlarım*” (250–36) denilerek ‘bu acıya dağlar dayanmaz’ ve ‘saçını başını yolmak’ deyimleri kullanılmıştır.

...

Dağıldı çeyizim here bir yanda,

Belki dağ dayanmaz acı var canda,

Kahrolası ecel kötü zamanda,

Kapımızı çaldı diye ağlarım.

273. Şiir: *Sil Gitsin* adlı şiirde “*Bindiği ağacın keser dalını*” (273–5) denilerek ‘bindiği dalı kesmek’ deyimi kullanılmıştır.

...

Bindiği ağacın keser dalını,

Eşek arısının yeme balını,

Ganimet zannedip devlet malını,

Gizli, açık yutanları sil gitsin.

275. Şiir: *Sır Perdesini* adlı şiirde “*Bu yalan dünyada olmazsa tasam*” (275–17) denilerek ‘yalan dünya’ deyimi kullanılmıştır.

...

Bu yalan dünyada olmazsa tasam,

Nefs-i emareye esir olmasam,

Bir yudum zemzemle yusam, yıkasam,

Kalbimden katmerli kir perdesini.

B-7. Şiir: *Canım Kurban Olsun Vatandır İşte* adlı şiirde “*Burnumun ucunda tütendir işte*” (7–19) denilerek ‘burnunda tütme’ deyimi kullanılmıştır.

...

*Ben hürriyet, ben vatani severim,
Vatansız insana insan mı derim,
Bir gün uzak kalsam hasret çekerim,
Burnumun ucunda tütendir işte,
Canım kurban olsun vatandır işte.*

Alt-2. Şiir: *Afrin Destanı* adlı şiirde “Kahramanlar dürmüş defterlerini” (2–41), “ABD bakmış ki pabuç pahalı” (2–43), “Kendi göbeğini kendisi kesmiş” (2–51) denilerek ‘defterini dürmek’, ‘pabuç pahalı’, ‘kendi göbeğini kendi kesmek’ deyimleri kullanılmıştır.

...
*Yıkılmaz kaleler tek tek yıkılmış,
Birkaç günde Burseya’ya çıkılmış,
Birliğimiz inlerine sokulmuş,
Terörist kanları pınara dönmüş,
Kahramanlar dürmüş defterlerini,
Ya Rabbi sen koru Türk askerini.*

N-5. Şiir: *Altı Ay Sensizlik Öldürür Beni* adlı şiirde “Kalır bir kemik bir derisi demek” (5–14) denilerek ‘bir deri bir kemik kalmak’ deyimini kullanılmıştır.

...
*Âşığın en çetin sorusu demek,
Kalır bir kemik bir derisi demek,
Altı ay bir ömrün yarısı demek,
Altı ay sensizlik öldürür beni.*

N-7. Şiir: *Üstat Beri Gel* adlı şiirde “Dünyayı dar etmiş kovmamış ama” (7–15) denilerek ‘dünyayı başına dar etmek’ deyimini kullanılmıştır.

...

*Bizleri şairden saymamış ama,
Cevher pazarından doymamış ama,
Dünyayı dar etmiş kovmamış ama,
Açık açık dememiş ki batmışsın.*

N-13. Şiir: *Aleykümselâm* adlı şiirde “*Binali'yim yalan dünya neyime*” (13–13) denilerek ‘yalan dünya’ deyimi kullanılmıştır.

...

*Binali'yim yalan dünya neyime,
Bağlanıp kalmadım hiç bir şeyime,
Seveni sesledim gönül evime,
Ve aleykümselâm Ahmedî kardeş.*

N-14. Şiir: *Bu Da Hayırsız* adlı şiirde “*Kahroldum kalbini çalana kadar*” (14–6) denilerek ‘kalp çalmak’ deyimi kullanılmıştır.

...

*Neler çektim onu bulana kadar,
Kahroldum kalbini çalana kadar,
Kölesi olurdum ölene kadar,
Sevmeye değmezmiş bu da hayırsız.*

N-16. Şiir: *Bize Gül Yetiştir Güneydoğu'da* adlı şiirde “*İş başa düşmüştür gayret et gayrı*” (16–26) denilerek ‘iş başa düşmek’ deyimi kullanılmıştır.

...

*Binali kimsenin bize yok hayrı,
İş başa düşmüştür gayret et gayrı,
Orası vatandan değil ki ayrı,
Bize bil, yetiştir Güneydoğu'da.*

N-23. Şiir: *Güller Utanır* adlı şiirde “*Bağrıma bastığım taşın yanında*” (23–3) denilerek ‘bağrına taş basmak’ deyiimi kullanılmıştır.

Gözlerimden akan yaşın yanında,

Bulutlar utanır, seller utanır.

Bağrıma bastığım taşın yanında,

Bülbüller utanır, güller utanır.

A-4. Şiir: *Baba Oğul Atışması* adlı atışmada “*Benim oğlum gençtir, kara gözlüdür*” (4–21) denilerek ‘gözü kara olmak’ deyiimi kullanılmıştır.

...

Benim oğlum gençtir, kara gözlüdür,

Dostane yürekli açık sözlüdür,

Hakikî dostuna bağlı, özlüdür,

Hiçbir zaman eksik olmaz oğlumda.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

8.1. Sonuç

Sözlü kültürün bir ürünü olan âşıklık geleneğinin kökü İslâmiyet öncesi ‘ozan–baksı’ geleneğine dayanmaktadır. İslâmiyet’in Türk dünyasında kabul edilmesiyle ozanlar âşık adıyla anılmaya başlamıştır. Âşıklık geleneği yüzyıllar boyunca farklı coğrafyalardan, farklı kültürlerden beslenerek varlığını günümüze kadar devam ettirmiştir. Geleneğin temsilcileri olan âşıklar, hayatın her safhasında toplumun duygularını, sevinçlerini, aksayan yönlerini, inançlarını yetiştirmiş olduğu kültür ile harmanlayarak toplumu aydınlatmayı, bilinçlendirmeyi kendilerine görev saymışlardır.

Günümüzde âşıklık geleneği, Türkiye’nin farklı bölgelerinde hâlen tüm canlılığıyla icra edilmektedir. Türkiye’nin Doğu Anadolu bölgesinde Erzurum, Kars gibi birçok âşığı yetiştiren ve birçok âşığa ev sahipliği yaparak geleneği gelecek kuşaklara aktaran illerden biri de Ağrı’dır. Ağrı’da âşıklık geleneğinin başlangıcı ile ilgili net bilgilere sahip bulunulmamaktadır.

Köklü bir tarihe, zengin bir kültüre sahip olan Ağrı, âşıklık geleneğini yaşatan ve âşıklara düşünceleriyle, sanatıyla örnek olan İsa Bey, Abdulkadir Kılıç (Gamgüder), İhsan Kılıç (Divanî), Turan Şahbaz (Âşık Mihmanî) gibi birçok âşığı yetiştirmiş ve birçok âşığa ev sahipliği yapmıştır. Ağrı’da yetişen bu âşıklar sayesinde kökü İslâmiyet öncesine dayanan âşıklık geleneği günümüze kadar yaşayıp devam etmiştir.

Âşıklık geleneğinin tam anlamıyla kendisini göstermiş olduğu belli başlı icra yerleri olan âşık kahvehaneleri ve köy odaları geçmişte Ağrı’nın birçok yerinde faaliyet göstermiş, birçok ‘üstat âşık’ diye nitelenen âşıklara kucak açmıştır. Halk, bir öğretmen olarak gördüğü âşıklara ve âşıkların icralarını gerçekleştirmiş olduğu bu kültür zeminlerine yoğun ilgi göstermiştir. Oluşan yoğun ilgi sebebiyle bu gelenek düğün, şenlik gibi farklı kültür ortamlarında da boy göstermiştir.

Günümüzde gelişen teknoloji, değişim içerisinde giren dünya insanların hayatını etkilemiştir. Değişen dünyaya ayak uydurmaya çalışan insanların istek ve yönelimlerinde değişimler meydana gelmiştir. Geçmişte yoğun ilgi gösterilen âşık fasılları yerini günümüz pop şarkıcılarına ve onların şarkılarına bırakmıştır. Düğünlere, şenliklere özel davet ile çağırılan âşıkların yerine pop şarkıcıları ve orkestra grupları getirilmektedir. Âşık kahvehanelerinin kapanması, köy odalarında nadir olarak fasılların yapılması âşıklık geleneğinin günümüzde önemini kaybetmesine sebep olmuştur. Bu köklü geleneğin yaşaması, gelecek nesillere aktarılması için özel günlerde belediye destekli âşık fasılları düzenlenmektedir.

Ağrı âşıklık geleneği içinde yetişen âşıklardan biri de Âşık Binali Kılıç'tır. İlkokul yıllarında şiir yazmaya başlayan Âşık Binali ustası olmadığı hâlde birçok üstat âşığın meclisinde bulunarak onları örnek almıştır. Kılıç, manevî ustası olarak Âşık Sümmanî, Âşık Şenlik ve Yunus Emre'yi seçerek onların sanatından hareketle şiirler yazmaya başlamıştır. Usta-çırak ilişkisi içinde yetişmeyen Âşık Kılıç âşıklık geleneğinde kendisini en iyi şekilde geliştirerek Türkiye'nin birçok yerinde sanatını icra etmiştir.

Bu çalışmada Ağrı âşıklık geleneğinin yaşayan önemli temsilcilerinden olan Âşık Binali Kılıç'ın hayatı, sanatı ve 11'li hece ölçüsü ile yazdığı üç yüz kırk dört şiiri ele alınmıştır. Ele alınan şiirlerin iki yüz doksan üçü dört haneli, on beşi beş haneli, ikisi ise altı hanelidir. Bunun yanında yirmi yedisi nazire olmak üzere yedi tane de farklı zaman ve mekânlarda farklı kişiler ile yapılmış atışmalarda çalışmada ele alınmıştır.

Âşık Binali Kılıç'ın şiirlerinde konular aşk, gurbet ve özlem, kader-şans-talihten yakınma, dinî-tasavvufî, aile ve çevre, millî, toplumsal, tarihi-millî ve önemli şahsiyetler, eleştirel konular, Âşık Binali'nin hayatını konu alan şiirler, Ağrı ve Tutak, Âşık Binali'nin hayatında iz bırakan il ve ilçeler, lebdeğmez, yalanlama, bilmece, nazire ve atışma olmak üzere on yedi başlık altında sınıflandırılmıştır. Elde edilen veriler sonucunda Âşık Kılıç'ın şiirlerinde aşk, özlem, ölüm, zamandan yakınma, yiğitlik, din, dostluk, arkadaşlık, aile sevgisi, öğüt, insanın var olma sebebi, hırsızlık, gaflet, eğitimin önemi, bozulan aile ilişkileri, öğretmen, cehalet, terör, şehitlik, kültürel yozlaşma, ahlâkî çöküntü, adalet, hürriyet, menfaatçi insan tipleri,

sosyal eşitsizlik, yoksulluk, Allah ve Peygamber sevgisi, dünyanın geçiciliği, nefse ve kibre kanmama, dünyanın işleyişi, Türk ordusunun ve vatanın kutsallığı, millet ve bayrak sevgisi, toplumun aksayan yönleri, bireylerin yanlış tutum ve davranışları gibi konuların işlendiği tespit edilmiştir.

Âşık Binali Kılıç'ın şiirleri dil, üslûp, yapı ve şekil bakımından da incelenmiştir. Âşık Binali'nin incelenen şiirlerine bakıldığında Kılıç'ın yetişmiş olduğu toplumun kültürünün ve değerlerinin hem kişiliğini, hem şiirlerinin konusunu, hem de dil ve üslûbunu oluşturduğu tespit edilmiştir. Halkla iç içe bir hayat tarzına sahip olan, daima topluma faydalı olmayı ilke edinen Kılıç, eserlerini herkesin rahatlıkla anlayabileceği sade bir dille ve hece ölçüsüyle yazmıştır. Âşık Binali şiirlerinde ahengi sağlamak amacıyla yarım kafiye, tam kafiye, zengin kafiye, tunç kafiye ve cinaslı kafiye çeşitlerini kullanmıştır. Âşık Kılıç'ın şiirlerinde en çok abab-cccb-dddb kafiye örgüsünü kullandığı tespit edilmiştir. Âşık, şiirlerinde anlatımı kuvvetlendirmek için bir diğer ahenk unsuru olan teşbih, istiare, telmih, teşhis, mübalâğa, leff ü neşr, nida, tenasüp, istifham, tevriye, tezat ve cinas gibi edebi sanatlardan faydalanmıştır. Bunun yanında şiirlerde atasözleri, deyimler ve yerel söyleyişler de sıkça yer almıştır.

Âşık Binali Kılıç katılmış olduğu programlarda çeşitli dallarda birçok ödül ve plâket kazanmıştır. Kılıç'ın birden fazla şiiri farklı sanatçılar tarafından bestelenmiştir. Âşık Binali'nin iki binin üzerinde şiiri bulunmaktadır. Sadece şiir ile yetinmeyen Âşık Binali basılmaya hazır durumda bulunan Güneş ile İsmail, Mustafa Bey, Garip İnsanlar, Rüzgâr, Evsene adlarında beş hikâyesi bulunmaktadır. Su adlı bir roman çalışması ise hâlen devam etmektedir. Henüz roman ve hikâyeleri bastırılmamıştır.

8.2. Öneriler

Âşık Binali Kılıç'ın hayatı, sanatı ve eserleriyle ilgili böyle bir çalışma daha önce yapılmamıştır. Bu sebeple çalışma benzer konu ve konularda yapılacak çalışmalara örnek olabilir.

Âşık Binali Kılıç'ın farklı hece ve farklı türlerde yazmış olduğu şiirleri ve basılmaya hazır durumda bulunan roman ve hikâyeleri bir başka araştırma konusunu oluşturabilir.

Günümüzde değişen sosyal yapı sonucunda âşıklık geleneğine olan ilgi gittikçe azalma göstermektedir. Azalan ilgi karşısında belediye, vakıf veya kişisel desteklerle âşıklık geleneğini belirli gün ve saatlerde icra eden kültür ortamları oluşturulmalı, bu kültür ortamları başta İbrahim Çeçen Üniversitesi olmak üzere il merkez ve ilçelere uygun reklâmlar ile geleneğin tanıtımı yapılmalı, âşıklık geleneği ön plâna çıkarılmalıdır.

Maddî sorunlar nedeniyle âşıklığı bırakan gelenek temsilcileri ve temsilcilerin çırakları yerel belediyeler tarafından desteklenmelidir.

Ağrı'da birçok gelenek temsilcisi olmasına rağmen bunlar hakkında çok az veya hiç bilgi bulunmamaktadır. Buna bağlı olarak yaşayan gelenek temsilcileri biran önce tespit edilip eserleri ile beraber kayıt altına alınmalıdır.

KAYNAKÇA

- Alpaslan İ., *Ağrı Üzerine Şiirler*, Birleşik Matbaacılık, İzmir, 2010.
- Alpaslan, İ., *Ağrılı Şair ve Yazarlar*, Birleşik Matbaacılık, İzmir, 2012.
- Ankara Şiir Rüzgârı Antolojisi* (Haz. Eroğlu, A.), Ümit Ofset Matbaacılık, Ankara, 2009.
- Arı, B., Âşık Şiirinde Toplumsal Eleştiri, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 12, S. 32, 2015, s. 262–284.
- Artun E., *Ansiklopedik Halkbilimi/Halk Edebiyatı Sözlüğü Terimler–Motifler–Kavramlar*, Karahan Kitapevi, Adana, 2014.
- Artun, E., *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, Kitapevi Yayınları, İstanbul, 2008.
- Artun, E., *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2001.
- Aslan, E., *Çıldırli Âşık Şenlik Hayatı–Şiirleri–Karşılaşmalar–Hikâyeler*, Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, Diyarbakır, 1992.
- Bahadır, S., (Haz/Ed.), *Doğu İllerimizde Âşık karşılaşmaları* Mustafa Âdil Özder Dizisi: 3, Yusufeli Belediyesi Yayınları Birinci Baskı, 2017.
- Başbozkurt Doğanlı, E. G., Âşık Kaynarı'nın Şiirlerinde Sosyal Eleştiri, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 12, S. 63, 2019, s. 46–51.
- Başgöz, İ., *İzahlı Türk Halk Şiiri Antolojisi*, Pan Yayınları, İstanbul, 2013.
- Bayraktar, Z., Âşıklık Geleneğinin Yaşatılmasında Kültürel İcra Mekânı Olarak Eğitim Kurumlarının Rolü: İzmir Halk Âşıkları Derneği Örnekleme, *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Haziran 2014, S. 1, s. 20–35.
- Belli, G. Ş., Belli, O., *Kars Bölgesi'nde Kaz Kültürü ve Kaz Etinden Yapılan Geleneksel Yemekler*, Belli Eğitim Kültür Tarih ve Arkeoloji Araştırma Merkezi Yayınları, No:1, İstanbul, 2012.
- Beyhakî, *Es– Sinenü'l Kübrâ, X.7'* Aktr: (Ed., Özavşar, M. E., Ünal, İ. H., Ünal, Y., Erul, B., Martı, H., Demir, M.), *Hadislerle İslâm 4*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2014.

- Bilgin, A. A., Türk Tasavvuf Edebiyatının Mahiyeti, *Türkiyat Mecmuası*, C. 24, 2014, s. 1–13.
- Coşkun, M., *Sözün Büyüsü Edebi Sanatlar*, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2010.
- Çabuk, F., “17. YY Âşıklarından Gevheri, Kayıkçı Kul Mustafa, Âşık Ömer, Karacaoğlan ve Ercişli Emrah’ın Şiirlerinde Mistik Unsurlar” (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2007.
- Çobanoğlu, Ö., *Âşık Tarzı Edebiyat Geleneği ve İstanbul*, 3F Yayınevi, İstanbul, 2000.
- Çobanoğlu, Ö., *Halk Edebiyatına Giriş–I*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2015.
- Çotuksöken, Y., *Uygulamalı Türk Dili*, Papatya Yayıncılık Eğitim, İstanbul, 2009.
- Dilçin, C., *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, Türk Dil kurumu Yayınları, Ankara, 2013.
- Diyanet İşleri Bakanlığı, *Kur’an–ı Kerim Meali*, (Haz: Altuntaş H., Şahin M.), Diyanet İşleri Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2011.
- Durbilmez, B., *Âşık Edebiyatı ve Taşpınarlı Halk Şairleri*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2018.
- Düzgün, D., *Âşık Edebiyatı (Türk Halk Edebiyatı El Kitabı içinde)*, Grafiker Yayınları, Ankara, 2018.
- Düzgün, D., *Erzurum’da Âşık Kahvesi Geleneği*, Prof. Dr. Dursun Yıldırım Armağanı, Feryal Matbaacılık, Ankara, 1998, s. 205–224.
- Elçin, Ş., *Halk Edebiyatı Araştırmaları*, Akçağ Yayınları, Ankara, 1997.
- Elçin, Ş., *Halk Edebiyatına Giriş*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2004.
- Günay, U., *Türkiye’de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*, Akçağ Yayınları, Ankara, 1992.
- Güzel, A., Torun, A., *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2014.
- Heziyeva, Ş., Kars Âşıklık Geleneği ve Badeli Âşık, *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Erzurum, 2010, s. 211–225.

- Heziyeva, Ş., Tarihi Süreç İçinde Türkiye’de Âşıklık ve Âşıklık Geleneği, *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, C.10, S. 1, İzmir, 2010, s. 81–89.
- Kaçar, F., *Türk Âşık Edebiyatı Açıklamalı Sözlüğü* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2015.
- Kalkan, E., *20. Yüzyıl Türk Halk Şairleri*, Ötüken Yayınları, İstanbul, 2015.
- Kandemir, A., *Âşık Nejdet Kuyumcu ve Eserler* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 2006.
- Kaptan, Z., Yurduşen, Y., Âşık Edebiyatı Halk Şiirinin Tarihsel Gelişim Süreci, *Alevilik Araştırmaları Dergisi*, 2014 / Yıl: 4 Sayı: 8, s, 195–212.
- Karabulut, M., Edebî Metinlerde Dil ve Üslûp İncelemeleri ve Edip Cansever’in Dil ve Üslûbunda Psikolojik Unsurlar, *VII Uluslararası Türk Dili Kurultayı Sempozyum Bildirileri*, Ankara, 2012, s. 1–17.
- Karataş, T., *Ansiklopedik Edebiyat Terimleri Sözlüğü*, Ofset Yayıncılık, İstanbul, 2001.
- Kaya, D., *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2000.
- Kaya, D., *Âşık edebiyatına Giriş*, Kırgızistan–Türkiye Manas Üniversitesi Yayınları: 44 Ders Kitapları Dizisi: 16, Bışkek, 2003.
- Kılıç, M., Ağrı’da Halk Şiiri ve Ozanlık Geleneği, *Doğu Edebiyatı (Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi)*, Yıl, 4, S. 6, 2011, s. 58–62.
- Kılıç, M., Ölümünün Üçüncü Yılında Hasret ve Muhabbet Şairi Âşık Gamgüder (A. Kadir Bedirbeyoğlu), *Türk Dili Dergisi* 2003, S.620, s. 169–175.
- Kobotarian, N., *Tebriz Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*, Karahan Kitabevi, Adana, 2013.
- Kocakaplan, İ., *Açıklamalı Edebî Sanatlar*, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul, 2014.
- Kolukısa, H., *Âşık Cinası’nın Hayatı, Sanatı ve Şiirleri* (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2014.

- Kökus, C., Âşık Nurşah'ın Şiirlerinde Gurbet, *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, Vol: 6, Issue: 20, 2015, s. 66–78.
- Köprülü, M. F., *Edebiyat Araştırmaları*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2012.
- Köprülü, M. F., *Saz Şairleri*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2004.
- Külekçi, N., *Açıklamalar ve Örneklerle Edebî Sanatlar*, Akçağ Yayınları, Ankara, 1995.
- Önal, M., Edebî Dil ve Üslup, *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü*, S. 36, Erzurum, 2008, s. 23–47.
- Özarslan, M., *Erzurum Âşıklık Geleneği*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2001.
- Özdemir, C., Âşıkların Dilinden Âşıklık Geleneği, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2001, C.4, S. 7, s. 131.
- Özkırımlı, A., *Türk Dili Dil ve Anlatım*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2007.
- Öztürk, M., *Kur'an-ı Kerim Meali Anlam ve Yorum Merkezli Çeviri*, Ankara Okulu yayınları, Ankara, 2014.
- Parlatır, İ., *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Yargı Yayınevi, Ankara, 2011.
- Sakaoğlu, S., *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, Kömen Yayınları, Konya, 2014.
- Saraç, Ö., Özdemir, C., Âşık Tarzı Türk Şiir Geleneğinde Sevgili Tipi, *Dede Korkut Türk Dili ve Araştırmaları Dergisi*, 2015, s. 111–120.
- Saraç, Y., *Eski Türk Edebiyatına Giriş: Söz Sanatları*, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2366, Eskişehir, 2013.
- Sarıkaya, E. E., 20. YY. Doğu Anadolu Taşlamalarında Mizahın Protesto İşlevi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2019.
- Şahin, Ö., Dîvân ve Halk Şiirlerinde Eleştiri Sazları Olan Hiciv ve Taşlamanın Örnekler İle Mukayesesi, *Sosyal Bilimler Dergisi*, S.11, 2017, s. 993–1011.

- Şairler Seçkisi Şiir Antolojisi 10* (Haz: Ed. Âlim, B., Serin, S., Kayaturan, Ş., Pınarbaşı, F., Kılıç, N., Umar, F., Hüseyin, A.), Sivas Yazarlar ve Şairler Derneği Kültür Yayınları, Sivas, 2018.
- Şairler Seçkisi Şiir Antolojisi 11* (Haz: Ed. Âlim, B., Serin, S., Kayaturan, Ş., Pınarbaşı, F., Kılıç, N., Umar, F., Hüseyin, A.), Sivas Yazarlar ve Şairler Derneği Kültür Yayınları, Sivas, 2019.
- Şairler Seçkisi Şiir Antolojisi 4* (Haz: Ed. Âlim, B., Serin, S., Kayaturan, Ş., Pınarbaşı, F., Kılıç, N., Umar, F., Hüseyin, A.), Sivas Yazarlar ve Şairler Derneği Kültür Yayınları, Sivas, 2004.
- Şairler Seçkisi Şiir Antolojisi 9* (Haz: Ed. Âlim, B., Serin, S., Kayaturan, Ş., Pınarbaşı, F., Kılıç, N., Umar, F., Hüseyin, A.), Sivas Yazarlar ve Şairler Derneği Kültür Yayınları, Sivas, 2017.
- Şimşek, E., Yakınma/Yakarışlar Dünyasında Felek ve Türk Halk Edebiyatına Yansımaları, *Milli Folklor Dergisi*, Sayı 84, s. 34–41.
- Taşbaşı, A., *Âşık Mevlüt Mertoğlu Hayatı–Sanatı–Eserleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı, 2018.
- Tirmizî, İmân 8; HM 22366 İbn Hanbel, V, 231 Aktr: (Ed., Özavşar, M. E., Ünal, İ. H., Ünal, Y., Erul, B., Martı, H., Demir, M.,), *Hadislerle İslâm 2*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2014.
- Türkçe Sözlük*, (Haz: Özel S., Kutlu A., Yaşatyan S., Küçükaras H., Özdemir K.,) Dil Derneği Yayınları, Ankara, 2012.
- Yaçinkaya, Ş., Klâsik Türk Edebiyatında Gurbet ve Nevres–i Kadîm’in Gurbeti, *Journal of Language and Literature*, Volum 4, Issue: 1, 2018, s. 322–343.
- Yardımcı, M., *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, Ürün Yayınları, 2003.
- Yardımcı, M., *Yaşamları Sanatları ve Şiirlerinin Yorumlarıyla Âşıklarımız*, Ürün Yayınları, İzmir, 2009.
- Yıldırım, A., Şimşek H., *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yay., Ankara, 2016.

Yıldırım, C., *Geçmişten Günümüze Ağrılı Ozanlar*, Yeni Matbaa, Ağrı, 2001.

<https://www.antoloji.com/binali-kilic/> (Erş. Tar: 18. 03. 2020, saat 23.24).

KAYNAK KİŞİLER

K1: Murat Tekin, 1953, Ağrı/Eleşkirt, Lise Mezunu, Bağlama Hocası.

K2: Âşık İsmail Kaya, 1949, Ağrı, Ortaokul Mezunu, Çiftçi ve Emekli, Küpkıran Köyü.

K3: Fehmi Akbulut, 1954, Ağrı/merkez, Üniversite Mezunu, Ağrı Askeri Hastanesi'nde Memur.

K4: Yavuz Kılıç, 1995, Ağrı/Tutak, Lise Mezunu, Tutak Fatih Sultan Mehmet İlköğretim Okulu Müdürü.

K5: Yavuz Selim Açar, 1956, Ağrı/Eleşkirt, Lise Mezunu, İnfaz Koruma Başmemurluğundan emekli, Arif Bey Köyü.

K6: Âşık Binali Kılıç, 1959, Ağrı/Tutak, Önlisans Mezunu, Banka Memurluğundan emekli.

K7: Âşık Muhsin Özen, 1965, Ağrı, Lise Mezunu, Türk Telekom Müdürlüğü'nden emekli, Çukurçayır Köyü.

K8: Fuat Aslan, 1968, Ağrı, lise Mezunu, Ağrı Şeker Fabrikası'nda İşçi, Kutlu Geçit Köyü.

K9: Aydın Kasar, 1950, Ağrı, Gümüşhane Erkek Öğretmen Okulu Mezunu, Halk Eğitim Müdürlüğü'nden Emekli, Aşağı Küpkıran Köyü.

EKLER

EK-1: ÂŞIK BİNALİ KILIÇ'IN ŞİİRLERİ¹⁹⁵

1. ADEM ÖĞRETMEN

Adem seni ne umutla büyüttüm,
Babana mı yansam sana mı oğul?
Emek verdim, ömür verdim eğittim,
Babana mı yansam sana mı oğul?

Biz iki öğretmen el ele verdik,
İstikbalinize çaba gösterdik,
Bilirdin biz seni ne çok severdik,
Babana mı yansam sana mı oğul?

Baban kanser ile erken tanıştı,
Bazen acı çekti, bazen alıştı,
Umutlandı kurtulmaya çalıştı,
Babana mı yansam sana mı oğul?

Babanı kaybettim kanadı yaram,
Nerden hekim bulam yaramı saram?
Sen bana gülmeyi eyledin haram,
Babana mı yansam sana mı oğul?

Hayal kurdum düğününe, toyuna,
Serçe gibi daldalandım boyuna,
Felek bizi nasıl saldı oyuna,
Babana mı yansam sana mı oğul?

Sandım bu dünyada var yerim yurdum,
Çalıştım, çırpındım bir yuva kurdum,
Sanki bir fırtına esti savurdum,
Babana mı yansam sana mı oğul?

Sofra kurdum ecel zehri içirdim,
Yavru yaptım yuvasından uçurdum,
Bir haftada iki gelin göçürdüm,
Babana mı yansam sana mı oğul?

Her derde katlandım size kıymadım,
Böyle acı başka yerde duymadım,
Oğlum seni koklamaya doymadım,

¹⁹⁵ Çalışmaya konu olan Âşık Binali Kılıç'ın 11'li hece ölçüsü ile yazılmış şiirleri Âşık Kılıç'ın izniyle <https://www.antoloji.com/binali-kilic/> (Erş. Tar: 18. 03. 2020, saat 23.24) adlı internet sitesinden alınmıştır.

Babana mı yansam sana mı oğul?

Okulunu başarıyla bitirdin,
Sevinerek diplomanı getirdin,
Öğretmenlik koltuğuna oturdun,
Babana mı yansam sana mı oğul?

Senelerce atamanı bekledim,
Sabır çektim günü güne ekledim,
Bir mezar da iki civan sakladım,
Babana mı yansam sana mı oğul?

Bir tek fidanıydın asil soyunun,
Nasıl kıydın beni yıktı oyunun,
Babanın yanına çıktı tayinin,
Babana mı yansam sana mı oğul?

Gittin düzen kurdun ev kiraladın,
Sanki yaram yoktu sen yaraladın,
Baba kucağında huzur aradın,
Babana mı yansam sana mı oğul?

Genç yaşımda çilelerle savaştım,
Kuzumu kaybettim dağlar dolaştım,
Bilet aldım düğününe ulaştım,
Babana mı yansam sana mı oğul?

Binali amcana dedim söylesin,
Alın yazım böyle imiş neylesin,
Mevlâ'm bana sabır ihsan eylesin,
Babana mı yansam sana mı oğul?

2. ASKER OLUNCA

Askerlikte eşi, dostu, akranı,
Gör görebilirsın asker olunca.
Can sıkılır özlediğin insanı,
Sor sorabilirsın asker olunca.

İki tenekeye ismin basılır,
Künye diye boğazına asılır,
Siyah bıyıkların her gün kesilir,
Bur burabilirsın asker olunca.

Hamamın tuvalet, elin sıkabın,
Hâinden anlamaz eşi, ahbabın,
Elin yetişirse sırtına sabun,
Sür sürebilirsın asker olunca.

Onbaşıya komutanım diyersin,
Her gün kuru bulgur, bakla yiyeersin,
Bir çift postal alır on ay giyeersin,
Cır cırabilirsın asker olunca.

Sıla hasretiyle yüreğın dağlı,
Sevdiğini ele verir eloğlu,
Kanun zinciriyle kolların bağlı,
Kır kırabilirsın asker olunca.

Binali ölmedi şehit şüheda,
Vatanın kadrini bilir mi geda?
Bir tek karışına bin canım feda,
Ver verebilirsın asker olunca.

3. BAY YUNUS EMRE

Sizi özlüyorum canlarım benim,
Bayan Sultan Yeşim, Bay Yunus Emre.
Hayallerle süslü günlerim benim,
Bayan Sultan Yeşim, Bay Yunus Emre.

Gönül arzu eder görmek isterim,
Can deyip sineme sarmak isterim,
Dolu bir muhabbet vermek isterim,
Bayan Sultan Yeşim, Bay Yunus Emre.

İki pırlantası kral tacımın,
Dünyalar tatlısı can ilacımın,
Ciğer pareleri Türcan bacımın,
Bayan Sultan Yeşim, Bay Yunus Emre.

Şimdi Sultan Yeşim yedi yaşında,
Kudret kalemi var sanki kaşında,
Peri kızı dayısının düşünde,
Bayan Sultan Yeşim, Bay Yunus Emre.

Yunus Emre iki yaşın doldurmuş,
Kadir Mevlâ'm nimetini bildirmiş,
Tebessümü annesini güldürmüş,
Bayan Sultan Yeşim, Bay Yunus Emre.

Binali'nin sevgi dolu fertleri,
Biri bal, diğeri elma şekeri,
Geleceğin umut dolu gençleri,
Bayan Sultan Yeşim, Bay Yunus Emre.

4. CAN ÇANAKKALE

Surların var şehitlerle örölmüş,
Kurbanın binlerce can Çanakkale.
Böyle asil millet nerde görölmüş?
Tarihe yazdırmış şan Çanakkale.

Dünya görmemişti böyle bir çağı,
Geçilmez yazıyor tarih yaprağı,
Avucuma alsam sıksam toprağı,
Süzölür elimden kan Çanakkale.

Şahadet ediyor binlerce yatan,
Nasıl duygulanmaz seni anlatan,
En kutsal toprak sen, her yanın vatan,
Edirne, Ardahan, Van, Çanakkale.

Seni anlatmaya yetmiyor lisan,
Akıl iflâs eder delirir insan,
Bir daha taarruz ederse düşman,
Şehit kanlarıyla yan Çanakkale.

Hâlâ nöbettedir yatan şehidim,
Cennet yeli gibi kokan şehidim,
Yarasından kanlar akan şehidim,
Sen tarihi böyle an Çanakkale.

Binali, ölkemde hepimiz kardeş,
Nifak soğanların temeli kalles,
Seninle ufukta kaybolur güneş,
Seninle ağarır tan Çanakkale.

5. AYDIN'IN NEYİ GÜZEL

Bir harika diyar Ege Bölgesi,
Dağlarında akar yağı Aydın'ın.
Ovalarda olur türlü meyvesi,
Narenciye solu sağı Aydın'ın.

Çiftçiler şafaktan önce uyanır,
Toprakla haşrolur, toprak boyanır,
Bir sınırı Ödemiş'e dayanır,
Torbalı'da bir durağı Aydın'ın.

Buharkent'te kaplıcalar can katar,
Karacasu elmasıyla kan katar,
Söke Ovası'na pamuk ün katar,
Ta Muğla'da bir kırağı Aydın'ın.

Atça'nın çileği, karpuzu güzel,
Buzdoğan'da hayat veren su güzel,
Kuyucak, Umurlu hepsi güzel,
İncir bağı, zeytin bağı Aydın'ın.

Bağarası, Germencik'ten yukarı,
Pamukören ana yolun kenarı,
Aydın ili bir efeler diyarı,
Tarihe dayanır çağı Aydın'ın.

Binali'yim, Nazilli'de oturdum,
Varım yoğum Nazilli'ye yatırdım,
Aydın'ın methini böyle bitirdim,
Dalgalanır al bayrağı Aydın'ın.

6. AĞLAR MAHZUN OLUR BEN ÜZÜLÜRÜM

Ebeveynler ocağından ayrılrsa,
Ağlar mahzun olur ben üzülürüm.
Bir baltada çam yerinden devrilse,
Çağlar mahzun olur ben üzülürüm.

Gitse hasret kalır evdeki sese,
İster torunları göğsünde sevse,
Bülbülü koysalar altın kafese,
Bağlar mahzun olur ben üzülürüm.

Bir gün huzurevi girer koluna,
Sözü geçmez gelinine, oğluna,
Döner bakar sılasının yoluna,
Dağlar mahzun olur ben üzülürüm.

Binali yarıda kalır nefesin,
Tükenir takatin, kesilir sesin,
Ecel kapısını çalar herkesin,
Sağlar mahzun olur ben üzülürüm.

7. SEVDİĞİNİ DÜŞLEDİ

Hangi mevsimdesin bilemem amma,
Bende bahar, sende hayat kışladı.
Alın yazısını silemem amma,
Ne yazdıysa nakış nakış işledi.

Âşıklık değildir her kulun harcı,
Buna cevap yazmak boynumun borcu,
Kışın kar satmaya çıktıysa karcı,
Sermaye kudurdu kârı beşledi.

Rüzgârlarla selâm saldım gitmedi,
Bazen de âşıklık para etmedi,
Binali'nin eli yâra yetmedi,
Gece gündüz sevdiğini düşledi.

8. SEFALETİMİZDEN HABERİMİZ YOK

Üstümüzde döner karabulutlar,
Saltanatımızdan haberimiz yok.
Aslana yan bakar çakallar, kurtlar,
Azametimizden haberimiz yok.

Bir değil, beş değil, bin değil ölen,
Yolunu şaşırılmış ağlayan, gülen,
Maskeye bürünmüş bilmeyen, bilen,
Kabahatimizden haberimiz yok.

Alkole bulaşmış çayımız belli,
Neye hizmet ettik neyimiz belli?
İçimiz dışımız, huyumuz belli,
Asaletimizden haberimiz yok.

Salmaz yakamızı ölüm sancımız,
Günden güne artar durur acımız,
Meyhaneyi mesken tutmuş gencimiz,
Sefaletimizden haberimiz yok.

Hor gördük ovada koyun güdeni,
İbretle görmedik gelip gideni,
Soyduk elbiseyi, açtık bedeni,
Melânetimizden haberimiz yok.

İnsan sapmış gördüğüne eğilir,
Haklıya rağbet yok haksız sevilir,
Yalancının hükmü âdil sayılır,
Adaletimizden haberimiz yok.

Şerbeti bıraktık şarabı içtik,
Doğruyu bıraktık eğriyi seçtik,
Bir yara sarmadan bin yara açtık,
Bu hayatımızdan haberimiz yok.

Binali der müstahakız bunlara,
İmanımız madde, dinimiz para,
Zifte beyaz dedik, yoğurda kara,
Felâketimizden haberimiz yok.

9. YÂRA DOĞRU GİDEN YOLDA YOL ALIR

İnancı olmayan insan mı olur?
Nâra doğru giden yolda yol alır.
Merhamet mi olur, vicdan mı olur?
Köre doğru giden yolda yol alır.

İnancı olanda olur merhamet,
Nura doğru giden yolda yol alır.
Evveli zor olur sonu selâmet,
Yâra doğru giden yolda yol alır.

Gafile doğruyu göstersen görmez,
Bilmediği gibi bilene sormaz,
Dünya onun olsa menzile varmaz,
Zora doğru giden yolda yol alır.

Gafil olmayanın böyle mi hâli?
Gözüne görünmez dünyanın malı,
Cennet-i âlâdır onun hayali,
Bire doğru giden yolda yol alır.

Uyan ey **Binali** ölüm mutlaktır.
Bilir misin sonun ne olacaktır?
Semavî kitabın dördü de haktır.
Çara doğru giden yolda yol alır.

10. MERHAMET EYLE

Benim senelerden beri çektiğim,
Az mıdır güzelim merhamet eyle?
Doğru söyle senin bana ettiğin,
Naz mıdır güzelim merhamet eyle?

Çözemedim gerçek midir, alay mı?
Bu mu senin aşkın olacak şey mi?
Vicdanına danış sevdan üvey mi?
Öz müdür güzelim merhamet eyle?

Doldurdun gönlüme tozu dumanı,
İnsanın olmalı dini imanı,
Bahara demiştin vuslat zamanı,
Yaz mıdır güzelim merhamet eyle?

Aşkımız Mecnun'a, Leyla'ya eştir,
Cemalin gözüme sanki güneştir,
Sevdan yüreğimde yanan ateştir,
Söz müdür güzelim merhamet eyle?

Binali gözümde yaşlar dökerim,
Kaderim böyleymiş boyun bükerim,
Otuz yıldır hasretini çekerim,
Tez midir güzelim merhamet eyle?

11. YAZ DEDİ GÖZÜN YUMDU AĞLADI

Ağır bir hastayı ziyaret ettim,
Siz dedi gözünü yumdu ağladı.
Derdin nedir diye bir sual ettim?
Yaz dedi gözünü yumdu ağladı.

Dedi benim adım aşk serserisi.
Baktım kalmış bir kemik bir derisi.
Dedi bak hâlime yalan gerisi.
Söz dedi gözünü yumdu ağladı.

Dedim yanıyorsun bu nasıl ıştır?
Dedi sen aldırma benden geçmiştir.
Söndürmek istersen çabuk yetiştir,
Buz dedi gözünü yumdu ağladı.

Başını okşadım yanına çöktüm.
Göğsünden bir iki düğmesin söktüm.
Ağzına bir bardak soğuk su döktüm.
Köz dedi gözünü yumdu ağladı.

Açtı gözlerini boş baktı durdu.
Dedim bir toparlan hâlimi sordu.
Dedim yaran nerde? Kaktı oturdu.
Naz dedi gözünü yumdu ağladı.

“Bu yarayla insan ölür mü?” dedim.
"Hiç kendini böyle salar mı?" dedim.
“Bir Yasin okusam olur mu?” dedim.
Tez dedi gözünü yumdu ağladı.

Dedim bu kim seni böyle bitiren?
Adı dedim, dedi ocak batıran.
Bir bu dert mi dedim hasta yatıran?
Yüz dedi gözünü yumdu ağladı.

Dedim nedir böyle giden zoruna?
Beni de ortak et dedim sırrına.
Dedim yoksa âşık mısın birine?
Saz dedi gözünü yumdu ağladı.

Hasta haberini almıştım dedim.
O yüzden, kapını çalmıştım dedim.
Bir destan yazmaya gelmişim dedim.
Biz dedi gözünü yumdu ağladı.

“Lokman buralarda gezer mi?” dedim.
“Bu yaraya merhem ezer mi?” dedim.

“Adam da hiç seni üzer mi?” dedim.
“Üz...” dedi gözünü yumdu ağladı.

Dedim, nerden düştün bu ah u zara?
Dedi ya neylesin bülbül bîcare?
Acıktın mı diye sordum bir ara?
Az dedi, gözünü yumdu ağladı.

Biraz daha burda oturam dedim.
İstersen hekime götürem dedim.
Neye iştahın var getirem dedim.
Muz dedi, gözünü yumdu ağladı.

Dedim bir faydası yok mu paranın?
Dedi çaresi mi bahtı karanın?
Dedim üstündeki nedir yaranın?
Tuz dedi gözünü yumdu ağladı.

Dedim niye düştün elden, ayaktan?
Dedi ben ayrıldım daldan, budaktan.
Dedim kollarını çıkar yataktan.
Çöz dedi gözünü yumdu ağladı.

Dedim senin sevdiceğin nerdeydi?
Omuzunu çekti, boynunu eğdi.
Dedim yoksa sana nazar mı değdi?
Göz dedi gözünü yumdu ağladı.

Dedim kalk gezelim olur mu böyle?
Dedi takatim yok merhamet eyle.
Dedim hiç olmazsa adını söyle.
Çiz dedi gözünü yumdu ağladı.

Dedim **Binali**'yi üzdün bu ara.
Dedi bari haber verme o yâra.
Dedim daha erken bakma mezara.
Kaz dedi gözünü yumdu ağladı.

12. ANTOLOJİ.COM

Bir sofraya ki herkesin var nasibi,
Muhabbet sofrası Antoloji.com.
İbrahim Halil'in sofrası gibi,
Saltanat sofrası Antoloji.com.

Yer verilmiş şair, ozan, yazara,
Dua edin uğramasın nazara,
Kimin neyi varsa dökmüş pazara,
Hakikat sofrası Antoloji.com.

Herkes biraz dertli, birazda dağlı,
Her yemek tadında, tuzun da yağlı,
Herkes hem saygılı, sadık ve bağlı,
Sadakat sofrası Antoloji.com.

Edipler, şairler, dostlar buyurun,
Kara ile akı burda ayırın,
Bilmeyene, duymayana duyurun,
İltifat sofrası Antoloji.com.

Sofra geniş açılında açılsın,
Nimetlerle dolu niye kaçılınsın?
Dağarcıkta neler varsa saçılınsın,
Meziyet sofrası Antoloji.com.

Kimi doğru yazsın, kimi öz yazsın,
Kimi şiir yazsın, kimi söz yazsın,
Kimi fazla yazsın, kimi az yazsın,
Maharet sofrası, Antoloji.com.

Binali bu sofraya ebedi kalsın,
Bütün dertlilerin ortağı olsun,
Nasibi olanlar buyursun gelsin,
Bir hayat sofrası, Antoloji.com.

13. BAYRAK SEVGİMİZ

Bayrak sevgisiyle doğar evladım,
Basar bayrağını bağrına yavrum.
Bu sevgi sökülmez bizden anladım,
Basar bayrağını, bağrına yavrum.

Yiğit olur çıkar gider askere,
Dik başıyla selâm verir göklere,
Al bayrağı yükseldikçe göndere,
Basar bayrağını bağrına yavrum.

Hasret çeker vatanından ayrılrsa,
Vatan hasretiyle yansa, kavrulsa,
Şehit olup fidan gibi devrilse,
Basar bayrağını bağrına yavrum.

Binali der sadık kalır dostuna,
Beş yüz kurşun değse tınmaz postuna,
Örtü yapar tabutunun üstüne,
Basar bayrağını bağrına yavrum.

14. AĞRI DAĞI'NA¹⁹⁶

Nedir bu sitemin nedir bu hâlin?
Ne kadar heybetli bir duruşun var.
Yok mu doruğuna varan bir yolun?
Bulutlar misali duman başın var.

Hep aradım bulamadım yolunu
Çok uğraştım aşamadım belini,
Sen yalnızsın seziyorum hâlini,
Ağlıyorsun gözlerinde yaşın var.

Ses sana erişmez Habeş'ten mahrum,
Koca Türkiye'de bir eşten mahrum,
Ağustos ayında güneşten mahrum,
İşte onun için çatık kaşın var.

Rastlamadım hiç bir yerde dengine,
Malik olamadım sırrı rengine,
Üç mevsim yaşarsın kendi kendine,
Sonbahar, kış, birde kara kışın var.

Binali der varılmıyor yanına,
Alçak olmak yakışmazdı şanına,
Sanki el açmışsın Yaradan'ına,
Dertlisin, sitemli yalvarışın var.

¹⁹⁶ İsmet Alpaslan, *Ağrı Üzerine Şiirler*, Birleşik Matbaacılık, İzmir, 2010, s,116.

15. DEDE KORKUT ER YOLUNDA İLERİ

Beş yüz yetmiş yıllarının yücesi,
Dede Korkut ser yolunda ileri,
Kayı, Oğuz boylarının bilgisi,
Dede Korkut her yolunda ileri.

Bilgeler bilgisi hasların hası,
Bütün insanlığa olmuş faydası,
Peygamberden almış hayır duası,
Dede Korkut nur yolunda ileri.

Onun lügatinde yokmuş namertlik,
Hamurunda karmış ırkına mertlik,
Gençliğe göstermiş doğruluk, sertlik,
Dede Korkut er yolunda ileri.

Keramet, merhamet olmuş sözünde,
Kahramanlık destanları özünde,
Tebessüm sadaka olmuş yüzünde,
Dede Korkut ar yolunda ileri,

Hâkimiyet yüreğinde, elinde,
Her yaraya merhem varmış dilinde,
Dünya birincisi masal dalında,
Dede Korkut pir yolunda ileri.

Mazlumlara, düşkünlere değmemiş,
Yalnızları, güçsüzleri dövmemiş,
Asla zalimlere boyun eğmemiş,
Dede Korkut hür yolunda ileri.

Âşıkların, ozanların piridir,
Vatanperver gönül ehli biridir,
Binali der hiç ölmedi diridir,
Dede Korkut yâr yolunda ileri.

16. YA RAB

Biz bu kadar zulme müstahak mıyız?
Hiç nasip değil mi gülmemiz ya Rab?
Bir gün kurtuluşa çıkacak mıyız?
Nedir bu her telden çalmamız ya Rab?

Senden başka kime açam derdi mi?
Tutunacak başka dalım vardı mı?
Dinsizler istilâ etmiş yurdumu,
Mümkün müdür geri almamız ya Rab?

Yavaş yavaş zihniyeti bozdular,
Gazeteme müstehcenlik çizdiler,
Manşetime medenîdir yazdılar,
Mümkün değil midir silmemiz ya Rab?

Açmışım elimi yönüne senin,
Her gün şükrederim dününe senin,
Sahip çıkamadık dinine senin,
Hayr ise nasip et ölmemiz ya Rab.

Kapanmak istenir dinin çeşmesi,
Yasaklanır çocuğumun içmesi,
Yeter arşa çıktı mazlumun sesi,
Hor görünür namaz kılmamız ya Rab.

Kur'an ehli değil vaaz verenler,
Dost mu bizi yerden yere vuranlar?
Rızan için konuşmuyor görenler,
Nedir bu putperest kalmamız ya Rab?

Dine düşman tanıtılır askerim,
Hâlbuki cephede şahadet derim,
Lâkin beni duymaz olmuş neferim,
Neden bu gaflete dalmamız ya Rab?

Ateş almış memleketim yanıyor,
Âlem bu yangını şaka sanıyor,
Her gün yara biraz daha kanıyor,
Mümkün değil çare bulmamız ya Rab.

Sahillerde altsız, üstsüz avratlar,
İcra ediliyor çirkin sanatlar,
Bu uğurda memleketim çağ atlar,
İmkânsız inancı bulmamız ya Rab.

Binali der zulüm neden Allah'ım?
Zafer göster gömülmeden Allah'ım,

Çaresiziz çözüm senden Allah'ım,
Onun için bunca dolmamız ya Rab.

17. YUSUF DOSTUM

Nasıl vasfedeyim Yusuf dostumu?
İçime bir ateş salan Yusuf'um.
Sıcak bir şefkatle tutar destimi,
İlçemiz Tutak'tan falan Yusuf'um.

Elinde bir baston, gözünde bir cam,
İçinde bir arzu, gönlünde bir gam,
Gezer mahzun mahzun bir inancı tam,
Ömrünün çoğusu talan Yusuf'um.

Feryadı duyulmaz aşığım derde,
Teller düzen tutmaz bozulur perde,
Âşık meclisini gördüğü yerde,
Gönlü aşk ateşi dolan Yusuf'um.

Yoksulluk solumuş her nefesinde,
Gam toplanmış tellerinin sesinde,
Bir yavrusu olmuş kırk ellisinde,
Yüzü bir nebzecik gülen Yusuf'um.

Mutluluk hiç kapısını çalmamış,
Dostum deyip kucağına almamış,
Binali'den başka dostu kalmamış,
Bir gece sessizce ölen Yusuf'um.

18. BEKLER BENİ

Senelerim pencerede tükendi,
Bende zannederdim yâr bekler beni,
Ben ağılarken kendi güldü eyledi,
Döküldü yaprağım har bekler beni,

Gün yok ki derdime bir dert katmaya,
Gözlerime uyku girmez yatmaya,
Her ne zaman niyetlensem gitmeye,
Dağlar engel olur kar bekler beni.

Her yerde kendimden üst arıyorum,
Dar günde destime dest arıyorum,
Bu koca dünyada dost arıyorum,
Her yolun üstünde mâr bekler beni.

Âlem füze yaptı çıktı uzaya,
İlim sahrasında ben kaldım yaya,
Bu kimdir diyerek baktım aynaya,
Saçları ağarmış pir bekler beni.

Binali sen nasihati duymazdın,
Bu gafletten uyanmazdın, aymazdın,
Yalan dünya metaından doymazdın,
İki metrekare yer bekler beni.

19. BİLENLE BİLMİYEN BİR OLAMAZ Kİ

Âşığın gönlünde sevgi bestedir,
Çalanla çalmayan bir olamaz ki.
İş mahirde, söz arifte ustadır,
Bilenle bilmeyen bir olamaz ki.

Bize bahşedilen kısa bir hayat,
Kadrini bilmeli demeden heyhat,
Her âşık Mevlâ'dan ister ya murat,
Gülenle gülmeyen bir olamaz ki.

Çare yok mu bu umulmaz yarama?
Bana derler başka sevda arama,
Söz gümüştür, sükût mücevher amma,
Alanla almayan bir olamaz ki.

Bahar olur seller akar coş mudur?
Bülbüle cevreden gül sarhoş mudur?
Dağlar aşıp yâr aramak boş mudur?
Bulanla bulmayan bir olamaz ki.

Binali el seni anmaz değil mi?
Vefasız giderse dönmez değil mi?
İmanın direği namaz değil mi?
Kılanla kılmayan bir olamaz ki.

20. BURNUMDA TÜTEN OLMUŞSUN

Belki aynalarda güzel değilsin,
Velâkin gönlümde sultan olmuşsun.
Yeni tomurcuksun gazel değilsin,
Muradı gözünde civan olmuşsun.

Seni düşündükçe artıyor yaram,
Kalbimi bu cenkten nasıl kurtaram?
Sevilmeye lâayık gayrisi haram,
Kılıcın önünde kalkan olmuşsun.

Güzel ahlâkın var, ağır başın var,
Kara gözlerin var, karakaşın var,
Bayrak gibi nazlı sallanışın var,
Sen benim gönlümde vatan olmuşsun.

Endamına kurban güzeller şahı,
Çık yolum üstüne selâm ver gâhî,
Delî gönlüm hayalinin dergâhı,
Köle gibi alıp satan olmuşsun.

Binalî der, yaram dindirmesen de,
Yanan yüreğimi söndürmesen de,
Beni sevmesen de sevdirmesen de,
Hasreti burnumda tüten olmuşsun.

21. AR PERDESİNİ

Bizi cemaline hasret koymasa,
Açsa da gösterse yâr perdesini.
Bülbül feryadını gonca duymasa,
Ona göstermezdi har perdesini.

Her zerrede mevcut etrafa bakın,
Gafile uzaksın arife yakın,
Canım alsan minnet etmem velâkin,
Kaldırma yüzümden ar perdesini.

Kâinatı hakikate seslersin,
Yer altında börtü böcek beslersin,
Bin bir çiçek yeryüzünü süslersin,
Kışın indirirsin kar perdesini.

Gökyüzünde yıldız, güneş, ayın var,
Yeryüzünde dere, ırmak, çayın var,
Şu benim kalbimde bir sarayın var,
Aç gönül gözüme sır perdesini.

Bin bir nimet yerde, gökte, karada,
Ben âşık olmuşum böyle bir ada,
İmtihan diyarı ettin dünyada,
Alçaklı, yüksekli yer perdesini.

Binali'yi ayrılıkta bırakma,
Kalbimde karadan nokta bırakma,
Yolum göster karanlıkta bırakma,
Rehber et yoluma nur perdesini.

22. MEĞER FANIYMIŞ

Bu dünyaya itimadım kalmadı,
Gel diye kandırdı faniymiş meğer.
Çalıştım, didindim malım olmadı,
Mal diye kandırdı faniymiş meğer.

Dağların dibinde akıttı nehir,
Aldığı genç ömrüm verdiği zehir,
Ağlattı, inletti, çektirdi kahr,
Gül diye kandırdı faniymiş meğer.

Ömür dağ devirdi düzü aşmadı,
Baharı tüketti yazı aşmadı,
Bir kefen sardılar bezi aşmadı,
Şal diye kandırdı faniymiş meğer.

Binali ahdini tutmaz mı dedi?
Her şeyin bir sonu çatmaz mı dedi?
Bu kadar yaşadın yetmez mi dedi?
Öl diye kandırdı faniymiş meğer.

23. TERK EDEBİLMEM

Zulmetme sevdiğim aşığım diye,
Sormaya razıyım terk edebilmem.
İster al canımı olsun hediye,
Vermeye razıyım terk edebilmem.

Ben derdimi açtım yüce Allah'a,
Belki de dilekçem ulaştı şaha,
Yeter ki sen he de bir ömür daha,
Durmaya razıyım terk edebilmem.

Gel gör artık saçımdaki akları,
Boşa geldi geçti gençlik çağları,
İster isen Ferhat gibi dağları,
Yarmaya razıyım terk edebilmem.

Tükendim feryattan, figandan, zardan,
İnsan umudunu keser mi yârdan?
Yeter ki umut ver esen rüzgârdan,
Sormaya razıyım terk edebilmem.

Tez bana ulaştır ahvalin yeter,
Gerçeğin olmazsa hayalin yeter,
Rüyada göstersen cemalin yeter,
Görmeye razıyım terk edebilmem.

Binali'yim mahşere de sözüm yok,
Yazıya da, kadere de sözüm yok,
Senden başka bir yâra da sözüm yok,
Sarmaya razıyım terk edebilmem.

24. VEFA BORCUN KALMADI¹⁹⁷

Sana vefa borcum var demiştin ya,
Sildim gitti, bana borcun kalmadı.
Gurbet elden selâm göndermiştin ya,
Aldım gitti, bana borcun kalmadı.

Demiştin ya helâl etsin mihrimi,
Her celâllendikçe kustum zehrimi,
Otuz yıldır sen çekersin kahrımı,
Bildim gitti, bana borcun kalmadı.

Parıldayan nuru oldun gündüzün,
Bazen neşem oldun, bazen de hüzün,
Karanlık gecemde mehtaptı yüzün,
Daldım gitti, bana borcun kalmadı.

Hep sen oldun bu gönlümün sunası,
Benim eşim üç yavrumun anası,
Huzur rengim ak elinin kınası,
Çaldım gitti, bana borcun kalmadı.

Baş başa tükettik uzun yılları,
Seninle yaşadık kışı, baharı,
Gönül bahçemizden yaban otları,
Yoldum gitti, bana borcun kalmadı.

Temel taşı oldun hayat yapımda,
Aşçım, işçim, kilit oldun kapımda,
Boş kap misaliydim kendi çapımda,
Doldum gitti, bana borcun kalmadı.

Binali der kabul olsun muradın,
Nerede o genç kız, nerde bu kadın?
Hep vefalı oldun vefa aradın,
Buldum gitti, bana borcun kalmadı.

¹⁹⁷ Cemal Yıldırım, *Geçmişten Günümüze Ağrılı Ozanlar*, s. 104–105.

25. AĞLADIM

Seni mana zirvesine çıkarır,
Ses dediler sese daldım ağladım.
Feryadın âlemi bihuzur etti,
Sus dediler susa daldım ağladım.

Hayat bir nebzedir var mı şakası?
Bırakmaz yakarı geçim kavgası,
Libas değil Müslüman'ın takvası,
Süs dediler süse daldım ağladım.

Sen ezelde ikrarında kalasın,
Maksudunu gözyaşında bulasın,
Bir tenhada tefekküre dalasın,
Has dediler hasa daldım ağladım.

Gün gelir tükenir insanın yolu,
Dünyanın malıdır noksanı, bolu,
Bir susuza sunar mısın su dolu?
Tas dediler tasa daldım ağladım.

Ey **Binali** sen kendini bilesin,
Bu sınavda ecr-i sevap alasın,
Bu âlemde neyin var ki gülesin,
Yas dediler yasa daldım ağladım.

26. GÖZÜMDE HER ZAMAN YAŞ OLDU BENİM

Anamdan doğalı gülmedi yüzüm,
Gözümde her zaman yaş oldu benim.
Ne yana döndüysem kavruldu özüm,
Dertlerim bir iken beş oldu benim.

Kaderim böyleymiş kime ne deyim,
Yâr vefasız çıktıya ben nideyim,
Dağlar yol vermedi yâra gideyim,
Hep yolumda kara taş oldu benim.

Ne yaptım ki kader bana darıldı?
Bilmem niye gül dikene sarıldı?
Hangi dala el attıysam kırıldı,
Bütün hayallerim düş oldu benim.

Umut bağlamıştım yârim var diye,
Belki bu yaramı yâr sarar diye,
Yıllarımı heba ettim yâr diye,
O kadar emeğim boş oldu benim.

Usandı bu canım hayattan bıktı,
Ben yâra güvendim yâr beni yıktı,
Vefalı göründü vefasız çıktı,
Baktıkça gözlerim şaş oldu benim.

Kaderime boyun eğmiş susmuşum,
İğfalime, talihime küsmüşüm,
Zaten baldan umudumu kesmişim,
Yediğim zehirli aş oldu benim.

Binali'yim yandım közüm tükendi,
Yâre söylenecek sözüm tükendi,
Baharım kayboldu yazım tükendi,
Ömrümün her günü kış oldu benim.

27. TADI YALANMIŞ

Dilime dokundu manevî bir haz,
Baldaki lezzetin tadı yalanmış,
Tefekküre daldım yol aldım biraz,
Meğer bu hayatın tadı yalanmış.

Cahil cühelâya gelir su sesi,
Bilmeyen ne bilsin bu neyin nesi,
Bir başkaymış tefekkürün meyvesi,
Sofradaki etin tadı yalanmış.

Sahte imiş tadı ekmeğin, tuzun,
Ananın, babanın, oğulun, kızın,
Çiçeğin, meyvenin, baharın, yazın,
Koca tabiatın tadı yalanmış.

Tadı yokmuş ne güneşin, ne ayın,
Ne yatın, ne katın, ne köşk sarayın,
Ne boş geçen ömrün, ne yılın, ayın,
Kuru saltanatın tadı yalanmış.

Binali der bir lokmasın tada gör,
Başka lezzet var mı bu dünyada gör?
Aç gönül sofranı o sofrada gör,
Boş bir azametın tadı yalanmış.

28. ASTARA SARILDIM HUZURUNDAYIM

Gafildim gafletten uyandım ya Rab,
Gaffar'a sarıldım huzurundayım.
Fani dünya beni etmesin harap,
Tek yâra sarıldım huzurundayım.

İdrak ettim niye geldim ben neyim,
İzin ver adını hep zikriyleyim,
Cemaline âşık oldum neyleyim?
Settar'a sarıldım huzurundayım.

Türlü türlü nimetine ulaştım,
İkramına, izzetine ulaştım,
Oruç tuttum necatına ulaştım,
İftara sarıldım huzurundayım.

Sen kadirsin yücelerin yücesi,
Mağfiret diledim Kadir Gecesi,
Bu gecede murat alır nicesi,
Kadere sarıldım huzurundayım.

Günahlarım çoktur bitmiyor derdim,
Ömrümün çoğunu beyhude verdim,
Geçici mekânda sukuta erdim,
Mezara sarıldım huzurundayım.

Binali, akilim değilim nadan,
Beni uzaklaştır şirkten, riyadan,
Üryan gönderdiğin yalan dünyadan,
Astara sarıldım huzurundayım.

29. ANLAYAMADIM

Acıyı öğrendim ömrüm boyunca,
Mutluluk ne demek anlayamadım.
İstirabı tattırdılar doyunca,
Mutluluk ne demek anlayamadım.

Sevmeyi öğrendim hep sev dediler,
Sevdanın sırrını hep gizlediler,
Sevilmeyi sordum söylemediler,
Mutluluk ne demek anlayamadım.

Her kimi sevdiysem çıktı vefasız,
Madde müptelâsı çoğu insafsız,
Herkes mesut oldu ben yapayalnız,
Mutluluk ne demek anlayamadım.

Gelinlik giydiler uçarcasına,
Gökyüzünde kanat açarcasına,
Hep uzaklaştılar kaçarcasına,
Mutluluk ne demek anlayamadım.

Binali'yim kurumadı gözyaşım,
Sevdayla ağırdı belâlı başım,
Dostum çile oldu, gam arkadaşım,
Mutluluk ne demek anlayamadım.

30. ANA BİLİRİZ

Aşıkârdır yaratılış gayemiz,
Tedariktir imtihana biliriz,
Nihayette taksim olur payemiz,
Konuk geldik bu cihana biliriz,

Ziyaret edeni sayarız hacı,
Sevmeyi bilmektir aşkın ilacı,
Kaynatayı baba, baldızı bacı,
Kayın valideyi ana biliriz.

Eşin kardeşini biliriz kayın,
Saygı hak edene diyorlar sayın,
Sırrını ararız elifin bayın,
Besmelede türlü mana biliriz.

Kaçmayı bilmeyiz harp meydanından,
Huzuru ararız Hak divanından,
Bal imal ederiz can kovanından,
Gönül sofrasına suna biliriz.

Çağrılınca üşenmeyiz sefere,
Vatan için can verimiz bin kere,
Oğlumuzu göndeririz askere,
Kurbanın elinde kına biliriz.

Hekim olan ilaç bulur yaraya,
Ehemmiyet vermez pula paraya,
Emanet bakarız köşke, saraya,
Kabristanı gerçek bina biliriz.

Bir tabutla yola çıkar kabile,
Bu âlemde bin yaşasan nafiye,
Kullu nefsin zâikatul mevt ile,
Katılırız bu kervana biliriz.

Yusuf'u sakladı kuyunun dibi,
Yunus'u balığın yuttuğu gibi,
Bir saman çöpünün vardır sahibi,
Bilir, düşse bir ummana biliriz.

Varsa güzel eserimiz nam bizim,
Gafletteki her anımız gam bizim,
Yaratana inancımız tam bizim,
Aksine ebedi yana biliriz.

Binali gönülden Kur'an'a bağlı,
İnsanın ameli insana bağlı,

Geminin yüzmesi kaptana bağlı,
Ehli çeker bir limana biliriz.

31. AĞLADIM ANA

Hatalarım oldu gençlik çağımda,
Nazıma sarıldım ağladım ana.
Bir çiçek yetirdim gönül bağımda,
Özüme sarıldım ağladım ana.

Kendim inanmıştım kendi doğruma,
Derman bulamadım gönül ağrım,
Siyah saçlarımı bastım bağrım,
Sazıma sarıldım ağladım ana.

Benim imtihanım ağır ölçüldü,
Bu genç yaşta gam köprüsü geçildi,
Seyit'imın yaraları açıldı,
Sızıma sarıldım ağladım ana.

Gözüm görmez ayaklarım yoruldu,
Birden dizlerimin bağı kırıldı,
Duygu anne diye bana sarıldı,
Kızıma sarıldım ağladım ana.

Felek kırdı dallarımı solmadan,
Vedalaştım yirmi beşim dolmadan,
Gençliğimden muradımı almadan,
Bezime sarıldım ağladım ana.

Binali sen kendin âşık sayarsın,
Gün gelir ki bu dünyadan doyarsın,
Bu destanı okudukça diyersin,
Arzu'ma sarıldım ağladım ana.

32. AĞLAMA ARTIK

Gidenler bir daha geri dönmüyor,
Dönmezse dönmesin ağlama artık.
Lâkin içindeki ateş sönmüyor,
O bunu bilmesin ağlama artık.

Sır gibi tut bu aşk kelimesini,
Hiç kimse çözmesin bilmecesini,
Bir zırha sok yüreğinin sesini,
İçinde cınlasın ağlama artık.

Nerden bilsin senin intizarını,
Uzatsa da tutma parmaklarını,
Avucuna sakla gözyaşlarını,
Yalvarsın, inlesin ağlama artık.

Yolunu değiştir yoluna çıksa,
Gözlerini kaçır yüzüne baksa,
Bırak artık nasıl anlayacaksa,
Öylece anlasın ağlama artık.

Âşık **Binali**'den sana bir nükte,
Ezilmek gereksiz bu ağır yükte,
Söküp fırlat yüreğinle birlikte,
Örümcek bağlasın ağlama artık.

33. BAŞTANBAŞA BİR ARADA OLALIM

Seni çok özledim güzeller şahı,
Düşten düşe bir arada olalım.
Benim deli gönlüm sevgi dergâhı,
Coştan coşa bir arada olalım.

Günde bir kez gelsen adı naz olur,
Bir sabah, bir akşam gelsen az olur,
Her saat başında gelme söz olur,
Beşten beşe bir arada olalım.

Fazla gelip gidebilmem karda ben,
Görmesem de kalıyorum zarda ben,
İlkbahar, yaz sen gel, sonbahar da ben,
Kıştan kışa bir arada olalım.

Dedikodu olur ayrı gezelim,
Saatte bir hasretneme yazalım,
Oyun oynayalım, çizgi çizelim,
Taştan taşa bir arada olalım.

Seveni seveninden ayırmak günah,
Bizi ayırana kalmasın bu ah,
Öğlen sizde, akşam bizde, her sabah,
Aştan aş a bir arada olalım.

Gaflete gark olup kendini salma,
Geceleri bensiz uykuya dalma,
Yağmur damlaları gibi geç kalma,
Yaştan yaş a bir arada olalım.

Olsun ben çekerim senin nazını,
Hesap etmem eğrisini, düzünü,
Bir an gözlerimden alma gözünü,
Şaştan şaş a bir arada olalım.

Her gün yüreğimde resmin boyanır,
Günde yirmi gelsen herkes uyanır,
Bu kadar hasrete can mı dayanır,
Baştanbaşa bir arada olalım.

Binali der destan yazak değil mi?
Sevda sevenlere tuzak değil mi?
Gözler birbirine uzak değil mi?
Kaştan kaşa bir arada olalım.

34. BENİM DEĞİL

Bir türlü tembeli sevemiyorum,
Yatan benim değil, yatmayan benim.
Helâlim de haram istemiyorum,
Katan benim değil, katmayan benim

Fesat olup ortalığı katanı,
Sevmiyorum adaletsiz sultanı,
Hain sınıfına girip vatani,
Satan benim değil, satmayan benim.

Gence, ihtiyara, kıza, kadına,
Naralar savurup elin adına,
Şuurun kaybedip öz evladına,
Çatan benim değil, çatmayan benim.

Binalikani ol kul nasibine,
Kul şükrü bilmezse mülk sahibine,
Böyle insan batsın yerin dibine,
Batan benim değil, batmayan benim.

35. BENİM GÜL'ÜM KADAR GÜZEL DEĞİLDİR

Her gülün değeri kendine hastır,
Benim Gül'üm kadar güzel değildir.
Gül insanda sevgi, bülbülde yastır,
Benim Gül'üm kadar güzel değildir.

Bülbüle zulmeder gülün kibiri,
Gül vardır hastadır, gül vardır diri,
Dünyada gül çoktur ama hiç biri,
Benim Gül'üm kadar güzel değildir.

Gül bazen goncadır, bazen de hardır,
Gül benim gözümde evlattır, yârdır,
Dünyada binlerce çeşit gül vardır.
Benim Gül'üm kadar güzel değildir.

Gül vardır durudur, gül vardır pustur,
Peygamberde koku, bahçede süstür,
Gül var zikre dalmış, gül var Yunus'tur.
Benim Gül'üm kadar güzel değildir.

Bu Gül İstanbul'da Goncagül olmuş,
Bu Gül yaprak budak olmuş, dal olmuş,
Bu Gül bir görünmüş, bir hayal olmuş,
Benim Gül'üm kadar güzel değildir.

Gül benim yeğenim, bacımın kızı.
Bu bir Gül ki yanakları kırmızı.
Gökyüzünün ayı, günü, yıldızı,
Benim Gül'üm kadar güzel değildir.

Bu Gül başka güldür dünyada tektir,
Gül dünyada en güzele örnektir,
Bilir de gül de bir demet çiçektir,
Benim Gül'üm kadar güzel değildir.

36. BEDAVA

Kimi saz öğrenmiş yola saldırmış,
Kadir Mevlâ'm kimi kulun güldürmüş,
Kimi kepçesini bala daldırmış,
Kimisine boş kaşıklık bedava.

Kiminin ya usta, ya hocası var,
Kaderin bir garip bilmecesi var,
Kiminin ne gündüz, ne gecesi var,
Kimine evliya, şıklık bedava.

Kimi kendin pula paraya satmış,
Kimi çalmış çırpılmış mülküne katmış,
Kimisini Mevlâ'm güzel yaratmış,
Kefen giyse hâlâ şıklık bedava.

Kimi borç devşirir, kimi borç öder,
Kimi bir yol tutmuş, o yoldan gider,
Kimi açık saçık Hakk'ı zikreder,
Kimisine karmaşıklık bedava.

Kimi aynalara bakar taranır,
Kimi yalakadır kula yaranır,
Kimi yüz yıl hakikî dost aranır,
Kimisine bulaşıklık bedava.

Kimi **Binali**'ye gösterir yolu,
Kimi öğrenmemiş sağ ile solu,
Kiminin torbası mücevher dolu,
Kimisine bu âşıklık bedava.

37. BEN NE YANA GİDEYİM?

Gözlerini sakın dersin zinadan,
Bu küffarda ben ne yana gideyim?
Kerpiç düştü bahşettiğin binadan,
Bu diyarda ben ne yana gideyim?

Sığacağım kadar toprak dürtülür,
Bir kaç tahta ile üstüm örtülür,
Ancak orda mümin olan kurtulur,
Bunca darda ben ne yana gideyim?

Orda başlar hesapların siftahı,
İlerde sorulur kulların ahı,
Deseler çok geldi bunun günahı,
Ah u zarda ben ne yana gideyim?

El açıp yalvarsam Allah'ım sana,
Peygamber şefaet etmezse bana,
Ruhum ateş ala bedenim yana,
Kızıl nârdâ ben ne yana gideyim?

Binali der nâra atma naşımı,
Kim dindirir gözlerimin yaşını?
Varıp huzuruna koyam başımı,
Bu didarda ben ne yana gideyim?

38. ÇOK YORGUNUM BENİ BEKLEME KAPTAN

On yedi yaşında ne bu yorgunluk,
Hata kaptanda mı sende mi kızım?
Yakışmamış bu hayata dargınlık,
Hata vicdan da mı sende mi kızım?

Yok mu bu kaptanın geri dönüşü?
Bir tabirci hayra yora bu düşü,
Aşkın rüzgârında azıcık üşü,
Hata sevdanda mı sende mi kızım?

Binali tembellik bize yaramaz,
Bu yaşta yorgunluk kabul göremez,
Derdin söylemeyen derman bulamaz,
Hata Lokmanda mı, sende mi kızım?

39. BİZDE GÖRDÜM BEN SENİ¹⁹⁸

Dede Korkut ozanların pirisin,
Bizde gördüm, yolda gördüm ben seni.
Çiçekten çiçeğe konan arısın,
Özde gördüm, balda gördüm ben seni.

Kahramanlık mızrağında, yayında,
Ozan görülmedi senin tayında,
Bayat, Kayı birde Oğuz boyunda,
Sazda gördüm, telde gördüm ben seni.

Bilgeler bilgisi hasların hası,
Vatanperver, kahramanlık sevdası,
Peygamberden aldı hayır duası,
Hazda gördüm, gülde gördüm ben seni.

Güneş gibi doğup, geri batan sen,
Boyunu, soyunu hoş anlatan sen,
Mücevheri pazarında satan sen,
Gizde gördüm, lâlda gördüm ben seni.

Gaflette olmayıp her dem uyanan,
Yiğitliğe, dürüstlüğe dayanan,
Vatan sevdasıyla tutuşup yanan,
Közde gördüm, külde gördüm ben seni.

Dünyada görmedim senin dengini,
Hikâyede kültürümün zengini,
Her çiçekte nazar ettim rengini,
Bozda gördüm, alda gördüm ben seni.

Dirse, Boğaç, Dumrul, Tepegöz olduk,
Her destanda kahramanın biz olduk,
Her mecliste baldan şirin söz olduk,
Sözde gördüm, dilde gördüm ben seni.

Binali der Uçun, Zeyrek benimdir,
Büre oğlu Bamsı Beyrek benimdir,
Salur Kazan, Koca Yegenek benimdir,
Gürzde gördüm, elde gördüm ben seni.

¹⁹⁸ İsmet Alpaslan, *Ağrılı Şair ve Yazarlar*, Birleşik Matbaacılık, İzmir, 2012, s. 302.

40. EL USANDIRDIM

Bir güzelin gözlerine aldandım,
Ah u zar eyledim el usandırdım,
Arı oldum çiçek çiçek dolandım,
Olmadı peteğim bal usandırdım.

Boyun büktüm kaderime razı ben,
Baharım yok hep bekledim yazı ben,
Doğru düzgün çalamadım sazı ben,
Mızrap usandırdım tel usandırdım.

Bir güzel uğruna oldum mudara,
Koy bana desinler talihin kara
Her gece rüyamda kopardım yâra,
Gönül bahçesinden gül usandırdım.

Ayrılıp kavuşmak ne hoştur dedim,
Elini elime tutuştur dedim,
Hasret trenine kavuştur dedim,
Gönülden gönüle yol usandırdım.

Fatih Sultan oldum eyledim cengi,
Al kana boyandı meydanın rengi,
Ne eğer vuruldu, ne de üzengi,
Arap taya bindim yol usandırdım.

Binali'yim kaldım tozda dumanda,
Yola çıktım bir bilinmez zamanda,
Karıncaya âşık oldum ormanda,
Aslan usandırdım, fil usandırdım.

41. ERDİĞİ ZAMAN¹⁹⁹

Seherde gözlerim uykuyu neyler,
Yâr ile vuslata erdiği zaman.
Aşk ile çırpınır korkuyu neyler,
Huzuru divanda durduğu zaman.

Kâle almaz eğlenmeyi gülmeyi,
Akıl mekânından siler her şeyi,
Ne duyar, ne görür başka kimseyi,
Dost ile muhabbet kurduğu zaman.

Serilir engine post olur gönül,
Kavuşur dost ile dost olur gönül,
Îlâhî aşk ile mest olur gönül,
Hane-i Rahman'a girdiği zaman.

Âşıkları muradına yetirir,
Kanat takar miracına götürür,
En yüksek makama geçer oturur,
Serini secdeye vurduğu zaman.

Umutlar yeşerir girmez telâşa,
Kalp gözü açılır eder temaşa,
Huşu erdemiyle kalır baş başa,
Mana iklimine vardığı zaman.

Binali pervane dönmeye başlar,
Alışır, tutuşur, yanmaya başlar,
Kevser Irmağı'ndan kanmaya başlar,
Bu demi devranı sürdüğü zaman.

¹⁹⁹Şairler Seçkisi Şiir Antolojisi , s. 436.

42. OĞLUM AKILLI OL

Ellerim duada çıktım sabaha,
Yollarına baka kaldık biz oğlum.
Yüz binlerce şükür olsun Allah(c.c.)'a,
Sizi bize kavuşturdu tez oğlum.

Nasihat eylerdik, neler söylerdik,
Oğlum size bir şey olsa neylerdik,
Okumanız için evden gönderdik,
Temennimiz oku oğlum, yaz oğlum.

El acımaz gözlerinin yaşına,
Uslan biraz, al aklını başına,
Dikkat et her zaman arkadaşına,
Adam gibi adamlarla gez oğlum.

Zarar veren arkadaşla görüşme,
Uğursuzla, ahlâksızla konuşma,
İşine bak, başkasına karışma,
Dünya bozuk, her yer duman toz oğlum.

Parlak güneş balçık ile boyanmaz,
Gafil olan nasihatle uyanmaz,
Anne kalbi acınıza dayanmaz,
Ona göre etrafını üz oğlum.

Binali der boş işlerle yorulma,
Yanlış yapıp kaderine darılma,
Başın gitse doğruluktan ayrılma,
Ant ile ver millette söz oğlum.

43. KÜSMÜŞÜM

Usandım dünyadan, mal harisinden,
Ahbaptan, yârandan, elden küsmüşüm.
Bu âlemin çirkefinden, pisinden,
Tipiden, borandan, selden küsmüşüm.

Geçici bir han değil mi bu dünya?
Ömür bildiğimiz, sanki bir rüya,
Adalet tükenmiş, ticaret riya,
Hancıdan, yolcudan, yoldan küsmüşüm.

Çok akıllı değil dünyaya kanan,
Edasına, cilvesine aldanan,
Şekerin tadını gerçek tat sanan,
Arıdan, çiçekten, baldan küsmüşüm.

Dünyaya gelirken, gözüm ağladı,
Cefa diyarıdır dedi çağıladı,
Meğerse yalanmış, meyvenin tadı,
Yapraktan, budaktan, daldan küsmüşüm.

Mevlâ kul yaratmış demiş sev, sevil,
Hakikî sevenin önünde eğil,
Gül açarken güzel, solarken değil,
Laleden, sümbülden, gülden küsmüşüm.

Binali ham, erişmemiş, ermemiş,
Ben âşığım demiş, bir gül dermemiş,
Hakikî rehber gönlü vermemiş.
Âşıktan, maşuktan, kuldan küsmüşüm.

44. HASRETSE GÖNÜL

Kişi vatanına hasretse gönül,
Zar olur diyorlar yalanım mı var?
Gülüne kavuşsa yeniden bülbül,
Var olur diyorlar yalanım mı var?

Mevlâ kula verir türlü hidayet,
Kul kulluğun bilmez işler cinayet,
Âşık maşukuna etse ihanet,
Kör olur diyorlar yalanım mı var?

İnsan bu dünyaya gelince çocuk,
On dört on beşinde açar tomurcuk,
Altmışta, yetmişde görünür ufuk,
Pir olur diyorlar yalanım mı var?

Dünya beyaz giymiş ihtiyar sanki,
Binali der Ağrı Dağı kar sanki,
İnsanoğlu ne yok ne de var sanki,
Sır olur diyorlar yalanım mı var?

45. GÜZEL

Irmağa döndükçe gözyaşlarımız,
Her cefaya göğüs gerişin güzel.
Aşkın cephesinde savaşlarımız,
Serini sevdaya verişin güzel.

Bakışırđı gözlerimiz gülerek,
Bilirim ki incitmezsin bilerek,
Açıp kollarını koşup gelerek,
Hasretin belini kırışın güzel.

Sevda ile coştüğünü bilirim,
Aşk oduna düştüğünü bilirim,
Maşukuna koştüğünü bilirim,
Vuslat parkurunda yarışın güzel.

Ey **Binali** bu sevdalı serinle,
Mutlu olamadın emellerinle,
Usanıp bıkmadan ak ellerinle,
Hasret gergefini örüşün güzel.

46. GÜLEMEM

Yüreğimde bu eziklik olunca,
Üzülür ağlarım elbet gülemem.
Güvendiğim umutlarım solunca,
Üzülür ağlarım elbet gülemem.

İkrar verip ikrarına gelmezsen,
Deli gibi sevilip de sevmezsen,
Vazgeçip de kıymetimi bilmezsen,
Üzülür ağlarım elbet gülemem.

Mutluluk haramdır, acı ziyade,
Kahrediyor beni bu kara sevda,
Kader bana gülmedikçe dünyada,
Üzülür ağlarım elbet gülemem.

Binali der bende Allah kuluyum,
İçi dışı acılarla doluyum,
Anamdan doğalı gözü suluyum,
Üzülür ağlarım elbet gülemem.

47. FAKİRİN EKMEĞİ TUZ DURSUN EMMİ

Zenginlik gözümde zerre kadar yok,
Fakirin seveni az Dursun Emmi.
Zenginde iskarpin ayna misali,
Fakirin ayağı toz Dursun Emmi.

Zengin sadık ise müstahak gerek,
Fakirin varlığı bir temiz yürek,
Zengin sofrasında bal ile börek,
Fakirinki ekmek tuz Dursun Emmi.

Zenginin güveni dünyalık malı,
Mevlâ'sına ayan fakirin hâli,
Ey yalan dünyaya güvenen deli,
Mülkün birkaç damla bez Dursun Emmi.

Dünyanın malına denir el kiri,
Kıymetlidir gözetirsen fakiri,
Gözetmezsen dört etrafın zifirî,
Gerçeği görmeyen göz Dursun Emmi.

Hakikî zenginlik mal ile olmaz,
Dünyadaki para pul ile olmaz,
İlkbahar bir iki gül ile olmaz,
Gülün ömrü bir tek yaz Dursun Emmi.

Binali hasreti kaldırabilmez,
Çilekeş bahtını güldürebilmez,
Kılıç her yiğidi öldürebilmez,
Yiğidi öldüren söz Dursun Emmi.

48. YUNUS'UMA SELÂM VERMELİ

Yunus bir deryaydı, Yunus bir umman,
Yunus'a hürmetle selâm vermeli.
Yunus bir dervîşti, âşık-ı Rahman,
Meczuba miskine kanat germeli.

El ağlamaz acınacak hâline,
Bîçare Yunus'u dolar diline,
Mümin, münafıkça, nerden bilene,
Hamuruna din mayası karmalı.

Binali gel takma bu uğursuzu,
Namuslu yapması zor, namussuzu,
İte İt demeli, kuzuya kuzu,
Ne maymunlar vardır, altın armalı.

49. YORULMUŞUM BEN

Kırk yıldır bir yara gizli sinemde,
Yavru ceylân gibi vurulmuşum ben.
Bin sitem yemişim devri âlemde,
Bulanıp bulanıp durulmuşum ben.

Her gelen su katmış pişmiş aşıma,
Acımamış gözden akan yaşıma,
Dertli yaşamışım yalnız başıma,
Ne aranmış ne de sorulmuşum ben.

Bahar seli gibi çok çağlamışım,
Hep vefasızlara bel bağlamışım,
Bir gülümsemişim bin ağlamışım,
Bozuk saat gibi kurulmuşum ben.

Bazen kar olmuşum Ağrı Dağı'nda,
Çok çile çekmişim gençlik çağında,
Gül olmak isterken yârın bağında,
Bir yaprak açmadan kırılmışım ben.

Derunumda bir kıvılcım uyanmış,
Tutuşmuşum ben yanmışım yâr yanmış,
Siyah saçım beyazlara boyanmış,
Çile harmanında karılmışım ben.

Nazlanmışım yâr usanmış nazımdan,
Sırlarımı saklamışım sazımdan,
Binali'yim kuvvet gitmiş dizimden,
Tükenmiş takatim yorulmuşum ben.

50. YETMEZ MİYDİ BE ZALİM?

Bir tek kelimeyle hasret biterdi,
Gel deseydin yetmez miydi be zalim?
Yüreğim aşkınla yanar tüterdi,
Öl deseydin yetmez miydi be zalim?

Desen, olmaz mıydım kanadın, kolun?
Tavaf etmez miydin sağınla solun?
Kâbe yolu gibi olurdu yolun,
Yol deseydin yetmez miydi be zalim?

Yalanlarla ocağımı batırdın,
Nazlarınla genç ömrümü bitirdin,
Gönül bahçemizde diken yetirdin,
Gül deseydin yetmez miydi be zalim?

Neydi bu sendeki dünya sevdası?
Kanaat etmedin hep oldun asi,
Hangimize nasip kefenin hası?
Kul deseydin yetmez miydi be zalim?

Ömrümü tükettin pisipisine,
Attın bir ateşin tam ortasına,
Sana gelmez miydin koşarcasına?
Bul deseydin yetmez miydi be zalim?

Diyecek sözüm yok böyle zalime,
Yıllar sonra nerden çıktın yoluma?
Uzatsaydın ellerini elime,
Al deseydin yetmez miydi be zalim?

Sen gül oldun, ben **Binali** arı mı?
Gel bulabilirsen bul mezarımı,
Otur başucuma gözyaşlarımı,
Sil deseydin yetmez miydi be zalim?

51. UMUTLARI PAPATYAYA BAĞLARSAK

Umutları papatyaya bağlarsak,
Papatyanın ömrü bir bahar olur.
Olur olmaz her fal için ağlarsak,
İnsan on beşinde ihtiyar olur.

Şimdilik utanıp söylemesem de,
Gel dediğin hâlde gelemesem de,
Seviyorum ama diyemesem de,
Âşık bir söz ile bahtiyar olur.

Sen sevdayı gayet kolay mı sandın?
Yoksa Kerem gibi aşka mı yandın?
Bende biliyorum çok sevdalandın,
Sevenlerin gönlü ah u zar olur.

İnsanı aldatır papatya falı,
Seven biraz daha metin olmalı,
Yalancı sevgiye kanma **Binali**,
Yalancı sevenler bîkarar olur.

52. UNUTMUŞUM BAYRAMLARI

Oruç sahur derken ramazan bitti,
Bu bayramda geldi geçti görmedik.
Böyle bayram olmaz canıma yetti,
Bu bayramda geldi geçti görmedik.

Sabah erken kıldık bayram namazı,
Açtık elimizi ettik niyazı,
Komşuların bize var mı garezi?
Bu bayramda geldi geçti görmedik.

Kilitlenmiş kapıları, evleri,
Bulamadık hanımları, beyleri,
Tıklım tıklım doldu tatil evleri,
Bu bayramda geldi geçti görmedik.

Bu nasıl bayramdır, bu nasıl düzen.
Bayram havası yok, insanı üzen.
Ne çocuk sesleri, ne toplu gezen,
Bu bayramda geldi geçti görmedik.

Her evin kapısı çalınmaz mıydı?
Bir şeker bir lokum alınmaz mıydı?
Güzeller giyinip salınmaz mıydı?
Bu bayramda geldi geçti görmedik.

Bu güzelliklerden cayan çoğalmış,
Madde cihetini yayan çoğalmış,
Ramazan'a şeker diyen çoğalmış,
Bu bayramda geldi geçti görmedik.

Saygılar tükenmiş, sevgiler susmuş,
Kim kime darılmış, kim kime küsmüş,
Herkes bir birinden selâmı kesmiş,
Bu bayramda geldi geçti görmedik.

Özledim o eski çocukluğumu,
Bayramların tadı kaçmış doğrumu?
O coşkular bölüyordu uykumu,
Bu bayram da geldi geçti görmedik.

Kurbanlar kesilir desinler diye,
Hakkın rızasına bakılmaz niye?
Fakirlerin gözü bakar hisseye,
Bu bayramda geldi geçti görmedik.

Kapının zilinde kaldı gözlerim,
Gelen giden var mı diye gözledim,

Ben o eski bayramları özledim,
Bu bayramda geldi geçti görmedik.

Herkes kurbanları kesmiş bitirmiş,
Doldurmuş dolaba bir yıl yetirmiş,
Ziyaret etmemiş evde oturmuş,
Bu bayramda geldi geçti görmedik.

Binali der bu düzeni çizelim,
Bayramlara güzel şiir yazalım,
Tutuşup el ele bayram gezelim,
Bu bayramda geldi geçti görmedik.

53. KARS'TAN SELÂM OLSUN ANADOLU'YA

Korkulmaz mı çelik kalpli ordundan?
Kars' tan selâm olsun Anadolu' ya.
Yiğitler diyarı Şenlik yurdundan,
Kars' tan selâm olsun Anadolu' ya.

Kars'ı bilemezsin arif olmazsan,
Kucağında yata Evliya Hasan,
Doksan bin şehidi bağrına basan,
Kars' tan selâm olsun Anadolu' ya.

Eğer sorarlarsa Akkaya nerde?
Rakım bin altı yüz yetmiş beşlerde,
Mişko Yaylaları dermandır derde,
Kars' tan selâm olsun Anadolu' ya.

Yüzmeden geçmeyin Telek Çayı'ndan,
Murat Çobanoğlu var Koç Köyü'nden
Kırk yedi köy bir beldenin boyundan,
Kars' tan selâm olsun Anadolu'ya.

Keçivan, Çengili Kilisesi'nden,
Kaşarın, çeçilin en âlâsından,
Yeşil Kağızman'ın bal kaysısından,
Kars'tan selâm olsun Anadolu' ya.

Kara Urgan, Karaköse, Başköy'den,
Akören'den ve Balabantaş Köy'den,
Topkaya, Yağbasan, Sırataş Köy'den,
Kars' tan selâm olsun Anadolu'ya.

Şölenlerde âşıkların sesinden,
Hanımların yerel elbisesinden,
Al bayrak şahlanır Kars Kalesi'nden,
Kars' tan selâm olsun Anadolu'ya.

Hüsrani'yim başlatalım seferi,
Tarih kokar Anî Harabeleri,
Âşıklar otağı gönül rehberi,
Kars'tan selâm olsun Anadolu'ya.

54. YOK OLMUŞSUN YOK

Yine saatlerce boşa uğraştım,
Baktım sayfalarda yok olmuşsun yok.
Kanat çırttım dağlar, denizler aştım,
Baktım dalgalarda yok olmuşsun yok.

Böyle terk edilmek ayıptır ayıp,
Gönül bağlamıştım vefadan sayıp,
Seraptan silinmiş gölgende kayıp,
Baktım vefalarda yok olmuşsun yok.

Seni gördüğümde durmuştu nefes,
Bîçare kalbime dar geldi kafes,
Bu nasıl sevgiydi bu nasıl heves?
Baktım sevdalarda yok olmuşsun yok.

Binali der gelemedin bir adım,
Demek gecelerce boşa ağladım,
Hayalini aynalarda aradım,
Baktım aynalarda yok olmuşsun yok.

55. HAKSIZLA HAKLI

Nedense karınca ince bacaklı,
Arı vız vız eder, cırcır cıkcaklı.
Nasihat anlamaz, lâf dinlemezler,
Onlar ne borçludur, ne alacaklı.

Bir kuş var kafası sanki taraklı,
Bir kuş var gagası eğri oraklı,
Kangurunun torbası var karnında,
İki kısa, iki uzun ayaklı.

Mevlâ insanlara bahşetmiş aklı,
İnsan olmamalı kanlı bıçaklı,
Dünya geçici yurt, hayat bir defa,
Gün gelir yüzleşir haksızla haklı.

Binali kurudu gönlün kuraklı,
Başına toplanır bir kaç meraklı,
Dünya ile pazarlığım kalmadı,
Metaım tükendi, şikârım farklı.

56. OLMASAYDIN BE PARA²⁰⁰

Beni ne hâllere koydun bir bilsen,
Keşke sen hiç olmasaydın be para.
Yinede istemem dostum değilsen,
Keşke sen hiç olmasaydın be para.

Olmayacak işi olur yaptırdın,
Hakk’a değil haksızlığa taptırdın,
İnsanlığı insanları sattırdın.
Keşke sen hiç olmasaydın be para.

Sebep neydi yoksullarla dövüştün?
Gece gündüz zenginlerle seviştin,
Krallarla, köleleri değiştin,
Keşke sen hiç olmasaydın be para.

Herkes seni sever gözün karamı?
Lokman oldun saramadın yaramı,
Birde sevdiğimle açtın aramı,
Keşke sen hiç olmasaydın be para.

Binali der viran ettin bu yurdu,
Rüzgâr seni esti, seni savurdu,
Belki biraz daha huzur olurdu,
Keşke sen hiç olmasaydın be para.

²⁰⁰ İsmet Alpaslan, *Ağrılı Şair ve Yazarlar*, s. 305.

57. ÂŞIĞI ÖLDÜREN NAZ İMİŞ MEĞER

Dünya âleminde bir dara düştüm,
Ayrılık ateşi köz imiş meğer.
Sevda diyarında avare düştüm,
Âşığı öldüren naz imiş meğer.

Gün be gün artıyor benim kederim,
Beni yerden yere vurdu kaderim,
Aşka gömüldükçe yandı içirim,
Mecnun'un sevdası az imiş meğer.

Geçen her dakika bir zarar oldu,
Ölüm insanlara aşikâr oldu,
Dar günde dostlarım tarumar oldu,
Annenin sevgisi öz imiş meğer.

Uyan bu gafletten gafil **Binali**,
İbretle görünür her kulun hâli,
Boşa edinmişim dünyada malı,
Kulun sermayesi bez imiş meğer.

58. DİKENSİZ GÜL KOPARDIM

Gönülde yetişen gül bahçesinden,
Ben sana dikensiz gül kopardım yâr.
Ahenkte ekledim bülbül sesinden,
Ben sana dikensiz gül kopardım yâr.

Gül dalını diken kocadır diye,
Nazik ellerini incitir diye,
Parmağına batar acıtır diye,
Ben sana dikensiz gül kopardım yâr.

Kollarımı dallarından aşırdım,
Dikensiz gül varmış bende şaşırdım,
Yüz binlerce gül içinden devşirdim,
Ben sana dikensiz gül kopardım yâr.

Dikenli yok imiş dilin üstüne,
Yürek paralarmış kulun üstüne,
Diken yakışmamış gülün üstüne,
Ben sana dikensiz gül kopardım yâr.

Gül dalından koptu diye ağladım,
Senin hatırına buldum sağladım,
İtinayla deste yaptım bağladım,
Ben sana dikensiz gül kopardım yâr.

Binali der bizi kıskansın eller,
Verdim postacıya açılsın yollar,
Sana yakışmazdı dikenli güller,
Ben sana dikensiz gül kopardım yâr.

59. KÜL BENİM

Dünya gel seninle hesaplaşalım,
Kül Kerem'in, köz Aslı'nın, kor benim,
Aşkın mirasını gel paylaşalım,
Bal Kerem'in, tuz Aslı'nın, Lor benim.

Bu gönülü nasıl yola getirsek,
Bülbülü çağırıp güle getirsek,
Bugün derdimizi dile getirsek,
Tel Kerem'in, saz Aslı'nın, zar benim.

Kapıdan bacadan name yoklarım,
Gelir diye yollarını beklerim,
Bu sevdayı ömür boyu saklarım,
Hâl Kerem'in, naz Aslı'nın, sır benim.

Hayat benzer halıdaki nakışa,
Hayran oldum ben yârdaki bakışa,
Ömür kervanımı vurdum yokuşa,
Yol Kerem'in, düz Aslı'nın, zor benim.

Kader ile açık değil aramız,
Çark döndükçe gelir çatar sıramız,
Lokman baktı aynı yerde yaramız,
Mil Kerem'in, göz Aslı'nın, kör benim.

Yâra vuslat değil midir düşümüz?
Bu davayı gütmek olsun işimiz,
Bu aşk bizim boranımız, kışımız,
Yel Kerem'in, buz Aslı'nın, kar benim.

Bir gün gelir çatar vuslat çağları,
Cem ederler ovaları, dağları,
Bar verdiği zaman gönül bağları,
Dal Kerem'in, muz Aslı'nın, nâr benim.

Binali aşk ile tefekkür eder,
Halik'a mutlaka teşekkür eder,
Yeniden bir sevda tekerrür eder,
Dil Kerem'in, söz Aslı'nın, yâr benim.

60. YÂR DİYE BEKLEDİM SENELER BOYU

Sevdanı topladım gönül kutumda,
Sır diye sakladım seneler boyu.
Yaralı gönlümü bir tek kurşunda,
Vur diye sakladım seneler boyu.

Gözlerin harç oldu aşk temelimde,
İsmin ezber oldu gönül dilimde,
Küçücük bir resmin kaldı elimde,
Yâr diye sakladım seneler boyu.

Ne karşılık verdin bunca sevgiye?
Daha sana güveneyim ne diye?
Yıllar önce gönderdiğin hediye,
Gör diye sakladım seneler boyu.

Dedin ben bunları bilmiyor idim,
Kâmil oldum bir zamanlar tor idim,
Saçlarını merhem diye korudum,
Sür diye sakladım seneler boyu.

Yetiş kendi ellerinle sür dedim,
Yoksa bu dert beni öldürür dedim,
Yanan yüreğimi söndürür dedim,
Kar diye sakladım seneler boyu.

Sevdanı koyacak yer bulamadım,
Onu taşıyacak er bulamadım,
Dünyada vefalı yâr bulamadım,
Var diye sakladım seneler boyu.

Gönlümü bastırdım uyutla her gün,
Hasreti paylaştım bulutla her gün,
Karşılık bekledim umutla her gün,
Ver diye bekledim seneler boyu.

Kime dost dediysem gözüm tutmadı,
Neylediysem gönül sözüm tutmadı,
Kimseye demeye yüzüm tutmadı,
Ar diye sakladım seneler boyu.

Benim için güzellikte ser idin,
Hakk'ın yarattığı şaheser idin,
Gönül pazarımda mücevher idin,
Kâr diye bekledim seneler boyu.

Sevdan filizlendi, güllendi bende,
Gönül depremle sallandı bende,

Sevgin budaklandı, dallandı bende,
Bar diye sakladım seneler boyu.

Binali der yeter nazın, endamın,
Ömrümü tüketti sitemin, gamın,
Çaresini bulmak gizli yaramın,
Zor diye sakladım seneler boyu.

61. ASKERİN ÖZLEMİ

Askerin bin türlü özlemi vardır,
Bir özlemi sılasıdır askerin.
Düşüncesi geniş dünyası dardır,
Bir özlemi sunasıdır askerin.

Bir özlemi vardır sıra yolunda,
Bir özlemi vardır dağlar dalında,
Bir özlemi sevdiğinin elinde,
Parmağının kınasıdır askerin.

Bir özlemi sıladaki yellere,
Bir özlemi dalgalanan tellere,
Bir özlemi izin, biri teskere,
Bir özlemi anasıdır askerin.

Binali'yim sevmem tembel yatana,
Bir özlemi korumaktır vatana,
Bir özlemi eşi, dostu, sultanı,
Bir özlemi hanesidir askerin.

62. BU OKULDAYIM²⁰¹

Şairi duymadan şiir yazmışım,
İlim görmek için bu okuldayım.
Otuz yıl alt alta mısra dizmişim,
Bilim görmek için bu okuldayım.

Ayırmadan samanımı, sapımı,
Sanki rüzgâr aralamış kapımı,
Kime sorsam derecemi, çapımı,
Âlim görmek için bu okuldayım.

Kum muyum, çakıl mı, kaya mıyım ben?
İğne mi, gergef mi, oya mıyım ben?
Nakış mı, iplik mi, boya mıyım ben?
İlim görmek için bu okuldayım.

Sayamadım meramımın hepsini,
Bir tabloya çizemedim resmimi,
Kırk senedir ıslah olmaz nefsimi,
Zalim görmek için bu okuldayım.

Bilmem şair seven midir, kızan mı?
Okuyan mı, dinleyen mi, yazan mı?
Âşık mıyım, şair miyim ozan mı?
Dalım görmek için bu okuldayım.

Binali'yim bir kapalı perdeyim,
Pencerem kapalı ben içerdeyim,
Ben kimim, ben neyim, acep nerdeyim?
Yolum görmek için bu okuldayım.

²⁰¹ *Ankara Şiir Rüzgârı Antolojisi*, s. 101.

63. HABERİMİZ OLMADI

Bize ateş verdi tutuştu kendi,
Yandı mı ki haberimiz olmadı?
Yalancı sevdanın mumu tükendi,
Söndü mü ki haberimiz olmadı?

Âşık olduk gözlerine, kaşına.
Acımadı gözümüzün yaşına,
Bir kuş saldı sevdamızın peşine,
Döndü mü ki haberimiz olmadı?

Kimsede görmedim böyle inadı,
Yaraladı ciğerlerim kanadı,
Duydum ki eskiden nankörmüş adı,
Andı mı ki haberimiz olmadı?

Hani tek yürektik, hani biz birdik
Hasret yumakladık, hasret eğirdik
Gönül pazarında güreşe girdik
Yendi mi ki haberimiz olmadı?

Binali'yim âşık oldum bilmeden,
Bilmem ayrılığa ne oldu neden,
Bu kadar yüksekte bakması neden?
İndi mi ki haberimiz olmadı?

64. KÖYLÜ KIZI

Nasıl tarif edem köylü kızını?
Saklanır yanına varılır diye.
Dışarı çıkmadan örter yüzünü,
Anası, babası darılır diye.

Bulaşık temizler, çamaşır yuyar,
Soğana, ekmeğe şükreder yiyer,
Bir elbise alır üç sene giyer,
Bayramda da giymez cırılır diye.

Kışın ahırdadır, yazın harmanda,
Elleri yırtılır otta, samanda,
Yüzü siyahlanır iste dumanda,
Kanar dudakları yarılır diye.

Tarlada ırgattır, evinde nöker,
Yinede köyünün kahrını çeker,
Ne emredilirse boynunu büker,
Komşunun oğluna vurulur diye.

Böyle geçer hayatının baharı,
Yüzük takılınca biter efkârı,
Binali der artık çıkmaz dışarı,
Konuya komşuya görülür diye.

65. SİNSİ SİNSİ BİRİLERİ İZLEDİ

Böğründen vuruldu aslan Mehmedim,
Sinsi sinsi birileri izledi,
Son gayretle attı bir iki adım,
Kıvrandıkça siperleri izledi.

Birden bire ciğerinde bir sızı,
Tükendi takati, kesildi hızı,
Kanında seyretti ayı, yıldızı,
Mehtaptaki yıldızları izledi.

Elini tetiğe attı süratle,
Yandı ciğerleri bir hararetle,
Bacağına çekti son bir gayretle,
Gitmedi ileri geri izledi.

Gevşedi kolları düştü yanına,
Bir serinlik çöktü cümle canına,
Toplandı, sığındı, Yaradan'ına,
Bir semayı bir de yeri izledi.

Heybeti benzedi koca çınara,
Elini bastıkça kanadı yara,
Gözlerini araladı bir ara,
Semaya yükselen nuru izledi.

Allah dedi kuvvet geldi kasına,
Haykırdı gökleri yırtarcasına,
Tetiğe yüklendi son defasına,
Bir lâv çıktı bin serseri izledi.

Vedalaştı anasından, yârinden,
Çabaladı kalkamadı yerinden,
Şahadet döküldü dudaklarından,
Kucak açmış peygamberi izledi.

Artık açılmadı göz kapakları,
Göğsünü okşadı seher rüzgârı,
Binali der tam ömrünün baharı,
Tabutunu yavruları izledi.

66. YÜREĞİMİ NAZLI YÂRA GÖTÜRDÜN

Gurbet beni parça parça eyledin,
Her parçamı bir diyara götürdün,
Gözlerim yollara bakar eyledin,
Yüreğimi nazlı yâra götürdün.

Can nasıl dayansın bu yalvarışa,
İnsan senin ile nasıl barışa,
Arap taylor ile saktun yarışa,
Görmediğim bir kulvara götürdün.

Üzdün beni gurbet sana küstüm de,
Tonlar ile yük bıraktın üstümde,
Aklım kaldı ahabımda, dostumda,
Her birini bir kenara götürdün.

Sonu hüsrân olan tatlı bir sestin,
Kara rüzgâr gibi üstümde estin,
Can alıcı gibi yolumu kestsin,
Koymadın cebimde para götürdün.

Zalim gurbet yine çarkın döndü mü?
Benim gibi hiç yüreğin yandı mı?
Aynalarda tanımadım kendimi,
Her baktıkça ihtiyara götürdün.

Gurbet beni parçaladın böldün ya,
Ben ağladım sen üstüme güldün ya,
Yaprağımı dallarımdan saldın ya,
Gazel ettin bir rüzgâra götürdün.

Binali sılâya uçmak ne mümkün,
Dost bulup derdimi açmak ne mümkün,
Ölümün elinden kaçmak ne mümkün,
Tanıdiksız bir mezara götürdün.

67. İNŞALLAH BİRŞEYLER OLUR

Nazara gelmezse vatanım yine,
Yeterse inşallah bir şeyler olur,
Herkes emeğini alın terine,
Katarsa inşallah bir şeyler olur.

Herkesin vatanı kendi sılası,
Dünyada bulunmaz bundan âlâsı,
Soyguncu, kundakçı, terör belâsı,
Biterse inşallah bir şeyler olur.

Topal yolu paylaşırsa kör ile,
Kazanç bine katlanmazsa zor ile,
Esnaflar malını helâl kâr ile,
Satarsa inşallah bir şeyler olur.

Paylaşmayı bir öğrense Karûn'lar,
Göbek şişirmezse dükler, baronlar,
İşçinin hakkını yiyen patronlar,
Batarsa inşallah bir şeyler olur.

Hesap yapsak ileriyle, geriyle,
Yıkılmazsak zalim silleleriyle,
Fabrika bacamız alın teriyle,
Tüterse inşallah bir şeyler olur.

Oturup da dinlenirsek bir fasıl,
Doğru yoğrulup da olursak hâsıl,
Zaman istikbale yeni bir nesil,
Atarsa inşallah bir şeyler olur.

İnsanlar nefis ile bölse kozunu,
Eritse gönlünde kutup buzunu,
Senet bilse söz verenler sözünü,
Tutarsa inşallah bir şeyler olur.

Uslardan silinse savaş güdüsü,
Kadının, erkeğin dedikodusu,
Kendi söküğünü, kendi karısı,
Çiterse inşallah bir şeyler olur.

Binali der herkes bilse yerini,
Hiç kimse incitmez birilerini,
Her şair kaleme eksiklerini,
Öterse inşallah bir şeyler olur.

68. HİCRAN YARASIDIR DEĞİL Mİ GÖNÜL?

Bedenimin her yanına dökülen,
Çıban yarasıdır değil mi gönül?
Her nefes aldıkça bir ah çekilen,
Hicran yarasıdır değil mi gönül?

Sevda beni saldı ah ile zara,
Söz geçiremedim vefasız yâra,
Kılıç, kurşun değil bendeki yara,
Lisan yarasıdır değil mi gönül?

Hahat'ta gülmeye sıra gözlemek,
Çare bilmeyenden çare gözlemek,
Yolunu kaybedip kara gözlemek,
Kaptan yarasıdır değil mi gönül?

Kime bahsedeyim bendeki gizden,
Derdim çoktur okyanustan, denizden,
Merhamet beklemek merhametsizden,
Vicdan yarasıdır değil mi gönül?

Deli gönül seninki de bahane,
Âşık **Binali**'yi ettin divane.
Kandırdığın, döndürdüğün pervane,
Devran yarasıdır değil mi gönül?

69. ZOR OLUR

Güzel sana demedim mi sevda zor?
Varıp görüp geri dönmek zor olur.
Eğer bilmiyorsan çekenlere sor,
Sorup görüp geri dönmek zor olur.

Naz eyleme gel salını salını,
Veda için uzat bana elini,
Gönül bahçesinin goncagülünü,
Derip görüp geri dönmek zor olur.

Ne roman anlatır bunu, ne kelâm,
Yürekte kıvrılır yatar bir elem,
Yıllar sonra gidip yâra bir selâm,
Verip görüp geri dönmek zor olur.

Allah'ım dert verdin ver çaresini,
Dinle bu garibin dertli sesini,
Nazlı yârin gönül penceresini,
Kırıp görüp geri dönmek zor olur.

70. KEŞKE

Keşke seni görmeseydi gözlerim,
Yine de gördüğüm günü özlerim,
Ellerine değmeseydi ellerim,
Söyle ya ben şimdi sensiz neylerim?

Keşke sana gelmeseydi yollarım,
Geleceksin diye yolu kollarım,
Durmadan ismini söyler dillerim,
Söyle ya ben şimdi sensiz neylerim?

Keşke ben seni hiç tanımasaydım,
Sana bir sözüm yok kadere saydım,
Keşke ben yirmi yıl sonra doğsaydım,
Söyle ya ben şimdi sensiz neylerim?

Kerem olsam bu aşk beni yakacak,
Ferhat olsam üstüme dağ yıkacak,
Gönül bu girdaptan nasıl çıkacak?
Söyle ya ben şimdi sensiz neylerim?

Keşke **Binali**'nin tadı olsaydı,
Fazla değil bir muradı olsaydı,
Yârin kapısında dadı olsaydı,
Söyle ya ben şimdi sensiz neylerim?

71. KÖYÜMÜ DEĞİŞMEM LÜKS ŞEHİRLERE

Orda sevdalar saf, sevgiler gerçek,
Hakikî bal verir orda ki çiçek,
Bir tutam buğdayım olsa ekecek,
Köyümü değişmem lüks şehirlere.

Kızımın adını Bahar koyarım,
Baharlarda madımakla doyarım,
Muzdan ne farkı var kenger soyarım,
Köyümü değişmem lüks şehirlere.

Kara toprak on beş verir bir atsam.
Biraz alın teri emeğe katsam,
Belki size şaka gelir anlatsam,
Köyümü değişmem lüks şehirlere.

Hastane istemem olmam ki hasta,
En etkili şurup ayranım tasta,
Tandırılar fırınım, gagalam pasta,
Köyümü değişmem lüks şehirlere.

Yaylalarda serin akarsuyumuz,
Balıklarla dolu dere, çayımız,
Binali bin şehir değer köyümüz,
Köyümü değişmem lüks şehirlere.

72. BABAM OLMASAYDI

Babamın varlığı bir başka idi,
Yürek sığağında hara düşerdik.
Hayatı bizlere amade idi,
Olmasaydı ah u zara düşerdik.

Güvensiz olurduk bir gün olmasa,
Gözünde bir gözlük, elinde asa,
Bizi şefkatiyle kucaklamasa,
Her birimiz bir kenara düşerdik.

Bir günlük varlığı bile yeterdi,
Bacamızda duman mutlu tüterdi,
O olmazsa güneş erken batardı,
Gün kararır bahtı kara düşerdik.

Binali der, erken ayrıldı bizden,
Bir direk yıkıldı can evimizden,
Helâlden kazandı yedik temizden,
Yoksa şimdi kavgalara düşerdik.

73. BOŞ OLMASIN ELLERİM

Uzat ellerini tut ellerimden,
Ellerim bir daha boş olmasın yâr.
Tut elimi kaldır beni yerimden,
Gülsün gözlerimiz yaş olmasın yâr.

Dinsin artık hasret sızılarımız,
Belki bir yazılmış yazılarımız,
Hayalde kalmasın arzularımız,
Artık kavuşmamız düş olmasın yâr,

Ben sana, sende yâr bana muhtaçsın,
Sarayın gönlümde başıma taçsın,
Gönlümüze bahar gelsin gül açsın,
Bitsin fırtınalar kış olmasın yâr.

Binali'yim senden bıkmadım asla,
Sanki badelendim sunduğun tasla,
Kalbin kaya ise göğsüme yasla,
Biraz yumuşasın taş olmasın yâr.

74. YÂR DEDİKLERİ

Bir bahar ömrü var süremez devran,
Gülü soldururmuş har dedikleri.
Güle ah ederek dönermiş pervan,
Bülbülü ağlatır zar dedikleri.

Kışın tane tane iner muntazam,
Arzın üzerine siner muntazam,
İlkbaharda geri döner muntazam,
Gider yeryüzünden kar dedikleri.

İnsan asi olur baba, anaya,
Gözlerini esirgemez zinaya,
Uğraşır kavuşur yat, kat, binaya,
Bu dünyada kalır var dedikleri.

Şaştım insanların yorumlarına,
Yâr iki yüzlülük eder yârına,
Toprakta ebedi basmaz bağrına,
Bana göre değil yâr dedikleri.

Binali'nin güzel amel yâridir,
Riyakârdan, hilekârdan beridir,
Saraylardan güzel kabir yeridir,
Ameline göre dar dedikleri.

75. TÜRÇAN BACIM

Mesajında beni bacın say demiş,
Yazdım can evime Türcan bacımı.
Bir kardeş yerine beni koy demiş,
Dizdim can evime Türcan bacımı.

Öyle bir hoşuma gitti ki hâli,
Dedim işte insan böyle olmalı,
Tabiatı arı, çiçek misali,
Süzdüm can evime Türcan bacımı.

Bir bakışı vardı berrak su gibi,
Bulunmaz dünyada can dostu gibi,
En meşhur ressamın tablosu gibi,
Çizdim can evime Türcan bacımı.

Bakın bu bacımı neye benzettim,
Anlatılmaz kelimeye benzettim,
En değerli defineye benzettim,
Kazdım can evime Türcan bacımı.

Yolun düşse buyur diye çağırdım,
Bir bacım daha var dedim bağırdım,
Bin bir harçtan merhem yaptım yoğurdum,
Ezdim can evime Türcan bacımı.

Binali'yim dünya bana dar dedim,
Mevlâ'm seni etsin bahtiyar dedim,
Bundan ala misafir mi var dedim,
Gezdim can evime Türcan bacımı.

76. SEN ÖLDÜRÜRSÜN

Nedir ey sevdiğim senin niyetin,
Nazların öldürür sen öldürürsün.
Gün geçtikçe çekilmiyor hasretin,
Gözlerin öldürür sen öldürürsün.

Bilen yok perişan hâlim nedendir?
Hâlimden anlamaz zalim nedendir?
Senin bu yaptığın çalım nedendir?
Tozların öldürür sen öldürürsün.

Beni Mecnun ettin ahir çağımda,
Gelsen neye yarar son durağımda,
Kırpiklerin ok misali bağrımda,
Bizlerin öldürür sen öldürürsün.

Üzülürüm kem hâlini duyanda,
Sen orda perişan ben de bu yanda,
Aramıza engel girdi diyende,
Sözlerin öldürür sen öldürürsün.

Binali'yim vuslat idi muradım,
Beni senden ırak etti her adım,
Avcı oldum ceylânımı aradım,
İzlerin öldürür sen öldürürsün.

77. NE SEN ESKİ SENSİN, NE BEN ESKİ BEN

Süre süre buldum senin izini,
Ne sen eski sensin, ne ben eski ben.
Otuz beş yıl sonra gördüm yüzünü,
Ne sen eski sensin, ne ben eski ben.

Ağlamış gözleri sisli olmuşsun,
Çok çileler çekmiş, yaşlı olmuşsun,
Ürkekliğin geçmiş, uslu olmuşsun,
Ne sen eski sensin, ne ben eski ben.

Yakınlar bizlere çok uzaklaşmış,
Ömür geçmiş ihtiyarlık yaklaşmış,
Yavaş yavaş saçlarımız aklaşmış,
Ne sen eski sensin, ne ben eski ben.

Yüzümüzü sarmış gam çizgileri,
Bir saniye bile dönmüyor geri,
Gitmek neye yarar biraz ileri,
Ne sen eski sensin, ne ben eski ben.

Lokman'ın suçu yok yüreğim yara,
Nasıl çare bulsun bana fukara,
Yakın arkadaşım olmuş sigara,
Ne sen eski sensin, ne ben eski ben.

Çekine çekine tuttum elini,
Mutsuz ve perişan gördüm hâlini,
Elveda diyerek çizdin yolunu,
Ne sen eski sensin, ne ben eski ben.

Binali'de ne can kaldı, ne kılık,
Başımda bir rüzgâr ılık mı ılık,
Yine bir elveda yine ayrılık,
Ne sen eski sensin, ne ben eski ben.

78. BİR RÜYA

Yürek mi dayanır, can mı dayanır?
Behey kara gözlüm bunca duyguya.
Ömür mü dayanır, gün mü dayanır?
Sevip, sevilmemek denen korkuya.

Gözlerin Azrail, her gün karşımda,
Canım almak ister bu genç yaşımda,
Bu nasıl sevdadır benim başımda?
Gözlerimi düşman etmiş uykuya.

Yumdum gözlerimi uyur olmadım,
Adı uyumakmış bir tat almadım,
Nasıl hükmeyledi bende bilmedim,
Bir yüreğe, bir gönüle, bir rüya.

Biz sevdiğimizi göstermedik mi?
Bulutlarla selâm göndermedik mi?
Sen bana, ben sana söz vermedik mi?
Daha niye yer verirsin kuşkuya.

İster al bu canım sana hediye,
Canım bağışlarsan bu cefa niye?
Boynumu bükmüşüm kaderim diye,
Elinden gelecek bir yudum suya.

Binali der muradımız konuşmak,
Mahşerde de mukadderse buluşmak,
Kıyamete kalacaksa kavuşmak,
Hiç olmazsa haber gönder komşuya.

79. VARMANIN YOLUNU BULAMIYORUM

Ey sevdiğim gönül arz eder seni,
Varmanın yolunu bulamıyorum.
Gördüğümden beri deli ettin beni,
Görmenin yolunu bulamıyorum.

Kerem ettin ateş yanar tenimde,
Derdin beni öldürecek sonunda,
Varıp sizin pencerenin önünde,
Durmanın yolunu bulamıyorum.

Konuşmazken bülbül ettin dilimi,
Çalamazken usta ettin telimi,
Yâr sana kavuşup ince belini,
Sarmanın yolunu bulamıyorum.

Korkarım yolumuz düşer ırağa,
Ya gurbete, ya da kara toprağa,
Bazı dertlerimi yazdım yaprağa,
Vermenin yolunu bulamıyorum.

Binali'yim kışım dönmüyor yaza,
Baharı beklerken kaldım ayaza,
Sana duyuracak şekilde saza,
Vurmanın yolunu bulamıyorum.

80. BİR GÜN İÇİNDE

Hak Tâlâ dilerse kuru ağaca,
Dal verir bar verir bir gün içinde,
Kulluğun bilenler çıkar miraca,
Yol verir, sır verir bir gün içinde.

Ağustos ayında kar bile gelir,
Kör kuşun nasibi er bile gelir,
Kulun ayağına pir bile gelir,
El verir, yâr verir bir gün içinde.

Emrederse dağlar oynar yerinden,
Arş-ı âlâ titrer mazlum sesinden,
Lütf-i kereminden, hazinesinden,
Mal verir, kâr verir bir gün içinde.

Sağında, solunda manevî kantar,
Zerreyi zerrenin içinde tartar,
Binali bülbülün feryadı artar,
Gül verir, zar verir bir gün içinde.

81. BIRAK DA HAYALE DALAYIM BARI

Kalbim çırpınıyor hep senin için,
Bırak da hayale dalayım bari.
Çağırdım gelmedin yanıma niçin?
Derdimle baş başa kalayım bari.

Kalbimin üstünde duran ismine,
Gönül Rüstem olmuş vurur hasmine,
Eğer verir ise bakıp resmine.
Senede bir kere güleyim bari.

Gelsen de beklerim ahir çağımda,
Gözüm yolda kalır son durağımda,
Bir goncagül olup senin bağında,
Mademki açmadım solayım bari.

Binali'yim kimse çekmez nazımı,
Yazan böyle yazmış alın yazımı,
İzin ver de dert ortağım sazımı,
İsmi anarak çalayım bari.

82. BAZEN BANA ACI VEREN YİNE SEN

Mehtabı gibisin gecelerimin,
Sabahımda doğan güneş yine sen.
Haçeri gibisin yaralarımın,
İlacımı veren tabip yine sen.

Bazen can alıcı olup öldüren,
Bazen dert üstüne keder dolduran,
Bazen gülümseyip beni güldüren,
Bazen bana acı veren yine sen.

Bazen kara bulut gibi göklerde,
Bazen bir dolunay ta ufuklarda,
Bazen hiç bir yerde, bazen her yerde,
Yüreğimde esen rüzgâr yine sen.

Bazen gözlerinde umut yaratan,
Bazen gülen, bazen korku anlatan,
Yaralı gönlümün tabibi sultan,
Zalim olup, acı veren yine sen.

Önceleri kimseleri görmezdin,
Binali der başka bir şey demezdin,
Vefasız yâr benden ne çabuk bezdin,
Ben acı çekerken, gülen yine sen.

83. BİTİRDİN BENİ

Kara gözlerine bir kere baktım,
Karanlık günlere götürdün beni.
Gönül pınarımdan hep sana aktım,
Bir yudum içmeden bitirdin beni.

Ben sana koştukça sen benden kaçtın,
Ruhumda çok derin yaralar açtın,
Güneşim olmadın gölgeye geçtin,
Kara zindanlarda yatırdın beni.

Sanki ne olurdu yüzüme gülsen,
Gönül sarayında ebedi kalsan,
Dünyalar benimdi sen benim olsan,
Her şeyimi aldın batırdın beni.

Binali'yim belki gülen olurdum,
Kadir kıymetini bilen olurdum,
Eğer isteseydin kölen olurdum,
Alıp her pazarda satardın beni.

84. DÖRDÜN İÇİNDE

Dördün hikmetini çözen âlimdir,
Beşi de saklanmış dördün içinde.
Sırlar deryasında yüzen âlimdir,
Yaşı da saklamış dördün içinde.

Koca kâinatı, koca dünyayı,
Edebi, erkânı, arı hayâyı,
Canlıyı, cansızı, özü, mayayı,
Düşü de saklamış dördün içinde.

Dara düşen ismi ile çağırılmış,
Âlemleri ilmi ile yoğurmuş,
Kaya sancılanmış, deve doğurmuş,
Taşı da saklamış dördün içinde.

Ovasını, ormanını, dağını,
Ağacını, meyvesini, bağını,
Emriyle örümcek kurmuş ağını,
Kuşu da saklamış dördün içinde.

İnsanlarda türlü türlü hayal var,
Toprakta define, çiçekte bal var,
Bir ağaçta yüz yirmi dört bin dal var,
Başı da saklamış dördün içinde.

İnsan bir akıl hacminde mahpus,
Ondan ötelere ilâhî husus,
Binali yalnızlık Mevlâ'ya mahsus,
Eşi de saklamış dördün içinde.

85. DELİ DEĞİLDİR

Gördüğü her şeye benim diyenler,
Bu dünya kimsenin malı değildir.
Tok konuşup, büyük lokma yiyenler,
Yarı aç gezenler deli değildir.

Sayamam Mevlâ'nın hikmetlerini,
Saymakla tükenmez nimetlerini,
Paylaşmak güzeldir izzetlerini,
Cömertlik cimrinin eli değildir.

Bardak bulunmazken, küp benim diyen.
Başak benim diyen, sap benim diyen,
Komşusu aç iken, hep benim diyen,
Gökte uça bile veli değildir.

Etrafı ağlarken gülmek faydasız,
Dünyayı eline almak faydasız,
Karun kadar zengin olmak faydasız,
Sermayesi boştur, dolu değildir.

Varıyla övünüp, varı söylese,
Zararı unutup, kârı söylese,
Yoksulun yanında bal bile yese,
Lokması kurudur, sulu değildir.

Bencil nazarında uzundur hayat,
Ömür hesaplarken saniye, saat,
Verilen nimete etmez kanaat,
Sanki Yaradan'ın kulu değildir.

İnsanoğlu mayasını bilmeli,
Dünya benim diyen olmaz mı deli?
Uyan kendine gel **Âşık Binali**
Bu yol ermişlerin yolu değildir.

86. OĞLUMA NASİHATİM

Sana birkaç nasihatim var oğlum,
Konuşulan sözü kesme nolarsun.
Bu sözlerim sana yadigâr oğlum,
Yalancı rüzgârda esme nolarsun.

Ayr birbirinden ateşi, közü,
Toprağa dönecek insanın özü,
Bin kere tart sonra söyle bir sözü,
Zamanı gelince susma nolarsun.

Sana her uzanan dest belli olmaz,
Karanlık gecede kast belli olmaz,
Dar güne düşmeden dost belli olmaz,
Dostum diye elden küsme nolarsun.

Her zaman iyiye hoşâ niyet et,
Her sofrada besmeleyi adet et,
Her kim olsa misafire hürmet et,
Sakın suratını asma nolarsun.

Güvenme dünyaya bir dere bayır,
Sırdaş kendini bil sırrını duyur,
İyi arkadaş bul kötüyü ayır,
Sonra yaygarayı basma nolarsun.

Binali der, çalış olmaz durmakla,
Bu sözleri çerçeveye koy sakla,
Arada bir oku gelirse akla,
Sevenden sevgini kısıma nolarsun.

87. LİMAN BULUNUR

Dereleri boşa akar zannetme,
İlerde bir bahrî umman bulunur.
Bilmiyorsan yalan yanlış öğretme,
Nasibi olana irfan bulunur.

Başiboş göndermez kulu gönderen,
Her nimeti her izzeti gösteren,
Nasihat dinleyen, nasihat veren,
Bir karınca, bir Süleyman bulunur.

Terk eder gidersin yurt bildiğini,
Kul kusursuz olmaz ört bildiğini,
Çaresiz sanırsın dert bildiğini,
Her derde münasip derman bulunur.

İçindeki kahramanı kaybetme,
Doğru çalış imtihanı kaybetme,
Kaptan sensin pusulanı kaybetme,
Bir gün sığınacak liman bulunur.

Açık rahmet kapısına gel yeter,
Var dersini bir mürşitten al yeter,
Ey **Binali** istemeyi bil yeter,
Îlâhî kudretten ferman bulunur.

88. KARNI AĞIRIR

İlim sofrasında cahil otursa,
Yediği çorbadan karnı ağırır.
Bir kelime şıngaya doldursa,
Vursalar kabadan karnı ağırır.

Mazi ile kalmamışsa bir işi,
Ne gelmiş vardır, ne de geçmiş,
Kültüründe yozlaşmışsa bir kişi,
Selâm merhabadan karnı ağırır.

Düzen tutmaz, hâl bilmezin sayısı,
Ne amcası belli, ne de dayısı,
Kutuplardan gelse kutup ayısı,
Evdeki sobadan karnı ağırır.

Söz söylersin asılsızın nesine,
Belâya düşersin pisipisine,
Cinsi bozuk olan çeker cinsine,
Dil ehli babadan karnı ağırır.

Bir takım elbise giyip durulsa,
İnkâr eder aslı nesli sorulsa,
Gözden sürme çalar fırsat verilse,
Gönüllü hibeden karnı ağırır.

Gül tohumu bulsa toprağa serpmez,
Yanlış sarılır, doğruya çarpmaz,
On tane piç doğar gözünü kırpamaz,
Nikâhlı gebeden karnı ağırır.

Aşar gider dereleri, düzleri,
Karda gezer belli olmaz izleri,
Cehennemde dansöz arar gözleri,
Cennette Tuba'dan karnı ağırır.

Binali doğruya özenmemişse,
Kalbi iman ile bezenmemişse,
Alın teri ile kazanmamışsa,
Küçük bir çabadan karnı ağırır.

89. İZİN VER

Felek benim ile girme pazara,
Bir şikârım bende kalsın izin ver.
Yeni kabuklandı vurduğun yara,
Ah u zarım bende kalsın izin ver.

Çıkma sahramıza ava uğrama,
Huzura kavuştu yuva uğrama,
Ben sağ iken bizim eve uğrama,
Yavrularım bende kalsın izin ver.

Arif divanında lâl etme beni,
Dostuma dost göster el etme beni,
Hayâsız dünyaya kul etme beni,
Ar damarım bende kalsın izin ver.

Ne olur üstüme çevirme yayı,
Kara bulut gibi bozma havayı,
Sokma ocağıma haram lokmayı,
Alın terim bende kalsın izin ver.

Felek niye her gün çıktın karşıma,
Dert verdin dostuma, arkadaşına,
Bırak beni yeter kendi başıma,
Kâr zararım bende kalsın izin ver.

Güldürmedin beni gençlik zamanı,
Yağdırdın başıma tozu, dumanı,
Kaldı mı ki **Binali**'nin âmânı?
İhtiyarım bende kalsın izin ver.

90. GÜL BENİ ÜZER

Mevlâ'm beni âşık etti bir güle,
Koymaz dallarına gül beni üzer.
Düşmanın kılıcı kâr etmez bana,
Dost ağzında acı dil beni üzer.

Resmine baktıkça bağrım dağladım,
Sevda pınarında aktım, çağladım,
Umutsuz umutsuz baktım ağladım,
Gözlerimden akan sel beni üzer.

Baktıkça kurudu dilim damağım,
Sabır ver Allah'ım ne yapacağım?
Dertli saza dokundukça parmağım,
Bakmadı sözüme tel beni üzer.

Bir resim uğruna çok acı çektim,
Biraz daha baksam delirecektim,
Aşk merdiveninden tırmandım çıktım,
Senden ayrı giden yol beni üzer.

Gözüm yumup hayallere dalmışım.
Farkında olmadan âşık olmuşum,
Binali'yim çok perişan kalmışım,
Bu mahzun, perişan hâl beni üzer.

91. SENDEYİM İŞTE

Burcu burcu hasret kokan gurbet el,
Bırakma ellermi, sendeyim işte.
Uzaktan ismini duymuştum güzel,
Güzel hayallerim sendeyim işte.

Haydi gurbet sen ol benim ilacım,
Güldür şu yüzümü dinsic bu acım,
Meyveleri olan yeşil ağacım,
Kurutma dallarım sendeyim işte.

Gel diyerek yüce dağlar aşırđın,
Sen beni sıladan ayrı düşürdün,
Ben mi şaşkın kulum sen mi şaşırđın,
Değışti hâllerim sendeyim işte.

Hani güldürürüm dedin bir ara,
Biliyorum sargı tutmaz bu yara,
Hayatın pahalı ölümün para,
Topladım pullarım sendeyim işte.

Binali der, bu mu verdiğın ödül?
Bağlar viran oldu açmadı sümbül,
Hani sen bir güldün ben ise bülbül,
Şakımaz dillerim sendeyim işte.

92. SEN BİR TARAFTA

İnsanoğlu doymadın mı uykudan?
Zaman bir tarafta, sen bir tarafta.
Konuşsana nedir seni korkutan?
Lisan bir tarafta, sen bir tarafta.

Yüz bin sual sorsam cevap veren yok,
Bu nasıl pazardır pulun paran yok,
Kurtlar dolmuş yaraların saran yok,
Lokman bir tarafta, sen bir tarafta.

Ayakların yorgun gezemiyorsun,
Uyanıp etrafın süzemiyorsun,
Ummana düşmüşsün yüzemiyorsun,
Liman bir tarafta, sen bir tarafta.

Halvete mi daldın yârinde misin?
Bir cevap versene yerinde misin?
Yoksa gemin battı derinde misin?
Kaptan bir tarafta, sen bir tarafta.

Kuvvetliyim diye hava atardın,
Bir kuzuyu bir seferde yutardın,
Hani pehlivandın güreş tutardın,
Meydan bir tarafta, sen bir tarafta.

Gömülmüş toprağa dürün sahipsiz,
Birkaç metre beze bürün sahipsiz,
İssız ovalarda sürün sahipsiz,
Çoban bir tarafta, sen bir tarafta.

Binali der, ömür geçti gidiyor,
Altmış dağlarını aştı gidiyor,
Tedbir alan yola düştü gidiyor,
Kervan bir tarafta, sen bir tarafta.

93. SIKINTI VAR AĞA

Menzile yetmeyip yolda kalana,
Sıkıntı var ağa, çok sıkıntı var.
Amel defterini soldan alana,
Sıkıntı var ağa, çok sıkıntı var.

Abdestsiz, namazsız yiyip gezene,
Şerre ortak olup hayrı bozana,
Zalimle bir olup mazlum üzene,
Sıkıntı var ağa, çok sıkıntı var.

Affedip kusuru unutmayana,
Öksüzü, yetimi avutmayana,
Oğluyla, kızını bir tutmayana,
Sıkıntı var ağa, çok sıkıntı var.

Haddini bilmeyip çalım satana,
Gaflet uykusuna dalıp yatana,
Kispete bürünüp hava atana,
Sıkıntı var ağa, çok sıkıntı var.

İbretle bakmayıp kabristanlara,
Yalan, yanlış fetva anlatanlara,
Komşusu aç iken, tok yatanlara,
Sıkıntı var ağa, çok sıkıntı var.

Mevlâ'm düşürmesin kötü gözlere,
Her türlü nimeti vermiş bizlere,
Sabırdan, şükürden habersizlere,
Sıkıntı var ağa, çok sıkıntı var.

Her saniye döner ömrün çarkları,
Ayırmalı karaları akları,
Kabirde sorulur komşu hakları,
Sıkıntı var ağa, çok sıkıntı var.

Binali sen aşka boyanmadıysan,
Mürşit kapısına dayanmadıysan,
Bu sözlerle bile uyanmadıysan,
Sıkıntı var ağa, çok sıkıntı var.

94. YÂR KAPISINDA

Gönül istiyorsan çıkmak felâha,
Ara bir mürşit buldur kapısında.
Yakın olmak istiyorsan Allah'a,
Başını secdeye vur kapısında.

Dünyanın malını var sanmayasın,
Kalbinin gözünü kör sanmayasın,
Her yüze güleni yâr sanmayasın,
Mekân bul hakikî yâr kapısında.

Kimseye yâr olmaz oğlu, gelini,
Hiçbiri o zaman tutmaz elini,
Bırakır dünyada dünya malını,
Ya Rab medet eyle yer kapısında.

Güvenme dünyaya gafletten uyan,
Dil gıybet eyleyen, kulaklar duyan,
Helâl kazanmayıp, yalan söyleyen,
Yanar da kül olur, nâr kapısında.

BinaliMevlâ'dan kesilmez güman,
Güvendiğin dünya vallahi yalan,
Mahşerde hesap var vermezler aman,
Azap cehennemin her kapısında.

95. YATABİLMEDİM

Çerçi oldum, mal götürdüm bir köye,
Gün boyunca bir şey satabilmedim.
Misafir ettiler beni bir eve,
Pirenin elinden yatabilmedim.

Mübarek silahlı, pusatlı ordu,
Sanki emir aldı etrafım sardı,
Vura vura bacaklarım kızardı,
Birisini bile tutabilmedim.

Sanki bir çayıra salmış sürüsün,
Ne küçüğün tuttum nede irisin,
Kurt olsam da yakalasam birisin,
Topal, köre bile yetebilmedim.

Nihayet üstüme açıldı sabah,
Uzaklaştı çile, kavuştu felâh,
Bembeyaz atletim olmuş simsiyah,
Kahvaltıda lokma yutabilmedim.

Binali yağmurdan düştüm doluya,
Ne bir uyku gördüm, nede bir rüya,
Çektim silahımı yattım pusuya,
Hedefe bir mermi atabilmedim,

96. ZALİMİN KIZI

Pınarın başında su içtiğimiz,
O yandan bu yandan konuştuğumuz,
El ele tutup da koştuğumuz,
Kız gelin mi oldun zalimin kızı?

Pınarın başında sözümüz vardı,
Hani ya silinmez yazımız vardı,
Çamurlu tarlada izimiz vardı,
Kız elin mi oldun zalimin kızı?

Pınarın başında tuttun elimi,
Beni terk edişin kırdı belimi,
Hasretin ne zormuş gel gör hâlimi,
Kız zalim mi oldun zalimin kızı?

Pınarın başında gözyaşım aktı,
Binali der sevda bizi de yaktı,
Sözünde dursaydın ne olacaktı,
Ecelim mi oldun zalimin kızı?

97. UYANACAKSIN

Ölümleri gördün ibret almadın,
İnsan sen ne zaman uyanacaksın?
Gafletten uyanıp zikre dalmadın,
İnsan sen ne zaman uyanacaksın?

Hiç sordun mu nerden geldin, ne idin?
Körpe idin yavaş yavaş büyüdün,
Sabah namazında yattın uyudun,
İnsan sen ne zaman uyanacaksın?

İlim öğrenmedin boşa oturdun,
Fuzuli işlerde ömrü bitirdin,
Kaç kişinin tabutunu götürdün,
İnsan sen ne zaman uyanacaksın?

Yoksulu, yetimi bakıp görmedin,
Oğluna, kızına öğüt vermedin,
Yaratılış gayen nedir sormadın,
İnsan sen ne zaman uyanacaksın?

Fanisin **Binali**, baki olmazsın,
Hakk'ı aramazsan, Hakk'ı bulmazsın,
İbadet etmezsin, namaz kılmazsın,
İnsan sen ne zaman uyanacaksın?

98. KIL NAMAZINI

Esselatu hayrun minen nevm derler,
Uyan ey kardeşim kıl namazını.
İnsanlar dünyaya gelir, giderler,
Uyan ey kardeşim kıl namazını.

Her yer kabir dolu etrafa bakın,
Terk-i salât olma sakın ha sakın,
Uyku tatlı gelir insana lâkin,
Uyan ey kardeşim kıl namazını.

Ömrünü beyhude satmamak için,
Sonradan ahu vah etmemek için,
Sen kabrine yalnız gitmemek için,
Uyan ey kardeşim kıl namazını.

Giden gün geriye döner mi aha?
Nefsin seni her gün sokar günaha,
Tövbe et İblis'e uyma bir daha,
Uyan ey kardeşim kıl namazını.

Ruhun emanettir kuru canına,
Hiç güvenme devletine, malına,
Eli boş gidilmez Hak divanına,
Uyan ey kardeşim kıl namazını.

Binali der İslâm inceden ince,
Başlar şahadetle dine girince,
İslâm'ın farzı beş o gelir önce,
Uyan ey kardeşim kıl namazını.

99. UNUTMA

Umutlar ki samanlıkta iğnedir,
Kaybolunca bulunmuyor unutma.
Umutlar ki yavru için anadır,
Bir özlem ki silinmiyor unutma.

Umut kaybolursa kim nerden bula?
Umut hediyedir bir kuldan kula,
Umutlar ki bir dirhemi bin pula,
Satılmıyor, alınmıyor unutma.

Umut Mecnun'daki yârın adıdır,
Umut bülbüldeki zarın adıdır,
Umut yüzlük ihtiyarın adıdır,
Gider, gelir bilinmiyor unutma.

Unutma ki umut hep yaşar, ölmez,
Umudunu kaybedenler hiç gülmez,
Yürekten sevenler umutsuz olmaz,
Ol desende olunmuyor unutma.

Umutsuzluk Kerem'deki nâr gibi,
Umutsuzluk mezarlıkta yer gibi,
Umutsuzluk vefa bilmez yâr gibi,
Güldürmezse gülünmüyor unutma.

Binali'ye göre sıladır umut,
Annenin gözünde baladır umut,
Krallara sorsan kaledir umut,
Top, tüfekte delinmiyor unutma.

100. GUDİĞİN OLMAYA BİLE RAZIYAM

Tek biçere seni sevirem desen,
Gudicin olmaya bile razıyam.
Hele bir azıcık sevcî cödersen,
Enicin olmaya bile razıyam.

Cel desende, cet desende darılmam,
Hep sırtıma binsen, cene yorulmam,
Bir üz versen heç yanınnan ayrılmam,
Xotdicin olmaya bile razıyam.

Sırrın çimselere demem cizlerem,
Davşan olsan tazı olur izlerem,
Sıçan olsan her delici cözlerem,
Pisicin olmaya bile razıyam.

Her cün seni düşlerimde cörirem,
Mehledeçi, uşaxlardan sorirem,
Koyun olsan seni kurttan korirem,
Gollicin olmaya bile razıyam.

Eviz ele uzak celene geder,
İt kimi titrirem bulana geder,
Al beni yanına ölene geder,
İticin olmaya bile razıyam.

Âşığ oldum deli cöynüm heveste,
Sene cül toplaram ben deste deste,
İster horoz sen ol bizim çümeste,
Fericin olmaya bile razıyam.

Pilav yapar, kaz bişirir goyaram,
Sen yiwersin, ben baxanda doyaram,
Sene birde resmi nikâh gıyaram,
Şericin olmaya bile razıyam.

Anlaçi ben seni nasıl sevirem,
Düşüne düşüne her cün ölireme,
Culuk olsan kanatlaran cirirem,
Cücügün olmaya bile razıyam.

Binali der derdim duyuramazlar,
Dünyalar verseler doyuramazlar,
Dalan sarılaram ayıramazlar,
Xıllicin olmaya bile razıyam.

101. NEDENDİR

Kırklara karışmak senin elinde,
Niye düştün intizara nedendir?
Kırk ölüyü bir mezara koymuşlar,
Günahsız yakmışlar nâra nedendir?

Savcısız hâkimsiz karar kesilir.
Ağaçsız urgansız mahkûm asılır,
Başı düşer ayakları kasılır,
Olmaz bir yerinde kara nedendir?

Bir ikisi cesedini tutarlar,
Ya bir dere, ya bir çöle atarlar,
Ne ağlayan olur ne de anarlar,
Bu neyin nesidir ara nedendir?

Feryat eder şikâyeti görünmez,
Ruh olan vücutta böyle ölünmez,
Adet değil bir mezara gömülmez,
Mahkûm olmuş tarumara nedendir?

Sorgu meleği ol dikil önüne,
Yemin ettir imanına, dinine,
Ne melek, ne şeytan, peki ya bu ne?
De ki yüzündeki kara nedendir?

Suçunu sor belki sana sır verir,
Elinle dokunma göne kir verir.
Yeri gelir hiç uğruna ser verir,
Bazen imdat eyler dara nedendir?

Binali der aslı güldür bilesin,
Düşün cevabını bildir bilesin,
Karşılığı, bir ödöldür bilesin,
Akıl hâkim olsa para nedendir?

102. YARANAMADIM

Emrindeyim dedim geldiği günde,
Yine de hanıma yaranamadım.
Akşam sabah el bağladım önünde,
Yine de hanıma yaranamadım.

Evi ben süpürdüm, çayı ben koydum,
Sofra hazırladım, yumurta soydum,
Lokma lokma o yedikçe ben doydum,
Yine de hanıma yaranamadım.

O evin hanımı, ben de bey idim,
O yatakta, ben sedirde uyudum,
Çamaşır yıkadım, bulaşık yumdum,
Yine de hanıma yaranamadım.

Lojman dedi hemen evi taşıdım,
Ben her zaman söz dinleyen eş idim,
O terledi, ben dışarda üşüdüm,
Yine de hanıma yaranamadım.

Binali'yim hem kör, hem de sağırdım,
Sinirlendim yeter diye bağırdım,
O üç çocuk, ben hep dokuz doğurdum,
Yine de hanıma yaranamadım.

103. SİTEMDİR

Sitem bir duygudur manası derin,
Gülde diken bitmesi de sitemdir,
Bazen ifadesi nemli gözlerin,
Dosta çalım satması da sitemdir.

Sitem vardır batar ok gibi öze,
Sitem vardır benzer bin acı söze,
İki âşık geldiğinde göz göze,
Kaşlarını çatması da sitemdir.

Sitem selâm vermemektir görünce,
Cevap almamaktır bir şey sorunca,
Yavuklusu başkasına varınca,
Gurbet ele gitmesi de sitemdir.

Sitem gurbetedir ayırdığında,
Sırdaşadır sırrı duyurduğunda,
En yakın dostadır buyurduğunda,
Buyruğunu tutması da sitemdir.

Reddedilmesidir sitem ödülün,
Boynu bükük durmasıdır sümbülün,
Güle hasret kalan dertli bülbülün,
Baykuş gibi ötmesi de sitemdir.

Âşığın sessizce kurduğu hülya,
Hasretin her gece gördüğü rüya,
Bunalan insanın kendini suya,
Köprülerden atması da sitemdir.

Sitemdir tuz eker benim yarama,
Gönüldedir başka yerde arama,
Binali'nin, birçok derdi var amma,
İçin için tütmesi de sitemdir.

104. ŞİİR VAR Kİ KIZILIR

Bir satırdan şiir yapan şaire,
Kızmayayım dedim dayanamadım.
Şiir yazdık kayıt ettik habire,
Bozmayayım dedim dayanamadım.

Tâbii ki her şeyin fazlası haram,
Neşterin ucuyla açılır yaram,
İfade edilsin şiirde meram,
Çizmeyeyim dedim dayanamadım.

Kimi söz taş gibi yerini yamar,
Kimi kalbe iner misali emar,
Bir söz çizik olur, bir söz can damar,
Üzmeyeyim dedim dayanamadım.

Şiir var çevresi altın sırmalı,
Şiir var ki yüz bin puan vermeli,
Şiir âlemlerde tur attırmalı,
Gezmeyeyim dedim dayanamadım.

Şiir var insanı Hakk’a götürür.
Şiir var yük olur mülkü bitirir,
Şiir var taç olur başa oturur,
Süzmeyleyim dedim dayanamadım.

Şiir var ki adı şiir koyulmuş,
Şiir destan olmuş dile yayılmış,
Şiir var ki yüz ülkede duyulmuş,
Düzmeyleyim dedim dayanamadım.

Şiir inci ak gerdana dizilir,
Şiir mana mantık ile yazılır,
Şiir yoldur gezildikçe gezilir,
Tozmayayım dedim dayanamadım.

Şiir var kutsaldır, var bayağıdır,
Şiir var yücedir, Ağrı Dağı’dır,
Şiir **Binali**’nin dert ortağıdır,
Çözmeyleyim dedim dayanamadım.

105. SOL YANINDAYIM

Elini tuttuğum yerde arama,
Gözüne baktığım yerde arama,
Yattığımız çimenlerde arama,
Sana çok yakınım, sol yanındayım.

Ne güneşim, ne de ayım arama,
Ne hayalim, ne rüyayım arama,
Ne gurbetim, ne sılayım arama,
Sana çok yakınım sol yanındayım.

Otur düşün sakın sakın istersen,
Uzakta değilim yakın istersen,
Sağ elini kaldır dokun istersen,
Sana çok yakınım, sol yanındayım.

Binali sen kimsin kime koşarsın?
Sevdalı olursan böyle coşarsın,
Sen benim hep sol yanımda yaşarsın,
Sana çok yakınım, sol yanındayım.

106. SEVGİLİM

Keşke gelip görsen hâlimi benim,
Beni yalnız koyup giden sevgilim.
Hasretinle kırdın belimi benim,
Beni yalnız koyup giden sevgilim.

Dört duvardan başka arkadaşım yok,
El zanneder gözlerimde yaşım yok,
Yastığım taş, tek kalmışım eşim yok,
Beni yalnız koyup giden sevgilim.

Senin bana emeklerin çok imiş,
O günlerim kara değil ak imiş,
Oğuldan, gelinden fayda yok imiş,
Beni yalnız koyup giden sevgilim.

Şanslı olsam yâr yanımda yatarı,
Hayalin karşımda dursa yeterdi,
Tencerem kaynardı, bacam tüterdi,
Beni yalnız koyup giden sevgilim.

Şerafettin ne anladı sevdadan,
Sen gideli aram açık aynadan,
Tek başına göçüp gittin dünyadan,
Beni yalnız koyup giden sevgilim.

Bugün on dört şubat Ankara'dayım,
Rahat yok, huzur yok, gam yaradayım,
Âşık Binali'yle bir aradayım,
Beni yalnız koyup giden sevgilim.

107. SENİ ANIYORUZ GURURLA ATAM

Seni anıyoruz gururla atam,
Çünkü istikbalden gümanımız var.
Bizim bu topraklar, bizim bu vatan.
Ağrı Dağı'mızda dumanımız var.

Bu ulusun kökü kesilemez ki,
Yurda başka bayrak asılamaz ki,
Kurduğunuz temel sarsılamaz ki,
Gençliğe Hitabe fermanımız var.

Sen komutanların hepsinin başı,
Andıkça akmaz mı gözümün yaşı,
Göğsümüz kalkandır düşmana karşı.
Toplar deviremez imanımız var.

Bugün on kasımdır yüzüm gülmez ki,
Bugün kimin gönlü hüznün dolmaz ki,
Bu vatana kimler kurban olmaz ki,
Milyonlarca şehit, kurbanımız var.

Binali der nasıl yürek yanmasın?
Düşmanımız bizi uyur sanmasın,
Rahat uyu gözün dalda kalmasın,
Böyle şiir yazan ozanımız var.

108. SENİN AŞKIN MEVLÂNA

Gönül bağlamayıp dünya köşküne,
Sinmek miydi senin aşkın Mevlâna?
Pervaz vurup Yaradan'ın aşkına,
Dönmek miydi senin aşkın Mevlâna?

Bir elin semaya, bir elin yere,
Kim bilir yalvardın kaç yüz bin kere,
Hangi yükseklerden ta enginlere,
İnmek miydi senin aşkın Mevlâna?

İlim sarayının dört bucağında,
Dost muhabbetinin salıncağında,
Meramın pişmek mi aşk ocağında,
Yanmak mıydı senin aşkın Mevlâna?

İlmin cilâsıyla her dem süslendin,
Her gelene dostum diye seslendin,
Dostun sevgi selleriyle beslendin,
Kanmak mıydı senin aşkın Mevlâna?

Ne hikmettir tuttun Konya'yı mekân,
Muhabbet kokuyor kabrine bakan,
Dost hasreti miydi sineni yakan?
Anmak mıydı senin aşkın Mevlâna?

Semah ile her nefeste ne derdin?
Nice bariz kerametler gösterdin,
Hak'tan aldığını halka gönderdin.
Dinmek miydi senin aşkın Mevlâna?

Binali'yim ben gaflette uyudum,
Demedin ki ab-ı kevser suyuydum,
Her gelene bu sofradan bir yudum,
Sunmak mıydı senin aşkın Mevlâna?

109. BAĞIŞLA SUÇUMU BEN SANA GELDİM

Dört gün konuk kaldım yanı başında,
Ben sana gelmedim, sen bana geldin.
Himmat eyle mahcup oldum karşında,
Ben sana gelmedim, sen bana geldin.

Taşlaşmış kalbimi lâvında erit,
Kaynasın karışsın öz ile tirit,
De büyük mürşitsin, ben nasıl mürit?
Ben sana gelmedim, sen bana geldin.

Caddelerden, sokaklardan geçirdin,
Ayağımı yerden kestir, uçurdun,
Efe Çorbacı'da çorba içirdin,
Ben sana gelmedim, sen bana geldin.

Demedin ki gelmiyorsun ne diye,
Bir tabakta helva ettin hediye,
Hesabı ödettin Şair Şemi'ye
Ben sana gelmedim, sen bana geldin.

Demedin yüzünü yerden çevirdin,
Beni uyandırdın, kirden çevirdin,
Gönül almak için gardan çevirdin,
Bağışla suçumu ben sana geldim.

Koştum deldim eteğine tutundum,
Utancımın ellerimle örtündüm,
Birkaç dua bir yasinle yetindim,
Bağışla suçumu ben sana geldim.

Al kapına **Binali'**yi kul eyle,
Gönlümdeki dikenleri gül eyle,
Mevlâna'sın sen yine de gel eyle,
Bağışla suçumu ben sana geldim.

110. BEN KENDİMİ AH U ZARA BIRAKTIM

Bülbüle ah ettim gülden usandım,
Ben kedimi ah u zara bıraktım.
Ahbaptan usandım, elden usandım,
Talihin adını kara bıraktım,

Ben âşığım desem manası derin,
Olmamalı maskarası ellerin,
Çark-ı devran oldu behr-i kaderin,
Sümmanları bir kenara bıraktım.

Şenliklerden sonra az geldi âşık,
Sazı tambur gördüm, sözü yılışık.
Çok salladım büyümedi boş beşik.
Geleceği yavrulara bıraktım.

Herkes âlim oldu, ben kaldım nadan,
Ekin biçilir mi vakti dolmadan?
Umudum kesmedim kadir Mevlâ'dan.
Gayri merhameti yâra bıraktım.

Bakmadı sözüme nefsim kibirli,
Yüzüm kara kaldı, ellerim kirli,
Ticareti yapamadım bir türlü,
Sermayeyi hep zarara bıraktım.

Binali, hani ben böyle değildim,
Gün geçtikçe eğildim de eğildim,
Üç beş satır yazdım diye sevindim,
Benden geri kalanlara bıraktım.

111. BERİ DUR

Artık seni ölü saydı el çoktan,
Beri dur ey deli gönlüm beri dur.
O kaşı kemandan, kirpiği oktan,
Beri dur ey deli gönlüm beri dur.

Senin gücün yetmez yük omzunda,
Onu dondurursun kendi buzunda,
O on dokuzunda sen otuzunda,
Beri dur ey deli gönlüm beri dur.

Hani yaşlanmazdı gönlünün cemi,
Bir parça geçsin gör insanın demi,
Sen ona kızım de, o sana emmi,
Beri dur ey deli gönlüm beri dur.

Belki sevdalıdır, belki nişanlı,
Edalı, cilveli, şöhretli, şanlı,
Belki sevdiği var, bir delikanlı,
Beri dur ey deli gönlüm beri dur.

Binali güzeller kalpten vururlar,
Sever görünse de hep kandırırlar,
Sana dede derde utandırırılar,
Beri dur ey deli gönlüm beri dur.

112. BEN VATANIMI

Ben mi kaybolmuşum, vatan mı uzak?
Yollar beni arar, ben vatanımı,
Zor mu geri dönmek, yok mu yapacak?
Diller beni arar, ben vatanımı.

Dost ile ahababın gelmiyor sesi,
Yok mu gariplerin kimi kimsesi?
Hasret nasıl duygu, gurbet neresi?
Eller beni arar, ben vatanımı.

Kavuşması nedir dostun dostuna?
Bu gurbetin gariplere kastı ne?
Seneler kahrını yığmış üstüne,
Yıllar beni arar, ben vatanımı.

İçim paramparça kalbimde sızı,
Beni yolda koymuş yolların hızı,
Yolumu göstermez şafak yıldızı,
Yeller beni arar, ben vatanımı.

Bir hasret ki ömür dönmüyor düne,
Tecelli hükmetmez kendi kendine,
Hücum etmiş gözlerimin bendine,
Seller beni arar, ben vatanımı.

Yoksa bu canlara hor mu bakılmış?
Saçlarım ağarmış, belim bükülmüş,
Gazel vurmuş yapraklarım dökülmüş,
Dallar beni arar, ben vatanımı.

Binali âşığım, özüm bir yanda,
Tel benden usanmış, sazım bir yanda,
Bedenim har olmuş, közüm bir yanda,
Küller beni arar, ben vatanımı.

113. BIRAKTI GİTTİ

Kendimi dünyanın malı sanarak,
Nazlandım, naz beni bıraktı gitti.
Hayatı bir çayır yolu sanarak,
Hızlandım, hız beni bıraktı gitti.

Çok erken başladım gam çilesine,
Bakmadım kabirler silsilesine,
Girdim anne, baba himayesine,
Gözlendim, göz beni bıraktı gitti.

Kâinat, insana beşik zannettim,
Küçük noktaları ılık zannettim,
Kendimi bir zaman âşık zannettim,
Sazlandım, saz beni bıraktı gitti.

Son nefeste eşim, dostum doydular,
Öldüm diye kara yeri oydular,
Üryan geldim sarmaladı koydular,
Bezlendim, bez beni bıraktı gitti.

Kabristanda kimse gelmez görmeye,
Şimdi sıra geldi hesap vermeye,
Münker, Nekir geldi sual sormaya,
Sözlendim, söz beni bıraktı gitti.

Üzerime börtü böcek yürüdü,
Binali der dört etrafım bürüdü,
Etim bitti, kemiklerim çürüdü,
Tozlandım, toz beni bıraktı gitti.

114. ARARIM

Yaralarım hicran oldu, kan oldu,
Diyar diyar Lokman'ı mı ararım.
Gönül yaralandı, dil çıban oldu,
Çiçek çiçek dermanımı ararım.

Ömür geldi gider sürmedim sefa,
Her günüm cevr oldu, her günüm cefa,
Ne şahta, ne beyde görmedim vefa,
Yemen'deki çobanımı ararım.

Fatih oldum dağdan gemi aşırdım,
Musa oldum Nil'de asam düşürdüm,
Yunus'um ummanda yolum şaşırdım,
Kaptanımı limanımı ararım.

Binali'yim hem öksüzüm, hem yetim,
Bir mürşide boyun eğmek niyetim,
Yoksa bulabilmem istikametim,
Ben Muhammed (s.a.v.) sultanımı ararım.

115. ÂŞIK BİNALİ²⁰²

Dertli Burhan sefa geldin hoş geldin,
Ben Tutak Sincan'dan Âşık Binali.
Seni şiirlerde süzdüm güzeldin,
Ben Tutak Sincan'dan Âşık Binali.

Maziye baktıkça az mı ağladım?
Kara sevda çektim bozuldu tadım,
Adımı demiştin Kılıç soyadım,
Ben Tutak Sincan'dan Âşık Binali.

Dertlerimi desem sığmaz ki dile,
Nereye gittiysem talihim ile,
Babam Rufai'dir, annem Cemile,
Ben Tutak Sincan'dan Âşık Binali.

Binali'yim sır saklayan odayım,
Sevdalının sığındığı adayım,
Adresimi sorsan Ankara'dayım,
Ben Tutak Sincan'dan Âşık Binali.

²⁰² *Şairler Seçkisi Şiir Antolojisi 4* (Haz: Ed. Âlim, B., Serin, S., Kayaturan, Ş., Pınarbaşı, F., Kılıç, N., Umar, F., Hüseyin, A.), Sivas Yazarlar ve Şairler Derneği Kültür Yayınları, Sivas, 2004, s. 434.

116. DUYSANA GÖNÜL

Sabah namazında iner melekler,
Uyanır zikreder kuşlar, böcekler,
Dalları titreyen güller, çiçekler,
Allah Allah diyor, duysana gönül.

Ağaçlar, meyveler, dallar, yapraklar,
Koyunlar, kuzular, sütler, kaymaklar,
Denizler, dereler, göller, ırmaklar,
Allah Allah diyor, duysana gönül

Yağan kar, esen yel, bal yapan arı,
Ay yıldızlar, güneş, seher rüzgârı,
Horozun feryadı, bülbülün zarı,
Allah Allah diyor, duysana gönül.

Binali yanmaz mı bağrının başı,
Mahşerde tanımaz kardeş kardeşi,
Kul olan seherde döker gözyaşı,
Allah Allah diyor, duysana gönül.

117. ESERİYİM BEN

Kendimi seyrettim şahesermişim,
Büyük bir ustanın eseri im ben.
D   n r, konuşur, söz s ylermi im,
Sarrafın kıymetli cevheriyim ben.

Mana ile ar a çıkar gezerim,
Gözlerimle  lemleri s zerim,
Ellerimle dertlerimi yazarım,
Halvet ordusunun neferiyim ben.

Ben pirimin kapısında n kerim,
Elin  per abdest suyun dökerim,
Karalarım cimbız ile s kerim,
G nahk r ba ımın berberiyim ben.

Binali olmadım benlikten yana,
Bir zaman aldandım deme devrana,
Yaratana kulluk yakı ır bana,
Meğer bir kaç kemik, bir deriyim ben.

118. DESİNLERE DEĞER VERİLMEMELİ

Koy desinler sağlam temel sağlamdır,
Desinlere değer verilmemeli.
Çulda giyse adam olan adamdır,
Desinlere değer verilmemeli.

Nazardır desinler, sözdür desinler,
Güneşin yanında tozdur desinler,
Havaya söylenen sözdür desinler,
Desinlere değer verilmemeli.

İnsanı patlatır desinler pozu,
Desinler nefis ile paylaşır kozu,
İblisin sevdiği desinler sözü,
Desinlere değer verilmemeli.

Desinler fitnedir her gün çoğalır,
Şeytana en yakın desinler kalır,
Desinler insanın aklını alır,
Desinlere değer verilmemeli.

Cahilin yanında desinler çoktur,
Desinlerin asla kıymeti yoktur,
Desinler havaya gerilmiş oktur,
Desinlere değer verilmemeli.

Desinler çukurdur düşme **Binali**,
Desinler derdine düşme **Binali**,
Desinlere uyup şaşma **Binali**,
Desinlere değer verilmemeli.

119. DOĞUM GÜNÜN KUTLU OLSUN KIZIM

Ey benim bayrağım, ayım, yıldızım,
Ey benim yürekte dinmeyen sızım,
Ey benim başı dik, gururlu kızım,
Nice böyle yıllar göresin kızım.

Talihin kötüsü sezmesin seni,
Hayatın şartları ezmesin seni,
Dilerim hiç kimse üzmesin seni,
Bu âlemde devran süresin kızım.

Dünyada insanlar aç kalırken aç
Asla olmayasın kimseye muhtaç.
Bir beyaz gelinlik, bir mücevher taç,
Mutlu bir yuvaya giresin kızım.

Binali der yavrum bu vatan bizim,
Ömrünü vatana feda et kızım.
İlelebet kalsın ayım, yıldızım,
Mutlaka sözünde durasın kızım.

120. BÜLBÜLÜ KOYSALAR ALTIN KAFESE

Bülbülü koysalar altın kafese,
Çalı gölgesinde ötmeyi yeğler.
Öğretmek zor tatlı dili herkese,
Kimi kimisine çatmayı yeğler.

Gün be gün değişir insanın yeri,
Kimi geri kalır, kimi ileri,
Kömür iş bırakır, petrol zehiri,
Baca daha temiz tütmeyi yeğler.

Dağlar lav püskürür, dereler coşar.
Gökyüzünden lâpalâpa kar düşer,
Goncagül saksıda gönülsüz yaşar,
Dere kenarında bir meyi yeğler.

Binali kaldı mı eski sevdalar?
Yinede bu gönül eskiye dalar,
Yâr hasreti yüreğimi parçalar,
Gönül dağlar aşır gitmeyi yeğler.

121. NEŞET ERTAŞ GEÇTİ YALAN DÜNYADAN

Sözünde mahirdi sazında usta,
Neşet Ertaş geçti yalan dünyadan.
Kendini sevdirdi düşmana, dostu,
Neşet Ertaş geçti yalan dünyadan.

Name vardı perdesinde, sazında,
Sevda vardı arkasında, izinde,
Can alıcı bakışları gözünde,
Neşet Ertaş geçti yalan dünyadan.

Bahçe duvarından aştı yürüdü,
Sarmaşık gül etrafını bürüdü,
Bir mum gibi yandı bitti eridi,
Neşet Ertaş geçti yalan dünyadan.

Aştı mı bilinmez gönül dağını,
Gül ağacı çevirdi mi bağını?
Acem kızı aldı hangi çağını?
Neşet Ertaş geçti yalan dünyadan.

Söyledi ya, sevda serden gitti mi?
Zülûf yüze geldi, kaşlar çattı mı?
Al yanak allandı, çile bitti mi?
Neşet Ertaş geçti yalan dünyadan.

Binali neyin var dünya köyünde?
Baki kalacak kim insan soyunda?
İki bin on iki eylül ayında,
Neşet Ertaş geçti yalan dünyadan.

122. NE KADAR YAŞATIR BU YARA SENİ

Ey bana yâr diye gönül bağlayan,
Nerelerde kaldın avare seni?
Ben kaldım geride anıp ağlayan,
Ne kadar yaşatır bu yara seni?

Yâr derdinden hangi zaman aradın,
Vardın gençliğinde ele yaradın,
Sevdamızı maddelerle harcadın,
Bahtiyar etti mi pul para seni?

Sevdanın yolundan kenara saptın,
Manayı bıraktın maddeye taptın,
Üç civciv topladın bir yuva yaptın,
Nerden gördü gözüm kazara seni?

Ben artık babayım sende bir ana,
Yeniden bu sevda yakışmaz bana,
Vazgeç inadından uyma şeytana,
Perişan eyleme biçare seni.

Binali'ye ateş düştü yana yâr,
Keşke yaşasaydık kana kana yâr.
Lâkin bende sevdalıyım sana yâr,
Benimle koysunlar mezara seni.

123. MEVTİ BİL

İnsan, böyle sarıl dünya ipine,
Kullu nefsin zâikatul mevti bil.
Ona göre altın doldur küpüne,
Kullu nefsin zâikatul mevti bil.

Kendine gel nefsi kaldır aradan,
İkaz etmiş seni yoktan Yaradan,
Atan, baban ne götürdü dünyadan,
Kullu nefsin zâikatul mevti bil.

Bu âlemde bir geçici devran var,
Yer altında had hesapsız insan var,
Yoktan geldin, yok olmaya ferman var,
Kullu nefsin zâikatul mevti bil.

Gel kul olma dünya denen kahpeye,
Er, nefer ol, bir mukaddes cepheye,
Öldüren diriltir düşme şüpheyeye,
Kullu nefsin zâikatul mevti bil.

Bura dünya tarlasıdır gel götür,
Binali der ne ektiysen al götür,
Sen kendinle güzel amel mal götür,
Kullu nefsin zâikatul mevti bil.

124. OĞLUM NAZİLLİ'Yİ SORMUŞSUN BENDEN²⁰³

Oğlum Nazilli'yi sormuşsun benden.
Yeşiller içinde nazlı görünür,
Çarşısı görünmez gelip gidenden,
Bazı sırları var gizli görünür.

Mart ayında çimenlikte yürürsün,
Meyve ağacına başın sürersin,
Bizde yeşil haziranda görürsün,
Ama buralar hep yazlı görünür.

Burda bir hava var anda değişir,
Gün doğanda, gün batanda değişir,
Elbiseye geçmez, canda değişir,
Kemiğe dokunur sızlı görünür.

Kara bulutları birden dağılır,
Bir an sıcak, bir an yağmur sağılır,
Çirkinleri boyalara sığınır,
Güzelleri elâ gözlü görünür.

Oğlum biz orada kalmışız geri,
Burda güzellikler Hakk'ın eseri,
Bizim ordan gelen birkaç hemşeri,
Tatlı dilli güler yüzlü görünür.

Burda ağa olmuş orda ki dağım,
Hürriyeti tatmış kolları bağım,
Şimdilik bu kadar anladım oğlum,
El içinde sizli bizli görünür.

Her sofrada yersin zeytinyağını,
Beğenirsin bahçesini, bağını,
Birkaç günde öğrenirsin çoğunu,
Arifin gözüne hızlı görünür.

Bizim dağlar taşır, bunların orman,
Buralarda meyve, bizdeki harman,
Bunlar ambar yapar, biz merak saman,
Bizimki buradan tozlu görünür.

Bizim insanımız ancak söz tutar,
Bizim orda yoğurt, kaymak üz tutar,
Irmakla, dereler, donar buz tutar,
Burda göller ördek, kazlı görünür.

²⁰³ İsmet Alpaslan, *Ağrılı Şair ve Yazarlar*, s. 303.

Bizim orda yere tohum serperler,
Burda zeytin dallarını öperler,
Bizim orda sözle iğne yaparlar,
Burda nar dikenini bizli görünür.

Binali der oğlum artık sen anla,
Buraya da alışırız zamanla,
Bizde ekin, ot biçilir tırpanla,
Buralar gelinli, kızlı görünür.

125. OL DÜŞÜN

Bak sağı soluna tefekkür eyle,
Her şeyde ibret var, alan ol düşün.
Hakk'a ibadet et, hak sözü söyle,
Neler keşfedersin irfan ol düşün.

Karada karınca gezdiğini gör,
Zalimin mazlumu ezdiğini gör,
Takdirin tedbir bozduğunu gör,
Adalet ehli ol, insan ol düşün.

Çirkin görünenler pis değildir ha,
Yaradan kuluna küs değildir ha,
Yıldızlar semada süs değildir ha,
Havaya kükreyen aslan ol düşün.

Her cana göz vermiş, her tene deri,
Boşa yükselmemiş dağların seri,
Güneş doğmuş, batmış ezelden beri,
Her suda yüzülmez, kaptan ol düşün.

Binali eser ver duyarlar seni,
Asırlar eskitmez sayarlar seni,
Daracık bir kabre koyarlar seni,
Dünya sarayında sultan ol düşün.

126. OLMADIKÇA

Ağızdan her çıkan havaya gider,
Manalı, mantıklı söz olmadıkça.
Gafiller kuru bir sevdaya gider.
Niyet, istikamet düz olmadıkça.

Haklıdan taraf ol doğruyu öner,
Aşk ile tutuşan aşk ile söner,
Aşka düşen gönül pervane döner,
Çalıda gül bitmez öz olmadıkça,

Nasip almamışsa ardan, hayâdan,
Keramet beklenmez renkten, boyadan,
Ama gelir, ama gider dünyadan,
Manayı seyreden göz olmadıkça.

Zincirin kırmazsa nefsin kölesi,
Zaptı şerde olur gönül kalesi,
Âşık **Binali**'nin bitmez çilesi,
Hak aşkıyla yanıp köz olmadıkça.

127. KALMIŞIM BABA

Dizlerimde takatim yok, hâlim yok,
Dolana dolana kalmışım baba.
Servetim yok, devletim yok, malım yok,
Dilene dilene kalmışım baba.

Yüze gülenlerim arkadaş değil,
Savaşım nefis ile bir savaş değil,
Sanki gözyaşlarım gerçek yaş değil,
Sulana sulana kalmışım baba.

Yüklenmiş kederler, kahırlar bana,
Viran olmuş köyler, şehirler bana,
Berrak su getirmez nehirler bana,
Bulana bulana kalmışım baba.

Ben kendi kendimi aştım sanarak,
Deryayı ummanı geçtim sanarak,
Çamura düşmüşüm uçtum sanarak,
Belene belene kalmışım baba.

Uçan kuşlar pervaz vurup dönmüşler,
Leş zannedip üzerime konmuşlar,
Bana bal diyerek zehir sunmuşlar,
Yalana yalana kalmışım baba.

Binali'yim dost gelmemiş yanıma,
Her gelen kastetmiş şirin canıma,
Kendi hicranıma, kendi kanıma,
Bölene bölene kalmışım baba.

128. KENDİLERİNDEN RAHATSIZ OLANLAR

Yurdumda yalanıp kafes yapanlar,
Belâsını bulsun piç kuruları.
Hakk'ı tanımayıp yoldan sapanlar,
Sılasını bulsun piç kuruları.

İdüğü belirsiz, sallabaş, saltak,
Milletime kalles, yabana yaltak,
Babası belirsiz, anası kaltak,
Balasını bulsun piç kuruları.

Müslüman değilse dostu, tayası,
Başka yerden geliyorsa payesi,
Bayrağıma ihanetse gayesi,
Kalesini bulsun piç kuruları.

Ölüsü leş, leşten beter dirisi,
Küçüğü saklanır, ulur irisi,
Aslana imrenmiş çakal sürüsü,
Yelesini bulsun piç kuruları.

Tezek yığınınından kale olur mu?
Türk kanı taşıyan böyle olur mu?
Bu millet kimseye köle olur mu?
Kölesini bulsun piç kuruları.

Minareden nur yükselir serimde,
Kim olsa haykırır benim yerimde,
Bayrağım da kutsal kandillerimde,
Hilesini bulsun piç kuruları.

Binali der güzel yurdum çok yaşa,
Düşürmek isterler kardeş kardeşe,
Babası belirsiz, anası geyşa,
Böylesini bulsun piç kuruları.

129. KİMSE FERYADIMI DUYMADI HELE

Yıllardır gaflette divane gönlüm,
Bir türlü uyanıp aymadı hele.
Bin nasihat ettim ölüm var ölüm,
Kimse feryadımı duymadı hele.

Hakkı söyler, Hakk'ı bilen âşıklar,
Seherde uyumaz bağı yanıklar,
Kâlû Belâ nedir bilir sadıklar,
Mümin ikrarından caymadı hele.

Yalan dünya çekmez kulun nazını,
Bal gösterir aldatıcı hazını,
Kurulalı beri açmış ağzını,
Her geleni yedi doymadı hele.

Binali Hakk'a aç gönül evini,
Halk eyledi semavat-ı zemini,
İsrafil üfleyip ruh âlemini,
Mahşer harmanına yaymadı hele.

130. MEKTUP BEKLEYEN ASKER

Behey arkadaşlar, samimî dostlar,
Allah rızasına bir mektup yazın.
Dostluk tükendi mi olduysak asker?
Allah rızasına bir mektup yazın.

İnsanlık dışına çıkmadık bizler,
Mektup okundukça yüreğim sızlar,
Vefalı gelinler, vefalı kızlar,
Allah rızasına bir mektup yazın.

Askerin yüreği yaradır yara,
Vefalı dost lâzım yaramı sara,
Ne olur kardeşler ayda bir kere,
Allah rızasına bir mektup yazın.

Dal budak kırıldı kurutulduk mu?
Sevgiden, şefkatten arıtıldık mı?
Asker olduk diye unutulduk mu?
Allah rızasına bir mektup yazın.

Askerin hâline annesi yanar,
Yâri elkızıdır belki geç anar,
Mektup gelmedikçe yüreğim kanar,
Allah rızasına bir mektup yazın.

Askerlik kolaydır, askerlik acı,
Bir mektubum gelse başımın tacı,
Muhannet birader, muhannet bacı,
Allah rızasına bir mektup yazın.

Onbaşı geliyor rütbeler kolda,
Biri sağ tarafta, diğeri solda,
Askerin gözünü koymayın yolda,
Allah rızasına bir mektup yazın.

Bir canımız bu vatana fedadır,
Bunu böyle bilmeyenler gedadır,
Askerin ağzından toplu sedadır,
Allah rızasına bir mektup yazın.

Elinize kalem almıyorsunuz,
Asker kapısını çalmıyorsunuz,
Madem ziyarete gelmiyorsunuz,
Allah rızasına bir mektup yazın.

Yaprağı tomurcuk mor çiçekleriz,
Günü güne günü aya ekleriz,

Gökte uçan kuştan mektup bekleriz,
Allah rızasına bir mektup yazın.

İnsan askerlikten asla bıkmıyor,
Ayrılığa, hasretliğe bakmıyor,
Beş yüz mektup gelse bana çıkmıyor,
Allah rızasına bir mektup yazın.

Unutmayın bizi paşalar, beyler,
Asker her derdini mektuba söyler,
İki buçuk lira keseye neyler?
Allah rızasına bir mektup yazın.

Askerin sesinden dağlar, ovalar,
Haykırdıkça yer yerinden çabalar,
Emmioğulları, tüm akrabalar,
Allah rızasına bir mektup yazın.

Binali der mektup gelse okurdum,
Güle konmuş bülbül gibi şakırdım,
Mektupsuz, habersiz burda çakıldım,
Allah rızasına bir mektup yazın.

131. GÖREBİLMEZSİN

Mana meclisinde sofra kurulur,
Bin bir lezzet tadar görebilmezsin.
Mürşidine salâhiyet verilir,
Borçlarını öder görebilmezsin.

Saraydan sultandan vardan geçilir,
Anadan, babadan, yârdan geçilir,
Mana âleminde serden geçilir,
Hızır gelir gider görebilmezsin.

Evirir çevirir dünya beşiği,
Açıkgözün görebilmez ışığı,
Yemen ellerinde Allah (c.c.) âşığı,
Veysel deve güder görebilmezsin.

Binali gereksiz oynatma dili,
Kim neylesin senin gibi sefili,
Alır gider Yaradan'ın Halil'i,
Oğlun kurban eder görebilmezsin.

132. GÖREN GÖZ

Benim Yaradan'dan bir dileğim var,
Veysel gibi gören göz versin bana.
Bu âlemde benim başka neyim var?
Sırrımı saklayan giz versin bana.

Bağrımı yakmasın gurbet elinde,
Hasret öldürmesin dağlar dalında,
Kerem gibi bir Aslı'nın yolunda,
Yakıp kavuracak köz versin bana.

Yol göstere sin kulluğuma yakışa,
Vuslatım çıkmasın tipiye, kışa,
Binali der saptırmasın yanılaşa,
Her ne verecekse düz versin bana.

133. GÜLDÜRME BENİ

Haber göndermişsin geleceğim diye,
Sen mi geleceksin? Güldürme beni.
Selâm gönderirse alacağım diye,
Sen mi alacaksın? Güldürme beni.

Göndersen alırım bir deste çiçek,
Koynumda saklarım belki ömürcek,
Yalanı bırakıp her sözde gerçek,
Sen mi olacaksın? Güldürme beni.

Kader güldürmedi, ben gülemedim,
Dünyada muradım ben alamadım,
Aşk yüreğimden ben silemedim,
Sen mi sileceksin? Güldürme beni.

Demişsin düşerim onun izine,
Bundan böyle bakmam elin sözüne,
Bu saatten sonra aşk denizine,
Sen mi dalacaksın? Güldürme beni.

Zannetme ki bir yabancı elsin sen,
Ben arıyım peteğimde balsın sen,
Yüreğimde açan goncagölsün sen,
Sen mi solacaksın? Güldürme beni.

Binali'yi alıştırdın korkuya,
Her gece gördüğüm korkulu rüya,
Sultan Süleyman'a kalmadı dünya,
Sen mi kalacaksın? Güldürme beni.

134. GÜN SENİ TAKATSİZ DÜŞÜREN GÜNDÜR

Gün, sabah ufuktan doğan gün değil,
Gün, sana bir çorba pişiren gündür.
Ömür gelecektir geçen gün değil,
Gün, seni dağlardan aşırان gündür.

Gün ılık saçmalı, sen ise huzur,
Gün, sana gecedir ettikçe kusur,
Gün doğar, gün batar kaç yüz bin asır,
Gün, seni takatsiz düşüren gündür.

Sen günü bilmezsen gün neye yarar,
Sen günü ararsın, gün seni arar,
Gün ömürden gider, gün seni yorar,
Gün, senin kafanı şişiren gündür.

Binali der, her gün sana bir kıştır,
Gün sana düşmandır, gün sana dosttur,
Gün ömrün bitirir, gün senden üsttür,
Gün, senin sabrını taşıran gündür.

135. GÜN ERKEN BİTMİŞ

Yeni uyanmıştım gün erken bitmiş,
Meğer gaflet koca ömrü eritmiş,
Üzerime afakanlar yürümüş,
İnsanın gözünü duman bürümüş.

Uyan ey kardeşim geçiyor hayat,
Bir gün pişman olup demeden heyhat,
Dünya han, sen yolcu edebin takın,
Ömür bir emanet unutma sakın.

Nice saltanatlar bir anda bitti,
Nice Süleymanlar bıraktı gitti,
Tez uyan ey insan olma perişan,
Kabristanlar sana olmaz mı nişan?

İyi kötü ne yaptıysan bilinir,
Sen sen olmadıkça adın silinir,
Binali der yeni dünya kurmalı,
İnsanlığın lezzetine varmalı.

136. İNSANLAR (LEBDEĞMEZ)

Her ne etti ise kendi adına,
Öz düşündü, öz konuştu insanlar.
Vardığında hakikatin tadına,
Söz düşündü, söz konuştu insanlar.

Öğrendikçe zarar sarsa kâr şeyi,
Çalışıkça kolay etti zor şeyi,
Araştırdı, inceledi her şeyi,
Düz düşündü, düz konuştu insanlar.

Alın teri ile doğdu kâr adı,
Yâranına, yoldaşına yaradı,
Dağda, taşta şikârını aradı,
İz düşündü, iz konuştu insanlar.

İşin ehli oldu gizliden gizli,
İcatlar üretti Ali Cengizli,
Dünya lisaniyla Karadenizli,
Laz düşündü, Laz konuştu insanlar.

Hüsranî der, nerde dostlar, yâranlar,
Dosta sadık kaldı Veysel Karanlar,
Sekseninden sonra söze girenler,
Tez düşündü, tez konuştu insanlar.

137. HOCA

Görevin beş vakit namaz kıldırmak,
İster kıldır, ister kıldırma hoca.
Biraz cemaate faydan dokunsun,
Oturarak vakit doldurma hoca.

Arkada uyuma en önde yer al,
Cübbe, sarık giyin kuşan tedbir al,
Bekle keramet bitsin, sonra tekbir al,
Hemen ellerini kaldırma hoca.

Bilmem nedir bu konuda cevazın,
Biter bitmez kaçırıyorsun namazın,
Sabah namazında çıksın avazın,
Sıkıp boğazını öldürme hoca.

Habire hatırlat bazı zamanlar,
Biliyorsun insanımız zor anlar,
Huşuyu terk eder oynar insanlar,
Şu telefonları çaldırma hoca.

Sağa sola bakar namazda hacı,
Birkaç kez ikaz et yok mu ilacı?
Mazallah peygamber olur davacı,
İstersen sözüme aldırma hoca.

Sensin cemaatin camide başı,
Bilgisiz kalırsa yazıktır kişi,
Öğret bize doğru ile yanışı,
Görevin değilse bildirme hoca.

Binali bu hâli herkese duyur,
İmam var okurken ayakta uyur,
Mümin sofrasında karnını doyur,
Her dolu sofraya saldırma hoca.

138. HİÇ OLMAZ

Unuttun mu diye sorana bakın,
Ecel kapımızı çalmadan olmaz.
Mahşerde hatırla unutma sakın,
Gözlerime toprak dolmadan olmaz.

Gönül pınarıyla sana akarım,
Aşkın ile yüreğimi yakarım,
İki resmin var ya her gün bakarım,
Resmini kalbimden silmeden olmaz.

Binali'yim dayanamam hasrete,
Zaten alışmışım derde, mihnete,
Bu aşkı taşıyım ta kıyamete,
Eller birbirini bulmadan olmaz.

139. HAKKINIZI HELÂL EYLEYİN

Dünyaya misafir geldim giderim,
Bana hakkınızı helâl eyleyin.
Gün gelir tükenir tuzum, biberim,
Bana hakkınızı helâl eyleyin.

Günden güne çoğalmadan zararım,
Ben amelin iyisini ararım,
Uzaktan, yakından akrabalarım,
Bana hakkınızı helâl eyleyin.

Arttı ağırlarım, arttı sızlarım,
Gün geçtikçe kesiliyor hızlarım,
Oğullarım, gelinlerim, kızlarım.
Bana hakkınızı helâl eyleyin.

Haberiniz olsun bacım, kardeşim,
Ömür geçer biter üçümle beşim,
Çok emeğin geçti sevgili eşim,
Bana hakkınızı helâl eyleyin.

Şaşırmış yapmışsam yanlış işleri,
Eğer konuşmuşsam ileri geri,
Lokmasın yediğim ev sahipleri,
Bana hakkınızı helâl eyleyin.

Binali'yim gözlerimde yaşlarım,
Pişman oldum günahlarım boşlarım,
Tanıdıklar, dostlar, arkadaşlarım,
Bana hakkınızı helâl eyleyin.

140. GÜZEL GÖRÜNÜR

Çaresize çare, dertliye deva,
Arsıza güldüğü güzel görünür.
Ömür zahmetsiz mülk, hayat bedava,
Cahile bildiği güzel görünür.

Boşa yol kat eder avcı tazısı,
Aslana yem olur ceylân kuzusu,
Kendini cennetlik sanır bazısı,
Ayda bir kıldığı güzel görünür.

Yaptığı her türlü işten habersiz,
Gayeden habersiz, baştan habersiz,
Ayağına değen taştan habersiz,
Çobana çaldığı güzel görünür.

Bazı kul varına eylemez karar,
Dünya malı ile mutluluk arar,
Dünya onun olsa neyine yarar?
Hayale daldığı güzel görünür.

Kimi ilme dalar, kimi fikreder,
Kimi gece gündüz Hakk'ı zikreder,
Kimi kanaatsiz, kimi şükreder,
Kaybedip bulduğu güzel görünür.

Binali serini semaya kaldır,
İste Yaradan'ın rahmeti boldur,
Kimine damladır, kimine göldür,
Boş kabın dolduğu güzel görünür.

141. HÂLÂ HEYECANI VAR İNSANLARIN

Ders vermemiş geçmişteki savaşlar,
Hâlâ heyecanı var insanların.
Hisse pay umulur, hileyle başlar,
Sağır mı, gözü mü kör insanların?

Yurduma tecavüz var ise şayet,
Yetmiş beşlik dedem genç olur gayet,
Göğsü siper arar gönlü şahadet,
Önünde durulmaz pir insanların.

Coniler yolcu mu, Türkler hancı mı?
ABD zorba mı, Türk dilenci mi?
Hangi petrol geri verir genci mi?
Hani neresinde kâr insanların?

Hedef olur annelerle, bebeler,
Süngüyle sezaryen olur gebeler,
Bu milleti kurtaramaz hibeler,
Gözü kör, belleği dar insanların.

Sel olup aksa da oğlunun kanı,
Göğsü siper olur korur vatanı,
Biyolojik savaş başlarsa hani,
O zaman işleri zor insanların.

Kirlenir namazgâh, olmaz namazlar,
Milyonlar uyur da uyanamazlar,
Bölünen pastadan pay alamazlar,
Gizlidir bu yanı sır insanların.

Canlar pazarlanır, canlar verilir,
Burda hangi rüya hayra yorulur?
Belki çok bulanır, belki durulur,
Kaçı memnun kalır sor insanların.

Koca dünya zindan olur adama,
Yaralı bir tablo olur odama,
Ne Bush'a yâr olur ne de Saddam'a,
Sarmaz yarasını yer insanların.

Binali savaştan az tarif yapar,
Yurtta ne yaz kalır, ne de ilkbahar
Yirmisinde yiğit olur ihtiyar,
Kalmaz dizlerinde fer insanların.

142. HANGİSİNDE GİZLİDİR

Dudakta mı, ağızda mı, sözde mi?
Aşk bunların hangisinde gizlidir?
Kafada mı, kulakta mı, gözde mi?
Aşk bunların hangisinde gizlidir?

Fikir nedir, insanların aklı ne?
Acep kalbin meçhulünde saklı ne?
Gönül nedir, düzeni ne, şekli ne?
Aşk bunların hangisinde gizlidir?

Sabahta mı, seherde mi, yelde mi?
Kalemde mi, kelâmda mı, dilde mi?
Niyazda mı, duada mı, dilde mi?
Aşk bunların hangisinde gizlidir?

Pembede mi, yeşilde mi, alda mı?
Hatıpte mi, hitapta mı, lâlda mı?
Arıda mı, petekte mi, balda mı?
Aşk bunların hangisinde gizlidir?

Sığırda mı, koyunda mı, yağda mı?
Derede mi, tepede mi, dağda mı?
Ölüde mi, kabirde mi sağda mı?
Aşk bunların hangisinde gizlidir?

Binali der aşk yolunda giden kim?
Ya bu aşkın kervanını güden kim?
Cismi nedir, aşkı tarif eden kim?
Aşk bunların hangisinde gizlidir?

143. HAYALDE AYNIDIR DÜŞTE AYNIDIR.

Bir su lâzım olsa serim yummaya,
Banyoda aynıdır, duşta aynıdır.
Göz nazar etmeye, kulak duymaya,
Hayalde aynıdır, düşte aynıdır.

Bana tabiatı anlatan odur,
Dolup gözlerime ağlatan odur,
Toprağa can verip ıslatan odur,
Yağmurda aynıdır yaştta aynıdır.

Mevsimler dolanır baharla, yazla,
Murada erilir Hakk'a niyazla,
Biri seyrek olur diğeri fazla,
Kirpikte aynıdır, kaştta aynıdır.

Gerçeği bırakıp hayal kurduğum,
Yeter gaflet ile boş oturduğum,
Sonra fayda etmez başım vurduğum,
Kayada aynıdır, taştta aynıdır.

Binali'yim ecel beni çağırır,
Onun için yaralarım ağırır,
İlkbaharda sel suları bağırır,
Derede aynıdır, coştta aynıdır.

144. HASRET YÜREĞİME KOR DÜŞÜRÜYOR

Hiç sitem etmedim alın yazıma,
Hayat çile verip zor düşürüyor,
Ellisinde gönül bakmaz sözüme,
Sevda pazarlayıp, yâr düşürüyor.

Hayatı sevmesi ar değil ama
Ömürden gün çalmak kâr değil ama
Elveda demesi zor değil ama
Hasret yüreğime kor düşürüyor.

Hayatın cilvesi oldukça garip,
Sevdaya düşeli oldum muzdarip,
Kuru dudaklara çare gösterip,
Hastanın aklına nâr düşürüyor,

Binali'yim Mevlâ bilir özümü,
Kör etseydi görmeseydi gözümü,
Kader omuzuma verdi sazımı,
Çile dizlerimden fer düşürüyor.

145. YIKAN YIKANA

Yalancının mumu meşale olmuş,
Bu gidişle sönmez yakan yakana,
Sağımız solumuz yalancı dolmuş,
Doğrudan eser yok bakan bakana.

Yalancılar ün salmışlar cihana,
Bunca yalan yakışmazdı insana,
Yalancı pehlivan çıkmış meydana,
Doğru yere düşmüş yikan yıkana.

Yalancılar tatmış baldan, şekerden,
Doğruların gözü kapanmış terden,
Gerçeklerin sırtı kalkmıyor yerden,
Haksızlık diz boyu çıkan çıkana.

Binali yalanla olmasın işin,
Doğru gelmiş, doğru gitmiş geçmişin,
Her ne yaparsan yap sonunu düşün,
Kabir çok, ölüm hak tıkan tıkana.

146. YEMİN ETMİŞİM

Bu cennet vatanın her köşesinin,
Bekçisi olmaya yemin etmişim.
Yetimin sahibi, yoksul cebinin,
Akçesi olmaya yemin etmişim.

Ortağı olurum acı ve sızın,
Kimsesiyim kimsesizin, yalnızın,
Yoksul otağında gelinlik kızın,
Bohçası olmaya yemin etmişim.

Dinsiz hile yaptın içime girdin,
Cephelerde ayrılmadım hep birdim,
Ege'de efenin, Doğu'da Kürt'ün,
Lehçesi olmaya yemin etmişim.

Ben bir yekvücudum bölünmem zorla,
Namert savaşamaz er oğlu erle,
Mehmet'ime yürek, çiftçime tarla,
Bahçesi olmaya yemin etmişim.

Hiç kimse katmasın hile işime,
Bin kere ölürüm bir karışıma,
Tuz olurumun olurum aşıma,
Aşçısı olmaya yemin etmişim.

Ben yemin etmişim dönmem sözümünden,
Fire vermem benliğimden, özümünden,
Binali'yim esirgerim gözümünden,
Ökçesi olmaya yemin etmişim.

147. YAHŞIDIR²⁰⁴

Faydasız sohbetten, faydasız sözden,
Köşede boynunu buran yahşıdır.
Duymayan kulaktan, görmeyen gözden,
Düşkünün hâlini gören yahşıdır.

Asaletsiz avrat, asılsız taydan,
Nebata su vermez dereden, çaydan,
Muhabbet olmayan köşkten, saraydan,
Zâkire münasip viran yahşıdır.

Yapraksız ağaçtan, meyvesiz daldan,
Yapmacık çiçekten, kokusuz gülden,
Allah için diye uzanan elden,
Allah rızasına veren yahşıdır.

Lüzumsuz ilimden, boş saltanattan,
Uçmayan kartaldan, koşmayan attan,
Bir ömür gaflette geçen hayattan,
Genç yaşta toprağa giren yahşıdır.

Cemaatsiz mabet, dostsuz diyardan,
Yalancı ahabtan, vefasız yârdan,
İlgisiz milyoner akrabalarından,
Sıla-i rahîmle soran yahşıdır.

Binali der çok konuşup gülenden,
Hacca tacir gibi gidip gelenden,
Gösterişe, desinlere kılandan,
Aşk ile menzile eren yahşıdır.

²⁰⁴ *Şairler Seçkisi Şiir Antolojisi 4*, s. 440.

148. VURDULAR BENİ

Güneşı dost sandım, ömrü ezeli,
Bir deste gül idim derdiler beni.
Gönül bir yâr sevdi, Kerem misali,
Ateşten gömleğe sardılar beni.

Ayrılık ağlattı, gözyaşım döktü,
Tuttu kara sevda belimi büktü,
Dertler ilçesine tayinim çıktı,
Çileler köyüne verdiler beni.

Varmadım Ovakent yaylalarına,
Rastlamadım fidan boylularına,
Gözlerim darıldı aynalarına,
Kaderine küsüp kırdılar beni.

Yaktı **Binali**'yi sevda yarası,
Yürek yandı yâr vermedi bana su,
Kardeşi, babası, birde anası,
Ayırdılar bizi vurdular beni.

149. YALNIZIM ŞİMDİ

Ben sensiz susuzum, ben sensiz açım,
Benim boynum bükük yalnızım şimdi.
Bu âlemde sensin benim ilacım,
Benim boynum bükük yalnızım şimdi.

El ele tutuşmak oldukça güzel,
Sonunda ayrılık var beni üzer,
Bütün sevgililer el ele gezer,
Benim boynum bükük yalnızım şimdi.

Seninle bir tek an bir ömre bedel,
Üzülmem sonunda olsa da ecel,
Görmek en son arzum ölmeden evvel,
Benim boynum bükük yalnızım şimdi.

Bir zamanlar elin vardı elimde,
Canım adamıştım senin yolunda,
Son nefeste adın olsun dilimde
Benim boynum bükük yalnızım şimdi.

Aynı yerden ikimizin yaramız,
Ne olsa da açılmasın aramız,
Bir tırnak çakısı son hatıramız,
Benim boynum bükük yalnızım şimdi.

Binali der ne oldu ki küsülsün?
Bizi ayıranın kalbi kasılsın,
Kim bilir sen şimdi nerde, nasılsın?
Benim boynum bükük yalnızım şimdi.

150. YALANI SİL DEFTERİMDEN

Oğlum hele şu defteri bir getir,
Yalanı sil defterimde durmasın.
Güzel şey karala bir iki satır,
Kalanı sil defterimde durmasın.

Diken yakışmamış gülün üstüne,
Engeller olmamış yolun üstüne,
Kendine bakmayıp elin üstüne,
Güleni sil defterimde durmasın.

Zifti sil biraz bal süz defterime,
Fazla karalama söz defterime,
Helâl kazananı yaz defterime,
Çalanı sil defterimde durmasın.

Hayat Defteri yaz bunun adını,
Fazla karıştırıp bozma tadını,
Okunaklı olsun gör miadını,
Dolanı sil defterimde durmasın.

Atasözü ateş olmaz dumansız,
Bazıları kalsın silme zamansız,
İnancı kaybedip dinsiz, imansız,
Öleni sil defterimde durmasın.

İyi düşün tövbekâr ise silme.
Amel defterime kâr ise silme,
Eğer alın teri var ise silme,
Talanı sil defterimde durmasın.

Ayır birkaç sayfa yer **Binali'**ye,
Lâzım olur muhabbete, sevgiye,
Hak rızası değil desinler diye,
Kılanı sil defterimde durmasın.

151. TERZİNİN

İpek kumaş yeni eski fark etmez,
Dike dike günü geçer terzinin.
Bir makasla yola çıkar çark etmez,
Söke söke günü geçer terzinin.

İşler iyi ise, morali iyi,
Güzel yapar nakış nakış sevgiyi,
İğne deliğinden görür ipliği,
Taka taka günü geçer terzinin.

Onu çalışmaya zorlarken şartlar,
Kolay çetin demez her işe atlar,
Ya etek kıvrır, ya paça katlar,
Büke büke günü geçer terzinin.

İşi kutsal sayar, görevi yasa,
Hayatını bile koyar takasa,
Gece gündüz iğne, iplik, makasa,
Baka baka günü geçer terzi'nin.

Binali der hayat ne pul, ne para,
Ekmek davasına düşer yollara,
Belki de efkârdan yakar sigara,
Çeke çeke günü geçer terzinin.

152. EN KÖTÜ DOST

Onu dost zannetme gafil kardeşim,
Her gün boğazını sıkan dost gibi.
Mert düşman olsaydı eğerdim başım,
Kalbimi göğsümden çeken dost gibi.

Sanki garip bir muskadır okunmuş,
Gizli gizli yakınıma sokulmuş,
Şeytan gibi dudağıma dokunmuş,
İçime hep zehir döken dost gibi.

Duman duman ciğerimi basan o,
Sinsi sinsi içeriye pusan o,
İki ayağımı dizden kesen o,
Genç yaşta belimi büken dost gibi.

Jelâtinli kutulara dolması,
Kalbime en yakın yerde olması,
Merhem kisvesinde ahu damlası,
Durmadan içime akan dost gibi.

Ona dost demeye dilim varmıyor,
Öyle hilekâr ki açık vermiyor,
Dimağlar kapalı gözler görmüyor,
Gülün arasında diken dost gibi.

Efkârımda dostum gibi yaklaşan,
Ciğerimle soluk soluk koklaşan,
Kurşun gibi sıra sıra bekleşen,
Yılandan besbeter sokan dost gibi.

Beyaza bürünür gerisi kara,
Hoş görünür zehir sızar dostlara,
İşte böyle sadık dosttur sigara,
Dumanı burnumdan çıkan dost gibi.

Tutturmuş en yakın arkadaş diye,
Silahtan tek farkı o yavaş diye,
Ağzımda bağırır bir ateş diye,
İşte böyle yakar yakan dost gibi.

Binali böyle dost düşman başına,
Acımaz kimsenin gözün yaşına,
Vefasız sevgili gibi aşına,
Boğazıma ilmek takan dost gibi.

153. ÇOK ÖZLEDİM

Bugün merhabalar yarın ordayım,
Çok özledim güldüreni, güleni,
Ruhumda bir sıkıntı var dardayım,
Çok özledim kıymetimi bilen.

Bana derdin anlatanı özledim,
Uzak kaldım ben vatani özledim,
İçin için ağlatanı özledim,
Çok özledim gözyaşımı silen.

Name yazdım ama gitmiyor posta,
Meramımı anlatan yok o dosta,
Gezmekle olmuyor Ağrı'da, Kars'ta,
Çok özledim Ankara'da kalan.

Binali özledim ahababı, eşi,
Neredesin ey gönlümün güneşi?
Yüreğinde yanar hasret ateşi,
Çok özledim gözleri yaş dolanı.

154. OLABİLİR Mİ?

İnsan içindeki kini nefreti,
Atmayınca insan olabilir mi?
Hayırlı bilgiyi hoş muhabbeti,
Satmayınca insan olabilir mi?

Dürüst olup öz bilmezse özünü,
Haramlardan sakınmazsa gözünü,
Haklıyı hak bilip Hakk'ın sözünü,
Tutmayınca insan olabilir mi?

İnsan muhabbeti insana ilaç,
Komşu komşusunun külüne muhtaç,
Komşusu aç ise kendiside aç,
Yatmayınca insan insan olabilir mi?

Köşk sarayı yaptın sanma kendine,
Yatın, katın gönderilmez kabrine,
Dertlinin derdini kendi derdine,
Katmayınca insan olabilir mi?

Ey **Binali** koy kem bilsin el seni,
Sen arif ol, ara seni, bul seni,
Bil Mevlâ'yı, Mevlâ bilsin kul seni,
Yetmeyince insan insan olabilir mi?

155. DOKSAN BİN ŞEHİT

Yan yana dizilmiş doksan bin canı,
Duydum sızılarım, yanar yüreğim.
Bu vatan uğruna bunca kurbanı,
Saydım sızılarım, kanar yüreğim.

Kar çiçeği gibi düşmüş her yana,
Tek sevdıyla kenetlenmiş can cana,
Doksan bin şehide olmuş pervane,
Değdim sızılarım, döner yüreğim.

Düşmana ders olsun geri dönmesin,
Nasıl anaların bağı yanmasın,
Bu ateş candadır kimse sanmasın,
Caydım sızılarım, söner yüreğim.

Mecali tükenmiş subayın, erim,
Vatan için şehit düşmüş askerim,
Sanki istikbale ekin ekerim,
Yaydım sızılarım, diner yüreğim.

Türkiye'de gözüm, Kars'ta gözyaşım,
Ders anlatır Çanakkale Savaşı'm,
Doksan bin şehidin önünde başım,
Eğdim sızılarım, iner yüreğim.

Binali bu aşka yeter mi lisan?
Duyar da perişan olmaz mı insan?
İşte Sarıkamış böyle bir destan,
Doydum sızılarım, sunar yüreğim.

156. ÖZLEDİM SENİ

Bana sitem etme suçum yok benim,
Susadım su gibi özledim seni.
Senden başka bir sevgilim yok benim,
Derin uyku gibi özledim seni.

Bedeli ne bilmem bunca sevmenin?
Bir tek ben bilirim kıymetin senin,
Gözü yolda kalan garip annenin,
Asker oğlu gibi özledim seni.

Gözlerimi uyku tutmaz yatamam,
Yüreğime kazdım söküp atamam,
Hayalini benden ayrı tutamam,
Sıla yolu gibi özledim seni.

Belki gönlünde var başka birisi,
Belki çözemezsin bendeki hissi,
Senin sevgin bende vatan sevgisi,
Bayrak alı gibi özledim seni.

Binali der geçer gençliğin demi,
Çekilmez ki her güzelin endemi,
Yâr sen vefasızsan günah bende mi?
Bahar gülü gibi özledim seni.

157. GÜLEN HAYIRSIZ

Sevdiğimden olmadı mı haberin?
Yüzüme yapmacık gülen hayırsız.
Kalbime açtığın yara çok derin,
Bilmedim her sözün yalan hayırsız.

Pencereye çıktığını unuttun,
Kaş göz edip baktığını unuttun,
Bu garibi yaktığını unuttun,
Ömrümü eyledin talan hayırsız.

Yarasız gönlüme yara açtıran,
Bed olup âleme ibret saçtıran,
Parlak tüyleriyle göz kamaştıran,
Düşman gibi vuran yılan hayırsız.

Sen küçüktün iyi kötü bilmezdin,
Güldürmek isterdim, bana gülmezdin,
Çağırırdım hiç yanıma gelmezdin,
Ansızın kalbimi çalan hayırsız.

Ellere varınca ne oldu kârın?
Bu muydu vefasız senin ikrarın?
Binali der arkasında dağların,
Gurbet ellerinde kalan hayırsız.

158. SAZIN TELİNDEN ARARIM

Ben yalnız başıma koca dünyayım,
Fethedecek insanımı ararım,
Sahibini bekler gönül sarayım,
Oturacak sultanımı ararım.

Ben kaptanım fırtınada, dumanda,
Gafil yakalandım hoyrat zamanda,
Pusulam kayboldu koca ummanda,
Sığınacak limanımı ararım.

Koskoca âlemde bir tek damlayım,
Baki değilim ki burda kalayım,
Yaram bir değil ki, merhem çalayım,
Ben hakikî Lokman'ımı ararım.

Cismime güvendim meğer turabmış,
Dünya ihtişamı sanki serapmış,
Gaflete dalarsam hâlim harapmış,
Ben ilimde furkanımı ararım.

Binali'yim dünya han, benim değil,
Damar benim değil, kan benim değil,
Ruh tende emanet, can benim değil,
Mal sahibi mihmanımı ararım.

159. EYLER MİSİN BENİ YÂR?²⁰⁵

Bahar seli gibi kopsam bayırdan,
Göl olurda eyler misin beni yâr?
Kızılelma olsam kudret-i sırdan,
Dal olurda eyler misin beni yâr?

Lisan olsam güzel lehçelerinde,
Desen olsam gelin bohçalarında,
Kovan olsam çiçek bahçelerinde,
Bal olurda eyler misin beni yâr?

Biliyorum sevgi olmaz zor ile,
Canımı uğruna koysam var ile,
Bülbül olsam feryat etsem zar ile,
Gül olurda eyler misin beni yâr?

Akik taşı olsam işe yarayan,
Asar mısın gerdanına bari yan?
Mecnun olsam, Leyla'sını arayan,
Çöl olurda eyler misin beni yâr?

Mızrap olsam, perde olsam sazına,
Kalem olsam, defter olsam yazına,
Sırlarımı sızdırsalar ağzına,
Dil olurda eyler misin beni yâr?

Kara bulut olsam yağmur yağdırsam,
Sırılsıklam her yanına sağdırsam,
Hasretini yüreğime sığdırsam,
Kul olurda eyler misin beni yâr?

Dünya fânilere hava atıyor,
Sevgin bu canıma canlar katıyor,
Binali'yim desem ömrüm bitiyor,
Yıl olurda eyler misin beni yâr?

²⁰⁵ İsmet Alpaslan, *Ağrılı Şair ve Yazarlar*, s. 304.

160. GÖNLÜMÜ KENARA KOYDUM

Her güzelin arkasından koşarken,
Döndürdüm kenara koydum gönlümü.
Gördüğüne âşık olup coşarken,
Sindirdim kenara koydum gönlümü.

Yeter her güzelden hoşlandık dedim,
Bizi hor gördüler dışlandık dedim,
Artık sende, bende yaşlandık dedim,
Kandırdım kenara koydum gönlümü.

Dedim sabret belki başka bahara,
Beni bülbül gibi düşürme zara,
Konmak üzereyken başka dallara,
İndirdim kenara koydum gönlümü.

Saldı beni türlü türlü kahrı,
Zapt olmuyor her gün başka şehre,
Yakaladım hasret denen zehire,
Bandırdım kenara koydum gönlümü.

Ölümsüz istiyor sanatlarını,
Saymakla bitmiyor inatlarını,
Uçamasın diye kanatlarını,
Yondurdum kenara koydum gönlümü.

Binali der turna gider eşine,
Çok yoruldum gidemedim peşine,
Onu da kendimle aşk ateşine,
Yandırdım kenara koydum gönlümü.

161. AKRABALARIM

Gurbete düşeli dokuz ay oldu,
Sormadı hayırsız akrabalarım.
Ah çektim gönlüme bir hüznün doldu,
Görmedi hayırsız akrabalarım.

Ankara'ya geldim geniş silsile,
İki bin yedide ne heves ile,
Aş, ekmek istemem bir selâm bile,
Vermedi hayırsız akrabalarım.

Telefonla bir ağ kurdum özümde,
Büyüttükçe büyütmişüm gözümde,
Geliriz, gideriz dedi sözünde,
Durmadı hayırsız akrabalarım.

Bende bir gönül var seville, seve,
Hiç kimse yoluma kesmesin deve,
Geçerken uğradı kapıdan eve,
Girmedi hayırsız akrabalarım.

İnce dere yıkabilmez bendini,
Herkes arar bulabilmez dengini,
Gidip gelmek zor değil de kendini,
Yormadı hayırsız akrabalarım.

Ölsem gelmesinler baş sağlığına.
Bir ilân mahalle muhtarlığına,
Konu komşu geldi her darlığıma,
Varmadı hayırsız akrabalarım.

Binali der dostluk olsa ne vardı,
Sonbaharım geldi gülüm sarardı,
El merhem getirdi yaramı sardı,
Sarmadı hayırsız akrabalarım.

162. ÇOBAN DEDİLER

Bir zamanlar on beşinde kız idik,
Kaşı, gözü kara civan dediler.
Allar giyer bar başını çekerdik,
Bu kızlar da nasıl yaman dediler.

Yemlik kenger ile karnın doyur da,
Koşarak yürüdük kırdı bayırda,
Gül topladık çimenlikte çayırda,
İmrenip bakanlar civan dediler.

Bir elbise giysek bayram olurdu,
Bayramdan bayrama seyran olurdu,
Bizi gören gençler hayran olurdu,
Bu can bu uğurda kurban dediler.

Gelin olduk el evinde göründük,
Yazma örttük yaşmaklara büründük,
Akıllandık delilikten arındık,
Önce başımızda duman dediler.

Yavaş yavaş olduk ana, kaynana,
Birde torunları dizdik yan yana,
Bir anda yaşlılık girdi meydana,
Ne çabuk geçermiş zaman dediler.

Binali der, azaldıkça azaldık,
Gerçekler tükendi hayale daldık,
Şimdi de bir köyde sekiz dul kaldık,
Köyün kazlarına çoban dediler.

163. UMUT BAYRAMA KALIR

Garip kullar mutluluktan glseler,
Umut ramazana, bayrama kalır,
Cennete sınavla insan alsalar,
Umut ramazana, bayrama kalır.

Zengine sözüm yok keyfı yerinde,
Yoksulumun yaraları derinde,
Aklına et düşse günün birinde,
Umut ramazana, bayrama kalır.

Zengin sofrasında çeşit sayılmaz,
Yoksul inlese de sesi duyulmaz,
Yılda üç kez sıcak yemek yenilmez,
Umut ramazana, bayrama kalır,

Ona lâzım olmaz çorbanın tası,
Yavan ekmek bulsa kolay sonrası,
Hayalinde kalır iftar sofrası,
Umut ramazana, bayrama kalır.

Binali'yim ellemeyin yaramı,
Beceririz ancak vergiyi, zammı,
Vatandaş et görür Kurban Bayramı,
Umut ramazana, bayrama kalır.

164. GEÇEN GÜN

Avare oturdum arsız yaşadım,
Geçen gün ömürden geçiyor imiş.
Yâr sandıklarım ile yalnız yaşadım,
Her gelen yaramı açıyor imiş.

Elimi tutacak dest bulamadım,
Altıma serecek post bulamadım,
Dar günde aradım dost bulamadım,
Geniş gün dostları kaçıyor imiş.

Aldırmadım baharına, kışına,
Geçirdim ömrümü boşu boşuna,
Söz geçiremedim gönül kuşuna,
Meğer daldan dala uçuyor imiş.

Hep istedim herkes ile barışmak,
Selâmlaşmak, kucaklaşmak, sarışmak,
Yaramadı zengin ile yarışmak,
Yoksulun, zenginle maçı yor imiş.

Cezasız kalır mı yalanla riya?
Uyarmaya gelmiş Resul Enbiya,
En ücra köşede bile evliya,
Etrafına ışık saçıyor imiş.

Gözüm yok dünyanın bir metaından,
Benim korkum mazlumların ahından,
Mağfîret dilerim şahlar şahından,
Dilerse kulunu seçiyor imiş.

Binali kaldı mı önünde bir gün?
Hesabı yapılır onunda bir gün,
İnsan yüz yaşasa sonunda bir gün,
Ecel şerbetini içiyor imiş.

165. SOFRADA PEYNİRE ÇATAN BİR DELİ

Misafir ol diye tuttu yakamı,
Hasreti burnumda tüten bir deli.
Anlamadım ciddî midir şaka mı?
Kendini kumarda üten bir deli.

Taksi tuttum, Tezeren'e ulaştım,
Boş bir evin bahçesini dolaştım,
Bağ, bostan becermiş, düzene şaştım,
Maşallah her yere yeten bir deli.

Üç kez çıktı merdivenden çatıya,
Hanımı göndermiş mevlit okuya,
Adam buldu bardakları yıkıya,
Telefonda nara atan bir deli.

Telefonla bir öğretmen çağırdı,
İmdadıma yetiş diye bağırdı,
Mangalı yaktırdı, eti yoğurdu,
Sofrada peynire çatan bir deli.

Mikdat öğretmenim kalktı sedirden,
Dizbont çantasını indirdi birden,
Şiirler okudu İkbâl şairden,
Bazen de kendinden katan bir deli.

Mangalda köz bitti, yemekler yendi,
Söz hep onda kaldı, hep o söylendi,
Saat iki oldu yatalım dendi,
Yer gösterip kendi iten bir deli.

Gece üç otuzda bir yüksek avaz
Teyipte bir kaset, bir türkû, bir saz,
Bahçede bir sofra, havada ayaz,
Çil horoz misali öten bir deli.

Yumurta, bal, peynir sofrada kalıp,
Semaverde çay pişirmiş, su salıp,
Akşam altılarda misafir alıp,
Sabahın beşinde satan bir deli.

Koca bir çantayı bastı doldurdu,
Üç kişinin yardımıyla kaldırdı,
Sabah sporuna diye güldürdü,
Her gün aynı yolu tutan bir deli.

Binali der, yaşı yetmişe yakın,
Birde akli fazla soyada bakın,

Hep böyle dürüst kal bozulma sakın,
Gece de bir saat yatan bir deli.

166. YALANÇI (AZERÎ VE KARS AĞZI)

Göynüme sorsalar gör bah, ne diyer,
Senin bir emsalın, yohdu yalançı.
Belki güzelliğin dünyaya değer,
Gaşın yay, kirpiğin ohdu yalançı.

Bilmem geldin nerden girdin ganıma,
Gest eyledin benim şirin canıma,
Dost kimi yahlaşdı, geldi yanıma,
Gara ilan kimi sohdu yalançı.

Sallanışı belki değer min cana,
Avcı kimi bahar yavru ceylâna,
Gaş indirdi başın eydi bir yana,
Ele melul mahzun bahdı yalançı.

Çekip getdi selâm sabah salmadı,
Artıh **Binali**'de takat galmadı,
Yirmi sene yola bahdım gelmedi,
Ansızın garşıma çıhdı yalançı.

167. GEL DEYİN BANA²⁰⁶

Bir anda derin bir deryaya düştüm,
İster bakil, ister deli diyin bana.
Âşık oldum kaşı Leyla'ya düştüm,
İster Mecnun ister çöl diyin bana.

Ben kendimi bir ocağa düşürdüm,
Cefa kattım gözyaşıyla pişirdim,
Sefinemi yedi derya aşardım,
İster yolcu, ister yol diyin bana.

Sevda ile ciğerlerim dağladım,
Ah çekerek gece gündüz ağladım,
Emareyi zincirlere bağladım,
İster köle, ister kul diyin bana.

Eziyet yolunu geçmeye geldim,
Aşkın şarabını içmeye geldim,
Bir gonca misali açmaya geldim,
İster diken, ister gül diyin bana.

Nasip olsa sırrı hikmet çözerdim,
Dalar ilmin ummanında yüzerdim,
Muhabbete damla damla sızardım,
İster dere, ister göl diyin bana.

Binali'yim terazide tartıldım,
Parça parça, dirhem dirhem satıldım,
Ben beni yok saydım, bittim kurtuldum,
İster cevher, ister pul diyin bana.

²⁰⁶ *Şairler Seçkisi Şiir Antolojisi 9* (Haz: Ed. Âlim, B., Serin, S., Kayaturan, Ş., Pınarbaşı, F., Kılıç, N., Umar, F., Hüseyin, A.), Sivas Yazarlar ve Şairler Derneği Kültür Yayınları, Sivas, 2017, s. 117.

168. DOYAMIYORUM²⁰⁷

Çiçekten çiçeğe tohum taşıyan,
Toz muhabbetine doyamıyorum.
Sevgilinin vuslatında üşüyen,
Buz muhabbetine doyamıyorum.

Bin bir çeşit güller yetiren bağın,
Türlü meyve veren kara toprağın,
Gazel olup yere düşen yaprağın,
Güz muhabbetine doyamıyorum.

Sabahtan yerinden doğan güneşin,
Dar günde yanımda olan kardeşin,
Huzurlu sofranın edepli eşin,
Tuz muhabbetine doyamıyorum.

Aşk yüreği kaplamışsa ansızın,
Gönül hanesinde tükenmez sızın,
Milyonlarca gezegenin, yıldızın,
Hız muhabbetine doyamıyorum.

Lokman gibi gönül yarası saran,
Yüzme bilmeyeni sudan kurtaran,
Kışın yoksul sobasında kızaran,
Köz muhabbetine doyamıyorum.

Aşkın ocağında yandıkça tüten,
Hızır, İlyas gibi her dara yeten,
Ayetle başlayıp, hadisle biten,
Söz muhabbetine doyamıyorum.

Ey nefsim ham kalma, sende ekelen,
Arsızlığı bırak, us ile belen,
Züğürt çarığımı bedava delen,
Biz muhabbetine doyamıyorum.

Binali'yim bir miskinim tarifte,
Alacağım çok şey varmış arifte,
Tefekkür ilminde hatm-i şerifte,
Cüz muhabbetine doyamıyorum.

²⁰⁷ *Şairler Seçkisi Şiir Antolojisi 9*, s. 119.

169. HUŞU ARARIZ

Kırık dökük kıldığımız bir namaz,
Kibleye yönelir huşu ararız.
Ayağımız çamur çiğner duramaz,
Bir de gökyüzünde kuşu ararız.

Sanki ava çıkmış tavşan avlarız,
Kedi süte baksa biz miyavlarız,
Köşe bucak çocukları tavlalım,
Sobanın yanında şişi ararız.

Kamet ile Hak divanı düşleriz,
Birkaç yılda olanları düşleriz,
Fatıha'ya, tahiyyatla başlarız,
Sona yaklaşınca başı ararız.

İçimizde eser fırtına, bora,
Bu namaz uzarsa geçmez mi hora?
İmama uyduktan üç dakika sonra,
Aloo diye arkadaşı ararız.

Zamanı unutup dar bastığında,
Şimşek hızındayız zor bastığında,
Ağustos ayında ter bastığında,
Hayal kurar kara kışı ararız.

Binali der namaz biter vesselâm,
Hülyalar tükenir kesilir kelâm,
Çok şükür der gibi verilir selâm,
Bir de cennet umar düşü ararız.

170. S E V D A

Sevdanın tarifi daha çetindir,
Bir söze sığdırmak zordur sevdayı.
Sevda anahtarı muhabbetindir,
Bir göze sığdırmak zordur sevdayı.

Sevda yrekteyse elden ne gelir,
Gz muhabbet eder, kalp dile gelir,
Mecnun'un gözüne l Leyla gelir,
Bir naza sığdırmak zordur sevdayı.

Damlanın yanında sevda bir glmş,
Sevda lı yaşımaş, sevdasız ölmüş,
Sevda denizleri ikiye bölmüş,
Bir kıza sığdırmak zordur sevdayı.

Sevgilinin gözlerinde yaşı olmuş,
Yürekte sevene arkadaşı olmuş,
Nuh'ta tufan olmuş, Lut'ta taşı olmuş,
Bir gize sığdırmak zordur sevdayı.

Salih'e bir deve doğurmuş kaya,
Yeri gelmiş asa olmuş Musa'ya,
Güneş olmuş, ışıkm vermiş dünyaya,
Bir yaza sığdırmak zordur sevdayı.

Sevdayı tanımaş her bir kafil,
Sevda karıncayı st etmiş file,
Binali aşığım demiş nafil,
Bir saza sığdırmak zordur sevdayı.

171. SESİN GELMİYOR

Sevgisiz yaşamak ne kadar zormuş,
Ölmek üzereyim sesin gelmiyor.
Sessizce gözümde yaş akıyormuş,
Silmek üzereyim sesin gelmiyor.

Bilmem nerden geldin çıktın karşıma,
Zehir kattın bir tadımlık aşıma,
Kendi namazımı kendi başıma,
Kılmak üzereyim sesin gelmiyor.

Hani gelecektin yanıma benim,
Senin kastın nedir canıma benim?
Yoksa gireceksin kanıma benim,
Bilmek üzereyim sesin gelmiyor.

Dökülürse ıslanmaz mı yaşa cam?
Çarpılırsa kırılmaz mı taş a cam?
Sabır taşı mıyım taşıdım taşacam?
Dolmak üzereyim sesin gelmiyor.

Âşık Binali'yim Mevlâ delisi,
Ne bir evliyası, ne bir velisi,
Ben bir kara gözlü Leyla delisi,
Olmak üzereyim sesin gelmiyor.

172. ŞAİRLER, ÂŞIKLAR, GÖNÜL DOSTLARIM

Şairler, âşıklar, gönül dostlarım,
Olan yazsın, olmayana sözüm yok.
El ayak değmemiş bir bağ isterim,
Bilen yazsın, bilmeyene sözüm yok.

Söz gitmesin, bilmeyenin zoruna,
Rüzgârlarla selâm veren yârine,
Yürekten bağlanıp aşkı uğruna,
Ölen yazsın, ölmeyene sözüm yok.

Hesap etsin zararını, kârını,
Biçare bülbülün ah u zarını,
Gönül çeşmesinin damlalarını,
Silen yazsın, silmeyene sözüm yok.

Bu bağda budaksız, dalsız bar olur,
Saray olur, bahçesinde yâr olur,
Bu bağda sanmayın ihtiyar olur,
Bulan yazsın, bulmayana sözüm yok.

Bu bağda aslanlar, filler yarışır,
Bu bağda bülbüller, kuşlar ötüşür,
Bu bağda bir ateş yanar tutuşur,
Alan yazsın, almayana sözüm yok.

Bu bağda havuzlar, göller bulunur,
Bu bağda dereler, seller bulunur,
Bu bağda, açmamış güller bulunur,
Gülen yazsın, gülmeyene sözüm yok.

Bu bağda sultanlar sahraya çıkar,
Bu bağı bir kem söz temelden yıkar,
Ab-ı kevser suyu bu bağda akar,
Gelen yazsın, gelmeyene sözüm yok.

Bu bağın meyvesi, barı güzeldir,
Bu bağın cefası, zarı güzeldir,
Kavalı, divanı, tarı güzeldir,
Çalan yazsın, çalmayana sözüm yok.

Binali bu bağı gezsem doyunca,
Bağdaki güzeli süzsem doyunca,
Bu bağda bahçıvan ömür boyunca,
Kalan yazsın, kalmayana sözüm yok.

173. YÜCE BİLİNİR

Yiğidin bağrına benzer çayırlar,
Tepe var ki dağdan yüce bilinir.
Vatan olur kan dökülen bayırlar,
Ölü var ki sağdan yüce bilinir.

Kadın yakın dostu olur erinin,
Sadık sultanıdır gönül yerinin,
Tadına doyulmaz alın terinin,
Peynir var ki yağdan yüce bilinir.

Çocuk var ki boşa gider okula,
Çiçek açmaz demire su sokula,
Bağ var ki faydası dokunmaz kula,
Elma var ki bağdan yüce bilinir.

Açıkgözler görmez bilim de olsa,
Sır var ki çözülmez, âlim de olsa,
Okyanusu örten kilim de olsa,
Örgü var ki ağdan yüce bilinir.

Binali ulaşsan yıldıza, aya,
Naşını koyarlar bir gün tahtaya,
Sene var ki değişilir haftaya,
Hafta var ki çağdan yüce bilinir.

174. ÜZÜLSEM Mİ GÜLSEM Mİ?

Bugün eylül bitti ekime girdik,
Neredeyse bir yıl daha devirdik,
Ömür defterinden yaprak çevirdik,
Yıl tükendi üzülsem mi, gülsem mi?

Aylar yıllar böyle geçip giderken,
Nefs-i emare der, dur daha erken,
Dosta kavuşmaya az kaldı derken,
Yol tükendi üzülsem mi, gülsem mi?

İmdada yetişmez evim ocağım,
Gövdemi taşımaz kolum, bacağım,
Kalmadı hiç kimse tutunacağım,
Dal tükendi üzülsem mi, gülsem mi?

Âşık Binali'yim dert içerimde,
Kim olsa ağlamaz benim yerimde,
Yolumu gösteren el fenerimde,
Pil tükendi üzülsem mi, gülsem mi?

175. DUYARSAN AĞLAMA ALLAH AŞKINA

Askerliğin bitmesini gün be gün,
Sayarsan ağlama Allah aşkına.
Cansız hâlimi önüne her gün,
Koyarsan ağlama Allah aşkına.

Sevip de sonunda aldandığımı,
Senin hasretinle hep yandığımı,
Acılar içinde kıvrandığımı,
Duyarsan ağlama Allah aşkına.

Andırırısın ölüm meleklerini,
Donat mezarımın çiçeklerini,
Serin kabristanın merteklerini,
Dayarsan ağlama Allah aşkına.

Sen vefasız çıktın yâr ben neyleyim,
Bak çalışmaz oldu kolum, bileğim,
Ölür isem üzerimden gömleğim,
Soyarsan ağlama Allah aşkına.

Binali'yim zehir ettin aşkımı,
Viran ettin sarayımı, köşkümü,
İki üç gün sonra çamaşırlarımı,
Yuyarsan ağlama Allah aşkına.

176. KOMUTANIM DEĞİLSİN

İçimdeki tereddütler, şüpheler,
Bitmedikçe komutanım değilsin.
Mazluma yönelen zalim cepheler,
Batmadıkça komutanım değilsin.

Ayırmazsan pekmez ile çemeni,
Tadımız bozulur, geçer zamanı,
Yurdumun üstünde huzur dumanı,
Tütmedikçe komutanım değilsin.

Yüz verdikçe utanmaza, arsız,
Can evime girmiş yavuz hırsız,
Ahlâksız, şerefsiz, nursuza,
Çatmadıkça komutanım değilsin.

Yelpazelendikçe hain yelleri,
Kulak tırmalayan ifrit zilleri,
Hain projeli dut bülbülleri,
Ötmedikçe komutanım değilsin.

Bu rezalet ne Rum'da var, ne Çin'de,
Bu bir mezalimdir dehşet biçimde,
Bu millet evinde huzur içinde,
Yatmadıkça komutanım değilsin.

Sarsılıyor ülkemdeki kerpiçler,
Buna dayanılmaz yanmaz mı içler?
En kutsal yerlere saklanan piçler,
Gitmedikçe komutanım değilsin.

Bozulmadan memleketin ayarı,
Himayende tutma bu kaçıkları,
Tutup kulağından kapı dışarı,
Atmadıkça komutanım değilsin.

Binali, ordumuz kutsal bir kurum,
Bu kutsal biterse vahim bir durum,
Açık bir yürekle açık oturum,
Etmedikçe komutanım değilsin.

177. TANIMADI MUHANNET

Otuz yılı geçti bizim mazimiz,
Beni gördü tanımadı muhannet.
Böyle imiş kaderimiz yazımız,
Beni gördü tanımadı muhannet.

Sallana sallana suya giderdi,
Duvar kenarından işmar ederdi,
Kavuşalım diye adak adardı,
Beni gördü tanımadı muhannet.

Uzaklardan melül melül bakardı,
Su misali bana doğru akardı,
Düğünlerde bar başını çekerdi,
Beni gördü tanımadı muhannet.

Bir gün görüşmezsek güneş batmazdı,
Rüyasında ben olmadan yatmazdı,
Yiyip içtiğimiz ayrı gitmezdi,
Beni gördü tanımadı muhannet.

Binali cevherin sarrafa dedim,
Çekine çekine hoş sefa dedim,
Ben de sizin köyden Mustafa dedim,
Beni gördü tanımadı muhannet.

178. ÖZ KARDEŞİMDİR

Elini uzatıp dostça elimi,
Alan insan benim öz kardeşimdir.
İnsan olup yüce değerlerimi,
Bilen insan, benim öz kardeşimdir.

Paylaşabilmişse intizarımı,
Yavrusu saymışsa yavrularımı,
Ağladığım zaman gözyaşlarımı,
Silen insan, benim öz kardeşimdir.

Onu yenmemişse nefis-i izzeti,
İnsan olmak için varsa kudreti,
Silmişse gönlünden kini, nefreti,
Falan insan, benim öz kardeşimdir.

Çok önemli değil Arap'ı, Rum'u,
Kim olursa olsun ırkı, durumu,
Gittiği her yere sevgi tohumu,
Salan insan, benim öz kardeşimdir.

Eğer insan isen, sen de sev, sevil
Gerçek dost bulursan, önün de eğil
Kardeşlik uğrunda, öldüren değil,
Ölen insan, benim öz kardeşimdir

İşine, aşına hile katmayan,
Menfaat uğruna dostu satmayan,
Hilekârın denizinde batmayan,
Kalan insan, benim öz kardeşimdir.

Binali'yim aldım dostluk hazzını,
Sevgiyle dinlerim dost avazını,
Âşık olup kardeşliğin sazını,
Çalan insan, benim öz kardeşimdir.

179. SIRAYA

O yetkililerin kolundan tutup,
Sabah beşte sokmalıyız sıraya.
Yokluğu, parayı derdi unutup,
Kazık ile çakmalıyız sıraya.

Faydası yok dövünerek ağlayıp,
Hatta biraz daha imkân sağlayıp,
Zincir ile kulağından bağlayıp,
Uzun kuyruk takmalıyız sıraya.

Acıklı baktıkça bağı yanarak,
Gülücük atmalı geri dönerek,
Vatandaşın imkânını sunarak,
Arkasından bakmalıyız sıraya.

Doktorun önünden dönünce geri,
Takatinden ayrılınca dizleri,
Böyle günde anmıyorsa bizleri,
Biz bir daha çekmeliyiz sıraya.

El ele verelim imkânı varsa,
Sonu yakın olur böyle yaparsa,
Binali bu tohum çürük çıkarsa,
Yeni tohum ekmeliyiz sıraya.

180. SEVGİ

Nerede ararsan orada mevcut,
Çiçeklerin kokusunda sevgi var.
Bazen yağmur olur, bazen de bulut,
Bülbüllerin şakışında sevgi var.

Sevgiyi ararım sevgi yolunda,
Sevgi güzellerin tatlı dilinde,
İster kulağında, ister kolunda,
Altın, zümrüt takısında sevgi var.

Gönlümü sevgisiz koymam azaba,
Sevgisiz dünyaya demem merhaba,
Sevgiden güzel şey var mı acaba?
Sevgilinin uykusunda sevgi var.

Sevgi, **Binali**'nin bilinci, usu,
Sevgisiz olmazmış gülün kokusu,
Sevgi, insanlarda Allah korkusu,
Yaradan'ın korkusunda sevgi var.

181. NE OLDU?

Zaman geçti bir haberin gelmedi,
Üstat senin hâllerine ne oldu?
Daha bekleyecek gücüm kalmadı,
Üstat senin yıllarına ne oldu?

Neden bu sessizlik, kime kırgınsın?
Belki sen de benim gibi yorgunsun?
Postacı mı dargın, sen mi dargınsın?
Üstat senin pullarına ne oldu?

Dizimde takat yok dökülüyorum,
Her gün biraz daha bükülüyorum,
Gelen yok, giden yok sıkılıyorum,
Üstat senin yollarına ne oldu?

Daha bitmedi mi gamın, kederin?
Kaçınıcı konakta ulvî seferin?
Pazara çıktı mı mücevherlerin?
Üstat senin mallarına ne oldu?

Cismin hâkî türap, sen bir gölgesin,
Görünmez sırrıdır derdi herkesin,
Bülbül ne durumda, sen ne hâldesin?
Üstat senin güllerine ne oldu?

Kâğıtla, kalemle koklaşacaktık,
Gönülden gönüle yaklaşacaktık,
Hani derdimizi paylaşacaktık?
Üstat senin dillerine ne oldu?

Binali der, kâr zarardan ne haber?
Ellerin boş mudur, vardan ne haber?
Kaç meyve yetirdin bardan ne haber?
Üstat senin dallarına ne oldu?

182. ÖĞRETMEN

Ufacık kafama bilgi tohumu,
Öğretmenim ekti desem doğrudur.
Annem, babam çekemedi nazımı,
Öğretmenim çekti desem doğrudur.

Kalemi, defteri verdi elime,
Boyun eğdi iyi kötü hâlime,
Sevgi oldu, şefkat oldu gönlüme,
Öğretmenim aktı desem doğrudur.

Taktı bana ilmin kanatlarını,
Bilir oldum zararımı, kârımı,
Bana istikbalin ışıklarını,
Öğretmenim yaktı desem doğrudur.

Binali der, böyle özveri onda,
Ne annemde gördüm, ne de babamda,
Cehalet devrini, cahil ormanda,
Öğretmenim yıktı desem doğrudur.

183. NİSAN YAĞMURU

Ne söylersen söyle fayda etmiyor,
Tüh Allah belânı versin utanmaz.
Bin bir açık delil bile yetmiyor,
Hâlâ ben suçsuzum dersin utanmaz.

Adam kılığında Moskov ayısı,
İt sürüsü gibi artmış sayısı,
Sırıttıyor arkasında dayısı,
Hayâ yok ki yüzün gersin utanmaz.

Vicdandan habersiz, hödük mü hödük,
Yer altı kaynaklı haşerat böcük,
Anası belirsiz, babası küçük,
Sallasın kuyruğu sürsün utanmaz.

Binali der, besmeleyi duymamış,
Yüz bin çeşit herze yemiş, saymamış,
Kırk yerden yalanmış gözü doymamış,
Daha ne verseler yersin utanmaz,

184. ÖZLEDİM AĞRI

Kengerini, yemliğini, suyunu,
Boğa dikenini özledim Ağrı.
Bayramlarda gelenektir her eve,
Girip çıkanını özledim Ağrı.

Hiç bir yerde yoktur vatanın tadı,
Göç vere, göç ala tanık kalmadı,
Gurbettir, hasrettir, sıladır adı,
Yola bakanını özledim Ağrı.

Ne güzeldir baharların, yazların,
Sesi gelir ördeklerin, kazların,
Çayırlarda gül devşiren kızların,
Yürek yakanını özledim Ağrı.

Binali evladı Tutak şehrinin,
Yine talibiyim bütün kahrının,
İkiye ayıran Murat Nehri'nin,
Durgun akanını özledim Ağrı.

185. MEVLÂ'YA BIRAK

Dosta dost demeli, düşmana düşman,
Tedbir al, takdiri Mevlâ'ya bırak,
Doğru seçim yapsan olmazsın pişman,
Duanın hasını cumaya bırak.

Besmeleye kuşan zırhı, pusatı,
Görmek mümkün değil, kalbi fesadı,
Herkes ektiğinden alır hasadı
Rahmeti, yağmurlu havaya bırak.

Yol yürümek kolay değil zübükle,
Sakın arkadaşlık etme hödükle,
Yükün ağırını merkebe yükle,
Yolun uzununu deveye bırak.

Binali der gözü, kaşı incitme,
Yerine yakışan taşı incitme,
Ana duygusuyla kuşu incitme,
Bulursan yavruyu yuvaya bırak.

186. KADİR GECEİ

Bir dilek diledim Kadir Gecesi,
Yunus'u deryadan çıkaran Mevlâ'm.
Bugün muradına erdi nicesi,
Yusuf'u kuyudan çıkaran Mevlâ'm.

Benim günahlarım ağırdan ağır,
Gözlerim kör imiş, kulağım sağır,
Bağışla günahım huzura çağır,
Deveyi kayadan çıkaran Mevlâ'm.

Aman dileyeni koyma amansız,
Beni huzuruna alma imansız,
Sana el açanı koyma gümansız,
İbrahim'i nârdan çıkaran Mevlâ'm.

Bu gece gözyaşı sel oldu aktı,
Sana sığınanın sayısı çoktu,
Asasıyla Nil'i böldü, bıraktı,
Musa'yı oradan çıkaran Mevlâ'm.

Binali diledi bağışlanmayı,
Aşkın ile tutuşmayı, yanmayı,
Nasip et imanla sana dönmeyi,
Her şeyi karadan çıkaran Mevlâ'm.

187. KİMİ İNSAN

Âdem'den türemiş, Nuh'tan yürümüş,
Soyuna sopuna benzemiş kimi.
Ruh menzile varmış, beden çürümüş,
Bir kabir çapına benzemiş kimi.

Koskoca bir ömür hediye iken,
Kimi gül yetirmiş, kimisi diken,
Mimde merhamete muhtaç biriyken,
Nunda nur topuna benzemiş kimi.

Kimi istikbalin altını oymuş,
Kimi torbasına adalet koymuş,
Kiminin midesi haramla doymuş,
Bir şarap küpüne benzemiş kimi.

Gece yatmış, gafil geçmiş gündüzü,
Doldurmuş sekseni, doksanı, yüzü,
Kuru üzüm gibi kurumuş yüzü,
Üzümün çöpüne benzemiş kimi.

Lâkin kimisinin hâli sır gibi,
Asırlarca kıymetlenmiş dür gibi,
Toprak bile kucaklamış yâr gibi,
Her derdin hapına benzemiş kimi.

188. İŞ İŞTEN GEÇER

Ömür yaprağının günde birini,
Bir rüzgâr savurur, iş işten geçer.
Geri alamazsın, versen serini,
Yaradan buyurur iş işten geçer.

Gençlikte lüzumsuz çalım satarsın,
Kispete bürünür hava atarsın,
Ecelin yaklaşır hasta yatarsın,
Dudakların kurur iş işten geçer.

Gözün bakmaz olur dünya malına,
Tövbe etmemişsen günahlarına,
Azrail işini koymaz yarına,
Ta karşında durur iş işten geçer.

Yüz çevirmiş isen şahlar şahından,
El aman demişse kullar ahından,
Melekler de nefret eder ruhundan,
Habis der duyurur iş işten geçer.

Bırakırsın bu dünyada varını,
Uyanır görürsün dar mezarını,
Münker, Nekir sorar sorularını.
Bilmedikçe vurur iş işten geçer.

Binali'yim, ayaklarım varamaz,
Uyudum gaflette oldum yaramaz,
Halının üstünde kılmadın namaz,
Nâr seni kavurur iş işten geçer.

189. HEY GİDİ GÜNLER

Nereden nereye hey gidi günler,
Ah çekerek bakıyorum geriye,
Gitti mi bir daha dönmüyor dünler,
İp bağlayıp çekemezsin beriye.

Ben galiba biraz fazla özeldim,
Ne fazla çirkindim, ne de güzeldim,
Dört bacıdan sonra dünyaya geldim,
Sanki ben kraldım onlar cariye.

Oturak yapardık tandır başını,
Ayırmazdık kurusunu yaşını,
Tahta kaşıklarla ayran aşını,
Bir solukta indirirdik yarıya.

Sırtımızı kalaklara dayardık,
Bazen yarım ekmek lorla doyardık,
Yamaçlarda koyun kuzu yayardık,
Susayınca indirirdik dereye.

Anamız çanakta kurut ezerken,
Peşine koşardık dana gezerken,
Yorulmazdık dere tepe gezerken,
Kuşburnuna, alıcaya, eriğe.

Torbalarla yaban tezek taşırdık,
Sırtımızı süpürgeyle kaşırdık,
Sıralı dağlarda hür dolaşırdık,
Dayanırdık inek yağı sarıya.

Çit gelir anamız yorgan kaplardı,
Çayırda kızlar yemlik toplardı,
Bir görüşte yüreğimiz hoplardı,
Çıksa sevdiğimiz kız pencereye.

Ne elektrik var, ne su parası,
Evi aydınlatan bir gaz lâmbası,
En güzel kahvaltı ya un helvası,
Ya lor peynir doldururduk deriye.

Akşam görünürdü pirenin başı,
Her yere saldırır kaşı ha kaşı,
Her gece başlardı yastık savaşı,
Birden bire bağlanırdık seriye.

Harmanda yatardık gece serinde,
İşe koyulurduk sabah erinde,

Dibek dövölürdü meydan yerinde,
Ter dökerdik iki dirhem dariya.

Masalda dağları aşardı Anka,
Herkesle kardeşdik, herkesle kanka,
Ne kredi kartı, he borç, ne banka,
Yardım imeceydi, değil parayla.

Binali yazdıkça yaşardı gözüm,
Şimdi bulunmuyor dertlere çözüm,
Avrada çocuğa geçmiyor sözüm,
Sanki evde mahkûm olduk karıya.

190. HABERİMİZ OLMAMIŞ

Nifak ata binmiş, fesat sürücü,
Hızlanmışta haberimiz olmamış.
Biz kullanmayalı düşman kılıcı,
Bizlenmişte haberimiz olmamış.

Çomarlar uzaktan kuyruğun salları,
Ağzına bulaşmış yediği yallar,
Kuzu postu giymiş kurtlar, çakallar,
Gizlenmişte haberimiz olmamış.

At izi it izi karışmış izler,
Atalar duyarsa kemiği sızlar,
Anadan babadan habersiz kızlar,
Sözlenmişte haberimiz olmamış.

Domuz keser olmuş kasaplarımız,
Birbirine uymaz hesaplarımız,
Rafta okunacak kitaplarımız,
Tozlanmışta haberimiz olmamış.

Yüz kat bina inşa eder vincimiz,
Müslüman'ız, Müslüman'a hıncımız,
Teknoloji tuzağında gencimiz,
Yozlaşmışta haberimiz olmamış.

Tavan tutmaz olmuş direklerimiz,
Gedeoyla dolmuş merceklerimiz,
Merhametten yoksun yüreklerimiz,
Buzlanmışta haberimiz olmamış,

Düşman dolmuş göllerimiz adamız,
Dosta yetişmiyor kısık sedamız,
Meğerse uzaydan yatak odamız,
İzlenmişte haberimiz olmamış.

Binali dost değil dört bir yöremiz,
Düşman dolu denizimiz, karamız,
Merhem diye sürdükleri yaramız,
Tuzlanmışta haberimiz olmamış.

191. GÖRMEYİ BİLMEZ

Zaten aşkın gözü perdeli sanki,
Bakmayı bilir de, görmeyi bilmez.
Gönüller divane ve deli sanki,
Koşmayı bilir de, durmayı bilmez.

Ne gecem mehtaplı ne de gündüz ak,
Sana nasip olsun kurduğun tuzak,
Bütün sevgililer vefadan uzak,
Gülmeyi bilir de, sormayı bilmez.

Gözlerinde doğar şafak yıldızı,
Tende ateş olur, yürekte sızı,
Vefasız sevgili gönül hırsızı,
Çalmayı bilir de, vermeyi bilmez,

Aslı olur unutturur Kerem'i,
Elleriyle sunar derdi, veremi,
Lokman Hekim olsa açsa yaramı,
Yarmayı bilir de, sarmayı bilmez.

Derin bakar erişilmez kuyu bu,
Asaletli güzellerin soyu bu,
Ne yazık ki **Binali**'nin huyu bu,
Sevmeyi bilir de, kırmayı bilmez.

192. FÜZE İCAT EDENLER

Füze icat edip aya varanlar,
Huzur İslâm'dadır diyemediler.
Gökyüzünde harikalar görenler,
Huzur İslâm'dadır diyemediler.

İkamet ettiler aydaki üste,
Çıkmak istediler daha da üste,
Huzur aradılar Mars'ta, Venüs'te.
Huzur İslâm'dadır diyemediler.

Daldılar dünyada zevke, sefaya,
Yol buldu çıktılar yıldıza, aya,
Hakikî ilimde kaldılar yaya,
Huzur İslâm'dadır diyemediler.

Binali gör Yaradan'ın gücünü,
Kur'an'da buldular ilmin ucunu,
Giyinip başına İslâm tacını,
Huzur İslâm'dadır diyemediler.

193. DUR DİYEMEDİM

Ne iktidar kaldı, ne de güç bende,
Çekilen cefaya dur diyemedim.
Gözyaşlarım kurumadı suç bende,
Akılsız kafaya dur diyemedim.

Sahibi ben oldum kederin, gamın,
Söndürdüler çirasını dünyamın,
Ocağına incir dikti sevdamin,
Ben o bîvefaya dur diyemedim.

Konuşurken sözlerimi bastıran,
Saracakken kollarımı kestiren,
Bu genç yaşta hayatıma küstüren,
Küçük Mustafa'ya dur diyemedim.

Bir ahdimiz vardı kaşı yay ile,
Dedi ben neyleyim bahtı zay ile,
Menzil alamadım Arap tay ile,
Yürüyen yayaya dur diyemedim.

Sevda yüreğime saldı velvele,
Göz çeşmeye döndü, gözyaşı sele,
Gönül diyarımda koptu zelzele,
Parçalanan faya dur diyemedim.

Binali'yi hayat etti mudara,
Çağırdı gurbet el düştüm yollara,
Söz geçiremedim vefasız yâra,
Yüreği kayaya dur diyemedim.

194. DUYMADIN YÂR FERYADIMI

Vefasız duymaya yok mu niyetin?
Duymadın yâr feryadımı sen benim.
Sesimi duyurmak çetin mi çetin,
Duymadın yâr feryadımı sen benim.

Bu sevdanın yükü ağır mı ağır,
Gözlerin kör oldu, kulağın sağır,
Nefesim tükendi bağır ha bağır,
Duymadın yâr feryadımı sen benim.

Pamuk mu tılandı, bez mi basıldı?
Yoksa kulağına taş mı asıldı?
Bağıra bağıra sesim kesildi,
Duymadın yâr feryadımı sen benim.

Radyolar adını çaldırmadı mı?
Ekranlar yüzünü güldürmedi mi?
Rüzgâra söyledim bildirmedi mi?
Duymadın yâr feryadımı sen benim.

Kargaya söyledim kara bağladı,
Bülbül dedi zarın beni dağladı,
Ceylânlar hâlimi gördü ağladı,
Duymadın yâr feryadımı sen benim.

Binali dünyadan bıktı akıbet,
Kurt senden insafı, çakalsa cömert,
Firavun'da bile varmış merhamet,
Duymadın yâr feryadımı sen benim.

195. EYVAH SONU MEZARMİŞ

Bir ağaçta iki elma misali,
Birbirine baka baka kızarmış.
Kulun Yaradan'a ayandır hâli,
Sevap isteyene sevap yazarmış.

Tevekkülle karşılayın darlığı,
Hak'tan nimet bilin ihtiyarlığı,
Meleklerden üstün iken varlığı,
Kul nefsine uyduğunda azarmış.

Hayat tükenirmiş gün dağlarında,
Gül dermek lâzımmış gül bağlarında,
Aklın yitirirse son çağlarında,
Hem üzülür, hem etrafı üzermiş.

Gönül okşanması gitmez mi hoşâ?
İster elli yaşa, ister yüz yaşa,
İsmi yazarlardı bir kara taşâ,
Eyvah! Sonu bir daracık mezarmış.

Binali ölmekle ölünmez imiş,
Eser bırakırsan silinmez imiş,
Kimin dost olduğu bilinmez imiş,
Mezarını yakınların kazarmış.

196. DİYEMEM

Ömrümün yarısı cefayla geçti,
Ben böyle devrana devran diyemem.
Bütün vefasızlar benimi seçti,
Vefasız güzele canan diyemem.

Zaman merhametin bittiği zaman,
Maddenin sevgiyi yuttuğu zaman,
İnsanlığın iflâs ettiği zaman,
Vcdansız insana insan diyemem.

Haklısın diyemem haksız birine,
Haksız ölür gider pisipisine,
Cinsi bozuk olan çeker cinsine,
Çalak yavrusuna aslan diyemem.

Binali der dostluk satın alınmaz,
Hakikî dost aramayla bulunmaz,
Bu günlerde dost hangisi bilinmez,
Bu dostumdur canım kurban diyemem.

197. TEZ DİLE GELİR

Gönül zikrettikçe yârin adını,
İbadete döner haz dile gelir.
Bir insan tadarsa aşkın tadını,
Dilsiz bile olsa tez dile gelir.

Aşk derin yaradır sırlı sargıda,
Yürekte heyecan ruhtaki gıda,
Kerem'i aşkıyla yakan Aslı'da
Külleri toplansa naz dile gelir.

Binali bu aşkın özünü yaşar
Gönül sığınağı dolar da taşar
Aşk atına binen dağları aşar
Mesafe tükenir hız dile gelir.

198. DAYANAMAZSIN

Oğlum benim bam telime dokunma,
Telime dokunsan dayanamazsın.
Her yanımlı diken sarmış gül gibi,
Dalıma dokunma dayanamazsın.

Bilir misin gönül savaşlarımı?
Özledim siz gibi gardaşlarımı,
Bentler dayandırmaz gözyaşlarımı,
Selime dokunsan dayanamazsın.

Asla hisse almam nefretten, kinden,
Yolmaya kıyamam yeşil ekinden,
Benim derdim fazla Mecnun'un kinden,
Telime dokunsan dayanamazsın.

Senin derdin nedir söyle bileyim?
İmkânım var ise derman olayım,
Eğer darda isen uçup geleyim,
Yelime dokunma dayanamazsın.

Binali yetmez mi çektiğin kahr,
Akar gözyaşların olmaz mı nehir?
Ağzımdan bal değil akıyor zehir,
Dilime dokunma dayanamazsın.

199. İŞLER BAYRAM EDER BAHAR ZAMANI

Sevinçten gözlerim neme bürünür,
Yaşlar bayram eder bahar zamanı.
Gökyüzünde bölük bölük görünür,
Kuşlar bayram eder bahar zamanı.

Âşık Veysel hoş söylermiş sözünü,
Âlem kör sanırmış onun gözünü,
Çağlayan vurdukça yıkar yüzünü,
Taşlar bayram eder bahar zamanı.

Mevlâ hiç bir ferdi koymasın darda,
Ne bülbülü zarda, ne gülü harda,
Çiftçilerin yüzü güler baharda,
Düşler bayram eder bahar zamanı.

İnsanı yaşatan sabırla, umut,
İyi hatırla, kötüyü unut,
Kar çıkar semaya oluşur bulut,
Kışlar bayram eder bahar zamanı.

Toprağa müptelâ kardeşin, baban,
Paslanmaz köşede küreğin, yaban,
Bir çift kızıl öküz, bir kara saban,
İşler bayram eder bahar zamanı.

Binali, fellâha kavuşur gizden,
Oh der gibisine kurtulur bizden,
Kurtulur sobadan, ateşten, közden,
Şişler bayram eder bahar zamanı.

200. OLSA GEREK

Bu cennet vatanı korumak için,
Vurulup ölenler er olsa gerek.
Şehit şühedanın kabrini açın,
Onlar ölü değil var olsa gerek.

O ulvî makama ermek ne güzel,
Vatan için canın vermek ne güzel,
Cephede onları görmek ne güzel,
Görülmez diyenler kör olsa gerek,

Dokunsan naşına, hâlâ sıcaktır,
Yarasını açsan kan akacaktır,
Sanki her savaşta uyanacaktır,
Erken koparılmış har olsa gerek.

Yurdunu korumak olmuş vazife,
Vurulup ölmek mi sanki lâtife,
Sığınmış süphana bakmış elife,
Yaratana âşık yâr olsa gerek.

Eşe, dosta diyememiş elveda,
Bin canımda olsa vatana feda,
İşte böyle demiş şehit şüheda,
Bu yoldan dönmesi zor olsa gerek.

Binali kutsaldır dinde, vatanda,
Şehidin narası duyulur tanda,
Göğsünden vurulup yere yatanda,
Bu vatan sağ olsun der olsa gerek.

201. GELİN GETİRDİM

Uzaktan görünce peşine düştüm,
Babamın evine gelin getirdim.
İki işmar ettim parkta buluştum,
Babamın evine gelin getirdim.

Hiç değer vermedim pula, paraya,
Nazlandıkça adam saldım araya,
Masraf çıktı yirmi milyon liraya,
Babamın evine gelin getirdim.

Elli binden fazla tuttu nişanlık,
Tek taş, alyans, küpe, künye, say artık,
On bilezik aldım, iki gerdanlık,
Babamın evine gelin getirdim.

Ne kaynana ne de kayın istedi,
Köçekli cümbüşlü oyun istedi,
Çifte orkestralı düğün istedi,
Babamın evine gelin getirdim.

Yine bende kalsın dedikçe erlik,
Çeyiz, beyaz eşya koymadı dirlik,
Duvak çıkarmaya üç beşi birlik,
Babamın evine gelin getirdim.

İki saat sonra yüzüne bakma,
Saçları perukmuş kirpiği takma,
Dudaklar botoksmuş, göğüsler çakma,
Babamın evine gelin getirdim.

Suya girdi boyaları döküldü,
Sakladığı foyaları döküldü,
Kol bacağın protezi söküldü,
Babamın evine gelin getirdim.

Binali der başa çıkmak güç gibi,
Burun baş gösterdi tam havuç gibi,
Dırdıra başladı dil pabuç gibi,
Babamın evine gelin getirdim.

202. GERİ ÇEVİRME

Ey yoktan var eden, sana bir sual,
Sormaya gelirsem, geri çevirme.
Huzuru mahşerde, Hak divanında,
Durmaya gelirsem geri çevirme.

Ben miskinim var diyecek malım yok,
Dizlerimde takatim yok, hâlim yok,
Sana sığınmaktan başka yolum yok,
Ermeye gelirsem geri çevirme.

Huzuruna gelem hangi varımla?
Kabul eyle zararım, kârım,
Bir dilekçe yazıp gözyaşlarımla,
Vermeye gelirsem geri çevirme.

Hâlimi arz etsem sana ayandır,
İster azat eyle istersen yandır,
Dünya handır, cennet güzel mekândır,
Girmeye gelirsem geri çevirme.

Ben kulum beklerim himmet vallahi,
Gönül arzu eder Resulullah'ı,
Cennette gözüm yok Cemalullah'ı,
Görmeye gelirsem geri çevirme.

Binali der damar senin, kan senin,
Ben seninim, beden senin, can senin,
Bu kulun aşk ile perişan senin,
Varmaya gelirsem geri çevirme.

203. GERİ DÖN

Ben bu ayrılığa dayanabilmem,
Hasretin bağrımı yaktı geri dön.
Düşmüşüm sevdana uyanabilmem,
Gönül bu sevdadan bıktı geri dön.

Dağlar dayanamaz oldu zarıma,
Dur diyebilmedim gam efkârıma
Engel olabilmem gözyaşlarıma,
Gözlerimden kanlar aktı geri dön.

Binali'yim bende geldim gidenim,
Bilirim fanidir ruhum, bedenim,
Yâr haberin olsun bu hasret benim,
Gönül sarayımı yıktı geri dön.

204. GERİ DÖNEN OLMADI

Dünya insanların imtihan yeri,
Gelen gitti geri dönen olmadı.
Ne gelmiş, ne gitmiş sanki her biri,
Yalan gitti geri dönen olmadı.

Kimi benim sandı malı, devleti,
Kimi seçti hakareti, şiddeti,
Saati, süresi, günü, müddeti,
Dolan gitti geri dönen olmadı.

Kimi seçti tiyatroyu, oyunu,
Kimi avcı oldu çekti yayını,
Bu âlemden kismetini, payını,
Alan gitti geri dönen olmadı.

Kimi suyu membaından kuruttu,
Kimisi bulanık suyu arıttı,
Kimisi karadan gemi yürüttü,
Dalan gitti geri dönen olmadı.

Kimi aşkı ile deldi kayayı,
Kimi öğrenmedi arı, hayâyı,
Kimi parsel parsel etti dünyayı,
Bölen gitti geri dönen olmadı.

Binali der bin bir nakış işlendi,
Kimi gönül yaptı, kimi taşlandı,
Kimi civan gitti, kimi yaşlandı,
Ölen gitti geri dönen olmadı.

205. GÖRMEDİN

Sana git dedim ya son gördüğümde,
Bana baktın ama beni görmedin.
Yüzünü çevirip son döndüğünde,
Yüreğimden akan kanı görmedin.

Elini elime alamadım ki,
Seni bu gönlümden silemedim ki,
Sen gittin gideli gülemedim ki,
Başımdaki toz dumanı görmedin.

Bozuk düzen yuvarlandı sözlerin,
Yıkılmıştın tutmaz oldu dizlerin,
Şiddetinden görmez oldu gözlerin,
Senin için yanan canı görmedin.

Yine beni konuş, sus istemezdim,
Annene, babana küs istemezdim,
Benden umudunu kes istemezdim,
Gönlümdeki bu figanı görmedin.

Binali'yim yemin ettim sevmeye,
Zaten elimdeki bir tek sermaye,
Ayrılık diyerek bastın düğmeye,
Çektin gittin hiç bu yanı görmedin.

206. GÜLMİYİ BIRAK

Seni gidi dibi kırık boş testi,
Hayal çeşmesinden dolmayı bırak.
İlim diyarından bir rüzgâr esti,
Cahilden icazet almayı bırak.

Uyan bu gafletten ey akli dane,
Herkes bu aşk ile döner pervane,
Cennetle mi müjdelendin divane?
Ağlanacak hâle gülmeyi bırak.

Ayağında çarık, başında puşu,
Rükünde ihlâs yok, secdende huşu,
Dalına konarken muhabbet kuşu,
Yeter, sararmayı solmayı bırak,

Ölüm atı pusatlanmış geliyor,
Saçındaki aklar haber salıyor,
Aşkın sefinesi demir alıyor,
Katran kazanına dalmayı bırak.

Biraz aç gözünü görmeyi öğren,
Sağ elden sadaka vermeyi öğren,
Hakk'ın huzurunda durmayı öğren,
Gösteriş namazı kılmayı bırak.

Binali bu ateş tütmez bilirsin,
Sarraf malın ucuz satmaz bilirsin,
Son pişmanlık para etmez bilirsin,
Saçını başını yolmayı bırak.

207. GURBETİN YOLU

Zehirli yılandan daha kötüdür,
Bükülür bükülür gurbetin yolu.
Ananın gözünde gözyaşı olur,
Dökülür dökülür gurbetin yolu.

Gurbet hariç kimse kolum bükemez,
Cahil olan gurbet kahrı çekemez,
Siyah iplik olur bitmez, tükenmez,
Çekilir çekilir gurbetin yolu.

Karanlık tüneldir görünmez sonu,
Meçhuldür bilinmez yarını, dünü,
Yavuklular sayar haftayı, günü,
Bakılır bakılır gurbetin yolu.

Binali'de düşmüş gurbet çarkına,
Ömür geçer varamazsın farkına,
Rüyasına, hayaline, aklına,
Takılır takılır gurbetin yolu.

208. İNSAN NE GÜZEL

Tabiat ne güzel, insan ne güzel,
Güzelliği gören kul güzel olsa.
Saltanat ne güzel, lisan ne güzel,
Konuşmayı bilen dil güzel olsa.

Her çiçekte yazar Mevlâ'nın adı,
Onu tasdik eder meyvenin tadı,
Kula rahmet imiş Hakk'ın muradı,
Akıl, fikir, idrak, hâl güzel olsa.

Rahmetle yaratmış güneşi, ayı,
Hesap et yüzde kaç insanın payı,
İzzetle donatmış koca dünyayı,
Tefekküre dalsan, yol güzel olsa.

Sıra sıra yüce dağlar dizilmiş,
Derelerden berrak sular süzölmüş,
Gökyüzüne ne ibretler yazılmış,
Yeryüzünde yeşil, al güzel olsa.

Binali dünyayı yalnız han bilir,
Sürünün dilini baş çoban bilir,
Bağın kıymetini bahçıvan bilir,
Bölbölü mest eder, gül güzel olsa.

209. İŞ DEĞİL ZALİM

Nasıl dayanayım ben bu hasrete,
Bendeki yürektir taş değil zalim.
Çaldım yüreğimi gittin gurbete,
Senin bu yaptığın iş değil zalim.

Ben sana aşığım Mecnun misali,
Sen benim gözümde dünya güzeli,
Bırak adımızı koysunlar deli,
Uyan, gördüğümüz düş değil zalim.

Elveda deyince bin kez öldürdün,
Yüzüme gülünce beni güldürdün,
Sen benim gönlüme sevgi doldurdun,
Kalbimdeki yerin boş değil zalim.

İnsaf eyle karşındaki insandır,
İster al canımı sana kurbandır,
Gözlerimden akan kandır, hicrandır,
Senin gözündeki yaş değil zalim.

Binali hayalin aklımdan gitmez,
Uyku yaban oldu gözümü tutmaz,
Bu sevgiyi anlatmaya güç yetmez,
Romanlara sığmaz beş değil zalim.

210. İSTEDİLER

Birlik oldu iblislerle, ifritler,
Masum insanlardan kan istediler,
Gözleri doymayan itoğlütler,
Çocuktan kadından can istediler.

Her türlü naneyi yedi namertler,
İnsanlıktan uzak insana dertler,
Tükenmedi Sisilerle Esedler,
Şerefsizler şöhret, şan istediler.

Bu imansızların dünyalık derdi,
Kıtalar arası ordu gönderdi,
Zalimler mazlumun yurduna girdi,
Hamam istediler han istediler.

Bombalarla insanları kırdılar,
Silahsızın karşısında durdular,
Yeni doğan bebekleri vurdular,
Yarın istediler dün istediler.

Binali der kış yaza koydular,
Kanattı yarayı tuza koydular,
Savunmasızları buza koydular,
Gölge istediler fan istediler.

211. KAÇMAK İSTESEN DE

Sana her sırrımı açmadım gönül,
Bende bir ben var ki, açılmıyor ha.
Kaderin elinden kaçmadım gönül,
Kaçmak istesen de kaçılmıyor ha.

Bir yer düşün nizamda var kanunda,
Her hakkı mahfuzdur cümle kulunda,
Ecel şerbeti var yolun sonunda,
Su değil su gibi içilmiyor ha.

Hileyle, haramla işkemben dola,
Gaflete uyarsan haberin ola,
Sonunda vurulur kervanın yola,
Mal ile mülk ile göçülmüyor ha.

Ey **Binali** uyan yolun nice dir,
Düşün mahşer günü hâlin nice dir,
Kılıçtan keskindir, kıldan incedir,
Sıráttan salınıp geçilmiyor ha.

212. İLERİ

Ben arifim diye övünüp durma,
Söz var ki ağadan, beyden ileri.
Nefsine sahip çık kimseyi yerme,
Göz var ki ok ile yaydan ileri.

Nazardır insanı getirir tuşa,
İşlemez zannetme gökteki kuşa,
Dünya benim diye sevinme boşa,
İz var ki şehirden, köyden ileri.

Verdiğin ikrarda durmayı öğren,
Garibin yarasın sarmayı öğren,
Yunus gibi bakıp görmeyi öğren,
Düz var ki güneşten, aydan ileri.

Gurura kapılma bitirir seni,
Nefsine aldanma batırır seni,
Mürşidin menzile yetirir seni,
Naz var ki denizden koydan ileri.

Binali saçılma setr-i avret et,
Takva ile süslenmeyi adet et,
Gönül sarayına Hakk'ı davet et,
Haz var ki düğünden, toydan ileri.

213. İÇİNDE

Bin bir sır gizlenir bir kelimede,
Saklı durur bir metnin içinde,
Bu keramet yoktur başka kimsede,
Hızır saklı bir zatının içinde.

Kudret nazarıyla böyle bakıldı,
O da bir insandı, o da bir kuldu,
Bir ilâhî nefes İsa'yı buldu,
Meryem gibi bir hatunun içinde.

Aklîselim olan Allah(c.c.)'a tapar,
Nasibi olanlar hissesin kapar,
Güneş sabah akşam yolculuk yapar,
Bir Doğu'yla, bir Batı'nın içinde.

Kişi başın bir secdeye sürmüşse,
Mevlâ hidayeti lâıyk görmüşse,
İlâhî kudretten bir zerre düşse,
Umman olur bir kötünün içinde.

Kulak, burun, beyin, göz olur başta,
Nebatat yeşerir kayada, taşta,
Rahmet umulursa bir damla yaşta,
Filiz verir bir katının içinde.

Kul bilmez ne zaman gelir sırası,
Bu âlemde kalır mülkü, parası,
Bir ezanla, bir salanın arası,
Ömür böyle bir kutunun içinde.

Binali el seni bir âşık sanır,
Kul Allah(c.c.)'tan korkar, kuldan utanır,
Amelin kötüyse seni kim tanır,
Kabrin olsa bir sütunun içinde.

214. İHTİYACIM KALMADI

Bana sensiz yaşamayı öğrettin,
Daha sana ihtiyacım kalmadı.
Hasretinle genç ömrümü tükettin,
Daha sana ihtiyacım kalmadı.

Deli gönlüm sevdaları besledi,
Umutları hayallere yasladı,
Bakışların düşlerimi süsledi,
Daha sana ihtiyacım kalmadı.

Baktım hurilerde soyunu gördüm,
Güzel ahlâkını huyunu gördüm,
Serviyi seyrettim, boyunu gördüm,
Daha sana ihtiyacım kalmadı.

Sanma kalır yanakların al senin,
Zannetme ki ipek kumaş şal senin,
Sıla benim olsun, gurbet el senin,
Daha sana ihtiyacım kalmadı.

Binali terk etti zahir sevdayı,
Sana verdim bu yalancı dünyayı,
Aradım Leyla'yı buldum Mevlâ'yı,
Daha sana ihtiyacım kalmadı.

215. İHTİYARA SON ÇAĞI

İhtiyarlık olmaz olsun dostlarım,
Zül görünür ihtiyara son çağı.
Onu gören ibret alsın isterim,
El görünür ihtiyara son çağı.

Adımları bilmez yerini eyvah!
Yüklenir hayatın zorunu eyvah!
Kuru çalı verse torunu eyvah!
Gül görünür ihtiyara son çağı.

Bütün dünya onun olsa neyine,
Plân yapabilmez geleceğine,
Tayini yapılır huzurevine,
Yol görünür ihtiyara son çağı.

Yüreğini yakar hasret damlası,
İllâ torunlardan ayrı kalması,
Yarım kuru ekmek, bir tas çorbası,
Bal görünür ihtiyara son çağı.

Terk eder unuttur zevki, sefayı,
Çekilir köşeye çeker cefayı,
Belki dalgınlıktan bozar kafayı,
Hâl görünür ihtiyara son çağı.

Binali bu hâli kime anlatsa,
Hayra yorabilmez rüyaya yatsa,
Birisi yapmacık bir gül uzatsa,
Dal görünür ihtiyara son çağı.

216. GÜZELLİK GELİR

Seher zamanında Hu sedasıyla,
Seslendikçe dile güzellik gelir,
Edep libasıyla takva süsüyle,
Süslendikçe kula güzellik gelir.

Kâmilden nasihat dinlemesiyle,
Ondan ibret alıp anlamasıyla,
Bahar yağmuruyla çiğ damlasıyla,
Islandıkça dala güzellik gelir.

Mevlâ bilir riyakârı sadığı,
Ayırır münkirde Hakk'a aşığı,
Hakikî bir mürşit bulup sımsıkı,
Yaslandıkça hâlâ güzellik gelir.

Beş vakit temizlen yüzünü nurla,
Huzura çıkmaz kalırsan kirle,
Zekât ile sadakayla, fitırla,
Beslendikçe mala güzellik gelir.

Senin sanıp mekân tutma dünyayı,
Boşa heba etme haftayı, ayı,
Binali gel bırak nadan olmayı,
Uslandıkça ala güzellik gelir.

217. OL ÖĞRETMENİM

Türk dilini dirhem dirhem satmışlar,
Yüzde seksen yabancılık katmışlar,
Öz dilimi bir kenara atmışlar,
Türk halkına lisan ol öğretmenim.

Düşme sakın gafillerin gafına,
Sıkı sarıl Yaradan'ın affına,
Geçip bu milletin en ön safına,
Lisan için başkan ol öğretmenim.

El istilâ etmiş ardan haber yok,
Bedenler boş insanlardan eser yok,
Vefalar boş beyinlerde hüner yok,
İlmin ile irfan ol öğretmenim.

Kurban olur koçlarımız kınalı,
Gözler kör, yürekler nura kapalı,
Yayladaki sürü daha faydalı,
İnsan gibi insan ol öğretmenim.

Ölüm mukadderdir bin olsa yaşın,
Bir gün musallaya koyarlar başın,
Sen madde yerine, manayı düşün,
Her yaraya Lokman ol öğretmenim.

Levhalar değişti caccukla doldu,
Bin yıllık Mehmed'im Memişcan oldu,
Biz mi yabanlaştık, el mi can oldu?
Değişirsen pişman ol öğretmenim.

Binali der fayda etmez söylemek,
Dünyadaki uğraş bir lokma yemek,
Bir diploma için değil bu emek,
Vatan için kurban ol öğretmenim.

218. ÖLÜR SONUNDA

Canlı tabiatı, takdir-i Huda,
Gel olur, var olur ölür sonunda.
Ölüm haktır ama ayrılık cüda,
Yıl olur, er olur ölür sonunda.

Hem yazda, hem kışta bir ahenk vardır,
Bu âlemde birbiriyle cenk vardır,
Her çiçekte türlü türlü renk vardır,
Al olur, mor olur ölür sonunda.

İnsan mizacında kelâm gizlidir,
Arşın gölgesinde kalem gizlidir,
Çekirdek içinde âlem gizlidir,
Dal olur, bar olur ölür sonunda.

Binali der erinde, ya gencinde,
Ölüm haktır her canlının ucunda,
Tomurcuklar patlar gül ağacında,
Gül olur, har olur ölür sonunda,

219. PEMBE GÜL

Dedim, pembe güle yâri gördün mü?
Dedi, benim bende yârim bana ne.
Dedim, sen hiç yâre selâm verdin mi?
Dedi, titrer yapraklarım bana ne.

Dedim dostun bahar mıdır, güz müdür?
Uğrak yerin kurak mıdır, saz mıdır?
Dedim ömrün uzun mudur, az mıdır?
Dedi, Hak yaratmış varım bana ne.

Dedim, diken ile nasıldır aran?
Dedi, yoksa yâr mi bu beni saran?
Dedim, dokundukçadeşmez mi yaran?
Dedi, gün gelince harım bana ne.

Dedim, bülbül niye düşmüş peşine?
Dedi, ey **Binali** nedir aşına?
Dedi, ben karışmam Hakk'ın işine,
Ben bir kulum, o didarım bana ne.

220. RİYAKÂRA DAL OLMA

Bu sözlerim sana nasihat olsun,
Münafığın ağacında dal olma.
Merdin sofrasında acı soğan ol,
Namertlerin sofrasında bal olma.

Olacaksan Yunus gibi ala ol,
Zalime baş eğme, lâkin belâ ol,
Vefalının kapısında köle ol,
Akıllı ol, vefasıza kul olma.

Binali aşk ile mest zannederek,
Herkesi kendinden üst zannederek,
Her yüze güleni dost zannederek,
Riyakârın bahçesinde gül olma.

221. RÜYALARIMDA

Dün gece dünyaya yeniden geldim,
Yine seni gördüm rüyalarımnda.
Uzun saçlarımı taradım, güldün,
Ellerimle ördüm rüyalarımnda.

Bütün güzellikler senin özünde,
Ay ile güneşi gördüm yüzünde,
Başım dizlerinde, gözüm gözünde,
Sana gönül verdim rüyalarımnda.

Kartopu oynadık tipide, karda,
Saçların dağıldı esen rüzgârda,
El ele tutuştuk koştuk yollarda,
Güldürsen, gülerdim rüyalarımnda.

Binali erise dağlar karımdan,
Yine vazgeçmezdim nazlı yârimden,
Gün battı, sen doğdun ufuklarımdan,
Benim ol dilerdim rüyalarımnda.

222. NÖBETİNE DİKKAT ET

Askerlik kısadır, gün gelir biter,
Doldur oğlum nöbetine dikkat et.
Bu görev kutsaldır unutma yeter,
Yoldur oğlum nöbetine dikkat et.

Daha dün çocuktun, bugün askersin,
Allah(c.c.) sana uzun ömürler versin,
Sen yüce bir soydan gelen nefersin,
Koldur oğlum nöbetine dikkat et.

İyiden tercih et arkadaşını,
Sonra silme gözlerinin yaşını,
Alnını aç, göğsünü ger başını,
Kaldır oğlum nöbetine dikkat et.

Zirvesine ulaş en yüce dağın,
Emniyette olsun solunla, sağın,
Ay yıldızın aktır senin bayrağın,
Aldır oğlum nöbetine dikkat et.

Emin ellerdesin düşmem derdine,
Herkes yatsa sen sahip çık orduna,
Her kim yan bakarsa senin yurduna,
Öldür oğlum nöbetine dikkat et.

İbadetten daha kutsaldır nöbet,
Çünkü cennet vatan size emanet,
Ölsen de vatana etme ihanet,
Bildir oğlum nöbetine dikkat et.

Binali der hürsün ölmek dert değil,
Bülbül için altın kafes yurt değil,
Vatan diye ağladığı ot değil,
Güldür oğlum nöbetine dikkat et.

223. OĞUL

Dinle bu sözlerim sana nasihat,
Dikkat et seçerken arkadaş oğul.
Üzerinde alın teri olmazsa,
Helâl olmaz paylaştığın aş oğul.

Şiar et seninle bir olsun barış,
Kendini yetiştir topluma karış,
Dünya sınav yeri hayat bir yarış,
Ayak olma olacaksan baş oğul.

Kıymet bilmeyenin ardına gitme,
Bilinmeyen suya kendini atma,
Ölçmeden tartmadan bir kelâm etme,
Yerinden oynamaz ağır taş oğul.

Coşkun suya dur denilmez çağlarken,
Bin sevince boğdun bizi doğarken,
Beşiğinde ciyak ciyak ağlarken,
Biz akıttık gözümüzden yaş oğul.

Cana can kat lâkin olma alıcı,
Kimse değil bu dünyada kalıcı,
Düşmanı görmeden çekme kılıcı,
Dost dostu açar mı hiç savaş oğul?

Gün gelir tükenir pul ile para,
Dünyada eser koy bir işe yara,
Köpek bile alsan aslını ara,
Seni aldatmasın gözle, kaş oğul.

Binali der yoğrulursun, pişersin,
Gücün varsa yüce dağlar aşarsın,
Eser bırakırsan ölmez yaşarsın,
Yoksa neye yarar kuru naş oğul.

224. NERDE ARARSIN?

İpek yorganda mı, tüy yatakta mı?
Mevlâ'yı ararsın divane gönül?
Bilmem gözün karada mı, akta mı?
Ne yana dönersin pervane gönül?

Ahbap mı olursun, el mi olursun?
Yolcu mu olursun, yol mu olursun?
Zehir mi olursun, bal mı olursun?
Koysalar dövseler havana gönül?

Aldanırsın kibir gelir,  n gelir,
Zannetme ki geçip giden d n gelir,
Yere yeksan olacağın gün gelir,
Başını vurursun tavana gönül.

Binali'ye hafta yapmaz, yıl yapmaz,
Bana senin yaptığını el yapmaz,
Bilirsın ki karasinek bal yapmaz,
Niye  ağırırısın kovana gönül.

225. NE BIRAKTIN YARINA

Bülbül gibi daldan dala konardın,
Söyle gafil ne bıraktın yarına,
Her güzelin etrafında dönerdin,
Şimdi kimse kulak vermez zarına.

Kara kazanlara koydun pişirdin,
Boğazından helâl haram aşırdın,
Günden güne göbeğini şişirdin,
Hiç baktın mı zararına kârına.

Kuş tüyü yatakta yattın sedirde,
Uyanıp geriye baksaydın birde,
Benim diyenlerin çoğu kabirde,
Hâlâ aldanırsın dünya varına.

Kaç bahar habersiz geçti yaz oldu,
Ahireti düşündüğün az oldu,
Simsiyah saçların bembeyaz oldu,
Başın döndü dağ başının karına.

Gaflette geçerken gecen gündüzün,
Kaleme alındı amelin sözün,
Yaş ilerledikçe çöktü bir hüznün,
Elveda edersin iktidarına.

Binali bir hayal düş gelip geçmiş,
Başından bin türlü iş gelip geçmiş,
Ömrün heder olmuş boş gelip geçmiş,
Sarıl artık edebine, arına.

226. NE ÇIKAR

Deli gönül her yanında yara var,
Ha bir eksik, ha bir fazla ne çıkar.
Son vuranın gözlerinde kara var,
Ha bir kurşun, ha bir sözle ne çıkar.

Fırsatta ganimet bildiler seni,
Aldı parça parça böldüler seni,
Vurdu delik delik deldiler seni,
Ha bir hançer, ha bir bizle ne çıkar.

Yeter deli gönül yorulmadın mı?
Bu kadar darbeyle kırılmadın mı?
Kara sabanlarla yarılmadın mı?
Ha bir çizik, ha bir izle ne çıkar?

Yeter deli gönül, dur artık yeter,
Beni yakan olsun, benden de beter,
Binali kavruldu dumanı tüter,
Ha bir ateş, ha bir közle ne çıkar.

227. NE GÖRDÜN?

Başını önüne yıkmayan insan,
Sağa sola baktın elde ne gördün?
Sabah namazına kalkmayan insan,
Şu gidip geldiğin yolda ne gördün?

Şiar etmediysen arı, iffeti,
Sana nasıl varsın Hakk'ın rahmeti,
Sezmediysen meyvedeki hikmeti,
Yaprakta ne gördün, dalda ne gördün?

Gıybet nedir, dedikodu hangisi?
Zararın ziyanın adı hangisi?
Bin bir renk çiçeğin tadı hangisi?
Petekte ne gördün, balda ne gördün?

Bu âlemin sermayesi kâr nedir?
Cesur nedir, yiğit nedir, er nedir?
Âşık nedir, maşuktaki sır nedir?
Bülbülde ne gördün, gülde ne gördün?

228. NE GÜLEN GÖRDÜM

Nasıl bir hikmetse yalan dünyadan,
Ne usanan gördüm, ne yılan gördüm.
Dünyaya gözünü yumduktan sonra,
Ne ağlayan gördüm, ne gülen gördüm.

İnsanın temeli aşk ile hazla,
Üretim olmuyor başka cihazla,
Ömür ne bir eksik, ne de bir fazla,
Ne kaybeden gördüm, ne bulan gördüm.

İnsanı aldatır dünyanın fendi,
Zaloğlu Rüstem'i, Karun'u yendi,
Abdest namaz musallada tükendi,
Ne kıldıran gördüm, ne kılan gördüm.

Binali der vade dolmadan önce,
Gül gibi sararıp solmadan önce,
Ecel kapısını çalmadan önce,
Ne öldüren gördüm, ne ölen gördüm.

229. NE GÜZEL

Âlemi seyretsem hayret ederim,
Evren ne güzeldir, devran ne güzel.
Aşk-ı muhabbete gayret ederim,
Lisan ne güzeldir, vicdan ne güzel.

Akıl, fikir, şuur neyin nesidir?
Bir mahir ustanın abidesidir,
Âlemler Mevlâ'nın bilmecesidir,
İman ne güzeldir, vicdan ne güzel.

Aç gözünü insan, âlemlere bak,
Neden toprak kara, karın rengi ak?
Hem sağlık membaı, hem de sığınak,
Orman ne güzeldir, hayvan ne güzel.

Göremez gözlerim körse nispeten,
Görmeye nasibim varsa nispeten,
Kansere, aidse sarsa nispeten,
Çıban ne güzeldir, derman ne güzel.

İnsanın mükemmel her bir azası,
Verilecek mükâfatı, cezası,
Mimarlar şahının bir mucizesi,
Kur'an ne güzeldir, insan ne güzel.

Bahçenin hâlini bağbanı bilir,
Yusuf'un hâlini Kenan'ı bilir,
Sürünün hâlini çobanı bilir,
Umman ne güzeldir, kaptan ne güzel.

Binali dünyaya gönül bağlama,
Derde yanıp derman için ağlama,
Kulağın sak olsun ulu fermana,
Divan ne güzeldir, sultan ne güzel.

230. KİRALIK DÜNYA

Dünyaya boş yere gönül vermeyin,
Bir boşlukta sudur karadır dünya.
Denizler engindir, dağlar yücedir,
Ovadır, vadidir, deredir dünya.

Dünyayı sevmeyen deli değildir,
Ne bakidir, ne ezeli değildir,
Kimsenin tapulu malı değildir,
Bir kaç yıllığına kiradır dünya.

Tabiattır, canlıları büyütür,
Birkaç parça oyuncakla avutur,
İnsan yetiştirir, insan öğütür,
Değirmen misali sıradır dünya.

Âşık Binali der arifte sözdür,
Yusufta rüyadır, Yunus'ta düzdür,
Mülkü birkaç metre değersiz bezdir,
Eyüp'te sabırdır, yaradır dünya.

231. KIRIK KALEMİM

Hâlâ elimdesin, şık ve güzelsin,
Kardeş hatırası kırık kalemim.
Daha çok dostlara selâm yazarsın,
Kardeş hatırası kırık kalemim.

Derdimi yaz dertlerimin üstüne,
Yazdığın silinmez, siner gönlüme,
Siyah nakış olur, beyaz üstüne,
Kardeş hatırası kırık kalemim.

Bazen çaresisin çok dertlerimin,
Sanırdım çaresi yok dertlerimin,
Her gün süsü oldun ak defterimin,
Kardeş hatırası kırık kalemim.

Ben seninle her tarafa göçerim,
Gâh gurbete, gâh sılaya geçerim,
Bütün dertlerimi sana açarım,
Kardeş hatırası kırık kalemim.

Binali der yeşil, siyah nakışlı,
Bir yaralı yavru ceylân bakışlı,
Ana, bacı, kardeş sıra kokuşlu,
Kardeş hatırası kırık kalemim.

232. KIZ GÖRMESİ

Erzurum garında bozuldu tren,
Dört saat tehire çalındı siren,
Beni otobüse doğru götüren,
Can geliyor birileri demez mi?

Saatlerce zaman ile savaştım,
Ortası delinmiş dağları aştım,
Ertesi gün Kayseri'ye ulaştım,
Dün geliyor birileri demez mi?

Şehir bana bir hoş geldi girince,
Rahatladım bir oh çektim derince,
Otobüsle, etkilete varınca,
Sin geliyor birileri demez mi?

Baldızım tanıyıp içeri almaz,
Surat iki karış yüzleri gülmez,
Tatlı dille ikna olmuyor Yılmaz,
Kin geliyor birileri demez mi?

Pencereden içeriye atladım,
Askıdaki ceketleri topladım,
Sedirin altına yatak katladım,
Gün geliyor birileri demez mi?

Torbadan bir deste yufkayı aldım,
Gündüz mayalanmış yoğurda daldım,
O gece sedirin altında kaldım,
Tan geliyor birileri demez mi?

Yoğurdu kontrole geldi kaynanam,
Kedi yemiş diye bağırdı anam,
Sedirin altından bir miyav tamam,
Cin geliyor birileri demez mi?

Kaynatam yoğurda kaymak düşledi,
Nerde diye kaynanayı taşıladı,
“Hay onu yiyenin...” diye başladı,
Vın geliyor birileri demez mi?

“Kim yedi?” diyerek bastı küfürü,
Yiyenlere olsun zıkkım zifiri,
Askıda ceketini ararken biri,
Lan geliyor birileri demez mi?

Binali'yim hakikati anlattım,
Sanmayın bir zerre palavra attım,

Sedirin altında bir hafta yattım,
Han geliyor birileri demez mi?

233. KAHRAMAN POLİS

Her biri bir aslan gibi kükremiş,
Vatanın aşkıyla uyanan polis.
Omuzuna kutsal görev yüklemiş,
Yakışmaz mı şöhret ile şan polis?

Gece gündüz görememiş evini,
Çalışarak yapmış tam ödevini,
Yerine getirmiş her görevini,
Var mı sizin gibi kahraman polis?

Her gün biraz daha coşar durulur,
Her olay yerine koşar yorulur,
Bu yurdun huzuru sizden sorulur,
Yeni nesil size armağan polis.

Elbet korkmalıdır yanlış yapanlar,
Karabasan görür yoldan sapanlar,
Köşe bucak insanlıktan kopanlar,
Kaçsa da kurtulmaz bir zaman polis.

Akşam sabah görevinin başında,
Haksız dayanamaz senin karşında,
Görev ibadettir temel taşında,
Bu uğurda feda etmiş can polis.

Narkotik, trafik, toplum, asayiş,
Mazluma gösterir güzel anlayış,
Zalimlerin kollarını bağlayış,
İstese de vermez el aman polis.

Binali'yim, derman olur yarama,
Aç kalsa da el uzatmaz harama,
Cesareti başka yerde arama,
Damarında mevcut asil kan polis.

234. KALMIŞ

Garibin hayata gücü yetmiyor,
Orayı düşününe düşününe kalmış.
Merhem kâr etmiyor, sargı tutmuyor,
Yarayı düşününe düşününe kalmış.

Elli yıl ömrünün otuzu bonus,
Mutluluk dediğin zengine mahsus,
Bir asgarî ücret, on iki nüfus,
Kırayı düşününe düşününe kalmış.

Zengin der ki sarayımı, tahtımı,
Garip der ki tutabilsem ahtımı,
Alın yazısı mı, yoksa bahtı mı?
Karayı düşününe düşününe kalmış.

Mutluluk uçuyor göz kırpa kırpa,
Katığı çökelek, ekmeği arpa,
İkisi ihtiyar sekizi körpe,
Çareyi düşününe düşününe kalmış.

Binali der hiç yüzleri gülmüyor,
Gariplerin çileleri dolmuyor,
Dizleri yorulmuş menzil almıyor,
Dereyi düşününe düşününe kalmış.

235. KARANFİL

Karanfili kopardılar dalından,
Ağladı sıladan ayrıldı diye.
Kederi belliydi, mahzun hâlinden,
Soldukça bir yana eğrildi diye.

Yeşil kabuğunda çırpındı durdu,
Düşen yaprağını rüzgâr savurdu,
Kötü kaderine boynunu burdu,
Beli birkaç yerden kıvrıldı diye.

Artık giremedi yeşil donuna,
Şiddetinden varılmadı yanına,
Şikâyet etmedi Yaradan'ına,
Her dalı bir yana savruldu diye.

Aynı oldu **Binali**'nin hâlleri,
Soldu gitti yaprakları, dalları,
Hiç biri bir daha dönmedi geri,
Güneşin altında kavruldu diye.

236. KARA SEVDAM AL BENİ

Gözlerimde iki damla yaş ile,
Sana geldim kara sevdam al beni.
Kırık bir kalp, birde garip baş ile,
Sana geldim kara sevdam al beni.

Ellerimi uzattığım elsin sen,
Ben arıyorum, peteğimde balsın sen,
Tek umudum tutunduğum dalsın sen,
Sana geldim kara sevdam al beni.

Dara düştüğümde başımda sensin,
Her an hayalimde düşümde sensin,
Her ne yana baksam karşımda sensin,
Sana geldim kara sevdam al beni.

Ah çeksem kalbime ağrılar iner,
Özlemin her nefes içime siner,
Rüya bile olsa hasretin diner,
Sana geldim kara sevdam al beni.

Binali'yim ben bilirim yerimi,
Sen kara sevdaya saldın serimi,
İşte uzatmışım tut ellerimi,
Sana geldim kara sevdam al beni.

237. KARA TALİHİM

Kara talihimle pazara çıktım,
Kırdı kollarımı büktü belimi,
Hep o hükmeyledi ben kemer sıktım,
İpe döndüm umursamaz hâlimi.

Yaprak gibi diyar diyar atıldım,
Garip oldum gurbetlere katıldım,
Köle gibi elden ele satıldım,
Prangadan kurtarmadı elimi.

Binali'ye hiç olmadı yararı,
Kendisi yürüttü kavli kararı,
Her pazarda bana verdi zararı,
Yel götürdü gonca açan gülümü.

238. İKİ KAZ²⁰⁸

Cız diye içime bir sızı düştü,
Hâlâ “bir dışarı çık.” dedi Osman.
Her saniyem bir kâbusa dönüştü,
“İki kazın birden yok.” dedi Osman.

Akşam olmuş herkes eve çekilmiş,
Odalarda gaz lâmbası yakılmış,
Kanatlar yolunmuş, tüyler dökülmüş,
“Dere kenarına bak.” dedi Osman.

Koştum ışığında ayın yıldızın,
Yüreğime ağrı girdi ansızın,
Eğer yakalarsan yağız hırsızın,
“Evini başına yık.” dedi Osman.

O gece gözüme uyku girmedi,
Bendeki acıyı kimse görmedi,
“Bili bili dedim.” cevap vermedi,
Kapı zızzasına şak dedi Osman.

Dedim “oğlum Osman şimdi nereye?”
Ayaklarım beni çekti dereye,
Beddua mı etsem yanı karaya?
“Bunlara ne desen hak.” dedi Osman.

Birkaç gün önceden plân kurmuşlar,
Kara kazın kanadını kırmışlar,
Ocaklar yakmışlar, et kavurmuşlar,
“Yerine yiyezdiz bok.” dedi Osman.

Binali kazlara bir destan yaza,
Şakir bizi gördü durdu namaza,
Çaresiz sağ kalan on iki kaza,
“Birer nazar boncuk tak.” dedi Osman.

²⁰⁸ Güzin Şükran Belli ve Oktay Belli, *Kars Bölgesi'nde Kaz Kültürü ve Kaz Etinden Yapılan Geleneksel Yemekler*, Belli Eğitim Kültür Tarih ve Arkeoloji Araştırma Merkezi Yayınları, No:1, İstanbul, 2012, s. 81.

239. MEVLÜT İHSANÎ

Tek başına bir tek kişi değildin,
Koca bir diyardın Mevlüt İhsanî,
İnsan âleminde sevdin, sevildin,
Gönüllerde vardın Mevlüt İhsanî.

Edebi süzgeçten dünyayı süzdün,
Eşini, dostunu bizleri üzdün,
Haklıya yerindin, haksıza kızdın,
Sen hakikî yârdın Mevlüt İhsanî.

Âşıkların çoğu hoş lisandılar,
Bazıları cüssesine kandılar,
Senin gözlerini âmâ sandılar,
Her zerreyi gördün Mevlüt İhsanî.

Hislerle bar verdin gönül bağından,
Başın yüce idi Ağrı Dağı'ndan,
İnsanlıkta ağır geldin çoğundan,
Âşıklıkta zordun Mevlüt İhsanî.

Binali der bin bir rahmet başına,
Nasihat sözlerin gitti hoşuma,
Alan aldı, almayana boşuna,
Nefesini yordun Mevlüt İhsanî.

240. MİSKİN DESİNLER

Bu dünyaya gönül vermem vermedim,
Koy beni hayata küskün desinler.
Ben dünyanın vefasını görmedim,
Bırak onu benden baskın desinler.

Nefsime kızarım itaat etmem,
Eğer uslanırsa eziyet etmem,
İsyankâr değilim şikâyet etmem,
Beni dilden yoksun suskun desinler.

Ben gönlümü takva ile bezerim,
Mazlum sever zalimlere kızarım,
Silahım yok ama şiir yazarım,
Kalemi kılıçtan keskin desinler.

Binali değilsin kendi başına,
Bir gün hesapların çıkar karşına,
Adım yazılmasın mezar taşına,
Bana Yunus gibi miskin desinler.

241. MÜBAREK RAMAZAN NE GÜZEL OLUR

Kemlik men edilse, güzellik olsa,
Mübarek ramazan ne güzel olur.
Milletimde dirlik, düzenlik olsa,
Mübarek ramazan ne güzel olur.

Seller, deprem, felâketler olmasa.
Haksız kazanç isteyenler olmasa,
Çadırlarda titreyenler olmasa,
Mübarek ramazan ne güzel olur.

Adalet yurdumda âdil dolansa,
Mumların yerine lâmbalar yansa,
Herkesin sofrası güzel donansa,
Mübarek ramazan ne güzel olur.

Her evden mutluluk, huzur duyulsa,
Her sofraya üç beş çeşit koyulsa,
Yoksul sobasından sıcak yayılsa,
Mübarek ramazan ne güzel olur.

Binali insanız her şeyden önce,
Herkes düşünülse inceden ince,
Komşu komşusuna yardım edince,
Mübarek ramazan ne güzel olur.

242. KORKU

Ey bulut, sendeki bu keder nedir?
Yağmur olur gözyaşların süzersin.
Ey yaprak, sendeki bu korku nedir?
En sağlam dallarda bile titrersin.

Çiçek nerden aldın sen bu renkleri?
Hangi kalem çizdi bu benekleri?
Bu kokunun membaini de bari?
Davan nedir, kime hizmet edersin?

Ey baykuş, bu dehşet bakışın neden?
Ey güneş, bu sıcak yakışın neden?
Ey dere, bu coşkun akışın neden?
Vuslat ummana mı, kime gidersin?

Balık yüzer, ceylân ne güzel kaçır,
Yılan sürünmekte, kuş nasıl uçar?
Aklım idrak etmez naçarım naçar,
Ey âşık, sen ne davası güdersin?

Ey **Binali** dua et ki insansın,
Ey rüzgâr üfle ki bu ateş yansın,
Sen bazen aheste, bazen tufansın,
Bazen gülü incitmeden gezersin.

243. KÜSME HOCAM

Sabah namazında güzel sesini,
Kısmâ Allah'ını seversen hocam.
Derin bir aşk ile al nefesini,
Susma Allah'ını seversen hocam.

Tane tane oku hemen bitirme,
Kamet okunmadan tekbir getirme,
Selâm verip sandalyede oturma,
Asma Allah'ını seversen hocam.

Ta'dîl-i erkânı imam bozmasın,
Melekleri, İnsanları üzmesin,
Ayakların sabit dursun gezmesin,
Basma Allah'ını seversen hocam.

Seninde benimde mayamız hâkî,
Hiç kimse dünyada değildir baki,
Kur'an'ı okurken mealde oku,
Kesme Allah'ını seversen hoca.

Cemaatten önce koşma geriye,
Mihrabı erkenden terk etmen niye?
Âşık Binali'den birkaç tavsiye,
Küsme Allah'ını seversen hocam.

244. MANA VAR İMİŞ

Âlimin, ilmine olurum hayran,
Arifin sözünde mana var imiş.
Dünya âleminde dönüyor devran,
İnsanın özünde mana var imiş.

Semayı gezmeli binip Burak'a,
Her seherde müptelâyım afaka,
Karıncanın kursağında nafaka,
Pirenin gözünde mana var imiş.

Sahilin kumunda, kırım taşında,
Denizin dibinde, dağın başında,
Kışın ayazında, yaz güneşinde,
Sobanın közünde mana var imiş.

Deryasında, denizinde, çayında,
Balıklar dans eder dere boyunda,
Filin hortumunda, kirpi tüyünde,
Devenin dizinde mana var imiş.

Binali uyanmış, yolu şaşmamış,
Akıllı, aklını zora koşmamış,
Dünyayı doldurmuş, aya düşmemiş,
Oksijen gazında mana var imiş.

245. DARA DÜŞTÜM BEN

Kadir Mevlâ'm sana kaldı umudum,
Bana medet eyle, dara düştüm ben.
Aşkın şarabını verdiler yudum,
Bülbül gibi ah u zara düştüm ben.

Vefasız uğrunda ömrüm çürüdü,
İlkbaharda kar misali eridi,
Elim uzattığım dallar kurudu,
Sanki gazel oldum hara düştüm ben.

Hasret yüreğimde od oldu yandı,
Feryadım, figanım arşa dayandı,
Beni sen yarattın bu da bir candı,
El içinde bahtı kara düştüm ben.

Binali der umut bir sen Allah'ım,
Derdimin çaresin versen Allah'ım,
Bu yarama merhem sürsem Allah'ım,
Her şeye kadirsin zora düştüm ben.

246. CEVHERİN VAR İSE SAT BORABOY'DA

Âşık isen tabiatın rengine,
Çiçeği çiçeğe kat Boraboy'da.
Eğer derman arıyorsan derdine,
Kavuş zirvesine yat Boraboy'da.

Orda mekân kurmuş gülü, gülzarı,
Orda miras kalmış bülbülün zarı,
Her sene kurulur gönül pazarı,
Cevherin var ise sat Boraboy'da.

Hürmetle eğilir kuşu, kargası,
Sağında, solundu haşhaş tarlası,
Selâmını alır ŞahinYaylası,
Arının bulduğu tat Boraboy'da.

Dört yanı süslemiş kır çiçekleri,
Gece, ay ışığı tatmış zaferi,
Güneş, saçlarıyla süpürmüş yeri,
Zirveye kurulan taht Boraboy'da.

Esençay'ın havasına doyulmaz,
Oraya gitmeyen gezmiş sayılmaz,
Binali bu destan nasıl duyulmaz?
Eğer güneş isen bat Boraboy'da

247. BOYUNA SENİN

Gül ile yan yana görünce seni,
Vuruldum ey güzel boyuna senin.
Gelmiş geçmiş beni âdem içinde,
Rastlamadım bir tek tayına senin.

Ağladı gözlerin, güldü gözlerin,
İçime bir ateş saldı gözlerin,
Aklımı başımdan aldı gözlerin,
Bent oldum kaşının yayına senin.

Aşkın ile yaralarım azdırdım,
Dertlerimi kırk elekten süzdürdüm,
Kaptan oldum on bir gemi yüzdürdüm,
Demir atamadım kıyına senin.

Yoluma çıkanlar azgın mı azgın,
İblise gem vurdum nefsimi dizgin,
Gündüz gözü ile saydım otuz gün,
Lokma bandırmadım suyuna senin.

Binali sırtıma takva döşedim,
Sende bütün kötülerini boşadım,
Senin bir gecende bin ay yaşadım,
Her akşam uzandım meyine senin.

248. BU GÜNLER

Girdim ramazanın atmosferine,
Seyrullah'ın içindeyim bu günler,
Tevazuuyla kurdum iftar soframı,
Hamdullah'ın içindeyim bu günler.

Aşkın ateşinde piştım yoğruldım,
Ham demirdim yana yana doğruldım,
Ariflerin meclisine çağrıldım,
Ehlullah'ın içindeyim bu günler.

Mürşidin elini elime aldım,
Bir ceset misali kendimi saldım,
Yumdum gözlerimi halkaya daldım,
Zikrullah'ın içindeyim bu günler.

Yavaş, yavaş yoğurdular hamuru,
Mücevhere çevirdiler demiri,
Gönlüme koydular beytül mamuru,
Beytullah'ın içindeyim bu günler.

Nefsim azarladım hakaret ettim,
Açtım pazarımı ticaret ettim,
Şaban-ı Veli'yi ziyaret ettim,
Nasrullah'ın içindeyim bu günler.

Bana bahşedilen büyük sanatmış,
Binali'yi cevher ile donatmış,
Hamdolsun Yaradan insan yaratmış,
Şükruallah'ın içindeyim bu günler.

249. DE GET ANAM BENİM SENNEN İŞİM YOK

Sendeki bu hava poz neyin nesi?
De get anam benim sennen işim yok.
Ayağınnan çıkan toz neyin nesi?
De get anam benim sennen işim yok.

Gönül vermiş muskacısı, cincisi,
Arkanda dolanır eroincisi,
Dört koca eskittin bu beşincisi,
De get anam, benim sennen işim yok.

Üstüne yaptırdın evleri tapı,
Koymadın kimseye bir açık kapı,
Elinde kalırsa tavanın sapı,
De get anam benim sennen işim yok.

Gelmişsin yaşının tam ortasına,
Bindin zenginlerin arabasına,
Bıçak vurdun her sofranın tasına,
De get anam benim sennen işim yok.

Ya o kimdi dün koluna taktığın?
Mıknatıs mı parfüm gibi koktuğun?
Nedir her gün pencereden baktığın?
De get anam benim sennen işim yok.

Kim deli ki seni seve bağlana,
Ocağına incir eke dağlana,
Göz kırparsın günde yirmi oğlana,
De get anam benim sennen işim yok.

Binali der işim olmaz tipiden,
Heç annamam bele bozuk yapıdan,
Boşa gidip gelme bizim kapıdan,
De get anam, benim sennen işim yok.

250. DEDİ DÜŞMAN GÜLDÜ DİYE AĞLARIM

Dedim bacı niye gözlerin yaşlı?
Dedi düşman güldü diye ağlarım.
Talihim karalı yüreğim taşlı,
Yel kınamı aldı diye ağlarım.

Yüreğim efkârlı, gönlüm çileli,
Tez kaybettim gözyaşımı silen,
Kalbime ok vurdu etti talanı,
Ciğerimi deldi diye ağlarım.

Dert geldi vücudum yedi bitirdi,
Sel geldi malımı aldı götürdü,
Kendi gitti beni hasta yatırdı,
Dile destan saldı diye ağlarım.

Dünyam zindan oldu her an dalarım,
Hayale karıştı hep rüyalarım,
Ne umudum kaldı ne hülyalarım,
Her şey yalan oldu diye ağlarım.

Dağıldı çeyizim here bir yanda,
Belki dağ dayanmaz acı var canda,
Kahrolası ecel kötü zamanda,
Kapımızı çaldı diye ağlarım.

Bana zehir oldu dün ile bugün,
Gitti davetiyem yaklaştı düğün,
Bir kazaya kurban gitti sevdiğim,
Birden bire öldü diye ağlarım.

Benim acım düşmanlara yaradı,
Zalim felek buldu bizi aradı,
Bu genç yaşta ikimizin muradı,
Kıyamete kaldı diye ağlarım.

Yola baktım belki atlılar gelir,
Hayal ederdim ki düğünüm olur,
Feleğin ettiği feleğe kalır,
İki gözüm doldu diye ağlarım.

Yakmadan rüzgâra savruldu kınam,
Bu derin acıya nasıl dayanam,
Kaynanam, kaynatam, kardeşim, anam,
Saçlarını yoldu diye ağlarım.

Bırakın öteyim dertli bülbülüm,
Elimi atmadan kırıldı gülüm,

Ellerim koynumda zavallı gönlüm,
Düşünceye daldı diye ağlarım.

Servi ağaç gibi dallanamadım,
El gibi allanıp pullanamadım,
Gelinlik mendilim kullanamadım,
Gözyaşımı sildi diye ağlarım.

Binali yazdıkça ağladı bazı,
Dedim “Bacı Allah(c.c.)’tandır ol razı.”,
Dedi “Kardeş nasıl bu kara yazı?”
Geldi bizi buldu diye ağlarım.

251. DEDİLER

Bir gün kulağıma fısıltı bir ses,
Sanki bana sen şairsin dediler.
Gönlümde bir coşku, içimde heves,
Daha yaşsın, eğilirsın dediler.

Yaşım sekiz dokuz ilkokulluyum,
Ayaklarım yalın, gözü suluyum,
Daha o yaşımda efkâr doluyum,
Sevmeyi bil, sevilirsın dediler.

Şaşkın şaşkın etrafıma bakındım,
Ben kendimi benden bile sakındım,
Birden bire şiir dili takındım,
Al kalemi sen bilirsın dediler.

Ağzıma süzülmüş şiirin tadı,
Bir mahkûm olmuşum, bazen de kadı,
Becerebilirse **Binali** adı,
Şair dünyasına girsın dediler.

252. DİLİMDE KALDI

Bizim ele benzemiyor buralar,
Kaynaklar, gözeler elimde kaldı.
Boz bulanık akar çaylar, dereler,
Yeşilbaşı ördek gölümde kaldı.

Dağlarda, bağlarda meyveyi beğen,
Şüphe arz ediyor elime değen,
Her gördükçe selâm verip baş eğen,
Yâranlarım dağlar dalında kaldı.

Sohbetler tükendi dem gölgesinde,
Müzik kaldı bülbüllerin sesinde,
Dedemin tarlası kuş tepesinde,
Nenemin nakışı, kilimde kaldı.

Salladıkça yağ verirdi yayıklar,
Günde iki yumurtlardı tavuklar,
Çaylarımda oynaşırđı balıklar,
Sazan, alabalık, pulumda kaldı.

İlkbaharda nehirlerim coşardı,
Yatak yetmez etrafına taşardı,
Küllüklerde hindi, horoz şişerdi,
Eşilmeye hasret külümde kaldı.

Binali der orda kokardı güller,
Yürek yaralamaz okşardı diller,
Oy bizim ellerde ne güzel eller,
Babamın türküsü dilimde kaldı.

253. DOYAMADIM

Bir ögün yemekte yalnız başıma,
Yetmiş fili yedim yine doymadım.
Dokuz çamdan kürdan yaptım dişime,
Kırk ton balı yedim yine doymadım.

Pişecek yemekler olana dek tav,
Dediler ağırdan gelenleri sav,
Doksan litre ayran, kırk leğen pilâv,
Dolu dolu yedim yine doymadım.

Buyur gel dediler sakın aç kalma,
Bir kez tadına bak istersen alma,
Her dalda sallanır bin kızıl elma,
Beş yüz dalı yedim yine doymadım.

Fırıncılar yaptı yüz fırın ekmek,
Lâvaş, somun, pide bir sürü emek,
Elli kazan etli haşlanmış yemek,
Sulu sulu yedim yine doymadım.

Otuz bostan kavun, karpuz taşındı,
Yetecek mi diye millet düşündü,
Kamyon izleriyle yollar aşındı,
Bunca malı yedim yine doymadım.

Bin arşın kumaştan şal getirdiler,
Dikmeye bir kamyon tel getirdiler,
Hastayım dedikçe gül getirdiler,
Yüz ton gülü yedim yine doymadım.

Koyun, kuzu yedim yanında lâvaş,
Bu nasıl midedir şaştım arkadaş,
Yüz sağımda, yüz solumda büyük baş,
Sağı solu yedim yine doymadım.

Vardım deniz kenarında oturdum,
Uzattım elimi suya batırdım,
Üç yüz balık diri diri götürdüm,
Üç yüz ölü yedim yine doymadım,

Hepsi gerçek anlatamam millete,
Bölüp parçalayıp koysam sepete,
Âşık Binali'yim daldım gaflete,
Altmış yılı yedim yine doymadım.

254. EY İSRAİL DİNLE BENİ

Ey İsrail oku beni, duy beni,
Sen oradasın ya vicdanın nerde?
Bir masumun yerine de koy beni,
Ben Müslüman, senin imanın nerde?

Mazluma zül yaptın yıllardan beri,
Şımardın, fikrinden dönmedin geri,
Başında Ebrehe, sen de askeri,
Ebabil taş atsa amanın nerde?

Yersiz geldin Filistin'e yurt kurdun,
Bazen dost göründün kahpece vurdun,
Yandaşların fit verdikçe kudurdun,
Katlettiğin çocuk, düşmanın nerde?

Namert gezdin erkek gibi sallandın,
Ömür boyu Amerika'dan yalandın,
Taşa karşı tank, top, bomba kullandın,
Yüzde yüz vahşisin, insanın nerde?

İslâm'a düşmansın, mazluma yiğit,
Ne nasihat dinliyorsun ne öğüt,
Askerin ya kancık ya da itoğluit,
Derdin imansızlık dermanın nerde?

Âşık Binali der, ey şahlar şahı,
Mazlumun zalime kalmasın ahı,
Ümitle beklerim aydın sabahı,
Masumlara yetiş kervanın nerde?

255. EY GAFİL ALLAH'I TANIMİYORSAN

Ey gafil Allah'ı tanımıyorsan,
Hiç yok yerden var verene iman et.
Rahmet denizine banamıyorsan,
Ağaçlarda bar verene iman et.

Ne hikmettir yüz alıyor bir eken,
Hâlâ uyanmazsın durum böyleyken,
Denizin suyunu semaya çeken,
Yağmur, dolu, kar verene iman et.

Taşırsın dünyada malın aşkını,
Ancak çalan bilir telin aşkını,
Bülbüle lütfedip gülün aşkını,
Sevda gibi zar verene iman et.

Sığın Yaradan'a, iste affını,
Çünkü o yarattı kaftan kafını,
Nasıl görecektin çar etrafını?
Gözlerine nur verene iman et.

Âşık Binali'nin ser indirdiği,
Aşkıyla ruhunu arındırdığı,
Kışın yer altında barındırdığı,
Karıncaya sır verene iman et.

256. DÜŞTÜM YOLLARA

Rüyamda bir güzel su verdi bana,
Söz olur dediler düştüm yollara.
Üç kez baktı sonra döndü bir yana,
Az olur dediler düştüm yollara.

Uyanınca duramadım yerimde,
Bir velvele koptu gönül evimde,
Sen artık âşıksın senin elinde,
Saz olur dediler düştüm yollara.

Bir nişan verdiler bana o yârdan,
Sağ el başparmağı beyazdı kardan,
Kesme umudunu hüsn-ü didardan,
Tez olur dediler düştüm yollara.

Acıdır bu aşkın suyu içilir,
İçilir de gam dağları geçilir,
Eyyüb gibi yaraların açılır,
Toz olur dediler düştüm yollara.

Alnıma yazdılar ey bahtı kara,
Ey **Binali** haydi yürü yollara,
Tez uyan dediler durma avare,
Gez olur dediler düştüm yollara.

257. DUYABİLENE

Sağır anlayamaz benim hâlimi,
Feryadım, figanım duyabilene.
Cahil cühelâya satmam malımı,
Ben gönül ehliyim diyebilene.

Sırlarımı sır bilmeze açamam,
Pusulatsız yedi derya geçemem,
Cevherimi ortalığa saçamam,
Kafa çömleğine koyabilene.

Bülbül olmayanlar güle konmasın,
Arif olan mana gözün yummasın,
Haramzade benden hisse ummasın,
Alın teri ile doyabilene.

Çektiğimiz cefa ile kahırdır,
Gönlümüz göl, gözyaşımız nehirdir,
Meyvesi tatlıdır, kendi zehirdir,
Sabır bir izzettir yiyebilene.

Gönül zapt edilmez yüce bir kale,
Ona girip seyran etmek mesele,
Kolay kazanılmaz cennet-i âlâ,
Tasaddukla mülke kıyabilene.

Binali reva mı söylemediğin?
Nedendir eğlenip gülemediğin?
Bir demet çiçektir ömür dediğin,
Dost için devşirip sayabilene.

258. DÜŞ ANDIĞIMIZ

Müslüman'ım diye bağırdık durduk,
Peki, ne abdestten üşendiğimiz?
Lüzumsuz işlerle bedeni yorduk,
Olmaz on dakika boşandığımız.

Bizde niyetlendik insan olmaya,
Keşke bu ibadet zaman almaya,
Boş zamanımız yok namaz kılmaya,
Sayılmaz kumara döşendiğimiz.

Arada uğrarız meyhanelere,
Yolumuz uğradı daha nelere,
Alıştık biz böyle bahanelere,
Arada ölüm mü hoş andığımız?

Biz bu amel ile kime gideriz?
Binali der Yaradan'a ne deriz?
Utanmaz, cenneti hayal ederiz,
Rüyadan ibaret düş andığımız.

259. DÜŞ DAVASIDIR

Derede dağdaki dumanlı devran,
Haksızın, hırsızın hoş havasıdır.
Seherde süzölüp semayı seyran,
Dermansız dertlinin düş davasıdır.

Ünlese de ünsüz ürür üşüyen,
Az avlanıp ayakları aşıyan,
Tepeden, tümsekten tomruk taşıyan,
Kederli Kerem'in kış kovasıdır.

Telde teğel tutmaz terzi tarafı,
Soğana saldırır suyun sarrafı,
Çarçur çırpır çamaşırı çarşafı,
Kör kara Kasım'ın kaş kayasıdır.

Binali bin bere bağrım başında,
Tüysüz tırsak Tahir toy telâşında,
Pire pusar pasaklının peşinde,
Dengesiz densizin dösş devesidir.

260. AVARE KALDIM

Zaman mı er geçti, ben mi geç geldim?
İlimde irfanda avare kaldım.
Ömür tez tükendi gaflete daldım,
Bu ahir zamanda avare kaldım.

Kendi kaderime olmuşken razı,
Bilmiyordum ne cilveyi, ne nazı?
Âşksın dediler verdiler sazı,
Yol alan kervanda avare kaldım.

O dilberin ayağının türabı,
Verseler nuş etsem aşkın şarabı,
Bir anda şad oldu gönlüm harabı,
Gülemedim canda avare kaldım.

Bekledim yolları gelmez postacı,
Uzaklarda kaldı derdim ilacı,
Bana bu hasretlik zehirden acı,
Durmamam divanda avare kaldım.

Bir vefa aradım dostta, kardeşte,
Dondum fırtınada, yandım güneşte,
Veysel Karânî'yi yakan ateşte,
Yazılan fermanda avare kaldım.

Kanayan yaramın üstünü açtım,
Acımaz hayatın zehrini içtim,
Davut'u, İsa'yı Musa'yı geçtim,
Resul-i Zîşan'da avare kaldım.

Binali sabredip gam güdemedim,
Dostun kapısına ben gidemedim,
Gafletten uyanıp hıfzedemedim,
Hazreti Kur'an'da avare kaldım.

261. ALDIM GETİRDİM

Âşıklık bir günde peyda olmadı,
Ozanda pişirdim aldım getirdim,
Beş bin yılın meyvesini topladım,
Kazanda pişirdim aldım getirdim.

Yunus oldum, Şenlik oldum, bilmeden,
Yürüdüm kimseden geri kalmadan,
Minareye kulak verdim yılmadan,
Ezanda pişirdim aldım getirdim.

Onurumla yüce dağlar aşardım,
Tevazuuyla enginlere düşürdüm,
Asırların hasadını devşirdim,
Hazanda pişirdim aldım getirdim.

Şems'i sardım Mevlâna'nın koluyla,
Mevlit yazdım Süleyman'ın eliyle,
Âşığı anlattım aşkın diliyle,
Süzende pişirdim aldım getirdim.

Binali'yim Hak yolundan sapmadım,
Haksızdan, hırsızdan hisse kapmadım,
Terazimde yalan, hile tartmadım,
Mizanda pişirdim aldım getirdim.

262. AKIL MI İLERİ BAŞ MI İLERİ?

Dinle sözlerimi cefakâr benim,
Toprak mı ileri, taş mı ileri?
İnsan mahlûkatın en şereflişi,
Akıl mı ileri, baş mı ileri?

İlim okumuşsun âlimsin elbet,
Bu sözün cevabın bil sana zahmet,
Hangisi felâket, hangisi rahmet?
Yağmur mu ileri, yağ mı ileri?

Kibirli kasıla kasıla gelir,
Her işin yanında vesile gelir,
Hangisinde kelâm hâsıla gelir?
Dudak mı ileri, diş mi ileri?

İnsan dünyalık mı, yoksa ahretlik?
Sana ne anlatır taştaki sertlik?
Hangisinde saklı yiğitlik, mertlik?
Yürek mi ileri, döş mü ileri?

Binali der, hâkî katın ne senin?
Dünyadaki saltanatın ne senin?
İnancın ne, itikadın ne senin?
Altı mı ileri, beş mi iler?

263. BENZEMEZ Mİ BİRBİRİNE ARZULAR?

Ne düşünüyorsun, neden bu efkâr?
Yoksa askerde bir sevdiğin mi var?
Mümkün mü acaba yardım edeyim?
Benzemez mi birbirine arzular?

Benim aradığım tek yaratıksın,
Saçların dolaşık yollarım kadar.
Biliyorum sende bana âşıksın,
Gönül sis kaplamış erimez karlar.

Gözümün içine baksan anlarsın,
Senin için bir kalp ha bire çarpar,
Belki bir gün sende beni anlarsın.
Ne yazık ki vefasızlar tez cayar.

Gözlerin buluttur, yağmur yaşların,
Kırpıkların deprem, rüzgâr kaşların,
Ağzın hayat köşkü, yorgan saçların,
Bu âşık altında soluksuz yatar.

Binali'yim, açamadım derdimi,
Diyemedim sana çok sevdiğimi,
Sen viran ettin ya gönül evimi,
Gittin başkasına gönül verdin yâr.

264. BİR BAŞKA GÖRÜR

Mana diyarında seyrân edenler,
Özünde insanı bir başka görür.
Arif meclisine gelip gidenler,
Gözünde insanı bir başka görür.

Menzile ulaşır dağları aşan,
Kederi unuttur dosta kavuşan,
Hu deyip Mevlâ'nın aşkına düşen,
Hazında insanı bir başka görür.

İnsan mühlet ile gelir cihana,
Beka âleminde bir imtihana,
Körpe yavrusunu emziren ana,
Dizinde insanı bir başka görür.

Güvenme dünyaya encam-ı viran,
Var mı bu âlemde ebedi duran?
Sırat-ı müstakim yoluna giren,
İzinde insanı bir başka görür.

Binali ilhamın verir Yaratan,
Yoktan var eyleyen cana can katan,
Kimi Nemrut olur, kimisi Sultan,
Düzünde insanı bir başka görür.

265. BİR İNSAN LÂZİM

Dünyayı kurtarmak insana bağlı,
Komuta almaya bir insan lâzım.
İslâm âleminin yüreği dağlı,
Bunları bilmeye bir insan lâzım.

Dolmadı mı cehaletin müddeti?
Kime kalmış bu dünyanın serveti?
İnsan tarihinden kini, nefreti,
Ebedi silmeye bir insan lâzım.

Barış için harcanmalı levazım,
Bunca tanka, top tüfeğe ne lüzum,
Bütün sorunlara savaşız çözüm,
Arayıp bulmaya bir insan lâzım.

Kötü teknoloji denen canavar,
İnsana zulmeder, insanı boğar,
Bir mucize olur, bir yağmur yağar,
Kahraman olmaya bir insan lâzım.

Nerdeyse canavar sürüsün güden,
Terörü uzaktan kumanda eden,
Bütün bahaneler her neyse neden,
Ot gibi yolmaya bir insan lâzım.

Bir insan lâzım ki elin kaldıra,
Bütün haksızlara haddin bildire,
İnsanları savaşmaktan yıldıra,
Güldürüp gülmeye bir insan lâzım.

Binali der bir insan ki mert ola,
İnsanlığı kurtaracak fert ola,
Haksızlara zalimlere dert ola,
Sözünde kalmaya bir insan lâzım.

266. BAŞ BAŞA KALIR

Kıyamet gününde yok başka çare,
Kul ki ameliyle baş başa kalır.
Orda ayıklanır kurnaz, avare,
Tilki ameliyle baş başa kalır.

Kimi methedilir, kimi yerilir,
İyi kötü neyin varsa görülür,
Peygamber'e bile sual sorulur,
Bil ki ameliyle baş başa kalır.

Bir gün ruh bedenden çıkar nafile,
Mahşer meydanına koşar kafil,
Sorguya çekilir melekler bile,
Belki ameliyle baş başa kalır.

Hesaba tabidir kuzuda, kurtta,
Binali der sınav yeri bu yurttta,
Asi olan Firavun'da, Nemrut'ta,
Gel ki ameliyle baş başa kalır.

267. BEL BAĞLAMIŞIM

Kâlû Belâ ile ikrar veren ben,
Can olmuş canana bel bağlamışım.
Mana ile kâinatı gören ben,
Ol Kerim Kur'an'a bel bağlamışım.

Resul-i Kibriya canların canı,
Nübüvvet mührü var açık nişanı,
Ol Muhammed(s.a.v.) âlemlerin sultanı,
Böyle bir sultana bel bağlamışım.

Damarım yaratıp kanım sağlayan,
Kollarımı bedenime bağlayan,
Aşk ile yüreğimi dağlayan,
Hazreti Yezdan'a bel bağlamışım.

Binali der, böyle dost hürmetine,
Gönül verdim onun muhabbetine,
Sığındım affına merhametine,
Ben Rahîm Rahman'a bel bağlamışım.

268. BENDEN ÖTE Mİ?

Ey nefsim her yerde çıktın yoluma,
Yorduğun ben miyim benden öte mi?
Güldüğün yetmez mi miskin hâlime,
Gördüğün ben miyim benden öte mi?

Seni tatmin etmez ne pul, ne para,
Yeter kendine gel kendini ara,
Hayat saatini bozuk ayara,
Kurduğun ben miyim benden öte mi?

Hileyle akılı serden gönderip,
Vesveseyle riyakârlık gösterip,
Benlik düşmanımla el ele verip,
Yerdiğin ben miyim benden öte mi?

Asi oldun kulak vermezsin söze,
Hükmettin kulağa, hükmettin göze,
El içinde ettin rezil kepaze,
Kırdığın ben miyim benden öte mi?

Sana çok mu sadık senin halefin?
Kimin hizmetinde tımbırdar tefin?
İnancım mı, bedenim mi hedefin?
Vurduğun ben miyim benden öte mi?

Binali varlığın naçiz beden mi?
Hak ile batılda dava güden mi?
Nefsim helâk olan sen misin ben mi?
Sorduğun ben miyim benden öte mi?

269. SAHİBİNİ ARARIM

Bir garip kul olduğumu bilirim,
Ah u zarın sahibini ararım.
Hikmet ile dolduğumu bilirim,
Bu esrarın sahibini ararım.

İnsan idrak etmez olursa nadan,
Gözlerimde nur yaratmış Yaradan,
Desen desen, çiçek çiçek semadan,
Yağan karın sahibini ararım.

Bir emanet koymuş bir küçük köşke,
Tefekkür edenler düşüyor aşka,
Her meyvenin tadı, hikmeti başka,
Ayva, narın sahibini ararım.

Beni Mecnun eder böylesi hâller,
Bir zerre tohumdan devasa dallar,
Daldaki yaprağı savuran yeller,
Bu rüzgârın sahibini ararım.

Bize lütfeylemiş koca dünyayı,
Boşa yaratmamış güneşi, ayı,
Üstümüze kubbe yapmış semayı,
Yıldızların sahibini ararım.

Binali gaflete dalma arkadaş,
Uyan tedbirini al yavaş yavaş,
Üstüne bir tümsek, başına bir taş,
Bu mezarın sahibini ararım.

270. SATSIN DOST BENİ

Benlikten sığındım Bari Huda'ya,
Yok etsin yokluğa katsın dost beni.
Kelp gibi boynumu taksın halkaya,
Götürsün pazarda satsın dost beni.

Benlik karışmasın hiç bir şeyime,
Ne alın terime, ne emeğime,
Benlik kurulmuşsa gönül evime,
Kaynar kazanlara atsın dost beni.

Benlik davasını bir an güdersem,
Nefsin yularına girip gidersem,
Eğer ben benlikte ısrar edersem,
El içinde rüsva etsin dost beni.

Binali arif ol insan desinler,
Benlikten uzak dur irfan desinler,
Her varlık Mevlâ'dan ihsan desinler,
Kâmiller içinde tutsun dost beni.

271. SENDE KALSIN

Telefonun cevap vermiyor neden?
Belki de ölüyorum seni görmeden,
Ruhum sana ait, kalmışım beden,
Onu da istersen yâr sende kalsın.

Yüreğimde bu heyecan var niye?
Bu garibe umut verdin yâr niye?
Dağ değilsem başımdaki kar niye?
Ben ateş almışım kar sende kalsın.

Zannetme ki her an sende değilim,
Bir damla ter gül sinende değilim,
Aşkına düşeli bende değilim,
Namus, hayâ, abir, ar sende kalsın.

Ölürsem seninle anılsın adım,
Zaten bu dünyada kalmadı tadım,
Ömrümün çoğunu sana adadım,
Zarar benim olsun, kâr sende kalsın.

Dünyanın mülkünü istedin kendin,
Tek derdin dünyaymış, benimki sendin,
Beni de tükettin, sende tükendin,
Bana lâzım değil, var sende kalsın.

Binali'yi yaraladın bıraktın,
Küllenmiş yaramda bir ateş yaktın,
Merhem bekliyordum, tuz oldun aktın,
Söyleme kimseye sar sende kalsın.

272. SEVDİĞİM

Felek mi k s bana, talih mi kara?
Koymuyor geleyim sana sevdiğim.
Gözlerin içimde açtı bir yara,
Vallahi kıyarsın cana sevdiğim.

Gece yollarında fener olayım,
Gündüz etrafında döner olayım,
Kara gözden akan pınar olayım,
Al yanak üstünde bene sevdiğim.

Akan g zyaşıma Tuna deseler,
Kerem ol yanmayı dene deseler,
Bekle vereceğiz sana deseler,
Beklerim bir ömür yine sevdiğim.

A sam gitsem Ferhatların dağından,
Mecnun'un  l nden, servi bağından,
Gönül sevdi göz gördüğü çağından,
Ateş saldın şirin cana sevdiğim.

Kim anladı **Binali**'nin hâlinden,
Dost bildiğim engel, çıkmaz yolumdan,
Dara düştüm tutmuyorsun elimden,
 nsaf yok mu sende suna sevdiğim.

273. SİL GİTSİN

Şair kardeş al defteri eline,
Mazlumlara çatanları sil gitsin.
Menfaat uğruna madde yoluna,
Vatanını satanları sil gitsin.

Bindiği ağacın keser dalını,
Eşek arısının yeme balını,
Ganimet zannedip devlet malını,
Gizli, açık yutanları sil gitsin.

Doğru yolda olanları şaşırp,
Fitne kazanında fesat pişirip,
Müslüman'ı Müslüman'a düşürüp,
Arasına katanları sil gitsin.

Hak emrini kale alıp takmayan,
Geri dönüp günahına bakmayan,
Ağzından bir kelâm hayır çıkmayan,
Baykuş gibi ötenleri sil gitsin.

Gizli gizli düşman ile görüşüp,
Aciz ve zavallı hâllere düşüp,
Geniş günde karga gibi üşüşüp,
Dar günümde itenleri sil gitsin.

Binali der bakılmaz gözyaşına,
Belâ ise bu milletin başına,
Zehir girsin tuz değmesin aşına,
Arkamızdan atanları sil gitsin.

274. SİNCAN KÖYÜ'NDE

Ben doğdum yürüdüm yirmi yaşıma,
Tutak kazasının Sincan Köyü'nde.
Neler neler geldi garip başıma,
Tutak kazasının Sincan Köyü'nde.

Yedisinde alfabeye başladım,
Harflerini mukavvaya işledim,
Kalem diye çalı ucu haşladım,
Tutak kazasının Sincan Köyü'nde.

Şöyle böyle ilkokulu bitirdim,
Ernis Okulu'na puan yetirdim,
Nasip değil imiş işi yatırdım,
Tutak kazasının Sincan Köyü'nde.

Yaşlı anam babam elime baktı,
Yoksulluk ateşi içimi yaktı,
Okuma arzumu yarı bıraktı,
Tutak kazasının Sincan Köyü'nde.

Birini anlattım bin bir hâlimin,
Bazen hizmetçisi oldum zalimin,
Yirmi yılım geçti Ağrı ilimin,
Tutak kazasının Sincan Köyü'nde.

Binali hüznle maziye daldı,
Kemale erdirdi, ömründen aldı,
Bir harabe evim üç tarlam kaldı,
Tutak kazasının Sincan Köyü'nde.

275. SIR PERDESİNİ

Yalvarsam Mevlâ'ya gönül gözümü,
Açsa da gösterse sır perdesini.
Hidayetle çok gösterse azımı,
Biraz aralasa dar perdesini.

Okyanuslar geniş, kutupta buz var,
Her zerrenin üzerinde bir giz var,
Semada güneş var, ay var, yıldız var,
Karanlık yaratmış yer perdesini.

Nuh'a ilim vermiş gemi yaptırmış,
Hazreti İdris'e libas diktirmiş,
Yusuf'a zindanda çile çektirmiş,
Musa'ya göstermiş Tur perdesini.

Balığı deryaya, suya gizlemiş,
Toprağın bağrına kaya gizlemiş,
Edepli kullara hayâ gizlemiş,
Almasın elimden ar perdesini.

Bu yalan dünyada olmazsa tasam,
Nefs-i emareye esir olmasam,
Bir yudum zemzemle yusam, yıkasam,
Kalbimden katmerli kir perdesini.

Binali'der yoksa sonum uçurum,
Buraya benzemez orda ki durum,
Bizi cemalinden etmesin mahrum,
Gösterebilir bizlere nur perdesini.

276. ŞİİR YAZARIM

Baba bende şiir yazsam olmaz mı?
Düzeni bozarım şiir yazarım.
Manasız mantıksız birkaç kelime,
Alt alta dizerim şiir yazarım.

Hortum diye gösteririm boruyu,
Kurcalarım cevabı yok soruyu,
Başa geçer hiç sayarım geriye,
Ufaktan sızarım şiir yazarım.

İşte bak o zaman görsünler beni,
Işıklı sahneye sürsünler beni,
İster sevsin, ister yersinler beni,
Şaire kızarım şiir yazarım.

Sahneye çıkınca olur toz duman,
Paralar saçarak olurum yaman,
Elime alırım pervasız ferman,
Arifi üzerim şiir yazarım.

Düşmanı olurum bana kızanın,
Âşığın, şairin hem de ozanın,
Bu şiiri adam gibi yazanın,
Başını ezerim şiir yazarım.

Binali der işte böyle bu hayat,
Girmez meclislere almaz nasihat,
Bu şairin neresinde kabahat,
Kenarda gezerim şiir yazarım.

277. SIRLARINDAN BİRİYİM

Yoktan var olmuşum, varlıkta hiçim,
Yok olacak varlarından biriyim.
Hak eden lütfetmiş bir hâl bir biçim,
Kudret ile sırlarından biriyim.

Defterler yazıldı sol ile sağa,
Şahit oldum nice tarihe, çağa,
Yaş altmışı geçti kar yağdı dağa,
Aksakallı pirlерinden biriyim.

Arif ile Ehlullah'a hayranım,
Dilerim geçmesin boşa devranım,
Kadirî, Rufaî, Nakşî, Seyran'ım,
Ben Halvetî erlerinden biriyim.

Yol çetin yol ırak gidemem hızlı,
Kaptansız yelkensiz derya denizli,
Define dağların altında gizli,
Lâl-ı gevher dürrlerinden biriyim.

Binali el sanır ben divaneyim,
Feleğin çarkında hem pervaneyim,
Zahir âleminde bir viraneyim,
Kazılacak yerlerinden biriyim.

278. TOZ DUMANA KARIŞTI

Fırlama fırladı fır döndü durdu,
Etrafımda toz dumana karıştı.
Tek elle turnayı telinden vurdu,
Zil zurnaya, söz kemana karıştı.

Ayırt edemedik canı cananı,
Tedbir alamadık geçti zamanı,
Bir damlası bulandırdı ummanı,
Mikrop gibi temiz kana karıştı.

Bir kapıdan yüz ev geçer bilinmez,
Hâl hatır sorulmaz, selâm alınmaz,
Dara düşsen hâlden bilen bulunmaz,
Derman derde, dert dermana karıştı.

Asaletsiz şehirlendi, köylendi,
Apartmanlar boylandıkça boylandı,
Asiliz kayboldu, soysuz soylandı,
Bir katırla bin kervana karıştı.

Binali der helâl haram demeden,
Herkes pay çıkardı bu hengâmeden,
Efradını etrafında cemedi,
Sürüye alaca dana karıştı.

279. SÖYLEMEM

Koy beni yersinler garibim garip,
Şikâyet babında daha söylemem.
Derdim bini geçse olsam muzdarip,
Adaletsiz padişaha söylemem.

Tımar etmem sinemdeki yarayı,
Bana derdi veren verir çareyi,
Kün diyerek halk eyledi zerreyi,
Çare onda başka şaha söylemem.

Ben o sevgiliye yakınım yakın,
Vuslat zamanımı beklerim sakın,
Onlarda bu aşka yanmışlar lâkin,
Ne Kerem'e, ne Emrah'a söylemem.

Binali gönlümde harlar gizlerim,
Civanlar gizlerim, pirlar gizlerim,
Günyüzü görmemiş sırlar gizlerim,
Dolaştığım seyrangâha söylemem.

280. YALANLAMA

Bir çekirdek buldum bahçeye ekdim,
Birkaç günde koca koca dal oldu.
Her gün kahve fincanıyla su döktüm,
Çiçekleri pembe, sarı, al oldu.

Dal budağı birbirine karıştı,
Olgunlaştı birkaç günde yetişti,
Dallarında salatalık yetişti,
Günden güne hâsılatı bol oldu,

Kök saldı toprağı tuttu derinden,
Deprem oldu sarsılmadı yerinden,
Arılar öz aldı çiçeklerinden,
Her çiçekten yetmiş kovan bal oldu.

Gün geçtikçe bahçem bezendi durdu,
Alanlar satanlar kazandı durdu,
Serviden ziyade uzandı durdu,
Gölgesinde aslan, kaplan, fil oldu.

Vinçler ile bir tezgâha koydurdum,
Sondaj ile ortasını oydurdum,
Yarısının kabuğunu soydurdum,
Ankara'dan İstanbul'a yol oldu.

Birisine dalgıçları daldırdım,
Birisini karıncaya aldırdım,
Birin suyundan baraj doldurdum,
Van gölünden daha büyük göl oldu.

Birisine çıktım ayı seyrettim,
Gökte yıldızlarla muhabbet ettim,
Son model cip ile son sürat gittim,
Bir ucuna varamadım yıl oldu.

Demirciler körük kurdu küllendi,
Bir çekirdek ile yüz at nallandı,
Serçe kondu bir yaprağı sallandı,
Japonya'da tsunami sel oldu.

Böyle yazdı **Binali**'nin kalemi,
Bizi sevenlere gitsin selâmı,
Biriyle doyurdum cümle âlemi,
Diğerleri yandı bitti kül oldu.

281. UYUYAMADIM

Dün gece gözüme uyku girmedi,
Düşte seni gördüm uyuyamadım.
Deli gönlüm bana aman vermedi,
Beşte seni gördüm uyuyamadım.

Gel gör sana ne destanlar yazıldı,
Düşündükçe kara bağrım ezildi,
Gözlerimden damla damla süzüldü,
Yaşta seni gördüm uyuyamadım.

Dalda da sen vardın, yapraklarda da,
Süzülen bulutta, esen rüzgârda,
Yerdeki çiçekte, dağdaki karda,
Kışta seni gördüm uyuyamadım.

Aya çıktım, güneş gibi göründün,
Yere indim her yanıma büründün,
Sürme oldun gözlerime süründün,
İşte seni gördüm uyuyamadım.

Anladım hayatta bir nişan eksik,
Bedenim var bedenimde can eksik,
Mimar oldum bina yaptım sen eksik,
Taşta seni gördüm uyuyamadım.

Binali'yim ömrüm geçiyor gibi,
Ellerin yaramı açıyor gibi,
Mutluluk elimden uçuyor gibi,
Kuşta seni gördüm uyuyamadım.

282. ÜSTÜNDE KALIR

Akşam sabah yıkamazsan dişini,
Artığı arası üstünde kalır.
Nihayette derde sokar başını,
Beresi yarası üstünde kalır.

İyi idrak edip ders alamazsan,
Adabında ovup ovalamazsan,
Aşağı yukarı fırçalamazsan,
Dibinin darası üstünde kalır.

Baklavaya dondurmayı koysan da,
Meyvelerin kabuğunu soysan da,
Tatlıdan, tuzludan yiyip doysan da,
Her türlü şırası üstünde kalır.

Riyakârın sözü gibi beslenir,
Ava çıkmış tazi gibi beslenir,
Çayırdağı kuzu gibi beslenir,
Mikrobun merası üstünde kalır.

Binali bu sırrın üstünü açsan,
O seni terk etmez ne kadar kaçsan,
Gece iki bardak çay bile içsen,
Yapışır karası üstünde kalır.

283. USTA

Usta kaç baharı bensiz tükettin?
Yaz ile mi geçer zamanın senin?
Biriken gamını kime anlattın?
Saz ile mi geçer zamanın senin?

Yıllar gül yüzüne perde çekti mi?
Direklerin çürükleri çıktı mı?
Yoksa otuz iki binan çöktü mü?
Toz ile mi geçer zamanın senin?

İlmi öğrendin mi arif hocadan?
Çektin mi elini gençten, kocadan?
Rahat duman çıkıyor mu bacadan?
Köz ile mi geçer zamanın senin?

Bütün emellerin oldu mu hâsıl?
Sana dokundu mu nefisle nesil?
Yakınlar uzak mı, uzaklar nasıl?
Düz ile mi geçer zamanın senin?

Bir mürşidin kapısını çaldık mı?
Âlimi dinleyip ibret aldık mı?
Oğlan vefalı mı, avrat sadık mı?
Kız ile mi geçer zamanın senin?

Eğer soracaksan benim ahvalim,
Adem'le Havva'ya benzemiş hâlim,
Büsbütün dünyadan çekildi elim,
Naz ile mi geçer zamanın senin?

Binali'yim uslanırım gittikçe,
Güneş sabah doğup akşam battıkça,
Seherde uyanıp secde ettikçe,
Haz ile mi geçer zamanın senin?

284. YELE VERDİN SEN

Yalan dünya sana güvenebilmem,
Bütün sırlarımı ele verdin sen.
Sahte gülüşüne inanabilmem,
Beni destan ettin dile verdin sen.

Ferhat'a kazdırdın dağı yol ettin,
Mecnun'u bir Leyla ile del ettin,
Şahoğlu Kerem'i yaktın kül ettin,
Savurdun külünü yele verdin sen.

Aşkınla kandırdın Firavunları,
Mükâfatın oldu cehennem nârı,
Muhabbet duyanlar gördü zararı,
Her dem hile aldın, hile verdin sen.

Sana güvenenler olmadı abat,
Evvelin muhabbet ahirin berbat,
Senin cazibene kanmak kabahat,
Sevenlere türlü belâ verdin sen.

Ey **Binali** boş kalır mı bu kefe?
Hak diyerek yürür isen hedefe,
Bir zamanda Ümeyye bin Halef'e,
Hazreti Bilal'ı köle verdin sen.

285. YÂR İLE TANIŞ

Ariflerin meclisine teşrif et,
Sohbet ile tanış, er ile tanış.
Âlimlerle muhabbete niyet et,
İffet ile tanış, ar ile tanış.

Terk et dünyadaki şöhret şanı sen,
Nefs-i emarenin baş düşmanı sen,
İlim bahçesinin bahçıvanı sen,
Şerbet ile tanış, nâr ile tanış.

Her harfıyle oku aşk kitabını,
Tadında gör aşkın ıstırabını,
Yarım koyma kemaletin kabını,
Minnet ile tanış, dar ile tanış.

Binali der yoksa sende keramet,
Sıdk ile sadık ol başın selâmet,
Külli şeyin sahibine secde et,
İzzet ile tanış, nur ile tanış.

286. HATIRLAR MISIN?²⁰⁹

Bir muhasebe yap kendi kendine,
Pakınla pisini hatırlar mısın?
Nasıl mal topladın dünya rengine,
Malın hepsini hatırlar mısın?

Cebinde toplanan üç beşi düşün,
Tok iken aç yatan kardeşi düşün,
Haram mal nar olur ateşi düşün,
Ocağın isini hatırlar mısın?

Ağlayan çocuğa beşik oldun mu?
Gözü görmeyene ışık oldu mu?
İlmin güzeline âşık oldun mu?
Kur'an'da Yasin'i hatırlar mısın?

Gel **Binali**, aşka kanan biri ol,
Yunus gibi aşka yanan biri ol,
Mecnun gibi sevdalanan biri ol,
Aşkın çilesini hatırlar mısın?

²⁰⁹ Cemal Yıldırım, *Geçmişten Günümüze Ağrılı Ozanlar*, s. 101.

287. SENSİN²¹⁰

İnsanoğlu böbürlenme boşuna,
Yaban sende, yâd sendedir, el sensin.
Müptelâsın bir gecenin düşüne,
Nadan sende, us sendedir, del sensin.

İbret senin her telinde tarama,
Deme derman yoktur benim yarama,
Seni senden başkasında arama,
İbret sende, söz sendedir, kul sensin.

İdrak et başını kaldır semaya,
Çalış emeğini verme hevaya,
Âşık olmak istiyorsan Mevlâ'ya,
Mecnun sende, aşk sendedir, çöl sensin.

Mevlâ ayak vermiş kalk yürüyorsun,
Gözlerinde sağlam bak görüyorsun,
En şerefli sensin buyuruyorsun,
Çiçek sende, öz sendedir, gül sensin.

İşitir kulağın sağı solunda,
Nasıl buldun o kuvveti kolunda,
Yanmak mı istersin Hakk'ın yolunda?
Ateş sende, köz sendedir, kül sensin.

En güzeli de sen, en fenası da,
Firavun da sen, Mustafa'sı da,
İlacın yaraya yaraması da,
Yaprak sende, kök sendedir, dal sensin.

Ey **Binali**, özenirsin sen yâda,
Kefeninden başka nen var dünyada,
Bedenin toprağa ruhun irşada,
Toprak sende, toz sendedir, öl sensin.

²¹⁰ Cemal Yıldırım, *Geçmişten Günümüze Ağrılı Ozanlar*, s. 104–105.

288. YÂRİ DÜŞLEMEK²¹¹

Emeğin de boştur, ömrün de boştur,
Dostun hayalini kuramadıkça.
Beden de sarhoştur, can da sarhoştur,
Sevgiliye gönül veremedikçe.

Ben gördüm diyenler şaşı seyreder,
İnsanoğlu dağı taşı seyreder,
Herkes bakar ama boşu seyreder,
Gönül gözü ile göremedikçe.

Herkesin harcı mı gergef işlemek,
Besmele çekerek işe başlamak,
Beyhude değil mi yâri düşlemek,
Ferhat gibi dağlar yaramadıkça.

Gafil, ömrü gaflet ile geçirir,
Gönül kuşu daldan dala uçurur,
Kemâlât vasfını elden kaçıırır,
Nefsine bir zincir vuramadıkça.

Hakikat ehlidir insanın hası,
Hayalin çeşmesi doldurmaz tası,
Eğilip kalkmanın olmaz faydası,
Îlâhîirtibat kuramadıkça.

Bir gün ecel şerbetin tadarsın,
Sen de herkes gibi gelip gidersin,
Binali, kendine yazık edersin,
Ezeli ikrarda duramadıkça.

²¹¹ *Şairler Seçkisi Şiir Antolojisi 10*, s. 116.

289. HEM DE EN GÜZEL ²¹²

Bayrak, ulus, bir de vatansız olmaz,
Hür olmak güzeldir hem de en güzel.
Hava, güneş ve su, hayatsız olmaz,
Var olmak güzeldir hem de en güzel.

İnsanda aranan akıl, ahlâk, huy,
Ne elbise kalır, ne sakal, ne tüy,
Huzur arıyorsan sen eşine uy,
Yâr olmak güzeldir, hem de en güzel.

Dost sanma dünyayı çünkü dost değil,
Gerçek dost bulursan önünde eğil,
Gençlikte ve de pirlikte sev, sevil,
Pir olmak güzeldir, hem de en güzel.

Binali, sırrı tut kimseye verme,
Özenip herkesin sırrına erme,
İyiliğe imren, kötüyü görme,
Kör olmak güzeldir hem de en güzel.

²¹² İsmet Alpaslan, *Ağrılı Şair ve Yazarlar*, s. 306.

290. SEVDA DİYORLAR²¹³

Sevdanın tarifi çetindir, zordur,
Delinin adına sevda diyorlar.
Sevdaının gözü akan pınardır,
Selinin adına sevda diyorlar.

Kerem sevdalanmış, kül bahanedir,
Mecnun divanedir, çöl bahanedir,
Bülbülün gözü kör, gül bahanedir,
Çalının adına sevda diyorlar.

Sevda bazısını hasta yatırır,
Bazısını muradına yetirir,
Arı, çiçek çiçek ömür bitirir,
Bakının adına sevda diyorlar.

Sevdaının gözü ızdırap nehri,
Şahinin pençesi, yılanın zehri,
Damadın sırtına dünyanın kahrı,
Gelinin adına sevda diyorlar.

Binali, sevdaya ne desem azdır,
Sevgilinin kârı, ettiği nazdır,
Âşığın bağrına bastığı sazdır,
Telinin adına sevda diyorlar.

²¹³ İsmet Alpaslan, *Ağrılı Şair ve Yazarlar*, s. 306.

291. DEĞİL MİDİR? (DEDİM–DEDİ)²¹⁴

Dedim ey sevdiğim bu ne güzellik?
Dedi benden beyaz kar değil midir?
Dedim asalet mi bunca özellik?
Dedi akıbeti pir değil midir?

Dedim yüzün saklıyorsun ar mıdır?
Dedi gülü seyre dalmak kâr mıdır?
Dedim sen de aşk ateşi var mıdır?
Dedi yâri yakan yâr değil midir?

Dedim zengin misin malın ne senin?
Dedi itikatta yolun ne senin?
Dedim bu libasın, şalın ne senin?
Dedi görmeyen göz kör değil midir?

Dedim can alıcı sözler senin mi?
Dedi hoş a giden sözler senin mi?
Dedim bu cîveler nazlar senin mi?
Dedi her güzelde var değil midir?

Dedim kıymeti ne senenin, ayın,
Dedi hedefine gerilmiş yayın,
Dedim ihtişamlı köşkün, sarayın,
Dedi kabir yurdu dar değil midir?

Dedim Binali'ye gönül versene,
Dedi bağda gül yitirip dersene,
Dedim güzel muradına ersene,
Dedi takdir eden biri değil midir?

²¹⁴ *Şairler Seçkisi Şiir Antolojisi 11* (Haz: Ed. Âlim, B., Serin, S., Kayaturan, Ş., Pınarbaşı, F., Kılıç, N., Umar, F., Hüseyin, A.), Sivas Yazarlar ve Şairler Derneği Kültür Yayınları, Sivas, 2019, s. 147.

292. GÖREN YOK²¹⁵

Ben o şehre selâm verdim gizlice,
Gündüzünü, gecesini gören yok.
Kimine karanlık, kimine ziya,
Kapısını, bacasını gören yok.

Selâm vermemizi Resul bildirdi,
İsa, birkaçını geri kaldırdı,
En son musallada namaz kıldırđı,
Müezzinini, hocasını gören yok.

Niceleri bu kervana katılmış,
Gözleri kapanmış üstü örtülmüş,
Emir Hak'tan gelmiş böyle yatılmış,
Nasılını, nicesini gören yok.

İnsan ibret ile bakmalı biraz,
Orda ne güneş var, ne kış, ne ayaz,
O taşın üstüne ne yazarsan yaz,
Elifini hecesini gören yok.

Orda sus pus kalmış çalım satanlar,
Dünyada mülküne haram katanlar,
Yerle yeksan olmuş hava atanlar,
Civanını, kocasını gören yok.

Hakk'ın nazarında her şey görülür,
Bir gün sur sesiyle herkes dirilir,
Sağdan soldan defterleri verilir,
Alçağını yücesini gören yok.

O yol zahmetlidir, düşölür bîtap,
Böyle haber vermiş bizlere kitap,
Mahşer meydanında görülür hesap,
Kardeşini, bacasını gören yok.

Gel Binali, gönöl verme virana,
Sünneti terk etme sarıl Kur'an'a,
Kimisi cennete, kimi nirana,
Tatlısını, acısını gören yok.

²¹⁵ *Şairler Seçkisi Şiir Antolojisi 11*, s. 144.

293. SÖZ TÜKENDİ ²¹⁶

Askere gönderdi bir tek oğlunu,
Koçum dedi, söz tükendi yutkundu.
Aceleyle değıştirdi yolunu,
Geçem dedi, söz tükendi yutkundu.

Yakas1 rengini kaybetti kirden,
Kalkmaya çalıştı olduğu yerden,
Şehit haberini verdiler birden,
İçim dedi, söz tükendi yutkundu.

Hıçkırđı, ağladı sonra yoruldu,
Çırpındı, çağladı lâkin duruldu,
İhtiyacın nedir diye soruldu,
Hiçim dedi, söz tükendi yutkundu.

Fırının önünden yavaşça geçti,
Elindeki sudan bir yudum içti,
Fırıncıya döndü elini açtı,
Açım dedi, söz tükendi yutkundu.

Lokmasına ortak oldu bir kedi,
Bir ona uzattı, bir kendi yedi,
Marketten bir kalıp sabun istedi,
Saçım dedi, söz tükendi yutkundu.

Adam dedi ne malûlsün, ne sakat,
Üstelik yüzüne attı bir tokat,
Gözünde fer yoktu, dizinde takat,
Geçim dedi, söz tükendi yutkundu.

Binali der, onu deli bildiler,
Bir gece yarısı parkta buldular,
Şüphelendi, karakola aldılar,
Suçum dedi, söz tükendi yutkundu.

²¹⁶ Şairler Seçkisi Şiir Antolojisi 11, s. 148.

EK-2: ÂŞIK BİNALİ KILIÇ'IN BEŞ HANELİ ŞİİRLERİ

1. BİR DESTANSIN ÇANAKKALE

Şahadet makamı en kutsal kurum,
Düşman saflarında derin uçurum,
Sen benim şerefim, şanım, gururum,
Şehit kanlarıyla açan gülistan,
Bir destansın Çanakkale bir destan.

Çörçil (Churchill)'de anladı Türkün gücünü,
Dünyaya yayıldı Türklerin ünü,
Yiğitleri siper etti göğsünü,
Topun güllesini aldı bir aslan,
Bir destansın Çanakkale bir destan.

Düşman kuvvetleri etmez merhamet,
Son doruğa çıkmış şiddet, azamet,
Karşıda bir avuç yaralı Mehmet,
Bunu anlatmaya yetmezdi lisan,
Bir destansın Çanakkale bir destan.

İman mucizesi kutsal kuvvetti,
Besmele çekerek hedef gözetti,
Bir mermi düşmanı perişan etti,
Deli divaneye dönmüştü düşman,
Bir destansın Çanakkale bir destan.

Süngüsüyle mağlûp etti topları,
Zırhlı gemileri ve uçakları,
Mehmedimin göğsü kale duvarı,
Bu vatan uğrunda binlerce kurban,
Bir destansın Çanakkale bir destan.

Omuz omuzaydı Türk, Kürt, bey, çoban,
Laz, Çerkez, Abaza yekvücut, yek can,
Koptu bir kıyamet, dağıldı düşman,
Hiç biri düşmana vermedi aman,
Bir destansın Çanakkale bir destan.

Binali der huzurunda eğildim,
Ver elini sana geldim şehidim,
Şehitler ölür mü aslan yiğidim?
Her biriniz gönüllerde bir sultan,
Bir destansın Çanakkale bir destan.

2. ANLAYANA SİVRİSİNEK

Yazık ki başımı taşlara vurdum,
Âşık oldum diye estim savurdum,
Senin divanında el pençe durdum,
Anlayana sivrisinek saz gelir,
Güzel sana ne söylesem az gelir.

Hasret çeke çeke ömrüm tükendi,
Çektirdi, haz aldı, hanımefendi,
Üstüme gülüyor galiba kendi,
Anlayana sivrisinek saz gelir,
Güzel sana ne söylesem az gelir.

Sezmedi sevgiyle bakışlarımı,
Sevgi seli olup akışlarımı,
Taş basıp bağrımı yakışlarımı,
Anlayana sivrisinek saz gelir,
Güzel sana ne söylesem az gelir.

Sevgilim demenin olmadı vakti,
Gözleri durmadan gözüme aktı,
Elini tutunca çekti bıraktı,
Anlayana sivrisinek saz gelir,
Güzel sana ne söylesem az gelir.

Bir tek bakışıyla bahtiyar oldum,
Dengime düşmedim çar, naçar oldum,
Binali'yim artık ihtiyar oldum,
Anlayana sivrisinek saz gelir,
Güzel sana ne söylesem az gelir.

3. ÂŞIĞIM

Kerem'in Aslı'ya olduğu gibi,
Mecnun'un Leyla'ya olduğu gibi,
Yunus'un Mevlâ'ya olduğu gibi,
Vatan göz nurumdur, nurda âşığım,
Bu cennet misali yurda âşığım.

Gözüm ne Almanya, ne de Rusya'da,
Bir tek karışımı kaptırmam ya da,
Ben huzur bulamam Orta Asya'da,
Dağımda dolaşan kurda âşığım,
Bu cennet misali yurda âşığım.

Denizine, havasına, dağına,
Ormanına, ovasına, bağına,
Doktoruna, hastasına, sağına,
Yurdumda kedere, derde âşığım,
Bu cennet misali yurda âşığım.

Her taşı kurulu bir dergâhımdır,
Her zerre toprağı namazgâhımdır.
Yurdumu her seven benim şahımdır,
Vatanperver her bir ferde âşığım,
Bu cennet misali yurda âşığım.

Nasıl bu uğurda vermem ki canım,
Bunun için benden korksun düşmanım,
Aksın öz yurdumda son damla kanım,
Canımın çıktığı yerde âşığım,
Bu cennet misali yurda âşığım.

Mezarımı vatanımda kazalar,
Taşının üstüne âşık yazalar,
Ölsem de zikreder bütün azalar,
Gururluyum bu gururda âşığım,
Bu cennet misali yurda âşığım.

Binali'yim bu milletin Hak sesi,
Yaşlı kadın çocuk herkesi,
İstemem kimseden altın kafesi,
Burada yoğruldu burda âşığım,
Bu cennet misali yurda âşığım.

4. ZELZELE

Bir anda bozuldu köşkler, saraylar,
Yönünü değişti dereler, çaylar,
Açık bir ikazdır böyle olaylar,
Birkaç saniyede kopar velvele,
Beldeleri viran eder zelzele,

Alınacakları aldırabilmez,
Bir bardak su bile doldurabilmez,
Başını yastıktan kaldırabilmez,
Birkaç saniyede kopar velvele,
Beldeleri viran eder zelzele.

Uzattığı eli çekmeden geri,
Dışardaki girebilmez içeri,
Kırk yıllık emeğin kalmaz eseri,
Birkaç saniyede kopar velvele,
Beldeleri viran eder zelzele.

Yüksekler, alçalır iner derine,
Gökdelenler batar yerin dibine,
Gaflette olanlar uyanmaz yine,
Birkaç saniyede kopar velvele,
Beldeleri viran eder zelzele.

Ne üzülen kalır, ne üzen kalır,
Ne uyuyan kalır, ne gezen kalır,
Ne debdebe kalır, ne düzen kalır,
Birkaç saniyede kopar velvele,
Beldeleri viran eder zelzele.

Binali afetler birer uyarı,
Bozuldukça insanlığın ayar,ı,
Yapılacak işler hep kalır yar,ı,
Birkaç saniyede kopar velvele,
Beldeleri viran eder zelzele.

5. ZOR OLUR YİĞİTLER ASKER OLUNCA

Yetmiş dokuz, kasım sevkıyat günüm,
Sivas soğuşuna dayansın canım,
Ne anam, ne yârim duymaz figanım,
Zor olur yiğitler asker olanda,
Gece üç beşinde nöbet alanda.

Acemi günlerim Sivas'ta geçer,
Bir günüm yaralı, üç hasta geçer,
Mektupsuz, selâmsız hep yasta geçer,
Zor olur yiğitler asker olanda.
Gece üç beşinde nöbet alanda.

Binali'yim Sivas çıktı yazıma,
Düzen vermek gerek telli sazıma,
İki yıl hasretiz dostlar yüzüne,
Zor olur yiğitler asker olanda,
Gece üç beşinde nöbet alanda.

6. GEZ DÜNYAYI GÖR KONYA'YI

Sözlerinin doğrulukta yeri var,
Çünkü orda muhabbetin seri var,
Ben bilirim yâranların yâri var,
Gez dünyayı, gör Konya'yı demişler.
Konya'da da Mevlâna'yı demişler.

Sanma ki bu sözü boşa yaymışlar,
Nasibi olanlar bunu duymuşlar,
Muhabbet açları burda doymuşlar,
Gez dünyayı, gör Konya'yı demişler.
Konya'da da Mevlâna'yı demişler.

Orda çare olmuş daha nelere,
İlim nasip olmuş divanelere,
Semazenler dönmüş pervanelere,
Gez dünyayı, gör Konya'yı demişler.
Konya'da da Mevlâna'yı demişler.

Nasip oldu bende girdim dergâha,
Elimi uzattım manevî şaha,
Binali der nasip olsa bir daha,
Gez dünyayı, gör Konya'yı demişler.
Konya'da da Mevlâna'yı demişler.

7. CANIM KURBAN OLSUN VATANDIR İŞTE

Canım kurban olsun böylesi yurda,
Vatanı sevene, vatandır burada,
Bu millet hür doğmuş gönlü huzurda,
Ona yan bakana çatandır işte,
Canım kurban olsun vatandır işte.

Dünyanın hâkimi bizdik bir zaman,
Her millet dilerdi bizlerden aman,
Hâlâ içimizde Sultan Süleyman,
Vatanı elinde tutandır işte,
Canım kurban olsun vatandır işte.

Barbaros hâkimdi cümle deryada,
Sesi duyulurdu bütün dünyada,
Gözümüz yok şimdi Orta Asya'da,
Bu kadarı bize yetendir işte,
Canım kurban olsun vatandır işte.

Ben hürriyet, ben vatanı severim,
Vatansız insana insan mı derim,
Bir gün uzak kalsam hasret çekerim,
Burnumun ucunda tütendir işte,
Canım kurban olsun vatandır işte.

Binali der bunun herkes farkında,
Namım bana yeter dünya sathında,
Ay yıldızlı, al bayrağın altında,
Kucağında şehit yatandır işte,
Canım kurban olsun vatandır işte.

8. HUZURLUYUM DEĞMEYİN

Götürmeyin beni huzurevine,
Ben evimde huzurluyum değmeyin.
Bu evi ben kurdum kimin neyine,
Ben evimde huzurluyum değmeyin,
Tabip doktor istemem yaramı ellemeyin.

Konuşurken kız sözümü kesse de,
Torunlarım ayağıma bassa da,
Gelin bazen suratını assa da,
Ben evimde huzurluyum değmeyin,
Tabip doktor istemem yaramı ellemeyin.

Dokunmayın dertlerimi yazıyım,
Niye darılıyım niye kızılıyım,
Kuru ekmek yeter bana razıyım,
Ben evimde huzurluyum değmeyin,
Tabip doktor istemem yaramı ellemeyin.

Boğazımdan geçmez karnım doyar mı?
Evlatlarım feryadımı duyar mı?
Huzurevi bende huzur koyar mı?
Ben evimde huzurluyum değmeyin,
Tabip doktor istemem yaramı ellemeyin.

Binali'yim kulak verin zarıma,
İstemem el koyun dünya varıma,
Bekçilik ederim torunlarıma,
Ben evimde huzurluyum değmeyin,
Tabip doktor istemem yaramı ellemeyin.

9. TUTAK'IM²¹⁷

Yolunuz düşerse bu yana eğer,
Bir şirin ilçe ki görmeye değer,
Hasreti içimde kor olmuş meğer,
Alışan, tutuşan, yanan Tutağım.
Sanki bir diyar—ı Kenan Tutağım.

Murat nehri bölüvermiş ikiye,
Dağları mekândır kurda, tilkiye,
Tapusu emanet Uzun Zeki'ye
Nice âşıklara canan Tutağım.
Sanki bir diyar—ı Kenan Tutağım.

Üstüne nur yağar gün batışında,
Misafirperverlik temel taşında,
Arif meclisinin köşe başında,
Sofraya şairler sunan Tutağım.
Sanki bir diyar—ı Kenan Tutağım.

Gidin selâm verin Sincan Köyü'me
Helâl olsun ne düşerse payıma,
Birde selâm verin kaşı yayıma,
Kirpiği gözüne inen Tutağım.
Sanki bir diyar—ı Kenan Tutağım.

Binali der Van Yolu'nun çıkışı,
Ne tatlıdır Esmer, Suvar yokuşu,
Buradan bakılır bir kuş bakışı,
Dünyalara değer inan Tutağım.
Sanki bir diyar—ı Kenan Tutağım.

²¹⁷ İsmet Alpaslan, *Ağrı Üzerine Şiirler*, s. 362.

10. ÖZGEÇAN

İnsan geldin içimize karıştın,
Bu âlemi anlamaya çalıştın,
Zalimlerin dünyasıyla tanıştın,
Sen bir zulme şahit oldun Özgecan,
Sen ölmedin şehit oldun Özgecan.

Sefil fare bir fidanı devirmiş,
Ateş düşmüş dallarını kavurmuş,
Canavarlar etrafını çevirmiş,
Sen bir zulme şahit oldun Özgecan,
Sen ölmedin şehit oldun Özgecan.

Bunların kalbinde zillet görünür,
Hangi yandan baksan cinnet görünür,
Senin şafağında cennet görünür,
Sen bir zulme şahit oldun Özgecan,
Sen ölmedin şehit oldun Özgecan.

İffeti korumak senin savaşın,
O yüzden belâya uğradı başın,
Dinsin acıların, dinsin gözyaşın,
Sen bir zulme şahit oldun Özgecan,
Sen ölmedin şehit oldun Özgecan.

Yürekte ağladık özde ağladık,
Duyguda ağladık sözde ağladık,
Senin ardın sıra bizde ağladık,
Sen bir zulme şahit oldun Özgecan,
Sen ölmedin şehit oldun Özgecan.

Sabır ile Hak sınamış Eyyüb'ü
Annenin babanın kutsal kaybı,
Senin değil, insanlığın ayıbı,
Sen bir zulme şahit oldun Özgecan,
Sen ölmedin şehit oldun Özgecan.

Âşık Binali der sende kızımız,
Onun için derin oldu sızımız,
Kötüler Allah'tan bulsun arzumuz,
Sen bir zulme şahit oldun Özgecan,
Sen ölmedin şehit oldun Özgecan.

11. MUZ YETİŞTİRMİŞ

Takdire şayandır benim milletim
Dede korkut gibi söz yetiştirmiş.
Cennetten bir parça bu memleketim,
Oğul yetiştirmiş, kız yetiştirmiş,
Çumra'da mükemmel muz yetiştirmiş.

Canım sana feda cennet vatanım,
Her yerde güzeldir lehçem, lisanım,
Kültürümü unutmamış insanım,
Kars'ın köylerinde kaz yetiştirmiş,
Çumra'da mükemmel muz yetiştirmiş.

Edirne'den Van'a kadar bu yerim,
Ata yadigârım, kutsal eserim,
Türkiye'min göz bebeği Kayseri'm,
Mimar Sinan gibi öz yetiştirmiş,
Çumra'da mükemmel muz yetiştirmiş.

Binali der geçer kıymetli zaman,
İyi değerlendire aman ha aman,
Kolları sıvamış gizli kahraman,
Yunus dergâhına düz yetiştirmiş,
Çumra'da mükemmel muz yetiştirmiş.

12. MİSAFİRHANE

Bizi bu âleme süren de Mevlâ,
Alan da Mevlâ'dır, veren de Mevlâ,
Mülkün hesabını soranda Mevlâ,
Dünya insanlara misafirhane,
Ne mutlu dünyadan hisse alana.

Merhameti sonsuz, kudreti sonsuz,
Hidayeti sonsuz, rahmeti sonsuz,
Azameti sonsuz, izzeti sonsuz,
Dünya insanlara misafirhane,
Ne mutlu dünyadan hisse alana.

Ağaç da onundur, dal da onundur,
Diken de onundur, gül de onundur,
Arı da onundur, bal da onundur,
Dünya insanlara misafirhane,
Ne mutlu dünyadan hisse alana.

Kullara mülk değil ne dağ, ne dere,
İbretle bakmalı hep kabirlere,
Yazık benim deyip sevinenlere,
Dünya insanlara misafirhane,
Ne mutlu dünyadan hisse alana.

Kalmaz bu dünyada ne şah, ne geda,
Bir gün gelen bir gün eder elveda,
Mal da sizin olsun, yalan dünyada,
Dünya insanlara misafirhane,
Ne mutlu dünyadan hisse alana.

13. AY YILDIZDAN BAŞKA BAYRAĞIMIZ YOK

Uyan vatandaşım düşme tuzağa,
Herkes kavuşamaz böyle bir çağa,
Ehemmiyet verme sol ile sağa,
Bizim uzaklarda durağımız yok,
Ay yıldızdan başka bayrağımız yok.

Milletine çatan bizden değildir,
Bize nifak katan bizden değildir,
Vatanını satan bizden değildir,
Münafiğa akan kaynağımız yok,
Ay yıldızdan başka bayrağımız yok.

İnsanız insanı insan biliriz,
Adil yöneteni başkan biliriz,
Biz canı vatana kurban biliriz,
Tek vücut tek yumruk, kırağımız yok,
Ay yıldızdan başka bayrağımız yok.

Bizim korkumuz yok pašadan, şahtan,
Hak yemeyiz kaçınırız gûnahtan,
Bize çatan belâ bulur Allah'tan,
Yaban köpeğine çanağımız yok,
Ay yıldızdan başka bayrağımız yok.

Oyunlar pusular bunca çetrefil,
Gaflete dalsa da binlerce sefil,
Âşık Binali'yi sanmayın gafil,
Korkakça yazılmış yaprağımız yok,
Ay yıldızdan başka bayrağımız yok.

14. ANÎ BİR TARİHTİR KENDİ BAŞINA

Mekân olmuş büyük hanedanlara,
Kamsarakan, Margratuni, hanlara,
Selçuklu Sultanı Alparslan'lara,
Dikkat edin toprağına taşına,
Anî bir tarihtir kendi başına.

Bir zamanlar Şeddadîler kaldılar,
Bir zaman Moğollar hâkim oldular,
Her biri özendi mamur kıldılar,
Çok eskidir bakılırsa yaşına,
Ani bir tarihtir kendi başına.

Binali der uzun yıllardan beri,
Keçeli, Havarî daha neleri,
Surp, Gregor, Çoban kiliseleri,
Bilim adamları düşmüş peşine,
Anî bir tarihtir kendi başına.

15. SİLDİN Mİ BENİ?

Ne çabuk unuttun ey vefasız yâr,
Hani çok sevmiştik bildin mi beni?
Birde bizim bize ikrarımız var,
Kesin söz vermiştik bildin mi beni?
Gönül defterinden sildin mi beni?

Ben ne desem bu vefasız güzele,
Gönül sarayında koptu zelzele,
Hani bir düğünde, barda el ele,
Oynamış, gülmüştük bildin mi beni?
Gönül defterinden sildin mi beni?

Ondan beri görmedin mi düşünde?
Yavru ceylân kimler vardı peşinde?
Sizin bahçedeki çeşme başında,
Bir karar almıştık bildin mi beni?
Gönül defterinde sildin mi beni?

Ne çabuk unuttun geçen günleri?
Geçen gün bir daha döner mi geri?
Küçük kardeşinle bayram şekeri,
Vermiştik, salmıştık bildin mi beni?
Gönül defterinden sildin mi beni?

Evinizin önü bahçe, bağlardı,
Bahar zamanıydı güzel çağlardı,
Yanımda bir de bir arkadaş vardı,
Size saz çalmıştık bildin mi beni?
Gönül defterinden sildin mi beni?

Binali'yim tükenmedi efkârım,
Kime sevdalansam bıraktı yarım,
Şimdi saçları ak bir ihtiyarım,
Sevgiyle barıştık bildin mi beni?
Gönül defterinden sildin mi beni?

EK-3: ÂŞIK BİNALİ KILIÇ'IN ALTI HANELİ ŞİİRLERİ

1. VERGİ SU

Adam değil vergisini vermeyen,
Yetimin hakkını çalan gibidir.
Bakar kördür kul hakkını görmeyen,
Mazlumun malını talan gibidir
Vergi yoldur, vergi köprü, vergi su,
İnsanın üstünde haktır doğrusu.

Ebedi değildir kul saltanatı,
Verilirse kırka bedel bir katı,
Canın sadakası, malın zekâtı,
Vergi kaçırana yılan gibidir.
Vergi yoldur, vergi köprü, vergi su,
İnsanın üstünde haktır doğrusu.

Dosdoğru verene şereftir şandır,
Mana ile İbrahim'de kurbandır,
Kaçıran hırsızdır, veren insandır,
Binali hakkını bilen gibidir,
Vergi yoldur, vergi köprü, vergi su,
İnsanın üstünde haktır doğrusu.

2. AFRİN DESTANI

Bir nifak tohumu Orta Doğu'da
Serpilmiş büyümüş çınara dönmüş.
Diken gibi sarmış solu sağıda
Bir çıban misali kanara dönmüş,
Birileri salmış birilerini.
Ya Rabbi sen koru Türk askerini.

Firar etmiş bu diyarın huzuru,
Yuvalanmış münafığı, munzuru,
Bir iblise dönmüş Esad hınzırı,
Ülkenin her yeri mezara dönmüş,
Halk terk etmiş yuvasını yerini,
Ya Rabbi sen koru Türk askerini.

PKK, PYD, KCK girmiş,
Memleketi harabeye çevirmiş,
Rusya mesaj vermiş, ABD vurmuş,
Savaş sergilenen kulvara dönmüş,
Talan etmiş türlü mücevherini,
Ya Rabbi sen koru Türk askerini.

Başkomutan bakmış huzur bozanlar,
Kafasına göre sınır çizenler,
Boş hayaller kurmuş içip sızanlar,
Çobandan bihaber davara dönmüş,
Oraya sevk etmiş Mehmetlerini,
Ya Rabbi sen koru Türk askerini.

Tarih yirmi ocak gün gelip çatmış,
Başkomutan harekâtı başlatmış,
Dost olana zeytin dalı uzatmış,
Kabul etmeyenler kenara dönmüş,
Huzur için yola koymuş serini,
Ya Rabbi sen koru Türk askerini.

Gülbaba Köyü'nden başlamış sefer,
Besmeleyle yola çıkmış her nefer,
Yol alınmış ÖSO ile beraber,
Hedefler vurulmuş duvara dönmüş,
Birir birer yıkmış tünellerini,
Ya Rabbi sen koru Türk askerini.

Yıkılmaz kaleler tek tek yıkılmış,
Birkaç günde Burseya'ya çıkılmış,
Birliğimiz inlerine sokulmuş,
Terörist kanları pınara dönmüş,
Kahramanlar dürmüş defterlerini,

Ya Rabbi sen kuru Türk askerini.

ABD bakmış ki pabuç pahalı,
Yine de elinde maşa olmalı,
Oyunları bozmuş bu Zeytin Dalı,
Silahlar yüklenmiş Himar'a dönmüş,
Sergilemiş bütün hilelerini,
Ya Rabbi sen kuru Türk askerini.

Osmanlı'da asla dönmek esasmış,
Van münit diyerek bir nara basmış,
Kendi göbeğini kendisi kesmiş,
Uyanmış silkinmiş ağıyara dönmüş,
Karadan yüzdürmüş gemilerini,
Ya Rabbi sen kuru Türk askerini.

Düşman yine hileleri işletmiş,
Ekonomi savaşını başlatmış,
Lâkin kendi kalesini taşlatmış,
Bizdeki hainler dolara dönmüş,
Bu dar günde herkes almış yerini,
Ya Rabbi sen kuru Türk askerini.

Binali der ne tabular yıkmışız,
Birlik olup işimize bakmışız,
Hedef Kızılelma deyip çıkmışız,
Yolunu ayıran zarara dönmüş,
Hak bilir kulunu emellerini,
Ya Rabbi sen kuru Türk askerini.

EK-4: ÂŞIK BİNALİ KILIÇ'IN NAZİRE ŞİİRLERİ

1. ANALAR GÖRDÜM

Bahsettiğin yiğitlerin yurdudur,
Ben orda ne yiğit analar gördüm.
Bir yoksulun derdi kendi derdidir,
Yüreği yaralı sunalar gördüm.

Müzeler tarihin abideleri,
Sır saklamış perdelemiş neleri,
Dağ mahallesinin tam tepeleri,
Eğilmiş yıkılmış binalar gördüm.

Erzurum'u sevmeyenler delidir,
Kıymeti her zaman bilinmelidir,
Güzeli dünyanın en güzelidir,
Ellerinde kızıl kınalar gördüm.

İstiklâlin kahramanı şanında,
Kahraman fişkırır her bir yanında,
Vatan hastalığı bütün kanında,
Mareşal forsunda nineler gördüm.

Binali'yim uzak değil Ağrı'ma,
Göğüs germiş tipi, boran, karıma,
Dost bilerek basıyorum bağıma,
Hakikate açık sineler gördüm.

2. BİR YUDUM SEVGİ

Irmaklara şarıl şarıl ses veren,
Dereyi donduran bir yudum sevgi.
Karıncaya, kuşa bir nefes veren,
Adını andıran bir yudum sevgi.

İnce bir kabukla meyveyi saran,
Gün doğdurup karanlıktan kurtaran,
Bulutları gökyüzüne çıkaran,
Yağmuru indiren bir yudum sevgi.

Aldanma kavağın uzun boyuna,
Kim aldırılmış sevgilinin huyuna,
Bade zannederek zehir suyuna,
Lokmayı bandıran bir yudum sevgi.

Binali'yim içtim aşkın zehrini,
Ödedim dünyanın köhne mührini,
Kolaydır sandığım dünya kahrını,
Sırtıma bindiren bir yudum sevgi.

3. BİR GÖNÜL MUHASEBESİ

O küllerden bir kıvılcım var olur,
Yine yürekleri hara düşürür,
İnsan her gün biraz ihtiyar olur,
Bir gönül var ihtiyara düşürür.

Düşerse gönlüne aşk-ı Huda'nın,
Yüz yaşında bile civan görünür.
O ilâhî muhabbeti tadanın.
Gözüne ilâhî divan görünür.

İnsan bir gün toplar amel çeyizin,
Elindeki vara göre sevinir.
Ameli iyiye verilir izin,
Edindiği kâra göre sevinir.

Almış görevini ölüm meleği,
Bazı erkek, bazı bayan götürür.
Yaşlıya has değil ölüm gerçeği,
Bazen pir yerine civan götürür.

Kimse güvenmesin fani dünyaya,
Binali der kabristana bakmalı.
Bir gün cansız yatırırlar ortaya,
Dünya biter öte yana bakmalı.

4. ARKADAŞ OLDU

Türbe oldu ayak bastığın yerler,
İzlerin benimle arkadaş oldu.
Dillerin benimle sohbet ederler,
Sözlerin benimle arkadaş oldu.

Her gün gergef gergef ördüğüm sensin,
Çözülmez bir sevda kördüğüm sensin,
Baktığım her yerde gördüğüm sensin,
Gözlerin benimle arkadaş oldu.

Binali dert sende, ilacı kimde?
Vuran da sen oldun, saran hekim de,
Sır diye sakladım en derinimde,
Gizlerin benimle arkadaş oldu.

5. ALTI AY SENSİZLİK ÖLDÜRÜR BENİ

Sensiz bir kaç günde hasta olurum,
Altı ay sensizlik öldürür beni.
Hasretinle soluk deste olurum,
Altı ay sensizlik öldürür beni.

Hep kapıya pencereye çıkarım,
Akşam sabah yollarına bakarım,
Deli olur etrafımı yıkarım,
Altı ay sensizlik öldürür beni.

Senden başkasını bilmez dillerim,
Seni çalar, seni söyler tellerim,
Çöllerde Mecnun'a döner hâllerim,
Altı ay sensizlik öldürür beni.

Âşığın en çetin sorusu demek,
Kalır bir kemik bir derisi demek,
Altı ay bir ömrün yarısı demek,
Altı ay sensizlik öldürür beni.

Bana zor gelmezdi dağları delmek,
Mümkünü olsaydı yanına gelmek,
Altı ay hasretin eşittir ölmek,
Altı ay sensizlik öldürür beni.

Binali hasretin içimde sızı,
Yürek yarasının silinmez izi,
Ne yazık ki kader ayırdı bizi,
Altı ay sensizlik öldürür beni.

6. BURDA DA BAYRAMIN TADI KALMADI

Size söylüyorum gurbettekiler,
Burda da bayramın tadı kalmadı,
Aslanın yerine geçti tilkiler,
Burda da bayramın tadı kalmadı.

Varlıklılar yoksulları soydular,
Dost diyerek altımızı oydular,
Bayramın adını şeker koydular,
Burda da bayramın tadı kalmadı.

Asıllar tükendi üstümüz astar,
Bin beş yüzü olan on beş bin ister,
Menfaatsiz selâm vermiyor dostlar,
Burda da bayramın tadı kalmadı.

Binali sıladan gurbete selâm,
Daha söylenecek kaldı kaç kelâm,
Size söylüyorum dostlar vesselâm,
Burda da bayramın tadı kalmadı.

7. ÜSTAT BERİ GEL

Ölçmüşte koymuşsun gediğe taşı,
Mimar Sinan gibi temel atmışsın,
Şairlere ilân etmiş savaşı,
Az yazmışsın ama çok anlatmışsın.

Ölçüsü tutmayan çırağa bakın,
Meydana kılıcsız girmeyin sakın,
Ayarına baktım Yunus'a yakın,
Bala kaymak katmışsında katmışsın.

Sel bendi devirmiş hâlâ coş değil,
Böyle bir tufana demem hoş değil,
Darası var terazisi boş değil,
Batman batman mücevheri tartmışsın,

Bizleri şairden saymamış ama,
Cevher pazarından doymamış ama,
Dünyayı dar etmiş kovmamış ama,
Açık açık dememiş ki batmışsın.

Hele birde basmış bağrına sazi,
Göğsünde inlemiş akif avazı,
Bu kadar nimete olmuşta razı,
Sanki bade rüyasına yatmışsın.

Düzen çekmiş **Binali**'yi yoklamış,
Tabiatın sırlarını toplamış,
Arı gibi her çiçekten koklamış,
Kovan yapmış bal özünü tatmışsın.

8. BU BAHAR OLMAZSA GELECEK BAHAR

Açmaya gel tuz bastığın yaramı,
Bu bahar olmazsa gelecek bahar.
Gelir diye bekliyorum sıramı,
Bu bahar olmazsa gelecek bahar.

Hasretin içimde olmuşum naçar,
Sanki yavru ceylân avcıdan kaçar,
Yaramın üstünde belki gül açar,
Bu bahar olmazsa gelecek bahar.

Sır perdesi sıraladın sevgime,
Sen yoksan sırrımı açayım kime?
Saçımdan bir deste gül der kabrime,
Bu bahar olmazsa gelecek bahar.

Beni sorma yaş kalmadı gözümde,
Takatım yok ayağımda, dizimde,
Yüz yıl geçse sözümdeyim sözümde,
Bu bahar olmazsa gelecek bahar.

Binali der hayal kurduk beraber,
Bizi terk etmedi ayrılık keder,
Belki leyleklerden alırım haber,
Bu bahar olmazsa gelecek bahar.

9. HABERİMİZ YOK

Nerde o şairlik, nerde o ilim,
Şiirin 'ş'sinden haberimiz yok.
Emrah' ta sevdadır Yunus' ta bilim,
Aşkın ilkesinden haberimiz yok.

Akıf'te istiklâl, Veysel'de âlem,
Ferhat' ta mimardır, Şenlik'te kelâm,
Yusuf' ta Züleyha, Yakup' ta kalem,
Bir tek hecesinden haberimiz yok.

Şiir diye yutturmuşuz yalanı,
Hece hırsızından cümle çalanı,
Asırlardır görmemişiz talanı,
Aşk bilmesinden haberimiz yok.

Şair olduk sanıp boyun bükmüşüz,
Meğer biz ne kadar çile çekmişiz,
Az kalsın zirveye erecekmişiz,
Meyil deresinden haberimiz yok.

Binali üst üste yazmış kaç satır,
Kimisi yürekten, kimisi hatır,
Günahlarımızı taşımaz katır,
Daha zerresinden haberimiz yok.

10. YÜREĞİM YANAR

Kapandı gözlerim maziye daldı,
Şu yalan dünyada neyimiz kaldı,
Haberim olmadan kalbimi çaldı,
Adî hırsızlığa yüreğim yanar.

Küçük bir sevgiyi başıma kakıp,
Demir pençesini kalbime takıp,
Bîçare gönlümü viran bırakıp,
Gülen arsızlığa yüreğim yanar.

Seneler tüketti sustukça sustum,
Sabır mı bıraktın yeter kan kustum,
Kazılsa mezarım, örtülse üstüm,
Yalan mızımlığa yüreğim yanar.

11. BENİ UNUTMA

Bırak kuşlar unutsunlar ötmeyi,
Bulutlar ağlasın beni unutma,
Gün doğmasın, ay unutsun batmayı,
Dereler çağlasın beni unutma.

Kimse değil bu âlemin sahibi,
Âşık ol Mecnun'un olduğu gibi,
Dünya'da bulunmaz gönül tabibi,
Yaramı bağlasın beni unutma.

Unutursan tadı kalmaz hayatın.
Ne malın, ne mülkün, ne saltanatın,
Hasret yüreğime gözyaşı katın,
Ah u zar dağlasın beni unutma.

Binali'yim gel el ele verelim,
Verelim de bir menzile erelim,
Gönülden gönüle bir yol kuralım,
Vuslatı sağlasın beni unutma.

12. KANIM DONUYOR

Nasıl görmez dünya bunca çirkefi?
Sergiler serdikçe kanım donuyor.
Birde yarakçılar çaldıkça tefi,
Tavizler verdikçe kanım donuyor.

Plânlı düzenli kurulmuş site,
Al bunun birini birine çite,
İslâm bildiklerim itoğluite,
Selâm gönderdikçe kanım donuyor.

Akan kanlar petrol olur yakında,
İslâm'ın kılıcı paslandı kında,
Yapılan vahşeti görsel yayında,
Halka gösterdikçe kanım donuyor.

13. ALEYKÜMSELÂM

Selâmın baş ile göz üstünedir,
Ve aleykümselâm Ahmedî kardeş,
Arifin temeli söz üstünedir,
Ve aleykümselâm Ahmedî kardeş,

Çile âşıkların alın yazısı,
Ne yazık ki sabretmiyor bazısı,
Çilekeşin vasfı gurbet kuzusu,
Ve aleykümselâm Ahmedî kardeş,

Arıyorum Allah (c.c.) için alanı,
Kovanıma doldurmadım yalanı,
Muhabbetle sevdim Hakk'ı bileni,
Ve aleykümselâm Ahmedî kardeş.

Binali'yim yalan dünya neyime,
Bağlanıp kalmadım hiçbir şeyime,
Seveni sesledim gönül evime,
Ve aleykümselâm Ahmedî kardeş.

14. BU DA HAYIRSIZ

Benden varlısını görünce caydı,
Sevmeye değmezmiş bu da hayırsız.
Keşke beni gerçek seven olaydı,
Sevmeye değmezmiş bu da hayırsız.

Neler çektim onu bulana kadar,
Kahroldum kalbini çalana kadar,
Kölesi olurdum ölene kadar,
Sevmeye değmezmiş bu da hayırsız.

Çevirdi yüzünü varıma baktı,
Oturdu hesaba kârıma baktı,
Aslana benzetti derime baktı,
Sevmeye değmezmiş bu da hayırsız.

Hatıralar silinmedi dün gibi,
Bir göründü bir kayboldu cin gibi,
Art niyeti belli oldu gün gibi,
Sevmeye değmezmiş bu da hayırsız.

Binali'yim boşa gitti emekler,
Zamane güzeli derde dert ekler,
Seven sevdiğini kırk yılda bekler,
Sevmeye değmezmiş bu da hayırsız.

15. DEDE EEEE

Mademki dedesin dede gibi dur,
Yirmisinde göründüğün ne hikmet?
Yanında bir baston, gözlük bulundur,
Tek gömleğe sarındığın ne hikmet?

Ben mi yaşlı gördüm dünkü uşağı?
Çınar görünmesin buğday başağı,
Tay gibi koşarken iniş aşağı,
Rampalarda erindiğin ne hikmet?

Ben mi yanlış gördüm gerçek mi bele?
Yanlış düşenin dedesi öle,
Beyaz saçlarına şampuan, jöle,
Akşam sabah süründüğün ne hikmet?

Duydum ki seversin bulgur, erişte,
Tadın bozulmasın Derviş Enişte,
İnkâra gerek yok dedesin işte,
Ya gençliğe yerindiğin ne hikmet?

16. BİZE GÜL YETİŞTİR GÜNEYDOĞU'DA

Sen bir kahramansın görevin kutsal,
Bize gül yetiştir Güneydoğu'da.
Göreve gönül ver biraz daha kal,
Taze dal yetiştir Güneydoğu'da.

Haydi, öğretmenim yak ışıkları,
Sevgiyle kucakla hep çocukları,
Kara beyinlerden karanlıkları,
Bize sil yetiştir Güneydoğu'da

Besmele çekerek hızını topla,
Ülkemin oğlunu kızını topla,
Bin bir çiçek dolaş özünü topla,
Bize bal yetiştir Güneydoğu'da.

Hür olsun ülkem oğluyla, kızı,
Artık yüreklerde dinsin bu sızı,
Gökyüzünden kopar ayla yıldızı,
Bize al yetiştir Güneydoğu'da.

Merhem bul ki çare olsun yarama,
İlimdedir başka yerde arama,
Her köşe de vatansever var amma,
Bize bol yetiştir Güneydoğu'da.

Ayşo, Zeyno, Memo, Ali yetiştir,
Merhametle uzat eli yetiştir,
Öğretmen yetiştir, vali yetiştir,
Bize bul yetiştir Güneydoğu'da.

Binali kimsenin bize yok hayrı,
İş başa düşmüştür gayret et gayrı,
Orası vatandan değil ki ayrı,
Bize bil, yetiştir Güneydoğu'da.

17. ARKADAŞ BENİM

O umutlar o hayaller boş değil,
Neyimi alacak bu savaş benim?
Kendini bırakmak fazla hoş değil,
Al kabul edersen arkadaş benim.

Niye beni üzdün reisim Ahmet?
Geleceğe ışık, geçmişe rahmet,
Kardeşten kardeşe olur mu zahmet?
Basarsan bağrına kara taş benim.

Sanki çok mu güldü bu garip dostun?
Anlamadım niye kadere küstün?
Binali'yim Hakk'a serili postun,
Üstünde secdeye giden baş benim.

18. OLURDU GÜLÜM

Ben de eller gibi murada erip,
Gülseydim ne güzel olurdu gülüm.
Ömür boyu sana selâm gönderip,
Alsaydım ne güzel olurdu gülüm.

Hasreti özleme kat demeseydin,
Beni yüreğinden at demeseydin,
Gece yarısında git demeseydin,
Kalsaydım ne güzel olurdu gülüm.

Ben kapında köle, hep şahımdın sen,
Ben bir garip derviş, dergâhımdın sen,
Kaybolmuş değerli metaimdın sen,
Bulsaydım ne güzel olurdu gülüm.

19. İNŞALLAH

Herkes kendisini düzeltse biraz,
Zalimler vahşetten bıkar inşallah.
Ağarır ufuklar olur bembeyaz
Kafamdan endişe çıkar inşallah.

Bir gün temizlenir kör ile sağır,
Yeter ki toparlan Mevlâ'yı çağır.
Adalet, zulümden gelirse ağır,
Küfrün boğazını sıkar inşallah.

Mazlumu çatıdan almalı eve,
Kalbi katıllara vurup kırk deve,
Katili, vahşiyi hem seve seve,
Kara mahzenlere tıkar inşallah.

Zalim tutsak olur, mazlum ise hür,
Elem sona erer, ziya görünür.
Şehitler ölmedi ederse zuhur,
Cehaleti kökten yıkar inşallah.

Bush'umu sorarsın, insan mı acep?
Kan emici vampir, arar hep sebep,
Yığide yazıktır, kendi gibi kelp,
Tutar kuyruğunu çeker inşallah.

Biz bilmedik kıymetini âlimin
Gitti hizmetçisi oldu zalimin,
Kaynağını biz tutarsak ilimin,
Zulüm uzun sürmez çöker inşallah.

Ümmet-i Muhammed uyansa eğer,
Bir ümmet yetmiş bin küffara değer,
Zulüm adalete boynunu eğer,
Adalet dişini çeker inşallah.

Binali'yim minnet etmem ellere,
Birlikle varılır en güzel yere,
Toni, Coni tövbe eder çöllere,
Soyunu kurutur döker inşallah.

20. GÖNLÜM SİZE DOĞRU KAYAR EVLADIM

Ankara'nın tapusunu verseler,
Gönlüm size doğru kayar evladım.
Sevgi ağır basar bana sorsalar,
Sevginizle gözüm doyar evladım.

Sizin hasretiniz bizleri yakar,
Gizlesek de gözümüzden yaş akar,
Çakal yavrusuna şefkatle bakar,
Sanma yavrusuna kıyar evladım.

Fırsatını bulsak koşar geliriz,
Murat Nehri gibi coşar geliriz,
Ferhat gibi dağlar aşar geliriz,
Anan haftaları sayar evladım.

Sofranda boş bekler bir iki kaşık,
Bir iki yıl daha bekler yaklaşık,
Gurbetin çırası vermiyor ışık,
Ayrılık gözümü oyar evladım.

Binali'yim yolunuzu gözlerim,
Bir an bile ayrı kalsam özlerim,
Yaş elliye geçti, titrer dizlerim,
Ömür merdivenin dayar evladım.

21.ESER KALMADI

Vatanıma neler oldu gör hele,
Ardahan'da Muş'ta eser kalmadı.
Ağrı Dağı baştanbaşa kar hele,
Erzurum Dadaş'ta eser kalmadı.

Nedense hep gönül eskiye dalar,
Şimdi hâlimize güler kargalar,
O kutsal duygular, eski sevdalar,
Şimdiki bakışta eser kalmadı.

Şimdi gençler arar tenhayı, koyu,
Hangi eller değiştirdi bu soyu?
Sevdalar sürerdi yüz yıllar boyu,
Şimdi bir karışta eser kalmadı.

Bu asil soy bozulmazdı temelli,
Soysuzluk tohumu ekildi belli,
Bugün bir hilekâr, yarın yüz elli,
Barışta, savaşta eser kalmadı.

Top atıldı temeline güvenin,
Aslan buzağısı oldu düvenin,
İtibarı arttı Hakk'a sövenin,
Ne ayak, ne başta eser kalmadı.

Her şey yalan oldu gerçekten uzak,
Sevdaların adı hileyle tuzak,
Binali der şimdi kime ne yazak,
Hayallerde, düşte eser kalmadı.

22. GÖRDÜĞÜM

Bir güzel akmış ki gönül çeşmesi,
Değmediği dal kalmamış gördüğüm.
Bilmem hekimlik mi derdi açması?
Bu hastada hâl kalmamış gördüğüm.

İflâhı sökülmüş olmuş şehirli,
Suya hasret kalmış eski nehirli,
Örfünden ayrılmış dertli, kahrılı,
Sofrasında bal kalmamış gördüğüm.

Kara kara bulut çökmüş üstüne,
Güveni kalmamış sahte dostuna,
İnce bir bez sarmalamış postuna,
Sanki başka yol kalmamış gördüğüm.

Derdini açmaya yâran bulunmaz,
Altı ay aç kalsa soran bulunmaz,
Ölse yarasını saran bulunmaz,
Anlatacak dil kalmamış gördüğüm.

Toroslardan inmiş olmuş medenî,
Bir acayıp bakmış gelip gideni,
Salyalanmış yarı çıplak bedeni,
Koklanacak gül kalmamış gördüğüm.

Binali der daha önce adanmış,
Eskiden hanesi bir toprak dammış,
Yüreği kaybolmuş, lükse dadanmış,
Radyosunda pil kalmamış gördüğüm.

23. GÜLLER UTANIR

Gözlerimden akan yaşın yanında,
Bulutlar utanır, seller utanır.
Bağrıma bastığım taşın yanında,
Bülbüller utanır, güller utanır.

Derdimi dinlerse sallanır kaya,
Güneş, ışığını vermez dünyaya,
Gülerek arkamdan el sallamaya,
Yapraklar utanır, dallar utanır.

Başımı eğersem hüznle eğer,
Yıldızlar eğilir yerlere değer,
Peteklere küser arılar meğer,
Çiçekler utanır, ballar utanır.

Binali bu sevda gitmeyi bilmez,
Gönül divanedir yatmayı bilmez,
Âşık taze neyi tutmayı bilmez,
Parmaklar utanır, eller utanır.

24. NOEL BABASI

Asırlardır uyuşturmuş, uyutmuş,
İşte Noel bu gafilin babası.
Babasının mezarını unutmuş,
İşte Noel bu sefilin babası.

Pamuk tıkmış kulağına, kaşına,
Asırlardır böyle gelmiş işine,
Babası kayıplar düşmüş peşine,
İşte Noel bu tıfılın babası.

Yeşil çama kıymış, gafile satmış,
Hakikat yerine masal anlatmış,
Torununa baba diye tanıtmış,
İşte Noel bu kefilin babası.

Binali'de bu masala darılmış,
Buz dağında geyikleri yorulmuş,
Canı çıkmış, boynuzları kırılmış,
Ebrehe emrinde filin babası.

25. NELER GÖTÜRMÜŞ

Rüzgâr gibi girmiş harman yerine,
Yıllar senin kaşlarını götürmüş.
Tesir etmiş kemiğine derine,
Ağızındaki dişlerini götürmüş.

Kaslarda gevşeme, deri tükenmiş,
Yarısı değil de, yarı tükenmiş,
Keskin gözlerinin feri tükenmiş,
Kıvrım kıvrım saçlarını götürmüş.

Deftere sığmazdı sevdalarımız,
Mutlu mesut yaşamaktı kârımız,
Tarihe karıştı hülyalarımız,
Hayal ile düşlerini götürmüş.

Binali yaşadık yine de bizce,
Doğrudan sapmadık kaldık temizce,
Yüreğimiz ağlasa da sessizce,
Gözlerdeki yaşlarını götürmüş.

26. KILDIRAMADIM

Senelerim geldi geçti habersiz,
Başımı gafletten kaldıramadım.
Sermayem tükendi, gereksiz, yersiz,
Boş gönül kabımı dolduramadım.

Aralandım gönül dergâhlarımdan,
Bir fayda görmedim sabahlarımdan,
Üst üste yığılan günahlarımdan,
Bir kaçını bile sildiremedim.

Bilirim ezelde üç damla suydum,
Yüreğimi değil nefsimi duydum,
Hantal bedenimle nefsimi uydum,
Beş vakit namazı kaldıramadım.

Binali dünyaya aldansan eğer,
Dünya sana vermez bir zerre değer,
En büyük düşmanım nefsimmiş meğer,
Kılıçla, mızrakla öldüremedim.

27. DİYORLAR

Ne abuk tükendi Hatice, Fatma,
Torunlara Helen, Ceren diyorlar.
Kimden miras kaldı kültürü satma?
Melisa, Kerelayn, Keran diyorlar,

Astoria başına yıkılsa haktır,
Historya yazanda ondan alçaktır,
Middleist yazdıran kendine baktır,
Her iki dünyanda viran diyorlar.

Ne anlam taşıyor Citys Spradon,
Doğru mu anladım yanlış mı? Pardon!
Mc donalds, mec colins Coni ile Con,
Ey Türk, kendine gel bir an diyorlar.

Binali der eller neyin derdinde,
Uzaylarda üsler oldu gördün da,
Fatih mi tükendi Fatih yurdunda?
Ahmet'e Mehmet'e Baran diyorlar.

EK-5: ÂŞIK BİNALİ KILIÇ'IN ATIŞMA ŞİİRLERİ

1. ÂŞIK BİNALİ KILIÇ, AYTAÇ SIRRANI ATIŞMASI “SEVDA ÜZERİNE”

Âşık Sırrani

Sevda üzerine sohbet edelim,
Yanan yüreğimin közüdür sevda.
Tabip olup çaresine gidelim,
Derin bir yaradır, sızıdır sevda.

Âşık Binali

Yıllar yılı gidiyorum ardından,
Alnıma yazılan yazıdır sevda.
Civan ömrüm boşa gitti derdinden,
Cümle benliğimin özüdür sevda.

Âşık Sırrani

Sevda gözyaşıyla coşarmış çaylar,
Yıldan uzun olmuş haftalar, aylar,
Sevda diyarında yorulmuş taylar,
Deli yüreklerin gizidir sevda.

Âşık Sırrani

Onun olmadığı neresi vardır?
Şu benim gönlümde yarası vardır,
Birde o zalimin karası vardır,
Balığın sudaki izidir sevda.

Âşık Sırrani

Sevda bir denizdir, sevda bir dağdır,
Sevda ölenler şehittir, sağdır,
Sevda bir meyvedir, sevda bir bağıdır,
Görmeyi bilen gözüdür sevda.

Âşık Binali

Onda ulvîleşir sevgi yâr adı,
Mecnun Leyla'sını onda aradı,
Onsuz yaşamının olur mu tadı?
Hayatın biberi, tuzudur sevda.

Âşık Sırrani

Sevda bir huzurdur, sevda bir çile,
Sevda bir hakandır, sevda bir köle,
Sevda bir uçurum, sevda bir kale,
Gönülden gönüle razıdır sevda.

Âşık Binali

Kiminin yolunu çöle çevirmiş,
Kimisini hâlden hâle çevirmiş,
Kimini yandırıp küle çevirmiş,
Aslı'nın Kerem'e nazıdır sevda.

Âşık Sırrani

Binali sevdayı edemem tarif,
Sevda incelikdir, sevda bir zarif,
Sevda bir Mevlâna, bir Yunus, Arif,
Koyundan ayrılan kuzudur sevda.

Âşık Binali

Aytaç Sırrani'yim o bana yâdır.
Turnada gurbettir, bülbülde zardır,
Bazen bir damladır, bazen de nâdır,
Bazen de gönlümün buzudur sevda.

2. ÂŞIK BİNALİ KILIÇ, AHMET EMMİ “AHMET EMMİ NE DURURSUN YAYLADA?”

Âşık Binali

Saçın başın beyazlara boyanmış,
Ahmet emmi ne durursun yaylada?
Yaşın gelmiş yetmiş beşe dayanmış,
Ahmet emmi ne durursun yaylada?

Ahmet Emmi

Yaylanın havası temizdir hoştur,
Onun için ayrılamam yayladan.
Beş yüzyıl yaşasan bu dünya boştur,
Onun için ayrılamam yayladan.

Âşık Binali

Ben bilirim senin çilen dolmamış,
Yüzün kırış kırış belli gülmemiş,
Etrafında konu komşu kalmamış,
Ahmet emmi ne durursun yaylada?

Ahmet Emmi

Gidip gurbet ele çalışabilmem,
Samimî dost bulup tanışabilmem,
Şehir hayatına alışabilmem,
Onun için ayrılamam yayladan.

Âşık Binali

Son demlerin nasıl geçer ovada?
Toplanacak hasadın yok tarlada,
Binali der neyin kalmış yaylada?
Ahmet emmi ne durursun yaylada?

Ahmet Emmi

Ahmet emmin istese de tez olmaz,
Ömür son bahara geldi yaz olmaz,
Nazlı'mın mezarı sahipsiz olmaz,
Onun için ayrılamam yayladan.

3. ÂŞIK BİNALİ İLE ÂŞIK AYTAÇ SIRRANI ATIŞMASI

Âşık Binali

Vefasız başıma ne işler açtın,
Zordan zora, hâlden hâle düştüm ben.
Hep ben avcı, sense av oldun kaçtın,
Yerden yere, yoldan yola düştüm ben.

Âşık Sırrani

Bazen Mecnun olup Leyla aradım,
Birdenbire dilden dile düştüm ben.
Bazen Kerem olup aşka yanardım,
Nardan nara, külden küle düştüm ben.

Âşık Binali

Anlamadım huri misin, cadı mı?
Almadım dünyada ben muradımı,
En sonunda bülbül ettin adımı,
Zardan zara, gülden güle düştüm ben.

Âşık Sırrani

Seni sevenlerin bu olur hâli,
Yüküm çok ağırdır alma vebali,
Yolunu şaşırın balık misali,
Tordan tora, gölden göle düştüm ben.

Âşık Binali

Gözlerin kalbime nakşolmuş nişan,
Adını gönlüme yazdım Zernişan,
Gurbet eller beni etti perişan,
Kirden kire, daldan dala düştüm ben.

Âşık Sırrani

Eksik olmaz benden gam ile tasa,
Yârin merakından batmışım yasa,
Tutmuyor dizlerim elimde asa,
Kırdan kıra, çölden çöle düştüm ben.

Âşık Binali

Gün geçtikçe bozuk çaldı ayarım,
Hep başımı ellerime dayarım,
Lâl-ı gevher idim düştü değerim,
Zerden zere, puldan pula düştüm ben.

Âşık Sırrani

Öyle âşıktım ki nazlı yârıma,
Bülbül bile hayret etti zarıma,
Mendil dayanmıyor gözyaşlarıma,
Dardan dara, selden sele düştüm ben.

Âşık Binali

Çaldın bu gönlümü kapkaç eyledin,
Aşkını yarama ilaç eyledin,
En sonunda ele muhtaç eyledin,
Körden köre, duldan dula düştüm ben.

Âşık Sırrani

Ey yaşı civanım saçları sırma,
Fazla naz eyleyip âşığı yorma,
Artık bundan sonra karşımda durma.
Pirden pire, kelden kele düştüm ben.

Âşık Binali

Binali'yim hasta değil sağ idim,
Başı erişilmez yüce dağ idim,
Gençliğimde bar yetiren bağ idim,
Hardan hara, elden ele düştüm ben.

Âşık Sırrani

Sırrani sevdanın ev sahibiyim,
Bazan sarhoş, bazan ayık gibiyim,
Tufana tutulmuş kayık gibiyim,
Yardan yara, yelden yele düştüm ben.

4. ÂŞIK BİNALİ VE ŞAİR ZAFER KILIÇ ATIŞMASI

Şair Zafer

Namaz kılar başı secdeden kalkmaz,
İman Kur'an eksik olmaz babamda.
Sabırlıdır tevekkülü bırakmaz,
Edep hayâ eksik olmaz babamda.

Âşık Binali

Hak güzel yaratmış, huyu güzeldir,
İlim irfan eksik olmaz oğlumda.
Aslı, asaleti, soyu güzeldir,
Edep erkân eksik olmaz oğlumda.

Şair Zafer

İyi, kötü ayırt etmez aşında,
Alın ak, yüzü ak, akli başında,
Eli kalem tutar elli yaşında,
Defter kitap eksik olmaz babamda.

Âşık Binali

İnce fikirlidir duygusu vardır,
Yüze gülenlere kaygısı vardır,
Her zaman büyüğe saygısı vardır,
Derde derman eksik olmaz oğlumda.

Şair Zafer

Eşten dosttan akrabadan geçmiyor,
Zengin, fakir ayırmıyor, seçmiyor,
Münafığın kapısını açmıyor,
Dosta ferman eksik olmaz babamda.

Âşık Binali

Benim oğlum gençtir, kara gözlüdür,
Dostane yürekli açık sözlüdür,
Hakikî dostuna bağlı, özlüdür,
Hiçbir zaman eksik olmaz oğlumda.

Şair Zafer

Ben Zafer'im çırağımı babamın
Hep yanında oldu garip anamın,
Para bulamazsa satar kabanın,
Verir hemen eksik olmaz babamda.

Âşık Binali

Binali'yim oğlum methetmiş beni,
Şair dostlarıma lütfetmiş beni,
Almış karşısına söyletmiş beni,
İlm-i Furkan eksik olmaz oğlumda.

5. BİR SİNEKLE ATIŞMA²¹⁸

Âşık Binali

Sabah uykusunun içine etti,
Burnumun üstüne kondu bir sinek.
Ben onu kovdukça geri çark etti,
Ne ürktü, ne zerre tındı bu sinek.

Sinek

Ağzına sokuldum, burnuna girdim,
Uyandıramadım tembel adamı.
Göz kapaklarında kanat çevirdim,
Uyandıramadım tembel adamı.

Âşık Binali

Kesilmek bilmedi şu vız vızları,
O tatlı uykumu bıraktı yarı,
Hanım bile boşa yedi şamarı,
En büyük rakibim şimdi bu sinek.

Sinek

Sanki uyumaya gelmiş dünyaya,
Bilmez zaman atlı, kendisi yaya,
Birde hanımıyla girdi kavgaya,
Uyandıramadım tembel adamı.

Âşık Binali

Uyku arasında başladı oyun,
Zannedersin o kurt oldu, ben koyun,
Kolumu sakladım kaptırdım boyun,
Şaka sandım dolu kindi bu sinek.

Sinek

Ciddiydim o sandı oyuna girdim,
Yorganı açıldı koynuna girdim,
Başını sakladı boynuna girdim,
Uyandıramadım tembel adamı.

Âşık Binali

Bazen vızıldadı bazen tekledi,
Hamlenin üstüne hamle ekledi,
Gözlerimi hedef aldı bekledi,
Yastığın ucuna kondu bu sinek.

²¹⁸ *Ankara Şiir Rüzgârı Antolojisi* (Haz. Eroğlu, A.), Ümit Ofset Matbaacılık, Ankara, 2009, s. 99–100.

Sinek

Bağırdım çağırdım en yüksek sesle,
Hamleleri sıklaştırdım hevesle,
Yumdu gözlerini açmadı asla,
Uyandıramadım tembel adamı.

Âşık Binali

Sabah karanlığı ortalık loştu,
Ne yapsam, ne etsem emeğim boştu,
Hanımda uyandı yardıma koştu,
Ne lâftan ne sözden kandı bu sinek.

Sinek

Perdeyi kapattı günü görmedi,
Gaflette geçirdi dünü görmedi,
Gençlerin de öldüğünü görmedi,
Uyandıramadım tembel adamı.

Âşık Binali

O bıkmadı, ben kovmaktan usandım,
Uyku haram oldu artık uyandım,
Tam teçhizat silahları kuşandım,
Korkudan saklandı dindi bu sinek.

Sinek

Birden bir hışımla çıktı yataktan,
Çatalı bıçağı aldı mutfaktan,
Salladı havayı biçti uzaktan,
Uyandıramadım tembel adamı.

Âşık Binali

Odayı terk ettim mutfağa girdim,
Düşmanımı yanı başımda gördüm,
Bir vuruşta bardakları devirdim,
Dedim aha şimdi yandı bu sinek!

Sinek

Gözün yumup kafasını kaldırdı,
Bıçağı rastgele yere daldırdı,
Mutfaktaki bardaklara saldırdı,
Uyandıramadım tembel adamı.

Âşık Binali

Sofrayı kurunca vurdu voltalar,
Ne kenarlar kaldı, ne de ortalar,
F-16 gibi yaptı softalar,
Yükseldi yükseldi indi bu sinek.

Sinek

Ayrılmadım etrafında hep döndüm,
Kenarda dolaştım, ortaya kondum,
Yüksekten bağırdım, engine indim,
Uyandıramadım tembel adamı.

Âşık Binali

Çocuklara dedim değmeyin sakın,
Macera uzadı, şu işe bakın,
Lokmayı götürdüm ağzıma yakın,
Sokuldu bir iğne bandı bu sinek.

Sinek

Durun diye çocuklara çıkıştı,
Uyanacak sandım, baktım sıkıştı,
Tıka basa yedi, çayını içti,
Uyandıramadım tembel adamı.

Âşık Binali

Helikopter gibi "Bu ne ses!" dedik,
Hiç olmazsa şu sesini kes dedik,
Beş kişiydik bir sineğe pes dedik,
İstedığı yere zomdu bu sinek.

Sinek

Bir küçücük vızıltıya ses dedi,
Nefsine değil de bana sus dedi,
Susmuyorsan gel duralım küs dedi,
Uyandıramadım tembel adamı.

Âşık Binali

Sanki komut verdi kalktık ayağa,
Hizaya getirdi çekti dayağa,
Rotayı şaşırdı girdi bardağa,
Yine dayanmadım candı bu sinek.

Sinek

Uyardım kendinden geçmesin diye,
Çok yiyip sınırı aşmasın diye,
Bardağına girdim içmesin diye,
Uyandıramadım tembel adamı.

Âşık Binali

Herhâlde yanmıştı yan yan yürüdü,
Islak ayakları yerde sürüdü,
Binali der pişman gibi görüldü,
Mahcup gibi selâm sundu bu sinek.

Sinek

Aldırmadım ayağında yaşıma,
İkazda bulundum arkadaşına,
Ağır aksak çekip gittim işime,
Bilmem uyandı mı bu tembel adam?

6. ÂŞIK MUHSİN ÖZEN (YARALI), ÂŞIK BİNALİ ATIŞMASI

Âşık Binali

Ne yapsam başımdan atamıyorum,
Çığ gibi üstüme gelen gurbeti.
Zehirdir lokması yutamıyorum,
Gerçeğe benzettim yalan gurbeti.

Âşık Yaralı

Ne kadar uğraştım kurtulamadım,
Benden hayatımı çalan gurbeti.
Hemi de dolaştım ben adım adım,
Kardeşi kardeşten bölen gurbeti.

Âşık Binali

Aldı kumandayı çekti çevirdi,
Koca bir çınardım beni devirdi,
Sevgili babında koynuma girdi,
Kovsam da gitmiyor yılan gurbeti.

Âşık Yaralı

Sen öyle sanırsın asla dost olmaz,
Bilki insanlığın kıymetin bilmez,
Tutarsa yakamı bir daha salmaz,
Beni eşten, dosttan silen gurbeti.

Âşık Binali

Baba ocağımı yıktı batırdı,
Bütün dostlarımı aldı götürdü,
Beni bir kaç yılda yedi bitirdi,
O zaman tanıdım talan gurbeti.

Âşık Yaralı

Neyini anlatam bilmem ki yani,
Dikkat et sözüne gani ol, gani,
Sen kaçmak istersin bırakmaz seni,
Kendinle gezdirdin balan gurbeti.

Âşık Binali

Ne yapsam ben beni avutamadım,
Gönül dostlarımı unutamadım,
Bir ton mendil ile kurutamadım,
Yaş olup gözüme dolan gurbeti.

Âşık Yaralı

Olmadı dünyada bilesin dadım,
Bundan böyle olmaz zaten muradım,
Sanırsın ki bunu kendim bağladım,
Bağladı sırtıma kolan gurbeti.

Âşık Binali

Âşık **Binali'yim** dertli yazarım,
Vatandan ayrılmaz hasret nazarım,
Sılada kazılsa bari mezarım,
Gurbete bıraksam kalan gurbeti.

Âşık Yaralı

Muhsin **Yaralı'yım** mızrap elimde,
Sade arzuhâldir benim gönlümde,
Dönerim diyerek mutlu günümde,
Neden canlandırdın ölen gurbeti.

7. SALİM BABA İLE ÂŞIK BİNALİ ATIŞMASI

Âşık Binali

Gençlik uçup giden kuşa mı benzer?
Pirlikten haber ver ey Salim Baba.
Ömür bahara mı, kışa mı benzer?
Zorluktan haber ver ey Salim Baba.

Salim Baba

Gençlik uçup giden kuş misalidir,
Kadrini bilmeli pirlikten evvel.
Ömür bahar ile kış misalidir,
Hasat toplamalı zorluktan evvel.

Âşık Binali

Hangi ağırlığın darasındasın,
Bu âlemin hangi karesindesin,
Dünya cephesinin neresindesin,
Erlikten haber ver ey Salim Baba.

Salim Baba

Sevapla günahın darasındayım,
Bir zorlu imtihan karesindeyim,
Nefs-i emarenin çaresindeyim,
Savaşım onunla erlikten evvel.

Âşık Binali

İnsanoğlu ayrıldı mı özlerden?
Uzaklaştı senet gibi sözlerden,
Baka baka göremeyen gözlerden,
Körlükten haber ver ey Salim Baba.

Salim Baba

Mevlâ'm hiç kimseyi özden etmesin,
Akıldan fikirden sözden etmesin,
Kalp gözüyle gören gözden etmesin,
Gerçeği görmeli körlükten evvel.

Âşık Binali

Binali zararda olursan döğün,
Dünya bir gecelik bayramla düğün,
Amel gibi mülkün var ise öğün,
Varlıktan haber ver ey Salim Baba

Salim Baba

Salim Baba gör makamın neredir?
Hazırlık orda ki bayramlarıdır,
Belki de elim boş, yüzüm karadır,
Rab'ime sığındım varlıktan evvel.

EK-6: FOTOĞRAFLAR

Fotoğraf 1: Âşık Fuat Aslan ile görüşülürken

Fotoğraf 2: Eski Halk Eğitim Müdürü Aydın Kasar ile görüşülürken

Fotoğraf 5: İkinci icra ortamı olan Tutak Yardımcılar Çayevi

Fotoğraf 6: İkinci icra ortamı olan Tutak Merkez Cami Kiraathanesi

ÖZ GEÇMİŞ

Çelik, 1991 yılında Ağrı Aslangazi Köyü'nde doğdu. İlköğretimini Aslangazi Köyü İlköğretim Okulu, ortaokulu Ağrı 75. Yıl Ortaokulu, ve liseyi Hayrettin Atmaca Lisesi'nde tamamladı. 2012–2016 yılları arasında Bitlis Eren Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde lisans eğitimi tamamladı. 2015–2016 yılları arasında Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde pedagojik formasyon eğitimi tamamladı. 2017 yılında Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Halk Bilimi Bilim dalında tezli yüksek lisans eğitimi yapmaya hak kazandı.

